Würtz Ádám emlékkiállítása a szekszárdi Művészetek Házában

45

1994. november 25 - 1995. január 22.

Soha nem fogom megérteni miért mindig azok mennek el, akiknek maradniuk kellene!

A gimnáziumban - lassan harminc éve már - a szünetben tanítás után Róluk beszélgettünk - Szalay, Kondor, Würtz, Reich - Ők voltak számunkra a magyar grafika.

Ők voltak számomra a csoda. Würtz Ádám munkáival először könyvek illusztrációjaként találkoztam s az akkori élmény oly maradandó volt, hogy akkor és ma is ugyanazt vallom a művészetről mint Ő: „A művészetben, a régi hagyományban is és az újban egyaránt, azt szeretem, mely emberi értékeket közöl és vált ki."

Neki minden papírra vetett vonala, festékfoltja, plasztikája ezt teszi és mesél. Mesél tündérekről, táltosokról, óriásokról, manókról, soha nem volt s bennünk mégis élő dolgokról, mesél magáról a művész oldhatatlan magányáról. Kitárulkozik - íme itt van a lelkem, itt van mindenem, megosztom veletek.

Baky Péter

Würtz Ádám 1927. június 2-án született Tamásiban. 1946 őszén vették fel a Derkovits Kollégiumba, itt tanárai: Beck András, Koffán Károly és Kemetty János voltak. 1948-1953 között végezte tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán. Tanárai: Poór Bertalan, Hincz Gyula, Bortnyik Sándor és Koffán Károly. Háromszoros Munkácsy-díjas, érdemes művész. Kitüntették a lugánói, a belgrádi Aranytoll, a miskolci Grafikai Biennálé, a Pozsonyi Bip díjaival. Londonban aranyérmet, Bécsben VIT- díjat, a római TOMMASO Campanelly Művészeti Akadémia zsűri- és aranyérmét, valamint további számos hazai és külföldi könyvre illusztrációs díjat, diplomát nyert. Tokióban a Nemzetközi Andersen Bizottság 1986. IBBY díját kapta.

B.Ú.É.K. 1994 (tollrajz) 1994

WÜRTZ ÁDÁMNAK, korunk egyik legjelentősebb magyar grafikusának nevét és műveit ma már kiállításairól és könyvillusztrációiról a művészet iránt érdeklődő közönség oly közelről ismeri, hogy talán fölösleges is őt külön bemutatni. Tudjuk róla, hogy a Tolna megyei Tamásiban született 1927-ben. 1946 őszén lett a Derkovits Népi Kollégium tagja, 1948-ban beiratkozik a Képzőművészeti Főiskolára, 1953-ban végez az alkalmazott grafikai szakon. Ez a néhány tanulmányi dátum csak elindítója egy szinte felmérhetetlenül és áttekinthetetlenül gazdag alkotói tevékenységnek, amely grafikákban, rézmetszetekben, könyvillusztrációkban és színes fantáziaképekben árasztja ki a maga bőségét.

Kiállítások és kitüntetések láncolata húzódik végig ezen a művészi pályán: háromszoros Munkácsy-díj, luganói és belgrádi aranytoll, londoni aranyérem és bécsi VIT-díj. Ha azokról a városokról akarunk számot adni, amelyekben önálló kiállítást rendezett, Magyarország és Európa térképét kellene magunk elé képzelnünk, amelyen sorban kigyulladnának Budapest, Debrecen, Szeged, Szekszárd, Kaposvár, Miskolc, Hajdúszoboszló, Bécs, Grácz, Krakkó, Frankfurt, Montreal és még jó néhány város lámpái. Lassú, de folyamatos hódító hadjárat ez, aminőben nyilvánvalóan jelentős, a kor hívását megértő művésznek lehet része.

Ma már, amikor az avantgarde és a nonfiguratív művészetek több mint fél évszázados hagyománya szinte nyitott könyv előttünk, nem nehéz akármilyen komoly, új alkotóművésznek a múltbeli gyökereit fölfejteni. A korábbi méltatók kiemelték Würtz kötődését a népművészethez; valójában nem sok van benne a népművészet dekoratív arisztikumából, de az életmű egészében mégis ott bujkál a népi ábrázolások és megjelenítések naiv kedélye, bizarr és groteszk képvilága. Talán nem is kell külön kimondani, hogy ez a művészet nem jöhetett volna létre a futurizmus és a szürrealizmus, a szimultánizmus és a konstruktivizmus úttörése nélkül. Azon az úton, amelyet ezek megnyitottak, a fejlődés törvénye a továbbhaladás.

Würtz Ádámmal egy markáns egyéniség lépett tovább az úton, és kibontakoztatta saját egyedi művészetét. Az elődökhöz és a kortársakhoz képest erősen kirajzolódnak ennek a művész-portrénak az egyedi vonásai. Szeret illusztrálni, apró jelenkori szerzőktől a világirodalom nagyjaiig, Shakespeareig és Goethéig, ebből következne, hogy mindig van valami tematikus mondanivalója. De a téma ha nem is éppen ürügy, de inkább csak alkalom egy különös élmény- és formavilág megmozgatására. A téma, legalábbis úgy, ahogy a művész gondolja adva van grafikáinak már a megnevezésében is: Pegazus kocsija, A grafikus délutánja, Kaleidoszkóp, Szilveszter, Nagyanyám emlékére, Falu bolondja - a téma olykor csak jelezve van: Kompozíció, Groteszkek. A nézőt nyilvánvalóan az kell, hogy érdekelje: mit hoz ki a ceruza vagy a toll a megadott témából. S végül is egy mély, különös belátáshoz jut el: ennek a művésznek a szemében az életnek nem annyira témái vannak, hanem sodrása van, felvillanásai vannak, mágiája és álomszerű káosza van. Figyeljük meg: milyen szerep jut ezekben a grafikákban a kusza, anorganikus vonalaknak: körülburjánozzák az elő-előtűnő emberi motívumokat. Széles a skála, amelyen ez a különös alkotóművész mozog, és elég változatos az élményvilága is. Az abszurdtól kétfelé is vezet nála út: a játékos bizarrság és a borzongatóan groteszk felé. Egy-egy naiv, játékos kompozíciója felüdít, különösen illusztrációiból érezzük ki a mesék és a népi furfangok derűjét - de ott van ebben a világban a látomások és a lidércnyomások kísértete is. A vonalak áramlása felbontja a tér kereteit és struktúráját: egy-egy szimbolikus motívum bukkan elő, a tárgyak, épületek feltárják előttünk belső alkatunkat, a vonalak és a színek tengere olykor egy-egy arcot, szemet, tekintetet dob hullámzó felszínére. Ahogy művészhez illik, az életmű egészéből valahogy mégis az élet egésze bontakozik ki.

A belső gazdagság megköveteli a művészi kifejezőeszközök gazdagságát. E tekintetben Würtz Ádám a modernizmus egész kelléktárából merít. Mint grafikusnak, kell, hogy a vonal legyen a legfőbb kifejezőeszköze; a vonal úgy is mint tükröztető, de úgy is, mint önálló életre törő művészi princípium, valami elementáris növénye a művészet burjánzó világának. Kompozícióinak figurális elemei valami játékos vagy meghökkentően elidegenített szétoldódásban szuggerálják a nézőnek azt az egységet, amely nem a dolgokban vagy a tudatban, hanem mindezek mögött érvényes. Színes képeinek külön színbeszéde van: az élet pirosából rikító zöldek vagy komoran sötét tompa, sohasem közömbös foltok törnek elő, ugyanolyan virulenciával, aminővel a vonalai lenyugöznek.

Természetesen minden igazi művészet bírálja az idő - de Würtz Ádám művészete a jelené is, a mi korunké: annak is van mondanivalója.

BARTA JÁNOS

KOMPOZÍCIÓ (tollrajz) 1985

CARMINA BURANA I. (tollrajz) 1983

GROTESZK FIGURÁK (tollrajz) 1983

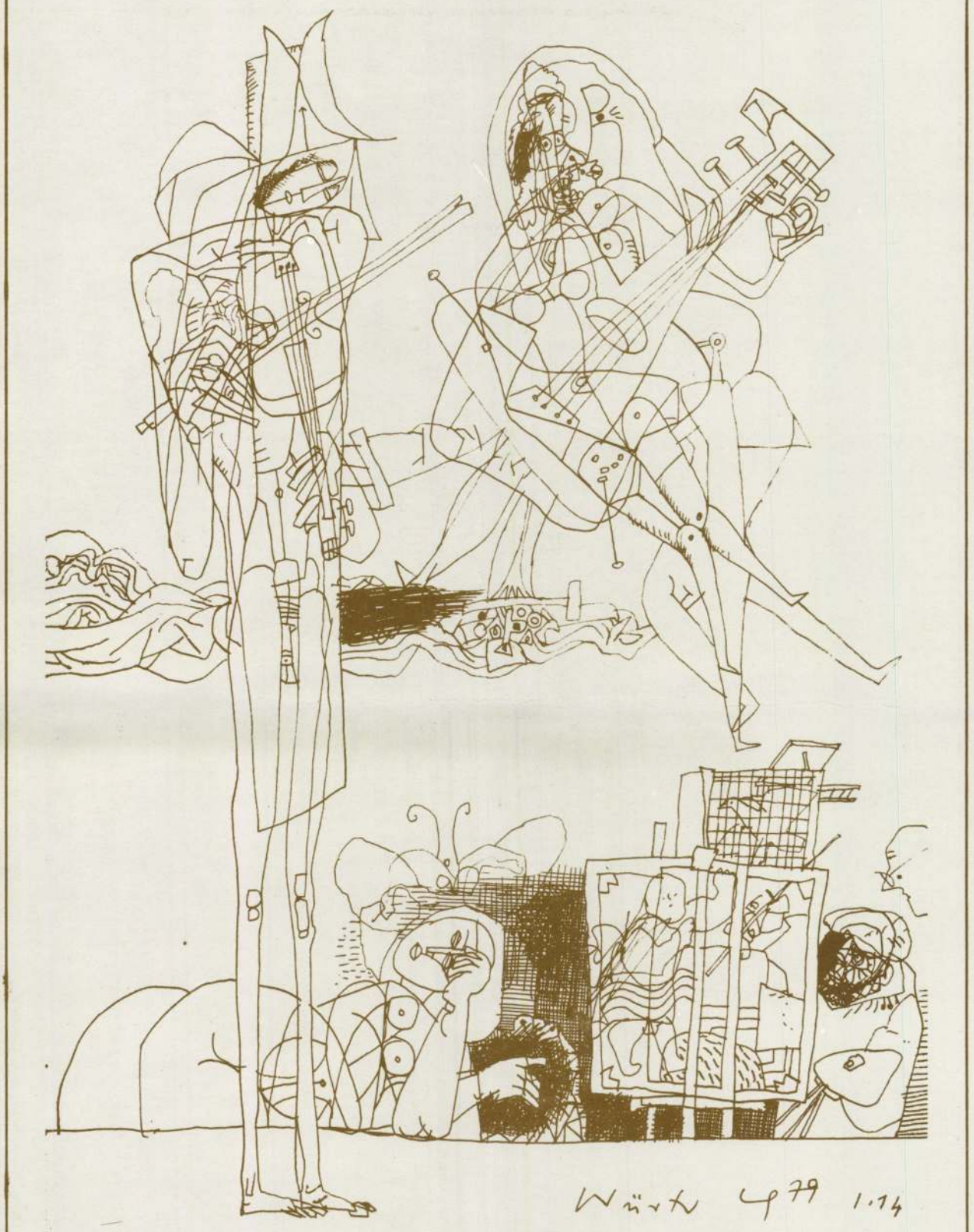

SZERENÁD A FESTŐNEK (tollrajz) 1979

1471-1971
DÜRER SZÜLETÉSÉNEK
500-IK ÉVFORDULÓJÁRA

KALEIDOSZKÓP (rézkarc) 1965

TOLL PRÓBA ÖNARCKÉPHEZ (tollrajz) 1980

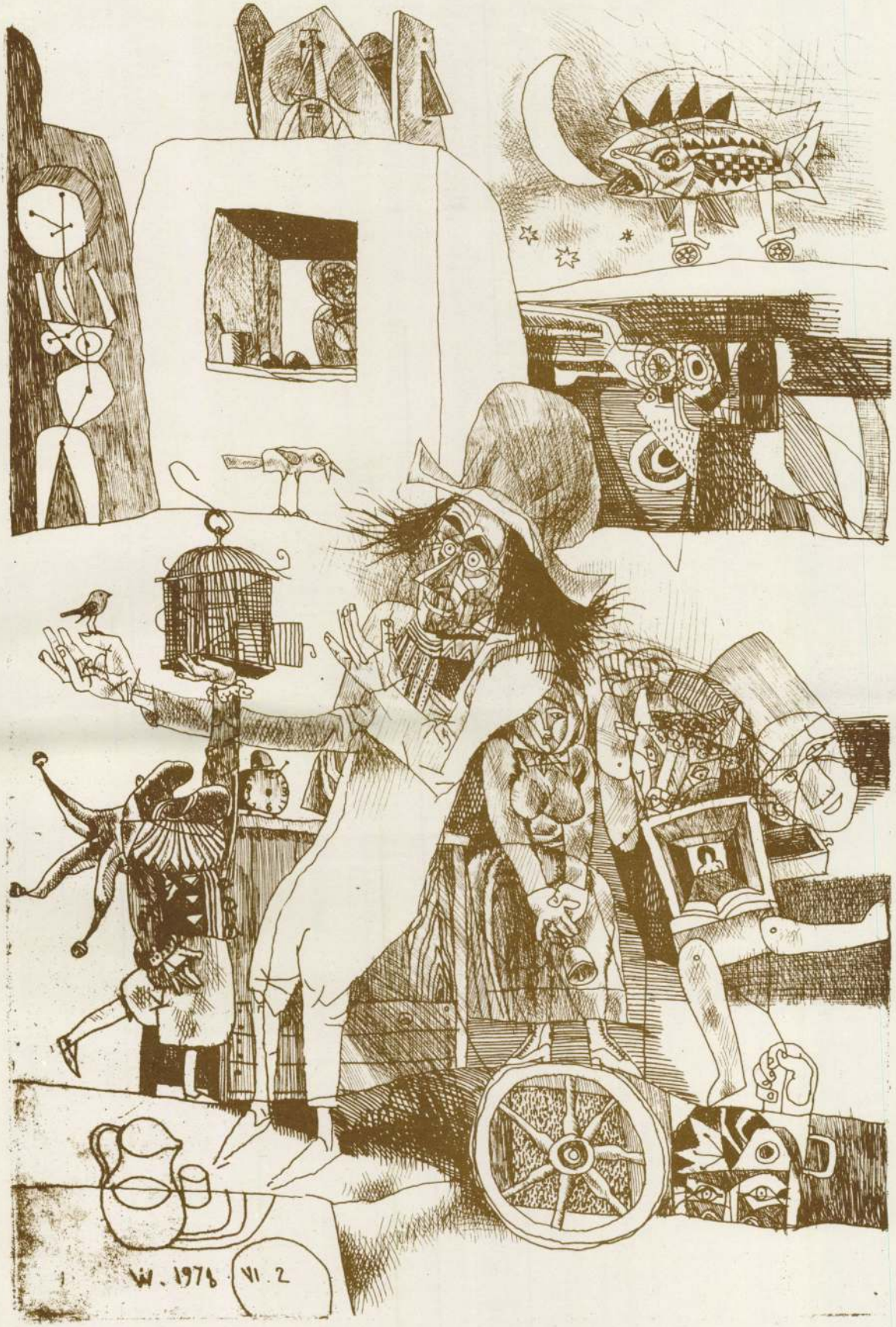

VARÁZSLÓ (rézkarc) 1978

ÉJSZAKAI DAL (rézkarc) 1981

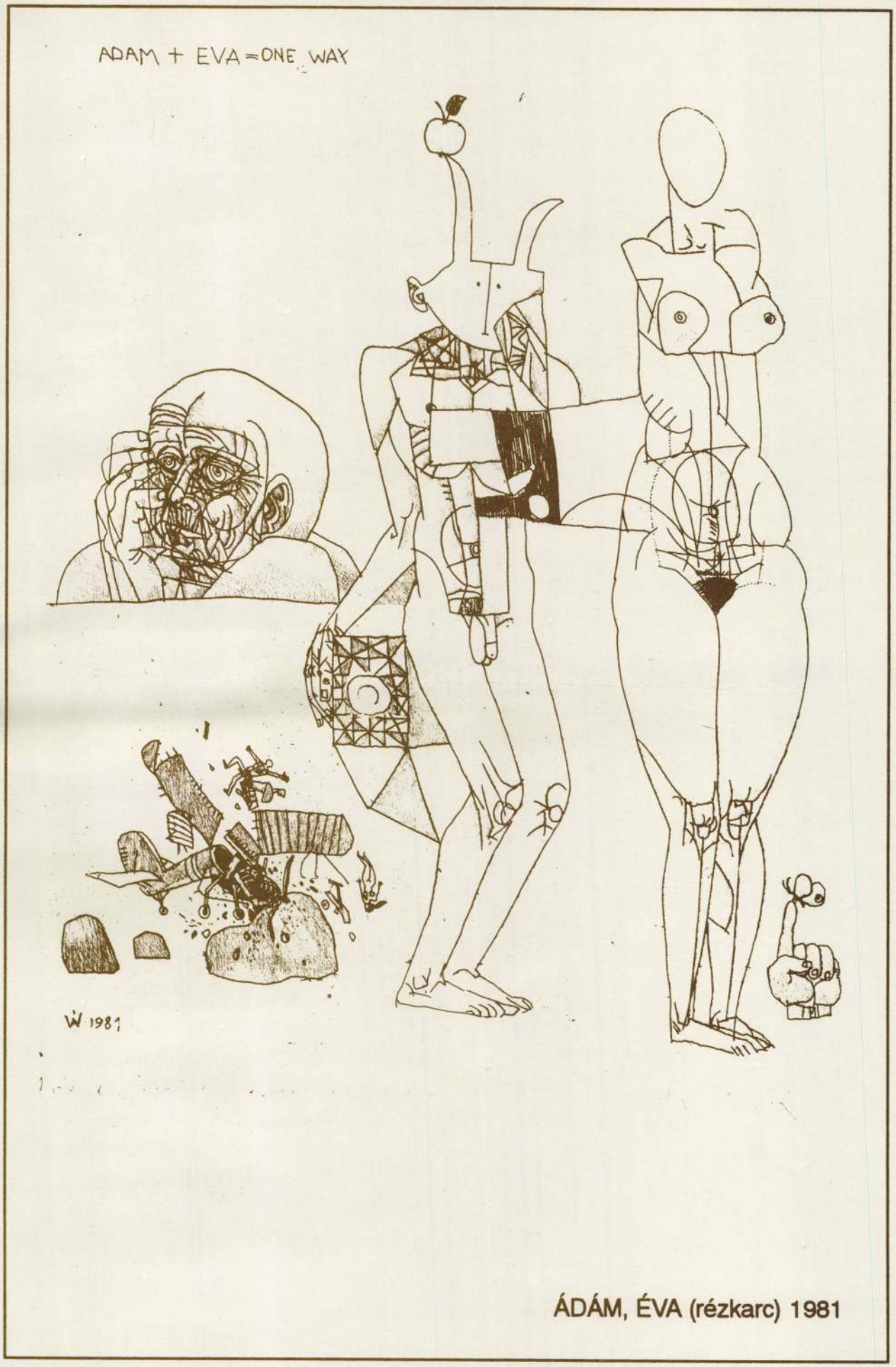

ÁDÁM, ÉVA (rézkarc) 1981

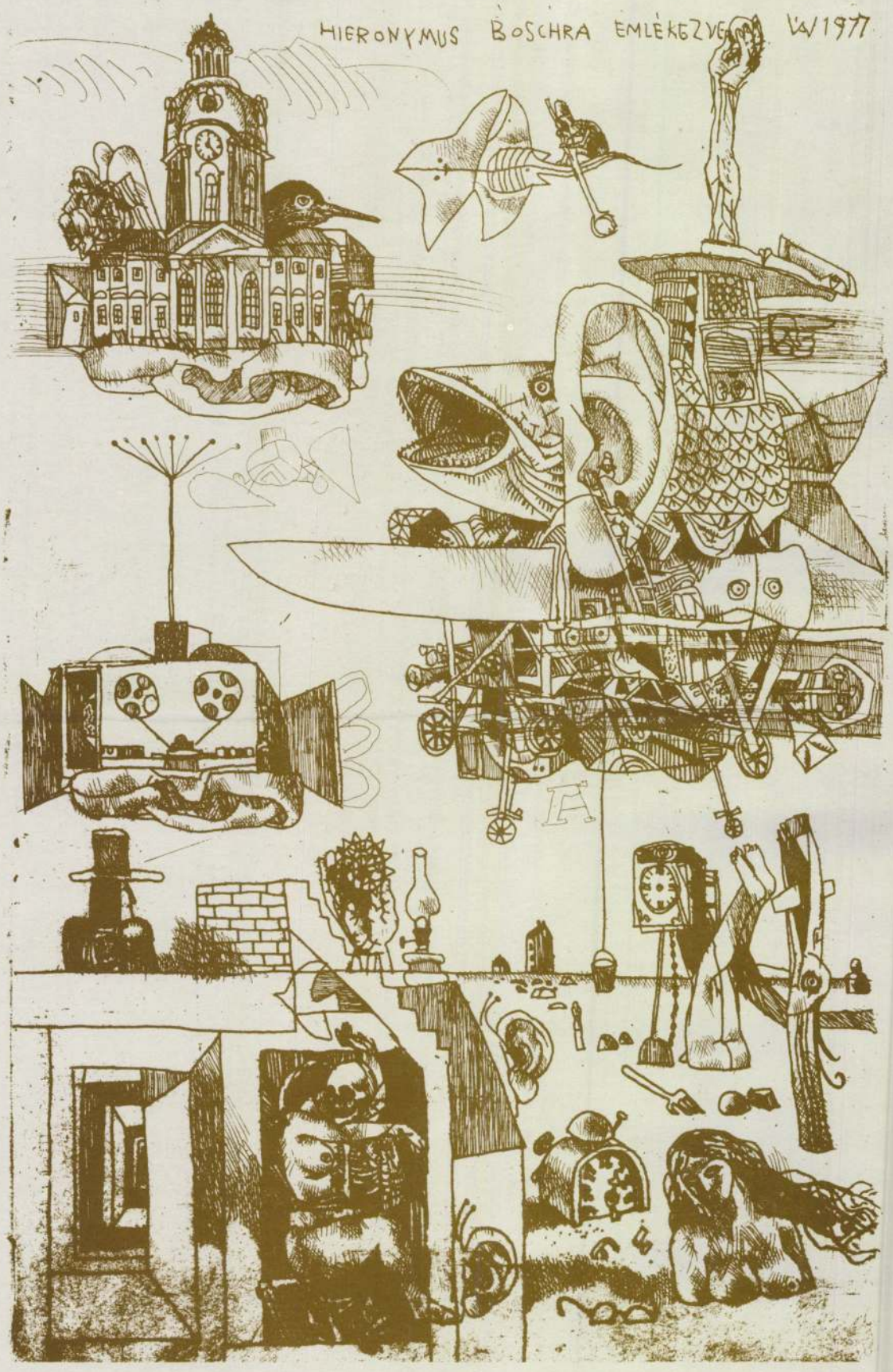

HIERONIMUS BOSCHRA EMLÉKEZVE (rézkarc) 1977

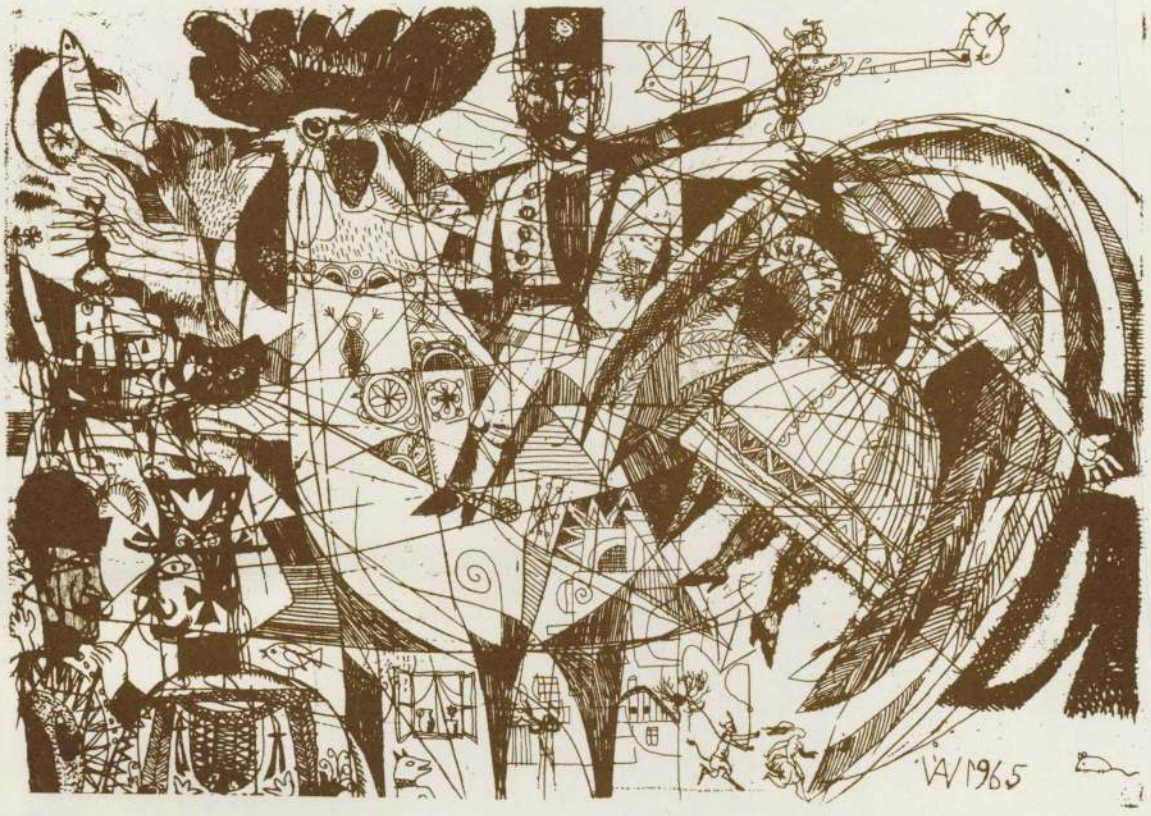

A KAKAS ÉS A HUSZÁR (rézkarc) 1965

KIÁLLÍTÁSOK JEGYZÉKE

1958 Brüsszeli világkiállítás
1964 Budapest, Dürer Terem
1965 Bécs, Magyar Intézet
1967 Debrecen, Déri Múzeum
1968 Magyar Nemzeti Galéria,
Grafikai kiállítás
Frankfurt a/M, Stift-und
Buchkunst Museum
1970 Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum
Prága
1971 Varsó, Krakkó,
Lengyel Képzőművészek
Szövetsége Club
1973 Montreál, Világkiállítás,
Magyar Hetek
Helikon Galéria
Miskolc, Grafikai Biennálé
1976 Berlin, Kulturbund der DDR
1979 Debrecen, Egyetemi Könyvtár
New York, The National Arts Club
Helsingborg, Gallery Nordvasten
New York, Agnus Bruce Gallery
New York, The Union League Club
1981 New York, Hammer Gallery
1982 Simontornya, Vármúzeum
San Francisco, Gold Gallery
New York, Hammer Gallery
1983 New York, Hammer Gallery
New York, Profile Gallery
New Yersey, Hungarian
Folk Museum
1984 Szob, Börzsöny Múzeum
New York, Brodigan Gallery
Budapest, Erzsébetvárosi Műhely
1985 New York, Profile Gallery
1985 Tavaszi Fesztivál,
Derkovits Terem
1986 Miskolc, Mini Galéria
Tokió, Nemzetközi Andersen
Bizottság IBBY díja
1987 Budapest, Dűrer-terem
Budapest, Tavaszi Fesztivál
1988 Budapest, Csepeli Galéria
1989 Bologna, Arte Fiera
1990 Budapest, Koller Galéria
1994 Szekszárd, Művészetek Háza

A FALU BOLONDJA (rézkarc) 1978

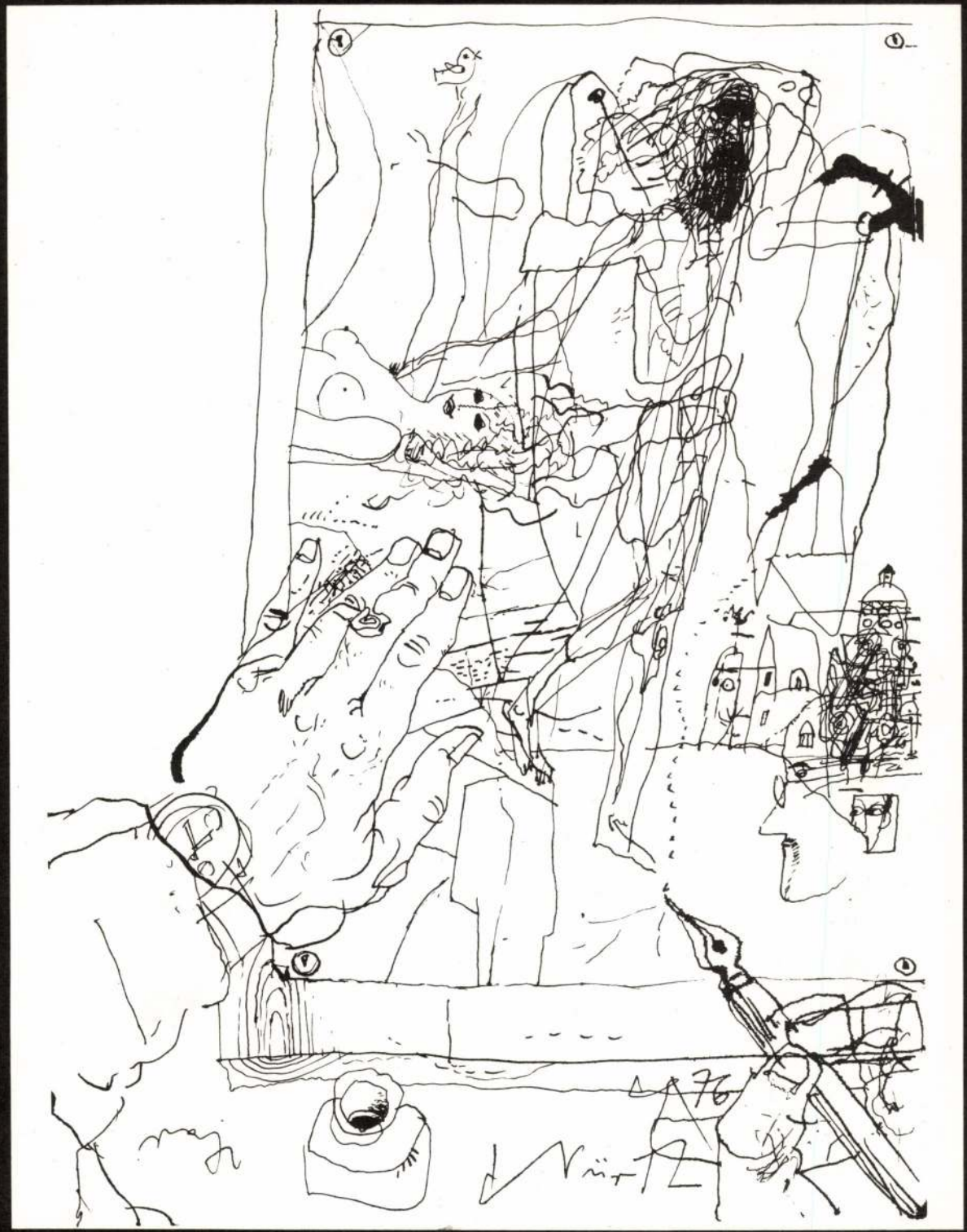

WÜRTZ ÁDÁM KIÁLLÍTÁSA A MEGYEI KÖNYVTÁRBAN

1986 MÁRCIUS 14 – ÁPRILIS 5-IG

WÜRTZ ÁDÁM 1927-ben született Tamásiban. 1948—1953 között végezte tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán. Háromszor kapott Munkácsy-díjat. Kitüntették a luganoi, a belgrádi Aranytoll, a miskolci grafikai és a pozsonyi biennálék díjaival. Londonban aranyérmet nyert, Bécsben VIT-díjat. Megkapta a római Tommaso Campanella Művészeti Akadémia ezüst- és aranyérmét, valamint számos hazai és külföldi könyvillusztrációs díjat, diplomát. Bravúros technikájú grafikus. Rézkarcain gyakran használja fel a magyar folklór motívumait és vegyít a reális kompozícióba szürreális elemeket. Mint illusztrátornak nagy szerepe van a modern magyar könyvművészet fejlődésében.

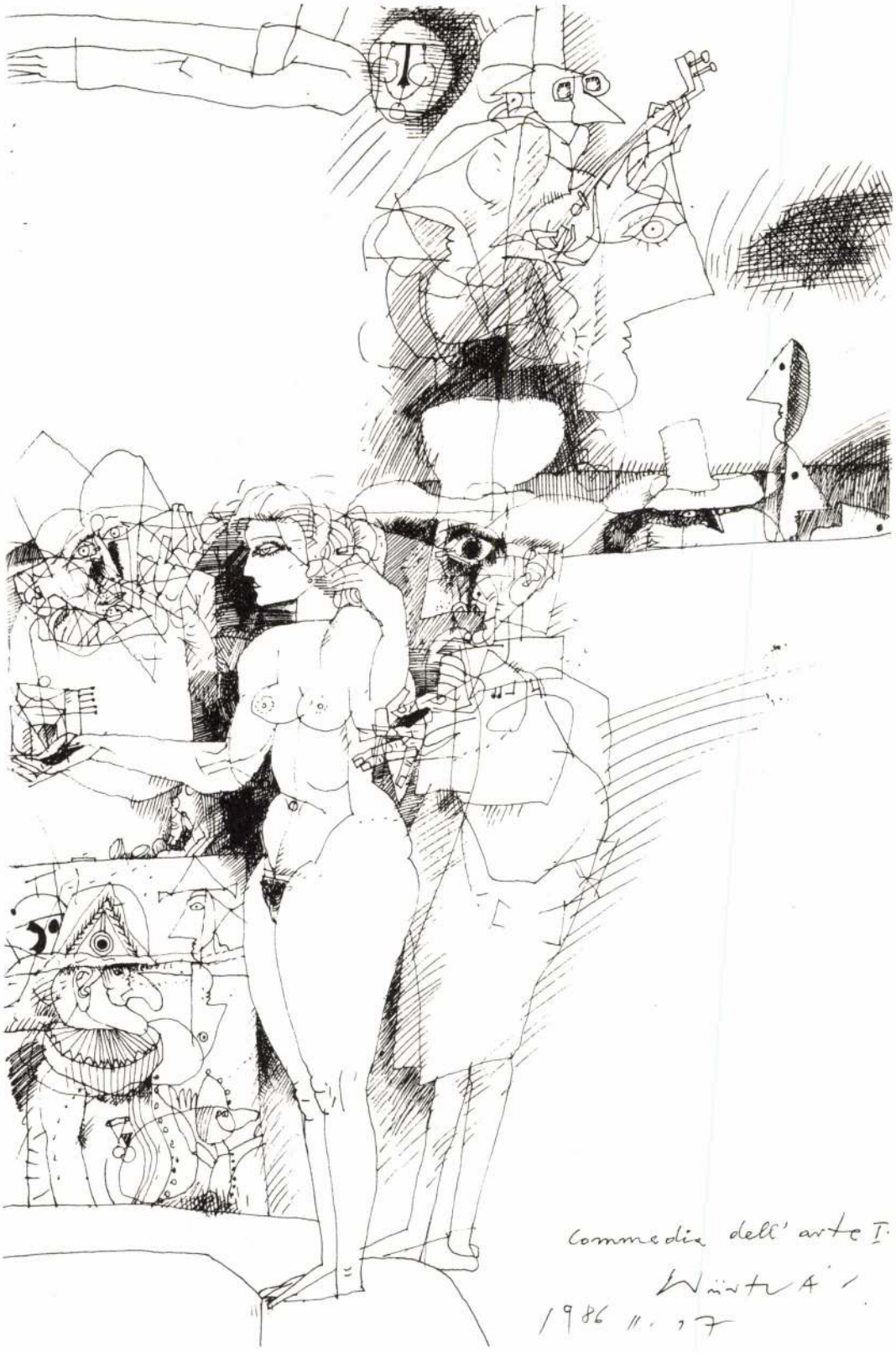

COMMEDIA DELL' ARTE I.

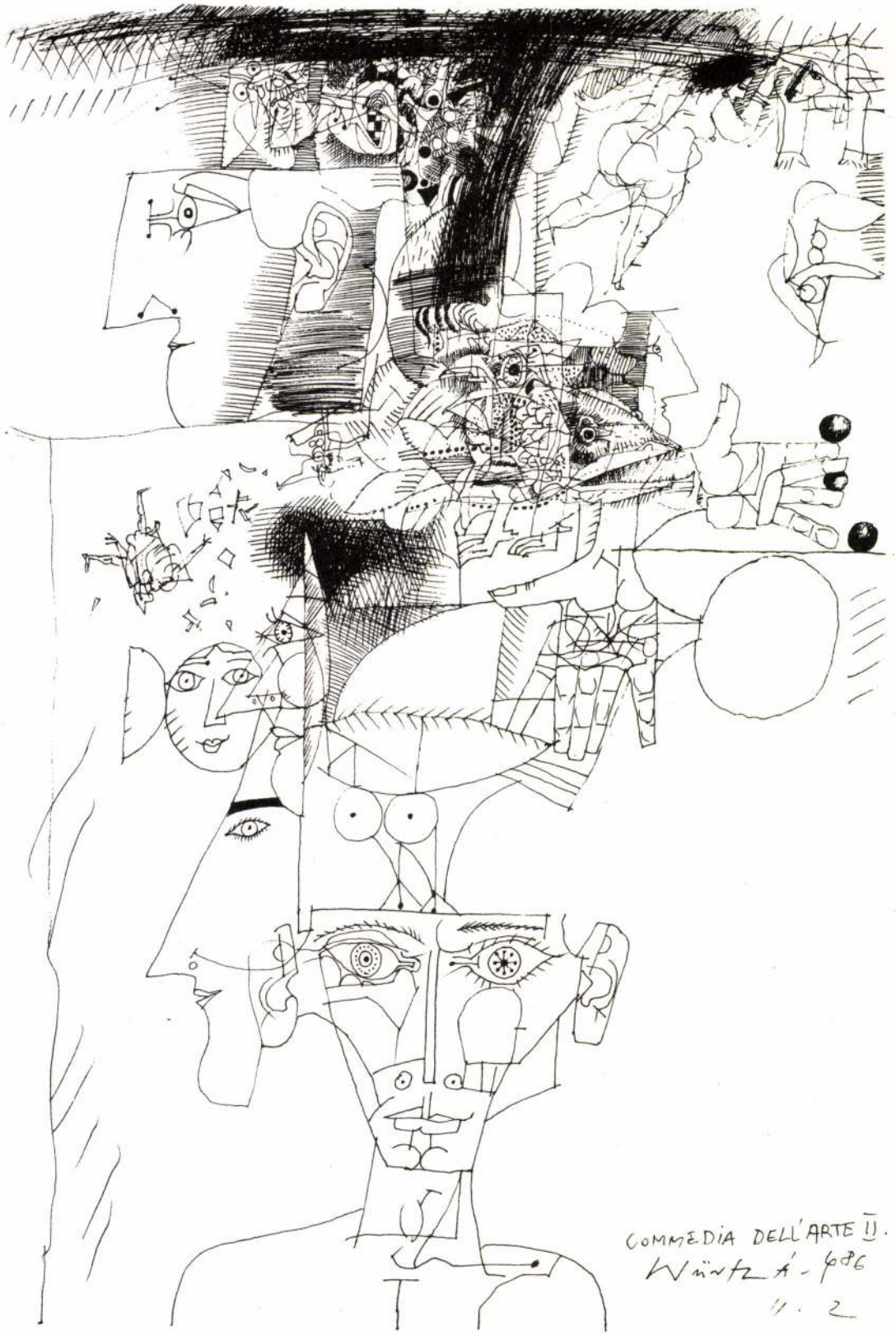

COMMEDIA DELL' ARTE II.

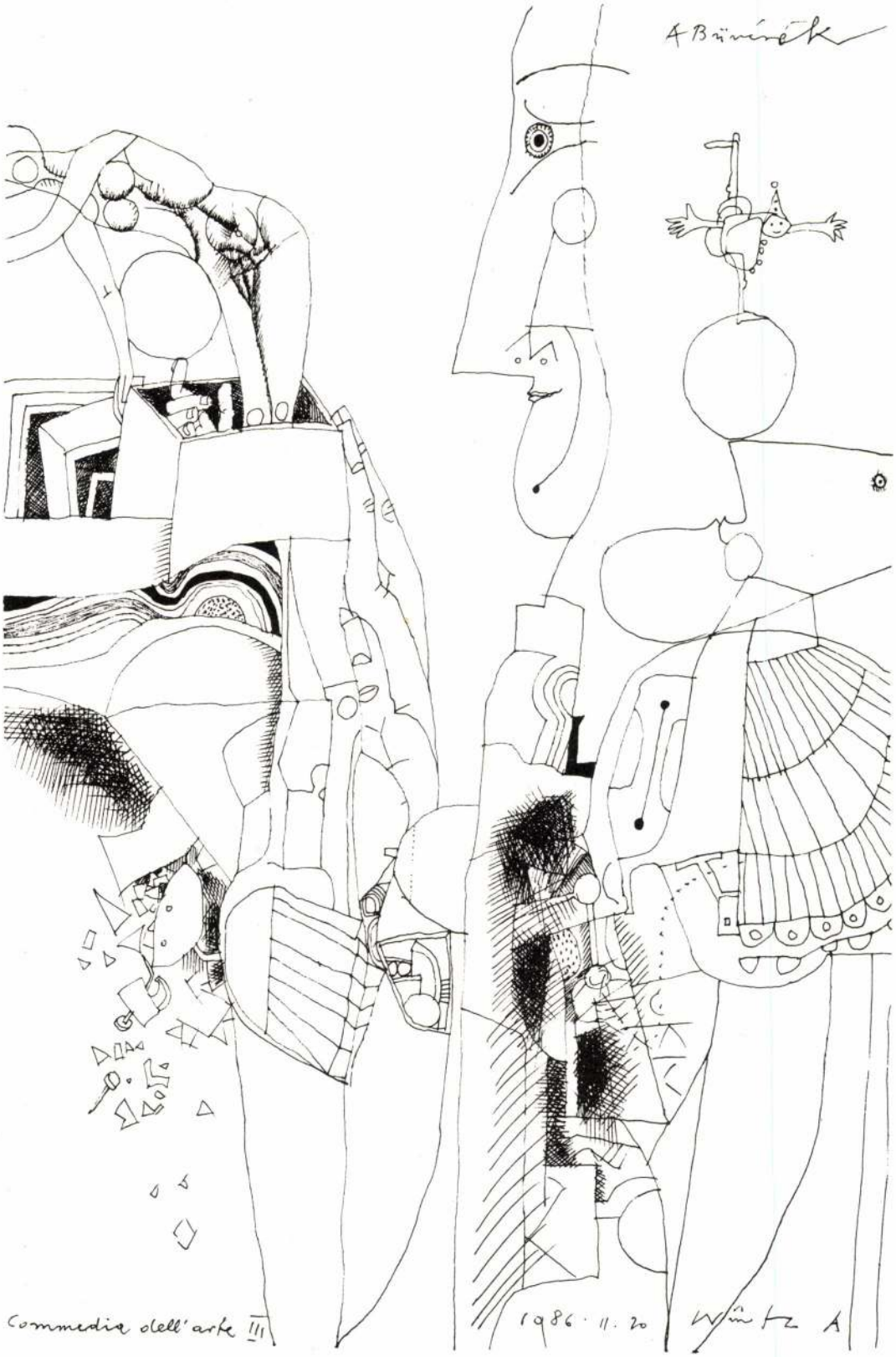

COMMEDIA DELL' ARTE III.

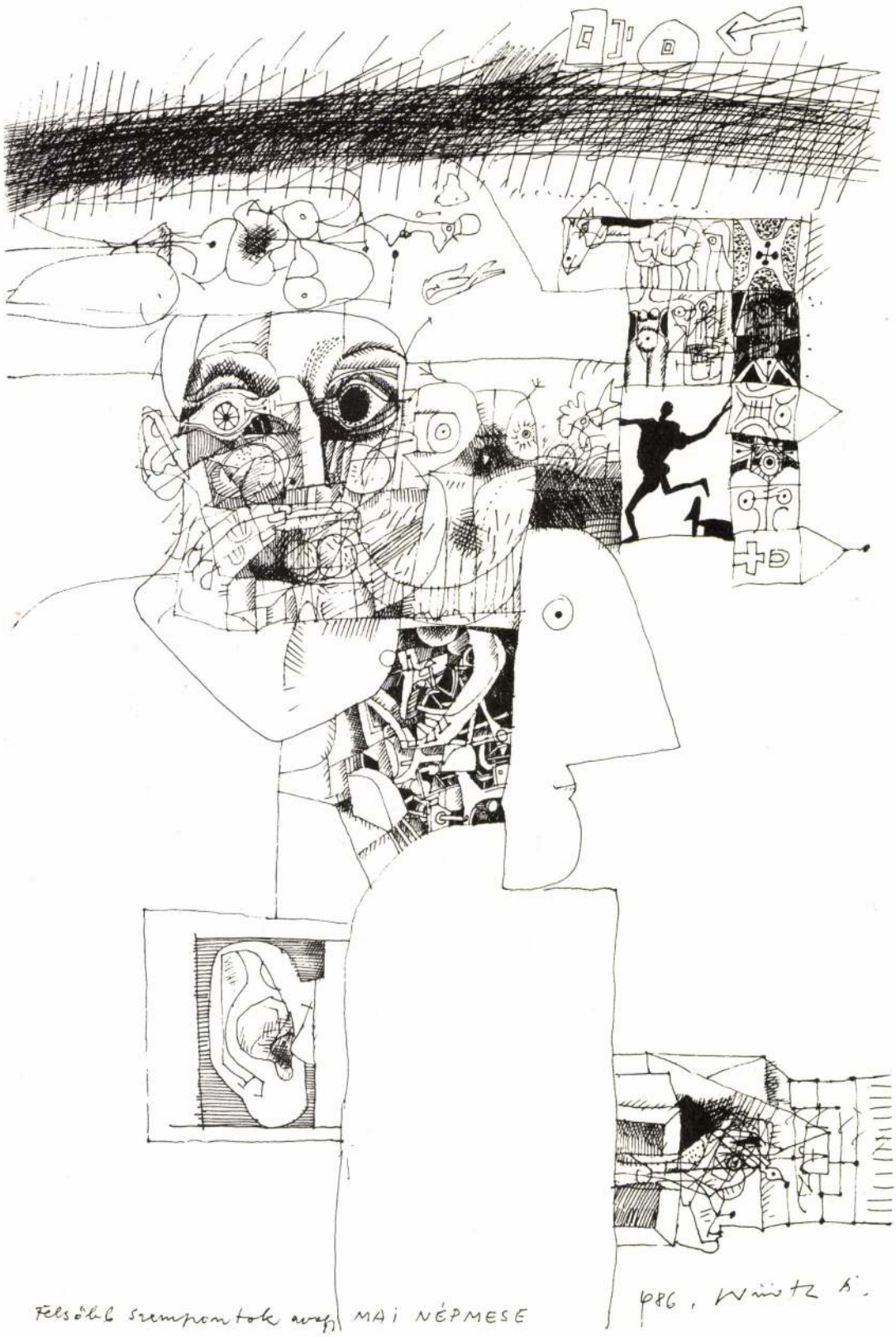

FELSŐBB SZEMPONTOK AVAGY MAI NÉPMESE

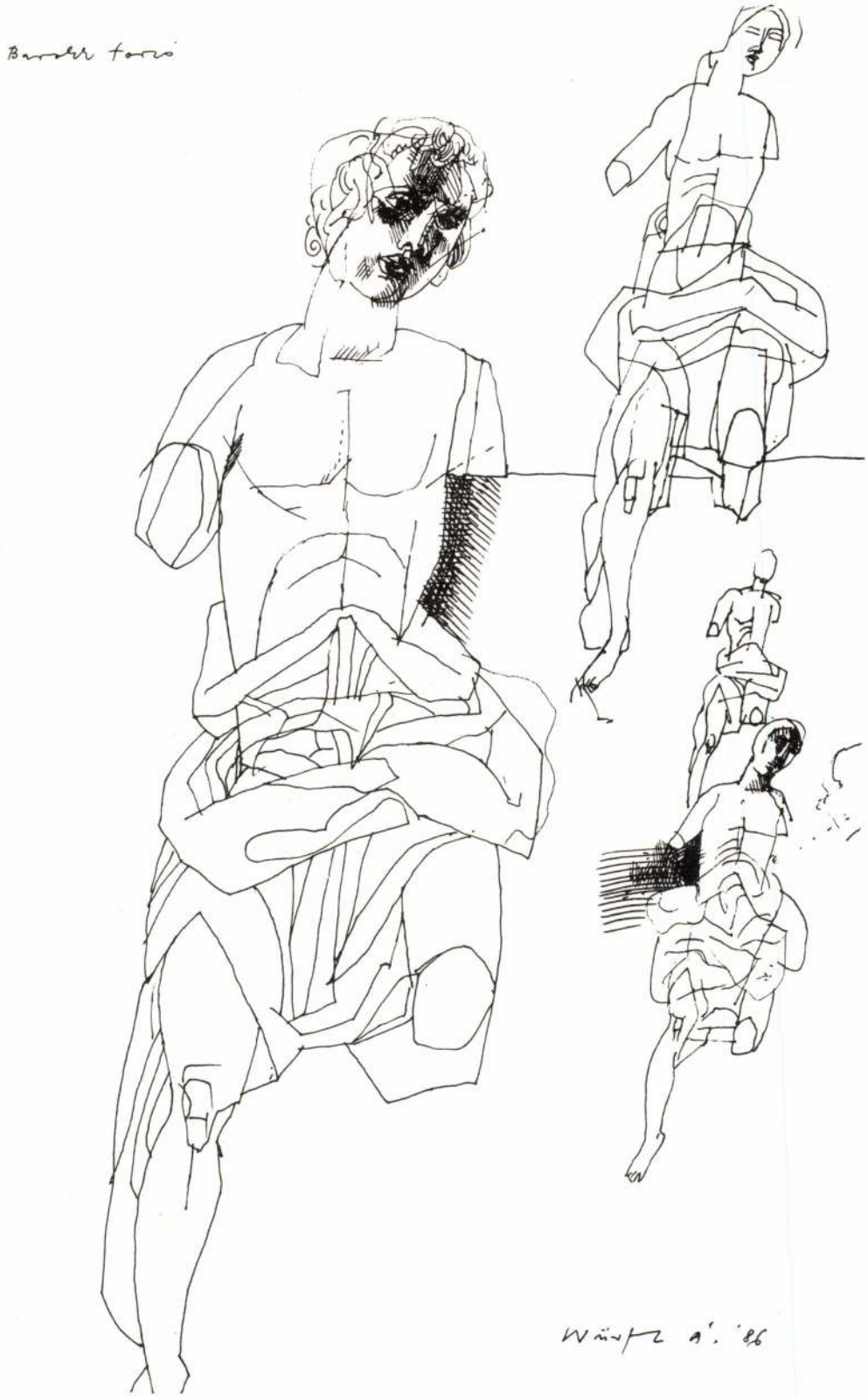

BAROKK TORZÓ

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

1958 Brüsszeli világkiállítás
Kulturális Kapcsolatok Intézete (romániai útirajzok)
1964 Budapest, Dürer Terem
1965 Bécs, Magyar Intézet
1967 Debrecen, Déri Múzeum
1968 Magyar Nemzeti Galéria, Grafikai Kiállítás
Frankfurt a/M, Stift- und Buchkunst Museum
1970 Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum
Dunaújváros, Bartók Béla Kultrúrház
Prága
1971 Varsó, Krakkó, Lengyel Képzőművészek Szövetsége Club
1973 Montreál, Világkiállítás, Magyar Hetek
Helikon Galéria
Orosháza, Szántó Kovács Múzeum
Miskolc, Grafikai Biennálé
1975 Balmazújváros
Tamási, Gőgös Ignác Művelődési Központ
1976 Budapest, József Attila Színház
Berlin, Kulturbund der DDR
Zalaegerszeg, Ifjúsági Ház
1977 Szekszárd, Babits Mihály Művelődési Központ
Kispest, Nagy Balogh Terem
Békéscsaba, Kner Nyomda
1978 Szeged
Nagytarcsa, Falumúzeum
1979 Debrecen, Egyetemi Könyvtár
1979 New-York, Profile Gallery
1980 New-York, The National Arts Club
1980 Helsingborg, Gallery Nordvasten
1980 New-York, Angus Bruce Gallery
1980 New-York, The Union League Club
1981 New-York, Hammer Gallery
1982 Simontornya, Vármúzeum
1982 San Francisco, Gold Gallery
1982 New-York, Hammer Gallery
1983 New Yersey, Hungarian Folk Muzeum
1983 New-York, Hammer Gallery
1983 New York, Profile Gallery
1984 Szob, Börzsöny Múzeum
1984 Keszthely, Művelődési Központ
1984 New-York, Brodigan Gallery
1984 Lenti, Művelődési Központ
1984 Budapest, Erzsébetvárosi Műhely
1985 New-York, Profile Gallery
1985 Tavaszi Fesztivál, Derkovits Terem
1986 Tatabánya, Művelődési Ház
1986 Békéscsaba, Megyei Könyvtár

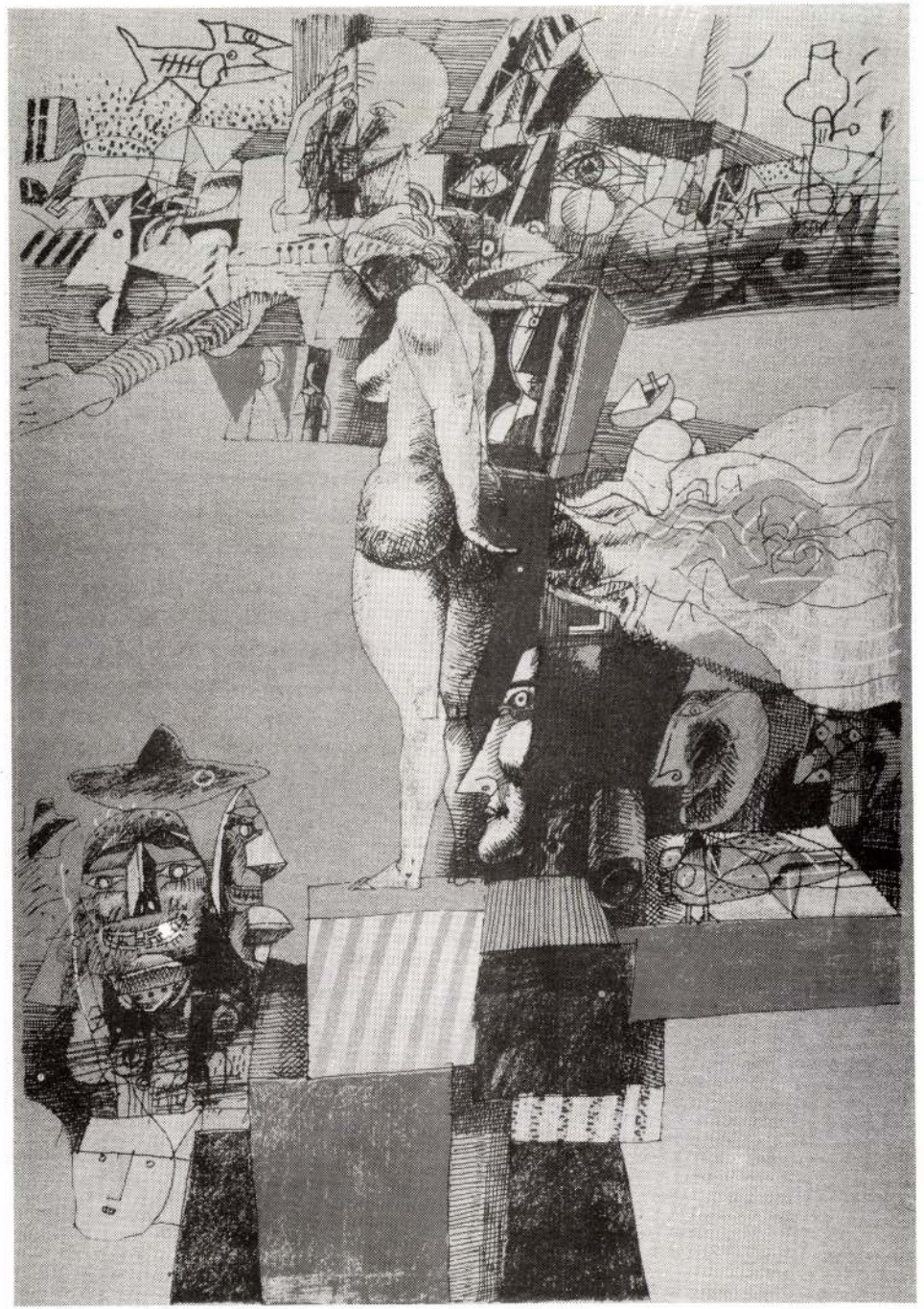

A CSEPEL GALÉRIA
szeretettel meghívja

WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész,
Munkácsy díjas, Érdemes művész.
kiállításának megnyitójára
1988. április 28.-án (csütörtökön) 18 órára

A kiállítást megnyitja:

Dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria
nyugalmazott főigazgatója

A kiállítást rendezte:

Bayer Ilona újságíró

A kiállítás helye:

XXI., (Csepel) Tanácsház tér 3.
Telefon: 589-516

Megtekinthető:

1988. április 28.-tól május 22-ig
keddtől vasárnap 10-18 óráig
hétfőn zárva

Megközelíthető:

A Boráros téri gyorsvasúton két megálló a Tanácsház térig.
Utazási idő a Boráros tértől 10 perc.

A katalógust tervezte:

Molnár József tanár

Fk.: Kratzl Béláné
Foto-Press 88/081. Fv.: Szabó László

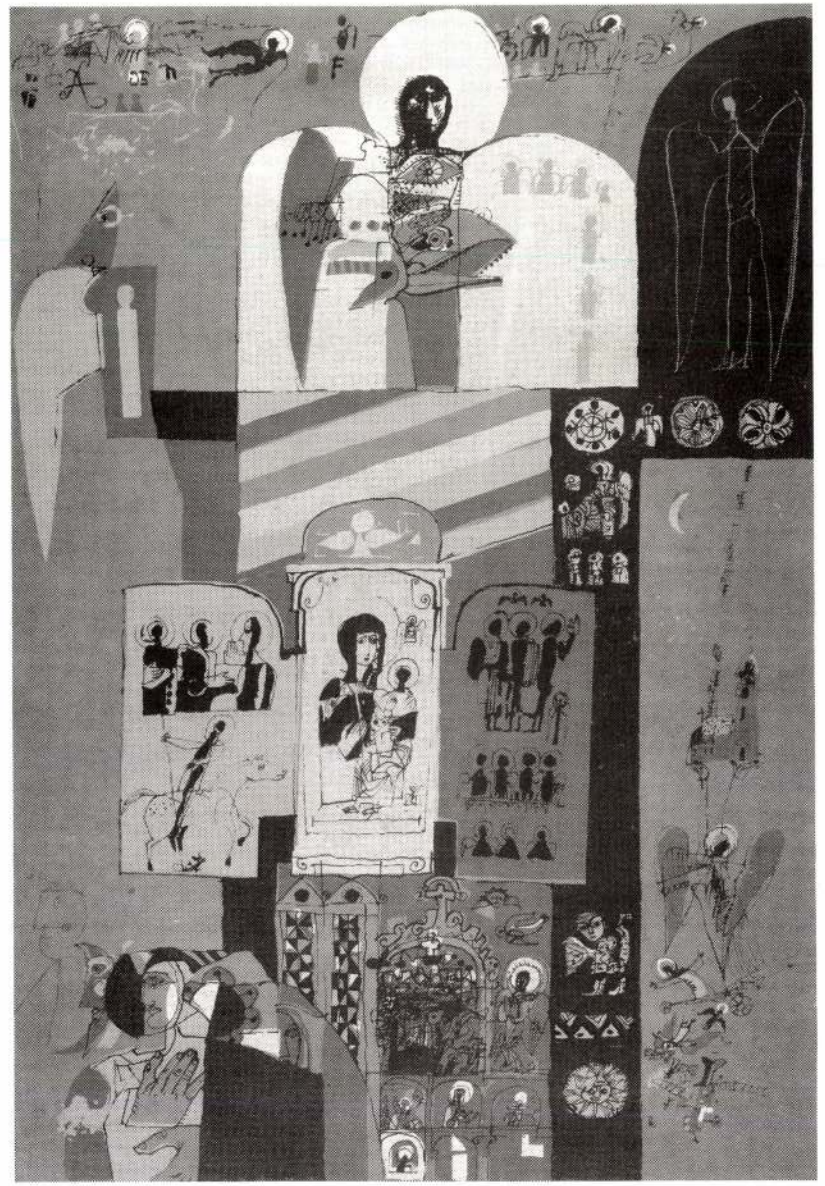

WÜRTZ ÁDÁM

WÜRTZ ÁDÁMRÓL

Többször is szó esett már arról, hogy az elmúlt két évtizedben a grafika lett a magyar képzőművészet fejlődésének serkentője. Ezt talán nem kellene különösebben hangsúlyozni, mert hiszen a folyamat megfelel a művelődéstörténet sokévszázados tapasztalatainak, mindig is a rajz volt a tárgyalkotó művészetek kibontakozásának, gazdagodásának a bázisa. A hazai előzményeket viszont a merev szakosodás jellemezte, amiért is a rajztudás jelentőségének a vállalása elbizonytalanodott, a festészet, a szobrászat mutatósabb szerepe mellett kevésbé számíthatott társadalmi és szakmai megbecsülésre. Ennek a természetellenes szituációnak a befolyása mintha az utóbbi időkben csökkent volna, a metszetek, karcok, monotüpiák, szitanyomatok, egyedi rajzok népszerűsége észrevehetően megnőtt. Húsz esztendeje már, hogy a Magyar Nemzeti Galéria megrendezte a hazai rajzművészet nagyszabású seregszemléjét, s azóta is néhányszor egy-egy kiállítás időtartamára áttekintést nyújt aktuális helyzetéről, jubiláris, tematikus tárlatok, pályázatok anyagával számol be grafikus kortársaink rendkívül hatékony tevékenységéről.

Würtz Ádám ennek a megújulásnak egyik vezetőmestere, munkássága számbavételével lehetővé válik a művészeti ág jelenlegi problémáinak megismerése. Grafikai működése alkalmat ad a műfaj mesterségbeli és tartalmi vonatkozásainak széles körű elemzésére, annak meghatározására, hogy e téren melyek a korszerűség, az árnyalt kifejező készség sajátosságai, az anyagtani kísérletezés kilátásai. Legyen az tollrajz, rézkarc, linómetszet, a papíroson mindahányszor az elvégzendő feladat szellemében adja elő a mondanivalót, s ekként teremt feltételeket a művészi alapeszme egyre hiánytalanabb érzékeltetésének. Pályája felívelését könyvillusztrációk biztos technikájával és sziporkázó ötletességével mérte a kritika, ugyanakkor önálló igényű lapjai toboroztak még híveket mélyértelmű vallomásainak, a gyermekkori emlékekből merítő stúdiumainak, a művészi készségeket birtokba vevő emocionális élményei vízuális krónikájának. Elámító termékenységgel, lankadatlan lendülettel dolgozik, úgy, miként ha állandóan ihletett állapotban végezné munkáját, s mintha nem tartaná megoldhatatlannak a bonyolult motívumok képszerű ábrázolását. Tárgyválasztásakor nem szabnak határt sem az előítéletek, sem a mesterségbeli nehézségek, s mivel nem igazodik ilyen-olyan stiláris normákhoz, mégoly tetszetős elméletekhez, ezért nem ismétel bevált hagyományokat, nem kerül tiszavirágéletű divatok uszályába. Témái szinte enciklopédikus bőségben sorakoznak egymás mellé; olvasmányok, igaz történetek, vélelmek, bölcselmek, képzelmek, gondok, remények sugallják megnyilatkozásait, késztetik őt elképzeléseinek, nézeteinek, megérzéseinek, ítéleteinek kimondására. Műformái visszavezethetők bár zsánerre, csendéletre, tájképre, portréra, illusztrációra, kegyképre, soha nem elégszenek meg egyetlen képlet oktató tábláinak funkciójával, mindannyiszor áthágják a régi és mai akadémiák által kodifikált szabályokat, csupán a saját törvényeikhez alkalmazkodnak, a művész észjárásának, hajlamainak engedelmeskednek, a hangulat, a felismerés, a bizonyság, a vízió teljesértékű megjelenítésére szolgálnak.

Úgy tűnik, hogy a változatosságot, sokrétűséget, összetettséget főként a képzőművészet könnyű fegyverzete, a rajzművészet módszere biztosíthatja. Az Iskola Galéria mostani bemutatója Csepelen mindenkit meggyőzhetett arról, hogy Würtz Ádám életművét nem szabad a grafika címkéjével valamely esztétikai dogma skatulyájába zárni. Kompozíciói a színek dolgában nem maradnak el a festmények kolorizmusától, nem egyszerűsítik le két hangra a képi érvelés dialektusát. Igaz, festői hatás fekete-fehérben is elérhető, ám a több színnyomat a sokszorosító eljárások esetében se mai találmány. De ha a rajz valóban a képzőművészetek anyja, amiként azt a reneszánsz nagyjai hirdették volt, akkor nem kell nyomatékosan érvelni amellett, hogy a grafika utat nyit a színek érvényesítésének is mindahány ábrázoló, elemző, térképző, tárgyalkotó ágazatban. Würtz Ádám rajzos, rajszerű expresszivitása nem azért szembeszökő, mert hogy ő megátalkodottan vagy részrehajlóan mindössze grafikus lenne, hanem mert maradéktalanul csupán akkor tudja önmagát adni műveiben, ha művészi eszközei szinkron követik érzékenységét, kedélyhullámzását, összezsúfolódott gondolatainak elágazásait. Ez a nyugtalan, élénk érdeklődés irányítja működését, a mohó kíváncsiság minden iránt, ami magyarázatot kínál a valóság jelenségeire, az emberi együttélés változásaira, a spirituális vállalkozások eredőire. Solymár István szerint „Würtz Ádám korokat, égtájakat jár be és tüneményes gyorsasággal talál rá mindig a képi megszólaltatás kulcsára". Példás fogékonysággal vizsgálódik a kultúrhistória fényes korszakainak remekei között, keresi az aranykorok és válságok menetének fordulataiból kikövetkeztethető tanulságokat. Azért is gyűjtött sokezer kötetre terjedő könyvtárat, hogy semmi se kerülje el figyelmét, ami a tudás, az előrelátás, az értelmiségi helytállás differenciáló képességével vértezi fel a mérlegelő elmét, a megértő lelket, az érző szívet.

Korunk művészeire is illik az, ami Werner Haftmann megfogalmazásában a XX. század végének gondolkodóit olyannyira jellemzi: „A modern ember tudatának felépítése egyszerre és jelenvalóként tartalmazza egész történelmét". Würtz Ádám ilyetén életérzéséből alakítja ki eszmei kommentárjait a világ mozgásáról, az alkotómunka céljairól, s ez táplálja a hivatása teljesítéséhez szükséges kifogyhatatlan energiáit. Nem kell félteni Őt, az eklektika lomtárába nem téved be ettől a történetiségtől, annál sokkal izgalmasabbak napjaink tudniérdemes információi, meg hát a két világháború, az atomkor nemzedékeit nem csak a múzeumok kincseiből, de a folklór tiszta forrásaiból táplálkozó igények is megtanították védekezni a múlt kacatjainak mérgei ellen. Würtz Ádám műveiben az egymásra rímelő, egymást értelmező képzetek, a látszólag szeszélyesen jelentkező, valójában látomásosan jól kapcsolódó, magától értetődően indokolt képelemek végezetül a szellemi élvezet fűszereivel ízesítik a műveltség terjedésével járó előnyöket.

Pogány Ö. Gábor

1971 DEC 2 5

Würtz Ádám

1021

Négy évszak — Würtz Ádám illusztrációja

MAGYAR NEMZET

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

I. HANG

Lé
az
nér
ann
a v
tok
szól
rong

KÖLTŐ

Üdvö as, emberi
értele szivünk
a sár fölé emelkedik,
s az áldást hordod, meg a bűnt.
Mindenség gyöngye, értelem,
te védd fajunkat, te őrizd.
Kisérj bennünk a védtelen
bölcsőtől a temetőig.

Im, három milliárd hived,
látszatra mind külön — s az út
végül is csak mindenkinek
egyetlen torkolatba jut —
terád néz, te vagy a remény,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

KELET MAGYARORSZÁG

1972 FEB. 5

1021

Történetek az Ezeregyéjszakából

Nemzedékek, kifogyhatatlan kincsestára az Ezeregyéjszaka; minden kor, minden nép megtalálja benne a maga szórakozását. A mese varázsa? Minden bizonnyal. Pontosabban: az is. Mert ugyanakkor e történetfüzér vonzásában része van annak is, hogy a mesék mögül kibukkan a reális tanulság. A Magyar Helikon gondozásában most megjelent szép kiállítású kötet az Ezeregyéjszaka két történetét tartalmazza: a teherhordóról és a három lányról, illetve a tengerjáró Szindbád utazásairól szólót. A két, önmagában is kerek egészet alkotó mesecsokor olvasásakor nemcsak arra vagyunk kíváncsiak, miként került a három lány házába a három koldus, fél szemmel, nyírott szakállal mindhárman, hanem arra is, hányféle formában bukkan fel a jó és a rossz a hűség és hűtlenség, igazság és gonoszság összecsapása. Ahogy tengerjáró Szindbád sem csupán hihetetlen kalandjaival szórakoztat, hanem példázatokkal is szolgál: kitartásra, a barátság becsületére, a mindenhatónak tartott pénz való értékére.

A két történetet Honti Jenő fordította, a kötetet Würtz Ádám színes nyomatú illusztrációi díszítik.

(m)

éppen Géza, de nem t folytatni, Bözsike félbe kítja:

— Már tegnap is emle ted ezt az Ilonkát... Gya vagy nekem!...

Géza felkacag. Csak tatlan bárányok tudnak kacagni.

— Drágám, tudod, h éves ez az Ilonka? Ne is l dezd. Szerintem már e kilencszázban beengedték 16 éven felüli filmek Csak én hívom Ilonkának, a többiek mind Hugó kapitánynak szólítják, mert olyan férfias külseje és katonás, parancsoló modora van...

— S Lenkeiné? Őt is sokszor emlegeted...

— Lenkeiné olyan, mint egy múmia. Brrr. Szerintem ha reggel felkel, bebalzsamozza magát és olyan méltóságteljes, mint egy apácafejedelemasszony, és gyűlöli a férfiakat. Mondják, hogy szer megjatta volegényet egy csinos, fiatal lánnyal — nem lehetett több húszévesnél — valamelyik mozi előtt, és Géza sült gesztenyét evett az ifjú hölgy tenyeréből, akiről később kiderült, hogy Hugó kapitány volt személyesen. Bözsike bosszúból eljegyezte magát a szent életű Gyula bácsival, aki nem volt se bácsi, se szent életű, de még Gyulának sem hívták, hanem Pityunak.

A többi mind stimmelt.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 JÚN 18

NÉPÚJSÁG
Eger

Würtz Adám

Kulturális hírek

1021

Hétfőn végetért a hatodik Miskolci Országos Grafikai Biennálé a Miskolci Galéria termeiben Budapesten valamint a különböző művésztelepeken és az ország más részein csaknem nyolcvan grafikus kétszáznyolcvan alkotását mutatták be. Ezúttal először külföldi művészek is bemutatkoztak a lengyelországi krakkói terület húsz grafikusművésze nyolcvannyolc alkotását állították ki. A zsűri határozata alapján az idei biennálé nagydíját *Würtz Ádám* nyerte, aki a hagyományoknak megfelelően az 1973-ban megtartandó biennálén önálló tárlattal szerepel.

★

Szerdán délelőtt 11 órakor kerül sor *Karinthy Frigyes* síremlékének avatására, a Mező Imre úti temetőben. A Fővárosi Tanács által adományozott síremlék *Borsos Miklós* Kossuth-díjas szobrászművész alkotása.

(MTI)

valyi zárszámadáshoz képest 12 milliós csökkenést mutat, feltétlenül elemzésre és megválaszolásra vár a kérdés: miért kell 104 termelőszövetkezet közül húsznak rosszul, veszteségesen zárnia az évet. Termelőszövetkezeteink többsége sikerrel és eredménnyel zárja az esztendőt. Az emelkedő termés-eredménye és a tízórás munkanapra eső jövedelmek bizonyítják ezt.

A szerdán kezdődő zárszámadások fontos mérföldkövei egész mezőgazdaságunknak, s ezek a mérföldkövek már évek óta jelzik, hogy jó úton járunk.

—szy—

Würtz Ádám

a hajdúszoboszlói Művelődési Központban az évek folyamán alkotásai szerepeltek, az itt rendezett tárlatokon.

Szöllősi Gyuláné: Kiállítási társulások Hajdú-Biharban.

Hajdú-Bihari Napló, 1942, febr. 15.

Würtz Ádám, grafikus

Az illusztrációkat készítette
Andrej Belij könyvéhez.

Gránicz István: Andrej Belij: keresztrefeszítés
57-58. v.

Kritika, Bp. 1970. április VIII/4.

Würtz Ádám grafikus

a Munkácsy díj I. fokozatával

tüntette ki.

Pestmegyei Hírlap 1970 április 2
4. old.

Würtz Ádám

Lejza a 9. oldalon

Pestmegyei Hírlap 1970 április 4

Würtz Ádám

Grafikái bemutatásra kerültek a párissi Musée Gallierában a mai magyar képzőműcészeti kiállításon.

Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 25. l.

Würtz Ádám

A Humana Hungarica c. kötet egyik illusztrátora.

dr. P. Bresztyánszky J: H. H.; Magyar Grafika; Magyar Grafika, 1970. 2. sz. 44. l.

Würtz Ádám grafikusművész

Gyerekkönyvek illusztrálásával is foglalkozik. Pl. Fekete István „Ballagó idő"-jéhez-Aprily Lajos „Fegyvertelen vadász"-ához készít rajzokat.

Tüskés Tibor: Gyerekkönyvek illusztrációi.

Könyvtáros, Bpest, 1972. jan. 47. old.

Würtz Ádám

A miskolci grafikai biennálé nagy-díját kapta „Szentiváněji álom" c. rézkarc illusztrációjáért. (emlétre.)

Kontha Sándor: A tízéves Miskolci Grafikai Biennálén.

Társadalmi Szemle, 1942. márc. 103. old.

Würtz Ádám

A költészet napjára a Petőfi Irodalmi Múzeum állandó József Attila-kiállítást rendezett. E kiállítás előtérében a művész olyan alkotása látható, mely a költő életútját értelmezik.

Losonci Miklós: Küzdelmek, kísérletek.
Pest Megyei Hírlap, 1994. ápr. 18.

Würtz Ádám grafikus

A Móra Kiadó gyermekkönyveinek, 5-13 évesek korosaportjának egyik illusztrátora. Leporellót rajzol.

Szabados Árpád: Az illusztráció.

Élet és Irodalom, 1973. jún. 16.

Würtz Ádám

Az ünnepi könyvhét keretében Egerben, a megyei úttörőházban Reich Károly és Würtz Ádám meseillusztrációiból rendeztek tárlatot.

Népszava, 1974. máj. 7.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1974 MÁJ –

TÁRSADALMI SZEMLE

Würtz Ádám

1021

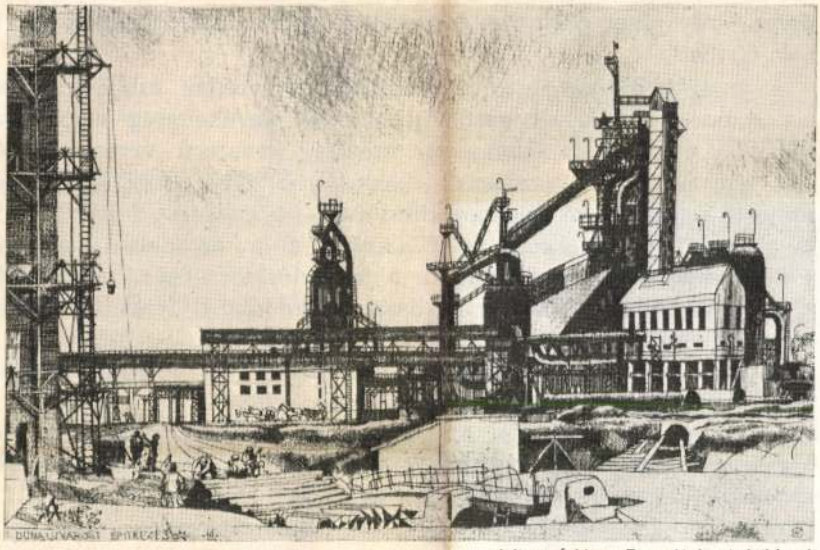

Würtz Ádám: Dunaújvárosi építkezés

szükséges, hogy megfelelő társadalmi ellenő
dalom érdekeivel ellentétes folyamatok ne b
nak tartóssá.

A tervgazdálkodás a termelőeszközök tár
tív szükségszerűség. A gazdaságfejlesztési
között a társadalom érdekeinek tudatos, te
Azt célozza, hogy a gazdasági fejlődés eredménye lehetőleg egybeessen azzal, amiért — társadalmi célokból kiindulva — a gazdaság fejlesztése folyik, vagyis a gazdasági növekedés ne különüljön el a társadalom reális igényeitől, *a fejlődés gazdasági eredménye és a fejlesztés társadalmi célja találkozzék.* Ha a gazdaságpolitikai célokat reálisan, a különböző tényezők kellő mérlegelésével határozzák meg, akkor — a megfelelő általános feltételek esetén — a gyakorlati munkán: a politikai felelősségnek, a vezetési-szervezési követelményeknek, a tudomány eredményeinek érvényesítésén múlik a célok elérése, illetőleg megközelítése. A gazdaságfejlesztésben tehát lehetséges és szükséges is a gazdasági folyamatok alakulását meghatározott célok érdekében formálni. Mégpedig úgy, hogy ne csak „kívülről" vagy „felülről" hasson, hanem a gazdaságvezetés és irányítás elválaszthatatlan része legyen minden szinten. Ehhez szocialista viszonyaink megfelelő feltételeket biztosítanak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁJ

Könyvvilág

1021 Würtz Ádám

Würtz Ádám illusztrációja A. Seghers: A hetedik kereszt című regényéhez. Európa.

RKV

Rejtvéi

Májusban az alábbi könyvek alapján készítsetek rejtvényt, és május 31-ig adjátok postára az alábbi címre; Móra Ferenc Könyvkiadó, Propaganda Csoport; 1428 Budapest, Lenin krt. 9—11.

Alsótagozatosok:

Csukás István: A téli tücsök meséi

Felsőtagozatosok:

Martonné Homok Erzsébet: Gyuri bácsi

Most végre közzé tudjuk tenni, hogy a bíráló bizottság az alábbi januári rejtvényeket tartotta a legötletesebbnek:

Alsótagozatosok (Készítette: Kulák Lajos)

Megadott könyv: Kincskeresők 1974

Rejtvényfeladat: Kik írták az alábbi mondatokat? A helyes választ karikázzátok be. Minden jó megfejtés értéke 5 pont.

1. „Hány csepp van az óceánban?
Hány csillag az égen?"
Jékely Zoltán 1. Petőfi Sándor 2. Lítkin X

2. „Hiszed-e,
énnekem csak így meg itt jó.
Én vagyok a vizisikló."
Udud István 1. Lázár Ervin 2. Takács Zsuzsa X

3. „Kisgyerek, nagygyerek,
ott legyek nálad."
Mándy Stefánia 1. Kosztolányi Dezső 2. Szabó Lőrinc X

4. „Alig ejti ki utolsó szavát,
egy sötét felleg száll a kert fölé."
Csoóri Sándor 1. Nemes Nagy Ágnes 2. Kormos István X

5. „Utat tör medvék ösvényén,
bevilágít minden sarokba."
[illegible] Csanádi Imámban találkozunk (HANNIBÁL)

14. szoba: „A világ ura leszek!" Egyiptomban várost alapítottam, rólam nevezték el. (NAGY SÁNDOR)

15. szoba: Vallást alapítottam. E vallás 2500 éve fennáll. (BUDDHA)

A helyes megfejtés a meghatározás után zárójelbe tett szó.

KOZMOSZ KÖNYVEK

Az áprilisi Napjaink

A 27 éve felszabadult országot köszönti a folyóirat. Három írást szentel az utóbbi egy évtizednek, amely Miskolc és a megye irodalmi újságjának egy évtizede is. *Mocsár Gábor Levél a Napjainkhoz* címmel üdvözli az újság alkotó gárdáját, „. . . további bátor, tevékeny, vállalkozó kedvű évtizedet" kíván. *Fábián Zoltán Vidék — nem vidék* című cikkében pedig méltatja az elmúlt évek során napjaink formálásában kifejtett tevékenységet.

Würtz Ádám mesélő képeiről *Végvári Lajos* művészettörténész ír, elemzi a József Attila klubkönyvtár kiállítótermében megrendezett tárlatot. *Regény kontra dráma* címmel *Tarján Tamás* tollából olvashatunk budapesti színházi levelet, történelmi meditációt *Veres Péter* posztumusz könyvéről, a *Szárszóról Für Lajos* írt. Ugyancsak Veres Péterre, régi Kortárs-estekre emlékezik Fábián Gyula.

A Modern magyar lírikusok sorozatban olaszul jelent meg *Bari Károly* verseiből egy kis kötetrevaló, amely nyilvánvaló jele a fiatal költő iránt megnyilvánuló nemzetközi érdeklődésnek. A lapban *Harsányi Zsolt* ad róla hírt. Három glosszát olvashatunk a Jegyzet rovatban *Az elcserélt artézi . . .*, *Erényöv?* és *Remek üzlet . . .* címmel.

Különösen gazdag az áprilisi lapszám versrovata. Hogy csak az ismertebb neveket említsük: *Ratkó József*tól, *Serfőző Simon*tól, *Raffai Sarolt*ától, *Kiss Benedek*től, *Ladányi Mihály*tól olvashatunk az ünnep hangulatába illeszkedő és tavaszt idéző költeményeket. *Feledy Gyula*, *Reich Károly*, *Bozsik István*, *Lenkey Zoltán* illusztrációi pedig művészi-szép kiegészítői az írásoknak, sőt a grafika nyelvén szóló önálló mondanivalójukkal társai is azoknak.

Koszorúzás

Ma délelőtt, az ünn
előtti utolsó munkana
mindenütt megemléke
április 4-ről, hazánk fel
badulásának évfordulój
Az általános és középi
lákban, valamint a Mis
Nehézipari Műszaki Egy
men színvonalas műsort
lítottak össze az ünnep
teletére. A vállalatok,
mek párt- és KISZ-alapsze
vezetei is megemlékeztek
történelmi határkő jelentősé
géről.

Ma délelőtt tíz órakor hi-
vatalok és vállalatok kepvi-
selői helyezték el a megem-
lékezés és a hála koszorúit a
Bartók téri szovjet hősi em-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1972 ÁPR 1-1

Würtz Addu

rábban gyanúsította. Yablonskyt 1969-ben családjával együtt meggyilkolták.

FEKETEHIMLŐ

Százharmincnégy feketehimlőben való megbetegedést tapasztaltak eddig Jugoszláviában. A halálos áldozatok száma tizennyolc. Újabb hír: az NDK-ban, Rostock közelében, egészségügyi zárlat alá helyeztek egy 30 éves nyugatnémet állampolgárt, mert kapcsolatban állt azzal a jugoszláv állampolgárral, akit Hannoverben himlőgyanús tünetekkel kórházba szállítottak.

LAKÓHÁZAKRA ZUHANT

Kigyulladt és lakóházakra zuhant az amerikai légierő egyik B—52-es óriásbombázója a floridai McCoy támaszpont

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VILÁGOSSÁG
Budapest

1972 3 -

Würtz Ádám

1021

A TARTALOMBÓL

Vilmos József:
Tulajdon és gazdaság

—

T. Jaroszewski:
Aktuális ideológiai feladatokról

—

D. Borchert:
Egy teológiai vízió

—

Volgin–Rabinovics:
Dosztojevszkij és Mengyelejev a spiritizmusról

—

Kertész István:
Az első kisázsiai keresztény közösségek

—

Körmendi Miklós:
Vallás és fizika

—

Ancsel Éva:
A gyarlóságról

3

TIZENHARMADIK ÉVFOLYAM • 1972 • MÁRCIUS

Szerkesztő bizottság:

Ádám György, Balló István, Bence László, Benkő Károly, Hahn István, Koroknai Zsuzsa, Köteles István, Lukács József (főszerkesztő), Mátrai László (a szerkesztő bizottság elnöke), Munkácsy Gyula, Róka Gedeon, Zoltai Dénes

●

A szerkesztőség munkatársai:

Balázs György, Farkas János, Görgényi Ferenc, Kiss Károly, Lugosfalvy Ervin, Murányi Mihály, Nyiri J. Kristóf, Palkó Magda

●

Szerkesztőség:

Budapest, V., Münnich Ferenc utca 26.
Telefon: 110-800, 117-201*

●

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343-100, 142-220

●

Felelős kiadó: Csollány Ferenc

●

Terjeszti a Magyar Posta

●

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodájánál (Budapest, V., József nádor tér 1 sz.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI. 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra

●

Egyes szám ára 5,— Ft

●

Előfizetési díj fél évre 24,— Ft, egy évre 48,— Ft

72.0033
Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Címlapunkon:
Würtz Ádám grafikái

A vallások történetéből

145 János két angyala ● *Kertész István*
Az első kisázsiai keresztény közösségek

Tudomány és világnézet

153 Dosztojevszkij és Mengyelejev: antispiritiszta párbeszéd ● *I. L. Volgin—V. L. Rabinovics*

Tájékozódás

160 Fehér folt a tudományban ● *Vasy Zoltán*

Emberi szó

168 *Janus Pannonius* két verse

169 *Luigi Pirandello:* Áldás

Tükör

173 Szerep és egyéniség ● *Sarbu Aladár*
T. S. Eliot drámáiról

Meditáció

178 A gyarlóságról ● *Ancsel Éva*

Világkép és világnézet

182 Vallás és fizika ● *Körmendi Miklós*

Olvasólámpa

187 A protestáns teológia korszakairól

Szemle

189 Istenek útja Japánban ● *Réti Ervin*

Versek

138 *Borisz Szluckij:* Lovak az óceánban

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
PESTI EGYÉI
HÍRLAP

Würtz Ádám

1021

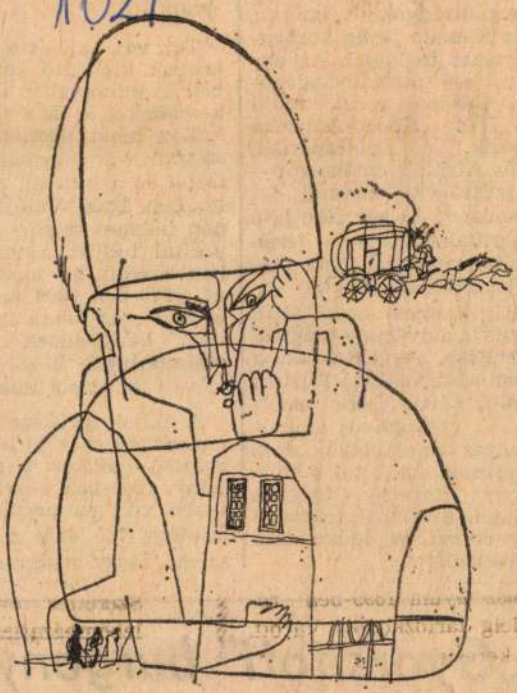

WÜRTZ ÁDÁM: ILLUSZTRÁCIÓ, RAJZ

gozó

a töb
menr
n áll r
etekbe
letes

Dél-Amerika, Ázsia és Afrika mindössze 6—13 kg műtrágyát használ fel hektáronként. Az egy főre jutó műtrágyafelhasználás terén Ausztrália vezet és Ázsia foglalja el az utolsó helyet.

A világ számos országában növekszik a folyékony trágyák felhasználása. Az USA-ban a hatvanas évtized első felében több mint kétszeresére emelkedett a cseppfolyós ammónia, a vizes ammóniákoldatok, a nitrogénoldatok, továbbá a folyékony kevert trágyák használata, a szilárd trágyáké viszont ebben az időszakban alig növekedett.

súlyban van egymással reslet és a kínálat, de r részben igaz. Valójába pán tetemes tejpor- és porttal tudjuk a tejter ben mutatkozó hiányt ni (1970-ben 6600 tonna és 34,5 ezer tonna tejpo tunk kénytelenek be vajimportunk közel ké se volt az exportunknal

A bajok gyökere az, hazánkban már jó ideje zatosan csökken a tehé mány. 1960-ban közel 88 tehén volt az országba mintegy 730 ezer a te száma. Hogy a fogyasztó

„Gyorsított" burgonya

1021

Világosság

Ára: 5,– Ft

Index: 25 871

SOMMAIRE

129 La propriété et les relations économiques I.
József Vilmos
L'interprétation l'idée de la propriété

Dialogue

136 Sciences sociales, humanisme, laïcisation
T. M. Iarossevsky

Voies et stations

139 Sur une vision théologique
Donald M. Borchert
L'influence de Hegel sur la théologie »Dieu est morte de nos jours

De l'histoire des religions

145 Les deux anges de Jean • *István Kertész*
Les premières communautés chrétiennes en Asie Mineure

Science et idéologie

153 Dostoïevsky et Mendéléiev: dialogue antispirite
I. L. Volguine—V. L. Rabinovitch

160 Terrain inconnu dans la science • *Zoltán Vasy*

Voix humaine

168 Deux poésies de *Ianus Pannonius*

169 *Luigi Pirandello:* Bénédiction

Miroir

173 Rôle et personnalité • *Aladár Sarbu*
Sur les drames de T. S. Eliot

Méditation

178 Sur les faiblesses • *Éva Ancsel*

Vision cosmique et idéologie

182 La religion et la physique • *Miklós Körmendi*

A la lecture

187 Sur les époques de la théologie protestante

Revue

189 Le chemin des dieux au Japon • *Ervin Réti*

Poésies

138 *Boris Sloutskiï:* Chevaux dans l'océan

СОДЕРЖАНИЕ

129 Собственность и экономические отношения. ч. I. • *Йожеф Вильмош*
Толкование понятия собственности

Диалог

136 Общественные науки, гуманизм, профанизация • *Т. М. Ярошевски*

Пути и остоновки

139 Об одном теологическом видении
Дональд М. Борхерт
Влияние Гегеля на теологию наших дней „Бог мертв"

Из истории религий

145 Два ангела Иоанна • *Иштван Кертес*
Первые христианские общины в Малой Азии

Наука и мировоззрение

153 Достоевский и Менделеев: антиспиритический далог • *И. Л. Волгин — В. Л. Рабинович*

160 Белое пятно в науке • *Золтан Ваши*

Слово человека

168 Два стихотворения *Яна Паннония*

169 *Луиджи Пиранделло:* Благословение

Зеркало

173 Роль и личность • *Аладар Шарбу*
О драмах Т. С. Элиота

Медитация

178 О порочностях • *Эва Анчел*

Миросозерцание и мировоззрение

182 Религия и физика • *Миклош Керменди*

Настольная лампа

187 Эпохи протестантской теологии

Обзор

189 Путь богов в Японии • *Эрвин Рети*

Стихи

138 *Борис Слуцкий:* Лошади в океане

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

NAPJAINK

1972 MAR

1021
Würtz Ádám

Babits Jónás
Címéhez

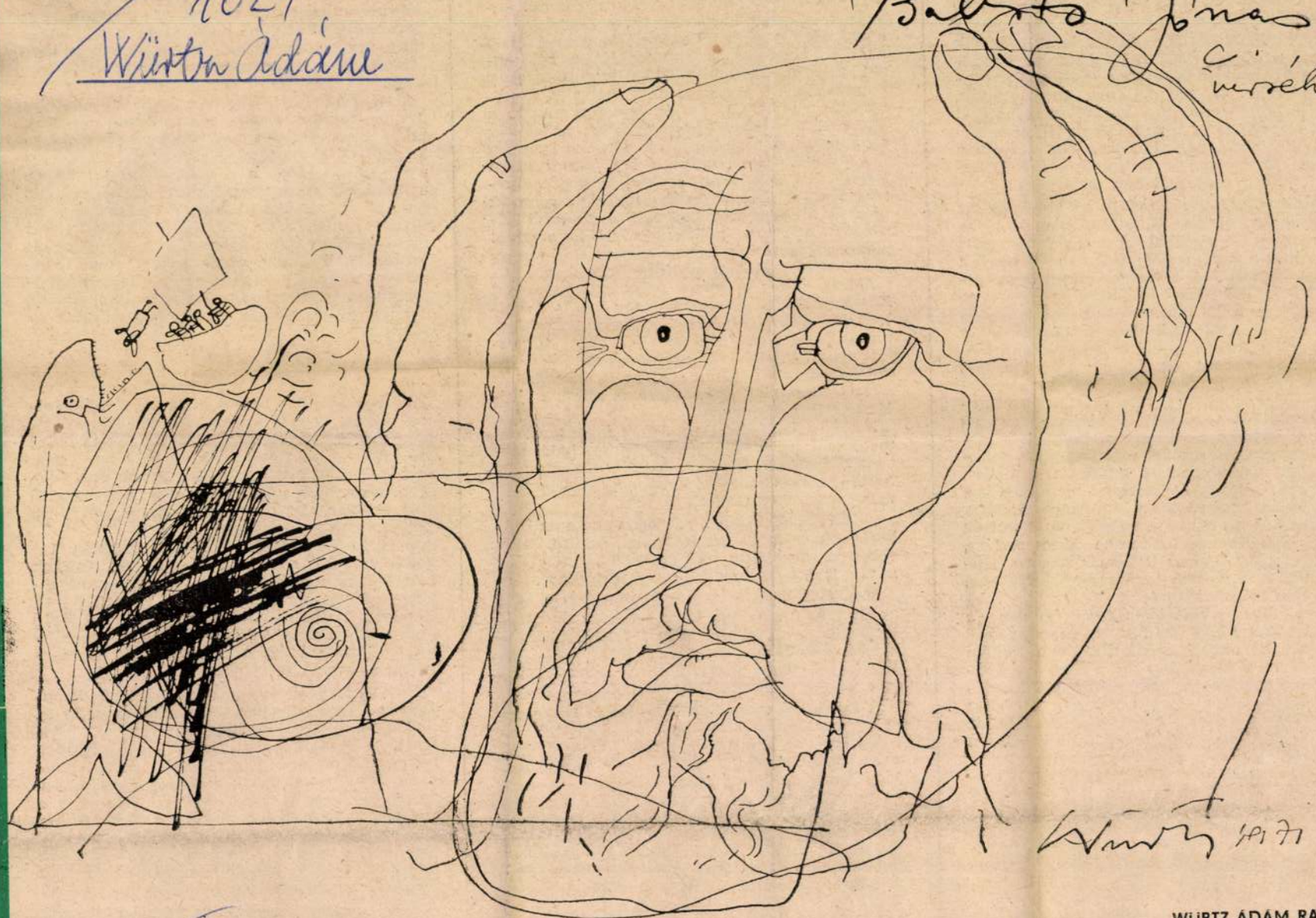

Würtz 1971

ILLUSZTRÁCIÓ BABITS JÓNÁS KÖNYVÉHEZ

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

NAGY ZOLTÁN: A hatvanas évek elején az irodalompolitikai feltételek kedveztek az igényes művek, a folyóiratok kibontakozásának. A politikai konszolidáció szellemi pezsgést indított el, megnövelte a vállalkozó kedvet.

GULYÁS MIHÁLY: A Napjaink második lapszáma idején, 1962 májusában az Írószövetség közgyűlést tartott, az elsőt az újraalakulása óta. A felszólalások megmutatták, hogy az ellenforradalom közvetlen utóhatásai visszaszorultak, az írók közös politikai nevezőre jutottak a népi hatalom elismerésében. Színes, elevenebb lett az irodalmi élet. Ekkoriban indult, még 1961-ben az Új Írás.

NAGY ZOLTÁN: Éreztük mi is, hogy az irodalmi, kulturális vállalkozásoknak jó a hátszelük. Hónapokkal a megjelenés előtt megindult a tervezgetés: mit, miért, hogyan kellene csinálni. A kötetlen, baráti beszélgetésekbe később bekapcsolódtak a hivatalos szervek képviselői is, egyetértettek a tervünkkel. Az MSZMP KB Kulturális Osztályán ekkor Kiss István elvtárs foglalkozott irodalmi kérdésekkel, ez ügyben többször járt Miskolcon. A megyei pártbizottság részéről Simon Ferenc elvtárs vett részt a beszélgetésekben. 1961 végére, 1962 elejére jutott az előkészítés abba a szakaszba, hogy az illetékes szervek elfogadták a lapalapítás szükségességét és támogatást adtak a személyi, technikai, anyagi feltételek biztosításához. Megértéssel segítették a lap megszületését Cseterki Lajos elvtárs, a megyei pártbizottság akkori első titkára, Kukucska János elvtárs, a megyei pártbizottság titkára, Csépányi Sándor elvtárs, a megyei tanács elnökhelyettese, a lap első felelős kiadója.

A személyes emlékekhez terelném vissza a beszélgetést. Nagy Zoltánt a kinevezéséről faggatom, az akkori napok líráját szeretném megrabolni. Hogyan fogadta a hírt, mit gondolt, kíváncsiskodom bele tíz év előtti érzéseibe. Kitér. Véletlenszerű, hogy a választás a személyemre esett. Megnyitja az ablakot. A Kálvária-domb téli levegője kiszoritja a cigarettafüstöt.

GULYÁS MIHÁLY: Ez is jellemzi a viszonyokat. Felkészült ember, aki írói szándékát, illetve a tehetségét megmutatta volna, nem akadt, a lapszerkesztés gyakorlatának is híján voltunk. Ki lenne alkalmas, aki az ellenforradalomban sem kompromittálódott, ugyanakkor a felkészültsége is megfelelő. Ki a legalkalmasabb arra, hogy a vezetésével a vállalkozás ne szürküljön vidéki üggyé? Az igény inkább az új erőket, új arcokat fonta körül. Szűkült a kör, egyre inkább Nagy Zoltánt emlegették, aki mint újságíró, elvi-

[illegible] hátra van.

NAGY ZOLTÁN: Hosszú távú program — a feladatok jellege miatt is. *Vállaltuk:* Borsod és Miskolc változó képének a megrajzolását, a szocializálódó falu jövőjének a nyomon követését, a múlt káros és téves etikai, ideológiai nézeteinek a felszámolását, a szocialista ízlés és gondolkodás kialakítását, a valósággal, a dolgos hétköznapokkal tartott szorgos kapcsolatot, a szocializmus építését gátló tényezők ostorozását, és ezt vállalja ma is a lap szerkesztősége. Ahogy idéztem az előbb: a napjaink és a holnapjaink keresése izgatott.

Az ötödik cigarettánál a lap formátumára térünk. Megtudom, hogy a fejléc megtervezésére Katona László grafikusművészt nyerték meg. A művész nem helybeli, a miskolci közönség azonban néhány rövidfilmfesztivál plakátját ismeri, a tervek szerint ez év vége felé önálló kiállítása nyílik a városban.

Ma is őrzöm a három változatot, amelyet Katona küldött — mondja Nagy Zoltán. Emellett döntöttünk — mutat az első szám kék tónussal nyomott fejlécére —, ebben valamiféle igazi Napjaink-hangulatot éreztünk. Nemesen metszett betűi, zaklatott, dinamikus elrendezése miatt nekem ma is szinte a fejléc tetszik a legjobban.

NAGY ZOLTÁN: Döntenünk kellett a formátumról is. A cím és a program határozta meg elsősorban, no meg, hogy újságírók voltunk, otthonosabbak e keretben, az irodalmi újság mozgékonyabbnak is tűnt.

GULYÁS MIHÁLY: A realizmus a vállalkozásunk szerénységét mutatta. Tudtuk, hogy ebben a formában a kevésbé színvonalas anyag is „bocsánatos bűnnek" számíthat.

NAGY ZOLTÁN: A folyóirathoz kevés volt az író. Az újság jobb keretnek tűnt, hisz célunknak megfelelően több közírói teljesítményt adhattunk közre. Már akkor számítottunk a miskolci grafikusokra, akik kitűnő teret kaptak ebben a formában.

A Napjaink mostanáig, az Élet és Irodalom és a Tiszatáj mellett az egyetlen újság-formátumú lap volt Magyarországon. Jellege az irodalmi publicisztika, a közírói tevékenység befogadására sarkallta, igazi műfaja az irodalmat alakító glossza, jegyzet, kritika, az irodalmi riport, a napi eseményeket felmutató téma, szociográfia. Az Élet és Irodalom egymagában kevés volt, hogy az irodalmi publicisztika országos termését felvegye. A Napjainknak tehát már indulásakor felkínálkozott a szerep lehetősége, hogy országos jellegű és jelentőségű, amolyan az Élet és Irodalomhoz hasonló irodalmi újsággá fejlődjék. A helyi irodalom hagyománytalan-

[illegible]

készteteti bennünket. Amikor Baráth Lajos a Napjaink indulása körüli időben megkapta az első könyvére a szerződést, szinte „rituális táncot" jártunk körülötte. Láttuk: ez az egyetlen járható út! Adynak Párizsba kellett mennie, hogy itthon észrevegyék, a vidékinek Pesten kell elismertetnie magát, hogy Magyarországon író lehessen. Miskolc hagyománytalansága fokozottabban szükségeltette, hogy a teljesítményét másütt is hitelesítse az itteni író.

NAGY ZOLTÁN: Beidegződés volt ez, védekezés, tekintélytisztelet...

GULYÁS MIHÁLY: A „nem akarunk vidéki lap lenni" program ettől fogva új értelmet nyert, ebből származott az az „ukáz", hogy minden szerkesztő bizottsági tag és helyi író jelenjen meg más fórumon is.

NAGY ZOLTÁN: A legösztönzőbb és a legeredményesebb a tíz év során ez a koncepció volt. A Napjaink csak egy orgánum, gyerünk, publikáljunk másütt is.

GULYÁS MIHÁLY: A Napjaink akkor fogadtatott el, amikor az itteni írók kezdtek megjelenni más fórumokon is. Az ottani elismertetésük a mi lapunkra is visszafénylett. Kezdett kialakulni a Napjainkat megtartó szimbiózis a másütt is szívesen látott szerzőkből. A baráti kapcsolatokon alapuló lapszerkesztés nem ment tovább.

Ránk esteledett, megyünk, indulunk hazafelé. A beszélgetést folytathatnánk reggelig is. A buszmegállónál befejezzük. Az irodalomszervező buzgalmunkban annak, aki a laphoz tartozott, minden ügyes-bajos dolgát magunkra vállaltuk, meséli el addig Nagy Zoltán. Az emberi csetlések-botlások eligazítása is a szerkesztőség nyakába szakadt. Gulyás Mihály azt magyarázza, hogyan élénkítette meg a Napjaink a megye és a város mecénás-kedvét. Mindkét tanács irodalmi díjat, ösztöndíjat alapított, segítenek, ahol lehet.

Elköszönünk. Nagy Zoltán autóbuszra száll, mi gyalog szellőzködünk. A Forgó-hídnál, a Lottóház fölött szikrát vet az ég alja. Taxival hamar odaérünk. Lánctorony tetején

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1972 MAR

Würtz Ádám

Würtz 1971 XII. 29

1021

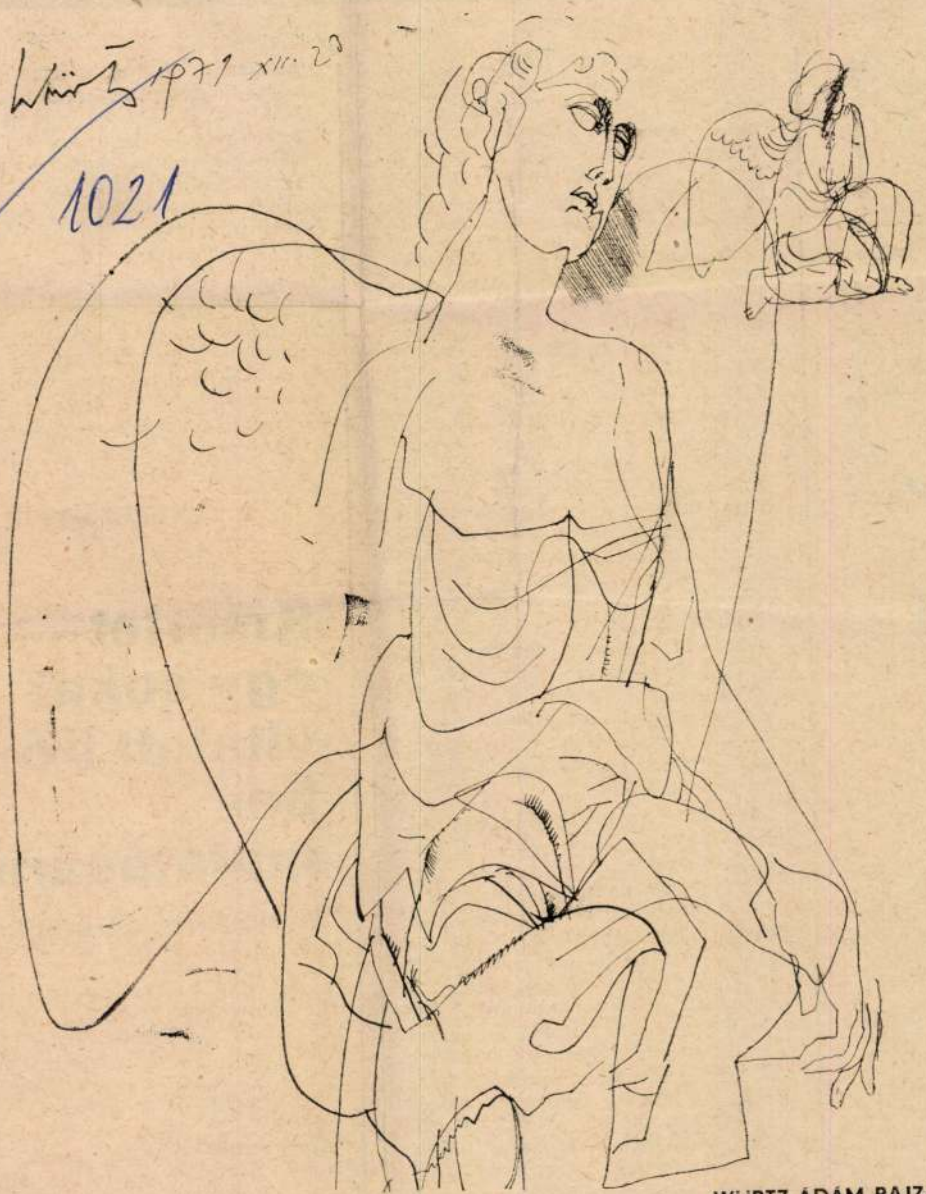

ANGYAL

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

dani
ány
enét

önyvei

ak eddig három
nt meg. Az első
d körülnéz cím-
költő huszadik
a háborús évek
t az akkori fia-
t, alighanem tö-
ályáról számol-

ötet, a *Vendég-*
aknem húsz esz-
bensőséges köl-
ak hosszas apá-
elbizonytalano-
nás, kedvezőtlen
ellációja követ-

sokszor „naivan" feltörő szenvedéllyel: „Korai még, ne menj, maradj! / Holnap is elvisz a vonat". A *Vendégvárás* az elvegyülni, kommunikálni vágyó egyén igényeinek fokozatos, kényszerű leépítése egy kertnyi, művelhető területre.

A harmadik kötet, az *Arc nélkül* verseinek közös centrumában azt a hétköznapian hősies erőfeszítést látom, hogy a magára maradt, személyisége magvára lebontott lírai hős megkísérli kivágni magát a reákényszeredett szerep abszurditásából. Felülemelkedni — kitörni a magányból a művel, önérzettel, de gőg nélkül, alázattal, de a vereségbe bele nem nyugodva. S ennek egyik legfontosabb fegyvere: az önirónia. Panaszáradatában egyszercsak felvillan egy gúnyoros szó — és a vigasztalanság, az önsajnálat máris a kiszikkadt kert munkásának nekiveselkedő sóhajává változik: „Íme, takaros pusztaságom" — mondja, s a takaros szóval otthonossá varázsolja, mert műveli a pusztaságot, s a csüggedt arc groteszk mosolyra fintorul.

Az élet kárpótlása, végső értelme és vigasza a mű — de ennek aszkétikus végleteiben, úgy érzi, van valami embertelen, vagy legalábbis ember-nélküli — és ez ellen tiltakozik önirónikusan: „Íme, a parádé / liturgiája itt fogan: / ki púpos volt, itt púptalan". Szó sincs arról, hogy „hűtlenné vált" volna a kései Nyugat-nemzedékhez, melynek fő jellemzője az artisztikum tisztelete mindenek fölött, az esztétizálás: éppen az iskola követésén belül vonja le a letűnő költő- és líraeszmény konzekvenciáit. Sorsát adja a válságos polgári líraeszmény önbírálatához — személyes tragédiáját a ténytisz-

pókuszát". versben n... sük van, hanem érzelmi fűtőanyaga is — és a szavak hiábavalósága miatti aggodalom viszsza-visszahull a műre: „apoteózisod összeroskad. / Törmelékeivel mire mész?"; „intelmeid — akár az út pora..."

Mégis, a vers: szabadság, haláltól elhódított élet, megállított pillanat: „szabad a szó, ha megtöretlen / furakszik szívéig a létnek". S ez a megszenvedett hit a szó erejében, az észrevétlen, de önmagára végletesen igényes művészetben — a költészet újjáéledt önbizalmát jelzi.

ALFÖLDY JENŐ

Kísérlet egy sokat vitatott író bemutatására

Kónya Judit: Sarkadi Imre

Kónya Judit könyvét a legteljesebb precizitás jellemzi. A háttérből érzékeljük a felhalmozódott adatok sokaságát, a filológiai kutatómunka gondosságát és elmélyültségét. Nem elhanyagolható tény az sem, hogy újabb irodalmunk egyik „kényes pontját" választotta tárgyául: Sarkadi Imre életének és halálának története, ennek tárgyalása ma sem mentes izgal-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SZABAD FÖLD
Budapest

1972 APR 16

sokkal, finomabbak a vonásai.

102 / Würtz Ádám

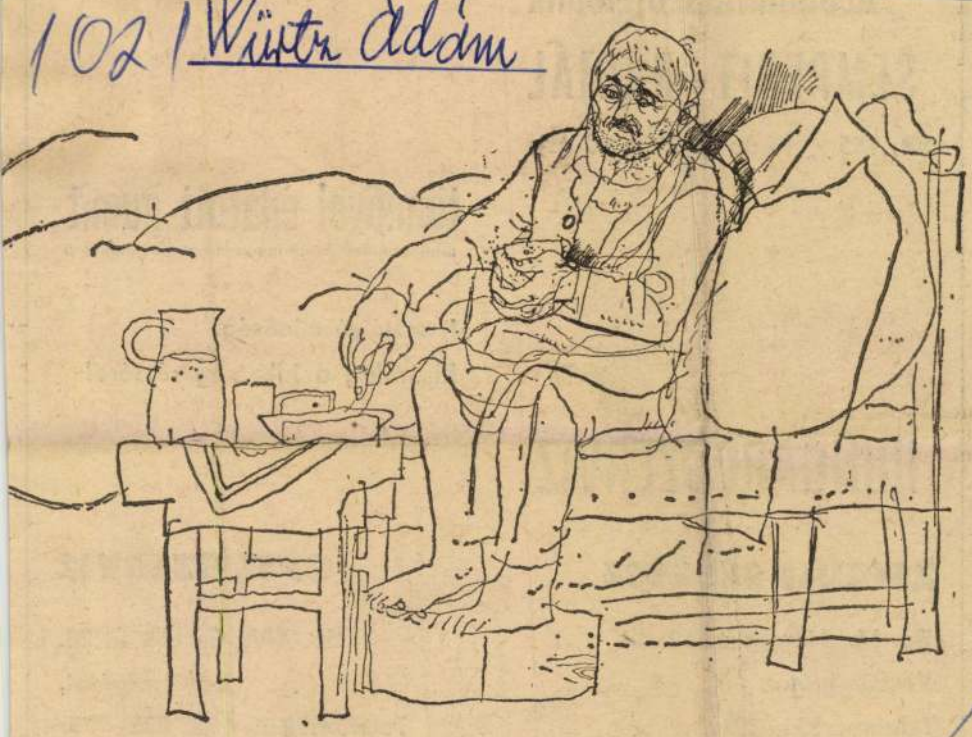

(Würtz Ádám rajza)

azonnal kiszolgál

SEMPERIT–RADI

SR 155 × 13-as (6,15 × 13-

tömlővel ellátott gumit

I. osztályú minőség.

Kizárólag a lakosság részére!

HUNGAROSZERVIZ

ZSIGULI-SZERVIZ

Bp. IX., Hentes u. 12–14.
Vevőszolgálat.
Telefon: 331–391.

OPEL-SZERVIZ

Bp. XIV., Gizella út 20.
Vevőszolgálat.
Telefon: 835–196, 835–975.

Wüst

Szerepel az alábbi tárlatok

- bozóky - : Looking back at the Exhibition of New Works

Daily News 1971 III. 27

Wirtz Ádám
grafikus

Az ember tragédiája XII. szín.
Falansztér. (repro)

Szy Rezső: Wirtz Ádám
Művészet, 1970. december - 33 lap.

Würtz Ádám
grafikus

1970 novemberében a kaposvári
Rippl-Rónai Múzeumban rende-
te meg új gyűjteményes kiállítá-
sát

Szij Rezső: Würtz Ádám
Művészet 1970 december -33lap

Würtz Ádám
grafikus

1967-ben volt Debrecenben kiállítása.
A kapcsolat kiállításán szereplő
anyag igen gazdag is sokoldalú mű-
vészetéről nyújtott átfogó képet.

Szij Rezső: Würtz Ádám
Művészet 1970 december -33lap

Würtz Ádám
grafikus

Kiállításán bemutatott 5 tábla
képet, a Goya éjszakája című
verkarc~~[illegible]~~ Szines kritarajzokat.
Nepi ihletésű egy és kétbrinű verkar-
cot.

Szij Rezső: Würtz Ádám
Müvészet 197o december -331ap

Würtz Ádám

grafikus

A kiállításon bemutatta Shakespeare Rómeo és Júlia-jához készült rézkarc sorozatát, a „Szonetter" 12 rézkarcát, 10 vegyestechnikájú illusztrációt.

Szij Rezső: Würtz Ádám
Művészet 1970 december -33lap

Würtz Ádám
grafikus

Kiállításán bemutatta Csokonai,
Madách, Ady, Bartók, József Attila,
Weöres Sándor, Tatáts Gyula, Nagy,
László verseher készült illusztrációkat.

Szij Rezső: Würtz Ádám
Művészet 197o december- 33 lap

Wurtz Ádám
grafikus

kiállításán bemutatta a Wurtz
művészetét jellegzetesen hiányzó „Ikon
és tulipános láda" című nagyhatású

Szij Rezső: Würtz Ádám
Művészet 1970 december- 33 lap

Würtz Ádám
grafikus

A hanai népmüvészetből mint erőt, ennek motivum-kincse és szemlélete reikarcaiban tör felszínre.

Szij Rezső: Würtz Ádám
Müvészet 197o december- 33 lap

Würtz Ádám
grafikus

1965-ből való a „A falból faragott
királyfi" c. műve itt a művész
nem illusztrált, hanem újjáteremtett
a maga módján, a maga eszközeivel

Szij Rezső: Würtz Ádám
Művészet 1970 december- 33 lap

Würtz Ádám
graphus

A Mesélő Dunántúl a tükrösök, népi jelentek áthangolása a művészet nyelvére. A népművészet átélése és átfordítása.

Szij Rezső: Würtz Ádám
Müvészet 197o december - 33 lap

Würtz Ádám
grafikus

A Népmese illusztrációi jelben
távolodnak a valóságtól. Ezek
ugyancsak a tükrösök nyelvén
készültek

Szij Rezső: Würtz Ádám
Müvészet 197o december - 33 lap

Würtz Ádám

grafikus

A grafikus dilutánja nagy részben ellenőrzés nélküli képzelet, irreális jelenetek egymásutánja. Egy kicsit karikatúrája a szürrealista látásnak és módszerünk.

Szij Rezső: Würtz Ádám

Müvészet 197o december - 33 lap

Würtz Flóra

1

művével szerepel

a III. Miskolci Grafikai Biennálén

1965

Nagybánya ~~1971~~ december 1

5. old.

Würtz Ádám

2

Shakespeare illusztrációi
emlitve

Napjaink ~~1971~~ 1965 december 1
5. old.

Würtz Ádám

zajta „Busójárás"
a 12. oldalon

Napjaink 1965 december 1

Wärtz Aladár

Voltaire - illusztrációja

a 9. oldalon.

Nagyvárad 1966 december 1

2. old.

Würth Áldám

neve emlitve a 2.oldalon

Napjaink 1968 április 1

Würtz Ádám

Kindy illusztrációja a

9. oldalon

Napjaink 1968 december

Würtz Ádám, grafikus

Az illusztráció – pályázaton bronz – kitüntetést kapott. (Lipcse.)

— : Arany –, ezüstdíj és oklevél

9.

Népszabadság, B..., 1971. aug. 4.

Würtz Ádám

rajzai szerepelnek az

Európamagyarországi Művészek Kiállításán

a Műcsarnokban

Európamagyarország 1971 május 12

4. old.

Würtz Ádám

Grafikákkal szerepel az „Éj művek" c. táslatban a, műsaznakban

Horváth György: Elkötelezett alkotások az „Éj művek" között

Magyar Nemzet 1971 III. 9

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Gazeta Poznanska 1968 aug.16.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERM
BUDAPEST, V.
TELEF

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

MDK

Würtz Ádám

Pozsonyi kiállitási hir

Magyar Grafika 1968.4.

ÉSZETVÉDELMI HIVATAL
., EGYETEM TÉR 5.
ON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Würtz Ádám

felszabadulási rézkarca illusztrálja

a Budapest c. folyóirat 1970. 4. számát

2.l.

Würtz Ádám grafikus

a varsói Magyar Intézetben

nyílt kiállítása

Németh 1969 július 16

2. old.

Würtz Ádám

neve említve, műve

szerepel a X. szegedi nyári tár-

laton

Négyszava 1969 augusztus 6

2. old.

Würtz Ádám

Shakespeare grafikái
emlitve – X. nyári tárlat Gyged

Nápszava 1969 augusztus 6
2. old.

Würtz Ádám

Öt műve szerepel a Buenos Aires-i nemzetközi grafikai kiállításon

Nápszava 1968 szeptember 20
2. old.

Würtz Ádám

Illusztráció I., toll
—"— II. —"—

Rajzok
Miskolci Galéria

Würtz Ádám

Illusztráció III., tollrajz

Rajzor
Miskolci Galéria

Wirth Ádám

Illustráció I. (rep.)

Rajzok
Miskolci Galéria

Würtz F/dám

nüve szepel majd a

Szépmüvészeti Müzeum. ~~anda~~

felszabadulási ~~vizuális~~ Kiállitásán

Népszava 1970 jamás 28

2 old

Würtz Ildám

Munkácsy díj I. forozatát

Tapta

Népszava 1970 április 2

4. old.

Würtz Ádám

„Dunaújváros építése" c.
rajza a f. oldalon

Mépszava 1970 április 22
f. oldal

Würtz Ádám

Illustration zu Weöres Sándor:
Roland und Drache, rep.

100 Jahre Kunst in Ungarn
Museum am Ostwall Dortmund, 1971.

Würtz Ádám

A müvész rézkarcának repr.-ját bemutatja a lap, "25 éves az Európa Könyvkiadó 1945-1970" felirással.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. január 16.
XV. évf. 3. sz. 14. lap

Würtz Ádám

neve említve

szerepel a Csók Galéria Ziállításán

Pestmegyei Hírlap 1969 március 9.
4. old

Világosság

1021

A TARTALOMBÓL

Nyilatkozatok
a Világosság tíz évéről

—

Hegel és a történelem

—

Hahn István:
Virtus és Fortuna

—

Zoltai Dénes:
Bartók nem alkuszik

—

Murányi Mihály:
A szabadság technológiája

—

Zrinszky László:
Érzelemvilág és nevelés

—

Hermann István:
Ösztönösség és tudatosság
Leninnél

—

Vámos Imre:
Róma jubileuma

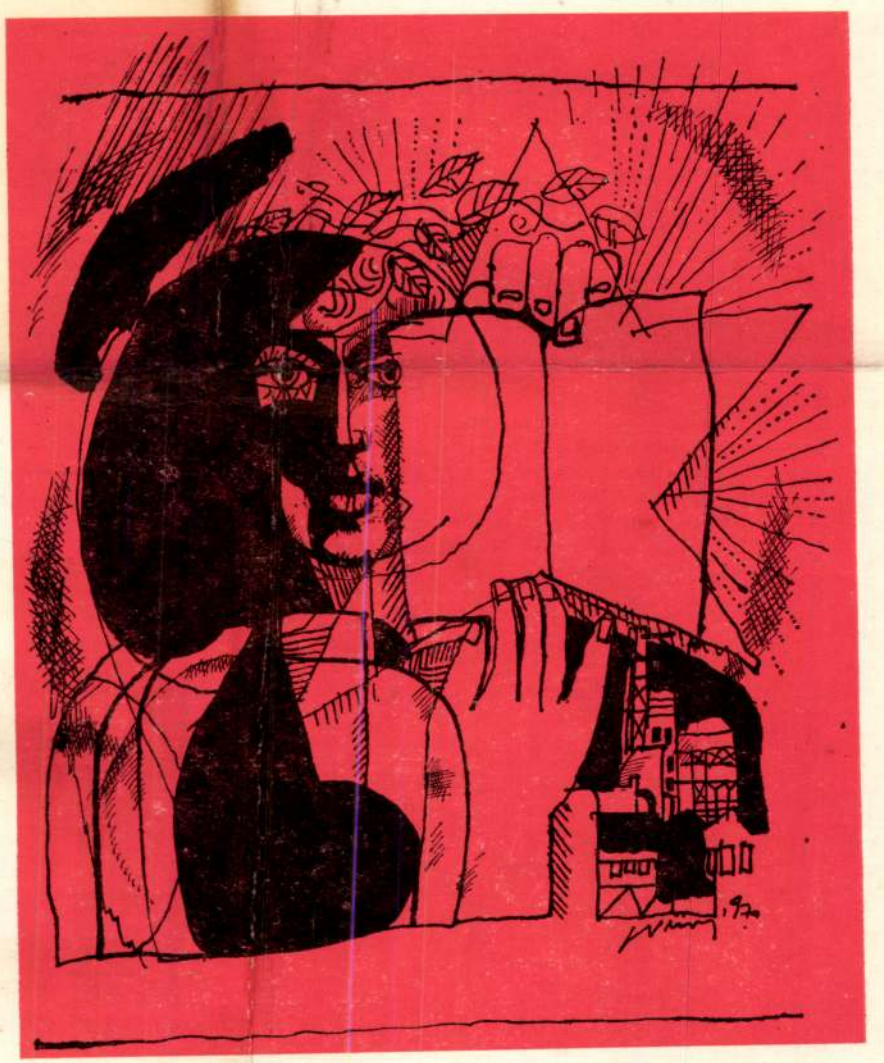

11

TIZENEGYEDIK ÉVFOLYAM • 1970 • NOVEMBER

Világosság

Materialista világnézeti folyóirat

•

Megjelenik havonként

•

Szerkesztő bizottság:
Ádám György, Balló István, Benkő Károly, Hahn István, Koroknai Zsuzsa, Köteles István, Lukács József (főszerkesztő), Mátrai László (a szerkesztő bizottság elnöke), Munkácsy Gyula, Róka Gedeon, Zoltai Dénes

•

Szerkesztőség:
Budapest, V., Münnich Ferenc utca 26
Telefon: 110-800*, 117-201

•

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3
Telefon: 343-100, 142-220

•

Felelős kiadó: Csollány Ferenc

•

Terjeszti a Magyar Posta

•

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest, V., József nádor tér 1. sz.) közvetlenül, vagy csekkbefizetési lapon (csekkszámlaszám: egyéni 61.237, közületi 61.066), valamint átutalással a KHI. MNB. 8. sz. egyszámlájára

•

Egyes szám ára 5,— Ft

•

Előfizetési díj fél évre 24,— Ft, egy évre 48,— Ft

•

70.4129
Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Címlapunkon:
Würtz Ádám grafikája

TARTALOM

641 Egy évtized • *Mátrai László*

643 Így látja a Világosságot *Ortutay Gyula* • *Bálványos Huba* • *Hámos György* • *Horgas Béla* • *Jóri János* *Kónya István* • *Sükösd Mihály*

A filozófia problémái

650 Hegel: gondolatok a történelem perifériáján *LLF—NJK*

654 G. W. F. Hegel: Pogányság és kereszténység *(Vidrányi Katalin* fordítása)

Emberi szó

660 A fiatal Engels verseiből

661 *Friedrich Engels:* Egy este *(Kislégi Nagy Dénes* fordítása)

Tükör

663 *Zoltai Dénes:* Bartók nem alkuszik

668 Hatodszor
A családi és társadalmi ünnepek rendezőinek országos konferenciája

669 **Történelem és vallás**
Virtus és fortuna • *Hahn István*
Szükségszerűség vagy véletlen az ókori történelemfelfogásban

Fórum

677 Lenin — az ösztönösség és a tudatosság filozófiai összefüggéseiről • *Hermann István*

Meditáció

684 Ifjúságunk érzelemvilága és a nevelés • *Zrinszky László*

Tudomány és világnézet

689 A szabadság technológiája II. • *Murányi Mihály*
A döntés pszichológiája

Szemle

695 A pap szerepe az amerikai egyetemen • *Hont István*

698 Az amerikai teológia két évtized határán

Krónika

699 Róma jubileuma • *Vámos Imre*

Würtz Ádám

Egy-két grafikája Beck Zoltán tulajdonában van.

Szabó Mihály: Házimúzeum Oroszházán; Hügyűjtő, 1970. 3. sz. 16 l.

Würtz Ádám, grafikus

-rajza
repr.

Magyar Ifjúság, 1967. IV. 8.

Würtz Ádám

"Gobelin részlet" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 26.
XIV. évf. 52. sz. 3. lap

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Megemlítve.

Deme Zoltán: Tar György fotomontázs kiállítása 92 - 94. old

Jászkunság, Szolnok. 1967. június XIII/2

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Szerepel a Műcsarnokban.

Harangozó Márta: A Szövetség tárlata 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 6.

Wüstemann Áron aranyműves

Coburgból kármazott át Lőcsére; fia ugyanesak aranyműves, Erhard, kinek műhelyében Novoszády Kristóf tanult.

Mihalik S.: Der Goldschmied Sebastian Hann. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 3-4. sz.

1538

Wüstemann Erhard

müvei közül egy kelyhet a kassai evangelikus templomban láthatunk; egy talpas csészét a bp-i Nemzeti Muzeumban és egy fedeles kupát a moszkvai Bulitsmia gyűjteményben találunk.

Mihalik S.: Der Goldschmied Sebastian Hann. Acta Hist. Art. Bp. 1970.

1551.

Würtz Ádám grafikus
a fővárosi Csók István Galériában 40
művész állította ki morgalmi tár-
gyú sorkarcait, melyek között szere-
peltek művei.

b.: Grafikai kiállítás a Tanácsköztársaság
történetéből.
Békésmegyei Népújság, 1969. márc. 16.

Würtz Ádám

Grafikái szerepelnek a VII. miskolci országos grafikai biennálén.
„Átváltozás" c. linómetszet (ecsetve).

7. Szücs Julianna: Új lehetőségek, új utak.
Népszabadság, 1974. jan. 4.

Würtz Ádám

Az Angyalföldi képző- és iparművészeti kiállítás megnyílt a Műcsarnokban, melyen műve szerepel.

R.G.: Angyalföldi műbírálat.
Népszabadság, 1974. jan. 11.

Würtz Adám grafikusművész.

Dec. 2,-án megnyílt a Miskolci Galériában a VII. országos grafikai biennálé melyen-a hagyományokhoz hiven-önálló anyaggal mutatkozott be a VI. országos grafikai biennálé nagydíjasa.

G. A.-Sz. G.: Megnyílt a VII. országos grafikai biennálé.
Északmagyarország, 1973. dec. 4.

Würtz Ádám

a Magyar Tanácsköztársaság 50 évfordulója alkalmából a fővárosi Gák István galériában 40 művész mozgalmi tárgyú rézkarcát állították ki, melyen műve szerepel.

Somogy Megyei Néplap, 1969. márc. 16.

Würtz Ádám grafikusművész

Grafikai kiállítás nyílt meg szombaton a Csók István Galériában „Forradalomról, forradalomra – képek a Magyar Tanácsköztársaság történetéből –" címmel, melyen a művész rajza szerepel.

Magyar Nemzet, 1969. márc. 2.

Würtz Ádám

A Tanácsköztársaság 50. évfordulója alkalmából a Csák Galériában, mozgalmi tárgyú rézkarc kiállítást ~~tát~~ nyílt meg, melyen művei szerepelnek.

b.: Forradalomról – forradalomra.

Dunaújváros, 1969. márc. 7.

Wurtz Ádám

1974. jan-ban a Műcsarnok angyalföldi kiállításán részt vett művével.

Népszava, 1974. jan. 11. 102 erf. 8 sz. 4p.

Wünsch Ádám

Várakozás nyr.

VII. Országos Grafikai Bienniálé
Miskolc 1973.

Würth Ádám

Jónás regr.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würth Ádám

Kőanggal repr.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würth Ádám

Kondor emlékére nyar.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Wirth Adám

Generációk rep.

VII. Országos Grafika Biennálé
Miskolc 1973.

Wirth Ádám

1. Virág színes linó 40×50

2. Triptichon I. színes linó 34×47

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

1. Triptichon II. fényes lino 34×47

2. —"— III. —"— —"—

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

1. Egyensúly színes litó 34x47
2. Kopernikusz -"- -"- 30x35

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

VII. Ortsgruppe Graf Leo Bismarck
Lindele 1943

Würk Ádám

1. A látogató I. színes linó 34×47

2. — " — II. — " — — " —

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

1. Kőangyal színes lino 29x35
2. Várakozás — " — 34x47

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

1. Jel — rézmetszet 34x47

2. Az éjszaka sodái — " — — " —

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

1. Kondor emlékére színes linó 34x47

2. Ó Magyar Mária Síralom — " — — " —

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

1. generációk I. szénes lúció 37×47

2. — " — II. — " — — " —

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

1. Mozaikterv színes lúció 37x47

2. Középkor — " — 34x47

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Wünsch Ádám

1. Komédiások színes linó 34×55

2. Jónás — " — 34×45

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

1. Mese I. színes línó 34x55

2. — " — II. — " — — " —

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

1. Átváltozások színes linó 39x52,5

2. Szimbólumok — " — 26x33

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Wink Ádám

1. Zsoldos színes linó 37×47

2. Bocaccio —"— 34×47

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würth Ádám

1. Tamlmány szines linó 34x47

2. Népmese — " — — " —

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Würtz Ádám

A biennálén - a hagyományokhoz hűen - önálló anyaggal mutatkozik be a VI. országos grafikai biennále nagydíjasa Würtz Ádám.

ls. A. - L. Gy. Megnyílt a VII. országos grafikai biennále

Írták. Magyarország 1973/283 4 old.

Würtz Ádám-nak 1

a megelőző biennálé nagydíjasának most látható grafikai kétéves készülés eredményei. Szemet gyönyörködtető, gazdag színvilágú, kiérlelt kompozíciójú, színes linoleum-metszetei magas szinvonalú, műves gonddal készült munkák. A tárlat látogató örömet leli majd Würtz mesevilágának szemlélésében, szimbolikus lapjai pedig magasrendű gondolati és szépségélményt nyújtanak számára.

B. Pálosi Judit: VII. országos grafikai biennálé.

Észak-Magyarország 1973/288 4old

Würtz Ádám 2

A különböző stilizáltsági fokú, vál-
lozatos-kompozíciós eszközökkel megol-
dott metszetek (sokszor ugyanannak a
kompozíciónak több szinvariánsa is szere-
pel) mégis egységesen hatnak. Ez az egysé-
ges hatás a szerves egymásból következés-
sel magyarázható, amelyet jó érzékkel rá-
gadott meg s még hanszúlyosabbá tett a
kiállítást rendező Kass János.

B. Pálosi Judit: VII. országos grafikai
biennálé.

Észak-Magyarország 1973/288 4 old.

Wirtz Ádám

munkája

Generációk I.

a VII. grafikai triennale anyagából

Írások. Magyarország 1973/295 4old.

Würtz Ádám.

Vasárnap nyitják meg a hatodik miskolci országos grafikai biennálét. A Borsod megyei Tanács kiemelt forintos díját Würtz Ádám nyerte el.

Grafikai biennale Miskolcon.

Magyar Hírlap 1971/334 6old.

Würtz Ádám

rajza

Magyar Ilirlap 1972/29 IV. old.

Wurtz Ádám

Középkor, linómetnet 34×47 cm

Az ijszaka csodái
linómetnet, 34×47 cm

Angyalföldi lépző- és iparművészek
kiáll. Műcsarnok 1974

Wurtz Ádám

Kondor Béla emlékére
linómetszet, 34 x 47 cm

Angyalföldi képző- és iparművészek
kiáll. Műcsarnok 1974

Würtz Ádám

Triptychon, linómetszet 34 × 47 cm

Egyensúly, linómetszet, 34 × 47 cm

Angyalföldi képző- és ipsamúvészek

kiáll. Műcsarnok 1974

Würtz Ádám

Középkor, kinómetszet

34 + 47 cm repr.

Angyalföldi képző- és iparművészek

kiáll. Műcsarnok 1974

Würtz Ádám

Kondor Béla emlékére
linómetszet, 34 × 47 cm
repr.

Angyalföldi képző- és iparművé-
szek kiáll. Műcsarnok 1974

Würth Ádám, grafikus

4 Zrínyiáshoz készített illusztrációival különdíjat nyert. (1966, Pécs.)

– : A pécsi képzőművészet története (12)

93-96.

JELENKOR, Pécs, 1972. január XV/1.

Würtz Ádám, grafikus

Kiállítása nyílik meg a
Helikon Galériában júl. 12-én.

— : Kiállításuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. júl. 11.

Würtz Ádám, grafikus

Ignácz Rózsa: Hajdanában Zambiában c. könyvét illusztrálta.

–: Hajdanában Zambiában

Ü.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 16.

Würtz Ádám, grafikus

Tárlata a Helikon Galériában
tekinthető meg.

—: A hét vége kulturális programokból 9.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 28.

Würtz Ádám, grafikus

A Helikon Galériában megnyílt kiállítás ismertetése. Megemlített és elemzett művek: Mese, Ó-magyar Mária-siralom, Jónás könyve-illusztrációk, Középkor.

Nagy Zoltán: Változatok két műfajban

7.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 27.

Würtz Ádám, grafikus

Tárlata a Helikon Galériában tekinthető meg.

– : A hét végi kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 21.

Würtz Ádám, grafikus

Kiállítása a Helikon Galériában látható.

—: A hét végi kulturális programokból 9.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 14.

Würtz Ádám, grafikus

Kiállítása a Helikon Galériában
látható.

—: A hét vezető kulturális programjából 9.

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 11.

Wittz Ádám, grafikus

Tárlata a Helikon Galériában
látható,

–: A hét végi kulturális programból 9.

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 4.

Würtz Ádám
grafikus

Illusztrációk (repro)

Kenesei András: Ketten az illsutzrációról.
1973.augusztus - 38.oldal

Würtz Ádám

grafikus

Würtz illusztrációi sokszínűek. Tragikusak és komorak, bájosak és átszellemültek, kedvesek és félelmetesek. Mintha nem is ugyanaz a művész alkotta volna őket.

Kenessei András: Ketten az illusztrációról.
Művészet, 1973.augusztus - 38.oldal

Würtz Ádám
grafikus

Würtz Ádám elmondja véleményét
a magyar illusztrációról európai
viszonylatban. És beszél saját illusz-
trációművészetéről.

Kenessei András: Ketten az illusztrációról.
Művészet, 1973.augusztus - 38.oldal

Würtz Ádám
grafikus

A Helikon Galériában július 12 -
augusztus 12 között láthatók a
művész linómetszetei és tollrajzai.

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1973. július 46. oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Magyar Hírlap

Würtz Ádám

1973. FEBRUÁR 25, VASARNAP 11

1021

Würtz Ádám rajza

Töredezik a körom

Sokszor halljuk ezt a panaszt. A töredező, felhasadt köröm nem szép látvány, és idegesítő is, mindenbe beleakad, tönkreteszi a harisnyákat. Így ez a bosszúság még sokba is kerül. A panasz fő oka az egyre nagyobb hatású mosó- és mosogatószerekben rejlik.

A külföldi újságokban agyonreklámozott „második köröm" elnevezésű megoldás csak átmenetileg segít, ha ugyan hajlandó valaki végigcsinálni a műanyag körmök felragasztásának és megformálásának hosszú folyamatát. Az eredmény úgysem ér fel a kiadással és erőfeszítéssel, mert az „álkörmök" bizony elég idétlenek, és egyszeri használat után eldobhatók. Marad tehát a megelőzés.

Mosásnál, mosogatásnál okvetlenül használjunk gumikesztyűt, mert a modern mosószerek valósággal kilúgozzák a körmöket és a bőrt. Általános női tulajdonság, hogy egy-két darab kimosásáért nem húznak kesztyűt; de ha már ott van a jó habos mosóvíz, még ezt is, azt is kimossák, s a végén valóságos kismosást rendeznek. Eredmény: megpuhult, töredező köröm. A mosogatásnál is ugyanez a helyzet, és sokan azért nem szeretik a gumikesztyűt, mert „csúszós". Most már lehet recézett tenyerű gumikesztyűt kapni a háztartási, illatszerkereskedésekben, amely helyes kezelés mellett — használat után szárazra törölve, hintőporral beszórva, és ruhacsíptetővel felakasztva — sokáig tart.

Az *olajkúrának* is jó hatása van. Hetente egyszer, 5 percre, áztassuk körmeinket finom, előzőleg kissé felmelegített, testápoló olajban. Az olajat, az üvegbe visszaöntve, többször felhasználhatjuk.

A *„körömkeményítő"* folyadék, amelyet illatszerboltokban árusítanak, szintén erősíti, védi a körmöt. Hetenként háromszor ecseteljük meg a folyadékkal a körmeink hegyét, de vigyázzunk, hogy a készítmény a bőrt ne érintse.

Ezek a külső kezelési lehetőségek. De vizsgáljuk meg azt is, hogy *az étkezésünk* tartalmaz-e elég vitamint és növényi sókat, mert ezek hiánya is okozhatja a panaszokat. Tehát salátával, főzelékkel egészítsük ki [illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN 1-6.

KÉPES ÚJSÁG
Budapest

Würtz Ádám

1021

WÜRTZ ÁDÁM:
GONDOLAT (filc)

MŰTEREMLÁTOGATÁS

MOHÁCSI REGŐS FERENC

(Fotó: Máray Ir

Mohácsi Regős Ferencet életútja és pályája inkább a hétköznapokhoz kötötte, hiszen soha nem szakadt el a neveléstől; tanári működése több ifjú próbálkozó elképzeléseit meghatározta, egészen a Képzőművészeti Főiskoláig, illetve a palettáig. Alkotni és nevelni, nála egyértékű feladatot jelentett, ugyanolyan dinamikus erővel igyekezett hatni tanítványaira, mint amilyen dinamizmussal fogalmazta és fogalmazza mondanivalóját. Mindig újat és mindig újra.

Mohácsról indult, ahol beszéd, viselet, öltözködési mód tarkább és színesebb, mint bárhol az országban. A népkeveredés találkozó helye Mohács. Falai között régi szokások, ősi mesterségek ismerői és művelői ma is megtalálhatók – ma is élnek. A török idők színes legendája elevenedik meg télűző farsangi mulatságokon, a búsójárás ünnepén. E város kis iskolájának padjaiban kezdett először rajzolgatni a mára beérkezett művész. Kettős témát hordozott rajzaiban: emberarcot, munkát. Ez az elkötelezettsége mindig kísérte, megmaradt számára a gyermekidők távolából, mindig újra fejtendő igazságnak. Hihetetlen rajongással szeretett rajzolni, egyké vonással megfogalmazni az embert.

– Sokáig vívódtam önmagamban, amíg édesanyám jellemző vonásait papírra vetettem. Szenvedés nélkül nincs és nem is lehet igazi művészet. Aki a lényegre tör, s a belső tartalomba is bele akar látni, annak igenis gyötrődnie kell műveiért. Soha és semmikor sem választottam magamnak a könnyű boldogulás útját. Előttem is nyílt volt a tér, rajzkészségem feljogosított volna arra, hogy csak a sikereket keressem, de ezt az utat nem éreztem a magam számára járhatónak. Tudatosan törekedtem, hogy színekben is elérjem azt a lényegeset, ami nélkül a művészi élet keveset ér, hatása elszáll, a hirtelen vetett vonalakat vagy sebtében fölkent színeket eltakarja más, új érzelem hulláma.

Hamarosan, június 29-én kiállítása nyílik a budapesti Fényes Adolf teremben. Mohácsi Regős Ferenc nem először jelenik meg a nagyközönség előtt. Nemcsak nagy kiállítások rendezésére törekedett. Ha a szülőföld hívta, hazament beszámolni, s ha egy üzem művelődési otthonának folyosója nyitott teret jelentkezésére, azt sem utasította el.

Tévutak gyakran csalták volna félre, a sokszor félreértett modernség ígézete átjárhatta volna. Nem tágított és nem engedett saját eltökéltségéből, maradt a valóságábrázolás hűséges mestere. Volt idő, hogy hozzálátott

Würtz Ádám

Miskolcon az ünnepi könyvhét alkalmából a József Attila klubkönyvtárban jún. 1.- én nyílik a „Könyvművészet" c. kiállítás, melyen a művész művei szerepelnek.

GY-: Száz egy új könyv.
Déli Hírlap, Miskolc, 1973. máj. 26.

Würtz Ádám grafikusművész,
legjeniségének kibontakozására
keretet adott szántó Tibor műhelye,
a Magyar Helikon.

Major Ottó: A könyv művészei.

Tükör, 1973. febr. 13.

Würtz Adam

A falu bolondja

Országos - Vidéki 1970/34 20 old.

Würtz Ádám

rajz

Magyar Hirlap 2.évf.195.sz.6.old.

Würtz Ádám

Kiállítása nyílt Hradec Královéban 48 művel.

Magyar Hírlap 1970. III. 13. 8. l.

Würtz Ádám

Szerepel a Békéscsabai múzeum grafikai kiállítására.

Magyar Hírlap 1970. jún. 16. 9. l.

Würtz Ádám, grafikus

Szabó Lőrinc: Lóci óriás lesz c. kötetét illusztrálta.

— : Mesekönyvek, leporellók, regények 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 8.

Würtz Ádám, grafikus

Egerben lesz tárlata

— : Tombola és könyvbál 2,

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 8.

Würtz Ádám, grafikus

Turi András kötetét illusztrálta.

↓

– ó: Rabszolgák ezredese 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 8.

Würtz Ádám

"Kondor emlékére" c. grafikája "Picasso érett stilusának modorában jeleniti meg a pályatárs jelképes alakját"-irja Vadas József: "A Rézkarckirály udvarában" c. kritikájában a Miskolci Galériában kiállitott müvéről. Ezen a tárlaton valamennyi müvész az egy éve elhunyt Kondor Bélára emlékezik müvével. Würtz Ádám ahhoz a generációhoz tartozik, amelyiknek Kondor mutatott utat. Nem véletlen az, hogy a müvész lelkén is ott a seb s nem tud szabadulni a kinzó emléktől. Müve inkább vallomás, mint tisztelgés. Tanácstalanságról, kételyekről árulkodik, mint a kritika megállapitja.

Élet és Irodalom. Bp. 1973. dec. 29.
XVII. évf. 52. sz. 12. lap.

Würtz Ádám

"Csokonai-illusztráció" cimmel a lap bemutatja a müvész rajzát. A kép fejcimeként egyik Csokonai verset idézi.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. dec. 8.
XVII. évf. 49. sz. 4. lap.

Würtz Ádám, grafikus

A 1966-os tankönyv illusztrációi.

Türkös Tibor: Petőfi a tankönyvekben
70-78.

JELENKOR, Pécs, 1973. január XVI/1.

Würtz Ádám

"Kőangyal" cimmel a lap bemutatja a müvész munkáját.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 19.
XVIII. évf. 3. sz. 3. lap.

Würtz Ádám

Műve szerepel "Angyalföld művészeinek tárlatán" a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1974 január 6

12.old.

Würtz Ádám

„Sónás" c. linóleummetszete

a 2. oldalon

Nagyfaluk 1974 jannás

Würtz Ádám

Müve szerepel a VII.Országos Grafikai Biennálén Miskolcon

Napjaink 1974 február 12.old

Würtz Ádám

linóleummetszete az 1. oldalon

„Vásárosás"

Napjaink 1974 január

Würtz Ádám

illusztrációja az 5.

oldalon

Nagyladul 1973 október

Würtz Ádám

a fővárosi Csák István Galériában 49 művész mozgalmi tárgyú rézkarcát állították ki. Az ünnepi bemutatón a művész szerepel alkotásával.

b.: Forradalomról – forradalomra.
Pestmegyei Hírlap, 1969. márc. 9.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Würtz Ádám grafikus-
siker

1969 MÁR 18

Würtz Ádám grafikusművész műveiből nyílik meg kiállítás pénteken Krakkóban, a magyar kulturális napok keretében. A tárlat anyagát áprilisban második felében Szczecinben is bemutatják.

Wiener Ádám

„Forradalomról forradalomra"
címmel grafikai kiállítás nyílt
a Gók Galériában.

Népszabadság, 1969. márc. 2.

Würtz Ádám, grafikus

kiállítása nyílt meg

Dunaújvárosban.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 12

Würtz Ádám
illusztrációja Eric Knight Sam Small
csodálatos élete ciuni könyvéből.

Magyar Hirlap 1971/183 IV. old.

Würtz Ádám

illusztráció

Magyar Hirlap 1969/3o8/9

Würtz Ádám

A Máglya köz 1-4 müvésztelep lakója.
Grafikus,Munkácsy dijas.Kiállitása volt
Frankfurtban,Varsóban és több más városban.

Magyar Hirlap 1969/3o8/9

Würtz Ádám

illusztráció

Magyar Hirlap 1969/327/9

Würtz Ádám

1

a Helikon Galériában rendezett
ziállításáról írt kritika a 4.
oldalon

Magyar Nemzet 1973 augusztus 8

Würtz Ádám

2

„Mese"
„Jónás"
„Szimbolum" c. lapjai
emlékre

Magyar Nemzet 1973 augusztus 8.
4. old.

Wirth Ádám

3

„Kondor Béla emlékére"

„Középkor"

„Kompozíció"

„Egyensúly" c. lapjai emlékére

Magyar Nemzet 1973 augusztus 8
4. old.

Würtz Flóra

Illusztrációk a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1973 november 4

Würtz Ádám

A pozsonyi házában házában ünnepélyesen megnyitották a gyermek és ifjúsági könyvillusztrációk nemzetközi kiállítását. A magyar Würtz Ádámot plakettel jutalmazták.

Nagyvilág.

Magyar Hírlap 1971/262 Gold.

Würtz Ádám

Pozsonyban BIB 1971 címmel gyermek- és ifjúsági könyvillusztrációk nemzetközi kiállítását nyitották meg. Würtz Ádám magyar művész alkotásait plakettel jutalmazta a zsűri.

Magyar Hirlap 1971/253 1 old.

Würtz Ádám

illusztrációja a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1973 augusztus 12

Würtz Ádám

illusztrációja Vészi Endre

„Tárisznyi" c. Zöteléhez – a 13. oldalon

„Könyvespolc"

Magyar Nemzet 1973 szeptember 23

Würtz Ádám, grafikus

szerepel a Műszarnökban.

R. Gy.: Angyalföldi műbírálat 7.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 11.

Würtz Ádám, grafikus

kerepel a VII. miskolci grafikai biennálén.
(Átváltozás c. linómetszete.)

P. Kiss Julianna: Új lehetőségek, új utak 4.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 4.

Würtz Ádám, grafikus

Jurij Dmitrijev könyvét
illusztrálta.

— : Két röske telefonál 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. nov. 21.

Würtz Ádám, grafikus

Kiállítása nyílik meg
hijpesten.

— : o Würtz Ádám ... . 8.

EST! HIRLAP, Bp 1973. dec. 22.

Würtz Ádám, grafikus

Szerepel a tárlaton.

↓

(h. m.): Angyalföld és a művészet 2.

EST! HIRLAP, Bp 1973. dec. 14.

Würtz Ádám, grafikus

Mészöly Miklós: Fekete gólya c. regényét illusztrálta.

B.P.: Kaland, barátság, Kamaszszerelem 34.

Gyermekünk, Bp. 1973. november XXIV/11

Würtz Ádám, grafikus

Hárs László könyvét (10x10=100 mese) illusztrálta.

V. M.: A Móra könyvkiadó könyvei — Karácsonyra

34.
XXIV
11

Gyermekünk, Bp. 1973. november

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr

Jankovszky Éva: A tükör előtt

11.

Gyermekkönyv, Bp. 1973. november

XXIV
11.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Rejz

Ingrid Sjöstrand: Gyerek nek lenni azért rossz ... 11.

Gyermekünk, Bp. 1973. október XXIV/10.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Rep.

Dobó Ágnes: Kis tolvajok

10 – 11.

Gyermekünk, Gy. 1973. október

XXIV
10.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr

Iszlai Zoltán: Galambolás 10-11.

Gyermekünk, bp. 1973. september XXIV/9.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr

Jaspál: Ó, istenem!.... erek a gyerekek! 12-13.

Gyermekünk, bp. 1973. augusztus XXIV/8.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr.

Csoma Gyula: A Skorpió jegyében

10 – 11.

Gyermekünk, kp. 1973. július

XXIV
7.

Würtz Ádám, grafikus

A Justh Zsigmond parantnihéza
c. bibliofil kötet illusztrációit
készítette.

– : Jubileumi Kiadvány Justh Zsigmond parantnihézából 6.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 12.

Würtz Ádám, grafikus

Harmincnál több művét
mutatja be.

↓

– : Országos grafikai biennálé Miskolcon

4.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 4.

Würtz Ádám, grafikus

Pablo Neruda: Ház szerelmes szonett c. kötetét illusztrálta.

— : A Holdban álló leány 2.

EST I HIRLAP, Bp. 1974. jan. 22.

Würtz Ádám, grafikus

Pablo Neruda kötetét
illusztrálta.

– : Új verses antológiák a költészet
napjára 7.

Népszabadság, Bp. 1974. március 14.

Würtz Ádám, grafikus

Pablo Neruda ház nevelmes nonett c. kötetét illusztrálta.

F. R.: Környezetünk

7.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 8.

Würtz Ádám grafikusművész

a varsói Magyar Intézet és a
lengyel művészbarátok társaságának
találkozóján szerepel művével.

Magyar Nemzet 1969 július 16
4. old.

Würz Ádám

munkáiból kiállítás nyílt

Varsóban, a Magyar Intézet rendezésében,

a Lengyel Képzőművészeti Egyesület műcsar-

nokában

Magyar Nemzet 1969 július 11

6. old.

Würtz Ádám grafikusművész

Munkácsy-díjas festő

Magyar Nemzet 1970 április 2.

B. Gold.

Würtz Ádám

Műveivel szerepel a Kipcsarnok Vállalat jubileumi tárlatón a Csók Galériában

Magyar Nemzet 1970 március 27 4 odd

Würtz F/dám

rajza a 8. oldalon

Népszava 1968 április 28

Würtz Ádám

rajza a 9. oldalon

Néprava 1968 március 24.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Würtz Ádám

KÖNYV VILÁG

1972 APR

Christopher Isherwood:
Isten veled, Berlin
Európa. 260 oldal, kötve **20 Ft**

1021

„A jelen kötet hat darabja nagyjából folyamatos elbeszélést alkot. Eredetileg hatalmas, sok epizódból álló regényt terveztem a Hitler előtti Berlinről: ezek a töredékek készültek el belőle. A jelen elbeszélés „én"-jét a saját nevemmel ruháztam fel, de azért az olvasónak nem szabad azt hinnie, hogy valóságos önéletrajzot kap" — írja könyve előszavában az Amerikában élő angol szerző. Fordította: Réz Ádám. Illusztrálta: Würtz Ádám.

Vszevolod Ivanov:

estjeit, ejjeiet, es a masnapi del-
előttöt. A kötetben szerepel az
író fiatalkori regénye is: a Don
Juan éjszakája. Illusztrálta: Kass
János.

Kopácsy Margit:
Cédrussal nem fűtünk
Szépirodalmi. 296 oldal,
kötve **11,50 Ft**
Az írónő első novelláit 1935-ben
Schöpflin Aladár közölte. Eddig
folyóiratokban jelentek meg írá-
sai, ez az első önálló kötete. A kö-
tet tíz novellát s két hosszabb
lélegzetű írást fog egybe, melyek-
ből az ironikusan csipkedő s
ugyanakkor figuráival együttérző
írónő portréja is kirajzolódik.

Kosztolányi Dezső:
Néró, a véres költő
Szépirodalmi. Olcsó Könyvtár.
240 oldal, fűzve **4 Ft**

Würtz Ádám

Orosházán, a Gránitó Kovács Múzeumban a Juhász Balázs gyűjtőcsoport kiállításán műve szerepel.

S. F.: Az orosházi Juhász Balázs gyűjtőcsoport kiállításáról.

Békés Megyei Népújság, 1972. márc. 24.

Wünsz Ádám

Illusztráció Shakespeare
szonettjeihez p. rézk.

32×31 cm

Városi gyűjtemény, Iskolai képtár 1971.

Würtz Ádám

Shakespeare: Szentiváneji álom
repr.

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé 171

Wüster Ádám

a miskolci grafikai biennálé idei nagydíját nyerte el Shakespeare Szentivánéji álom c. művének illusztrációiért.

Clinkán Bálint: VI. miskolci országos grafikai biennálé.

Népújság, Eger, 1971. dec. 19.

Winter Ádám

Shakespeare: Szentivánéji álom
I – VI. rézkarc
(6 db) 51 x 38

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71.

Würtz Ádám

A szegedi nyári tárlatra szerepelnek grafikái.

Láttuk, hallottuk.

1971. VII. 23. Kossuth 21.03/6/K j

Wiertz Ádám

grafikus

Bécsben egy képző művészeti kiállitáson szerepelt a művész.

Loránt László Endre: Bocskai mamykoronája a ...
Vörös Lapja, 1969. május - 21 szám.

Würtz Ádám

Kass János és Reich Károly művészek rendeztek kiállitást a Csontváry-Teremben Shakespeare-drámákhoz készitett illusztrációikból. A lap a kulturális eseményeket tárgyaló rovatában közli, hogy a megnyitó julius 11.-én lesz.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. julius 13.
XVIII. évf. 28. sz. 8. lap.

Würtz Ádám

A Szépművészeti Múzeumban rendezett politikai plakátkiállításon szerepel augusztus 20.-t körzöntő lány-plakátja (említve)

Kádár Márta: Száz politikai plakát. Fejérmegyei Hírlap, 1973. nov. 18.

Würtz Ádám

Mayer Conrad Ferdinand „Az asszonyburó" c. könyvéből. Rajz. (Repr.)

(Magyar Helikon.

Magyar Hírlap, 1973. szept. 22.

Würtz Ádám

E számunk munkatársai:

1021

Bajai Ernő hírlapíró, Békés Mária tanár, Deák Gábor tanár, Erdős Éva hírlapíró, Félegyházi Gizella, Ferkai Lóránt tanár, Fischl Vilmos, György Károlyné diétásnővér, Győri György tanár, Hajdú István, Horgas Béla tanár, Iszlai Zoltán író, Jakab András, dr. Jerney Judit gyermekorvos, dr. Jólesz László tanár, Kelemen Endre, az Iskolatelevízió vezetője, Keve György, a KISZ Csökkent Munkaképességűekkel Foglalkozó Központi Irodájának vezetője, Kisvárdai Éva tanár, Kun Anna hírlapíró, Lénárd Ferenc, az OPI munkatársa, Levendel Júlia tanár, Molnár Bálintné tanár, Nagy László, az Országos Pályaválasztási Intézet igazgatója, Osza Hajnal óvónő, dr. Szendei Ádám orvos, Torma Győző hírlapíró, Udvari Gábor hírlapíró, Újhelyi Mária tanár.

A rajzokat és fényképeket készítették: Apostol Pál, Dolnik Miklós, Ferbis Emil, Horváth Péter, Kovács Tamás, Lengyel Miklós, Minarik Gábor, Pap Klára, Surányi Vera, Túry Endre, Vörös Ilona, Wagner Margit és Würtz Ádám.

Címképünk: RÉKA — APOSTOL PÁL felvétele

Megjelent Budapesten, 1973. szept.

Budapest V., Városház u. 5—7.

Somogy megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
Kaposvár, Szántó Imre u. 11.

Szabolcs-Szatmár megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
Nyíregyháza, Búza u. 5.

Szolnok megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
Szolnok, Ságvári krt. 16.

Tolna megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
Szekszárd, Mártírok tere 11—13.

Vas megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
Szombathely, Bagolyvár sétány 1.

Veszprém megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
Veszprém, Bajcsy-Zs. u. 13.

Zala megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
Zalaegerszeg, Bajcsy-Zs. tér 4.

NAGY LÁSZLÓ
az Országos Pályaválasztási
Tanácsadó Intézet igazgatója

Kántor Ádám grafikusművész

az új belgrádi Modern Művészeti Múzeumban megnyílt tegnap a magyar kiállítás, melyen műve szerepel.

B. F.: Belgrádban megnyílt a magyar képzőművészeti kiállítás.

Magyar Szó, 1943. szept. 4.

Würtz Ádám

a Szépművészeti Múzeumban megnyílt „Szász politikai plakát" c. kiállításon szerepel alkotása.

Téka

1973. nov. 8. TV. 18.35 /11/M.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Magyar Nemzet
Würtz Ádám

Nemzet — Kedd, 1974. március 26.

Felfedezni és szeretni a világot

1021

Magyar gyermekkönyvek sikere az NSZK-ban

Égbe nyúló épület-kőrengeteg szürke skicce előtt színes, fodros ruhás, ábrándos leányalakok, könyvvel a kezükben. A montázs mai és múlt századbeli képet egyesít. A meghívó pedig, amelynek fedőlapja, az NSZK-beli *Offenbach* Majna-parti könyvművészeti múzeumába invitál, a 18. nemzetközi képeskönyv-kiállításra.

Aki a meghívást elfogadja, álom és valóság változatos képei közé jut. Tarka gyermekvilágba, amely azonban 1974-ben már nem lehet csupán „idill légüres térben". Gyermek és nagyváros kibékíthetetlen ellentétéről, játszótér és elhatalmasodó technika groteszk kapcsolatáról szól a kiállítás bevezető része, hogy a figyelmeztető, ijesztő képek után mégiscsak átadja látogatóit a színek és formák, a játékos teremtő kedv és gazdag képzelet varázslatának.

Képekké és költészetté finomult ötleteknek, érzéseknek és gondolatoknak, huszonhárom ország háromszáz alkotásának: a Szovjetunió és az Egyesült Államok, Ausztrália, Brazília, India, Irán, Japán, a skandináv államok, Anglia, Franciaország, Olaszország, Svájc, Ausztria, az NSZK és az NDK, Magyarország, Lengyelország, Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia 1973. évi gyermek-képeskönyv-termése színe-javának.

Würtz Ádám vázlatrajza ahhoz a képhez, amelyből „A legjobb plakát" és a Zöldbajusz Marci meséjének könyvborítója született

Zöldbajusz Marci

A legelőkelőbb helyen, a hatalmas kiállítóterem homlokfalán Ludas Matyi és honfitársai: a Móra és a Corvina Kiadó húsz gyermekkönyve. Négyen közülük, a Corvina gondozásában, német nyelven; Petőfi *Arany Lacinak* írt verse *Würtz Ádám* rajzaival, *A török és a tehenek* más kedves Móricz-mesékkel együtt *Hincz* Gyula illusztrációival, *Arany* László: *A kiskakas gyémántfélkrajcárja* és *Janikovszky* Éva *Mir passiert immer etwas* (Velem mindig történik valami) című kedves gyermekkönyve pedig *Réber* László képeivel. A Móra Könyvkiadó tizenkét kötete a népdalcsokortól a költői népmese-feldolgozásokon s a klasszikusokon át a mai játékos gyermektörténetekig változatos, tarka képet ad.

— Magyarország tíz éve vesz részt évenkénti hagyományos nemzetközi képeskönyv-kiállításunkon, mindig sok jó címmel és kitűnő illusztrációkkal — mondja dr. Hans A. *Halbey* professzor, a kiállító Klingspor Múzeum igazgatója. — A most látható magyar művek is a művészi lehetőségek érdekes sokoldalúságát mutatják; rendkívül szellemes, találó, magasrendű grafikák. Nem véletlen, hogy a fő hellyel a magyar gyermekkönyvművészet legújabb remekeit tisztelték meg.

A vitrinekben nyitott könyvek és a fali üvegborítású duplaoldalak fölött színek és ötletek eredeti játékai: plakátok. A korábbi kiállítások hirdetőinek legszebb, legemlékezetesebb darabjai. Az egyik legérdekesebben magyar szavak és színek, magyar folklórmotívumok. A gondos szemlélő a szerző nevét s a plakát születési helyét is megtalálja: *Würtz Ádám, Budapest.*

— 1969 tavaszán láttam meg ezt a máig különlegesnek megítélt képet Würtz Ádám műveinek frankfurti kiállításán — emlékszik vissza Halbey professzor. — A művésztől személyesen kérdezhettem meg, beleegyezik-e abba, hogy legközelebbi nemzetközi képeskönyv-kiállításunk plakátjaként ennek a képnek a nagyított változata jelenjék meg. Miután egyetértett vele, elkészült egyik legszebb, legsikeresebb plakátunk, a frankfurti könyvvásár könyvplakát-kiállításának közönségszavazata alapján is *A legjobb plakát.* Idei kiállításunk látogatói már a harmadik kiadás példányait vásárolják.

A kezdeményező szerepet folytatva, 1972-ben elküldte Halbey professzor Budapestre a plakát részletképeiről készített filmeket, mondván, e képek könyvbe kívánkoznának. És ugyanaz év őszén megjelent a könyv: a *Zöldbajusz Marci királysága, Kormos* István meséjével. Német kiadása erre az évre várható.

Új mesék új hősei

Zöldbajusz Marci, Ludas Matyi, A kiskondás, és társaik. Húsz ország képviselői: új mesék új hősei, új ruhába öltöztetett régi jóbarátok és mai mindennapjaink valóságos gyermekfigurái találtak otthonra és érdeklődő közönségre a Frankfurt melletti, százhúszezer lakosú ipari város, Offenbach Klingspor Múzeumában, „a bőr és a nyomtatott betű városának" világviszonylatban egyik legjelentősebb modern könyv- és írásművészeti gyűjteményét őrző múzeumban. És napról napra újabb hívéket szereznek igaz ügyüknek.

Olvasásra, felolvasásra, rajzolásra és festésre is ösztönzik híveiket. A kiállított könyvek másodpéldányait hatalmas asztal kínálja olvasásra, szemlélődésre a különböző korú érdeklődőknek. Szülők és gyermekek váltogatják egymást az ötletesen megszerkesztett felolvasópódiumon is, lelkes hallgatóságtól körülvéve. Sokan rajzolni, festeni kezdenek. S a látottakat önállóan, eredetien újraértelmező gyermekrajzokat „a holnap művészei"-nek táblája szintén bemutatják.

Gyermekrajzok és művészi illusztrációk. Valami közös bennük: a képekben gondolkodás és megjelenítés s az alkotó képzelet természetessége. Az a velünk született kincs, amely által képszerűek az összefüggések, s a közlés is elsősorban képi. Szó és kép, fogalom és valóság oly érzőn és értőn karol még egymásba, hogy a gyermek leghívebben, s legszívesebben is rajzban, festett képekben számol be az őt foglalkoztató világról, élményeiről és gondolatairól — fejezi ki önmagát. Gondolkodása még természete szerint képi. Hatni rá is mindenekelőtt képekkel lehet. Ezért képeskönyvek a gyermekkönyvek.

A képzelet: hatalom

Melyek a jó képeskönyvek? Objektív kritériumairól sokat vitatkoznak. Erről az élő és máig nyitott kérdésről is beszélt Halbey professzor, aki a pozsonyi Biennale Illustration zsürijének is tagja évek óta: „Mind vitatottabb a többi között, hogy szükség van-e még a sok emberbőrbe bújtatott állat-mesefigurára." Az 1973-as könyvek szerzőinek kötődése mindenesetre a kiállítás tanúsága szerint még elég erős.

Annyi biztos: a jó képeskönyvek fejlesztik a gyermek látását és alkotó képzeletét, amellyel rajzban, képekben, játékban mind jobban képes kifejezni önmagát s ezáltal feloldani konfliktusait. Ha egy illusztráció „csupán" képzeletünket fejleszti, máris figyelemre méltóvá minősülhet. Hiszen a képzelet: hatalom, különösen a gyermek számára, aki csakis ezáltal tudja az érthetetlen összefüggéseket megérteni.

Miért olyan jó Würtz Ádám plakátja? A többi között bizonyára azért, mert „munkát ad" a képzeletnek és önálló értelmezésre, részletképeivel egyéni meseszövésre, a képzetek szabad társítására is ösztönöz: az alkotás egyénenként újraalkotására. A szemlélő társszerzővé válik, s eközben megismeri az alkotás örömét.

Szerencsés esetben: továbbra is érdeklődő és örömmel alkotó marad. Olyan ember, aki érzékeny a vizuális kultúra iránt. Akinek a való világ élmény, nem csupán tárgyak élménytelen, szerkezettelen halmaza. Vizuális: a természet, a tárgyak, a dolgok *látója.* Nemcsak nézője!

Ilyen fontos dolguk van hát a világban a tudomány és technika korában a gyermekek képeskönyveinek! Fontosabb talán, mint bármikor ezelőtt. Hiszen napjaink mind több vizualitást kívánnak tőlünk. Hogy ezt a televízióval gazdagodott, felfokozott, túlzsúfolt és túlreklámozott világot felfogjuk — lássuk! Hogy mindig fogékonyan és kíváncsian tudjuk felfedezni és szeretni képeit, színeit és formáit, szépségét.

Heimann Ildikó

Párizsi találgá

SZENT LAJOS SZIGETÉN, a *Notre Dame* székesegyház mögött töltötte a hét végét *Pompidou* francia elnök. Itt van régi magánlakása még kormányfő korából, a *Quai de Béthune* Párizs egyik politikai nevezetessége. Nemcsak az egykori jóízű esti politikai beszélgetésekért, a vidéki zamatokat őrző egyszerű vacsorákért, a fanyar vörös borért, hanem a háziasszony legendás ízléséért is. *Madame Pompidou* a francia főváros egyik legszebb otthonát rendezte be itt, a modern képgyűjtemény — az államfő kedvtelése és válogatása — külön hírnevet ad a Szajnára tekintő lakásnak. Semmi rendkívüli nem lenne tehát abban, hogy egy ötvenmilliós ország vezetője nosztalgiáját követve a hét végén ide menekül államának gondjai és a világpolitika zaklatottságai elől.

Csakhogy Georges Pompidou mindig szívesen járt vidékre is, egy-egy birtoka szintén kirekesztette a külvilágot, oltalmat adott a visszavonultságban. Ha ezúttal Párizst választotta — vélték hétfőn reggel a nagy újságok —, erre *különös oka* lehet, minden bizonnyal *egészségi állapota* indokolta a szokásosnál kényelmesebb megoldást. Az elnök komoly beteg, rebesgetik hónapok óta, és a találgatások megint az első oldalakon térnek vissza. A hét elején megjelent vezető hírmagazinok — az *Express*, a *Nouvel Observateur*, a *Point* — kivétel nélkül ezt választották központi témájukul, Pompidou egészsége (vagy betegsége) megint *politikai tényező* lett.

A képzeletnek a francia sajtóban kétségtelenül sokkal nagyobb tere van, mint egyebütt. Elegendő egy suttogás, egy „most hallottam" jólértesültsége, és a szedőgépek máris kattogva öntik betűkbe a pletykát. Persze vannak gondos hírlapírók is, akik ellenőrzik forrásaik megbízhatóságát, és ezek talán kevésbé szenzációt hajszolva, de lényegében *ugyanazt* mondják. Elegendő csupán a tényeket fölidézni.

PICUNDÁBA UTAZVÁN két hete, Pompidou nem haladt át az *Orly* repülőtér díszes kormányszalonján, nem ott búcsúzott az előkelőségektől. Fekete limuzinja egyenesen *a repülőgép följárójánál* fékezett, az elnöknek csupán a lépcsőn kellett föllépkednie. Az illetékesek nyomban magyarázatot adtak. Nem hivatalos látogatás volt, kötetlen, szinte magánjellegű eszmecsere Leonyid *Brezsnyevvel*, ilyen esetben Párizstól elköszönve mellőzhetők a ceremóniák. Csakhogy Pompidou Szocsiban is óvatosan ereszkedett le a *DC 8-asról*, majd a szovjet vendéglátók előzékenysége mellőztette vele a hetven kilométeres autóutat, helikopteren landolt picundai villája előtt. Huszonnégy órás otthona néhány lépésnyire volt Brezsnyevétől, ahol a tanácskozásokat tartották, és minduntalan gépkocsival érkezett, hasonlóképpen távozott. A politikai fontosságon túl a *Le Monde* alighanem azért küldetett két tudósítót a Kaukázusba, hogy egyidőben mindenütt jelen lehessenek, és aprólékosan figyelhessék az elnök lépéseit.

Aztán következtek *a japán út viszontagságai*. Pompidou hivatalos tokiói látogatásában régebben megállapodtak, amikor még *Tanaka* a Szajna partján járt. Hozzávetőleges időpontként április végét jelölték meg. A *Figaro* először csak azt rebesgette, hogy a japán kormány nem tudja, lehetetlent kíván, egy látogatás aligha alkalom és ürügy az alkotmány módosítására. Valószínűleg az volt a szándéka, hogy *mindenképpen nemet kelljen mondani*, és Párizs megszabadulhasson a politikai kényszertől, ne ő közölje az utazás elmaradásának okát. Végül csak Tokió jelentette be hétfőn, hogy a Pompidou-látogatás bizonytalan időre halasztást szenved.

MEGJEGYZÉSEK hangzottak volna el erről a közjátékról is, ha vele egyidőben nem tesznek még egy közlést. Ezen a pénteken lettek volna hivatalosak vacsorára az Elysée-palotába a Párizsban akkreditált nagykövetek. Társadalmi esemény, udvariassági gesztus, ami elkerülhetetlen velejárója a diplomáciának. Persze hasznos is, mert az aperitif közben, a vacsorát követő fekete és konyak mellett, a szivart pöfékelve, lehet politikáról is beszélni, egy-egy mondat még problémákat is tisztázhat. Például, ha a mostani helyzetben Pompidou félrevonul az Egyesült Államok nagykövetével, és higgadtan csillapítja a szenvedélyeket, amelyeket *Jobert* és *Kissinger* szócsatái fölszítottak. Nem lesz rá alkalom, mert az Elysée-palota pénteki diplomáciai vacsoráját *lemondták*. Alighanem a francia államfő nincs abban a fizikai állapotban, hogy vállalja ezt a megterhelést.

Az indiszponáltság — mondják — jóindulatú természetű, de az elnök mégis szenved tőle. Ez pedig korlátozza politikai cselekvőképességét is. Valóban, megfigyelhető volt, hogy március elején, amikor az új kormány első üléséről egyenesben közvetített a francia rádió, Pompidou hangja kisé *fátyolosabb* volt a szokásosnál, majd ugyanilyen benyomást tett a Picundában hangszalagra rögzített sajtóértekezlet. Nem meglepő tehát, hogy a kommentárokban vissza-visszatér a régi téma új változata: helyes-e az a politikai intézmény, amely *egyetlen* férfiúra épül, minden döntést egyetlen kézben összpontosít, és ha ebben valami rendellenesség mutatkozik, csaknem minden akadozik. A Point e heti számában címlapján *„az elnök drámájáról"* elmélkedik.

A találgatások azt mutatják, hogy már most is az, mégha több is a pletyka a valóságnál. Egyes párizsi kommentárok tudni vélik, hogy Pompidou elnöki hét éve *csonkán* ér véget: mindössze fél évtized lesz belőle. Megvárja a nyár beköszöntét, 1969-es júniusi hivatalba lépésének ötödik évfordulóját, és utána *visszavonul*. Ezek a kombinációk *június közepére várják* a csupán 1976-ban esedékes elnökválasztást. Mások szerint Pompidou a legutóbbi kormányátalakításkor azért bízta a belügyminisztériumot Jacques *Chiracra*, egyik legkedveltebb bizalmi emberére, hogy *előkészítse a politikai csatát*. A *France Soirnak* adott nyilatkozatában az érdekelt tagadta ezt, de a kormánytáborban csak készen áll ugrásra a két jelölt: *Giscard d'Estaing* gazdasági és pénzügyminiszter és *Chaban-Delmas* volt kormányfő.

ELISMERŐ BIZONYÍTVÁNYT viszont *Mitterrand*, a szocialisták első titkára kapott Jacques *de Montalais-től*, a kormánypárti *Nation* főszerkesztőjétől. Ha elnökválasztás lenne, és amikor valóban lesz is, a második fordulóban minden bizonnyal Mitterrand képviseli majd az egységben jelentkező baloldalt. Ő nem ragadta meg poharát a medve bőrére előre koccintók között, nem spekulál az elnök betegségére. Ha elérkezik a küzdelem ideje, harcba száll, addig *elkerüli* a találgatásokra alapozott politikai játékokat. *„Bárcsak őt követnék a többiek is"* — sóhajtott föl a sugalmazott hivatalos vélemények tolmácsolója, az önjelöltségek helyett a férfias szembenézést vállalnák. Mert igaz ugyan, hogy az angol *Guardian* francia melléklete a Szajna partját nevezte a mai Nyugat-Európa viszonylagosan csöndes oázisának, de a felszín alatt roppant energiáktól fűtötten *szunnyadó ambíciók* várnak érvényesülésre.

Várkonyi Tibor

Első napirendi pontként a társadalombiztosítási jogszabályok egységesítéséről, egyszerűsítéséről, és továbbfejlesztésének irányáról tárgyalt, s a kérdésekben állást foglalt.

Az elnökség megvitatta a szakszervezeti kádermunka helyzetéről, s a kádermunkáról korábban hozott SZOT elnökségi határozat végrehajtásáról szóló jelentést, s határozott a további feladatokról.

Végül az elnökség döntött az 1974. évi SZOT-díjak odaítéléséről. A díjakat május elseje alkalmából osztják majd ki.

Lázár György Varsóban

Lázár György, a Minisztertanács elnökhelyettese, az Országos Tervhivatal elnöke hétfőn — Mieczyslav *Jagielski* miniszterelnök-helyettesnek, a Lengyel Népköztársaság Minisztertanácsa mellett működő tervbizottság elnökének meghívására Varsóba érkezett.

Piotr *Jaroszewicz* miniszterelnök hétfőn fogadta Lázár Györgyöt és a kíséretében levő *Drecin* Józsefet, az Országos Tervhivatal elnökhelyettesét.

A találkozón a magyar—lengyel gazdasági együttműködés időszerű kérdéseiről, további elmélyítésének irányáról folytattak eszmecserét — különös tekintettel a két ország 1976—1980-as népgazdasági tervének jelenlegi egyeztető tárgyalásaira.

A megbeszélésen részt vett Mieczyslaw Jagielski miniszterelnök-helyettes, a lengyel állami tervbizottság elnöke és Kazimierz *Secomski*, az állami tervbizottság első elnökhelyettese. Jelen volt *Németi* József, hazánk nagykövete is.

Művészek
Szolidaritási e

Felemelő szolidaritási est színhelye volt hétfőn az Operaház. A Művészeti Szakszervezetek Szövetsége, a Magyar Szolidaritási Bizottság chilei akcióbizottságának támogatásával — csatlakozva a chilei nép igazságos ügye érdekében kibontakozott világméretű tiltakozáshoz — neves művészek közreműködésével forró hangulatú előadást rendezett.

A résztvevők felajánlása útján szerveződött szolidaritási esten megjelent *Losoncz* Pál, az Elnöki Tanács elnöke.

Ünnepi ülés a Ma
alapításának 5

Kedden ünnepi ülést rendeznek Budapesten a Magyar Nemzeti Bank alapításának 50. évfordulója alkalmából. A jubileumi ülés a nemzetközi pénzvilág jelentős találkozója lesz. Huszonöt európai országból 150 bank 250 képviselője érkezett Budapestre, köztük több nemzetközi bankszervezet vezetője.

Fővárosunkban tartózkodik V. *Vorobjev*, a KGST nemzetközi beruházási bankjának elnöke, dr. J. *Zijlstra*, a nem-

Népfro
az új családj

Közjogi funkcióját gyakorolta, tehát alkotmányos tevékenységet fejtett ki a Hazafias Népfront azáltal, hogy az elmúlt hónapokban megszervezte és lebonyolította a családjogi törvény módosításának előzetes társadalmi vitáját. Társadalmunk minden rétegét hozzászólásra késztette az a nyilvános vitasorozat, amelynek eredményét, mozgalmi tapasztalatait a Hazafias Népfront Országos Tanácsánál most összesítették. Erről adott tájékoztatást *Antalfia* Jenő, a közjogi és gazdaságpolitikai osztály vezetője.

— Az Igazságügyi Minisztérium felkérésére a népfrontbizottságok Budapesten, valamint Baranya, Borsod, Hajdú-Bihar, Pest, Csongrád, Győr és Heves megyében hívtak össze társadalmi vitafórumokat: a minisztérium törvényelőkészítő főosztálya által készített vitanyagot, az új családjogi tör-

Würtz Ádám

grafikus

Gyermeknapok illusztrációs alkotója grafikáit a pályázatra beküldött emléklapokon.

Vadas József: Családi ünnepek és a művészet.
MŰVÉSZET, 1973.március - 3.oldal

Würtz Ádám, grafikus

Graham Greene: Utazás térkép nélkül c.
könyvét illusztrálta.

— : Utazás térkép nélkül 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jan. 6.

Würtz Ádám, grafikus

A Helikon Galériában lesz tárlata.

—: A budapesti kiállítások idei programja 7.

Népszabadság, Bp 1973. jan. 20.

Würtz Ádám

a budapesti Helikon galériában mutat-
ja be grafikait és lino-metszeteit.

Névnélkül: Three art exhibitions. Daily News,
Budapest, 1973. július 13.

61

Würtz Ádám, grafikus

Gyűjteménye kiállítással szerepel majd a VII. Miskolci Országos Grafikai biennálén. (December.)

—: Kondor emlékplakett 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. szept. 27.

Würtz Ádám

neve emlitve

Kritika 1971 február
24. old.

Würtz Ádám

részlencánál rajzoja a
13. oldalon

Magyar Nemzet 1972 november 12

Wirth Aldan

Illusztrációja a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1972. október 22.

Würtz Áldám

illusztrációja a

13. oldalon

Magyar Ifjúság 1972 október 29

Würtz Ádám

Grafikákkal szerepel a Koppenhágában (október), majd Aarhusban nyílt mai magyar képzőművészeti kiállítás anyagában.

Műgyűjtő, 1972/3-as. 63. l.

Würtz Ádám

A Magyar Helikon Kiadó Eötvös Loránd utcai helyiségében kiállítása nyílt.

Népszava, 1973. aug. 10. 101 evf. 186 sz. 4p.

Würtz Ádám

illusztrációja Ben Jonson

Komédiások c. tételéből a 13.

oldalon

június 30

Würtz Ádám

Illusztrációja a Fényfestő
versekhez c. kötetből a 13.
oldalon

június 2

Würtz Ádám

illusztrációja Turi András

„Rabszolgák ezredese" c. regényéhez a

13. oldalon

május 19

Würtz Ádám

"Igazi képiró. Könnyed, Játékos."-irja Szabados Árpád: "Az illusztráció" c. cikkében, mely arról szól, hogy miképpen lehet és kell illusztrálni a gyermekek számára készült könyveket.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 16.
XVII. évf. 24. sz. 4. lap.

Würtz Ádám

A Helikon Galériában rendezett kiállitását ismerteti Vadas József: "Élő ikon" c. több kiállitásról szóló kritikájában.
Legujabb linóleummetszeteit az orosz népmesék illusztrálására készitette, felhasználva hozzájuk az ikonok motivumait. Egyéb grafikáiban „Picasso kubista cserepeit, Korniss korai korszakának puha formáit" kelti életre.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 21.
XVII. évf. 29. sz. 12. lap.

Würtz Ádám

"Bucsuban" cimmel mutatja be a lap a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 25.
XVII. évf. 34. sz. 11. lap.

Würtz Ádám

illusztrációja a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1973 február 25

Würtz Ádám

Lyra a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1973 január 14

Würtz Ádám

a Helikon Galériában

levő kiállítása 1973-ban

Nógrád 1973 január 19

2. old.

Würtz Ádám

A Velencei Biennálén a nemzeti pavilonokon kívül megrendezésre kerülő grafikai kiállításon lapjai szerepelnek.

Magyar Hírek, 1972. jún. 10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 OKT 22
Magyar Nemzet

Würtz Ádám

NAPI KÖNY

1021

Würtz Ádám illusztrációja Gábor Andor Doktor Senki című regényéhez, amelyet a közeljövőben megjelentet a Szépirodalmi Könyvkiadó

itafóruma

nina

ldön?

di divat szerint öltözködtek? Még az is kérdéses, fejük volt-e, nemhogy sisakjuk.

— Ezt hogy érted?

— Idefigyelj, Lajos. A tudomány mai állása szerint egyáltalán nem valószínű, hogy járhattak itt űrhajósok. Ám tegyük fel, hogy igen. Miért gondolod, hogy emberszerűek volnának? A mi növény-, állat- és embervilágunk a földi körülmények közt fejlődött éppen ilyenné, amilyen. Ha bármely más csillagon van élet (és miért ne lehetne?), nem ugyanilyen lesz, hanem az ottani körülményeknek megfelelő. Gondolod, hogy ott is ugyanígy keletkeznek hüllők, halak, emlősök, főemlősök, emberszabású majomféléből emberek? Nagyon valószínűtlen. El tudnám képzelni, hogy X csillagon például hangyaszerű lények érik el az értelmi fejlődés csúcsát, hat lábukkal, illetve kezükkel és fejlett agyvelejükkel gyönyörű kultúrát teremtenek, akár az űrrepülés problémáját is megoldják. Y csillagon viszont valamiféle madár győzedelmeskedik a természeten, szárnya segítségével sokmindenre képes, amire mi nem; Z csillagon egyfajta tengeri állat, például a delfin távoli rokona lesz az úr... Ha a filmen nem ha-

megállapítása —, hogy a festmények a helyszínen készültek, és fáklyák lángja nem kormozta a falat. Mit bizonyít ez? A film készítőinek azt, hogy űrhajósok szolgáltatták a fényt. Könnyebben elképzelik, hogy százezer fényévnyiről űrrepülők jönnek ide és a föld mélyén hónapokig tartják a lámpásukat, amíg az egyiptomiak pingálják a falat — mint azt, hogy a magas kultúrájú egyiptomiaknak volt olyan lámpásuk, amely nem kormozott, vagy olyan mosószerük, amellyel lemosták a kormot...

— És a titokzatos ábrák a fennsíkon, amelyek csak magasból láthatók? — kérdezte diadallal Lajos. — Ehhez mit szólsz?

— Semmit. Nem az én dolgom, hogy megmagyarázzam. Rituális ábrák egy olyan rítushoz, amelyet nem ismerünk. De ha űrhajósok leszálló pályája lett volna, a föld felszíne és mélye megőrizte volna ennek konkrét nyomait. Gondolj csak arra: a mi gyermekcipőben járó űrhajózásunk máris mennyi kézzelfogható nyomot hagyott a Holdon.

Nem győztem meg

Lajost, ő sem engem. A csodavárásnak hatalmas az ereje. Varázsszőnyeg, ötlábú vasderes, bűvös sapka, terülj-terülj asztalkám... A mese csodás elemei ott élnek a tudós koponyákban is, és oly kényelmes, oly szép elhinni... a Német Szövetségi Köztársaság ma különösképp a csodahívés hazája: sehol annyi varázsinga, varázsdoboz babonás gyógymód, csillagjóslás, íriszdiagnosztika, szellemidézés, okkultizmus, homeopátia, kuruzslás

Rajzok

1. Jónás I. tus
2. Jónás II. tus
3. Barokk angyal, tus
4. Ó Magyar Mária Siralom, tus
5. Rajz I. tus
6. Rajz II. tus
7. Rajz III. tus
8. Rajz IV. tus
9. Illusztráció I. tus
10. Illusztráció II. tus

Linómetszetek

1. Orosz népmese
2. Szimbólumok
3. Repülő ember
4. Átváltozás
5. Jónás I.
6. Jónás II.
7. Ó Magyar Mária Siralom I.
8. Ó Magyar Mária Siralom II.
9. Egyensúly
10. Mese
11. Kompozíció I.
12. Kompozíció II.

Fotók

1. Kezek
2. Portré

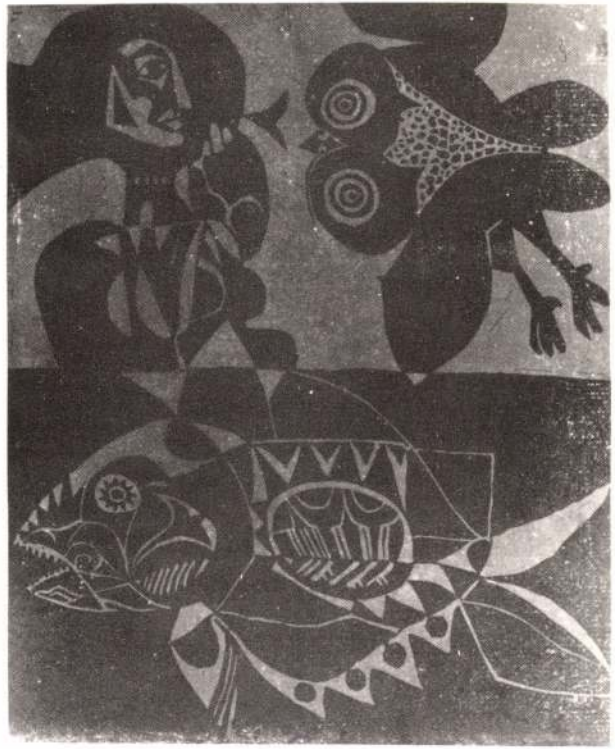

Szimbólumok (linómetszet)

A kiállítást rendezte: Kovács Béla
A fotókat készítette: Ilovszky Béla

7307607. Zrínyi (T) Nyomda

Würtz Ádám grafikus

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
ÉS A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

WÜRTZ ÁDÁM

GRAFIKUS

RAJZOK
ÉS LINÓMETSZETEK
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ: 1973 JÚLIUS 12-ÉN,
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
JÚLIUS 12–AUGUSZTUS 12-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA
11–19 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

Két éve otthon a szülőiház padlásán egy ládába dobált lim-lom között egy csomó linóleumot találtam. Még főiskolás koromban vittem haza nagy linó-metsző tervekkel. Aztán a tervek más irányba modosultak, így a linó megmaradt. A most virnajött kedvet már munka követte. Az első metszet (minthogy ebben az időben orosz mesével foglalkoztam) „orosz népmese" témájú lett. Nem akartam először az anyagon „erőszakot" venni kerültem a „túl részletezést". Ahogy a metszés közben adodott a váltakozó fekete fehér foltokkal, kis háromszögekkel a vésők adta lehetőségek ornamentikájával dolgoztam. A nagy dekorativ foltok közé épitett részletek, a komponálásnak végtelen változatai — egymás után jövő gondolatok szülték a lapokat. Megjelent a szin is, nőtek a lehetőségek. Az itt bemutatott lapokon végig lehet kisérni az eddigi munkának az útját.

— A linó metszet önmáló megszólaltatása, majd más technikával való keverése, összehangolása, hol a grafikai lap alaphangját adja meg mint az „Átváltozások" c. lapon, (de a befejezés már nem az övé), vagy nyomtatás közben úgy gazdagodik bele rajzolásokkal, és más faktura nyomásokkal mint a „Mese" c. lapon.

Mindezt még a kezdetnek érzem. A lehetőségek kiaknázását ezután szeretném folytatni.

Bélatelep, 1973. május 13.

Würtz Ádám

Würtz Ádám

Pozsonyban másodévenként rendezik meg a nemzetközi gyermekkönyv-biennálét, a BIB-et, melyen részt vesz a művész. 1971-ben kitüntetést kapott rajzaiért. – Néhány nappal ezelőtt érkezett haza Moszkvából, ahol Kass Jánossal együtt részt vett azon a konferencián, mely a jövő évi biennálé rendezését tárgyalta.

F.L.: Konferencia Moszkvában.

Magyar Hírlap, 1972. aug. 16.

Würtz Ádám

a Városi Könyvtár Szentpéteri kapui József Attila Klubkönyvtár kiállításán grafikáit bemutatták.

(makkai): A József Attila Klubkönyvtárban.

Déli Hírlap, 1972. aug. 26.

Würtz Ádám

„Szentiváneji álom" (repr. és említve)
illusztráció

Horváth György: Szép könyvek dicsérete.
Magyar Nemzet, 1972. dec. 24.

Würtz Ádám

Bezonsban, a Romain Rolland szalonban a bő élején mjélt meg Tolna megje és az innen elszármazott művészek kiállítása, melyen művei szerepeltek.

Tolna m. Népújság, 1973. máj. 13.

Würtz Ádám

Jankovich Ferenc „Tyukodi pajtás"
c. ifjúsági könyvét illusztrálta.

Rajka Ágnes: Könyvheti újdonságok.
Szabad Föld, 1943. jún. 3.

Würtz Ádám

a salgótarjáni iskolagalériában rendezett Madách grafika és kisplasztikabemutató-tárlatot, a „Mózes"-hez készült illusztrációja szerepelt. (említve).

(táth): Először Salgótarjánban látható.

Nógrád, 1973. máj. 10.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 MÁJ 27

Magyar Nemzet

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám illusztrációja C. F. Meyer, Az asszonybíró című kisregényéhez, amely a Helikon Csillagok sorozatában jelent meg

zéseket h
megyei hiv
A címz
egyet, érde
ten kegyel
dás hiúság
királyokat
Urnak szó
nek így ke
mezni:

„Felséges Urunknak, Dítsosségessen Országló II-dik Férentcznek, Választott Római és örökös Ausztriai Császárnak; Német, Magyar, Cseh, Dalmátzia, Horváth és Tót Országok; nem külömben Galliczia, Lodoméria és Jérusálem Apostoli Királyának; Ausztriai Fő, és Lotharingia, Velentze, Salisburga Nagy Hertzegének; Erdély Ország Nagy Fejedelménének; Stiria, Karinthia, Karniolia, Vürtemberga, Alsó és Felső Szilésia Hertzegének; Habspurg és Tirolis Grófjának s. a. t. legkegyelmesebb Urunknak."

A királyi városok megszólítása.

„Szabad Királyi Nemes N. Városa Tanátsának." — szerényebb és méltóságosabb, mint a király címeinek végtelen sorolása.

Az esküminták fényt vetnek a vármegyei szervezetre, amellett, hogy nyilvánvaló lesz belőlük, hogy a megye mit várt el tisztviselőitől. Egymás után sorakoznak a bíró, a jegyző, az írnok, az adószedő, a földmérő, a mezei biztosok, a seborvos, hajdúkáplár és a bába esküje, hogy hivatalát rendben, becsülettel végzi.

A közegészségügy jellemzésére is idézem a bába esküjét.

„Én N. N. esküszöm az egy élő Istenre, ki Atya, Fiú és Szent Lélek tellyes Szent Há-

106.

hogy
kert
Fi-
hogy
zanak
egyék
t dró-
zana-
letlen
ek a
ásunk
a ház
tak a

házkezelőségre. Amennyiben a fenti felszólításunknak nem tenne eleget, úgy átadjuk az ügyet a jogi csoportunknak. Aláírás, ügyintéző."

Már a levél hangjára is felkapja az ember a fejét. Nem tévedés-e? Hát nem! *Ma írták*, illetve múlt héten, és egy kertes ház néhány lakójának kérésére, akik csináltak maguknak egy kis kertet — ami nagyon szép tőlük — és most féltik a ház gyerekeitől. Természetesen nem sajátjaikról van szó. Azok már megnőttek. De van a házban két kistestvér: a fiú 6, a kislány 3 éves, tehát nem huligánok vagy félelmes kamaszok. És ezek bizony szoktak a kertkörüli beton úton biciklizni. Hogy ez mit árt a kertnek, azt el se tudom képzelni! Habár talán olykor a fűre is lépnek, és még attól sem riadnak vissza, hogy játékszereiket néha ottfelejtsék. Hát nem látják a szenvedélyes virágpártiak, hogy egy kerthez a gyerek úgy hozzátartozik, mint maga a napfény? Mi lehet az oka ennek az ellenszenvnek? Egy olyan kis családdal szemben, mely fél pincelakásban lakik, nem mert lumpenproli, hanem mert a fiatalasszony szülei, akik neki ezt a lakást átadták, az 50-es évekig vidékiek voltak. Most négyen laknak egy körülbelül előszobányi szo-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 DEC

NAPJAINK

Würtz Ádám

N ÉV

1021

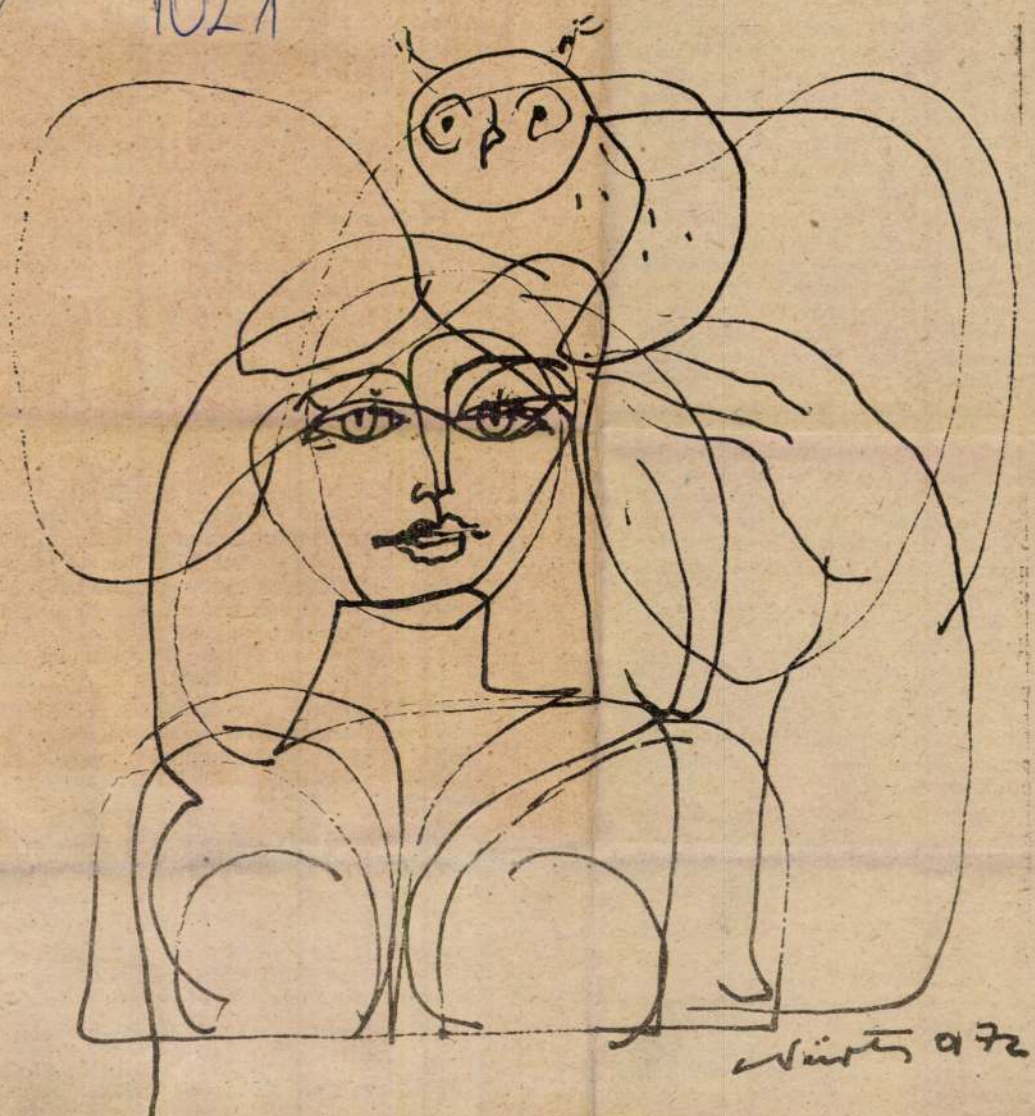

ILLUSZTRACIO

WURTZ ÁDÁM RAJZA

Kedvtelve nézte a kisbíró a tankok vonulását, és szakértelemmel mondogatta: — Ezek most csúnyán befűtenek az oroszoknak.

Nem szólt rá senki se jót, se rosszat; keveset beszéltek azokban a napokban az emberek.

Pedig családi körben folyt a készülődés, csak kevés szóval ott is. Mintha fölösleges volna már a beszéd, annyira tudná mindenki, mire a készület. Holott nem tudhatta azt valójában senki. Egy-egy fél zsák termény, liszt, krumpli, bödön zsír olyan zugokba vándorolt, ahová soha azelőtt — sötétedés után, amikor nem vizslattak már a beszállásolt katonák; malacól padlására, kéménylyukba, fölfeszegetett padló alá. Boglyába betemetve, vagy épp a földbe leásva, nagy gonddal betaposva, begazolva az ásás helyét.

Sikatták a disznókat faluszerte. De sehol sem égtek a hajnali tüzek, csak virradat után terjengett mindenfelől a füst. Meg dongott-duruzsolt innen-onnan az a néhány hegesztőpisztoly, amely ismerőstől ismerősig kézről kézre járt. Fedél alatt is perzselhettek vele; sem az utcáról, sem a szomszédból nem láthatta illetéktelen.

Komódfiából, ünneplő ruha zsebéből összekeresték a maradék pénzt az asszonyok az utolsó krajcárig. Végképp lekopaszodtak a polcok a Hangya-boltban; utoljára még a nyárról maradt légyfogónak, tavalyi karácsonyfadísznek, lakodalmas ostornyélnek, csappantós egérfogónak, de még a Yestor-leveskockának is gazdája került.

Mi is kipróbáltuk a leveskockát — egérízű lett tőle a bableves.

Megjött a parancs a falu kiürítésére. Kidobolták, hogy másnap reggel hét órára gyülekező a vásártéren, fogattal, szekérrel, akinek van, s háromnapi élelemmel; onnan lesz a menekülés, valahová a messzi hegyekbe.

Öt gyerekkel és a hozzávaló batyukkal mindössze egy cigányzenész család jelent meg a vásártéren másnap, de valamennyi ácsorgás után, a szitáló esőtől hazamenekült az is.

Végtére a kiürítési parancsnak nem volt sok foganatja. Mindössze a csendőrlaktanya ürült ki, meg néhány rangosabb rezidencia a főutcán, a községháza környékén. Továbbá a falu szélén is kiürült egy *középület*, a bikaistálló, minthogy a falu bikája pecsétes írást kapott, hová kell menekülnie.

Kiürültek természetesen a páncélkasszák, és kiürült a községházán az a szekrény is, amelyben az anyakönyvek porosodnak. Ezeket a kötelességtudó jegyző maga vitte el a szomszéd faluba, ahol a jegyző kollégája ugyanezt tette.

Este mindenki az ég alján villámló torkolattüzeket nézte. S ki több szorongással, ki több bizakodással figyelte a fel-felmorajló ágyúzást: közeledett-e vajon tegnap óta?

Nem tartottuk akkor már számon, hányadika van. Csak késő este, a rádió juttatta eszembe a dátumot; úgy eszembe juttatta, máig is emlékszem rá.

Keresgéltem a megszokott időben a mindennapos hírforrást, azt a senki máséval össze nem téveszthető, mély zengésű, érces férfihangot, amely valósággal *hangélmény* annak is, aki egy szavát sem érti: „Gavarit Maszkva... At szavjetszkava Infarmbüro..."

Az ablak elsötétítve, nem láthattam az odakint villódzó torkolattüzeket, de szünet nélkül dörgött-morajlott a közeli frontról az ágyúzás. Váratlanul fölerősödött, annyira, hogy megremegtette szinte az ablakot — csak pillanatok múlva eszméltem rá, hogy a rádió is ágyúzást közvetít: november 7-ét ünnepelte Moszkva, ágyúk sortüzével üdvözölve a fronton harcolókat.

Ott, a szobában, az elsötétített ablaknál találkozott a kétfelől érkező ágyúszó: a Tiszáról jövet az egyik kívülről zörgette az ablakot, és belülről, a rádióból visszhangzott rá a moszkvai.

*

Utoljára azon az estén hallgattam a front túloldaláról a hadijelentést.

Másnapra kialudt a villany, megszűnt az áramszolgáltatás. Sötétedés után végigdübörögtek a falun a visszavonuló tankok.

Harmadnap reggel géppisztolyok kereplésére ébredtünk.

A törvénybíró, aki az első világháborúban megjárta a keleti frontot, s tudott valamit még oroszul, elindult néhány emberrel a falu végéhez. Szaporodott a menet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MAJ 20
Magyar Hírlap

Würtz Ádám

1021

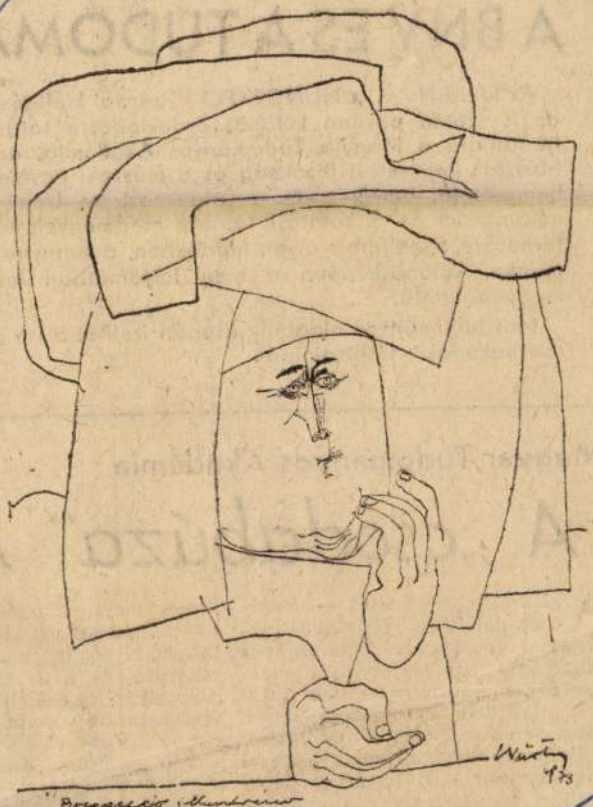

Würtz Adám: Boccaccio-illusztráció

A BNV ÉS A TUDOMÁ

Az idei BNV-n, a HUNGEXPO kőbányai kiállítási t
az 1. számú pavilon különös érdeklődésre tarthat
Itt látható a Magyar Tudományos Akadémia, az (
Műszaki Fejlesztési Bizottság és a műszaki egyetem
bemutatója, amely a 11, országos szintre kiemelt
célprogram és 3 kutatási főirány eredményeit tesz
férhetővé, legalábbis olyan mértékben, amennyire a
munka, különösképpen a még folyamatban levő
megjeleníthető.

Mai tudományos oldalunk csupán ízelítőt ad a „tu
csarnokának" látnivalóiból.

Magyar Tudományos Akadémia

A „csodabúza" M

A „Kukoricanemesítés — Vetőmag-előállítás" fénytabló foglalja el a Magyar Tudományos Akadémia pavilonjában a *martonvásári kutatóintézetnek* kijelölt kiállítási tér nagyobb felét. Nem véletlenül van ez így, hiszen *a kukoricanemesítésében* érte el Martonvásár első hazai és nemzetközi kutatási sikereit, még az ötvenes években. Időközben a kukoricanemesítéshez eredményességben mindinkább felzárkózik az árpa-, valamint a búzanemesítés, koncepciója. Ez főkér kukorica alap- és alkal tatásokat foglalt magá tézetnek és kísérleti nak olyan egységét, a legfontosabb szántófö nyen, a *búzán* és a *kuk* zendő komplex kutat körét reprezentálja, a g élettani alapkutatásokt magig és a vetőmag h vonatkozó agrotechnik tok kidolgozásáig. Az fennállásának 20. évfor

Würtz Ádám

NAP 1024

PEST MEGYEI Hí

Kettős portré

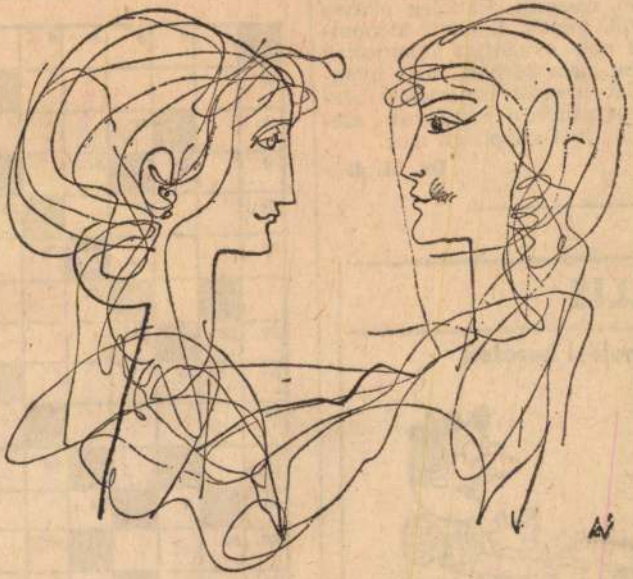

Würtz Ádám rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
PEST M
HIRLAP
1973 FEB 18

...ír·lap

írásban kérte,
1973. január 1
meg. Az a dolgo
te, 1973. január
nyugdíjat termé
kaphat. Az, aki
ban részesül, ill
1973. január 1. e
tól már nyugdíja
meg, nem kérheti
díját a most ism
átlagszámítási sza
rint újból állapítsá

...él
...g-
...l-
...i-
...-e
...az
...új
...a

...M. J.

...JÁLIS

...éremelési keretek

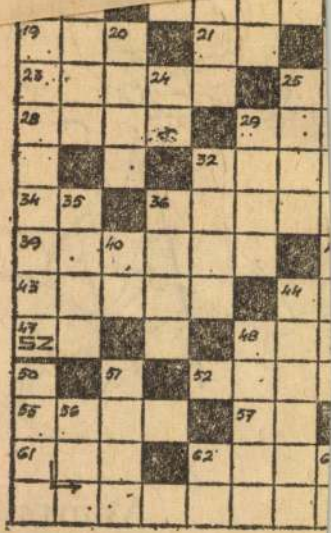

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Magyar Hírlap
Würtz Ádám

1021

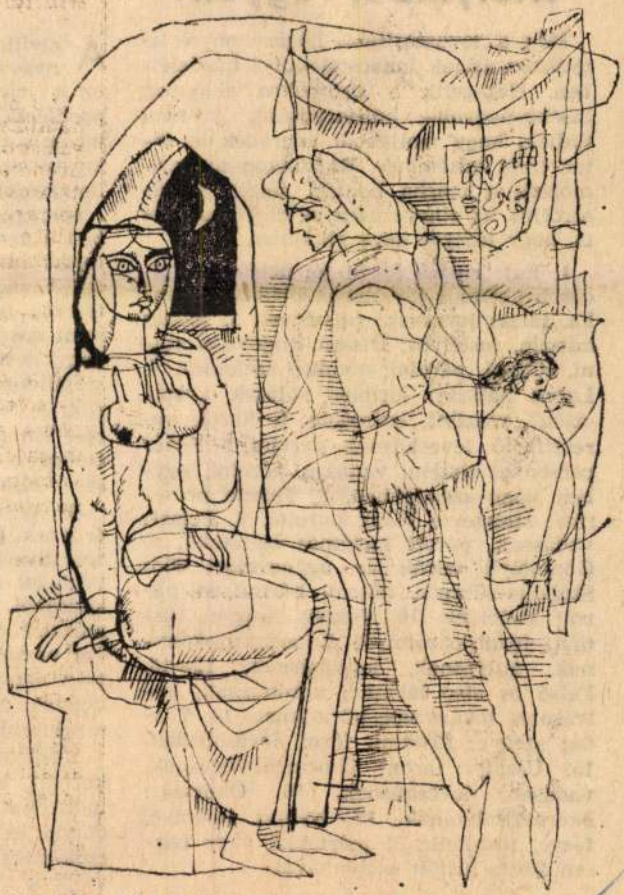

Würtz Adám illusztrációja C. F. Meyer Az asszonybíró című művéhez, a Magyar Helikonnál készülő kötetben

Melyikből vegyek?

Még a tapasztaltabb háziasszonyok is gyakran állnak tanácstalanul a húsüzletben. Nézegetik a kampókra akasztott kisebb-nagyobb húsdarabokat, s nem tudják, hogy melyikből vegyenek az eltervezett húsételhez. Rajzunkon megszámoztuk a marha bontási részeit s felsoroljuk az elnevezéseit és dióhéjban azt is, hogy melyik mire alkalmas.

1. Fej: ritkán kerül az üzletekbe, olcsóbb kolbászt készítenek belőle. 2. Nyaka, tarja: levesnek, gulyásnak. 3. Magas hátszín, rostélyos: frissen, angolosan sütni, tölteni, párolni, gombás szeletnek. 4. Lapos hátszín: hirtelen sültnek, „ramszték", rosztbíf, entrecote. 5. Fartő, keresztfartő: leveshúsnak, párolni. 6. Fehér pecsenye: tölteni, vadasan párolni, egyben vagy szeletekben. 7. Fekete pecsenye: szeletelve főzni, párolni. 8. Felsál: vadasnak, párolt hagymás szeletnek. 9. Gömbölyű felsál, az úgynevezett dió: Stefánia-sültnek, tölteni, bármilyen párolt szeletnek. 10. Vékony szegye: füstölni, főzni, párolni. 11. Lapocka: tokánynak, gulyásnak, leveshúsnak. 12—13. Felső és alsó lábszár: apróhúsnak, gulyásnak, tokánynak, pörköltnek. 14. Vastag szegye: füstölni, főzni, leveshúsnak. 15. Uszály, farok: ököruszálylevesnek, vadasan, leveshúsnak. 16. Ökörszáj: ökörszájsalátának. 17. Nyelv: füstölve, főzve, füstöletlenül mártással vagy frissen sütve füstölt szalonnával.

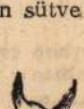

A civilizál
nyával
ez a jelens
problémájáv
ugyanis az
károsítja, és
betegségek

Biológiaila
ben a gyalo
formájára r
és televíziós
felejtik felad
saját épségü
hogy az ame
száguldoznak
ribb a test
rése. Ennek
emberek lá
szere elsatny

Dr. W. Hol
érdekes kís
sportfőiskolá
végtagot gip
ködésből, ott
százalékot, k
kot veszít a
1—2 hétre á
vételük 21
megkisebbed

Másként v
korban, bete
nyugalom u
dandó és ol
csökkenés m
válik a minc
főleg a szíve
nak kóros el
szerepet játs
tegségek lef

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Nemzet

1973 MÁJ 6

Würtz Ádám

NYVESP

1021

Würtz Ádám illusztrációja Takáts Gyula Sós forrás című verseskötetéből, amely a Szépirodalmi Könyvkiadó gondozásában jelent meg.

Magyar Nemzet

zet vitatóruma

Né csökkentsék a Rózsadomb–Szemlőhegy zöldterületeit

A Budapest Enciklopédiában a természetjárás címszó alatt olvasható: „A budai hegyek természeti szépsége és sajátos hangulata mindig vonzotta a pest-budaiakat, szabad idejében szívesen kereste fel Széchenyi István, Wesselényi Miklós és Kossuth Lajos is a Szemlőhegyet, a Kelenhegyet vagy éppen Csillebércet."

A Szemlőhegy látogatottságára ma sem lehet panaszkodnunk, de *a kilátótoronyra és környékére* annál inkább. Pedig a szemlőhegyi kilátót közrefogó Szeréna—Csejtei—Józsefhegyi utcák között nagykiterjedésű szabad terület van, csak hogy mai állapotában „senki földje", ahonnan azonban Budapest az egyik legszebb panorámát nyújtja. Közterület ez, zöldterület ez, ha gondozatlan is. A jóváhagyott zöldterület rendezési tervbe nem került bele (Budapest jövője, Műszaki Kiadó). A területnek — akár csak egyes részeinek lakóházakkal történő beépítését kifogásolni kell. Az okok egész sorozatát lehet *a beépítés ellen* sorakoztatni. Itt vannak például az Enciklopédia fent idézett sorai, ez a hegy régóta kirándulóhely. A hegyen — magassága és a Dunához való közelsége miatt — a római korban már katonai őrtorony volt. Budavár 1686-os ostroma idején a keresztény sereg a

igény a szabadban történő sétára, mozgásra és játékra, ami nemrég még kívánalom volt, egyre inkább és egyre több embernél lesz valósággá. *Ez a folyamat maholnap a térbeli kereteink szűkösségébe ütközik.* Az ember egészsége és teljesítőképessége érdekében a szabadban töltendő idő (a tudomány mércéje szerint napi 2—3 óra) térbeli kereteit meg kell teremteni.

A meglevő rózsadomb-szemlőhegyi szabad területek csökkentését, rendezetlenségükből fakadó használhatóságuk hiányát nem szabad megengednünk. Ez a terület nemcsak a környékbelieket, hanem a belső-budaiakat és a szomszédos pesti kerületek lakóit szolgálja már ma is, és fogja a közeljövőben még inkább, hiszen alsó határai a Kavics utcánál, vagy a Zsigmond térnél mintegy a Dunáig terjednek. Szomszédságukban van — a Rózsadomb lábánál — a főváros gyógyforrásokban leggazdagabb része (Józsefhegyi forráscsoport).

Rózsadomb-Szemlőhegy közterületeinek ápolt zöldterületté tétele kívánatos, hogy felszereltsége folytán sokféle közösségi funkciót töltsön be. A szemlőhegyi kilátó végleges formában történő megépítése is időszerű, mivel ez az egyik legkényelmesebben elérhető budai kilátónk, ahonnan —

Würth Ádám

Illusztrációja a 13. oldalon

Magyar Honvéd 1973 május 27

Würtz Ádám

„Illustrációja a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1973 május 6.

Würtz Ádám

Rajzaimat és linómetszeteimet
Viallétára a Helikon Galeriában
nyílik meg, julius 11-én

Magyar Nemzet 1973 julius 11
4. old

Würtz Ádám

Illusztráció

Alberto Moravia: A látomás.

Tükör, 1977. ~~okt~~ május 8 — 8 lap.

Würtz Ádám, grafikus

WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész harminc alkotását láthatja a közönség a békéscsabai Kner Nyomda nagytermében tegnap megnyílt kiállításon.

–: Kulturális hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1977. júl. 12.

Nebraska,

Würtz Ádám, grafikusművész

A Kossuth Művelődési Ház Mini Galériájában, a Napjaink 15 éves jubileuma alkalmából, – tegnap újságrajz-kiállítás nyílt meg, melyen szerepelnek a művész művei.

Szabados Gábor: Beszélgetés újságrajzokról.
Déli Hírlap, 1977. márc. 22.

Würtz Ádám

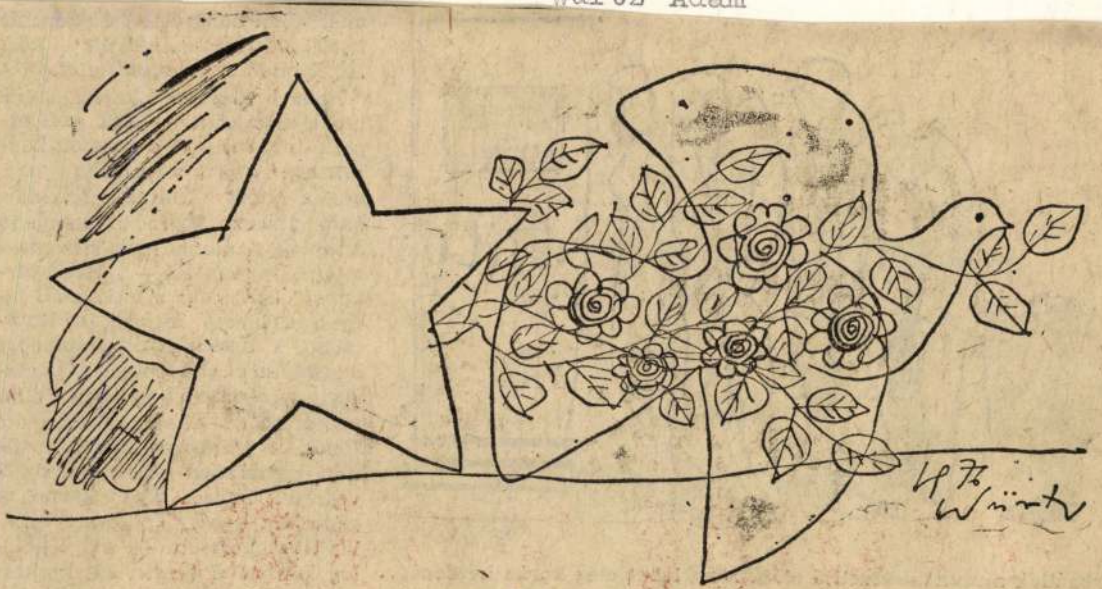

Würtz Ádám rajza

Würtz Ádám grafikusművész

A tamási Cőgöé Ignác Művelődési Központban Würtz Ádám, a Fényes Adolf-teremben Urbán Ferenc kiállitását nyitják meg november 23.-án.
Eifert János kiállitása november 3o.-ig, A. Tórh Sándor kiállitása december 7.-ig tart nyitva a veszprémi ∅ Georgi Dimitrov Megyei Művelődési Központban.
Xantus Gyula a debreceni Medgyessy Teremben rendezett kiállitását dec. 3.-ig, Kárpáti Éva kiállitását a győri Képcsarnokban lehet megtekinteni dec. 4.-ig. A kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.
Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 22. XIX.é
47. sz. 8. lap.

Kürtz Ádám, grafikusművész

„Mese" c. linómetszete.

(repr.)

Artner Tivadar: Képzőművészetről képben és szavakban.

Nógrád, 1977. jún. 2.

Wüster Ádám,
grafikus.

„Ujságpapírok" c. kiállítás-
ról.
Élet és Irodalom, Bp.
1974. dec. 16.

Würtz Ádám, grafikusművész

az idén is megrendezték a Nemzetközi Gyermekkönyv Kiállítást az NSZK-beli Offenbachban. – E kiállításon szerepelnek a művész műveivel, rajzaival díszített könyvek és egy plakát, mely egyben a képeskönyvbemutatón kiállított plakátok legszikeresebbje volt. (említve)

TV-Híradó

1977. márc. 17. TV. 19.30 V Gné.

Würtz Ádám

Jelentkezés

Csörsz István: Október végére.
Tükör, 1976. nov. 14 – 16. oldal.

Würtz Ádám

a Miskolci Országos Rajz Kiállításon szerepelnek a művész rajzai.

Láttuk, ballottuk, - a kiállítótermekben.

1976. V. 30, Petőfi, 11. 28 Vsné

1021
VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

BZ am Abend
Berlin Adam Würtz
21 JUNI 1976

Grafische Märchen

Mittwoch

„Mal kurz reinschauen" geht hier nicht. Bei diesen 50 **Grafiken von Adam Würtz** (Ungarn) ist genau hinzusehen, will man das Vergnügen des Entdeckens erleben.

Der 49jährige Künstler bemüht sich stets um umfassende und gründliche Ausdeutung seiner Themen. Hat er eine Idee — dann ordnet er ihr eine Vielzahl realistischer und phantastischer Details mit Leichtigkeit, Phantasie und Humor unter.

Mit filigranem feinem Strich oder faszinierenden Farbkompositionen schafft er verschiedene Bildebenen, weist auf Vielschichtigkeit und Kompliziertheit von Vorgängen hin. So bei Illustrationen zu Shakespeares „Romeo und Julia", zum „Sommernachtstraum".

Würtz' Vorliebe für Märchen und Folklore erkennt der Betrachter u. a. in den Kupferstichen „Der Hahn und Husar" und „Räuber". Das Schaffen des Künstlers fand bei vielen internationalen Ausstellungen u. a. in Moskau, Paris und Tokio Beifall. Bis 15. 7. ist die Ausstellung im **Club der Kulturschaffenden** zu sehen. **Fu.**

◀ **Fabulierfreudig-phantasievoll sind Adam Würtz' Grafiken — wie diese zu afrikanischen Märchen.** BZA-Foto: Volkhard Kühl

VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

Der Morgen Adam Würtz
Berlin

25. Juni 1970

Phantasie im Kupferstich

Grafiken von Adam Würtz (UVR) im Club der Kulturschaffenden

Ein sensibel phantasievoller und geistreich humoriger Grafiker aus der Ungarischen Volksrepublik zeigt zum ersten Mal 50 seiner Arbeiten in unserer Hauptstadt Berlin. In ausgeklügelter Farbigkeit und filigraner Strichtechnik philosophiert er über die veränderliche Zeit, über Erlebnisse auf dem Theater, über sich selbst, seine Weltsicht und sein Eingebundensein in der Gesellschaft. Das ist reizvoll anzuschauen, wenn Adam Würtz (Jahrgang 1927) in tausend haarfeinen Linien seinen Kupferstichen auf simultanen Bildebenen gedankliche Assoziationen mitteilt.

Der Betrachter wird angesichts vieler dieser Blätter, darunter der zu Shakespeares „Ein Sommernachtstraum" und „Romeo und Julia", an ein Wort Goethes aus dem „Faust" erinnert. Dort sagt im Vorspiel auf dem Theater der Direktor zum Dichter: „Gebt Ihr ein Stück, so gebt es gleich in Stücken! Solch ein Ragout, es muß Euch glücken." Adam Würtz könnte diese Empfehlung für sich in Anwendung gebracht haben. Auf seinen ideenvollen Grafiken sind kunstvoll die einzelnen Szenen, die ein Ganzes aussagen, ineinandergeflochten. Personen, Tiere, Architekturen, Fabelwesen ordnen sich in gesonderten Aktionen, im ausschnittweisen Geschehen, einem Inhalt unter, dessen Vielschichtigkeit auf diese Weise transparent wird.

Adam Würtz ist ein Meister der Druckgrafik. Er beherrscht den Tiefdruck (Kupferstich) ebenso wie den Hochdruck (Linolschnitt). Gelegentlich kombiniert er beide Techniken, was selten geübt wird. Es reizt ihn, mit Formen und Farben spielerisch phantastisch umzugehen. Manchmal setzt er das gleiche Sujet untereinander und ändert es nur in der Farbgebung, läßt das Motiv einmal dunkel auf hellerem Grund erscheinen und umgekehrt. Die Variabilität allein durch Farbe ist erstaunlich. Seine Verehrung für Picasso drückt sich besonders in seinen Linolschnitten aus. Mit intelligentem Witz entleiht er u. a. den fliegenden Fisch aus des großen Spaniers „Krieg und Frieden" und setzt ihn einen skurrilen tubablasenden Reiter auf in seinem Blatt „Traum" (Mischtechnik).

Die interessante Ausstellung wird noch bis zum 15. Juli im Berliner Club der Kulturschaffenden „Johannes R. Becher", Otto-Nuschke-Straße 2—3 gezeigt und kann montags bis freitags von 12 Uhr bis 19 Uhr besichtigt werden.

Gisela Schlicker

1021 VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

Sonntag
Berlin

Adam Würtz

aktuell

Er fördere die Verbreitung von Kunst, indem er sie auch zu erschwinglichen Preisen unter die Leute bringe, sagte Horst Bartsch unter anderem, als er die Ausstellung des ungarischen Grafikers Adam Würtz in der Galerie des Berliner Clubs der Kulturschaffenden „Johannes R. Becher" eröffnete. Er bezog sich dabei auf die schönen Grafiken zu Shakespeare-Werken, mit denen Adam Würtz zwei Bücher der Shakespeare-Reihe des Budapester Helikon-Verlages illustrierte und die in größerer Anzahl neben anderen Blättern in Berlin gezeigt werden. So kam es, daß im anschließenden Gespräch

des Ungarn mit Künstlern und Kunstinteressierten unserer Republik außer Schaffensproblemen Kunstpropaganda und -vertrieb im Mittelpunkt standen. Es gibt diese „Sommernachtstraum"- sowie „Romeo-und-Julia"-Grafiken in Mappen mit kleiner Auflage und in besagten preiswerten Helikon-Ausgaben, diese übrigens nicht im Buchdruck, sondern extra von der Wertpapierdruckerei des Landes vervielfältigt, also durchaus Originalgrafiken. Nachahmenswert, so fand die Gesprächsrunde, auch hierzulande wünschte man sich mehr Aufgeschlossenheit der Verlage gegenüber Grafikern, die sich nicht als zweite Leute nach den Textmachern fühlen möchten. Wer getrost nach Hause tragen möchte, was er schwarz auf weiß von Adam Würtz besitzt, kann das Ausstellungsplakat erwerben oder zu einem informativen Faltblättchen greifen, das leider mit einiger Verspätung in die Galerie geliefert wurde.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Napjaink

1976 JUN

Würtz Ádám

1021

FALU BOLONDJA I.

WURTZ ÁDÁM TOLLRAJZA

mesen mondják el, először élősz
ban már írásban is.

Nos, az írásbeli közléssel van e
kérdezzük a tanulókat, szeretik-e
ban gyakran halljuk azt, hogy
nemkívánatos tantárgyak sorába
ezt a kérdést. Keresve az okot,
tak, hogy a legtöbb esetben hián
lat. Hogyan segíthetünk ezen? El
sé tesszük valamennyi óránkat, magát a tanítást, ha biztosítjuk az alkotómunka élményét. Az alkotás olyan tevékenység, amit mindenki, a gyermek is nagy lelkesedéssel végez, mert mindig van valamilyen eredménye. Az alkotó jellegű fogalmazás azért bír nagy nevelőértékkel, mert a tanuló energiát fordít a mondanivaló összegyűjtésére, annak rendezésére, s arra törekszik, hogy gondolatait méltó nyelvi formában közölje.

A fogalmazás bonyolult, összetett tevékenység, ezért az alsó tagozaton csupán az első lépéseket tesszük meg, s erre a jól megépített alapra építhet a felső tagozat, folytathatja az anyanyelvi nevelést.

A feladatok megoldásában jelentős szerepe van a motivációnak, az irodalmi művek bemutatásának, azok elemzésének, az olvasmányok és egyéb úton szerzett ismeretek tisztázásának már az 1—2. osztályban, noha itt még csak a szóbeli előkészítést végezzük, a fogalmazási ismeretek tudatosítását a 3. osztályban kezdjük meg. Ha jól végezzük az előkészítő munkát, ha megtanulták a szóbeli kifejezésnél a szerkesztés alapelemeit, az írásbeli munkák készítése is könnyebben fog menni, nem okoz majd gondot a fogalmazás, szívesen végzett alkotómunka lesz a gyermekek számára. A szóbeli előkészítésen túl sok egyébre is figyelni kell. Ilyen például a helyes hangképzés, az artikuláció, az intonáció, a helyes beszédlégzés, a beszéddallam, mert nem mindegy az, hogy adott mondatot, gondolatsort milyen hangsúllyal, milyen hanglejtéssel mondunk el. Ha rászoktatjuk a tanulókat arra, hogy gondolataikat, érzéseiket mindig a lehető legpontosabban, a legszebb szóbeli megfogalmazással mondják el, könnyebb lesz az írásbeli kifejezés is, de az olvasottak, hallottak átélése, annak visszaadása élettel telibb lesz. A versek, mesék, szépirodalmi olvasmányok bemutatásánál vigyázni kell a beszédtempóra, a beszéddallamra, az intonációra, a hangerőre, mert a gyermek minket utánoz — példaként kell előttük állnunk.

GOSZTONYI JÁNOSNÉ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÜKÖR
Budapest

Würtz Ádám

Würtz Ádám rajza

1021

— Maradunk hát mi ketten, a teológusok, a graduáltak; Fuller meg én — vágott közbe Dobó. — Majd meglátjuk, édes lelkem, mi lészen az Úr rendelése, aki megtett engem püspökhelyettesnek egyelőre, de nem adta meg hozzá a pontyot...

Ebben az idő tájban, mondom, ilyenféle beszélgetések előzték meg azt a szerdai reggelt, midőn a kordéját megint végighúzta az utcán a szamár: ezúttal ugyan egy kissé lógatván a fejét, mert tudta, hogy a káptalan árva. Dobó kanonok úr a fényes tavaszi reggelen kinyitotta a hálószobája ablakát, és már ott állt fölkészülve a templomi imádkozásra; barna felöltője alá magára vette volt a karinget, a stólát, a gallért és a meggyszínűre kopott összecsukható papsapkát is épp akkor tette be egy lapos tokba. A káptalani házak fölött fehér tavaszi felhők szálltak és a székesegyház körül mozogtak a fák, mintha csiklandozta volna testüket a rügy, mely készült kifakadni.

— Pontyok, nagyságos úr, pontyok! — kiáltott föl a gazdasszony ebben a percben. És kihúzott a hordóból három araszos pontyot; kettőt, valóban hatalmas, kerekded állatokat, melyek a német vizekből kerülhettek a Dunába, mert szokatlanul kékek voltak és széles fejűek, mint a felső-ausztriai pontyok. De ez bizonytalan volt; bizonyos csak az volt, hogy az egyiket majd megsütik délre, a másikat meg megfőzik vacsorára.

— Hm — mondá a kanonok az ablakban —, ez valóban szép. Ezt mindjárt meg fogom köszönni a magister seniornak.

Azonban a halászlegény levette a kalapját odalenn és így adta meg a magyarázatot:

— A Fuller nagyságos úr, kezét csókolom, nincs otthon. Ma hajnalban elutazott, a ténsasszony is elutazott vele Pestre.

— Hm — mondta ekkor a kanonok az ablakban —, ez másként van, íme. Ezt tehát mégsem vagyok köteles megköszönni a magister seniornak.

Ekként szólt ő, és fogván kalapját, eltávozott a székesegyházba, hol a sekrestyében, mint egyszersmind káptalani teremben már együtt üldögéltek a többi urak és hallgatták a nagyprépostot, a göndör fehér hajú öreget, ki tűzzel beszélt és magyarázott. Dobó kanonok úr is odaült a zöld asztalhoz és az alabástromfeszületre szegezvén tekintetét, csöndesen hallgatta a nagyprépostot. Majd elvégezvén a közös breviárium imádkozást, a püspöki palotába indult, hol a folyó ügyeknek szentelte munkásságát, és déli harangszóra aztán otthon volt ismét. Otthon szó néikül megette a levest, s utána bőségesen szedvén a tejfölös pontyból, legelőbb is lehajolt és a fülét odatartotta a tányérjához.

— Nagyságos úr — nevetett az asszony —, mit hallgatózik, hiszen a halak némák!...

— Igen, édes lelkem — sóhajtott a jó kanonok úr —, a ponty néma és a ponty ma végre ide került az asztalomra. De azért mégis azt mondja ő, hogy a magister senior ma is elette előlem a pontyot.

A káptalanban tudniillik azt magyarázta a prépost, hogy most már bizonyosan Fuller lesz a püspök, mert az éjjel két távirattal is hívták Pestre. Az egyiket a miniszter küldte, a másikat a prímás.

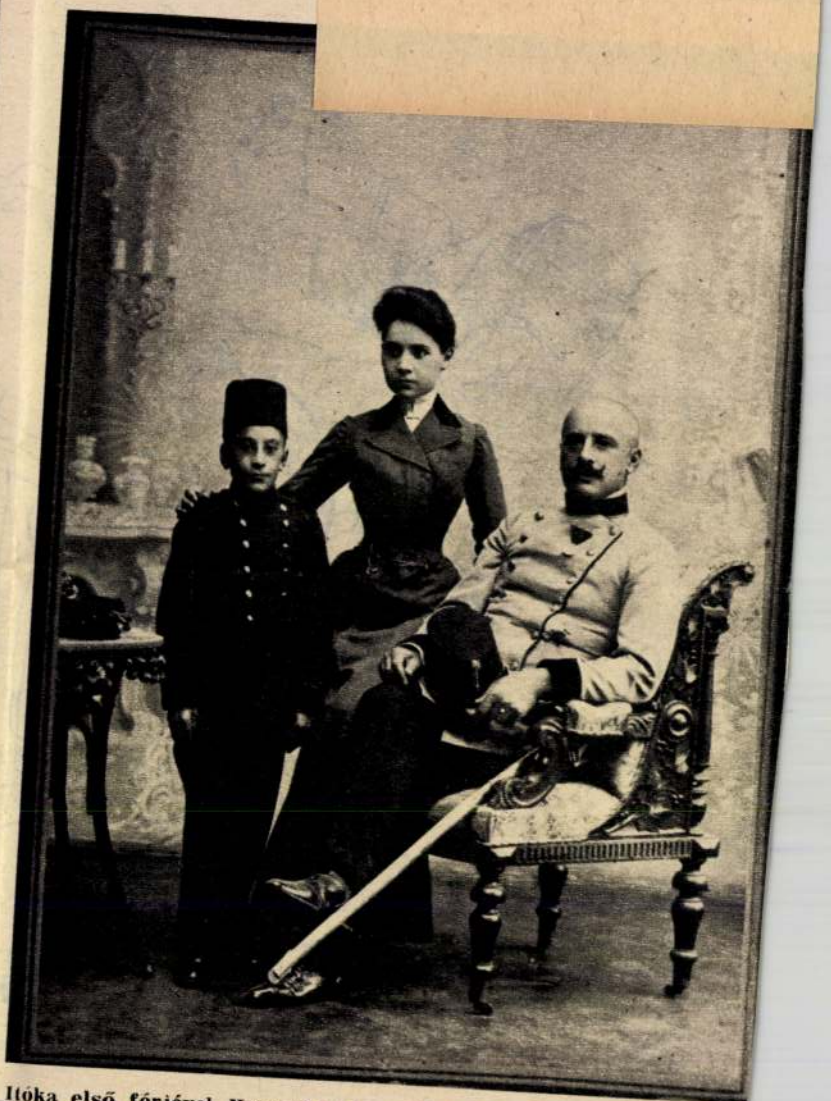

Ilóka első férjével, Kozmutza Kornéllal, 1904-ben

1021
VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

Neue Zeit Adam Würtz
Berlin
9. Juli 1976

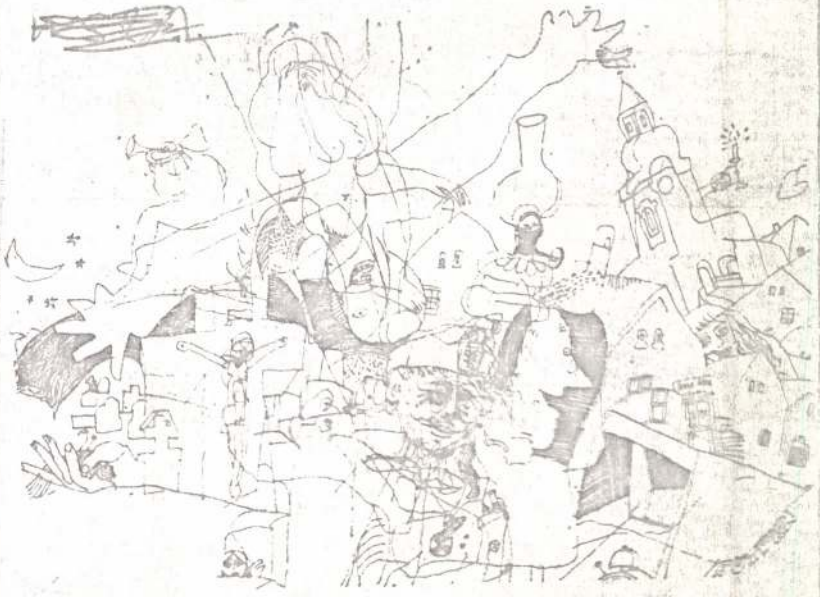

FUTURA. Grafik von Adam Würtz

Heitere Illustrationen

Grafik von Adam Würtz im Club der Kulturschaffenden

Bunt ist die Bildwelt des Adam Würtz aus der UVR, in die er uns mit seinen ungewöhnlichen Illustrationen und delikaten freien Blättern wandern läßt. Seine Arbeiten stehen im erfreulichen Gegensatz zur überreichen graphischen Durchschnittsproduktion. Sie erinnern in ihrer Qualität an die Leistungen der Buchgestaltung der großen französischen Maler und Graphiker.

Würtz ist durch zahlreiche Ausstellungen international bekannt, so in den Hauptstädten der sozialistischen Länder und auch in Paris, Tokio, Rom, Peking, Frankfurt a. M., Lugano und Montreal. Er erhielt Goldmedaillen in London und Rom sowie Preise der Biennale in Lugano und die Goldene Feder in Belgrad. Wir können dem Kulturbund der DDR nur dankbar sein, seine Graphik bis zum 15. Juli 1976 im Club der Kulturschaffenden „Johannes R. Becher" sehen zu können.

Er läßt uns den Nachmittag des Graphikers, die Welt des Theaters, große Märchen, festgehalfene und fallende Zeit, Balladen, Phantasien und Erinnerungen ungewohnt reichhaltig nachvollziehen. Seine Phantasiegebilde erscheinen in immer neuen, vielfältigen, teils versponnen-skurrilen Formen. In Federzeichnungen, Temperablättern, Kupferstichen, Mischtechniken und Linolschnitten äußert sich die breite Skala seiner graphischen und druckgraphischen Arbeiten.

Adam Würtz, ein Meister der Fabulierkunst, und Techniker par excellence, erzählt seine Geschichten spielerisch heiter. Optimismus hat mehr als Gastrecht bei ihm. Auch der Folklore gewährt er breiten Eingang in seine bildnerischen Traumgärten. Klee und Miro wurden zu seinen geistigen Lehrern berufen, was die Blätter „Volksmotive" und „Ein Blatt, ein Tag" deutlich ausweisen. Textstellen sind in die Illustrationen gleichwertig eingebunden. Seine in leuchtend satten und zumeist in reinen Tönen gehaltene Farbigkeit hat ihren Ursprung und ihre Spezifik in der ungarischen Mentalität.

Ein Rundgang mehr wird neue Überraschungen enthüllen und die Detailfreudigkeit seiner Bilderzählungen immer zugänglicher machen.

K. Brodack

*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 AUG 14

ÉLET ÉS IRODALOM

Würtz Ádám

1021

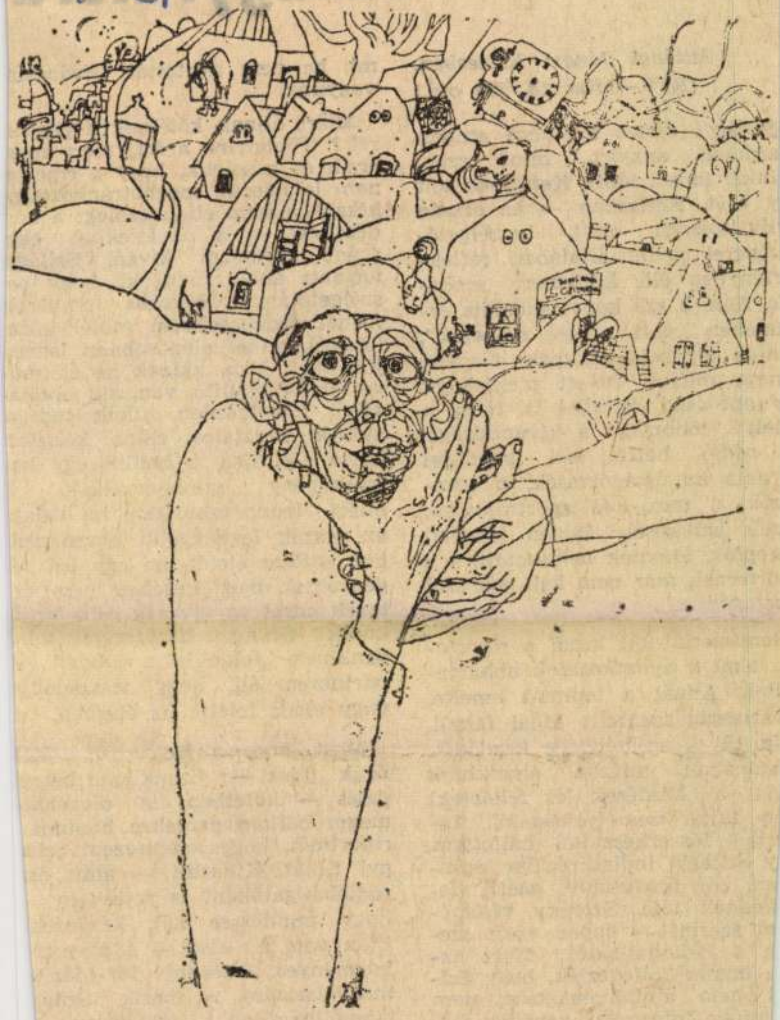

Würtz Ádám: A falu bolondja

Szilágyi János:
(RTV—Minerv

Szilágyi János népsz
ajdnem annyira, m
ikkel időről időre *Ke*
y órát. Kettesben — az ország
rilvánossága előtt, beszélgető-
rtnerei pedig általában reflek-
rfényben élő, közismert embe-
k. Nem a szó konvencionális ér-
lmében vett „nagy emberek",
nem olyanok, akiknek elismert
ngja mellett itt-ott megjelenik
y aprócska kérdőjel is. Néha a
telyé, többnyire a kíváncsiságé.
rádió hétfő esti vendégei
yanis az újságolvasók, a tévé-
zők, a mozi- és sportrajongók
zeli ismerősei. Olyan közéleti
replők, akiknek *bemutatására* a
porternek már nem kell sok szót
sztegetnie.

Rendszerint ott kezdi a riporto-
t, ahol a *nyilatkozatok* abbama-
ditak. Annál a tapintat emelte,
variasság szentelte kínai falnál,
in túl a személyiség kezdődik.
stanában mintha elszoktunk
na a kérdések (és feleletek)
n fajta személyességétől. Ta-
ztalt főszerkesztőtől hallottam,
y Szilágyi indiszkréciója tapin-
an, sőt provokatív, azért ide-
kednek tőle. Szerény véleme-
m szerint — éppen ezért sze-
k a rádióhallgatók! Mert na-
n hamar felfedezték, hogy Szi-
i nem általánosságban, nem
miféle intézmény nevében, ha-
helyettem, helyetted, helyet-
kérdez. Pontosan azt, amire

készül, hanem ellenkezőleg: a ker
désekkel és a feleletekkel egy
aránt jellemezni kíván. Szilágy
ugyanis abból indul ki, hogy be
szélgetőtársai *érdekes* emberek
Annál érdekesebbek, minél köze
lebbről, minél alaposabban ismer-
jük őket. Van, akinek az életmű-
ve lélekzetelállító, van, aki hivatá-
sából következően titkok tudója
akinek hivatalos célra készített
kurta életrajza is beillik egy ka-
landregény szinopszisának. S
miért lenne tabutéma, ha valak
az ország legnagyobb muzsikusá
hoz kötötte életét, ha egy író re
gényeinek megítélésében nem ér
tenek egyet az olvasók és a kriti
kusok? Szilágyi kérdéseivel min
denkinek „feldobja a labdát". A
partneren áll, hogy visszadobj
vagy elnéz felette az éterben.

Most, hogy a Kettesben töltö
órák java — tizenkilenc beszé
getés — kötetben is olvashat
megpróbáltam percekre bontani
riportidőt, hogy leleplezzem Szil
gyi titkát. Kiderült — amit m
rádióhallgatóként is sejtettem
hogy mindössze két, kézenfek
titka van. Az első — a partner
leleményes, érzékeny, jól időzít
megválasztása. A másik Szilá
ellenállhatatlan — gondosan
gyűjtött információk által is
tágított — poentírozott kíváncsi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 JUN 5
TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG

Würtz Ádám
grafikusművész

1021

Würtz Ádám művészete

Würtz Ádám világában mindenki otthonra lel, képzeletének villódzó játéka, ötleteinek közvetlen könnyedsége önként kínálja kincseit. Mindig meglep, de ez a meglepetés otthonias és meghitt, s mindig azt érezzük, hogy hazataláltunk, amikor beléptünk képei kapuján. Mi a titka? Nem magyarázza a világot, nem fűz kommentárokat a jelenségekhez, hanem újrateremti a látványt, mely nem a valóság, hanem a valóság egy lehetséges változata. Ugyanezt érezzük illusztrációi láttán is, melyek nem a hagyományos értelemben vett illusztrációk, amilyenek a régi versantológiákban oly gyakran elkedvetlenítettek bennünket, Würtz újrafogalmazza a témát, melynek tulajdonképpen csak egyes elemei utalnak az eredetire, akárcsak Bach variációiban.

A mai magyar művészetben tulajdonképpen társtalan, töretlen úton indult el, az európai kortárs művészethez is csak laza szálak fűzik. Legkézenfekvőbb lenne, ha a szürrealizmusra emlékeztetnénk (esetleg George Groszra), s valóban, bizonyos szürrealista elemek fel is fedezhetők művészetében. Würtz Ádám esetében azonban távolabbra kell néznünk, s képei láttán elsősorban Hieronymus Bosch jut eszünkbe, a középkornak ez a talányos festője, aki mindig jelképeket látott az emberi tettek és indulatok mögött. Aligha véletlen, hogy Würtznél is felbukkan Bosch néhány motívuma, de ennél sokkal inkább rokonítja őket az összefoglalás szándéka, mely egységes világot teremt a valóság jelenségeiből. Nem biztos, hogy olyan a világ, mint amilyennek Würtz Ádám látja és ábrázolja. De nem is arra törekszik, hogy naturalista hűséggel ábrázolja a valóságot, mert az érdekli, amit a látszat mögött fedezett fel, s ezért rajzolja meg biztos kézzel a látható felszín mögött lévő szerkezetet, feltárva egy megmásíthatatlan valóságot. „Kemény törzsű fát kell növesztenem tudom — olvassuk a katalógushoz írt vallomásában. — Zúgó lombú, nagy mesebeli fát, olyat, amelyen nem foghat az idő fejszéje." Mi is így hiszszük.

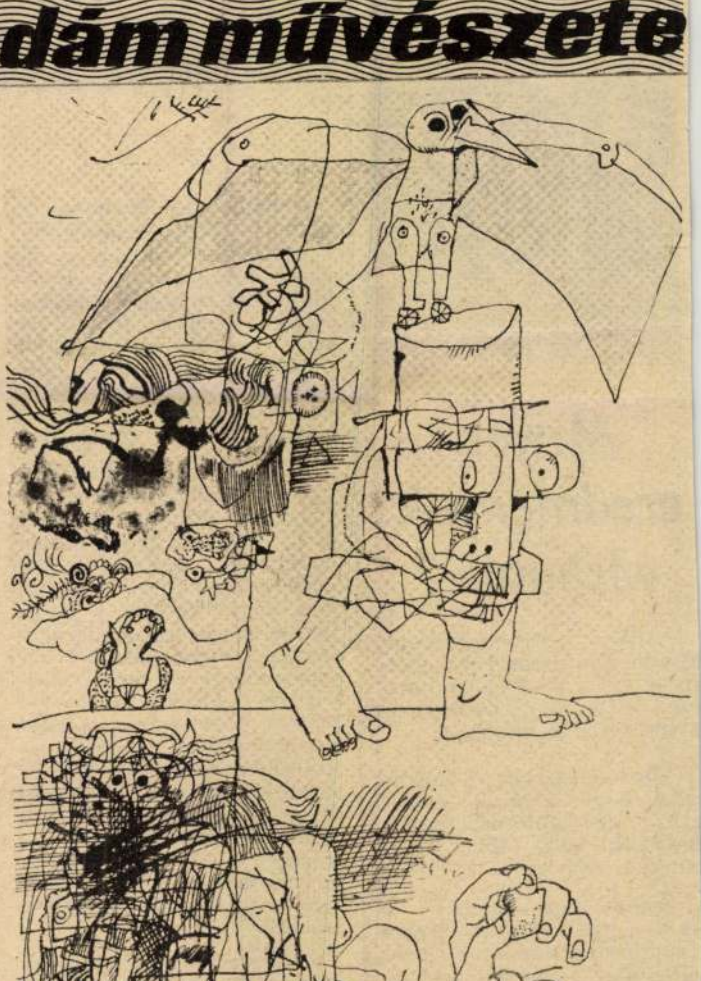

Groteszk figurák (tus)

Szekszárdi kiállítása mindenben méltó művészetéhez, a szűkebb haza, a szülőföld igaz szeretettel és tisztelettel fogadta. Erre vallott az, hogy a kiállítását dr. Gyugyi János, a megyei pártbizottság titkára nyitotta meg, és az a kivételesen szép katalógus is, amit Miklósi Imre tervezett.

CSÁNYI LÁSZLÓ

SPORT

Milyen eredmények várhatók ?

TÁÉV SK—Aparhant: Mindhárom eredmény lehetséges, de a vendégeket tartjuk elsősorban esélyesnek. Tippünk: 2, x, esetleg 1.

Tolna—Bátaszék: Könnyen lehet, hogy a hazai csapat győz a már bajnokságot nyert Bátaszéki VSK ellen. Tippünk: 1 vagy x.

Simontornya—Zomba: A hazai pálya előnyét élvező simontornyai csapattól nem lenne meglepetés a győzelem. Tippünk: 1 vagy x.

Kisdorog—Bogyiszló: Nem szabad a kisdorogiaknak könnyen venni Bogyiszlót, mert egyik pontjukba kerülhet. Tippünk: 1.

Dunaszentgyörgy—Fadd: A dunaszentgyörgyi csapat otthon mindig tartogat meglepetést, lehet, hogy ma délután is így lesz. Tippünk: 1.

Pincehely—Bonyhádi Pannónia: A mérkőzés háromesélyes. Tippünk: x, 1, 2.

Gerjen—Dombóvári Spartacus: Gerjen győzelemmel szeretne búcsúzni a megyebajnokságtól. Tippünk: x, 1.

Bonyhádi Vasas—Dombó-

A labdarúgás átszervezése

Új sportkör alakul

Dombóváron is meghatározták a sport fejlesztésével kapcsolatban azokat a kiemelt szakosztályokat sportkörönként, amelyek támogatását a jövőben biztosítják. Az a cél, hogy az üzemek a munkahelyi testnevelést, tömegsportot fejlesszék és a versenysportban a kiemelt szakosztályokat támogassák.

A város labdarúgósportjának minőségi fejlesztése érdekében döntés született: nincs szükség több azonos osztályban szereplő labdarúgó-szakosztályra. Köztudott, hogy Dombóvár városban jelenleg négy labdarúgócsapat szerepel, melyből három a megyei és egy a városkörnyéki bajnokságban. Ez számos negatívumot hordoz magában, mind a helyi rivalizálásban, mind az anyagi és szakmai erők szétforgácsolásában, ugyanakkor tápot adott a játékosi fegyelmezetlenségekre, de nem utolsósorban nagymértékben hozzájárult az állandó edzőváltozásokhoz is.

Az átszervezésre egy szervezetet kellett találni és ehhez a kerethez kell majdan kialakítani a csapatot. Az előző aktívaértekezleten az érdekelt sportvezetők, a párt- és gazdasági vezetők élénk érdeklődés közepette megvitatták a lehetőségeket és olyan állásfoglalás született, hogy a DVSE és a Spartacus szakosztályából kell kialakítani az új csapatot, amelynek utánpótlását a város környéki úttörőbajnokság, a jövő évtől működő sportiskola labdarúgó-szakosztálya, valamint a Dombóvári Tsz SK és a Láng Vasas SK város környéki csapatai biztosítanák.

Az eddig is a labdarúgásra fordított anyagi erők összevonásával megváltoznának a minőségi fejlesztés lehetőségei, ugyanakkor felszabadulnának olyan erők, amelyek más sportágak fejlesztésére fordíthatók. Az átszervezés lehetőséget biztosít a játékosfegyelem megszilárdításához és létesítmények felszabadulásával több lehetőség nyílik a tömegsport számára is. Az új egyesület túlnő a szövetkezeti és vasutas-sportmozgalmon, így nemcsak a szurkolótábort egyesíti, hanem a bázisszervek körét is kibővíti. A város labdarúgósportjának minőségi fejlesztése érdekében a Dombóvári Spartacus SK elnöksége és a DVSE elnöksége rendkívüli ülésen az 1976/77. évi bajnokság befejeztével — a megalakulandó városi kiemelt egyesület részére — az alábbi határozatot hozta:

„Az elnökségek kötelezettséget vállaltak, hogy az új egyesület részére az 1977-ben tervezett költségvetési támogatást az átadással egy időben és időarányban biztosítják. 1978-tól kezdve minden évben folyamatosan biztosítják a szintentartást és a minőségi fejlesztés feltételeit,

Kiemelkedő események

Két kosárlabda-mérkőzés lesz ma megyénkben. Az NB II-es Bátaszék a BEAC-ot fogadja 11 órakor, míg Dombóvárott a Zalaegerszegi Épí-

mérkőzései: TÁÉV SK—Aparhant (Győrfi), Tolna—Bátaszék (Baranya megyei hármas), Simontornya—Zom-

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748. 340-726

DAILY NEWS

1977 JUN 2

Ádám Würtz

1021

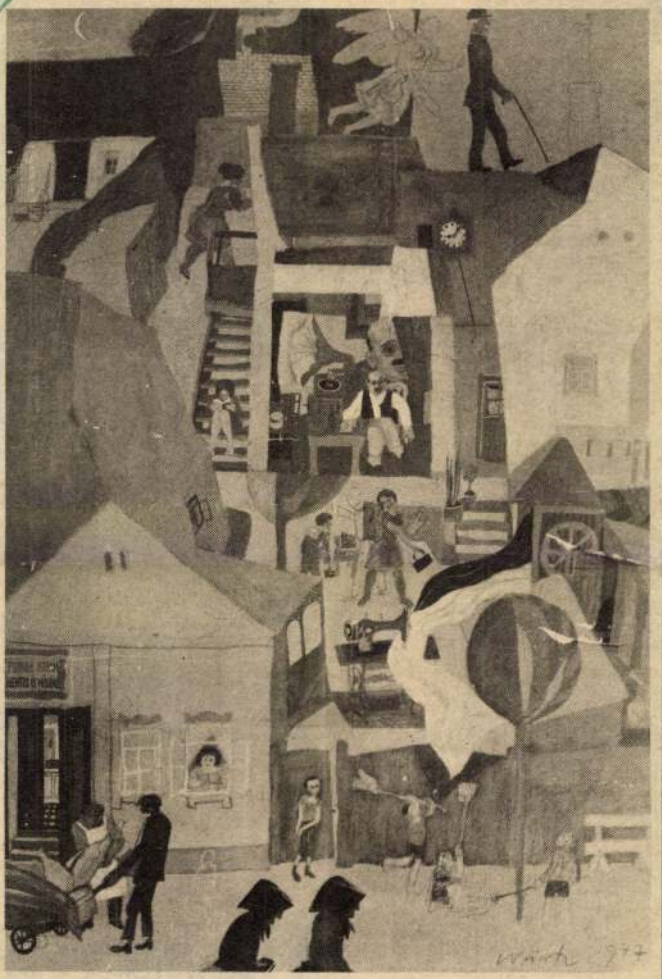

FOTO MTI — B. ILOVSZKY

In der südungarischen Stadt Szekszárd wurde dieser Tage eine Ausstellung des dreifachen Munkácsy-Preisträgers und Graphikers Ádám Würtz eröffnet. Hier: „Ein Blatt aus meiner Kindheit".

END
UST

ader Treffen

er umfassenden Verwirkli-
hung leisten."

Über die wichtigsten Ta-
gesordnungspunkte spre-
chend unterstrich Minic,
daß in Belgrad ein umfas-
sender Meinungsaustausch
über die europäische Ent-
wicklung in den vergange-
nen zwei Jahren, über die
erzielten Ergebnisse bei der
Verwirklichung der Empfeh-
lungen der Schlußakte von
Helsinki stattfinden werde.
Er verwies darauf, daß die
Beratungsteilnehmer einen
Beschluß über die Fortset-
zung der Beratungen treffen
müssen.

Minic würdigte die seit
der KSZE erfolgten positi-
ven Schritte bei der Ver-
wirklichung der Zusammen-
arbeit und der Festigung
des Friedens, machte jedoch
darauf aufmerksam, daß
noch weiterhin Versuche un-
ternommen werden, die
Schlußakte von Helsinki ein-
seitig auszulegen.

**Mit dem Finger am
Gewalt überschatteten**

Türken wä

Ankara, 1. Juni (DPA) —
Im blutigsten Wahlkampf

er melden

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NAPLÓ /VESZPRÉM/

1977 MÁJ 28

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám: Illusztráció József Attila: Fiatalasszonyok éneke c. verséhez

A

A Semmelweis Orvostörténeti Múzeum földszinti termében kiállításon mutatták be a katonaorvoslás magyarországi emlékeit.

Az első vitrinben a római kori emlékek láthatók. A pannoniai római légiók katonai egészségügyét a helyi hagyományokra alapítva szervezték meg. A rómaiak nagy gondot fordítottak a sebesültek ellátására és szállítására egyaránt. Augustus császár (i. e. 63-i. 14.) állandó orvosi szolgálatot szervezett és a hadseregben légiónként legalább egy orvos szolgált. A légiók katonakórházait Traianus császár idején szervezték meg.

A keresztes hadjáratok idején Jeruzsálemben alakult meg az „Istápolyos testvérek" rendje, amelyet *du Puy Raymond* (1120—60) lovagrenddé szervezett át. A johannita lovagokat I. Géza telepítette le Magyarországon. A képzett rend sokat segített a hazai katonaorvosi teendők ellátásában. A középkori magyarországi katonaorvoslás megfelelt más európai országok ilyenirányú színvonalának. A XVI. századtól tábori sebész tanfolyamokon képeztek ki sebészeket a hadsereg számára. A hadseregen belül általában kétféle egészségügyi szakem-

Rendkívül keresetté vált az orvos és a sebész a törökellenes harcok idején. A török hódoltság idején a tábori orvosok és sebészek saját felszerelésükkel indultak a harcba. A hadsereggel együtt vonuló markotányosnők segítettek az orvosoknak a betegek és sebesültek ellátásában. II. Rákóczi Ferenc kuruc seregének egészségügyi szolgálatát a török háborúk tapasztalatai, illetve a francia hadiegészségügy alapján szervezték át. Jól működött ez a szolgálat. A főparancsnokság mellett központi egészségügyi törzs dolgozott. Ebben az időben vezették be az ezredsebész intézményét, és az állandó katonai kórházak mellett a hadműveleti irányban is csapatkórházakat telepítettek. Jól megszervezték a gyógyszerutánpótlást és elosztást is.

A napóleoni háborúk magyarországi szakaszában (1809) a nemesi felkelő hadsereg önálló egészségügyi szolgálattal rendelkezett, amelynek *Eckstein Ferenc* pesti egyetemi tanár volt a vezetője. Állandó tábori kórházak működtek Győrben, Komáromban, Móron, Bodajkon és Bábolnán.

Az 1848-49-es szabadságharc idején kiváló volt a magyar egészségügyi szolgá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 APR 10

ZALAI HÍRLAP

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám: ŰRHAJÓSOK

Würtz Ádám üzenetei

Ajánlás egy látványos kiállításhoz

Megint egy újabb kiállítási meglepetéssel szolgált az egerszegi Ifjúsági és Úttörőház: ezúttal *Würtz Ádám*, többszörös Munkácsy-díjas, s ki tudja, hány hazai és külföldi biennálé kitüntetett grafikusának bemutatóját rendezték meg. Bár talán az már nem meglepetés, hogy e művelődési intézmény — funkciójához híven — rendre elhozza a megyeszékhelyre a kortárs képzőművészet kiválóságait is, hiszen évek óta teszi ezt közhaszonra. Würtz kiállításának látványa azonban mindenképpen meglepetés.

Több okból is. Rendkívül változatos műfajilag is az anyag, meg tematikailag is, s persze, ez utóbbi a fontosabb. (Bár a grafika műfajaiban ily otthonossággal mozogni is külön érdem!) Szinte minden falrészlet *más-más világba*, témakörbe kalauzolja a látogatót. Groteszkek közül hirtelen aranyszín-hátterű ikon-variációk közé csöppen a néző, majd gyors egymásutánban illusztrációk, népmesei hangulatot árasztó lapok, középkori víziók, önvallomások, a modern világ apokalipszisei, Shakespeare-drámák mélyrétegei, jelenbeli konfliktusokat megragadó színes linók, Bartók-látomások és még ki tudja, hányféle témakör következik.

Würtz horizontjába tulajdonképpen minden beletartozik, ami lényeges vagy érdekes az emberiség történetéből. *Fantasztikus kontrasztként* azonban eljátszadozik a gyermekrajz-imitáció lehetőségeivel is, bár bohócai, repülői, állatfigurái mind-mind rendkívül összetett jelentésűvé válnak a kusza, szándékoltan naiv kriksz-krakszok ellenére is. Ezt a kifejezésmódot rég nagy kedvvel használja a hazai grafika, Würtz kezén viszont egyszerűen bravúros eredményekre vezet a szándékolt naivitás felerősítése. (Kondor Béla ért el még hasonló, nagy sikereket ezzel a szürrealisztikus kifejezésmóddal.) Legjobb lapjain látványosan teljesedik ki ez az alkotói szándék, hogy csak a *Meserepülő*, a *Felvonulás*, vagy a *Repülő szerkezetek* című, vegyes színes technikával készült kiállítási darabokat említsük. Ebben az alkotói műhelyben jeles szerephez jutnak a népművészet hajdani, naiv ábrázolásai is, s a szülőföldről hozott betyárfigurák köré egész külön világot teljesít ki egy-egy lapján a művész.

Voltaképpen *önálló kiállítást* érdemelnének Bartók és Shakespeare-lapjai, amelyek annak idején nagy visszhangot keltettek. A Bartók-művekre készült grafikai víziók természetesen kilépnek a közvetlen látvány köréből, s a színpadi történés helyett a század sürgető kérdéseire keresnek feleletet, híven a nagy komponista szelleméhez. A három rézkarc jelképrendszere szándékoltan zsúfolt, hiszen ezzel is korunk lényegére utal a grafikus. Merőben másként közelít Shakespeare-hez Würtz, bár egyik Groteszkje — amely a Dürer-évfordulóra készült — jelzi, hogy nem híve a középkori klisék, kuliszszák pontos felidézésének. Ezek a Shakespeare-lapok — amelyek a Rómeó és Júlia, illetve a Szentivánéji álom jeleneteit, hőseit idézik fel — mégis *klasszikus egyszerűségükkel* ragadják meg a nézőt. Vagyis pontosan abba a világba kalauzolnak, amely e drámákról élhet legtöbbünkben.

Lehet még tovább kedvünkre barangolni Würtz mostani, egerszegi tárlatán. *Látvány, élmény, gondolat* várja a nézőt, vagyis tulajdonképpen sokféle fontos üzenet Würtz Ádám műhelyéből.

T. A.

ÉG

SÓK?

ésben

friss kútvízzel köszöntő legé-nyekről? Vagy más járta?

— Ez lakodalmi szokás volt mifelénk. A lagzit követő reggelen a menyasszonyt szokás volt a legényeknek a kúthoz csalogatni, hogy kiderüljön: ügyes fehérnén-e? Ha nem sikerült megöntözni, annak tartották. Húsvétkor a víz helyett a tojás — nyilván mint ősi, tavaszi termékenységi jel-

ES TOJÁSOK

kép — játszott főszerepet. A legények — kisebbek, nagyobbak — a tojáskomaság révén esztendőre szóló rokoni barátságot kötöttek, s a lányok—fiúk tojással dobálóztak játékosan a réten. Húsvéthétfőn a keresztszülők megajándékoz-

virágzó mesterségét. A férj lassan három évtizede gyűjti a régi hetési — és tágabban a zalai — szőtteseket, s elkészítette a hetési szőttes történetét feltáró monográfiát is. A mintákat vagy másfélszáz szőttes díszei szolgáltatták.

A tanítólak halljának falait régi és új szőttesek fedik, csupa szépséges, szemet gyönyörködtető holmi. Olvan a látvány, akár egy hajdani paraszthház ünnepre előkészített tisztaszobája. Az előkívánkozó megjegyzésre mondja Virágh Béla:

— Húsvéthétfőn, a komajáráskor csakugyan feldíszítették a régi hetésiek az egész évben kímélt tisztaszobát, s előkerültek a változatos mintájú, maguk készítette szőttesek. Díszes szőttesholmi volt például a *„fékésztarisznya"* is, amiben a keresztgyerekeknek hordták az ajándékot. A gyönyörű, szőttesabroszokkal terített asztalra tették a gyereknép elé a dióval—mákkal ízesített, újabban már cserépholmi helyett vastepsiben sült fumut. Mifelénk — így járta ez — a tortát pótolta jeles ünnepeken a fumu. Maradt még egy nekünk is a régmúltból!

Milyen is a fumu?

A szekrényből előkerült *fumu* bizony már kőkeményre száradt, hiszen vagy tíz éve sütötték, még a hajdani zalaszombatfai népi együttes egyik szereplésére készült. Amolyan finom ízekkel töltött kalács, de nem ám akármilyen. *Emberalakot formál*, s arca, kezelába és minden más végtagja is megvan a fumunak. Ma sem ismeretlen, bizonyára nem egy portán készül errefelé ezekben a napokban is, miként a kemencében piruló, hókönsült perec. De a húsvéti komajárás, ajándékozás ugyancsak élő és az egész falut megmozgató szokás maradt Hetésben, mint ahogy sokféle, különféle ünnepeken szokásos helyi táncot — gólyatánc, hupi, özvegytánc stb. — találhatna még ma is e tájékon kutató.

Igaz, az ünnepi szőttesholmi jórészt most készült már a messzeföldön híres gáborjánházi szőttesüzemben. Idehaza és külföldön egyaránt népszerű a virágos, tornyos, leveles és még sokféle díszű hetési szőttes. Számosan jönnek hetési szőttest látni Gáborjánházára, Virághék bánatára azonban *még többen vannak, akik nem tudják*, hogy Zala népművészetének megújuló értékéről van szó. Országos kiállításokon hallották a tétova kérdést számos látogatótól: *hol is van Hetés, talán Szombathely mellett?* Múzeumnak is tekinthető otthonuk persze nyitva áll most, húsvétkor is a látogatók előtt, ám úgy vélik, csak a férj szőttes-monográfiájának közreadása hozhatja meg a hetési szőttes igazi megbecsülését.

S valódi kincs az, hát joggal megérdemli.

Török András

(Szén Gyula rajzai)

Würtz Ádám

"Ujságrajzok - a miskolci Napjaink kiállitásáról" cimmel öt művész rajzát hozza a lap.
Reich Károly, Feledy Gyula, Würtz Ádám, Csohány Kálmán és Pásztor Gábor grafikája.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 16.
XXI. évf. 16. sz. 2. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DEC 24

Magyar Hírlap

Würtz Ádám

1021 MAGYAR HÍRLAP

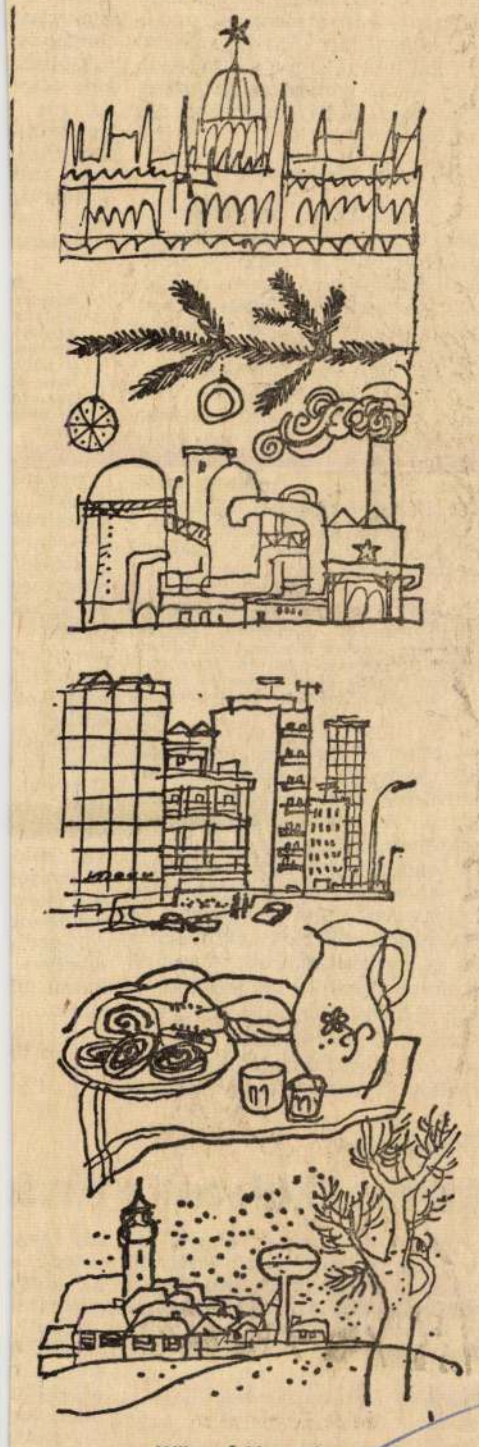

Würtz Ádám rajza

kettő. A politikus átgondolni kénytelen, a hivatalnok végrehajtani. A politikus előtt az a lenini gondolat lebeg, hogy „a világ nem elégíti ki az embert és az ember elhatározza, hogy megváltoztatja a világot."

— És a bürokrata?

— *A bürokrata devalválja az alkotó szellemet.* Nála nem az emberi értékek a döntők a pozíciók betöltésében, hanem a kapcsolat, a legkülönbözőbb természetű összefogás és a technikai jellegű teljesítmény. Ezeket a kapcsolatokat ravaszul azzal leplezi, hogy személyiségek után kiált, miközben környezetében mindent elkövet, hogy ne érvényesülhessenek alkotó személyiségek. Az általa irányított területet a bürokratikus ügyintézés területévé redukálja és éppen ezzel készíti elő a terepet a szabályellenes intrikának.

— A gerontológusok az öregedés legjellemzőbb tüneténck tartják, ha egy ember elveszíti nyitottságát környezetének új jelenségei iránt. Vajon nem ez szab-e határt a politikai gondolat aktivitásának is?

— Már Szókratész felfedezte, hogy mihelyt a gondolat zárt rendszerré válik, nyomban megtorpan. *A politikai gondolatnak nyitottnak kell lennie,* ha a gyorsan változó valóságra megfelelően akar reagálni. A marxizmus klasszikusainál ez a nyíltság az alkalmazott műfajok sokféleségében is megmutatkozott. A politika akkor is kénytelen reflektálni, ha a reflektált valóság természete miatt a gondolatokat nem lehet jól körülbástyázott, dokumentált monográfiába rendszerezni. A f
publiciszti
torság is
kisebbségl
kell attól
rólagos
magunkat
lyezkedjü
Nem szab
lékonyság
séget elv
tudatlans

**— B
választ
hogy e
déssel
szerint
a polit
ban, a
hez, va
tó móc
ben?**

— Felt
jobban
újságírók
jék önbe
felelősség
delem eg
re az, a
folyik.
okozni, a
ményét a
rangjára
datból
igaznak
lanul is
támogat.
zán a p
vetítőjév
kai célo
szervezet
sek tern
gét is me
ről pedi
amelyet
kalmazni
sében.

— K

Tőkei Ferenc

. Komolyan kell venni a törvé

Negyvenes éveinek elején jár még, de máris művek sora áll mögötte. Nemzetközi érdeklődést keltő monográfiái, vitákat fakasztó tanulmányai jellemzik tudós egyéniségét: az olvasónak meg kell küzdenie gondolatainak megértéséért. Találkozásaink, beszélgetéseink során, a „belső termek" ajtaján kopogtató figyelem három kulcsot kapott: „Társadalomtörténésznek vallom magamat az —

*ció sem
véljük, e
az eddig
nyilvánu
„titkait".
Elteki
kásságán
tékeitől
lehet ha
—, tudó
szakos
utáni sz*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Nemzet

1972 DEC 17

Würtz Ádám

NYVESP

1021

Würtz Ádám illusztrációja Shakespeare A windsori víg nők című vígjátékához, amely a Magyar Helikon gondozásában jelenik meg.

Magyar Nemzet

kesztőség!

Buszok és villamosok

Buda és Pest egyesítése
). évfordulójának ünneplését
y hír megzavarta. A kiadott
özlekedési térkép szerint az
yesítésből elválás lett! A
asarét, a budai hegyvidék és
legbelsőbb Belváros közötti
vonalakat egyszerűen el-
netszették.

Mi indokolja a 16-os és az
-ös buszjárat útvonalának és
égállomásaik kicserélését?
Miért veszik, illetve térítik
a Kútvölgy oldalán fekvő
órházaktól a 39-es járatot, az
gyetlent, amely a Margit-hí-
on át a Belváros egy másik
észét érintette. (Ezt a járatot
két részre lehetne osztani,
csak a Madách térig járatni,
hol csatlakozhatnék a 74-es
i járathoz.) Kiket szolgál a
-es új ingajárata? *Egyik*
ombról a másikra? Már előre
tom a Tabánon átrohanó
ös üresjáratait. Ugyanakkor a
atthyány és Fő utca közön-
ge busz nélkül marad! Hi-
en a 60-as is csak a Bat-
yány térig közlekedik.

A villamosnál is hasonló
elyzetek állanak elő. Azzal,
ogy a 63-as a pesti oldalon
arad, a Kálvin teret éppen-
úgy keresztezi, mint ahogyan a 49-es és az 52-es is. Járhatna továbbra is a János-kórháztól a Szabadság-hídon át, csak ne forduljon be az Üllői útra, hanem haladjon tovább a Madách térig. Ugyanakkor a 18-as maradjon továbbra is (persze modern szerelvényekkel, nem Noé-bárkával) *a fürdőket összekötő és gyógyulni vágyó embereket szállító eszköznek.*

Titok fedi a 16-os busz útirányát. Annyit elárultak, hogy a Moszkva térről indul és az Engels téren ér célba. A térképvázlat szerint csak sejthető, hogy a Váron át közlekedik. Vajon kap-e az utas csatlakozást az Attila út Alagút utcai megállójánál a 4-es buszra? Vagy talán a 4-es is megszűnik?

Hogyan tudjunk munkahelyünkre és onnan vissza közlekedési tervet készíteni pontos, részletes útirány-tájékoztatás hiányában. A vállalat feladata lenne a legpontosabb tájékoztatást adni.

Szőnyi Jenő
grafikusművész

A budafoki postahivatal és a szabad szombat

Nyugdíjas pedagógus vagyok. Pár évvel ezelőtt költöztem ki Budafokra. Lakásom egyvonalban a városi pályaudvar, illetve az új József Attila utcai kísérleti lakótelep fölött van, olyan kényelmes helyen, de kérjük, ne alkalmazzák körültekintés nélkül és mereven a paragrafust, s ne ilyen komoly forgalmú hivatalt tartsanak zárva szombatonként, mint a budafoki 2. szá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MAJ 12

Népszava

Würtz Ádám

1021

SÓS FORRÁS

Takáts Gyula versei

„Mint az erdő vadja a sózó-fához, úgy és mindig a nagyobb kényszerrel és reménnyel térek meg a költészet gyönyörű és kínzó forrásához" — írja vallomásában *Takáts Gyula*, s nem kétséges, hogy szinte első kötetétől, az 1935-ben megjelent *Kúttól* ezt az ars poeticát vallja. A vers, a leírt és kimondott szó nem unaloműző játéka, nem játszi kedvtelése, hanem a világért és az emberiségért érzett sokszor kínzó felelősségtudatának megújuló dokumentuma. És e törekvését az teszi igazán hitelessé, hogy a versek gondolatiságában is szüntelen tovább lép, az egyetemes kifejezés formáinak új lehetőségei felé tágítja líráját. Már a négy esztendeje megjelent *Villámok mértanában* is meg lehetett figyelni, hogy korábban parttalan áradással ömlő képei egyre tömörebbek, fegyelmezettebbek lettek, egyre inkább előtérbe került a primér gondolat, a „szépség" helyett inkább a kifejezés súlyára, belső hitelére összpontosította figyelmét. Ennek a költői — és tegyük hozzá: filozófiai — kiteljesedésnek, érlelődésnek újabb dokumentuma a *Sós forrás*, amelyben Takáts Gyula korunkkal adekvát költészetet teremtett. *„Gyűjtöttem: nyárban, télbe / —* írja szándékait összegző *Remete?* című versében — *Aszaltam magam is keményre. / — Remete? ... — Soha magamnak! / Forrás méheknek, vadaknak ... / — Barlangom szikla? — / De hombár a szája: / élő szem, így is, úgy is a világra.* „S valóban: Takáts Gyula, aki oly szívesen menekül a világ zaja elől Bece-hegyre, annyi szeretettel és kedvvel ír egy tömött szemű fürtről, annyiszor mondja el magáról, hogy „kedvtelésből" festegetni és kertészkedni is szokott, *voltaképp nagyon is tudatos lírikus*, a költőknek abból a ritka és szerencsés fajtájából, amelyik mindig értő, érző és figyelő szemmel követi a világ változásait, s amikor feltörő gondolataiból verset épít, az ember és az emberiség ütőerén tartja kezét, s az ősi korokig visszanyúló filozófia gondolatiságában a maga legszemélyesebb, egyetemes érvényű hitvallását tudja elmondani: *„Minden pillanat csak egyszer él... / Mégsem halott: a teljes része / A látványon túl szívünkkel / indul a mindenségbe." / A látványon túl. /*

A versek gondolati elemeinek erősödésével párhuzamosan átrendeződik, átrétegződik Takáts Gyula költeményeinek belső struktúrája is. Néha csak jelzésekre szorítkozik, s a modern líra „hagyományainak" megfelelően, szívesen él kihagyásos alakzatokkal is. Nála azonban ez soha nem válik divattá. Minden verse tudatosan megkomponált gondolati egység, amelyet nem zár le, hanem folytatását, tovább gondolását, eszményeinek megvalósítását az olvasóra, olvasója értelmére és szívére bízza. Ezért tudja minden pillanat aprólékosságában megéreztetni „az időtlen pillanatot", azt az ívet, mely az itt és most kimondott szót a múlt és jövő láncába csatlakoztatja. S ezért érezheti úgy, hogy a tér, az eszme és az idő malomkövei között őrlődve, napról napra átélve a költészet szívszorító felelősségét, líráját, végül mégis „átragyogja a szépség", mely kezdettől egyik vezérlő eszménye volt.

Ezt a humanizált szépségeszményt leginkább környezetében találja meg. Szinte átszellemülve tud azonosulni a természettel, de sohasem a magáért való gyönyörűség igézetében. Nála a virágok szirma éppúgy, mint a hegyek és völgyek jelképekké válnak, melyek a világ végső rendezettségét sugallják, s folyvást arra az útra késztetik, mely egyre magasabbra visz, ahonnan egyre tágabb perspektívákat fogadhat be a figyelő tekintet: *„... a legmagasabb gerincen át. / Itt a legrövidebb az út. / A januári nap mestere / jéggel metszette eléd ..." (Hideg-tű)* Ezen a szüntelen szépségeket kínáló emelkedőn is észreveszi az apró jelenségeket, s itt jut arra a felismerésre, hogy „szervetlen apróságok szervezik a világot". A jó gazda gesztusával és érzéseivel néz körbe, a várható „termés" miatt érzett nyugtalansággal a világ rezdüléseire is figyelve, arcát a nap sugárzó fénye felé fordítva. Takáts Gyula lírájában kezdettől sajátos funkciója volt a fény és árny játékainak, nem véletlen, hogy új kötetében a világosabb színek dominálnak. De nem a pannón táj idilli békéje sugárzik verseiben, hanem egy keservesen-kínlódva megszenvedett szépségeszmény új és új arcát felvillantó, egyre teljesebbé váló többszörös alakváltozata.

Kétségtelenül új vonása Takáts Gyula költészetének, hogy egyre nagyobb lélegzetű, az élet bonyolódásával is lépést tartó gondolati versekben igyekszik számot vetni önmagával is, de az emberiség egyetemes kérdéseivel is. Ezeknek a verseknek elsősorban a költő felelőssége és az emberi teremtő erőben való hite adja meg aranyfedezetüket. A hagyományokból, a költészet ősi példáiból, nemes örökségéből éppúgy megtermékenyül, mint egy parányi jelenségből, s épp a kicsiny és a nagy dolgok dialektikájában találja meg azt a versmodellt, amely újabb költészetére a leginkább jellemző, s amely mindnyájunkké teszi szavait és gondolatait. Talán ez a felismert küldetés a magyarázata annak is, hogy Takáts Gyula lírájába kortársainál jóval kevesebbszer villannak bele az ősz komorabb, az elmúlást sugalló színei, még azok a versei is, melyekben önmaga rendeltetésével vet számot, vibrálóan nyugtalanok, változatosak, azt jelképezve, hogy még új magaslatok meghódítását is remélhetjük, várhatjuk tőle. *Würtz Ádám* illusztrációi egy szuverén művészi világ híradásai. (Szépirodalmi)

Rónay László

or

i a hézag, Zsó?

az igazgató. — Különben köszönöm. Kedves tőled.

— Mondom, csak szóljon. A vállalat számát tudja. Zsót ismerik ott is. Átadják az üzenetet. Rendes csajok vannak az irodán.

— S ez ott, aki a padon ül?

— Ő nem ott dolgozik. Ez egy édes lány — vigyorgott Zsó, majd mindjárt hozzátette magyarázatul: — Cukrászüzemben melózik. Még a bőre is édes a sok süteménytől. Irtóra bírom, elhiszi nekem?

— Hogyne hinném — bólintott a férfi, s egy kicsit meg is hatódott a fiú bizalmától. — Örülök, hogy van valakid.

Zsó arca elkomorodott, de aztán ismét mosoly futott át rajta. Hevesen bólogatott:

— Igencsak meg is marad. Egy darabig eljárunk együtt, aztán majd csak adódik valami zug... Spórolunk mindketten. Ha összegyűlik, befizetünk. Vállalunk két gyereket, akkor kevesebb a beugró, de hiszen tudja.

— Tudom. És mióta spóroltok?

— Hát, igazság szerint — vörösödött el a fiú —, csak nemrég határoztuk el. Most fordult komolyra a kettőnk dolga.

— Igen? Komolyra fordult?

— Úgy értve, hogy megbeszéltük. Mondtam már, hogy frankón bírjuk egymást. Neki sincs senkije — most felnézett az igazgatóra, de mindjárt utána a padlóra szögezte a tekintetét. — Neki még az sincs, ami nekem. Egy olyan apám... Akihez csak úgy idejöhetek.

Szakadozott sóhaj tört fel Zsó melléből. Az igazgató ezt nem várta és félt az elérzékenyüléstől. Felugrott és cigaretta után kutatott a papírok közt. A csomagot a fiú elé tartotta.

— Kedves tőled, hogy ezt mondod... De túlzol. Gyújts rá.

Egy ideig szótlanul ültek. A rágyújtás tevékenysége lekötötte a figyelmüket, a kezük megszokottan tette a megfelelő mozdulatot, pöccentette le az első hamut, de igazság szerint mindketten fel voltak dúlva.

— Megmondanám, miért jöttem — bökte ki végül Zsó.

— Halljam!

— Az az izé... az a vendégszoba érdekelne. Hogy lakik-e most benne valaki.

— Hogy-hogy? Abban nem laknak, te azt tudod. Ha ritkán vendég jön, csak az... De nem értem, hogy miért kérdezed — csodálkozott az igazgató.

— Róla van szó — bökött az ablak felé a cigarettájával Zsó. Aztán világossá tette végképp egy újabb félmondattal. — Mondtam már, hogy szót értettünk, s ő is akarja...

Az igazgatónak hirtelen kiütött a verejték a homlokán. Ritkás haja közé kapart, mélyet szívott a cigarettából, aztán megkérdezte:

— Hogy pontosak legyünk, szeretnétek ott tölteni az éjszakát a lánnyal.

— Szöszmösszel. Úgy hívom — bólogatott Zsó.

— Te meg vagy bolondulva — ugrott fel a férfi. Zsó a meglepetéstől ülve maradt. Kimeredt nyakkal nézett fel az igazgatóra. Az folytatta: — Ez egy intézet! Érted, Zsó?! Te nem vagy tisztában vele, hogy mit jelent, amit kérsz. Itt háromszázötven kiskorú él. Ez egy nevelőintézmény és nem... — hirtelen azt se tudta, hogy fejezze ki magát, hogy mégse sértse meg véglegesen a másikat.

— Intézet — mormogta a fiú —, azt akarja mondani, hogy nem otthon. Egy intézet csak, igaz?

— Igaz! Otthon is persze, olyan értelemben, hogy az a háromszázötven itt van otthon. Más otthonuk nincs. Éppen azért nem lehet szó arról, amit kérsz...

Zsó is felállt. Majdnem olyan magas volt, mint a férfi.

— Nekem hát nem otthonom.

— De. Neked is az. — Idegesen vonogatta a vállát az igazgató. — Ponsse, te még [illegible]

— Azért csak telefonáljon oda, Gyurka bácsi, ha festeni kell. Irtó rendesek az irodai csajok, azok nekem feltétlen átadják az üzenetet.

— Köszönöm, Zsó — motyogta az igazgató. — Nem akarsz szétnézni a hálókban? Pocok biztosan örülne, ha látna, hiszen te mentetted meg. Mintha a bátyja lettél volna. Most ő a családfő egy egész kocsiderék kicsi között. Biztosíthatlak, jól csinálja.

— Pocokról elhiszem — mosolyodott el Zsó. Aztán megfogta a kilincset. — Most mégse. Nincs időm. Várnak.

— Értem.

— Hát akkor... Jó éjszakát...!

Két hét múlva a Pocok-féle hálóból sírógörcs vette elő az egyik gyereket. Akasztós Pistinek hívták egymás közt, mert a nevelőapa felakasztotta a gyereket. Észrevette, hogy ébren figyel az ágyában. Az anya felől tán meg is fulladt volna, de a drót nem volt elég erős és leszakadt. A szomszédok hozták be másnap a fiút, a nyakán körül fekete véraláfutásos csík éktelenkedett.

— Istentelen slamasztika! — morgott az igazgatóhelyettes, egy pszichológiai végzettségű fiatal tanár, aki a betegszobán kifaggatta Akasztós Pistit. — Csak ebből kecmeregjünk ki egyszer!

Aztán bevonultak az igazgatóval az iroda mélyére és ketten összerakták értesüléseiket. Az történt, hogy az elmúlt két szombat estén Zsó megzörgette a háló ablakát. Pocok beengedte a fiút és a lányt. Szilencium, srácok! adta ki a parancsot Zsó, két kisebbet összefektettek, s a parancsnoki ágyat Zsó és a lány foglalták el. Az első esetben Pocok és Zsó sokáig beszélgettek, s a kicsik elaludtak. A második szombaton azonban türelmetlenebbek voltak... Akasztós Pisti meg felült az ágyban és kiáltozni kezdett: ne bántsd, hallottad, ne bántsd, mert meghal! Pocok fogta be a kicsi száját, hogy fel ne lármázza a folyosót, aztán addig dúdolt neki, míg elaludt. De másnap rátört a rémes sírás. Sokk, mondta a helyettes igazgató, ugyanaz, amiért bekerült ide. Az orvos se tudja, mit tegyen. Altatja a kicsit, aztán majd lesz valahogy.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Nemzet

Würtz Ádám

1972 OKT 29

NAPI KÖNY

1021

Würtz Ádám illusztrációja Shakespeare A windsori víg nők című vígjátékához, amely a Magyar Helikon gondozásában jelenik meg a közeljövőben

Magyar Nemzet

nkesztőség!

gyszer
i propagandáról

érdekes és színvonalas lap. Később több ízben — sajnos sikertelenül — próbáltam megvásárolni a lapot. Több újságárus nem is hallott róla... Hosszabb utánajárás eredményeként, végre megtudtam, hogy az említett lap nem került nyilvános forgalomba. Furcsállom ezt, hiszen az idegenforgalom problémái nemcsak engem, hanem bizonyára másokat is — nem okvetlenül idegenforgalmi szakembereket — érdekelnek.

A múlt héten Balatonlellére utaztam el, azzal a céllal, hogy meglátogatom az éppen ott nyaraló barátomat. A pontos címére nem emlékeztem, de úgy véltem, hogy ha a rendőrnél fogok érdeklődni a Közalkalmazottak Szakszervezetének üdülője iránt, kétségtelenül helyes útbaigazításban részesülök. Sajnos, nem így történt. Az üdülő címét Lellén senki sem tudta megmondani, és ha véletlenül nem bukkanok rá, bizonyára a barátommal való találkozás nélkül utazhattam volna vissza Pestre. Én úgy gondolom, hogy az efféle „bolyongások" elkerülése érdekében, külföldi példákat követve, érdemes lenne valamennyi üdülőváros pályaudvarán és fontosabb terein, illetve útkereszteződéseinél, térképpel egybekötött tájékoztató táblá- [illegible] soknak, esetleg felvilágosítást, útmutatást is különböző idegenforgalmi kérdésekben.

Nem kívánom ismételni a korábbi hozzászólók által leírtakat, akikkel teljes egészében egyetértek. Ezért befejezésül még csak egy észrevételem lenne. Az idegenforgalom fejlesztése kétségtelenül népgazdasági érdek, országos ügy. Pozitív és negatív problémái egyaránt érdeklik mind az illetékes szerveket, mind az egyszerű állampolgárokat. Én úgy vélem, hogy már ideje lenne annak, hogy a televízió is foglalkozna a kérdéssel. Nagy népszerűségre tettek szert a Tv-Fórumok. Nem hiszem, hogy a televíziónak sok gondot okozna, ha legalább egyszer egy évben idegenforgalmi fórumot is rendezne, ahol az idegenforgalom tekintetében legérdekeltebb hivatalok és intézmények vezetői válaszolnának az állampolgárok kérdéseire. Értékes kezdeményezés lenne az is, ha az idegenforgalom fejlesztésében érdekelt szervek — közös megállapodás útján — kerekasztal-konferenciákat rendeznének, amelyekre az előzetesen bejelentett igény alapján a téma iránt érdeklődő egyszerű állampolgárokat is meghívnának.

Dr. Sipos István
egyetemi tanár

Miért kell sorbaállni?

A Rákóczi út és Lenin körút sarkán levő KÖZÉRT Áruházba igen sokszor, szinte naponta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973. JÚN 14

Würtz Ádám

Magyar Nemzet

1071

Würtz Ádám illusztrációja Takáts Gyula Sós forrás című verseskötetéből, amelyet a Szépirodalmi Könyvkiadó jelentet meg a közeljövőben.

resetnö

jogalkotás,
denkorra eg
mek után 2(
ban állapítja meg a tartásdíjat, a mindenkori kereset alapján. A tartásdíjat levonásba hozó munkáltató kétévenként küldje meg a kereseti kimutatás egy-egy példányát a gyermeket nevelő szülőnek és a bíróságnak. *A tartásdíj automatikusan tartson lépést a keresetnövekedéssel.* Ha a tartásdíjat fizető fél létfenntartását veszélyezteti vagy reá nézve méltánytalan ez az arány, akkor ő kérje a bíróságtól a tartásdíj mérséklését. Ezáltal az évek hosszú során át hátrányosabb helyzetben levő szülőről most a másik félre hárul ez a kínos feladat; arra a félre, amelynek általában kevesebb erkölcsi alapja van kérelme alátámasztására, ezért többsége tartózkodni fog az ilyen jellegű beadványoktól.

F. I.

yugdíjasok bérletét
iti buszokra

vol esnek egymástól. Így maradna a gyaloglás, ami főleg kedvezőtlen időjárás — eső, szél, síkos, havas úttest — idején csomagokkal, de még anélkül is bizony igen nagy fizikai terhelést jelentene.

A BKV vezetősége problémáinkat megoldhatná olyanformán, hogy a 20 forintos villamosbérletet érvényesítse az autóbuszjáraton, kizárólag a budai hídfő és Keleti pu. közötti szakaszon. A nyugdíjból esetenként 1,50 forintos

tarthatjak. De nem mindegy, hogy mikor, hogyan és mivel etetünk. A bőséges etetés, a terített asztal gond nélkül való elérése ugyanis leszoktatja cinegéinket, hogy maguk nézzenek rovarok után. Én tehát a következőképpen képzelem a helyes madáretetést:

Ha nincsenek cinkéink, akkor szoktató etetést alkalmazunk ősz vége felé. Reggelenként egy fél vagy negyed napraforgótányért teszünk az etető mellé. Lehet kipergetett magot is adni. A nap többi részében keressenek rovarpetéket és elrejtőzött rovarokat. Télen is, ha kevés a hó, s a fagyak szabadok a hótól és zúzmarától, mérsékelten etessünk. Ha nagy a hideg és sok a hó, akkor aztán adjunk többet, amennyit csak el tudnak fogyasztani egyszerre. (De ne álljon előttük a mag kilószámra!) Az időjárási viszonyok legyenek az irányadók.

A magevő madarakat is így kezeljük. Pintyek, sármányok, no meg a verebek megtalálják táplálékukat, míg nagy hó nincs. Falvakban a baromfiak és sertések etetője körül jóllakhatnak. Fenti barátainknak is igen fontos szerep jut a természet háztartásában a gyommagvak összeszedésében. Sokan a verebeket nem tartják hasznos madárnak, mert falkáik a termésben kárt tesznek. Én megtűröm, sőt mondhatnám szeretem őket. Megfigyeltem, költés elején milyen hasznos munkát végeznek. Nincs az a rovarirtó madár, amely versenyezhetne velük. Átkutatnak minden ágat, épületet, zeget-zugot, hogy fiókáikat hússal elláthassák. Különösen az amerikai szövőlepkében végeznek bő aratást.

Elsősorban olajos magvakkal etessünk: napraforgó-, tökmag, dinnyemag törve, dióból kikötve, borús töpörtő, faggyú, fehér szalonna, zsíros korna (só nélkül) a legfontosabbak. Hasznos madaraink így lesznek számunkra igazán hasznossá és gyönyörködésünk forrásává.

Bodonyi József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 31.
Magyar Nemzet

Würtz Ádám

NYVESP

1021

Würtz Ádám illusztrációja Fedor Ágnes Karola és kora című regényéhez, amely a Szépirodalmi Könyvkiadó gondozásában jelent meg

ég!

potykák feje, hátuszonya lát-
tóvá válik, és ezek a felbuk-
nó, sötét alakok kint, a sza-
d tavakban esetleg nagy ra-
dozókat, harcsát, vidrát is
lenthetnek a kacsáknak.

Ilyesmiket a Városligeti-ta-
on nem figyelhetünk meg. De
tulajdonképpen nem is tó,
nem legnagyobb részben be-
nteknő, amelyből a vizet fél
re eltüntetik. Ilyenkor a
em betonozott részen száraz-
kerülnek a nyáron fehéren
rító tündérrózsák.

Dr. Pénzes Antal

kottával

lső nagypostára mentem, ahol
özölték: csak fadobozban ve-
zik fel a küldeményt.

Két nap múlva elvittem a
somagot a Tempó KTSZ ajánlékküldő részlegéhez: itt há-
romszoros áron ugyan, de vég-
re felvették a csomagot. A
kottával együtt! Így most már,
ha megkésve is, de biztosan el-
jut a Szovjetunióba, hiszen 10
forint biztosítást is fizettem ér-
be.

F. J.-né,
Budapest

A jegenyefenyő a budai hegyvidéken

Az *„Ültessünk jegenyefenyőt is"* című olvasólevéllel kapcsolatban a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság Budapesti Erdészetének a következő az álláspontja:

Készséggel elhisszük dr. *Pénzes* Antalnak, hogy a budai és a pilisi hegyek erdőségei-
[illegible] évezreddel ezelőtt

Egy nevelési értekezlet margójára

Az egész országban megtartottuk a nevelési értekezleteket. Sok ezer testület, sok tízezer hozzászólás, javaslat, indítvány hangzott el.

— Miért nem szóltál hozzá? — kérdezte egyik kartársam. — Sok jó ötleted szokott lenni? — Emléknek? — feleltem kérdéssel. Amikor a tankönyvbírálatok hangzottak el, volt-e haszna a sok értékes hozzászólásnak? Az elmúlt heti szakmai értekezleteken elismerték, hogy kipróbálás nélkül adták ki. Avagy mit harcolt igazgatónk az új iskola építésénél, amikor kifogásolta a tervrajzot. Elismerték, helyeselték a bírálatot és... maradt minden a „rossz terv" szerint. Csak egy példa: tornaterem használható szertár nélkül és hideg lépcsőkön átvezetett távoli öltözőkkel; arról nem is beszélek, hogy a terem világítás és felszerelés szempontjából teljesen rossz! (XIV., Álmos vezér téri új iskola.) Avagy egy másik, sokkal fájóbb példa a XV. kerületben. Megszüntették a régi sportpályát — egy egész kerületrész és öt iskola maradt pálya nélkül —, holott legfeljebb 150 méterrel kellett volna odébb kezdeni az új lakótelep építkezését. Vidéken 1500 lelkes településnek jut egy kis sportpálya: itt körülbelül 20 ezer embertől vették el a sport és szórakozás lehetőségét. Felépült ugyan az újpalotai pálya de az kell az új, legalább ugyancsak 20 ezer embernek. (Talán még kevés is lesz?!) Annak idején tiltakoztunk, könyörögtünk, kilincseltünk legalább a „gyermekeink" érdekében. Meghallgattak, de semmi több...

Tudom, ezen már változtatni nem lehet, de éppen ezért szabadjon így felszólalnom egy nevelési értekezlet margójára.

Sz. B. tanár

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

KÖNYV VILÁG

Würtz Ádám

1973 JAN

1021

A regény, melyet Gábor Andor az első világháború éveiben írt, a „boldog békeidőket" idézi. A főhős Senki János, aki egy szerkesztőségi szobába tévedve „beesöppen a magyar nyilvánosságba", és végül bejut a parlamentbe is, mert jól tud alkalmazkodni, és nincsenek erkölcsi gátlásai. Rózsa Rezső, a tehetséges tudós ellen viszont hajszát indítanak, mert különb, tisztességesebb és tehetségesebb, mint a többiek. A kötet Würtz Ádám illusztrációival jelenik meg.

…z orlási anyagot
…sze 193 oldalon ösz-
…ta foglalni, úgy,
…inden benne van,
…runk tudománya az
…ténetéről, e fontos
…lényegéről mond. És
… illeti a fordítót,

konstrukc…
lat kiadó
tett e mu…
sével.

d…

(A. Lee
élet történ…
oldal, kötv…

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1972 SEP 8

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Würtz Ádám grafikusművész

◆ Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész személyesen is részt vesz dunaújvárosi kiállításának megnyitóján, hétfőn este hat órakor, a Vasmű úti Kiállítási Teremben.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁR 15

Magyar Hírlap

Würtz Ádám

1021

A NAP HIREI

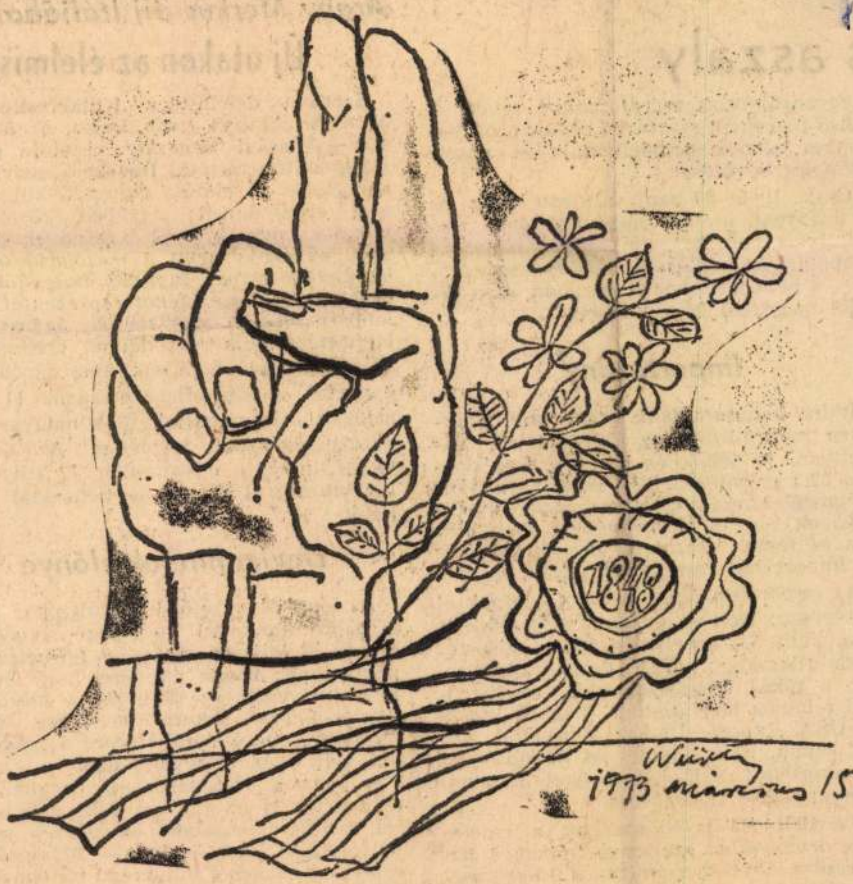

Würtz Ádám rajza

és aszály

kiegyensúlyozott csereforgalom révén. A külső piacokról származó erőforrások bevonása jelentősen meghaladja az exporttermelés bővülését.

Csak 1966—68-ban változott meg ez az irányzat, amikor meghirdették a *stabilizációs politikát*, ami megnyilvánul a többi között a beruházások csökkentésében, a behozatal korlátozásában, és a kivitel nagyfokú ösztönzésében.

Importarány

India *behozatalának szerkezete* jelentősen megváltozott az 1951—65. évi időszakban. A gépek és berendezések aránya 22,3 százalékról 35,3 százalékra nőtt; a nem élelmezési célokat szolgáló nyersanyagok, olaj és olajtermékek, vegyi cikkek és fémek aránya a gépekkel együtt az import háromnegyedét adják.

Az *importban* nagy helyet foglalnak el a nyersanyagok — gyapot, vegyi cikkek, juta, gumi —, amelyek iránt a szükségletek állandóan nőnek. Ezzel kapcsolatban a tőkés világgazdasággal új függőségi relációk teremtődnek. Többek között az USA Export—Import Bankjától, angol, japán, nyugatnémet és kanadai üzleti köröktől kell kölcsönöket felvenni nyersanyagok vásárlására.

Az 1951—65-ös időszakban a *szocialista országokból* származó import a *tízszeresére*, 1971-ig számítva a 15-szörösére nőtt. A szocialista országok részaránya India importjában 1969—70-ben el-

Arany Merkur-díj Itáliában

Új utakon az élelmiszer

Szerdán délelőtt a Külkereskedelmi Minisztériumban *Lada Lajos*, az élelmiszer-gazdasági főosztály vezetője sajtótájékoztatót tartott. Bevezető szavaiban ismertette az elmúlt esztendő külgazdasági eredményeit; egyebek között elmondta, hogy az évről évre növekvő magyar exporton belül *a mezőgazdaság és az élelmiszeripar kivitele esztendők óta több mint 23 százalékot reprezentál*. Különösen sikeres évet zárt az ágazat *dollárfizetésű* külkereskedelme; eredményei 29 százalékkal haladták meg az 1971-es exportot. A szocialista országok 11 százalékkal vásárolhattak több magyar élelmiszer-gazdasági terméket. Az ország teljes importja ugyanakkor *12 százalékkal maradt el* az 1971-es behozatal értékétől.

Devizahitelek előnye

A főosztályvezető hangsúlyozta, hogy a külkereskedelmi forgalom sikereit *a javuló élelmiszer-gazdasági termelés* alapozta meg. Annak ellenére, hogy tavaly nem kedvezett az időjárás, a mezőgazdasági ágazat bruttó termelése mégis mintegy 4, az élelmiszeriparé 5 százalékkal volt több, mint 1971-ben.

— Igaz, a mezőgazdasági beruházások nem érték el az egy évvel korábbi szintet, ám *hatékonyságuk lényegesen javult* — folytatta Lada Lajos. — Befejeződött a békéscsabai és a dunakeszi hűtőház, valamint a borsodi sörgyár építése, a mezőgazdasági nagyüzemek pedig *előnyös de*

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 SÉP 12

Magyar Nemzet

Würtz Ádám grafikusművész

— Megnyílt Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész kiállítása Dunaújvárosban.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hírlap

Würtz Ádám

1972 SEP 23

MAGYAR HÍRLAP

1021

Würtz Ádám rézkarca Shakespeare Szentivánéji álom című kötetéből (Helikon)

A szazesztendős

Száz éve, hogy Dosztojevszkij műve, az Ördögök, a Russzkij Vesztnyik című folyóiratban megjelent. 1873-ban volt az első önálló kiadása. Nyomban sajtótámadások érték. Az orosz narodnyikok az elnyomott és csírázó szociális felfogás védelmében támadták. Konzervatív oldalról pedig — felettébb gyanúkeltően — nem művészi értékeiért, hanem a benne felfedezett és egyértelműen forradalomellenesnek vélt tendenciákért dicsérték. Tudunk arról, milyen indulatosan vélekedett a kritikáról a saját politikai balfogásaiba is egyre jobban belekeveredő író. A regényt és a lezárt történelmi korszakot nyugodtabban szemlélő centenáris utókor ... onban ma joggal látja úgy, hogy Ördögök egyrészt művészileg ... ltán állítható az író nagy könyv... a Bűn és bűnhődés, A félkegyelmű, A kamasz és a Karamazov testvérek mellé, másrészt, hogy a korabeli és számos későbbi elítéltetés főként a regény egyes részleteinek kiragadásából és félreértéséből származik.

A Dosztojevszkij műveinek új magyar sorozatában most — *Makai Imre* fordításában — megjelent *Ördögök* mind a korabeli történeti helyzettel összehasonlítva, mind a mondandójából következő értelmezés szerint, nem bírja el a feldarabolást, szétboncolást. Megsínyli az egymástól (és valódi társadalmi hátterüktől is) független apró részletek külön elemzését. Az ilyen felosztás általában is megsemmisíti egy regény művészi egységét. Kiszakítja abból az egységes társadalomábrázolásból, amely az írói megfigyelésen átszűrődve, a mű egészében az olvasó előtt megjelenik. Mindettől függetlenül az Ördögök kritikai

zeiket és a kormányt igyekeztek igazolni."

A hatvanas évek második felében aztán alaposan akcióba lendültek a vegyes ideológiai alapon álló diákszervezetek. Egy moszkvai utópista kör tagja 1866. április negyedikén Pétervárott, a Nyári Palota kertjében már merényletet is kísérel meg Sándor cár ellen, sikertelenül. 1868-ban lép színre *Nyecsájev*, akinek kétes akciói szolgáltatják az Ördögök egyik kiindulópontját. Nyecsájev moszkvai egyetemi csoportja 1870 tavaszára általános oroszországi felkelést tervezett. Elképzelésük az őrülettel volt határos. Bakunyinisták lévén, tagadták a széles körű forradalmi agitáció szükségességét, ellenezték a néptömegek *tudatos* részvételét a harcban, és merőben fölöslegesnek tartották a forradalmi felkelés gondos előkészítését. Nyecsájev tehát anarchista volt. Abból a szélsőséges fajtából, amelynek az 1848-tól kezdve három országban is halálra ítélt Bakunyin volt az istene. Nyecsájev személyes kapcsolatban állt az abban az időben már az I. Internacionálé ellen induló élharcossal, „az anarchizmus pápájával".

Nagy vonalakban követi Nyecsájev tevékenységét

Bakunyin tanairól Engels 1883-ban ezt írta Ph. Van Patten amerikai szocialistának: *„Marx ellene volt ennek az anarchista bárgyúságnak az első naptól kezdve, amikor azzal mostani alakjában Bakunyin előhozakodott."* Márpedig, ha Marxot és az I. Internacionálé követőit abban a történel-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 DEC
VILÁGOSSÁG
Budapest

Kiss Ádám

1021

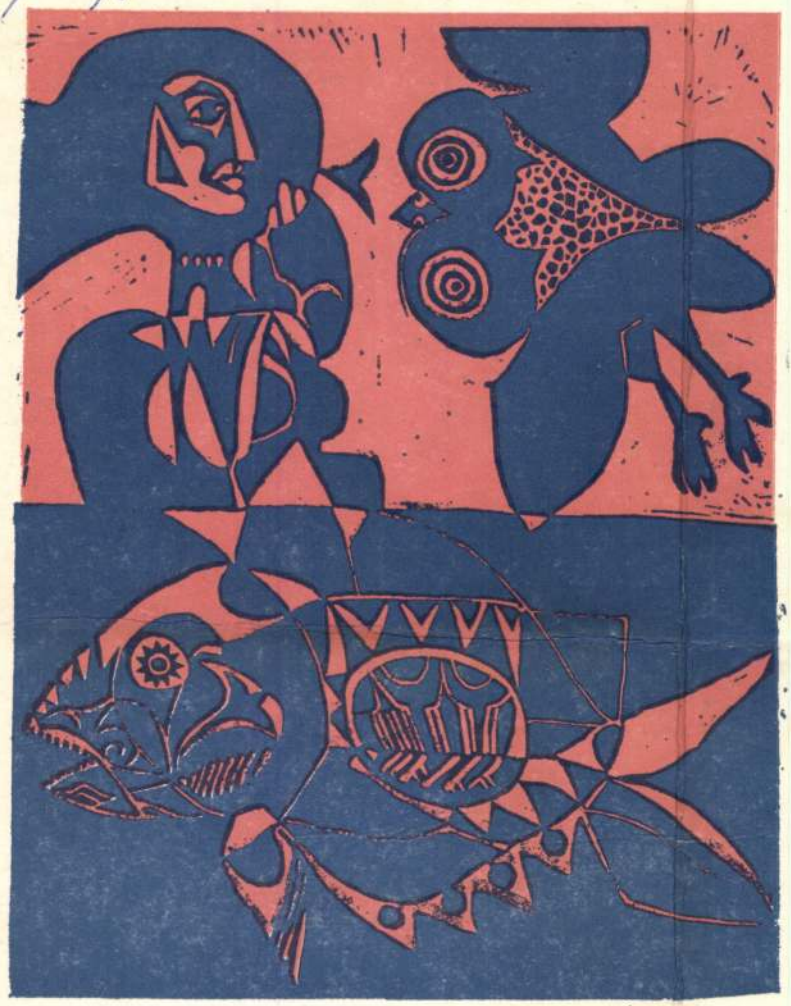

TIZENHARMADIK ÉVFOLYAM • 1972 • DECEMBER

Károly, Hahn Ist
Lukács József (fő
bizottság elnöke),
Zoltai Dénes

•

A szerkesztőség
Balázs György,
Lugosfalvy Ervin
Palkó Magda

•

Szerkesztőség:
Budapest V., Münnich Ferenc utca 26.
Telefon: 110-800*, 117-201

•

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343-100, 142-220

•

Felelős kiadó: Csollány Ferenc

•

Terjeszti a Magyar Posta

•

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél,
a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi
Hírlap Irodájánál (Budapest, V., József nádor tér 1 sz.)
közvetlenül vagy postautalványon,
valamint átutalással a KHI. 215-96 162
pénzforgalmi jelzőszámra

•

Egyes szám ára 5,— Ft

•

Előfizetési díj fél évre 24,— Ft, egy évre 48, — Ft

72.1473
Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

A borítón:
Würtz Ádám grafikája

A hátsó borítón:
Hajnal Gabriella gobelinje

743 Borcsok Mária: M
Else Lasker-Schüle

Emlékezés

744 Az emberekről kell
Simor András
Gondolatok Julius Fuč

Utak és elvek

747 Hosszú menetelés a
Simone Weil útja

Tükör

749 Idő és igazság • Ká
Simone de Beauvoir: „

751 Nosztalgia és szomo
Chagall-kiállítás Budap

754 Heinrich Böll és a N

Margó

756 Mit tanult Kissinge

Fókusz

760 „Az egyetlen politik
parancsait követi
A nyugatnémet kereszté

768 Tallózás

Versek

745 *Heinrich Heine:* Vilá

759 *Szergej Jeszenyin:* M

Melléklet

Gecse Gusztáv: Iustiti
Aquinói Tamás tanítása

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JAN 27.

Magyar Hírlap

Würtz Ádám

ÚJ KÖNYVEK

1021

Würtz Ádám rajza Fedor Ágnes Karola és kora című kötetéből (Szépirodalmi)

...Y
...ASÁG

gazdasági tsz-nek" a szóban forgó gazdaságot. De ugyanígy akár *„mezőgazdasági és élelmiszeripari tsz-nek"* is, nagyjában-egészében a *Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium* analógiájára. S ha már idejutottunk: nem lenne egyszerűbb-rövidebb *Élelmiszer-gazdasági Minisztériumnak* elnevezni a mai MÉM-et?! (Ellene vethető, hogy kimarad ebből a *fagazdaság*, jóllehet az is a MÉM hatókörébe tartozik; csakhogy: vajon a minisztérium *mai* elnevezéséből nem felejtették ki a fagazdaságot? A leprecízebb, egyben legkorszerűbb név tehát ez lenne: *Élelmiszer- és Fagazdasági Minisztérium.)*

Messzire kószáltam, engedelmet, ám úgy hiszem, hogy nagyon is azon az ösvényen jártam, amely az elmélettől a gyakorlatig elvezet. Tsz-elnökömnek minden

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 FEB 7-

Würtz Ádám

Népszava

Napfél és éjfél

1021

Képes Géza fordításai

A piramisok jutnak eszembe ezekről a versekről. Csakhogy a piramisokat holt kövek őrizték meg az időben, mint hatalmasok elmúlásának komor jelképeit. Azt a múlhatatlan költészetet pedig, amit Képes Géza mutatott föl magyar szavakban, finnugor rokonaink nyelveiből, maga a szívveréses élet tartotta fönt! A folyamatos emberszületés építgette s hiába szólnak az elmúlásról, akár a halálról is, az élet tiszta énekei voltak és maradnak.

Piramiserejű, roppant népfenntartó, nyelvőrző, lélekkincseket rejtő építmények. Azt hittük, azt hisszük, szegények vagyunk, kis, töredék népek „nagy" rokonai. Közös ősi, történelmi útjainkat nem jelzik az évezredek ködbozótosában szobrok, katedrálisok vagy városmaradványok időverte romjai. Így tudjuk. S íme: milyen üdék és pusztíthatatlanok a lélek piramisai, a költészet gótikái, egeket verő oszlopai. Állnak és élnek, dacolva évezredekkel a törékeny sorok, dallamok.

Nem szegényítette, nem csonkította őket az idő, sőt gazdagította, gyarapította. Hiszen e rokon népeknek szinte minden egyes névtelenje és nevese — de inkább névtelenje —, mint valami élő, egyszerre egyszerű és bonyolult számítógép, engedte át magán e költészet verssorainak igazságait, lüktetését és sorsához, szívveréséhez igazította. Évezredeken át ízlelgette, cserélgette, formálta, finomította a szókat még igazabbakra, még mágikusabbakra, még kifejezőbbekre. Az élet ideje épített s nem a halálé rombolt! E sorokban az élet munkál, maga a halhatatlan élet!

Képes Géza három évtizedes munkája láttán kezdjük csak sejteni, hogy milyen gazdag lehetett a vándorló múlt, s talán nem túlzunk, ha azt állapítjuk meg: gazdagok vagyunk! Bizonyos lehet, amire Képes Géza is utal, hogy mai költészetünk hajszálgyökerei elérnek e tapinthatatlan múltba. *„Arany János egy életen át gyötrődött naiv eposzunk hiányán"* — olvassuk a könyv végén levő kitűnő tanulmányban, majd azt is említi Képes Géza, hogy *Vörösmarty* a „Zalán futása" megírásával gyorsan, merészen pótolta ezt a hiányt. S íme, kiderült, hogy nyelvrokonainknak vannak ősi, naiv eposzai, amelyek öt-hatezer éves múltból ragyognak elő! Tanulságul is érdemes idézni az első gyűjtőkkel kapcsolatban, a tanulmányból: *„A vogul és osztják népköltészet gyűjtésének Reguly volt igazi úttörő lángelméje. Születésének 150. évfordulóját átaludta a nemzet (1819. július 13-án született!). Úgy látszik, még mindig túl sok lángelménk van, fáraszt bennünket, hogy mindegyikről megemlékezzünk."*

Hála Reguly Antalnak és a többi fáradhatatlan gyűjtőnek, hogy ezek a világméretekben is jelentős művek, megmaradtak. Az ő útjuk, sorsuk gyakran semmivel sem volt könnyebb, mint a világrészek felfedezőié vagy a sarkkutatóké! De munkájuk sem jelentéktelenebb! A lélek és a szellem új világtájait találták meg.

Vannak tehát mögöttünk ledönthetetlen költészetpiramisok s most ránkcsillantak, az ezredévek köde fölé emelkedve, a születés és az élet hamvasságával. Köszönet jár ezért Képes Gézának, aki Napfél és éjfél címmel adta kezünkbe ezeket a páratlan értékű leleteket. A könyv belső színes képekkel, dalkották-kal, *Würtz Ádám* szemgyönyörködtető borítójával, az Európa kiadó gondozásában jelent meg.

Kiss Dénes

összehívni, hogy „elismerjék az aláírt megállapodásokat, biztosítsák a há-

Egyesült
selői), va
zetközi el

Tizennégyezer KERMI-vizsg

Javult a tartós fogyasztási cikkek minősége

A televíziók közül az Elektroné a pálma — 559 új gyártmány

Az év utolsó negyedében 13 989 termék minőségét vizsgálta a KERMI, ezek közül 5551-et a vásárlók reklamációi alapján.

Az *élelmiszerek* közül a legtöbb baj a hússal és a hústermékekkel volt. Szinte mindennapos, hogy a párizsi *üreges*, *vizes*, a felvágottak a burkoló bél alatt zsíraláfutásosak. A megvizsgált 450 ezer darab tojásból több mint 300 ezer nem felelt meg a szabvány szerinti követelményeknek.

A *ruházati cikkek* minőségét 39 boltban ellenőrizték. A konfekcióknál az *alapanyag minőségét* kifogásolták leggyakrabban. Sok reklamáció érkezett a pakisztáni férfifehérnemű-garnitúrákra. Az üzletekben talált szennyezett és varrathibás fehérneműk árusítását csak alacsonyabb osztályba sorolással engedélyezték. A *cipők* minőségével kapcsolatos jogos bejelentések (deformálódás, töredezés, ráncosodás, beázás) *nem csök-*

síthatják, mert az előző vizsgálat során tapasztalt hibát megszüntette a gyár.

A „Kiváló áru" minősítéseket is ellenőrizték. A megvizsgált 167 közül mindössze 9-nél találtak hibát, köztük a *tyúkpörkölt*-konzervnél, a *Columbia* kávénál és a *Fortuna* félédes pezsgőnél.

A KERMI feladata a forgalomba kerülő új termékek minőségi ellenőrzése is. A megvizsgált 559 új gyártmány 62 százaléka bizonyult kifogástalannak, 81 cikk árusítását nem engedélyezték.

Az újdonságok közül jó minősítést kapott a Magyar Hűtőipar *előresütött hasábburgonyája*. Megkönnyíti a háziasszonyok munkáját, mert az előresütés az elkészítési időt lényegesen megrövidíti. Íze majdnem tökéletesen megfelel a hagyományosan készített sült burgonyáénak.

Szintén jól szerepelt a vizsgálatokon a *„Piezo"* nevű, pisztoly alakú gázgyújtó, amely a piezo-

A KERMI mind több összehasonlító áruvizsgálatot, *tesztet* végez. Ezek során a legfontosabb műszaki, minőségi jellemzők mellett a kényelmi szempontokat, tehát a vásárlók igényeit is figyelembe veszik. A legutóbbi tesztelés szerint az *őszibarack*-konzervek közül a *boigár* és a *paksi* bizonyult a legjobbnak, a *televíziók* közül pedig a Videoton *Elektron 24. és 20.* típusú készüléke vitte el a pálmát.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Déli Hírlap

1972 DEC 19

Würtz Ádám

1021

* Az Európa Könyvkiadó Würtz Ádám illusztrációival adta ki a Szentivánéji álmot. Színpad, költészet és festészet látomásai így tesznek napjaink számára is élővé a shakespeare-i világ fényeit... (Képünkön: jelenet Würtz Ádám Szentivánéji álom-víziójából.)

utatás
ai
oldalon)

Télapó
a Parlamentben

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Budapesti Bizottsága, a Magyar Úttörők Szövetségének Budapesti Elnöksége és a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa december 25-én és 26-án ismét megrendezi a budapesti kisdobosok és úttörők hagyományos parlamenti fenyőfaünnepségét.

A négy gyermekrendezvényre összesen mintegy hatezer pajtás kap meghívót. 25-én és 26-án délután a megyék küldöttei is együtt ünnepelnek fővárosi pajtásaikkal. A parlamenti fenyőfaünnepségre az úttörőcsapatokban végzett munka alapján hívják meg a pajtásokat, a részvételre az úttörőcsapat-vezetőségek és a kerületi úttörőelnökségek tesznek javaslatot.

Az óriásfenyőt ez évben a

** A postán a napokban tetőzik a karácsonyi csúcsforgalom. Tegnap csupán az egyes postán 440 csomagot vettek fel. Ahogy az ünnepek közelednek, egyre nő az expressz küldemények száma is. Jövő ilyenkor már gyorsabban jutnak el a csomagok a címzetthez az irányítószámok alkalmazásával. Az ötödik oldalon cikket közlünk arról, hogy a pszichológus szerint hogyan fogadták nálunk az irányítószámok*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

1972 DEC2-
Würtz Ádám

KÖNYV

Shakespeare új tükörben

„Shakespeare! változzék e név heggyé s magasabb lesz a Himalájánál, változzék e név tengerré, s mélyebb és szélesebb lesz az Atlantióceánnál; változzék e név csillaggá, s ragyogóbb lesz a Napnál. Talán a természet kamatra adott valami nagy szellemet még a hajdankorban, s a kamatot esztendőnként a tőkéhez csatolta, s miután az évezredek múltával már megszámíthatatlan összeggé nőtt, terhe alatt leszakadt az ég, s e roppant szellemkincs Angliának Stratford nevű városában esett le, egy gyapjúkereskedő silány viskójába, éppen mikor e jámbor atyafinak Vilmos nevű fia született, ki első lélegzetvételével beszítta, mi az égből rá omlott." **Petőfi Sándor** írta ezeket a rajongástól átfűtött forró szavakat Shakespeare-ről, amikor *Egressy Gábor III. Richard* alakításának elemzésébe belefogott.

Petőfi hangütése, mintegy az egész magyar Shakespeare-kultusz mottója lehet. Invokáció, nemcsak egy színikritikához, hanem kifejezője, fokmérője a magyar Shakespeare-irodalomnak is. Mert Shakespeare otthonra lelt nálunk. Nemcsak a meg-megújuló előadások bizonyítják ezt, hanem a Shakespeare-ről szóló írások, elemzések, monográfiák, fordítások is. Ez a Shakespeare-kiadás láncolat most újabb gyöngyszemmel gyarapodott, az Európa Kiadó a Helikon Klasszikus sorozatában négy kötetben jelentette meg Shakespeare összes drámai műveit. Okos magyarázatokkal, utószóval igazít el Shakespeare csodálatos szellemi világában, nem terheli túl sem a kötet szerkezetét, sem a mű szellemi világát magyarázgatásokkal, csak a lényegre szorítkozik. A legjobb Shakespeare-filológusok dolgoztak rajta és használták fel a Shakespeare-kutatások korszerű eredményeit. Maguk a művek érdekes és természetes hangsúllyal őrzik a magyar fordításkultúra muzeális értékeit és friss eredményeit. Felvonulnak benne a már klasszikusnak számító nagy teljesítmények — Arany, Petőfi, Vörösmarty, Németh László, Szabó Lőrinc és mások — fordításai, s a mai fordítás-irodalom jelesei is méltó módon folytatják a Shakespeare-kultúra kezdeményeit.

Shakespeare ily módon nemcsak a színpadon, hanem a könyvespolcunkon is új keretben jelent meg. És még egy nagy igényű megjelenése, ugyancsak napjaink könyvészeti eseménye: ugyancsak az Európa Könyvkiadó Würtz Ádám illusztrációival adta kezünkbe a Szentivánéji álom szövegét. Színpad, költészet és festészet látomásai így teszik napjaink számára is élővé a shakespeare-i világ fényeit...

Illés Jenő

Jelenet Würtz Ádám Szentivánéji álom víziójából

„ELŐ KELL KÉSZÍTENI A PÁRT EGÉSZ TAGSÁGÁT AZ O
TÁMADÁSÁRA, A RENDŐRSÉG, CSENDŐRSÉG, KATONASÁ
OSZTÁLYHARCOS, DEMOKRATIKUS VAGY HÁBORÚELI
ELVTÁRSAINKNAK, AKIK EZEKET A MOZGALMAKAT VE
HELYÜKET A RENDŐRSÉG, A BÍRÓSÁG, DE MÉG A HÓHÉ
OLYAN ERŐS SZELLEMI ÉS ERKÖLCSI FEGYVERZETTEL
ROPPANJANAK ÖSSZE A RENDŐRSÉGI KÍNZÁSOK ALAT
ÉS A KAPCSOLATOKAT, AMIKRŐL TUDOMÁSUK VAN, SEM
SÉG A PÁRTÁRULÁSRA! A MAI IDŐK HŐSÖKET KÍVÁNNA
PÉLDÁT ADNI NÉPÉNEK, OSZTÁLYÁNAK, A HELYTÁLLÁ

(SZABAD NÉP, 1942

ma nem rántja merevgörcsbe az előadást. Színpadi helyzetképe árnyalt és izgalmas. Hol fájdalmasan, hol tépetten, hol finom iróniával, hol pedig vaskos humorral szól hőseiről, ezekről a változatos előéletű és változatos arcélű emberekről, akiket egyetlen közös vonás köt össze: elszántságuk, vállalkozó kedvük, kitartásuk, hűségük néhány fokkal magasabb az átlagosnál. Cseh Tamás Beremányi Géza verseire írt dalai az uránbányászok kis társadalmának sajátos folklórját igyekszenek megteremteni. A szerzőpáros lírai realizmusának fő erénye: minden retorikától mentes szókimondása.

Az Uránbányászokban egyetlen igazi főszerep van, a Simon Gáspáré. *Pákozdy János* kitűnő ebben a szerepben, lázító szomorúságát nehezen feledjük. Egy-egy felvillanásával tűnt ki *Szivler József*, *Monori Ferenc* és *Kézdy György*. Megbízható támpontja az előadásnak *Timkó Tamás*, a dalok előadója. Kiemelkedő viszont az uránváros női figuráinak színpadi megjelenítése. Monológjaik és dalaik mindegyike egy-egy miniatűr szociológiai tanulmány a bánya vonzásába került asszonyok sorsáról. A színésznők: *Déry Mária*, *Fodré Erika*, *Joó Katalin*, *Krasznói Klári*, *Labancz Borbála*, *Mihók Éva*, *Sólyom Kati* és *Unger Pálma* nagy átéléssel és intenzitással játsszák a szerepeket.

Igazi társadalmi komédia *Páskándi Géza*

A kettéfűrészelt zongora

című darabja, melyet a miskolci társulat az *egri Gárdonyi Géza Színházban* mutatott be. Harsány denképpen ketté kell fűrészelni: akkor is, ha a házaspár válik és akkor is, ha nem. A felfordulás ugyanis olyan nagy már a lakásban, hogy a régi béke visszaállításának is a zongora a fájdalmas ára. Komikus áldozat persze a zongoráé, éppen ezért nagyon szomorú. Az életben valóban vannak eloszthatatlan dolgok, szétfűrészelhetetlenek azonban nincsenek. A közös szerzemények rabságából kitörni nem lehet, csak a rabság szabályait lehet felismerni. Páskándi hősei ezért fölényesen okosak és nevetségesen boldogtalanok. A kompromisszumot, az önámítást, a hazugságot hívják segítségül az értékmentéshez. Hamis harmóniájuknak csak egyetlen igazi vesztese van: ez a szerencsétlen hangszer, melynek húrjai a fűrész alatt megható zengzetekkel siratják a helyreállt rossz házasságot.

A *miskolci Nemzeti Színház* társulata lelkes és korrekt előadásban mutatta be a darabot. *Jurka László* rendezése kihasználja a vígjátéki helyzeteket, különösen gördülékenyre sikerült az első rész, s hatásos a zárójelenet is. Az előadás kellemes, annak ellenére, hogy a szerző stílusa, sajátos dialógusai, melyek telis-tele vannak merészen nyesett labdákkal, még kissé idegenek a társulattól. *Gergely István* díszletei és jelmezei helyenként túl kiabálóak, túlságosan részletezők. *Pécsi Ildikó* méltóságteljesen és nagy eleganciával komédiázik a feleség szerepében. Legjobban sikerült a szeretővel, *Péva Ibolyával* játszott páros jelenete. *Csiszér András* hitelesen vezet végig a botladozó, de végül is becsületes férj útján. Emlékezetes még *Dariday Róbert*, *Csiszár Nándor* és *Bánó Pál* egy-egy epizódszerepben.

Würtz Ádám

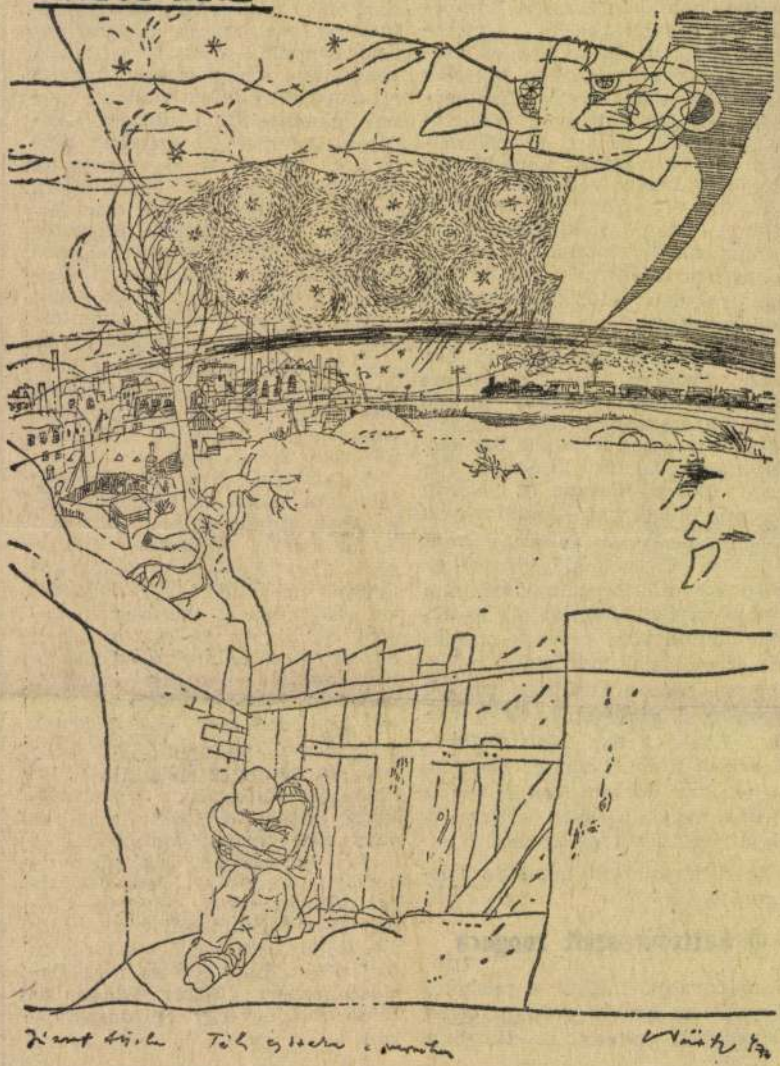

Würtz Ádám: József Attila-illusztráció

ÉLET ÉS IRODALOM 14
Bp.
1976. ápr. 10. XX. évf. 15. sz. 14. lap.

Würtz Ádám

"A hatvanas évek elején kibontakozott nemzedékből hiányzik" Gross Arnold, Kass János, Raszler Károly, Reich Károly, Stettner Béla és Würtz Ádám,-mondja kritikájában Vadas József, mely "Szelid grafikusok" címmel számol be a Miskolci Galériában rendezett, Országos Grafikai Biennáléről.
A felsorolt kiváló művészek távolmaradása nagy űrt jelentett a kiállitáson, -mint a részletes beszámoló megjegyzi.
Fenti cimü, -a biennáléről szóló ismertetést lásd: Gácsi Mihály nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 3.
XX. évf. 1. sz. 12. lap.

Sziklát görgetne a csúcsra
merő
erő-fitogtatásból

A savanyú-nosztalgikus róka-lánynak
megcukrozná a szőlőt
A társadalmi-szakmai zsüri
összevont első díját
látatlan-hallatlan odaítélné
a hippi-gatyába bújtatott varjúnak

Na
Ne
Ná
Né

PLUSZ EGY PONT

A lakótelepen, a lépcsőházban két fiú összenéz a jöttömre, és az egyik megszólít:

— Néni, kérem! Tessék ezt aláírni!

És már adják is a nagyalakú füzetet kihajtva.

— Persze! — nyúlok automatikusan a toll után. — Miért is gyűjtitek az aláírásokat?

S amíg felmérem az aláírásokkal csakhem teli oldalt, próbálom a választ kitalálni. Gyűjtöttek a múltkor, a kisgyermekes anyák és az öregek megsegítésére tett felajánlásukat is aláírtuk már. Vagy történt ma valami, amiről én nem is tudok...

— Szóval, miért is gyűjtitek az aláírásokat?

— Pontokért. Aláírásokat kell gyűjteni. Egy aláírás egy pont.

— Nem értem.

— Tetszik tudni, ez őrsök közötti vetélkedő. Az az őrs nyer, amelyik több aláírást gyűjt össze. Ezt pontozni fogják.

— Hányadikosok vagytok?

— Hatodikosok. Megfogjuk addig a néni táskáját.

Még mindig nem értem. Nem mondták meg nekik, hogy miről van szó? Vagy megmondták, de elfelejtették?

— Mi ellen tiltakoztok? Vagy mit szeretnétek elérni?

Ők sem értenek engem:

— Hát nyerni szeretnénk.

Még mindig nagyon udvariasak (elvégre egy pont voltam), de látszik, hogy hülyének néznek.

Én is annak éreztem magam. És egyre növekszik bennem ez az érzés.

Aláírtam.

Szabil

X. és Y. ellenségek. Ha meglátják egymást, mindketten átmennek a túlsó oldalra. Ott aztán elbeszélgetnek.

★

— Látcsövet, színlapot, törülközőt nem parancsolnak?
— Törülközőt?
— Igen. Sokan csak a pofafürdő miatt jönnek.

★

Kérdés a Farkasrétről hazafelé menet:
— Kit is temettünk?

★

— Tud maga titkot tartani?
— Tudok.
— Akkor nekem semmit se meséljen, mert én nem tudok.

★

Bölcsnek azt nevezzük, aki beletörődött abba, hogy már nem ismételheti meg hajdani ostobaságait.

— Az én nevemet bizonyosan megőrzi az utókor.
— Bocsánat, kihez van szerencsém?
— Kovács János vagyok.

★

A karrieristát megvetjük. De csak addig, amíg nem csinált karriert.

★

Nem mind arany, ami fénylik. De az sem mind arany, ami fakó. Sőt, az sem mind arany, ami arany.

★

A mozilátogatók számának csökkenése kizárólag a statisztikáknak köszönhető.

★

— Én sohasem voltam anyagias és higgye el, hogy nem fizettem rá.

★

Z. H. egy jó ötletért nem megy a szomszédba. Nagy könyvtára a lakásán van.

MEZŐ FERENC:

WÜRTZ ÁDÁM

Mesék, mesemondók

Vidor Miklós: Sárkányok alkonya (109 old.)
Tarbay Ede: Varjúdombi mesék (91 old.)
Sebők Éva: Boholy (198 old.)
(Móra)

„A mese saját kalandja annak, aki átéli: aki költötte" — olvashatjuk Honti János mostanában újra megjelent könyvében. Ez a megállapítás illik Vidor Miklós meséire. Mindig jelen van bennük a mai mesemondó, aki a „sárkányok alkonyán" keresi a hiteles csodát. A kötet talán legérdekesebb írásaiban a mese magáról a mesemondásról szól (A tigris, akiről álmodunk, Sárkányok alkonya). Az életképszerűen induló írásokat a saját szerepén tűnődő mesemondó fanyar lírája színezi. Közben a mese valóban megtörténik, mert a szereplők elmondják — egymásnak.

Vidor a mai, köznapi gyerekéletben, gyerekjátékokban megtalálja a mese kiapadhatatlan forrását. Írásainak morális tanulsága akkor igazán átélhető, ha a kitűnő ötletek mögött rejtve marad az oktató szándék. Van a kötetben két olyan mese, amelyik az életbe-indulásról és a megérkezésről beszél (A karácsonyi sirály, A kút, a korsó meg a vödör). Hamar rámondaná ezekre az ember, hogy inkább felnőtteknek valók, ha nem bizonyítaná ez a könyv is, hogy a gyerekek sejtései milyen messzire merészkednek.

Vidor Miklós mindig igényesen fogalmaz, nyelve fordulatos, kidolgozott. A betegek, a „torkászaton" fekszenek, s a törpe így mutatkozik be: „Törpe törpe vagyok. — Törpe törpe? Kétszer?" — kérdezik tőle." — Nem kérem, csak egyszer, de nagyon".

A kötetben versek is vannak, ezek szokványosabbak, mindenképpen elmaradnak a próza mögött. És Bálint Endre hangulatos illusztrációi is könnyebben elevenítik meg a hétköznapi világ csodáit, ha a prózához kapcsolódnak.

•

Tarbay Ede Varjúdombi meséi közül talán az első a legjellemzőbb. Ebben a disznótor napján a gyerekek elbújtatják a halálra szánt kocát, s mikor a böllér rátalál, a felnőttek is megkegyelmeznek neki. Egy másik írásban a jószívű kísértet magára vállalja az éjjeliőr munkáját, hadd aludja ki magát szegény. E jóságos képtelenségekből kitűnő verses mesék születhettek volna. A történetek varázsát azonban megtöri egy-egy homályos részlet, a laza verselés, és a felemás fogalmazás. „Sok, nehéz a dolga", „lett volna szabad", „S akinek vége volt bizony talányos, / mivelhogy eltűnt" — ilyen és hasonló kifejezések maradtak a szövegben a vershangzás kedvéért. A sorvégek esetenként így „rímelnek": *dolgozik, neszezik.* A *Mese a neszekből született pikuláról* című írásban például nem derül ki, hogyan születik a neszekből a pikula.

Az írások szelídnek, barátságosnak, szépnek mutatják a világot, de mindez megalapozatlan, testetlen. Tarbay Ede érzi, hogy a jóságos képtelenségeknek a valósághoz kell kapcsolódniuk. Varjúdombi mesélő kedvű nagybácsikája szokásait, a hajdani falusi élet epizódjait ezért a mesék előtt prózában mondja el. Ezek a reális részletek is a versekbe kívánkoznak, így alakulhatna az egyedi élményanyag kerek mesevilággá. A két réteget sajnos Heinzelmann Emma elrajzolt, már-már taszító figurái sem hozzák közelebb sem egymáshoz, sem az olvasóhoz.

•

A három könyv közül *Sebők Éva* Boholy című meseregénye tetszett legjobban, annak ellenére, hogy túlírtnak gondolom. Az írónő könyvedén teremt emlékezetes hősöket, helyszíneket. Könyvében a közvetlen mai valóság is jelen van, de varázslatosan kifordítva, elrejtve.

A regény hősei: Boholy, Bögyönce, Pipacska és Pamacs, az apró *kalimpák* egy pincéből indulnak el, hogy a Nagy Lakók ősének, Behemót Leontinnak óriás leszármazottait felkutassák. Útjuk föld alatt, pusztaságon keresztül, szakadékon át vezet. Fordulatos kalandjaik legfontosabb tapasztalata, hogy minden valamihez *képest* létezik. „Mindig csak arra kell gondolni, hogy *képest*, és akkor minden stimmel. Sőt. A fordítottja is" — magyarázza társainak Boholy. Hiszen a kalimpák aprók a Nagy Lakókhoz képest, akiknek óriási ősei úgy összementek a fáradságos és küzdelmes népvándorlásban, hogy hozzájuk mérve már a kalimpák is szép szál legények. De nemcsak a méretek változnak, hanem az idő is: az órák és korok. Az eltérő tulajdonságú, viselkedésű kalimpák pedig a közös kalandok során végül megtanulják elfogadni, megbecsülni egymást.

Sebők Éva arra vállalkozott, hogy meseregényben ábrázolja a mai ember alapvető tapasztalatát: a tér, az idő, a méretek változhatnak útközben, de a különböző emberek csak együtt képesek elindulni és megérkezni: élni. A *Boholy* tehát jelentős könyv, bár néha túlságosan is bonyolult, hosszadalmas — próbára teszi a gyerekolvasók türelmét. A könyvet Würtz Ádám ismerős rajzai illusztrálják.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1976 MÁJ 29

Würtz Ádám

történik, a kontrasztban a hasonló valóságos életben v

1021

Würtz Ádám: Kőangyal

hiszen ő me
fusson, vag
kentaurságá

ek

akunkba vesszük

unk gyerekraj-

szkélkedek hogy
yára képzelném

at imádom: a
tűket szavaikból,
hoz méltó nyel-
ek.

s paneljei mögé
rágot, mindegy,
, még lehet feke-
fekete van. És
at is befestik.

festük. Festmény
, a kötény. Fest-
ő csillag. Érde-
re, amiről lema-

Istvan!

Szal

Würtz Ádám

A József Attila Klubkönyvtárban vendezett tárlaton szerepelnek a művész lapjai, melyek a gyermekkor nosztalgiáját keltik új életre. — „Vagyanyám emlékére" c. (emlitve)

Csutorás Annamária: Rajzok.

Észak-Magyarország, 1976. máj. 9.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Würtz Ádám
Könyvvilág

1976 MÁJ

1021

Würtz Ádám illusztrációja Ruyslinck: A rezervátum c. könyvéhez

min
tem I
em n
utazó,
nt ke
ztem
áliában egy kicsit ma-
is *indiánná lettem,*
t az indiánok földjén
nyos értelemben indián
ion kell élni. Nem szán-
os és nem véletlen ma-
artás eredménye ez, ha-
n a bevándorló ösztönös
almazkodása a környe-
hez és a körülmények-
z. Hiszen bármiképp is
agyarázzuk az indiánok
edetét, nem kétséges,
gy az az emberfajta,
ely 35—40 ezer évvel ez-
lőtt a Bering-szoroson, ak-
or még földnyelven Szibé-
iából az amerikai konti-
ensre érkezett, ezen a föl-
ön alakult ki indiánná.
Aki hosszabb ideig él Ame-
ikában, átvesz valamit eb-
ől a világból: valami *in-
lián vonást.*

Herbert Baldus a tekin-
élyes brazil etnografus
gy 1937-ben megjelent ta-
ulmányában azt írta, hogy
„a brazil nép többségének
karaktere tupi (indián) ka-
rakter".

A brazil társadalomba
való beilleszkedés, az „in-
egráció" problémáját pe-
dig azért szemlélem „in-
dián oldalról", mert beván-
dorló lévén nekem is integ-
rálódnom kellett a brazil
társadalomhoz, mely indián
vonásai mellett sem „in-
dián társadalom", mint a
perui vagy a mexikói. An-
nak ellenére, hogy magam-

mindegyik gazdagítja a
másikat!

Az Elveszett Világ című
új könyvemnek főszereplője azonban korántsem én
vagyok, akivel „csodálatos
kalandok" történtek vagy
történhettek, hanem *Amazónia*, ahol legendával kezdődik a valóság és történelemmel a legenda.

Ráfigyeltem tehát a régi
krónikákra éppúgy, mint a
jelen valóságára. S kivált
a legendákra. Hisz a századunk második felében megindult, drámai gyorsaságú
változás azt sejteti, hogy
közeledik az idő, amikor
már csak a legendákban él
az — *Elveszett Világ...*

Mi történik ma Amazóniában?

Epopeia, „hősköltemény"
íródik valóban, vagy a
conquista, a hódítás esztelen pusztítása folytatódik?
Diadalmas siker lesz az
eredmény vagy siralmas,
jóvátehetetlen kudarc?

Megírtam ennek a csodálatos, megrendítően szép és
tragikus világnak legendáit,
krónikáját és tényeit, múltját és jelenét. A választ az
olvasó maga fogalmazhatja
meg, ha könyvem végére
ér!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

1976 MÁJ 7.

Würtz Ádám

1021

Hét végi ka

* *Würtz Ádám rajzának címe: Falu bolondja II.*

RAJZOK

Nyolcadik alkalommal rendezi meg az idén a Magyar Képzőművészek Szövetsége észak-magyarországi területi szervezete és a Miskolci Galéria a Rajzok című kiállítást. A minden tavasszal visszatérő nagy bemutató gondolata évekkel ezelőtt azért született meg, hogy legyen ennek a műfajnak is bemutatkozási lehetősége; méreteiben, színvonalában a grafikai biennálék társául szánták. Az országrész képzőművészeinek tavaszi tárlata az elmúlt évek alatt kibővült, csaknem országos méretűvé nőtt. Ezt tanúsítja az érdeklődés, a vendégművészek nagy száma.

A rajzok zsürizése néhány héttel ezelőtt volt, eredményeként 47 művész 105 egyedi rajzát láthatjuk a kiállításon. A területen élő festők, grafikusok munkáin kívül egy vagy több lappal szerepel Gacs Gábor, Csohány Kálmán, Banga Ferenc, Bálványos Huba, Bognár Árpád, Kass János, Reich Károly, Szemethy Imre, Würtz Ádám, vagyis mindazok, akik évek óta szívesen fogadják a miskolci kiállításokra szóló meghívást.

Mint minden nagy bemutatónak, ennek is a Miskolci Galéria lenne az otthona, de pár napja derült ki, hogy a nagyterem átmenetileg nem alkalmas kiállítások rendezésére. Így történt, hogy a Szentpéteri kapui József Attila Klubkönyvtár bemutatótermének falaira rakta fel az anyagot Barczi Pál grafikusművész, az idei kiállítás rendezője, ide várják a közönséget ma este 6 órakor. Megnyitót dr. Solymár István, a Magyar Nemzeti Galéria helyette főigazgatója mond, közreműködik Bianki Iván gordonkaművész. A tárlat május 30-ig lesz nyitva; vasárnap kivételével déli 12 órától este 8-ig látogatható.

A Csorba-telepi Öreg-tó

A város központjától harminc-negyven perces sétával elérhető a Csorba-telepi Öreg-tó, s a hozzáfüződő tórendszer. Szép a szél se borzolta tó, szép az elhagyottnak tűnő part, a parton a horgony, a tó múltjára és jelenére is utalva. Csónakházak és kavicsbánya. Békés szomszédság, hiszen az egyik nem zavarja a másikat. Kajakos süvölvény-gyerekek mesélik lelkendezve, hogy Svidró, a világbajnok is itt nőtt fel, ezen a tavon. Kavicsbányászok mondják: nekünk munkahely a tó, de szeretjük és örülünk, ha valami épül körülötte, hiszen annyira közel van a városhoz, hogy le egészen Arnótig vizi-paradicsom lehetne itt. Ezúttal nem a tó jövőjéről, nem a sportról irunk, hanem a tóról, a munkahelyről, a bányáról. (Tóparti riportunk a 3. oldalon.)

(Solymos László felvétele)

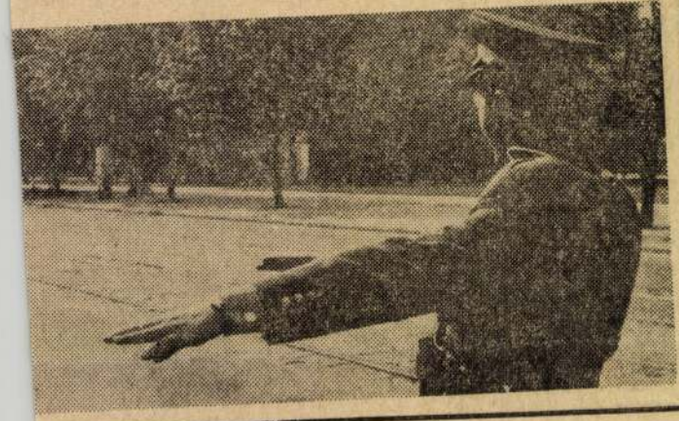

Munkaverseny, tömegsport, munkavédelem

Ülést tartott a Minisztertanács

WÜRTZ ÁDÁM 1

Modern korunknak nem az a legszomorúbb jellemzője, hogy száműzte a csodákat életünkből, hanem az, hogy belőlünk száműzte a csodák iránti fogékonyságot. Csodák ugyanis vannak, csak ritkán vesszük észre őket, s fásultan, érzéketlenül, hitetlenül állunk előttük. *Würtz Ádám* kiállitását csodának érzem páratlan művészi jelenségnek, tüneménynek, amelyre rá kell hangolnunk érzéseinket, s értelmi fogékonyságunkat, hogy semmit sem veszitsünk el abból a gazdagságból, amit ő nekünk fölkinál.

MAG

Szal

WÜRTZ ÁDÁM 2

Az 1950-es évek óta van jelen a magyar művészetben, s mondjuk ki valamiféle álszemérem nélkül, pályafutása bővelkedett szerencsés fordulatokban és hangos sikerekben egyaránt. Ezekre a sikerekre keresve a választ, épp e kiállítás szolgálhat magyarázatul. Mindenekelőtt azzal, hogy ő a *szakadatlan meglepetések* és *örökös megújulások* mestere. Nem lehet beskatulyázni, szűk foglalkozási ág kereteibe könyvelni. Festőnek indult, aztán grafikai szakra tért át a főiskolán.

MA(

Szalay: Würtz csodái

WÜRTZ ÁDÁM ?

Diplomamunkája láttán a *magyar könyvművészet egyik nagy halhatatlanja*, Tevan Andor elcsábítja könyvillusztrátornak. Hivatása lett az olvasás, a művelődés és mind szélesebb körű tájékozódás. De éppen az jellemzi, hogy nem kötelező penzumként vált olvasó képzőművésszé, hanem a költészetben, a tudományban, a zenében is megtalálta a saját művészetét is ihlető erőfor-

MAGYAR HIRLAP 1981/6/23/6/

Szalay: Würtz csodái

WÜRTZ ÁDÁM 4

rásokat. Ilyenformán művészi karakterének el nem hanyagolható alkotórésze általános műveltsége, gondolatisága, tudatossága. Rajis vannak: a muvelodesi ház élére például már hosszú ideje nem találunk igazgatót.

Tóth János, a termelőszövetkezet népművelője, tökéletesen

MAGYAR HIRLAP 1981/6/23/6/

Szalay: Würtz csodái

WÜRTZ ÁDÁM

rendszerezésével. Würtz Ádám csak akkor engedi át magát az alkotás hevületes, önfeledt folyamatának, ha előbb már idegpályáiba belemaródtak az értelem, a tudás által letisztázott elvi és esztétikai tételek, amelyek aztán már észrevétlenül is irányt szabnak a szabadon munkáló ihletnek.

MAGYAR HIRLAP 1981/6/23/6/

Szalay: Würtz csodái

WÜRTZ ÁDÁM 8

micsoda páratlan beleérzéssel képes visszaadni néhány színnel, vonallal eme mesterek szóban kifejezett bonyolult világát, hanem azt is, hogy miként válaszol az ő alkotói egyénisége más alkotókéra. Olyan átütő, öntörvényű egyéniség, hogy magába tudja olvasztani évezredek kultúrájának eredményeit, s az őt ért hatásokat a maga képi világára tudja lényegíteni. Ilyenformán *művészetében az emberi művelődés hagyomá-*

MAGYAR HIRLAP 1981/6/23/6

Szalay: Würtz csodái

WÜRTZ ÁDÁM 9

nyait foglalja össze, fogalmazza újra, színben, vonalban. Persze ennek föltétele, említeni is restellem, hogy tökéletesen ura a ceruzának és az ecsetnek, mestere a színnek és a rajznak. Mindent tud, amit művész tudhat. Ezért mondanivalója érdekében el is térhet a szokványos formavilágtól. Fejük tetejére állíthat alakokat, körbeterítheti az egymás után sorakozó formákat, síkban érzékeltetheti akár az időt is. És ez nem valami fizikai képtelenség, csak a művészet eredendő sajátossága.

MAGYAR

Szalay: Würtz csodái

WURTZ ÁDÁM 10

Rajzai, festményei szemnek örömet, látványélményt nyújtanak a *vonalak és a színek* pazar szépségeivel. De ezen az eredendően fontos és elsődleges látványélményen túl olykor megfejtésre váró mondanivalót fejeznek ki. Képei ugyanis műveltségének, érzéseinek, gondolatainak, kötődéseinek s személyes élményeinek bonyolult szövevényei. Rejtvények is néha, amiket érdemes megfejteni, érdemes a szemnek okozott érzéki gyönyörűség után behatolni érzelmi és gondolati belvilágukba. Noha képein a felület, a képi kifejezőforma nem felszín, hanem a műfajból eredő lényeg, e lényeg mögött, vagy pontosabban e lényegben ott a „háttér"-tartalom, a *gazdag emberi világ.*

MAGYAR

Szalay

WÜRTZ ÁDÁM 11

És ez a világ összetett. Éppen úgy bennefoglaltatik a bizánci szépségeszmény, emberi magatartás és hit, mint a népművészeté, vagy a modern korszak izmusainak látáskultúrájáé, s megidézi a gyerekkort az érett férfikor élményeit is. Würtz Ádám dunántúli faluból jutott el a citoyen életformába, de ennek az új életvitelnek a hatása, szokásrendje sem nyomta el benne annak a réginek, a származásnak, az első élményeknek az emlékeit. Az álomnak, az emlékezésnek, a na-

MAG[illegible]/6

Sza[illegible] Würtz csodái

Würtz Ádám.

Móré Mihály grafikus 1948-ban, a népi kollégiumak megalakuláskor jelentkezett a Derkovits-kollégiumba. Többek, között Würtz Ádámmal. Kondor Bélával tanult együtt

Szabó Ernő: A grafikusnüvész
Hajdu-Bihari Napló, 1977. márc. 20.

Würtz Ádám, grafikus

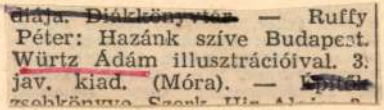

diája. Diákkönyvtár. — Ruffy Péter: Hazánk szíve Budapest. Würtz Ádám illusztrációival. 3. jav. kiad. (Móra). — Építők zsebkönyve Szerk. Hir Alajos 2.

– Most jelent meg

14.

Népszabadság Bp. 1977 aug. 14.

Würtz Ádám, grafikusművész.

Tegnap nyílt meg Miskolcon, a Minigalériában az „Újságrajzok" c. kiállítás, kilenc grafikus munkájából. A művész művei is láthatók e kiállításon.

(benedek): Újságrajzok.

Északmagyarország, 1977. márc. 22.

Würtz Ádám

Czinke Ferenc, Szántó Piroska, Kass János, Orosz János festményeiből és más magyar müvészek rajzaiból rendeztek kiállitást a római Operaház egyik szalonjában, a Magyar Állami Operaház balett-együttesének vendégszereplése idején.

A Bartók-müvek előadását, a Bartók-zene hatására készült alkotások fokozták.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. május 6. XVI. évf. 19. sz. 10-11. lap.

Würtz Ádám

A "Könyv" c. rovatban Illés Jenő ismerteti a müvésznek az Európa Könyvkiadónál megjelent Szentivánéji álom c. Shakespeare-müszámára készitett illusztrációit.
A lap bemutatja egyik jelenetét Würtz Ádám Szentivánéji álom viziójából.
Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. dec. 2.
XVI. évf. 49. sz. 15. lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Horváth Gita: Mondok egy mesét, nem mese.
Tükör, 1976. szept. 21 – 39. oldal.

Wirth Ádám

Illusztráció

Ady Endre: A dombtavai lóvásár.
Tükör, 1976. szept. 21–18 oldal.

Würtz Ádám

Jelenstráció

Horváth Gita: Mondok egy mesét, nem mese

Ujfalúr, 1976. szept. 7 – 39 oldal.

Würtz Ádám

Illusztráció

Kolozsvári Grandpierre Emil: Harátérés a fogolytáborhoz.
Ujtühir, 1976. szeptember 28 - 9. oldal

Wirtz Ádám

Illusztráció

Honsáth Gyula: Mesedok egy mesét, nem mese.
Tükör, 1876. szeptember 4/4 – 39 oldal

Würtz Ádám, grafikus

L.: Réber László

—: Könyvművészeti kiállítás

Esti Hírlap, Bp. 1977 máj. 3

12.

Würtz Ádám

Öt világrész gyermekeinek életéből villant fel epizódokat a „Nagy világ" című novellagyűjtemény, a műnérv illusztrációival. (reflitve)

Békés Megyei Népújság, 1976. dec. 21.

KURTZ ÁDÁM 12

turális valóságnak a szintézise ez a művészet. S az átélt és megélt közvetlen emberi élmények azonos szerepet játszanak az ő világában, mint a szellemi hatások. Az irodalom, a képzőművészet, a színház, a film által közvetített közvetett élmények: a szellemi történések éppoly elevenek és érzékletesek művészetében, mint a fizikailag is megélt valóság, a születés, a szerelem, a halál, a boldogság és a boldogtalanság.

WÜRTZ ÁDÁM 13

Képei kifejeznek egyfajta *életbölcsességet* is, nemcsak eredeti és szuggesztív művészi élményt nyújtanak. Hajlamos a költői átélésre, merengésre, elmélkedésre, bölcs megértésre, de bizonyos játékos és groteszk humorral szemléli a világot. Az egészséges ember ösztönével irtózik a teátrális pózokba fúló tragikumfajtától, az érzelgősségtől, banális és olcsó emberi érzések fitogtatásától. Ám elfogadja őket, mint az élet velejáróit, csak humorban, groteszkben oldja föl hamis pátoszukat.

MAG 16
Szal

WÜRTZ ÁDÁM 14

Tudomásul veszi az elkerülhetetlent, de gátlástalanul örül mindannak, ami szép, mulatságos, játékos, furcsa, megható és megindító az emberi létezésben. Sohasem cinikus és rezignált; a gyerekkori emlékképekből felszínre kerülő hentes, feketekendős öregasszonyok, kerekes kút, falusi alakok éppen olyan megbecsült motívumai képeinek, mint ikonok szentjei, népművészeti formák. És amilyen átéléssel tudja fölhasználni a primitív, a naiv, a gyerek-, vagy a barokk művészet eredményeit, oly szerető áhítattal építi be feledhetetlen barátja, Kondor Béla vívmányait is. Hódolatát azonban mindig kíséri kaján és groteszk szemvillantása is, megértő is, elnéző is, fölényes is példaképeivel, mestereivel.

MA 23/6

Sz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 FEB 16

KÖZNEVELÉS

1021

W. Shakespeare LXXV. Szonett

szabályozni, ha formákat belső nemesítik.

Az osztálytárs gatartásnormáit lok szabályoztá tagjai forgat tudták, hogy mi meg maguknak tól a szóhaszná laki osztályhelyzete fölött öltözködött, úrhatnámnak tartották, ha viszont nem követte az osztály normáit, a réteg kivetette maga közül. Minél régebbi korokba tekintünk, annál inkább így volt ez. Ugyanígy a trágár szóhasználat nem okozott megbotránkozást paraszt férfiak körében, de tanárnők között lehetetlen volt. Ma a magatartást nem befolyásolja osztályhelyzet. Az öltözködés kifejezhet ugyan bizonyos réteghez tartozást, de szigorú szabályok nincsenek.

tést. A zárt száj tétovaság vagy agressziót takar. A ku turált ember magabiztos, sz líd. Torzul a magánhangzó tájejtés hatására is, de ez o kor gazdagíthat is. A kele magyarországi magánhangz hajlítás (diftongus), a nyuga magyarországi e hangok ta kasága, a déli ö-zés és az ész ki á hangok dúsítják a szín ket. Ha különben művelt szóhasználat, kulturált a m gatartás, gyakran vonzóvá t szik a beszédet az ottho ízek. Nagy hiba az időmérté

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 MÁR 27

Tükör Würtz Ádám

1021

MAGYAR ELBESZÉLŐK
Török Gyula: A ZÖLDKÖVES GYŰRŰ

Török Gyuláról (képünk) keveset tud a mai olvasó. Pedig ez az 1918-ban, fiatalon meghalt író, kritikus és hírlapíró a századelői magyar próza egyik legvonzóbb jelensége s legnagyobb ígérete. Családregénye, A zöldköves gyűrű, a pusztuló dzsentrivilágból kitörekvő, a polgári életbe beilleszkedni akaró Őz József és családja sorsát írja meg költői erővel, de szenvtelenül. A regényt Würtz Ádám illusztrálja.

mi. Hanem tíz
egy lapos folyta
rakozásomat, é
kem.

És ez rossz. Ne
métől a szót —
ha jól fogjuk
nemzedékek so
egyetlen gener
rossz hát, han
ellentmond an
ban uralkodik.
külön értesítés és hatásvadászó bevezetés helyett és hel-

MAGYAR HIRDETŐ
Sajtófigyelő
MAGYAR HIRLAP
Würtz Ádám grafikus-
-művész
1980 ÁPR 4

9–11. Fl.: 365. [illegible]
1393. A szerkesztőség és a kiadóhivatal telefonszámai: 221-285, 222-408, 429-350.

13. ÉVFOLYAM, 80. SZÁM

1021

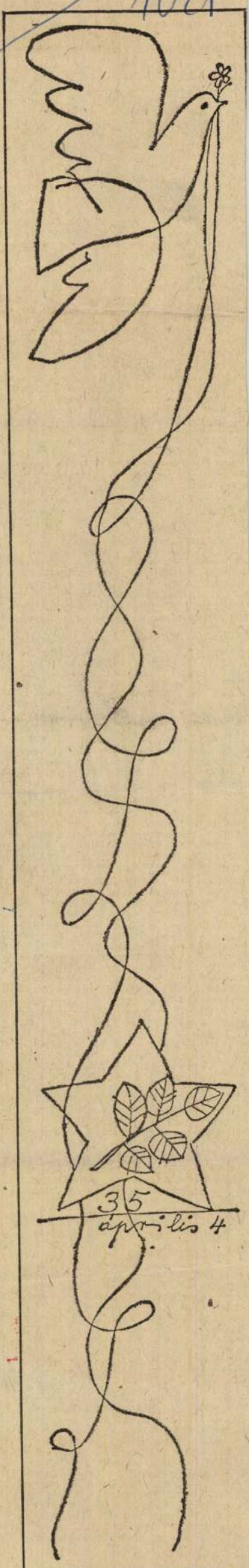

Würtz Ádám ünnepi rajza

[illegible] Magyar Nemzeti Bank főosztályvezetője, **Somogyi János**, a Somogy megyei Földhivatal főmunkatársa, **Sorger Gusztáv**, a Lenin Kohászati Művek kovács csoportvezetője, a gyáregység szb-titkára, **dr. Soós Lajos**, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese, **Sós Sándor**, a Vörös Október Férfiruhagyár vezérigazgatója, **dr. Sugár János**, az orvostudományok doktora, az Országos Onkológiai Intézet tudományos igazgatója.

Szabó Dezső, a MÁV szombathelyi igazgatóságának osztályvezetője, **dr. Szabó Ferenc**, a közgazdaságtudományok kandidátusa, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium főosztályvezetője, **G. Szabó Ferenc**, a Magyar Gördülőcsapágy Művek műszaki ellenőr csoportvezetője, **Szabó Gyula**, a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium osztályvezetője, **dr. Szabó Károly**, a tabi nagyközségi közös tanács elnöke, **Szabó László**, a MÁV miskolci járműjavító üzemének termelésvezetője, **Szalay István**, a Heves megyei Tanács elnökhelyettese, **Szathmári László**, az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium főosztályvezetője, **Szatmári Miklósné dr.**, a Fővárosi Tanács V. B. osztályvezetője, **Szedlacsek Ferenc**, a MEZIPSZOLG szövetkezeti közös vállalat igazgatója, **dr. Szelesi Zoltán**, a művészettörténeti tudományok kandidátusa, a szegedi Móra Ferenc Múzeum osztályvezetője, **Szenes Imre**, a Népszava főmunkatársa, **Székács Imre**, a TESCO Külkereskedelmi Vállalat vezérigazgatója, **Szép Géza**, a BHG Híradástechnikai Vállalat 1. sz. gyára igazgatója, **Szigeti Györgyné**, a Kossuth Könyvkiadó főszerkesztője, **Szilasi Jánosné**, a Videoton Elektronikai Vállalat mechanikai műszerésze, **dr. Szilágyi Béla**, a műszaki tudományok kandidátusa, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi docense, **Szilágyi Ferenc**, a FERUNION Külkereskedelmi Vállalat vezérigazgatója. **Szilágyi Lajos** építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes, **Szirák András**, a Mezőgéptröszt igazgatója, **Szirtes György**, a Magyar Állami Operaház igazgatóhelyettese, **Szoboda János**, az Ózdi Kohászati Üzemek főrasztára, **Szobodek József**, a Kiskunsági Állami Gazdaság gépszerelője, **Szombati László**, a nádudvari Vörös Csillag Tsz főkönyvelője, **Sztupa Lajos**, a Sárvári Baromfifeldolgozó Vállalat igazgatója, **Szunyi Gábor**, a szentistváni általános iskola igazgatója, **Szűcs Imre**, a Volán 10. sz. Vállalat gépjárművezetője, **dr. Szűcs János**, a Igazságügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese, **Szűcs Zoltán**, a MÁV vezérigazgatója.

Takács József, az MSZMP Központi Bizottságának munkatársa, **dr. Tápai Tamás**, a Volán Tröszt elektronikai igazgatója, **Teszár József**, az Idegenforgalmi Propaganda és Kiadó Vállalat igazgatója, **Tihanyi Zoltán**, a Magyar Nemzeti Bank Somogy megyei igazgatóságának vezetője, **dr. Tóth Béla**, az Országos Közegészségügyi Intézet főigazgatója, **Tóth Ferenc**, nyugdíjas minisztériumi földmérési felügyelő, a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségének aktivistája, **dr. Tóth J. János** nyugdíjas minisztériumi orvos-szaktanácsadó, **Tóth József**, az Országos Bányagépgyártó Vállalat gyárigazgatója, **Tóth József**, a nádudvari Vörös Csillag Tsz elnökhelyettese, **Tóth Margit**, a porcsalmai takarékszövetkezet elnöke, **Tóth Sándor**, a Hajdú megyei Élelmiszer Nagykereskedelmi Vállalat igazgatója, **Török János**, a Távközlési Kutató Intézet osztályvezetője, **Török Zoltán**, a Pest megyei Tanács V. B. osztályvezetője, **Tuka József**, a Kulturális Minisztérium főosztályvezető-helyettese, **Tukács Zoltán**, a nyíregyházi Vas- és Fémipari Szövetkezet lakatos brigádvezetője, **Turai Mihály**, a magyar néphadsereg polgári alkalmazottja, **dr. Turi István**, a Kertészeti Egyetem egyetemi adjunktusa.

Újvári István, az MSZMP leninvárosi városi bizottságának titkára.

Ürmös Izidor, a pápai ÁFÉSZ igazgatóságának elnöke, **Ürmössy László**, a Salgótarjáni Kohászati Üzemek vezérigazgatója.

Vajas Ferencné, a Nyíregyházi Dohányfermentáló Gyár osztályvezetője, **Vanyek József**, a Mecseki Szénbányák vájára, **Varga Béláné**, a Tisza Cipőgyár automatagép-kezelője, **Varga Gyula**, a Központi Statisztikai Hivatal főosztályvezetője, **Varga Illés**, nyugdíjas megyei MESZÖV-elnök, **dr. Varga János**, az Egri Városi Tanács elnöke, **dr. Vargha Miklós**, az orvostudományok kandidátusa, a Szegedi Orvostudományi Egyetem egyetemi tanára, **Varsics Mihály**, az Iparművészeti Múzeum főigazgató-helyettese, **Vass Henrikné**, a Hírlapkiadó Vállalat igazgatóhelyettese, **Vágner Ferenc**, az MSZMP Központi Bizottságának alosztályvezetője, **Vámos Györgyné dr.**, a Bp. XIII. ker. Ügyészség vezető ügyésze, **Vámos Tibor** akadémikus, az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézetének igazgatója, **Várkonyi József**, a Külügyminisztérium főosztályvezetője, **Veres Gyula**, a Miskolci Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat főosztályvezetője, **Végvári István**, a Szombathelyi Járási Hivatal elnöke, **dr. Vincze Imre** pénzügyminiszter-helyettes, **Vitányi Iván**, a Népművelési Intézet igazgatója, **Vitray Tamás**, a Magyar Televízió osztályvezetője.

Dr. Walter Alfréd, a Nehézipari Minisztérium osztályvezetője, **Wassermann Gyula**, a tokaji megyei szociális

Würtz Ádám

WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész alkotásaiból nyitottak tegnap kiállítást a komáromi Kisgalériában. A művész 25 alkotásával mutatkozott be.

Magyar Hirlap 1979/1o9/1o

Würtz Ádám

WÜRTZ ÁDÁM Munkácsy-díjas grafikusművész munkáiból nyílt kiállítás tegnap a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarán. A tárlaton százhúsz mű látható.

Magyar Hirlap 1979/19/8

MAGYAR HIRDETŐ
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA
1980 APR 11
Würtz Ádám,
grafikusművész
1021

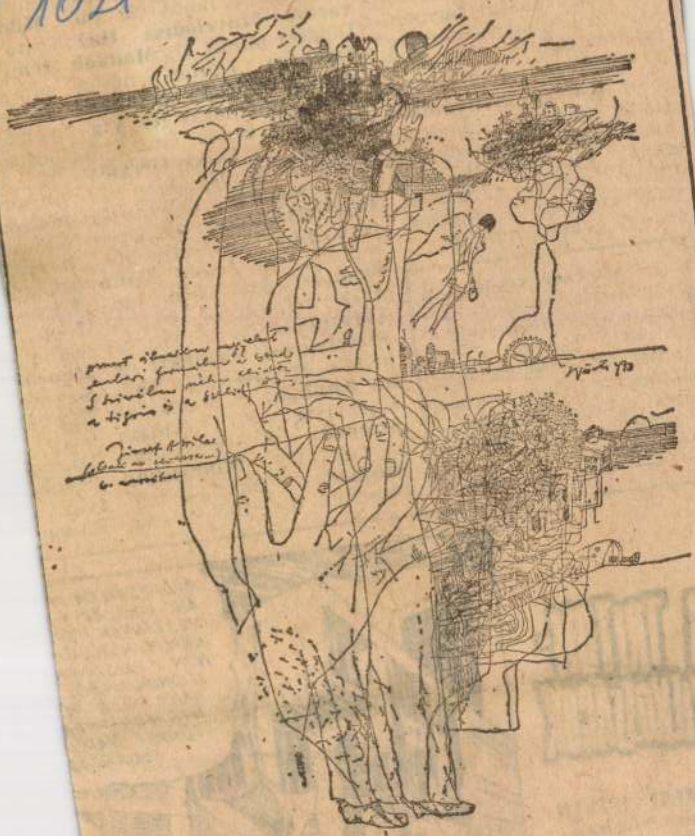

Würtz Ádám: Illusztráció

zést a MÉM ag
központjának sz
A prognózis figye
a mezőgazdasági t
ket a növény-e
ügyi veszélyekre,
a védekezés lehet

— **Köszönetnyilv**
Hálás szívvel mo
köszönetet mindaz
akik Földes Györgyöt
utolsó útjára elkísérték,
vagy részvétüket kifejez-
ték. A gyászoló család.

— **Czeczei György**, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1932 óta volt a párt tagja, 72 éves korában elhunyt. Búcsúztatása április 15-én, délután 3 órakor lesz az Óbudai temetőben.

Színház vendégjátéka, 7) **Csiky Gergely** Az A
Pesti Színház: Deficit (7) műsor
Operettszínház: Az Ope- **mekszi**
rettszínház Gálaestje (be- kaland
mutató, 7) **József Attila** **ház: J**
Színház: Hálószoba ko- Ibolya
média (L. b. 3. ea., 7) Egerek
Várszínház: Vízkereszt (7) **Főv. N**
Városi Színház: A csillag
tavasz ébredése (7) **Zeneal**
lia Színház: A Mester és Szimfo
Margarita (7) **Vidám** 13., fé
Színpad: A családban vesi
marad (7) **Mikroszkóp** Mariar
Színpad: Bimm-Bumm (Hegec
Bömbölő (de. 10) Az első **tyás**
Endre

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

1979 FEB 16

KÖZNEVELÉS

Würtz Ádám
grafikusművész

1021

W. Shakespeare XXXIV. szonett

Würtz Ádám rajza

lehetőséget nyújta
lasztékos kifejezés
fordulatain való
désre, de a mate
is fölkelthetik a ny
iránti érzéket. Az
beszédhang csengés
gálhatják, és ráve
tanulókat a tiszta
nyére.

*

A beszédművelés — amint az az eddigiekből kiderült — elsősorban nevelési feladat, s az oktatás mindezt csupán támogatja. Az iskolával párhuzamosan működő ifjúsági tevékenység jelentős eszköze a beszédnevelésnek. Így elsősorban az irodalmi színpadok, a műkedvelő színjátszás. A gyermekszínészet, az ifjúkori előadóművészet legfőbb jelentősége a személyiség-nevelés, a kifejezőkészség növelése. A KISZ is lehetne s már az úttörőmozgalom is a beszédművelés műhelye, de ahhoz az kellene, hogy a jó beszédkészség, a kulturált magatartás is legyen a vezetőgárda megválasztásának feltétele, s hogy visszatérjen az a régi elv, amely szerint csak jelentős személyes tulajdonságok alapján kerülnek az élre a vonzó,

beszédben. Megbomlott az öltözködési kultúra. Feledésbe mennek a kulturált étkezési szokások. A közös együttlét ritkán telik magvas beszélgetéssel, mert a fiatalok nagyrésze csak évődni, viccelődni, kajánkodni tud, de nem tud beszélgetni.

A család helyzete tehát nem könnyű. A megújuló társadalmi viszonyokat az idősebb nemzedék nehezen követi, s amit a régiből akar átadni, azt a fiatalok gyakran megmosolyogják vagy durván elhárítják. Ha azonban nem szokásrendet, hanem életszemléletet adunk át, amelynek alapelve az egymás iránti nyitottság és türelem, megtaláljuk azokat a formákat, amelyek nem a szokás hatalma alapján rögzülnek, hanem a közösségi alapelvek hatására alakulnak.

MONTÁGH IMRE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

1979 KÖZNEVELÉS

grafikusművésza

1021

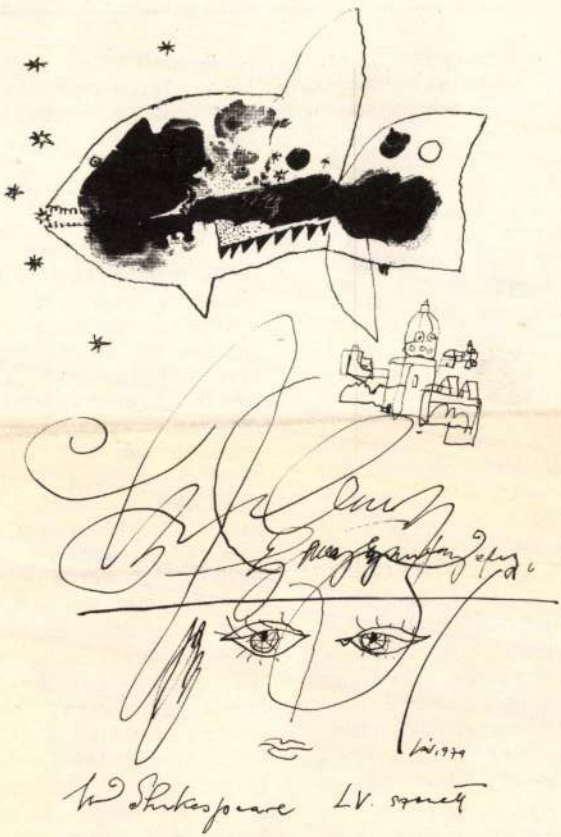

W. Shakespeare LV. szonett

Würtz Adám rajza

Eltem

Az alábbi tö
replői valóság
számomra még
kisértetfélék. Históriájuk „blokkban" maradt, az újságíró noteszében, nem írtam meg különféle okok miatt. De ők toporogva jának-kelnek emlékezetemben, nyugtalanítanak. Szóhoz akarnak jutni.

„Szemétláda!"

Telefonhoz riasztottak. „Menjen el X gimnáziumba. Egy érettségi előtt álló lány odavágta egyik tanárának: — Maga szemétláda! És nem zárták ki, elkenték az ügyet."

Először a sértett tanárt kerestem meg. Szenvtelen volt, kevés beszédű, magabiztos és megközelíthetetlen. Valahogy nem stimmelt a megjelenése és a magatartása. Borzas, nagy haj, farmernadrág és teljesen érzéketlen hűvösség.

Elmesélte: az év végi jegyet zárták le az osztályban. botrányt okozó lány, akit ettesre állított ki, kardoskott, hogy szerzett év közben hármast is, ezt a tanár

gatásától és osztályvizsgára kötelezik az év végén. Ez szóba sem jött.

Az iskolában a következőket hallottam még az ügyről. A lány egyetemre készült, nem akarták kizárással „kettétörni a sorsát". A választott szakjához szükséges tárgyakból — a kettes fizikával szemben matematikából is — jelest szerzett. A KISZ-ben jól dolgozott. Az egyetemi felvételi rendszer a hibás benne, hogy a tanulást csak egyes tárgyakra korlátozzák a gyerekek. (Megkérdeztem, a lány nem emlékezett rá, négyese vagy ötöse volt-e szorgalomból félévkor.) Közölték velem, hogy a vétkes osztálya okozott már gondokat a tantestületnek. Sokféle apróbb fegyelmi ügy, igazolatlan hiányzás, egyszer „sztrájk" — dolgozatírás megtagadása — kísérte pályafutásukat. (Kizárásra nem került sor még a 30 igazolatlan óránál többet összeszedő tanuló esetében sem.) Másodikban elhagyta őket az osztályfőnökük. Az újjal nem melegedtek össze. Az előz miért ment el? „Kérte az á

WÜRTZ ÁDÁM 15

Első mondataimban a csodáról írtam. Würtz Ádám művészetének a csodája, gondolom, mindenki számára érzékelhető. Csak rajtunk múlik, hogy fölfedezzük, magunkba fogadjuk, magunkkal vigyük, csodáktól talán nem mentes hétköznapjainkba. Mert *Würtz Ádám művészete kihívás az elszürkülés, az értelemvesztés, a szellemi életet sorvasztó modern kori loholás életformája ellen, felnőtteknek szóló mese és csodatevés, s igazán nem kér túl nagy fáradságot, hogy mi is részesüljünk ebben a csodában.* A lehetőséget e kiállítás megadja.

Szalay Károly

MAGY 76

Szal

WÜRTZ ÁDÁM 6

Bonyolultan gazdag rajzain, rézkarcain, festményein nincs egyetlen vonal, folt, amelyet az alkotás folyamatát megzavaró töprengés, mérlegelés vetett volna papírra, de olyan vonal és folt sincs, aminek ne lenne értelme, célja a műalkotásban. Sőt, az esetlegesség látszata ellenére bonyolultan megszerkesztettek a képei, s ebben a bonyolultságban rendszer van, anélkül azonban, hogy ez a rendszer, ez a szerkezet tolakodóan elnyomná a mondandót, háttérbe szorítaná a mű egyéb elemeit, vagy akár az alkotói egyéniséget. És ez azért fontos, mert képeinek szuggesztivitását első látásra lenyűgöző hatá-

MAGYA

Szalo

WÜRTZ ÁDÁM 7

sát, első látásra lenyűgöző hatá-
a képzőművészeti kifejezési mó-
dot alárendeli saját emberi in-
dulatainak, érzelmeinek.

Azt hiszem Würtz Ádám egy-
folytában önmagáról vall min-
den képén, még a könyvillusztrá-
ciókon is. Mert Shakespeare-,
Dickens-, Zrínyi-, Csokonai-, Pe-
tőfi-, Madách-, Kassák-, Bartók-,
József Attila- vagy Babits-illusz-
csak arról tanúskodnak,

Würtz Ádám

művész is kiállitott Győrött a rézkarc-
bemutatón a Petőfi Ifjusági házban.

Magyar Hirlap 1978/293/8

Würtz Ádám, grafikusművész

A tiszakécskei nyári művésztelep alkotásaiból rendeztek kiállítást a község műv.-i központjában. A játékosságot, a filozófikus iróniát Würtz Ádám képviseli. Egyik rajzában a nyári művésztelepnek állított emléket: „1979. júl. 25.-én, délelőtt 10 órakor egy kis tanyánál a kecskeméti határban" – írta a lap jobb felső sarkába. /említve/.

„Egy vasárnap délután Ókécskén" c. /repr./

Vadas Zsuzsa: Variációk a Tiszára.
Petőfi Népe, 1979. nov. 18.

Würtz Ádám, grafikus

szama. Irodalmi évfordulókhoz kapcsolódva adták közre bibliofil kiadásban, német nyelven, *Móricz Zsigmond* klasszikussá vált novelláját, a Hét krajcárt, *Würtz Ádám* nyolc művészi illusztrációjával. S...

2

-: Corvina-kiadványok.

Esti Hírlap

Bp. 1979. júl. 11

Daily News
1979. aug 29.

Ádám Würtz
Grafi Mezőrés

den Eisenbahnen löste in Schweden einen „Sturm auf die Bahnhöfe" aus. Die Wiederentdeckung des Reisens per Lokomotive wurde noch durch steigende Benzinpreise begünstigt, so daß auch passionierte Autofahrer der Straße untreu wurden. Ursprünglich hatten die Planer bei den schwedischen Staatsbahnen damit gerechnet, daß acht bis zehn Prozent mehr Reisende kommen würden. Unter dieser Voraussetzung hätte der Staat 80 Millionen Kronen (rund 35 Millionen DM) zuschießen müssen, und der schwedische Reichstag hatte diese „Rückentdekkung" auch bewilligt.

Bald wird die 200 000. Rabattkarte verkauft. Alle Erwartungen sind aber übertroffen worden. Die Verantwortlichen können sich freudig die Hände reiben, denn bisher ist im Personenverkehr eine Steigerung von durchschnittlich 25 Prozent zu verzeichnen.

ein Erstlingswerk auszeichnen. Zu den Ehrengästen der diesjährigen Festspiele zählen neben anderen der Schauspieler Klaus Kinski und die Dramatikerin und Filmregisseurin Marguerite Duras.

Frankfurt/Main (DPA) — Der französische Soziologie und Publizist Raymond Aron (74) ist am Dienstagvormittag mit dem Goethe-Preis der Stadt Frankfurt/Main ausgezeichnet worden. Der mit 50 000 DM ausgestattete Preis wurde dem Soziologie-Professor in Anwesenheit von Bundespräsident Prof. Karl Carstens vom Frankfurter Oberbürgermeister Walter Wallmann überreicht. In seiner Laudatio hob der jetzige Direktor der „London School of Economics", Prof. Dr. Ralf Dahrendorf, die Beziehungen seines Freundes Aron zu Jean Paul Sartre und Charles de Gaulle hervor, an denen er sich „gerieben" habe.

Nehmen Sie eine HUNGAROTON Schallplatte als Geschenk mit!

WÜRTZ ÁDÁM (

MAGYAR HIRLAP ~~I.8.~~ 1979
Wagner: Végrevalam

WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész nem valami gyakran szerepelt az utóbbi években a nyilvánosság előtt, sem egyéni, sem kollektív kiállításokon, sem a fővárosban, sem az ország más tájain. S amit itt-ott láthattunk tőle, az is jobbára egyre aszkétikusabb szerkezetű, fekete-fehér, sokszorosított grafikai ciklus egy-egy darabja volt. Így aztán többszörösen is kellemes meglepetés, amit most nyújt a nézőnek, a boglárlellei *Kék kápolnában*. A fehér falakon fekete keretekben tíz közepes méretű festmény sorakozik a legutóbbi évek terméséből. Feltétlen festménynek nevezném őket, mert egyértelműen festői a hatásuk, noha közelebb hajolva észreveheti a szemlélődő, hogy papíralapon főleg színes pasztellel és más vegyes, grafikai eljárással készültek. Amit így együtt avagy külön-külön képviselnek, az viszont mindenképpen új Würtz eddigi oeuvre-jében — és talán mostani képzőművészetünkben is. Ugyanakkor szerves folytatása az előzményeknek — és talán éppen ezért jellemző mind Würtz egyéni arcélére, mind kortárs grafikánkra, festészetünkre.

azonban, hogy egy pillanatra is becstelenné, ügyének árulójává lett volna.

Van valamelyes igaza *Szondy Györgynek*, amikor az utószóban a regény megszerkesztetlenségé-

WÜRTZ ÁDÁM 2

MAGYAR HIRLAP 1979/2c
Wagner: Végrevalami r

Már elöljáróban érthetőbb lesz, ha konkrétan rátérünk, miben is áll ez a sajátos vonás. Nos, Würtz nagyjából ugyanolyan technikai rutinnal, meg ehhez társuló intellektuális érzékenységgel és nem utolsósorban önfeledt, gyermekien naiv játékossággal keveri a kulturális reminiszcenciákat modern korunk kellékeivel, avagy a legpontosabban megépített realizmus részle-

ről szól. Erről azonbe
nűleg nem az f
felelős. A
ző h

WÜRTZ ÁDÁM

MAGYAR HIRLAP
Wagner: Vé

...a legkoltőibb lebegésekkel, és egy képzeletbeli álomvilággal, mint például Schéner vagy Gross vagy Rékassy, és még folytathatnánk a felsorolást. A folklór hagyományainak átértelmezésében is velük rokon. Még a szentendrei iskola legjobb hagyományainak továbbfolytatója — Vajdáig viszamenően és Barcsayval bezárólag. Figyeljük csak meg a játékkakast, a dróton rángatható bábut a *Felvonulásban* (a gyermekrajzutánzatok mellett), aztán a *Boccacio I—II.* pléhfeszületét meg a szárnyasoltárok középkori figuráit (a reprószerű re-

WÜRTZ ÁDÁM 4

MAGYAR HIRLAP
Vagner: Vég

neszánsz portrék mellett), nem is beszélve a *Bizánc I.—II.—III.* falfreskó- és krónikaminiatúrarészleteiről (a hagymakupolás templomok mellett), és lehetetlen észre nem venni a gyertyát, a lámpát (a nadrágszíj, a cigarettadoboz mellett) a *Groteszk álomban*, meg a „szentendrei" tűzfalakat a Bosch emlékének szentelt kompozícióban (a madáremberek, a repülő halak társaságában). A *Farsang* figurái busójárás- és vursliszerűek, míg a *Ballada* falusi házai felett népies barokk failóra lebeg.

ERŐSZAKOSAN és csak pél-
dán megvilágítására ragadtuk
ki etve elemeket. Ám
ens amúgy
n felerősítve is
megmásítva — elérnek. S
fines alappapíron, az arany-
és ezüstfesték használatán túl,
szóval leírhatatlan,
ezeken a képe-
z egyéni grafik-
es festőiségét,

MAGYAR KIRLAP
Wagner: Végrehajtási nap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 OKT

Könyvvilág

Würtz Ádám,
grafikusművész

1021

Würtz Ádám rajza Hidas Antal Mi lesz holnap c. verseskötetéből (Szépirodalmi)

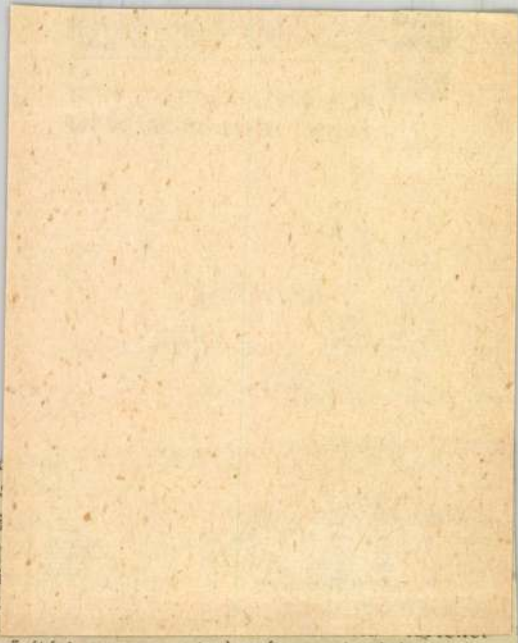

ének kölc
A publici
zerűsítő
ált formái
dőszerűség
el ezelőtt
ai korszerűsítési program
dja, amely kiemelt helyet
kíván biztosítani a had-
sereg modernizálásának.
Amióta az (időközben mó-
dosított) program érvény-
ben van, kínai katonai kül-
döttségek lepik el a világot,
pontosabban annak tőkés
felét, és együttműködésről
tárgyalnak. Annak az or-
szágnak a képviselőiről
van szó, amely 1979 feb-
ruárjában nyílt agressziót
indított szomszédja, a Viet-
nami Szocialista Köztársa-
ság ellen, s amely legfőbb
ellenségének a Szovjetuniót
tekinti. A szerző lényegi
mondanivalója éppen azok-
kal a veszélyekkel foglal-
kozik, amelyek ebből az
egyelőre csíraformájú
együttműködésből az egész
haladó világra nézve adód-
nak. A napi hírek mozaik-
kockáiból Várnai Ferenc —
könyvének legutolsó, nagyon
friss részében — összeállí-
totta azt a képet, amely
csaknem minden lényegeset
elmond a nagyhatalmi poli-
tikát követő Kína katonai
céljairól s arról a szerep-
ről, amelyet a tőkés világ
a kínai hadseregnek a
Szovjetunió ellenében szán.

tudomány, irodalomtörté-
net, esztétika, filozófia ta-
nulmányozói. Mehring
Marx, Engels, Lenin kor-
társa volt (1846-ban szüle-
tett), s miután a polgári
liberalizmus álláspontjáról
eljutott a marxizmushoz,
annak élete végéig (1919-
ben halt meg), legkövetke-
zetesebb hirdetője, védel-
mezője lett, s Lenin is
olyan politikusnak, teore-
tikusnak tartotta, aki
„nemcsak szeretne, hanem
tud is marxista lenni".
Mehring marxista eszme-
rendszerének néhány téves
elemét a mozgalom legki-
válóbb teoretikusai bírál-
ták (köztük az esztétikai
dogmatizmussal kapcsolat-
ban Lukács György), de
az életmű teljességére nem
ezek, hanem az életerős
gondolatok, lényegében
marxista felfogás, követ-
kezetesség a jellemző. En-
nek bizonysága az is, hogy
a XX. század második fe-
lének marxista gondolko-
dása egyre többször vonja
be Mehringet a marxizmus
térhódító vitáiba. A berlini
Dietz Verlagnál megjelent
14 kötetes életműsorozat 13.
kötetéből válogatott a Kos-
suth Kiadó hat tanul-
mányt, elsősorban filozó-
fiai jellegű munkákat.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1980 FEB
VILÁGOSSÁG

Würtz Ádám,
grafikusművész

HUSZONEGYEDIK ÉVFOLYAM • 1980 • FEBRUÁR

Főszerkesztő:
Kács József
Főszerkesztő-he
Horknai Zsuzsa

Szerkesztőség:
Budapest
, Münnich Ferenc utca 26. 1361
Telefon: 110-800, 117-201

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. 1959
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Till Imre

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a hírlapkézbesítő
postahivataloknál, a kézbesítőknél,
a Posta Központi Hírlap Irodájánál
KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz.
1900)
Közvetlenül vagy postautalványon,
valamint átutalással a KHI 215-96 162
forgalmi jelzőszámra

Előfizetési díj fél évre 48,— Ft
Egész évre 96,— Ft

2927 Athenaeum Nyomda, Budapest
Ofszet magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

INDEX: 25 871 ISSN 0505-5849

92 A „homo turisticus" m
A turizmus mint a természet é

96 Bukfenc és plutónium
Szemelvények

Könyvekről

101 A természet védelme é
Paczolay Péter
David Dickson: Alternative T
of Technical Change
Radical Technology

Ideológia és társadalom

105 Jólét vagy egyenlőség
A szükséglet- és fogyasztáspro

Meditáció

116 Irodalmár töprengés a t

Tájékozódás

123 Jövőről, pluralizmusró
Beszélgetés Herbert Marcuse-

126 Nemzetközi konferenci
a tudattalanról • *Ga*

Szemle

132 Az egyházak társadaln
Győri Sándor

A címlapon és a hátsó

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Würtz Ádám,

VILÁGOSSÁG

1980 FEB

grafikusművész

1021

Ára: 8,– F

Világosság

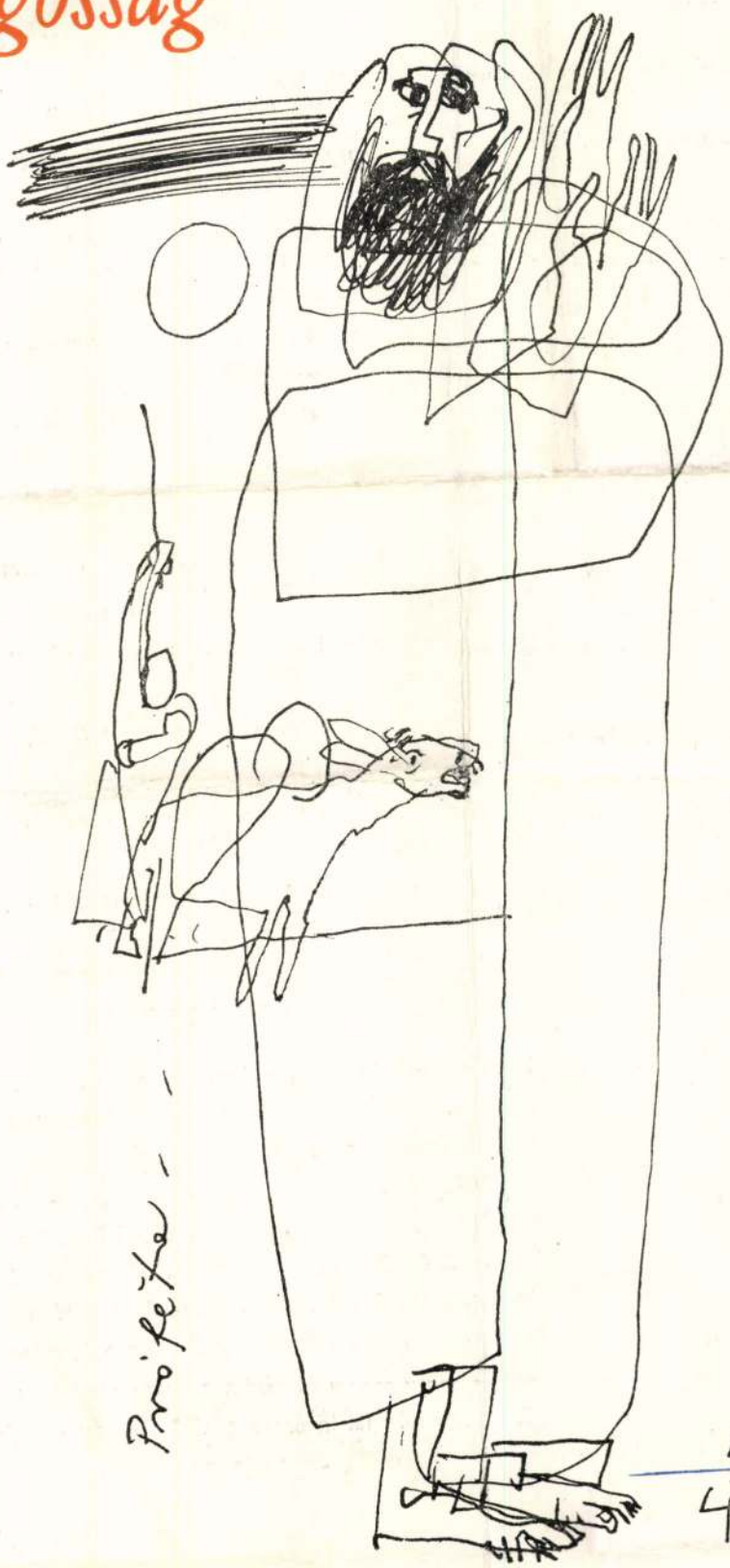

Würtz

479

SOMMAIRE

73 L'homme et la technique • *Tadeusz Płużański*

82 La protection de notre environnement
István Tölgyesi

88 L'évolution de la biologie et de la technique supprime-t-elle la sélection naturelle?
György Csaba

92 L'apparition de l'homo turisticus" • *Lívia Hahn*

96 La crise écologique (passages)

101 La protection de la nature et la transformation de la société • *Péter Paczolay*

105 Bien-être ou égalité? II. • *Tamás Tóth*

116 Méditation d'un littérateur sur la conscience historique • *Zsuzsa Széll*

123 Entretien avec Herbert Marcuse • *Péter Hardi*

126 Conférence internationale à Tbilissi sur l'inconscient • *László Garai*

132 Le rôle social et politique des Églises au Vietnam
Sándor Győri

73 Человек и техника
Тадеуш Плужаньски

82 Охрана окружающей среды
Иштван Телдеши

88 Прекращает ли естественный отбор развитие биологии и техники?
Дьердь Чаба

92 Возникновение «человека-туриста»
Лившя Хан

96 Об экологическом кризисе (Отрывки)

101 Книги об охране природы
Петер Пацолаи

105 Благосостояние или равенство? Ч. II.
Тамаш Тот

116 Раздумья литератора об историческом сознании • *Жужа Сэл*

123 Беседа с Маркузе • *Петер Хардй*

126 Международная конференция в Тбилиси о бессознательном
Ласло Гарай

132 Общественно-политическая роль церквей во Вьетнаме
Шандор Дьери

kesztő bizottság:

m György, Balló István,
ce László, Benkő Károly,
n István, Koroknai Zsuzsa
erkesztő-helyettes),
les István, Lukács József
erkesztő), Mátrai László,
kácsy Gyula, Zoltai Dénes

erkesztőség munkatársai:

s György, Farkas János,
Károly, Klaniczay Gábor,
Magda, Sziklai László

E SZÁMUNK SZERZŐI

Tölgyesi István biológus • *Csaba György*, az orvostudományok doktora, egyetemi tanár, Semmelweis Orvostudományi Egyetem • *Hahn Lívia*, az IBUSZ vezérigazgató-helyettese • *Paczolay Péter* egyetemi hallgató, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar • *Tóth Tamás* adjunktus, ELTE Bölcsészettudományi Kar • *Széll Zsuzsa*, az irodalomtudományok kandidátusa, docens, ELTE Bölcsészettudományi Kar • *Hardi Péter* egyetemi adjunktus, Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem • *Garai László* kandidátus, tudományos osztályvezető, MTA Pszichológiai Intézete • *Győri Sándor* újságíró, a Népszabadság munkatársa

grafikus művész

KÖNYVVILÁG

1980. MÁRCIUS ÁRA: 2,– FT XXV. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

A MAGYAR KÖNYVKIADÓK ÉS KÖNYVTERJESZTŐK EGYESÜLÉSÉNEK LAPJA

1021

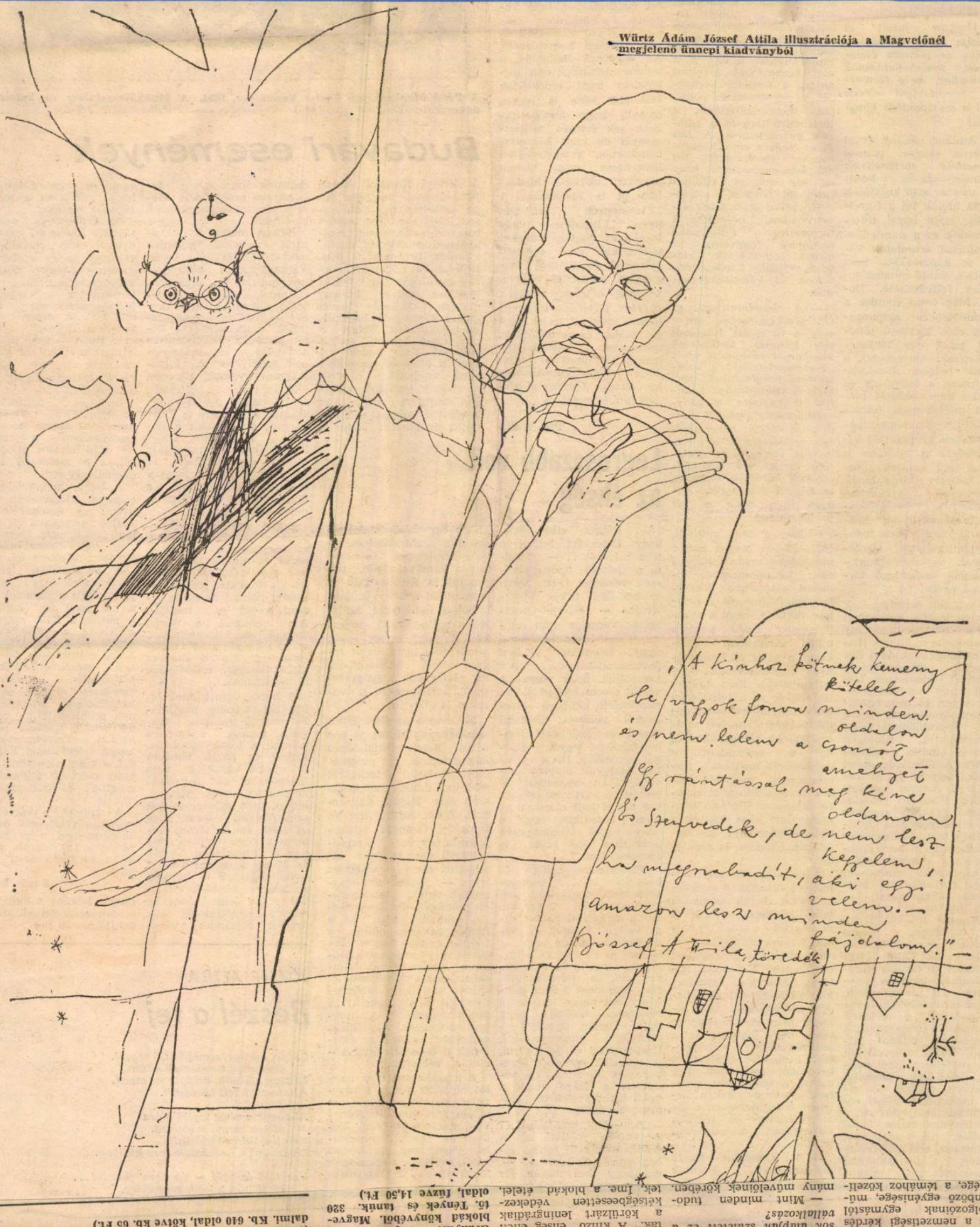

Würtz Ádám József Attila illusztrációja a Magvetőnél megjelenő ünnepi kiadványból

(József Attila minden verse és versforgatása. Szeptő dalmi. Kb. 640 oldal, kötve kb. 65 Ft.)

Granyin: Fejezetek a blokád könyvéből. Magvető. Tények és tanúk. 320 oldal, fűzve 14,50 Ft.)

sok alapjan szuletett ez a vállalkozás?
— Mint minden tudomány művelőinek körében.

tak." A kinzó éhség ellen a körülzárt leningrádiak kétségbeesetten védekeztek, Íme, a blokád ételei,

nogy a nemzetiségi kérdés eldolgozóinak egymástól különböző egyénisége, műveltsége, a témához közeli-

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 357-748, 340-728
1980 MÁR
Könyvvilág

A történetírásról

Beszélgetés Glatz Ferenccel

latz Ferenc az MTA Tör-
énettudományi Intézete
örténetírás történetével
oglalkozó osztályának ve-
etője, a *História* című,
emrég indult lap szer-
esztője. Fő érdeklődési te-
ülete a történetírás törté-
ete és a történettudomány
lméleti kérdései. Az Aka-
émiai Kiadónál jelenik
neg *Történetíró és politi-*
a című könyve.

— Hogyan jutott el
unkája során történettu-
omány és politika viszo-
yának, kölcsönhatásának
utatásához, mely törté-
zek munkásságát elemzi
bből a szempontból köny-
ében?

— Amikor néhány évvel
zelőtt a magyar polgári
örténetírás történetének
anulmányozásába kezd-
em, már az első kutatások
arra hívták fel a figyel-
nemet, hogy hazai törté-
etírásunk és a mindenko-
i politikai áramlatok kö-
ött a kapcsolódás igen
rőteljes, szinte minden te-
ületen felfedezhető. Ho-
yan függ össze mindez a
özgondolkodás alapanya-
ának erős történeti tölté-
ével (azaz egy társada-
omtörténeti tényezővel), a
nagyar polgári államme-
hanizmus, a tudomány és
olitika kapcsolódását biz-
osító intézmények (társu-
atok, intézetek, nagyszabá-
ú kutatási programok) ki-
pülésével? A kérdésre a
álaszt egy korszak ural-
odó polgári irányzatának
lemzésével igyekeztem
negadni; az ellenforrada-
om uralomrajutását köz-
etlenül követő évek tudo-
nánypolitikájának, ideoló-
iájának és történettudo-
nányának összefüggő tár-
yalása révén.

Az említett összefüggések
negvilágítására a korabeli
nagyar történettudomány
vállalkozása, a „Fontes His-
oriae Hungaricae Aevi Re-
entoris" (Magyarország
jabbkori történetének for-
ásai) című kiadványsoro-
at nemzeti és nemzetiség-
örténeti köteteinek, illetve
zok problématörténeti
lőzményeinek filológiai
lemzése kínálta a lehető-
égeket. A lehetőség abból
dódik, hogy az új- és leg-
jabbkori magyar nemzeti
ejlődés többszöri félolda-
assága, gyakran tragikus
belső ellentmondásai követ-
eztében hazai történeti iro-
dalmunkban a nemzeti prob-
ematika s a hozzá szoro-
an kapcsolódó nemzetiségi
érdés a történetírói gon-
dolkodás alappilléreit ké-
bezte. Így készült el egy-
gy önálló fejezetként a
tót", a szerb, a horvát
kérdésnek és feldolgozóik
Steier Lajos, Thim József
s Miskolczy Gyula) mun-
kásságának elemzése. Igye-
keztem azt megmutatni,
hogy a történetírói koncep-
cióalkotásban, a történeti
olyamatok súlypontjainak
kijelölésében miként ját-
szanak közre, közvetlenül
agy áttételesen, napi poli-
ikai, ideológiai, személyi
felekezeti, családi, sőt al-
ati) motívumok, végső so-
on társadalmi indítások, s
történettudomány belső
ejlődése, ill. adottságai
forrásbázis, szakmai felké-
szültség, forráskritikai
zempontok stb.), miként
épezik e koncepcióalko-
ásnak hol keretét, hol esz-
özét, hol visszafogóját.
Azt kívántam kimutatni,

tés módja, viszonya a napi politikához mennyiben érezhető a megszületett történeti koncepción. A fiatal Szekfű Gyula történetírói érlelődése egyes szakaszainak kidolgozásával általánosabb módszertani kérdések megválaszolására törekedtem: meddig érezhető s milyen téren, mennyire átformálódva jelentkezik a történeti megismerő tevékenységben a fiatalkori neveltetés, a „műhely" sokat emlegetett hatása, mennyire befolyásolják a hivatalnok-értelmiségi munka mindennapjai, a nap mint nap kézbe vett levéltári anyag, a szellemi környezet, az ideológiai és politikai megrázkódtatások a történetíró ítéletét a nemzeti történelemről. A *Der Staat Ungarn* című Szekfű-munka elemzésével azt akartam megmutatni, hogy az oly sokszor említett „szellemi hatások", „történetfilozófiai irányzatok érvényesülése", beépülése a történetíró felfogásába mennyire függvénye az azokat interpretáló történész aktuális kérdésállításainak és válaszkereséseinek.

— A közelmúltban az Ön szerkesztésében jelent meg a Gondolat Kiadónál egy külföldi történészek munkáiból válogatott kötet „Történetelméleti és módszertani tanulmányok" címmel. A válogatáshoz készített terjedelmes, a történettudomány elméleti kérdéseiről szóló bevezetőjében részletesen ír a történetírás történetének kutatása és az elméleti-módszertani kérdések vizsgálata közötti viszonyról. Hogyan függ össze a két problémakör?

— Már a fent említett, 1973—74-ben megírt könyv munkálatai során világossá vált: kutatómunkánk elméleti alapjainak sürgető továbbfejlődése és fejlesztése diktálja, hogy a szaktudomány maga kezdjen minél aktívabban foglalkozni a saját szaktudományos megismerésének specifikumaival. Erre késztet bennünket az a felismerés, hogy egy adott szaktudomány ismeretelméleti sajátosságainak feltárásához és így a szaktudományos megismerés módjának, természetének megvilágításához kevés a filozófiai ismeret, ahhoz az illő szaktudomány (így jelen esetben a történettudomány) gyakorlatának ismerete is szükséges.

A historiográfia az a tudományos diszciplina a történetíráson belül, amelynek feladatköréhez tartozik a történetíró személyiségének, a téma feldolgozása körülményeinek, a történeti mű eredetének, hatásának feltárása. Művelése módszertani jártasság nélkül nehezen elképzelhető. Úgy hiszem, hogy ezt figyelembe véve, nem jogtalan az a feltevés, hogy a historiográfiai elemzés eszközeivel behatóan ismerhetjük meg azokat a tényezőket, amelyek közreműködnek a történeti megismerésben s így a történetíró és politika viszonyának alakulásában is.

— A Gondolat Kiadó gondozásában jelentek meg az Ön által szerkesztett „Történetírók Tára" című sorozat első kötetei. Milyen meggondolá-

a történettudomány területén is egyre gyakrabban hangoztatják az igényt: mérjük fel pontosan, meddig jutottak el a korábbi nemzedékek kutatói egy-egy téma feldolgozásában. Erre a rendszerező, áttekintő feladatra kíván vállalkozni a magyar történettudományon belül a „Történetírók Tára". Azt is figyelembe vettük a sorozat elindításakor, hogy régebbi történetíróink számos alapvető munkája csak igen nehezen hozzáférhető. Az egyetemi hallgatók, a történelemtanárok és a történelem iránt érdeklődők szélesebb köre is régóta igényli, hogy történetírásunk sok értékes teljesítményét ne csak közvetve, kritikákból, értékelésekből ismerhesse meg, hanem könnyen elérhető kiadásban el is olvashassa. A „Történetírók Tárá"-ban ilyen „klasszikus" vagy legalábbis fontos műveket jelentetünk meg, értékelő előszóval és számos magyarázó jegyzettel ellátva. Lesznek kötetek, amelyek egy-egy történész legjelentősebb munkáit teszik közzé, mások csoportosulások, irányzatok reprezentáns írásait tartalmazzák majd. Az első kötet *Domanovszky Sándor Gazdaságtörténeti tanulmányai* volt.

Pók Attila

A Pécsi Munkásképző Egylet Vezetősége, 1894. A Munkásmozgalom és kultúra c. dokumentumkötetből (Kossuth)

Budavári események

A Zrínyi Katonai Kiadó javaslatomat magáévá téve, 1970-ben úgy határozott, hogy sorozatot indít a magyarországi várak hadtörténeti múltjának bemutatására. 1972-ben az egri, 1976-ban a szigetvári várról szóló kötetem került kiadásra, melyet harmadikként 1978-ban Csorba Csaba *Esztergom hadikrónikája* követett. Ebben a sorozatban kapott helyet 1978-ban Nagy László *A végvári dicsőség nyomában* című munkája is. A most megjelent legújabb kötetben pedig a budai vár rendkívül változatos históriáját igyekszem történeti múltunk iránt egyre fokozottabb érdeklődést mutató olvasóközönségünknek bemutatni.

A kép, melyet Buda váráról rajzolok, komplex módon vázolja fel a budai Várhegynek és környékének múltját a prehisztorikumtól a főváros 1944—45-ös ostromáig. Nem csupán a hadiesemények leírását kapja kézhez a kötet olvasója. Fellebbentem a fátylat a vár születésének rejtélyéről is, folyamatosan nyomon követem kialakulását, fejlődését, sőt a palota XVIII—XIX. századi kiépítésére is fényt derítek. Felvázolom a palotának a második világháború barbár pusztítása utáni újjászületését is, melynek során a magyar királyok székhelyéből a magyar kultúra és tudomány fellegvára lett.

Budát középkori okleveleink az ország közepének, szívének nevezik. Valóban, sorsa és múltja nem csupán egy viszonylag körülírt kis területé, hanem tömören tükrözi az egész ország sorsát és múltját. Ám nemcsak a budai várnak, de környékének, sőt Óbudának, s nem utolsó sorban a túlparti Pestnek kialakulásáról, fejlődéséről is beszámolok.

A budai várostromok leírásában mindig maximális tárgyilagosságra törekszem, mindig elismerem például a török katonák, tisztek és pasák valóban jó katona voltát, s nem titkolom el az ostromló keresztény hadak gyengéit, hibáit, nem egyszer bűneit sem. Vallom viszont, hogy az 1686. évi, a török uralomnak véget vető ostromban a Lotharingiai Károly és Miksa Emánuel vezette soknemzetiségű európai szövetséges ezredek katonái vitán felül katonailag nagyot nyújtottak és sok magyar bajtársuk mellett ezren és ezren áldozták a budai vár alatt a legdrágábbat: életüket.

Az 1848—49-es szabadságharc budavári eseményeiről sem mondhatjuk el, hogy széles körben ismeretesek, pedig mindenképpen méltók arra, hogy közismertek legyenek. Méltók azért, mert megmutatják a magyar honvédsereg ragyogó győzelmét Buda falain, de azért is, mert felvillantják kudarcait is, melyek éppúgy részei históriánknak, mint a diadalok.

Budavár hadtörténeti eseményeit az 1944—45-ös harcokkal zárom, de nem mellőzhetem a német SS által történt elfoglalását, s a maroknyi testőr ellenállását sem.

A budai hadműveleteket sohasem elszigetelten, politikai és katonai miliőjükből kiragadva vizsgálom, hanem mindig azok teljes összefüggésébe ágyazva rajzolom fel.

A sok századot felölelő küzdelemből úgy vélem, jól kitűnik a haditechnika, a harcászat és hadászat fejlődése a XIV. századtól a XX-ig, a kőgolyóvető géptől a sorozatvetőig. A harci események hátterében megismerhetjük a hadjáratok, hadseregek szervezését, lőszer- és élelemellátásuk utánpótlásának problémáit, a csapatok sorait tizedelő járványokat. Felvonulnak a küzdő felek dunai hajóhadai, s tanúi lehetünk néhány nagyobb folyami ütközetnek és partraszállásnak is.

A kötetet a várról, az ostromműveletekről és a hadjáratokról nagy számú vázlat s 120 darab fénykép-illusztráció teszi teljessé.

Sugár István

(Sugár István: A budai vár és ostromai. Zrínyi. 360 oldal, kötve 50 Ft.)

Legrosszabb volt az éhség

„A Führer elhatározta, hogy Pétervárt letörli a föld színéről... — mondta a német-haditengerészeti vezérkar 1941. szeptember 22-i titkos direktívája. — Szovjet-Oroszország veresége után semmi érdek sem fűződik e nagy település további fennmaradásához... Azt javasoljuk, hogy vegyék a várost szoros blokád alá, és mindenféle kaliberű lövegekből zúdított tüzérségi tűzzel és szüntelen légibombázással tegyék a földdel egyenlővé. Ha a városban kialakult helyzet következtében megadási kérelmet terjesztenek elő, akkor ezt el kell utasítani... Nem érdekünk, hogy e nagy város lakosságának akár csak egy része is megmaradjon."

Vérforralóan gonosz és kegyetlen terv. A legvéresebb rémtörténet írója sem képes hasonlót kiagyalni. Pedig ez Leningrádban maga volt a valóság. A fasiszták blokád alá vették a várost, és megindult a lakosság küzdelme a fennmaradásért, a felszabadulásért. Majdnem 3 évig, pontosan 900 napig tartott a rettenetes blokád Nagy Péter, Puskin, Gogol, Lermontov, Dosztojevszkij, Csajkovszkij városa körül. A fasiszták nemcsak fegyverekkel támadtak, de beküldték a Néva mellé a halál legkegyetlenebb előőrsét, az éhséget is.

„Azt ettük, ami akadt... A kályha mellett tűzifa feküdt — meséli Jelena Mihajlovna Nyikityina —, egy vagy két hasáb. Én fogtam egy hasábot (emlékszem, fenyőfa volt), és rágni kezdtem, mert fiatal fogaim harapni vágy-

ahogy egy másik emlékező sorolja: „Madáreledelből való kendermag, és maguk a kanárik, rigók, papagájok is, összeszedték a tapétákból, a könyvek tábláiból a lisztenyvet, kifőzték a hajtószíjakat, macskát, kutyát, varjút ettek, mindenféle ipari olaját fogyasztották, felhasználták az olajkencét, a gyógyszereket, a fűszereket, a vazelint, a glicerint..."

900 napon át éltek ilyen körülmények között a hős város lakói. Önfeláldozó küzdelmükről, megpróbáltatásaikról, tetteikről irodalmi művek sokasága szólt már. Mégis, úgy érzem, Alesz Adamovics és Danyiil Granyin dokumentumkönyve mindegyiknél megrázóbb, s hitelesebb. Mert — ahogy ők írják —, „ennek az igazságnak címei, telefonszámai, vezeték- és keresztnevei vannak". Igen, itt a blokád névtelen hősei, a túlélők emlékeznek a kegyetlen megpróbáltatásokra, hiteles tanúk sokasága mondja el nemcsak az éhínég kínjait, az intézményesített halált, hanem a mindennapokat is: ahogyan dolgoztak, ellenálltak, embereket és életeket mentettek a fasiszták által körülzárt városban.

A szerzők sok száz naplót olvastak végig, magnóval faggatták a blokád ma is élő koronatanúit. Könyvük, amely a Magvető „Tények és tanúk" sorozatában jelent meg, fájdalmas valóságot idéz, századunk történetének legszomorúbb lapjait.

Köves József

(Alesz Adamovics—Danyiil

JÓZSEF ATTILA

Beszél a tej

Csöpp, gyenge, csetlő-botló reggel.
Guggolok lim-lomok között.
Lágyan elülünk, komoly szemmel.
Ájtatosak a teli köcsögök.

Alszom s a világ szelíd máza
alélva sárgul szivemen.
Várok a Vörös Óriásra!
S vár sonka, kolbász, kamra hűsiben.

Vár föld és gyár — óh éhes, jösszte!...
(A tömött tejszín megremeg,
álmában érinti csöpögve
a bajusztörlő, tuskódad kezet.)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Würtz Ádám,
grafikusművész

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1980 MÁR 25

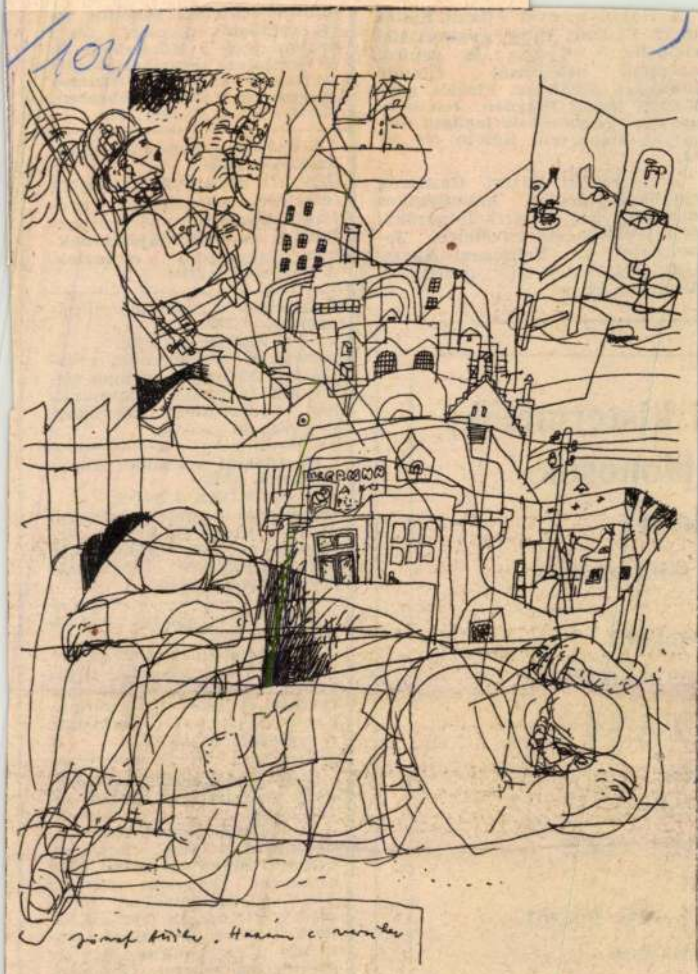

JÓZSEF ATTILA-EMLÉKKIÁLLÍTÁS DEBRECENBEN

A megyei József Attila Emlékbizottság ízléses emléklapot jelentetett meg József Attiláról, amely Nagy Zoltánnak a költőről készített metszetét, Würtz Ádámnak a Hazám című vershez készített tollrajzát s a Hazám című szonettciklus hetedik szonettjét tartalmazza fakszimile kiadásban. Ezenkívül két vers (Csak az olvassa, Kész a leltár) olvasható nyomtatva az emléklapon.

József Attila 75. születésnapjának megünneplésére készül a Kossuth Lajos Tudományegyetem könyvtára. Az emlékkiállítás ma, március 25-én 11 óra 10 perckor nyílik a könyvtár kiállítótermében. A kiállítást dr. Pál Antalné rendezte, megnyitja dr. Tamás Attila egyetemi tanár.

A Hajdú megye
ipari Vállalat na
rendelkező gyor
azonnali belépé
munkára alkalma
korlati időtől füg
zés: az igazgatási
tályon Debrecen,
11.

A Debreceni Á
Üdítőital üzeme
munkára női és
és éjjeliőrt keres
lentkezés: a Debreceni Állami
Gazdaság Üdítőital üzemében,
Üttörő u. 24. sz.

i kistermelők,
jdonosok,
lem!
kisgépekből
ésekből
gybekötött
ÍTÁST
ınk
lusi téri
AKI BOLT
tt
24—26. között.
om nap.
NI ÁFÉSZ

Alkalmi dolgozókat
ÚTTISZTÍTÓI MUNKÁRA
felveszünk
Köztisztasági Szolgáltató Vállalat
JELENTKEZÉS:
Debrecen, Szabadság útja 1. szám

A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
ZSJÁK PÁLNÉ
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak.
A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
SZIKORA JÁNOS
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak.
A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
ÖZV. BÖKÖNYI ANTALNÉ
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak.
A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és rokonunk
VARGA ANTAL
nyugdíjas, 74 éves korában, hosszú, súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése március hó 27-én, csütörtökön délelőtt fél 11 órakor lesz a Köztemető II. o. ravatalozó termében a református egyház szertartása szerint. Gondozója. Lakás. Debrecen, Barcaság u. 50.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy
CSUTAK LAJOS
a Petőfi Sándor Iskola volt tanára, 1980. március 2-án eltávozott szerettei köréből. Kívánsága szerint 1980. március 20-án csendben eltemettük. Kedves lényének emlékét el nem múló szeretettel megőrizzük. Bánatos felesége, gyermekei, testvére és rokonai. Lakás: Debrecen, Mata János u. 7. I. em. 5.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
ÖZV. GILVÁCSI JÓZSEFNÉ
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Würtz Ádám, grafikusművész

Szántó Tibor 1954-ben került a Móra Kiadóhoz, itt gyerekkönyveket kellett csinálni.—

A gyerekeknek szánt Kassák-versek Würtz Ádám rajzaival jelent meg.

Németh S. Katalin: Beszélgetés Szántó Tiborral Kortárs, 1979. 9. 1421–28 old.-ig.

Würtz Ádám grafikus

L. Kass János

P. hűcs J.: A szép magyar illusztrációért J.

Népszabadság, Bp. 1981. márc. 20.

Würtz Ádám, grafikus

Vámos Miklós: Háromszoros vivát. Drámák, hangjátékok. Würtz Ádám illusztrációival (Szépirodalmi). —

-ki

7

Népszabadság, Bp. 1981. márc. 10.

Würtz Ádám, grafikusművész

Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum Képtárában tíz plakát - a két évenkénti Miskolci Országos Grafikai Biennálékról - kiállítása látható. A tárlat átfogja a grafika hosszú éves fejlődését. - A művész Shakespeare-illusztrációi bravúros technikára vallanak. / ismétlés /

TV-Híradó 2.

1980. febr. 6. Televízió 2. 21.20 / Vége /.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-776
Würtz Ádám,
1980 FEB 9
MAGYAR HÍRLAP
grafikusművésza

Beszélgetés Würtz Ádámmal

Tárlat a tengeren túl

„Würtz Ádám nevéhez fűződik az ARTEX külkereskedelmi vállalat tavalyi legsikeresebb üzlete: 50 ezer dolláros szerződést kötött az USA-ban a művész munkáira. Az amerikai partner elképzelése szerint rézkarcait egy esztendő alatt széles körben megismertetik az amerikai közönséggel, hogy majd egy nagy kiállítás alkalmával személyesen is bemutathassák a művészt a gyűjtőknek...” — olvashattuk világgazdasági hetilapunk egyik őszi számában.

— Nem kellett egy évig várni — mondja a dolgok közepébe vágva a grafikusművész, immár újra itthon, az egyhónapos amerikai tartózkodás után, Máglya közi műtermében. — Tavaly tavasszal írtuk alá a szerződést, amelynek értelmében húsz darab rézkarcomat vásárolták meg. A nyomatokat júliusban kezdtük kiküldeni, és mivel rögtön sikert arattak, már augusztusban fölmerült a kiállítás megrendezésének konkrét terve, az én részvételemmel. Kiutazásom — sajnos — elhúzódott, de végül november elsején repülőre ültem, 18 eredeti, színes lapommal, amelyekből tízet előzőleg itthon is láthatott már a hazai közönség boglárlellei kápolnatárlatomon.

— Kérem, szóljon valamit a kiállításról.

— A társaság, melyhez szerződésem köt, *műgyűjtőkből* áll. Főleg orvosokból, meg különböző más, képzőművészettel foglalkozó műértőkből és szakemberekből. Közülük magyar származású *Arányi János*, a jogi tanácsadó, aki aztán a szervezés mellett a tolmács szerepét is vállalta. Különben én voltam az első meghívott művész-vendégük Magyarországról. A *Profile Gallery* — ahol kiállításom november végén megnyílt — New York *Greenwich Village* elnevezésű művésznegyedében található, a Hudson partján, egy sarokszálloda első emeletén. Minden rézkarcomból három színvariáció került a falakra, remekül paszpartúzva, kifogástalan paravánokon, úgyhogy a kész kiállításon semmi változtatnivalót nem találtam. Remekül szervezték a reklámot is. Az egyik tévéállomás például esti főműsorban vetítette a pár éve itthon, rólam készült portréfilmet, amelyet *Farkas Tamás* rendezett. A megnyitó előtt is volt tévéelőzetes, amelyen több munkámat bemutattak, a rádió- és újsághírekről nem is beszélve... Úgyhogy végül is zsúfolásig megtelt a galéria, és ez a rendező műbaráttársaság számára is kellemes meglepetést jelentett. A vernisszázson részt vett a magyar főkonzul is feleségével, valamint New York-i képzőművészek, és éjjel tizenegy óráig nem lehetett a tárlatot bezárni az érdeklődő közönség miatt...

— Miben látja sikerének titkát?

— Azt hiszem, hogy a mai művészet — az érzelem tudatos kirekesztése után, avagy ebben a még mindig tartó periódusban — fölfigyel lassan az emberi érzésekre, a lírára, a groteszkre, az indulatra, a játékosságra, a kolorit harmóniájára is. Szerintem a művészetnek az emberi *érzelemhez* is kell szólnia, és akkor kontaktust tud teremteni a nézővel. Én a művészet szabadságát úgy értelmezem, mint *Picasso*, hogy a kifejezés érdekében építem át a világot, s fogalmazom képpé élményeimet. Elsődlegesnek és meghatározónak a művész egyéniségét, tehetségének mélységét tartom, és nem a stílust. Mert egy stílus (például a barokk) leírható, meghatározható, de az illető stílusban dolgozó művészek személyisége, a karakter, a mondanivaló, a tehetség mennyire más és más (például *Rembrandt* és *Rubens*) mennyire eltérő világot teremt.

— Milyen művészi élményben volt része?

— A legnagyobb élmény számomra még Amerikában is *Rembrandt* maradt és *Picasso*, bármit is csinál. Erre már régebben, az *Ermitázsban* járva rádöbbentem, és ezen a nézetemen nem változtatott mostani utam sem. Pedig láttam sok mást is: Greco-vásznakat, szép *Boscht* és *Vermeert*, *Chagallt*, *Kleet* és így tovább... Ám a legnagyobb meglepetés a sok Rembrandt volt, a New York-i *Metropolitanben*, vagy a washingtoni *National Gallery* termeiben számomra ismeretlen remekművekkel találkozhattam... Emellett minden más könnyed rögtönzésnek tűnik, nincs az a drámaisága, az a mélysége... Pedig egy hónap alatt sok múzeumot, rengeteg galériát bejártam, amennyit csak bírtam... Őszintén meg kell mondanom azonban, számomra meghökkentően izgalmasat a maiak közt nem találtam. Jó „ötletlihegés” folyik, olykor majdnem kirakatrendezői szinten, *kapható eredeti Picasso, Chagall, Dali levonat, együtt a döbbenetes giccsel.* Ekkor kezdi értékelni az ember, valóságosan milyen színvonalat jelent egy budapesti Képcsarnok Vállalat üzlete...

— Melyek legközelebbi tervei?

— A megnyitó után több galériatulajdonos hívta fel menedzseremet (más városokból, például Washingtonból is) és az igény azóta egyre gyarapodik. A kiállított anyagot pár nap alatt megvásárolták. Nemrég újabb lapokat küldtünk ki. A terv szerint további tárlatot rendeznek áprilisban New Yorkban, aztán Mexikóban és így tovább... Így tehát dolgozni kell erősen és szinte kapkodom a fejem, mert ez a munkatempó szokatlan. *De a saját mértékem szerinti részt vállalom!*

— Tulajdonképpen azért álltam rá erre az amerikai szereplésre, hogy kiléphessek a világba, a világot több rétegében megismerhessem, és egy teljesen más, sokkal *nyersebb közegben* is mérhessem magam.

Wagner István

s ínsége

Ez részben érthető, hiszen az emberek úgy gondolkodnak: az óvoda nem kötelező, de jó lenne, ha a gyermekem bejutna, hát segítsünk, legyen több férőhely. Az iskola viszont kötelező, gondoskodjon az állam az ellátásról. Igaz, a feltételek biztosítása állami, tanácsi feladat, de elegendő pénz hiján a tanácsok nem képesek maradéktalanul eleget tenni ebbéli kötelességeiknek, ezért kérik a lakosság segítségét. Be kell látnunk végre, hogy ha egy *negyvenlelkes osztályba*, ráadásul szükségtanteremben jár az a gyerek, az majdnem olyan káros, mintha egyáltalán nem járna iskolába. S a feltételek alkalmatlansága következtében a gyerekek nem sajátítják el, csupán a minimumot, *a színvonalas tantervet úgyszólván nem lehet végrehajtani.* Néhány éve a szakmunkásképző intézetekben végeztünk felmérést. Döbbenten láttuk, hogy a diákok jelentős része írni-olvasni is alig tud. Nekik akarunk fizikát, matematikát tanítani? Szakmát adni a kezükbe?... S hogy ilyen szinten állunk, az — sajnos — az általános iskolák hibája.

Rendezett társulás

— *A megoldás?*

— A jelentés több javaslatot is tartalmaz. Talán a leglényegesebb, hogy a VI. ötéves tervben *elsőbbséget kell adni az alsófokú oktatás igényeinek*, s a fejlesztéseket a ciklus első felében meg kell kezdeni. Keresni kell az átmeneti megoldásokat, de nem szabad megengedni, hogy ezek véglegessé váljanak, mondván: a demográfiai hullám levonul, utána majd csak meglesznek... Nem leszünk meg, mert a követelmények mind tovább emelkednek. Aztán: további körzetesítés ott és akkor legyen, ahol ennek megvannak a feltételei. *Össze kell hangolni az építkezéseket*, a tanácsok tekintsék kiemelt feladatnak az oktatási színvonal javítását. S amit már említettem: a tömegszervezetek vállalják a mozgósítást társadalmi munkára. Enélkül nem tudunk előbbre jutni.

Egy pedagógiai vitán hallottam nemrég, hogy az általános iskolákban ideje lenne átvenni már a nyelvtanítás *audiovizuális* módszereit. A vázolt körülmények ismeretében — mosolyt fakasztó ötlet. Hisz előbb elegendő tanterem, mellékhelyiség, étterem, napközi és tornaterem kell, hogy a gyerekek elférjenek. Idézzük ismét Apáczait: *„Az iskola (...) tanítók és tanulók rendezett társulása, akik az emberi életkörülmények szempontjából hasznos és szükséges ismereteket tanítanak és tanulnak."* Rendezett társulás, emberi körülmények: legelőször ezeket kell megteremteni!

Bálint B. András

Tanácskoztak a tiszt

Készülődés a parlament tavaszi ülésszakára

Pénteken a Parlamentben tanácskoztak az országgyűlés tisztségviselői, az állandó bizottságok elnökei, a fővárosi és a megyei képviselőcsoportok vezetői.

A megbeszélésen *Apró Antal*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja az országgyűlés elnöke ismertette a parlament soronkövetkező, tavaszi ülésszakának előkészítésével kapcsolatos teendőket.

A tanácskozáson — amelyen részt vett *Sarlós István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a HNF Országos Tanácsának titkára és *Rácz Sándor*, az MSZMP KB osztályvezetője — *dr. Markója Imre* igazságügy-miniszter szólt arról, hogy az atomenergia biztonságos alkalmazását magas szintű jogi szabályozással is elő kell segíteni. Ezután *dr. Szijártó Károly* legfőbb ügyész az ügyészi szervezet nevében mondott köszönetet azért, hogy a képviselők az 1977 szeptemberében tartott legutóbbi parlamenti beszámoló óta is hatékony segítséget nyújtottak a törvényességi feladatok megoldásához, választókörzetükben hozzájárultak a törvénysértések megelőzéséhez. Utalt arra is, hogy újabb beszámolóra készülnek a törvényesség helyzetéről, az ügyészi szervezet kétéves tevékenységéről csakúgy, mint a legfelsőbb bíróságok. *Dr. Szakács Ödön*, a Legfelsőbb Bíróság elnöke arról tájékoztatta a képviselőket a többi között, hogy az utóbbi két év a bíróságok elvi irányítását is ellátó Legfelsőbb Bíróság életében mozgalmas időszak volt. Fontos iránymutatásokat kellett adni az időközben megjelent és hatályba lépett új, magas szintű jogszabályok egységes értelmezéséhez és megfelelő alkalmazásához.

Az ülésen felszólalt *Lakatos Pál, Szabó József* és *Vida Miklós* országgyűlési képviselő.

Utazási kedvezmények fiataloknak

A hazai tájak és a határon túli nevezetességek megismeréséhez több mint tízfajta utazási kedvezménnyel járul hozzá az EXPRESS Ifjúsági és Diák Utazási Iroda.

Csak a felét fizetik a vasúti jegyeknek a kiránduló KISZ-alapszervezetek, az országjárásra induló úttörőrajok és iskolai

tanulók, ha hatnál többen jelentkeznek az útra. A 10 éven aluli kisdiákok 75 százalékos kedvezményt kapnak. A tömegszervezetek, üzemek, vállalatok és termelőszövetkezetek szervezte csoportos vasúti utazásokon 33 százalék a kedvezmény mértéke 25 részvevő esetén.

A tanulmányi kirándulásra induló osztályok ugyancsak 33 százalékos engedményt kapnak a VOLÁN járatain, a KISZ-építőtáborozó fiatalok pedig díjmentesen utazhatnak hazánkban. Hajóval is olcsóbb a csoportos ifjúsági utazás.

Az EXPRESS több nemzetközi szövetség kedvezményeit is hozzáférhetővé teszi a magyar fiatalok számára. A nemzetközi diákszövetség igazolványának tulajdonosa a szocialista országok vasútvonalain 25 százalékos kedvezményben részesül. A múzeumok és a képcsarnokok kiállításaira is olcsóbban juthat.

Az olcsó szállást szolgáltató *„Youth hostel"*-mozgalom igazolványára programjavaslatokat adnak, pénzt váltanak, térképeket, útikönyveket árulnak és olcsó étkezésről is gondoskodnak.

Utazásaik alkalmával — huszonhat éves korukig — mintegy négyezer forintért — úgynevezett *„Inter rail"* igazolványt is vásárolhatnak az EXPRESS-nél a nyugatra érvényes útlevéllel rendelkező fiatalok. Ennek felmutatásával 18 ország vasútvonalait használhatják. Magyarországon 50 százalékos kedvezménnyel, a külföldi vonalakon pedig díjtalanul utazhatnak, egy hónapig.

A nappali tagozatos főiskolások és egyetemisták kiválthatják az ISTC (International Student Travel Conference) igazolványt is, amelyet szállás-, étkezési és utazási kedvezmény mellett színház-, opera-, hangverseny- és múzeumlátogatásra is felhasználhatnak — az ára mindössze 35 forint.

Burkolatok, csatlakozások, kapaszkodósávok

Wurtz Ádám
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, [illegible] ÚLLŐI ÚT 51.
Telefon: 133-068, 337-748, 340-725
1979 - 5
Alföld
Archívum

1021

IRODALMI ÉS MŰVELŐDÉSI FOLYÓIRAT

1979/5

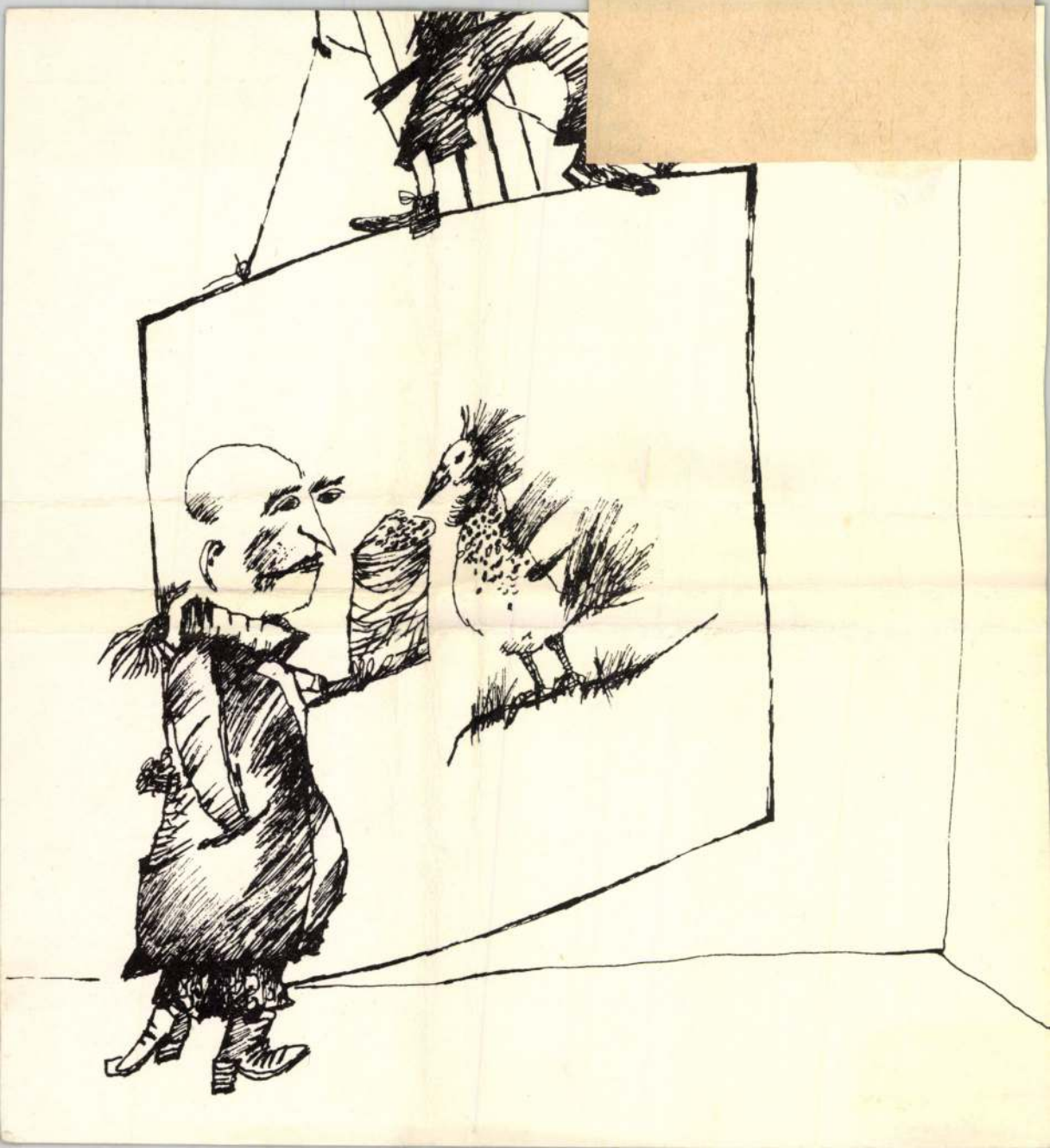

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 SEP

Könyvvilág

Würtz Ádám

grafikusművész

1021

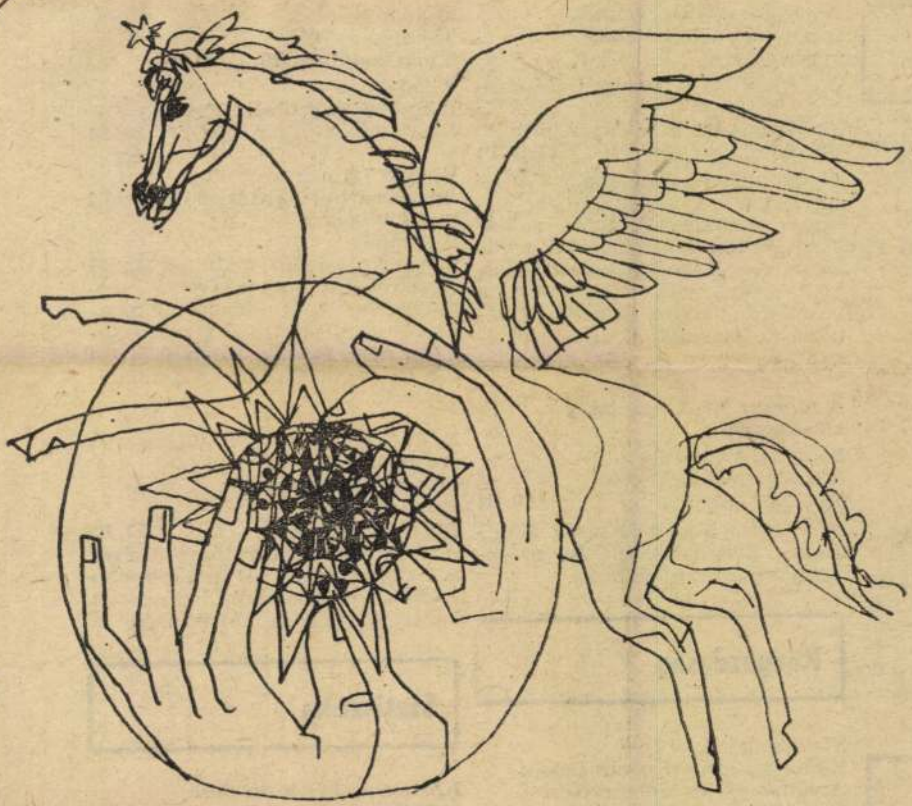

Würtz Ádám illusztrációja Beney Zsuzsa Nyitva van az aranykapu c. kötetéből (Móra)

A gazdálkodó szervezetek szerződéseire vonatkozó jogszabályok

Összeállította: Baranyai János—Haitsch Gyula
Közgazdasági. Kis Jogszabály.
496 oldal, kötve **27,50 Ft**

Megtalálhatók benne a szállítási szerződésekre, a vállalkozási jellegű szerződéstípusokra vonatkozó jogszabályok, továbbá a villamos és gázenergia közszolgáltatási szabályzatok, valamint a termékforgalomra és az árszabályozásra vonatkozó rendelkezések.

A Magyar Népköztársaság alkotmánya

Közgazdasági.
Kis Jogszabály.
85 oldal, kötve **10 Ft**

A Magyar Népköztársaság alkotmánya kihirdetésének 30. évfordulójára látott napvilágot.

Közgazdaság

Badacsonyi György—Kamarás Jenő—Kovács Lajos:
A vállalatok és költségvetési szervezetek ellenőrzése

Közgazdasági.
456 oldal, kötve **52 Ft**

Az első rész az általános ellenőr-

[illegible] László:
Tanulmányok a piacszervezés köréből

Akadémiai.
A szocialista vállalat 10.
Kb. 170 oldal, fűzve kb. **30 Ft**

Rugyai Tamás:
Kereskedelmi rendszerszervezési esettanulmány

SZÁMOK.
Kb. 300 oldal, fűzve kb. **70 Ft**

A leíró rész után a szerző meghatározza a megoldandó feladatokat és azok célját: a szervezői tevékenység részeit, lépéseit, majd elemzi a lehetséges megoldások egyikét.

P. E. Torgensen—I. T. Weinstock:
A vezetés — integrált felfogásban

Közgazdasági.
488 oldal, kötve **97 Ft**

A vezetéstudomány tárgykörében a leglényegesebb és legszélesebb körben használható válogatott ismereteket adja közre a kötet.

Statisztika

Közlekedési és hírközlési évkönyv, 1978.

Statisztikai.
Kb. 200 oldal, fűzve kb. **100 Ft**

Tájékoztatást nyújt a szállítási és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉL MAGYARORSZÁG

1979 JUN 17

Wirth Ádám,
grafikusművész

5

1021

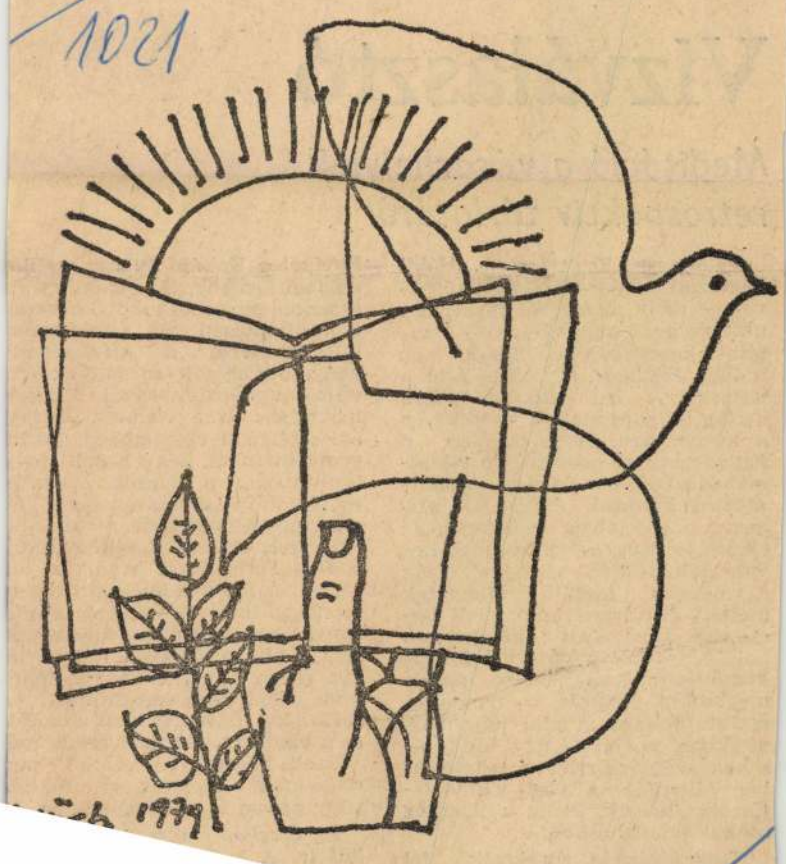

6

Vízválasztó

Meditáció a vásárhelyiek retrospektív tárlatáról

Véletlen-e, hogy az „alföldi festészet" címkével ellátott törekvés — mely jószerével vásárhelyi piktúrára is redukálható — vitáink kereszttüzébe került az utóbbi években? Év vége felé a vásárhelyi őszi tárlatok idején utólag főlparázslanak a viták, s a központban leggyakrabban *a hagyomány és korszerűség ellentmondásoktól sem mentes, feszültségeket hordozó kérdése áll*, színezve a szocialista realizmus, az elkötelezettség, a tájhoz-emberhez való kötődés felhangjaival. Az egymásnak feszülő ellentétek mellett elsuhanni önmagunk becsapása, ám hogy tulajdonképpen hol is rejtezik a vásárhelyi képzőművészet kulcskérdése, nehéz megtalálni elemzés, oknyomozás, őszinte feltáró munka nélkül. A vitákban pedig — úgy tűnik — sokak számára csak a fekete-fehér ellentéte, a vagy-vagy választása létezik. Pedig a jelenség sokkal bonyolultabb!

Negyedszázada sorakozik fel minden ősszel a vásárhelyi és a

Egyiket a Kohán György mellbe vágóan kemény, konstruktív exp resszionizmusából kinövő *Szurcsi János* képviseli, aki a monumen talitást ötvözi a kifejezésmó nagy, összefogott formáival, erő teljes expresszivitásával. A mási lehetséges út a *Németh József* aki úgy teszi egyetemessé lokáli problémáinkat, hogy beépíti hely indíttatásait a barlangrajzok, a indiai művészet egyéniségén át szűrt egyetemességébe. A harmadi lehetőség legkiválóbb képviselőj *Szalay Ferenc*, aki krónikási hű séggel, szinte dokumentalista pon tossággal kísérte nyomon a me zőgazdaság szocialista átszervezé sét, a kis közösségek mikrovilá gát és az egyes ember életéne hétköznapi keserveit-örömeit. A vásárhelyi művészet többi alkotój és a velük közösséget vállaló mű vészek valamilyen szállal kap csolódnak ezekhez az utakhoz vagy éppen ezekből nőttek ki

Az összkép a tér
kül le. A

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 – 5

Alföld

grafikusművész

1021

lföld

ES MŰVELŐDÉSI FOLYÓIRAT

1979/5

Würtz Ádám
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Grafikusmérés
1979
Alföld
5

alföld

10 forint

Würtz Ádám

1021

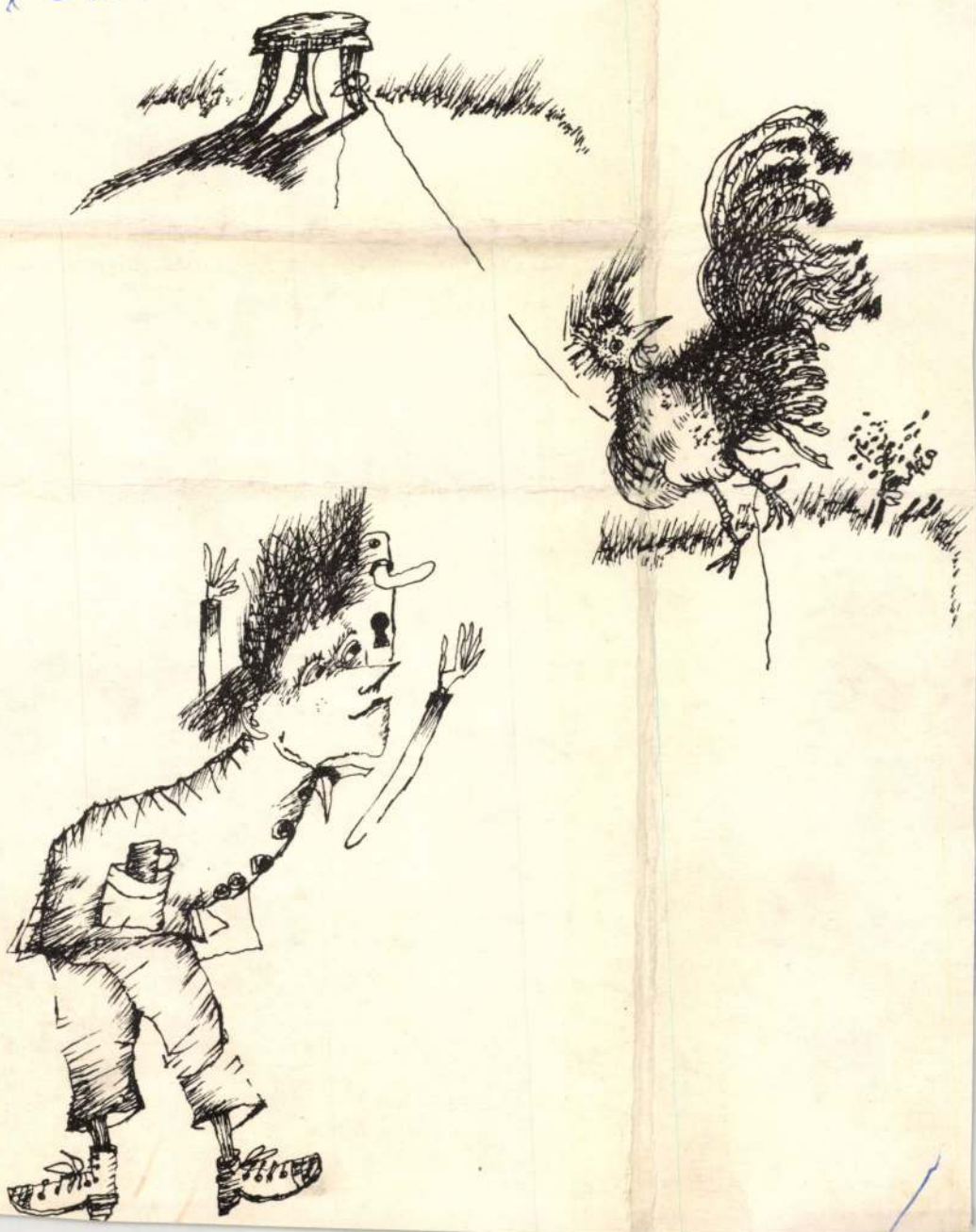

Würt. Hídány

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 5

Alföld

grafi [illegible]

1021

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 — 5

Alföld

Gyafi Mosonyi

1021

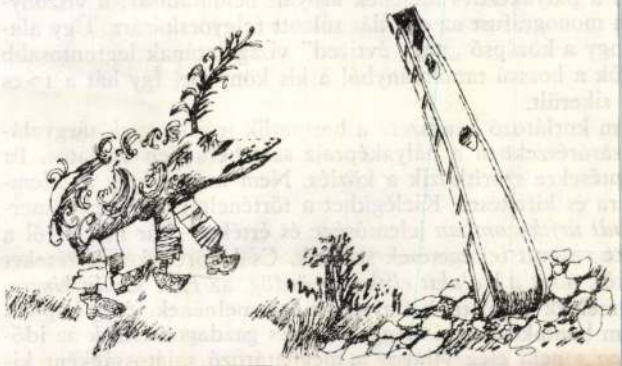

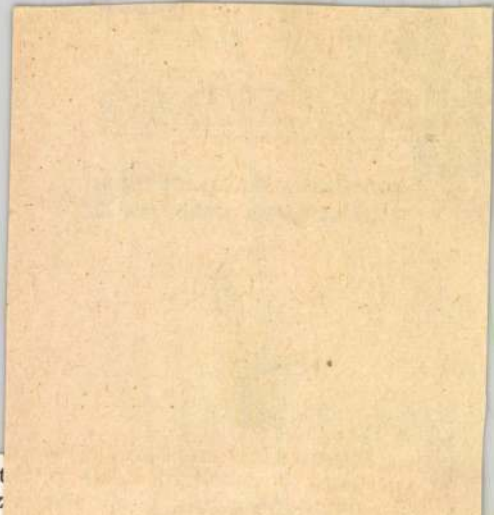

ulmány értékei beépült
melynek törzsanyaga az
a „nagy évtized" előzm
s. Arányos és tartalmas
ellákról és regényekről,
itémára, a Turgenyevtő
otívumkörök leírására,
ek" mondott *A podolini kísértet* tömör és színvonalas
enntartásokkal kezelt „mikszáthos korszak"-problémát.
ítási időszakaként fogja fel Bori Imre az első periódust,
vellák s *A vörös postakocsi* áttörését és fordulatát. A kis-
i a pályakezdés idejének árnyalt bemutatását; a viszony-
a monográfust az előadás túlzott felgyorsítására. Úgy ala-
ogy a középső „nagy évtized" vizsgálatának legfontosabb
ők a hosszú tanulmányból a kis könyvbe. Így hát a 10-es
sikerült.

m korlátozó kényszere a harmadik írói korszak tárgyalá-
zárórészekben a pályaképrajz szembetűnően vázlatos. Itt
ntésekre szorítkozik a közlés. Nem marad hely az elem-
ra és kifejtésre. Kielégíthet a történelmi regények ismer-
ult úrfikoromban jelentősége és értéke – bár már erről a
re szabott fejtegetések szólnak. Csak töredékes jelzéseket
ről, mint a *Valakit elvisz az ördög,* az *Etel király kincse,*
melyek jóval több figyelmet érdemelnének. Alig kapnak
m bontakozhat ki meggyőzően és gazdagon ennek az idő-
en s nem elég világos a meghatározó sajátosságként ki-

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1979 5

grafikusművész

Alföld

1021

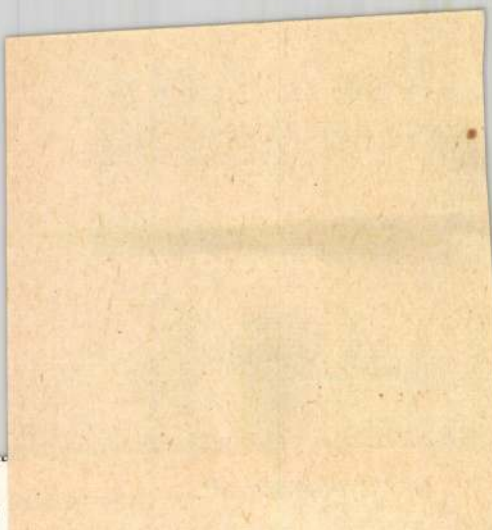

tolsó!
sengtek – azok,
at ittak.

oszlopokban – s
ett. Csak a fá
Jemcsak a filisz
épnek: „Mint
." És az Étáni-
lgáltassák elnyomó uraiknak, a filiszteusoknak?
danita!
Delilára gondolt. A szájára, mely olyan színben
festette volna, mint a föníciaiak a gyolcsaikat.
am és erősíts meg engemet csak még az egyszer . . .
ágáért, mert Delilát én már meg nem láthatom . . .
opot. – Vesszek el én is a filiszteusokkal!

6.

sokban. Utcáikat magas sánc és mély árok fogta
cott, kórusban kiáltották könyörgésüket Belzebub-
ghallották, elnémultak. Nem tudták, mi történhe-
os egére, majd tűz ütött ki. A jajveszékelő embe-

eltámadt erejében!
ıy jelentkezett a leprások telepén.

1979 5

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

Alföld

grafi munkái

1021

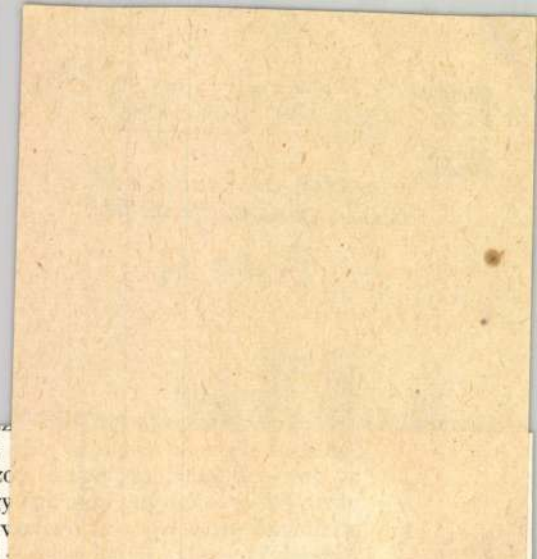

lágirodalmi hangváltás mindig a megfordíthatatlanság
lott a készülődés is a szemünk előtt zajlik megannyiszo
irodalmári – szemünktől. Nem arról van szó tehát, hogy
variánst eredményez; azonos eredetű motívumokról olv
változó tájának némely jegye. A *Levegőért kapkodva*
tartalmával pontosan erről szól; ily módon e dolgozat
támaszkodna; de hát állítható-e akár ilyesmi, akár az el

Mintha tágas termeken keresztül
levegőért kapkodva futnánk,
hogy még egyszer hallhassuk hőskorunk
naiv csataképeinek
iszap-csendbe süllyedő zaját.

Ez egyben költészetkritika is; a költészet történetének tudatát helyezi idézőjelbe és fénybe. A versekkel ugyanaz történik, ami a közléstartalmukkal. Elmerülnek; fordítva esik meg velük a tenger alatti teremhistória. Előbb hallatszik az emberi hang. Azután kerülnek a „kivüli térbe". S mégis: belénk.

6

Ezzel mintha a befejezést, a Pilinszky-verset készíteném elő. Szó sincs róla; a befejezetlenségről már volt szó. Hangvétel és téma, beállítás és téma, beállítás és hangvétel: három elem elcsúszásváltozatai, rokonságai; nem lehet időrendiséget nyilvántartani a motívumok vándorlásában. Ez a vándorlás mintha magát a költészetet ismételné meg, olyan közegben, ahová nem vagyunk bejáratosak. Mintha a kollektív tudat így fogadná vissza anyagait, hogy újra – mások által – használja őket. Amikor a művek rokonságait felfedezzük, a kollektív tudat őrlőeszközei (is) vagyunk. Ebben a fényben látszik – e pillanatban s nekem – Pilinszky itt aktuális verse, az *Egyenes labirintus*:

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 4

Alföld

Grafikusművész

1021

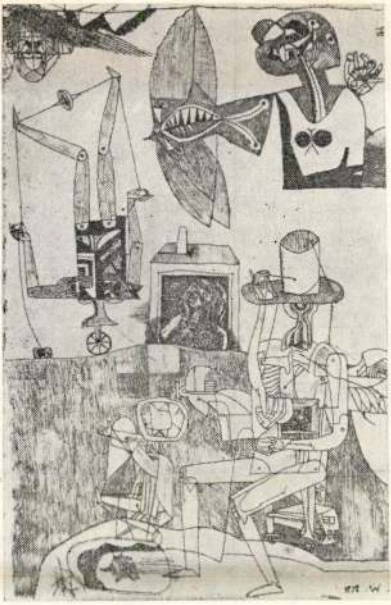

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1979 4

Alföld

grafikusmúzeum

1021

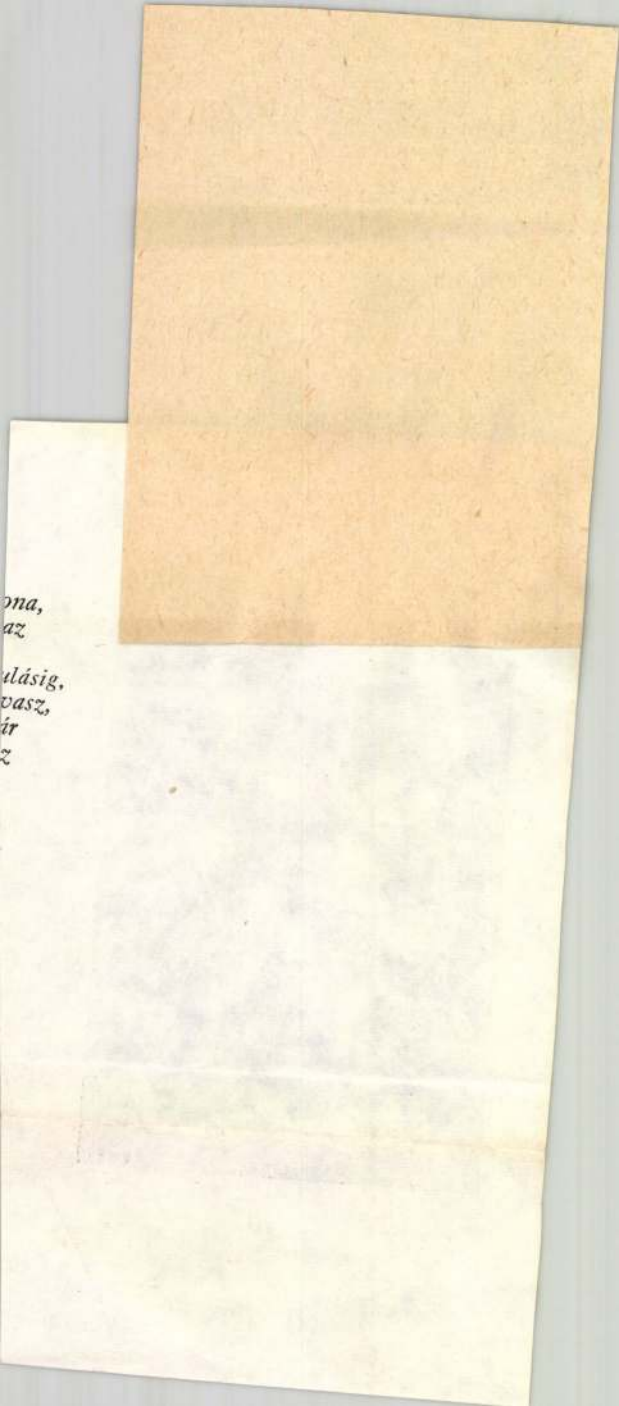

Wünsch Aladár

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1979 4

Alföld

Gyöngyösi

1021

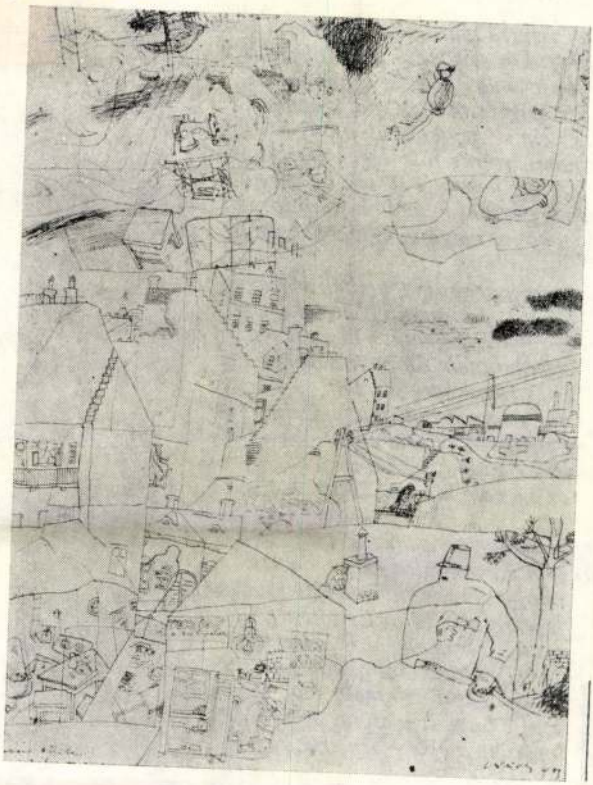

ahogy kitaláltam ezt
az egészet s még másat is
kitalálok vagy kitalálhatnék (innen)
nem is biztos hogy irigylem

egyszerre maradtam magam – mondhatom
ilyenkor sejlik elő ing alól a bánat
most is úgy kellene lenni ennek
de zsigereim csak megpihennek
s nem remeg bennük hiány-kocsonya-ég
nem sistereg föl idegek jég-bilincse
amiért nekem adassék bocsánat
vagy bármi nemtelen föloldozás azért
hogy ím magamhoz vagyok méltó ennyire

mert magam magamban jó vagyok –
bár oktalanság a boldogok
féltékeny faggatása tán vallomása nem
elmondanám de nem tudom
vagy nem merem talán
vagy nem is volt igaz igazán
vagy belebuktam egy szóba – –
itt ez a vers is kész lesz
és én nem látszom többé alóla

mit akarhat a mag a földben?
lám ily messzire mégis eljutottam
ahogy tűnve-tűnődve ültem ottan
feleselve az idővel s fölkélt
a vágyam nemzeni – habár ezt
pironkodva mondom el csak itt
(amit szeret az ember nem meri . . .)
s míg leszállt a csönd az égből
megjött a NŐ – ismerve régről

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1979 4

Alföld

grafikusmúzeum

1021

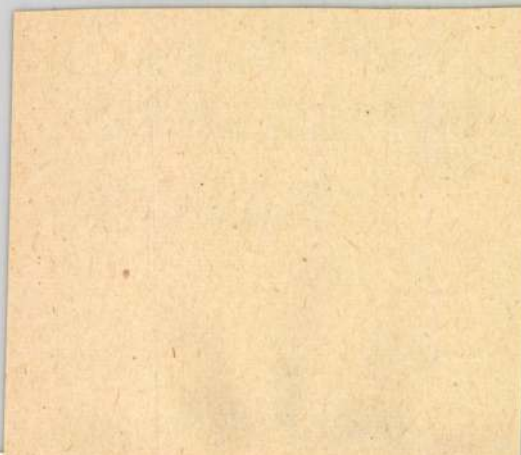

le-fo-
azonn
melyn
meger
Nem
A ház
szer is
járatja körben a tekintetét, megs gatja vele vetett
vasalt pizsamát, melynek, éppen úgy, mint az ágyne
áll kis időre apja-anyja esküvői képe, a maga érettségi
A többit már másnapra hagyja, ágyba bújik, hamarosa
Ha történetesen kezdő író, akkor előbb még előveszi
ember egyszer eldobja a cigarettáját . . ."
Harmadnap pedig visszautazik.

Würtz Ádám

...TŐFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 5

Alföld

grafikusművész

1021

stroncium-tartalmú esők,
hadd járja rajta táncát
szomorú árnyék, szomorúbb verőfény.

Harc a mulandósággal

A nagy szerkesztő rég halott,
de még sokáig itt
botorkáltak közöttünk
két lábon járó tévedései.

Freon gáz

Az lesz csak cifra dolog,
ha végül nem a hadvezérek,
félőrültek, hatalmi tébolyukban tomboló
diktátorok vagy elnökök,
hanem a divathölgyek, szorgos háziasszonyok
törlik le bútorfényező és rovarirtó
vagy hónalj-illatosító spray-ikkel
az életet a föld színéről,
s elpusztítva a légkör ózonrétegét,
utat nyitnak a gyilkos
ibolyántúli sugaraknak.

Wurtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 4

Alföld

avatikszemüvés

/ 1021

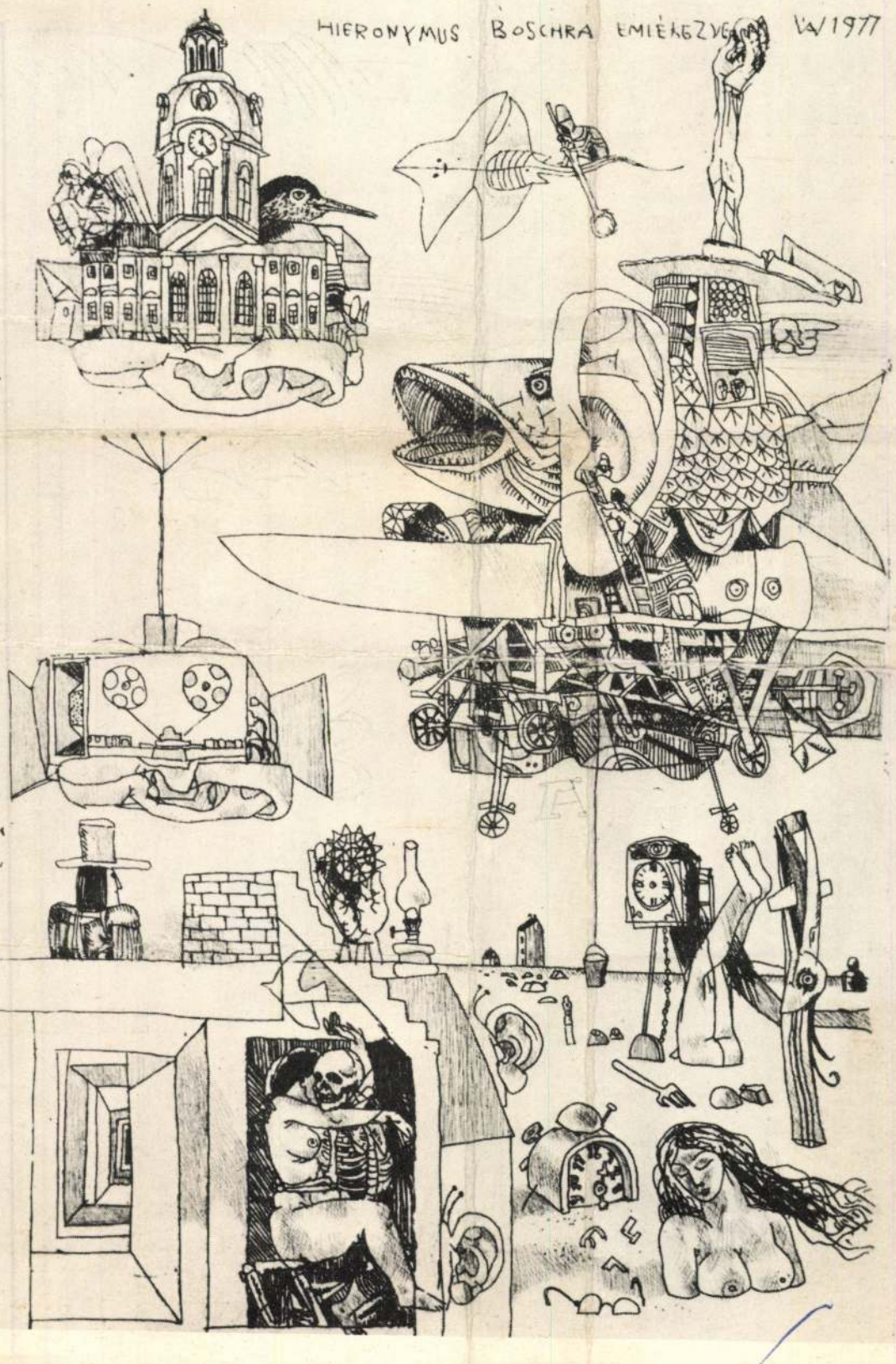

alföld

10 forint

OKTÓBERI VASÁRNAP

Magyar – NSZK film

Írta és rendezte: **Kovács András**

Operatőr: **Lugossy István**

Szereplők: **Bács Ferenc, Moór Mariann, Pataki László, Tánczos Tibor, Perédy László, Őze Lajos, Mécs Károly, Nagy Attila, Martin Lüttge, Klaus Maria Brandauer**

1944 október 15-én történt...

„A filmet leginkább történelmi krimi műfajába lehetne sorolni, azzal a megszorítással, hogy ebben a történetben nem szerepelnek az áldozatok, csak a vádlottak. A vádlottak két csoportja között folyik a küzdelem, akár a riválisa maffiák között, ezek között vannak kétségtelenül különbségek, de az a fél is, amelyik vereséget szenved, az is vétkes, mert bukásával magával rántja az egész országot. A tét nem az ő személyes sorsuk volt, nem is az uralkodó osztályoké, hanem a magyar millióké, nekik ártottak a legtöbbet. Mit sem változtat ezen, hogy közben a maguk sorsát is menthetetlenül elrontották."

/Részlet Kovács András írásából/

MAFILM DIALÓG FILMSTÚDIÓ – ZDF

Bemutató:

Budapesten: április 5. Vidéken: április 12.

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1979 4

Alföld

Gyapi Jusztinné

/1021

nye

tele

Bel

(D
Oss

sajá

nyel

arar

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 5

Alföld

Gyapi Zsuzsanna

1021

ain

Würtz Ádám

Würtz Ádám (1927–): grafikus. Grafikáiban felhasználja a dunántúli pásztorművészet motívumait. Jelentősek könyvillusztrációi.

Mihályfi Ernő:Müvészek,barátaim Bp.1977.Corvina

Wirth Ádám
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
Grafikusművész
1979
Alföld 4

Komor bika

Gémeskút közelében a nagyfejű vén bika bömböl.
– Mért bömbölsz, öregúr? – kérdi a csábos üsző.
Földre tekint az, s mond: – Mert másra se futja erőmből!

1021

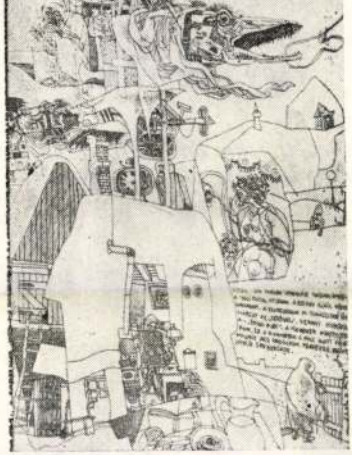

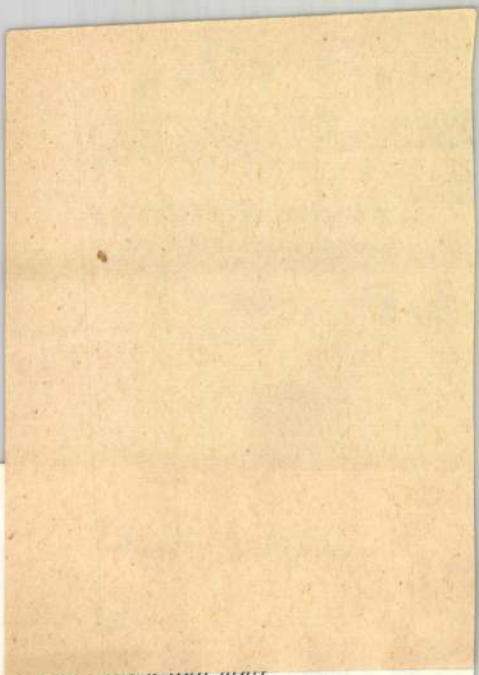

Pedig milyen hideg van ott!
De az illemtudó halott
nem visz magával kalapot,
s ha majd a kürt szólalni talál,
az Úr elé hajadonfővel áll . . .

Egy falevél kérdez

– Minden levéltársam hull, sárba repül.
Meddig maradok még idefent, egyedül?

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 4

Alföld

grafikusművei

1021

Főszerkesztő: JUHÁSZ BÉLA · Helyettes főszerkesztő: MÁRKUS BÉLA
Kiadja a Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat – Felelős kiadó: Dr. Szabó Imréné – A Hajdú-Bihar megyei Tanács lapja – Megjelenik havonként – Szerkesztőség: Debrecen, Vörös Hadsereg útja 26/a I. em. Telefon: 12-626 – Postafiók száma: 4001 Debrecen 144. Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza – Kiadóhivatal: Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat, Debrecen, Tóthfalusi tér 10. – Terjeszti a Magyar Posta – Előfizethető a Posta Központi Hírlapirodánál (1900 Budapest V., József nádor tér 1.) és bármely kézbesítő postahivatalnál – Évi előfizetés 120,– Ft, félévi 60,– Ft, negyedévi 30,– Ft – Átutalás a 215–96 162. sz. MNB-egyszámlára – Befizetéskor minden esetben kérjük feltüntetni az Alföld irodalmi és művelődési folyóirat nevét
Index 25.901
ISSN 0401-3174
79.741

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

grafikusművész

1979 — 5

Alföld

1021

föld

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

a Dombóvári Művelődési Központ kötelével fordult a város polgáraihoz, kéréssel, hogy akinek birtokában van szobor, festmény, grafika, vagy más egyéb műtárgy, kölcsönözze egy kiállítás idejére azt, a művelődési házunk. A műveket bemutató kiállítást ma nyitják meg Dombóváron. — Würtz Ádám grafikai műve is szerepel a kiállításon.

Jó regélt!

1980. IX. 29. 4.25 /N./

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Würtz Ádám,
grafikusművész

SOMOGYI NÉPLAP

1980 ÁPR 13

1021

Würtz Ádám rajza.

MAI MŰSOR

Csiky Gergely Színház 19 órakor: ÁTVÁLTOZÁSOK. Rátkay-bérlet.

Kaposvár, Vörös Csillag de. fél 11 órakor: A RÓKA ÉS A MACSKA, du. 3 órakor: UTAZÁS A VILÁG VÉGERE, du. 5 és este 7 órakor: KONVOJ (14). **Szabad Ifjúság** du. 4 órakor: AZ EMBER NEM NŐHET FEL MESE NÉLKÜL, du. 6 és este 8 órakor: KET AMERIKAI (16). **Latinca filmszínház** du. fél 5 órakor: PILLANGÓ I—II. (18) **Siófok** de. 10 órakor: A KOPPANYI AGA TESTAMENTUMA du. 5 és este 7 órakor: IRÁNY: BELGRÁD. **Nagyatád** du. 5 és este fél 8 órakor: A HALOTT VISSZATÉR (14). **Marcali** délelőtt: PÉTER CÁR ÉS A SZERECSEN, este: A HÍD TÚL MESSZE VAN I—II. **Barcs** délelőtt: VIGYÁZAT, ROZMÁROK! Du. 5 és este 7 órakor: OKE SPANYOLOK.

TELEVÍZIÓ

Budapest 1.

8.05: Idősebbek is elkezdhetik... 8.10—9.15: Mindenki iskolája. 9.15: Óvodások filmműsora. 9.35: A Tenkes kapitánya. 10.00: „Arany üst" úszókupa. 11.00: Játsszunk bábszínházat! 11.45: Hírek. 11.50—13.20: Magyar nemzetközi tornászbajnokság. 14.20: Pedagógusok fóruma. 15.00: Gruntoveci emberek. 15.50: Reklám. 15.55: Műsorainkat ajánljuk. 16.20: Csehszlovákia—Magyarország olimpiai selejtező labdarúgó-mérkőzés. 18.20: Reklám. 18.30: A Közönségszolgálat tájékoztatója. 18.35: Időszerű... 18.10: Új zenei újság. 11.00: Hírek. 11.03: Sztereo beállítóhang. 11.06: Kis magyar néprajz. 11.11: Kórusainkat ajánljuk. 11.23: Hi-Fi varieté. 12.20: Harminc év múltán. 13.00: Hírek. 13.03: Műsorismertetés. 13.05: Művészlemezek. 14.10: Szimfonikus zene. 16.00: Simone Boccanegra. 16.53: Így láttam Kodályt. 17.18: Rádiószínház. 18.10: Fellegi Ádám zongoraestje. 19.43: Brahms: Német requiem. 21.04: A Sun Ship együttes játszik. 21.44: Modern írók portréi. 22.09: Bach: Hat francia szvit. 23.30—23.33: Hírek.

PÉCSI RÁDIÓ

17.00: Hírek. 17.03: Tamás Ervin jegyzete. 17.10: Vasárnapi kívánságok. 18.20: Szerb, horvát nyelvű műsor. 19.05: Német nyelvű műsor. 19.50: Sporthírek. 20.00: Üzenet- és kívánságműsor hazai és külföldi németeknek.

HOLNAPI MŰSOR

Csiky Gergely Színház 14 órakor: BERZSIAN ÉS DIDEKI. F-berlet. (Latinca Művelődési Házban). 19 órakor: ÁTVÁLTOZÁSOK. Szekszárdon.

Kaposvár, Vörös Csillag du. 5 órakor: KONVOJ (14), este 7 órakor: FILMBARÁTOK KÖRE: SPIRÁL (18). **Szabad Ifjúság** du. 4 és este 7 órakor: VOLT EGYSZER EGY VADNYUGAT I—II. (14). **Dallos Ida** mozi du. 6 órakor: [illegible] PHOENIX (14). **Siófok**

Költészet napja

Legnemesebb tavaszi örömeink közé tartozik minden évben a vers ünneplése, a Költészet napja, amelyet József Attila születésnapján tartunk.

Az idei ünnep különös jelentőséggel bír, a magyar szocialista költészet klasszikusa most lenne 75 éves. A József Attila-emlékbizottság felhívásában hangoztatja: „Életműve — Petőfi Sándor, Ady Endre forradalmi, a világhaladás sodrában kiteljesedett örökségének szocialista folytatása — elevenen él társadalmunk, a magyar nép szívében, tudatában... A közelgő évforduló alkalom arra, hogy még többen és mélyebben éljük át, értsük meg költészetének az idővel egyre gyarapodó tanulságát."

Az évforduló itt van. És hazánk ezen északi szögletében, a kis Nógrádban is érzékelhető a törekvés, hogy jól éljünk az alkalommal, április 11-e, s általában e napoknak az eseményei eredményesen szolgálják a nagy proletárköltő hagyatékának mind előbbé tételét, gazdagítsák napjainkat, egyáltalán jusson időnk a magyar költészet — a mai magyar líra — kincseinek hatékony kiaknázására, erőt merítve a további munkálkodáshoz.

A Salgótarjánban ebben az időben zajló munkás kulturális hetek egyik központi gondolata József Attila 75. születésnapjának méltó megünneplése, a költészet napja időszerű mondandóinak kibontása mindenekelőtt a munkásság és az ifjúság körében. Hogy csak néhány példát említsünk a teljesség igénye nélkül, ennek jegyében rendezték meg minap a József Attila-emlékülést a TIT székházában a szakszervezeti és tanácsi könyvtárhálózat dolgozói, valamint a József Attila nevét viselő szocialista brigádok tagjai részvételével. A költészet napi ünnepséget a Magyar Rádió ugyancsak Salgótarjánból közvetítette. József Attila életét és munkásságát bemutató fotódokumentációs kiállítás nyílt, s még sorolhatnánk az eseményeket. De úgyszólván Nógrád valamennyi helységében — művelődési otthonokban, könyvtárakban, iskolákban, üzemekben, intézményekben — sor került és kerül megemlékezésekre, vers- és prózamondó versenyekre, rendhagyó irodalomórákra, előadásokra, amatőr irodalmi műsorokra, irodalmi estekre, kiállításokra, könyvvásárokra stb. Azt jelzi mindez, hogy az olvasók minél szélesebb körében fokozott figyelem fordul a költő életműve felé, megértve és átérezve annak nagyságát, időszerűségét.

Ezt segíti a hazai könyvkiadás ünnepi választéka is, amely rendkívül sokrétű és gazdag. Lehetetlen lenne fölsorolni —, de talán nem is szükséges — mindazon műveket, amelyek ebben az időben várják a vásárlókat, az olvasókat. Itt is csak példákat említünk, mintegy ízelítőül. A Szépirodalmi Kiadó jubileumi kötetét említjük, József Attila összes versei és műfordításai, ez az olvasók széles rétegeihez szól, 120 000 példányban látott napvilágot. Würtz Ádám műve, 25 illusztráció József Attila verseihez címmel a költő 70. születésnapjára jelent meg először a Magvető Kiadónál most újra kapható. Az Akadémiai Kiadó József Attila Döntsd a tőkét, ne síránkozz című versciklusát adta ki (Villon-fordításokkal) facsimilekiadásban. Szabolcsi Miklós és Tasi József elemzi a versek hátterét és mondandóját. S még hosszasan sorolhatnánk a könyveket, az életműelemzéseket, amelyek a költőről és koráról szólnak.

Számos verseskötet vár gazdára ezekben a napokban a polcokon, például a Lyra Mundi-sorozat kötetei, a Hét évszázad magyar versei, Mészöly Dezső: A teljes Villon, a 222 új magyar vers, a 222 szép magyar vers, Simon István válogatott versei, a Szép versek antológia és így tovább. Remélhető, hogy ezeket forgatva, az ünnepi eseményeken tanulva a lélek, az értelem gazdagodása, az élmény egész évre szól.

T. E.

Kulturális kapcsolatok a békéért

Az MSZMP KB-nak a XII. kongresszus küldötteihez eljuttatot „Előzetes jelentés"-ből láthatták olvasóink, hogy hétköznapjainknak ma már megszokott eseményei a különböző nemzetközi kulturális, tudományos együttműködési egyezmények, munkatervek aláírása, illetve magyar tudósok szakemberek részvétele külföldi konferenciákon, nemzetközi jelentőségű tudományos és kulturális rendezvények szervezése hazánkban. Rendszeresen olvashatunk, hallhatunk a magyar kultúra és tudomány képviselőinek külföldi szerepléséről ugyanúgy, ahogyan hazánk kulturális életének szerves részévé vált a nemzetközi kulturális csere keretében hozzánk érkező művészek vendégjátéka, kiállítások megrendezése, hangversenyek, koncertek sora. Ahogyan a XII. kongresszus említett dokumentuma mondta: „Kulturális külkapcsolataink révén jelentős eredményeket értünk el.".

Az elmúlt 5 év alatt a Kulturális Kapcsolatok Intézete is az MSZMP XI. kongresszusának határozatában foglalt irányelvek megvalósításán munkálkodott. Ennek megfelelően jelentősen bővültek hazánk kulturális, oktatási és tudományos kapcsolatai. Ezt a fejlődést talán a számok fegok segítették elő az együttműködés fejlesztését.

Kulturális, tudományos és oktatási kapcsolataink közel kétharmada a szocialista országokhoz kötődik. A dinamikus fejlődés egyik záloga a testvérpártok ideológiai együttműködésének kedvező hatása a kapcsolatok e területére. Együttműködésünk alapja az azonos világnézet, a szocialista közösség szoros politikai, gazdasági szövetsége, illetve a tudomány és a kultúra társadalmi szerepéről vallott közös nézeteink egysége.

Hazánk felszabadulásának 35. évfordulóján a szocialista országokkal folytatott kulturális kapcsolatokban számos, nagy jelentőségű eseménnyel emlékeztünk meg a jubileumról. Különösen kiemelkedik a magyar kultúra napjainak áprilisi rendezvénysorozata, a Szovjetunióban, ahol fellép a Magyar Állami Operaház, a Magyar Néphadsereg Művészegyüttese és a Vígszínház társulata is. Kerényi Jenő szobrászművész alkotásai, mai magyar grafikai és iparművészeti kiállítás szerepel még a programban. Magyarországon október végén, november elején kerül sor a szovjet kultúra napjaira. Négy kiállítás, az Ukrán Állami Táncegyüttes, a Szovjetunió Állami Szimfonikus Zenekara és a leninránsképzésben. Vendégoktatók küldésével, különböző szakmai tanfolyamok szervezésével járulunk hozzá nemzeti művelődésügyük fejlesztéséhez, ahhoz, hogy saját nemzeti szakembergárda segítségével számolhassák fel a gyarmati múlt örökségét és teremtsenek saját, önálló, független hazát.

HAZÁNK ÉS A TŐKÉSORSZÁGOK

A békés egymás mellett élés politikájának szellemében, a kölcsönös előnyök alapján fejlesztjük kapcsolatainkat a tőkés világ országaival is. Fontosnak tartjuk, hogy kultúránk értékei eljussanak a tőkésországokba és a nemzetközi tapasztalatcsere útján mi magunk is gazdagodjunk az onnan érkező értékekkel. 1970-ben 9, ma 19 tőkésországgal állunk államközi kulturális, oktatási és tudományos kapcsolatban. Fontos, tény az is, hogy 1975-ben 5, 1979-ben már 10 tőkésországgal volt érvényes műszaki-tudományos együttműködési egyezményünk.

A helsinki záróokmány aláírása óta kapcsolataink a tőkésországokkal bizonyos fejlődést mutatnak. A megállapodások számát, szintjét és az azok alapján megrendezett

Würtz Ádám, grafikusművész

Gross Arnold amikor elvégezte a főiskolát és végre úgynevezett főiskolás lett, egészen kicsi lakásban lakott, de odaköltözött hozzá az akkor utolsó éves Kondor Béla. — Gyakori vendége volt Würtz Ádám, Berki Viola, feljárt hozzá Koffán Károly és Szabó Vladimir.

Vádor Tamás: Látogatás Gross Arnold műhelyében.
Magyar Ifjúság, 1980. máj. 30.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Würtz Ádám

PETŐFI NÉPE

1980 JUN 2,21

grafikusművész

1021

● **Würtz Ádám illusztrációja József Attila: Mondd, mit érlel című verséhez.**

gazdasági taka
állíthatunk elé

GYÁRTJA ÉS

Levélcím:

Mezőgazdasági Kombinát
Bábolna, 2943
NUTRAFOSZ ÜZEM
Tel.: Bábolna 1/298
Telex: 27-211, 226-555.

FORGALMAZZA: A

SKÁLA

Levélcím:

SKÁLA-COOP
Élelmiszer-háztartási főosztály
Budapest, Soroksári út 16. 1095
Tel.: 142-404
Telex: 22-5989.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám, munkáccy-

VILÁGOSSÁG
Budapest

díjas grafikusművész

1981 JUN

Világosság

Ára: 10,- Ft

1021

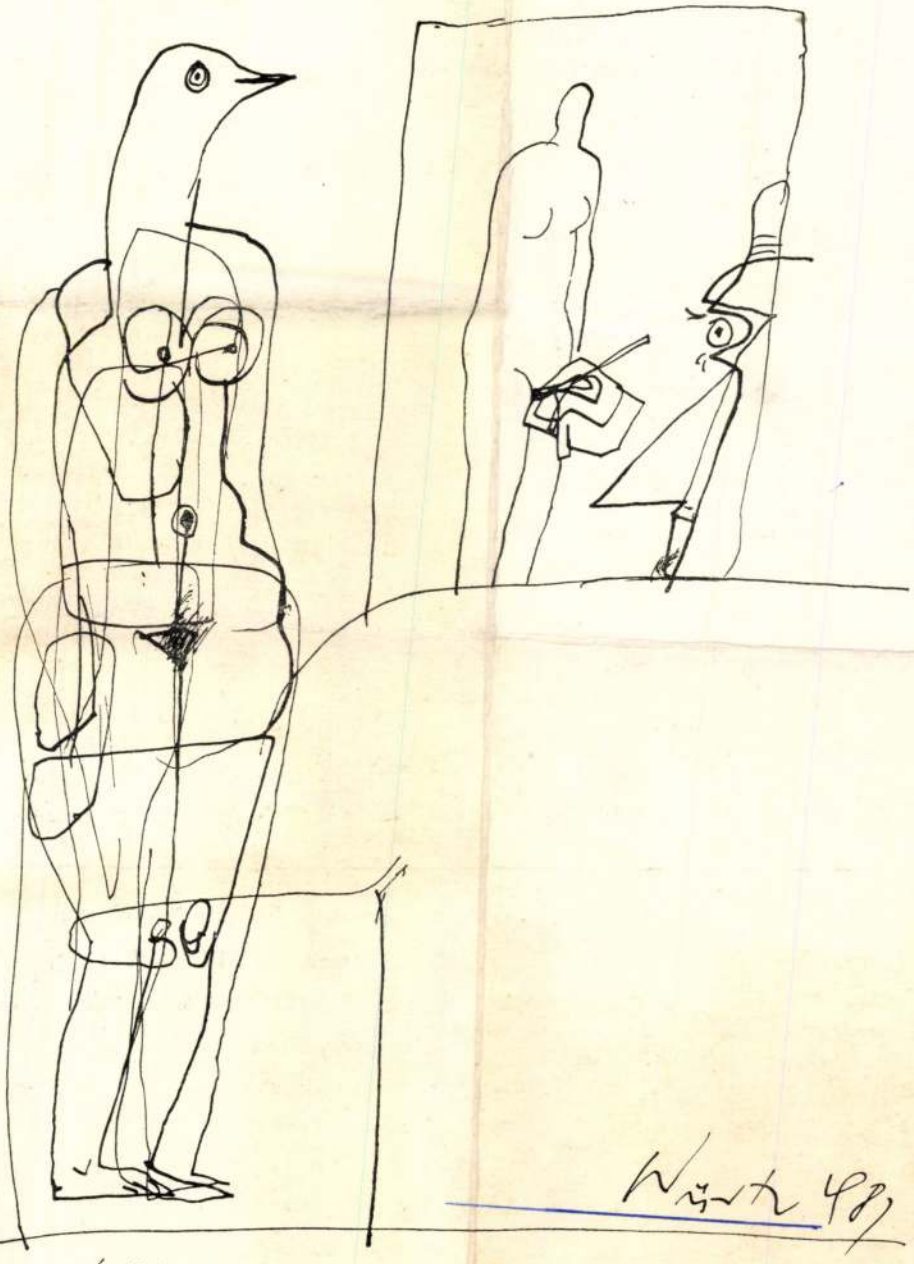

Würtz 80

Modell és festője

SOMMAIRE

337 Quelques points de controverse dans l'interprétation du mode de production asiatique • *Ferenc Tőkei*

343 L'évangile de Jean et l'arrière-plan gnostique *István Hahn*

352 La question nationale dans le marxisme du XIXe siècle • *Attila Ágh*

358 Pensées sur les fonctions de l'antisémitisme politique • *Miklós Szabó*

363 École et État II. • *Gábor Halász*

370 Les analyses de la formation et de l'éducation du Club de Rome et ses conceptions concernant le développement • *Éva Széchy*

377 Diderot et le drame bourgeois • *János Pelle*

385 L'épique tolstoïenne et l'aventure du roman du XIXe siècle • *Gyula Király*

395 Alternatifs — sans alternatives • *Gábor Nemes*

СОДЕРЖАНИЕ

337 Некоторые спорные вопросы толкования азиатского способа производства *Ференц Тёкеи*

343 Евангелие Иоанна и гностический фон *Иштван Хан*

352 Национальный вопрос в марксизме 19-го века • *Аттила Аг*

358 Мысли о функциях политического антисемитизма • *Миклош Сабо*

363 Школа и государство. Ч. 2, *Габор Халас*

370 Анализы образования и воспитания, и концепции развития, произведенные, и разработанные Римским клубом *Эва Сечи*

377 Дидро и буржуазная драма *Янош Пелле*

385 Толстовская эпика и приключение 19-го века с романом • *Дюла Кирай*

395 Альтернативные — без альтирнативы *Габор Нэмэш*

Szerkesztő bizottság:

Ádám György, Balló István, Bence László, Benkő Károly, Hahn István, Koroknai Zsuzsa (főszerkesztő-helyettes), Köteles István, Lukács József (főszerkesztő), Mátrai László, Munkácsy Gyula, Zoltai Dénes

•

A szerkesztőség munkatársai:

Balázs György, Farkas János, Kiss Károly, Klaniczay Gábor, Palkó Magda, Sziklai László

E SZÁMUNK SZERZŐI

Tőkei Ferenc, az MTA lev. tagja, tudományos tanácsadó, egyetemi tanár • *Hahn István*, az MTA lev. tagja, egyetemi tanár, ELTE Bölcsészettudományi Kar • *Ágh Attila* tudományos főmunkatárs, MTA Filozófiai Intézet • *Szabó Miklós* tudományos munkatárs, MTA Történettudományi Intézet *Halász Gábor* tudományos ösztöndíjas • *Széchy Éva* tudományos tanácsadó, Felsőoktatási Pedagógiai Kutatóközpont *Pelle János* szerkesztő, Kossuth Könyvkiadó • *Király Gyula* kandidátus, egyetemi docens, ELTE Bölcsészettudományi Kar • *Nemes Gábor* közgazdász, külpolitikai szerkesztő, Magyar Rádió

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

NÉPSZAVA

1981. AUG 21

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

1021

Würtz Ádám KÖNYVJELZŐ

Az

1966. sz
Budape
jogerős
akkor 27 éves *dr. Egedy Lehel* budapesti jogász és társa ügyében.

A vádlottat a *katonai bíróság kémkedés* és devizagazdálkodást sértő bűntett *miatt 15 évi szabadságvesztésre ítélte. És elrendelte a teljes vagyonelkobzást.*

Dr. Egedy Lehel 12 év után, 1977 februárjában *kedvezménnyel szabadult.*

Bár a börtönből való szabadulása után *Egedy* kénytelen volt elhelyezkedni, de a könnyelmű élethez szokott egykori kém kevesellte a 4 ezer forintos jövedelmét és elhatározta, hogy *önbetörést* követ el. Életársával úgy döntöttek, hogy miután a rendőrségnél feljelentést tesznek, a vádlott élettársa, *B. Edit*, él a törvény adta *mentességi jogával és nem tesz az ügyben vallomást.*

Így érkezett el március 2-a, amikor este *Egedy* kijelentette élettársának, hogy „*itt az ideje...*" Ezután *Egedy* feldúlta a lakást, azt a látszat

ke
úg
leg

rendezte a helyszínt, barátnőjével elment az Üllői útra levő *Symphonia eszpresszóba*, ahol néhány órán át italoztak, majd hangos *veszekedést színleltek*, annak érdekében, hogy az üzlet dolgozói feltétlenül *emlékezzenek rájuk*. Bizonyíthassák hogy azt a bizonyos estét presszóban töltötték.

Amikor az előre kidolgozott forgatókönyvnek megfelelően már *biztosítottnak látták az „alibit"*, *Egedy* élettársa, mint aki jól végezte a dolgát hazament. Immeretlen tettes által *elkövetett betörés miatt még a nap éjszaka feljelentést tettek a rendőrségen, de ittasságuk miatt akkor nem lehetőket kihallgatni. Egedy* csak azt hajtogatta, hogy a családi ékszereket lopták el. Másnap, március 3-án *Egedy* az állítólagosan eltűnt é szerek hosszú listájával me el a kerületi rendőrkapitá ságra. Elmondta, hogy az meretlen betörő *101 ezer* [illegible] *értékű ingóságot* el

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész.

Öten négy éve megjelennek egy-egy hónapra Tiszakécskén és környékén: Batári László, B. Séday Mária, Jánosi Sándor, Szurcsik János és Würtz Ádám. Összeköti őket a közös indulás. Különbözőképpen jutott ki nekik a sikerből is. — Würtz Ádám ritka vendég, csak az utolsó napokra sikerült megérkeznie a New-York-i kiállításról, két és fél hónapos amerikai tartózkodás után. Egyszerre látja itt a város felé fordulást és a régi bezárt kapukat, öveg házakat — mondja a művész. Festve, rajzolva, is emberi érzelmekről beszélek, legyen bár a gondolatrend fájó, költői, vagy szimbolikus — teszi hozzá.

Halász Ferenc: Festők Tiszakécskén.
Petőfi Népe, 1980. szept. 14.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám, Munkácsy díjas

KÖZNEVELÉS

grafikusművész

1980 SEP 5

1021

Würtz Ádám grafikája

telepek sajnálatos
hogy sok a vesz
gyerek, miközben a
védelmi dolgozók
születlenek az itte
feladatokra. A lakó
tanulók szabad id
részét (gyakran
könyvtárak, ifjús
hiányában) lődörg
vargással töltik. Il
jóból — a lakótelepeken job-
bak a lakáskörülmények — ki-
alakul a veszélyeztetettség egy
új formája.

Sok gyerek nevelkedik
sonka családban. Számukra
többnyire átmeneti, esetenként tartós személyiségzavarokat okoz az egyik szülő hiánya. Főként akkor, ha új apa vagy anya kerül a családba. A tanuló nehezen találja meg a helyét otthon az addig ismert felnőtt jelenlétében.

függő gyakorlaton óvodai, általános iskolai és speciális otthonokban, valamint nevelési tanácsadókban folynak.

Hallgatóink sok helyre eljutnak, sok mindent megismernek, de természetesen kevés a megfelelő tapasztalatuk, módszertani eszköztáruk hiányos. Gyakorló intézet híján a megterhelt nevelőotthonok nem tudnak mindenben alkalmazkodni a mi képzési rendünkhöz. Az órakedvez-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

KÖZNEVELÉS

1980 SEP 5

Würtz Ádám grafikája

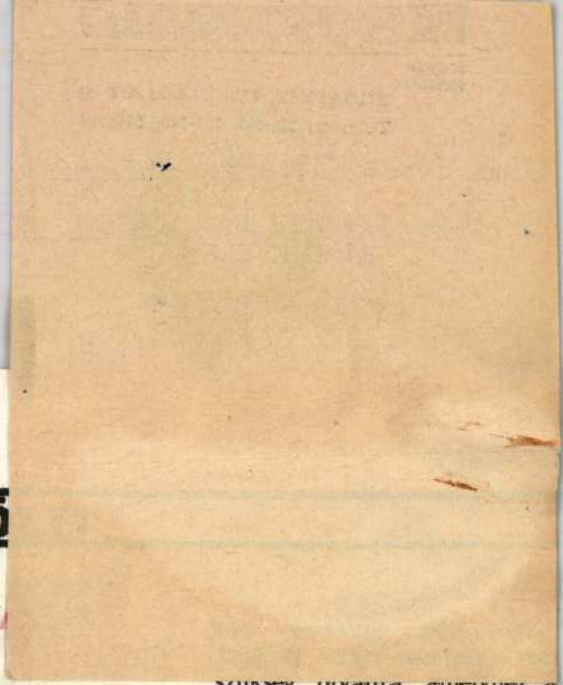

KÜLFÖ

FRANCIAORSZ

Rendszerszemlélet az oktatásügyben

Rendszerszemléletet az oktatásba! — hangoztatják francia kutatók manapság, s tőle az iskolarendszer, az iskolák belső megújulását is várják. S talán nem alaptalanul.

A francia közoktatást az utóbbi évtizedben sok nehézség sújtotta, és sokféleképp próbálkoztak a megújításával. Az örökség is súlyos volt, hiszen az 1968-as diákmegmozdulásokat közvetlenül az váltotta ki, hogy szűkek voltak az egyetemek és hanyatló színvonalú az oktatás. Mi

szükség, olyanra, amelyhez a rendszerelméleti megközelítés, a rendszerszemlélet segíthet. Munkatársával, *Anette Lafond-Gonnin-nal* évek óta dolgozik az oktatási intézmények rendszermegközelítésén, működésének rendszerszemléletű föltárásán. Ettől a munkától a kulcskérdések föltárását várják, s eredményeiket most nemzetközi fórumon is megvitatták.

A vita, amelyet Párizs-Sèvresben rendeztek meg többek közt belga, kanadai, lengyel és magyar résztvevőkkel, érdekes párhuzamokat vetett föl. Először is az oktatásügy elemzése szempontjából. A belga Bruyne professzor közgazdászként szólt a tárgyhoz; Le Moigne mint rendszerszervező tartott előadást Marseille-ből, Poulain a francia Központi

Wintz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

Negyedik éve tart fenn egy-egy hónapra szóló, nyári alkotótábort Tiszakécske. Az idei termés kiállítását okt. 19.-ig látogatható a művelődési központ székházában. — A helyi művésztelep vendége, Wintz Ádám elismerőleg szólt a kiállításról.

Halász Ferenc: Vendégkiállítás Tiszakécskén.
Békés Megyei Népújság, 1980. okt. 14.

Würk Ádám

Artner Tivadar: Festő a Tisza partján

Népszabadság, 1984. VIII. 24

Wirth Adám

Rajzalbumra jelent meg

Magyar Nemzet 1983. XII. 30.

Würtz Ádám

Kiállítás a Mórics Zsigmond Műnetődési Házban

Magyar Nemzet 1983. IX. 6.

Würtz Ádám

Kiállítás a Móricz Zsigmond Múzeltódeti Házban

Magyar Nemzet 1983. IX. 1.

WÜRTZ ÁDÁM *Munkácsy-díjas grafikusművész válogatott alkotásaiból nyitottak meg kiállítást Szobon, a Börzsöny Múzeumban.*

Népszabadság, 1984. IV. 15.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 140-726

Würtz A. László

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 [illegible]

grafikus

1021

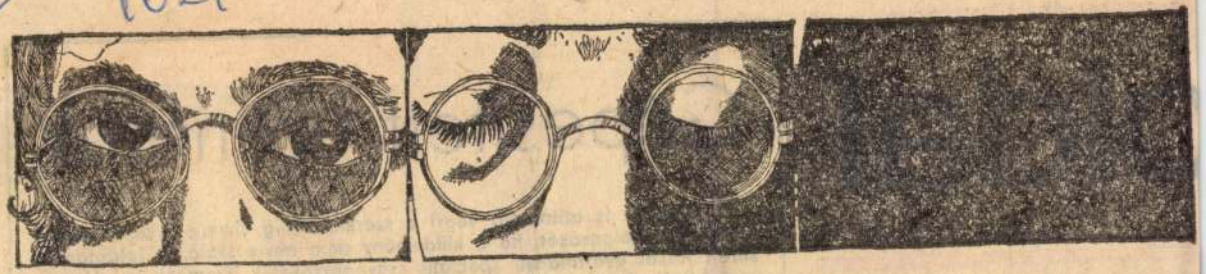

Würtz A. László rajza

oldal

záróvonalon át menetirány szerinti
bal oldalunkra, s közben — meg-

Gépesített üzenetek

Továbbra is automata végzi a szerkesztőség címére érkező levelek előzetes feldolgozását, ha a küldemény nem névre szóló. A feldolgozás során hazai gyártmányú speciális szövegérzékelők kiemelik a válaszra váró kérdéseket és a JM–32 típusú bioelektromos adattárolóhoz továbbítják. Memóriaegységünk úgynevezett korrelációs sávszűrők segítségével megkeresi a klasszikus irodalomban fellelhető legmegfelelőbb választ az

SAJTÓFIGYELŐ
HIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1980 FEB 2

Würtz Á. László

1021

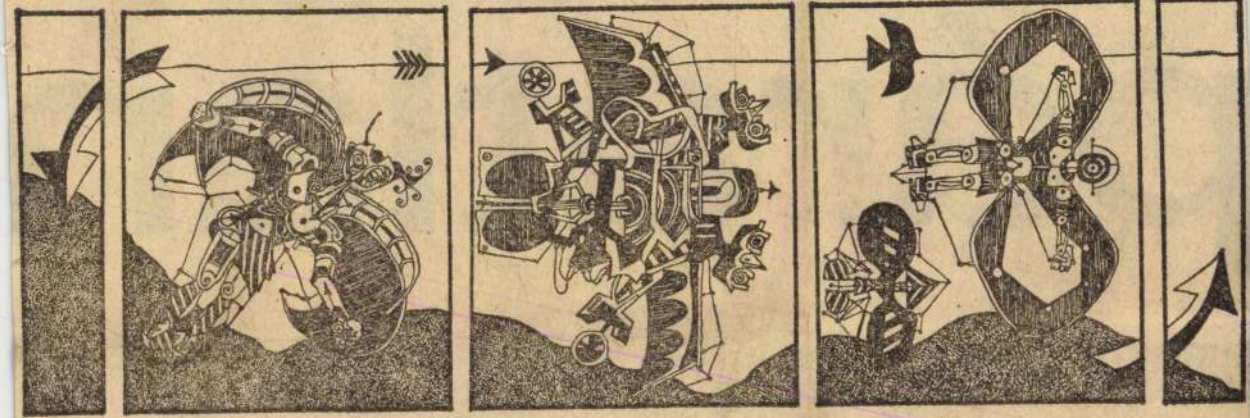

Würtz Á. László: Küzdelem

páratlan

EUROKOZMETIKA

Kiszely István *A Föld népei — Európa* című könyvét lapozga-
om igazi laikus módjára, csak-

az a haladó eszmékkel rokonszenvező nádor, aki a Martinovics per utáni napokban halt meg, igen különös módon: a bécsi udvar, hogy eltávolítsa a magyar ügyek éléről, a tiszteletére tűzijátékot

„SZÓLJ KÖLTEMÉNY"

MAHIR SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 3-748, 340-726

Würtz Á. László

ÉLET IRODALOM

grafikusmvész

1921 R 5

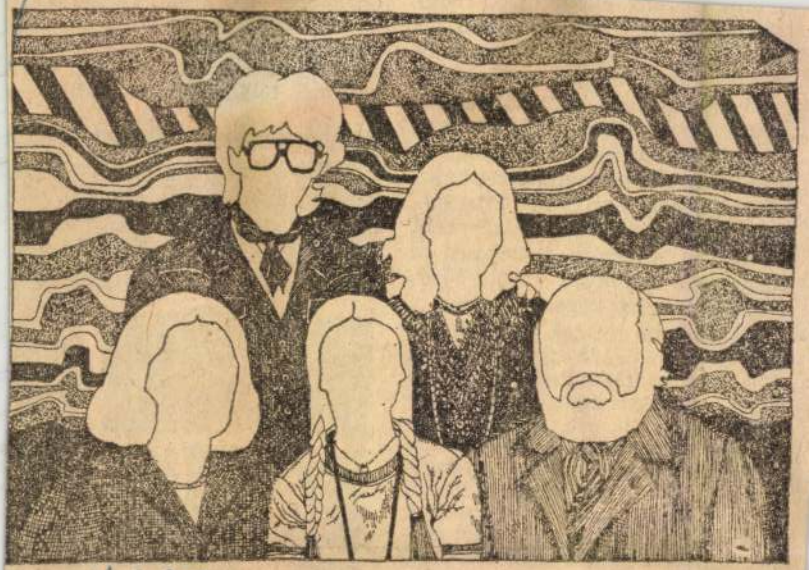

1021

Würtz Á. László: Család

az idős asszony ellen
lehetnék szavahihető
zonyság, igaz tapaszt
vendő, értelmesebb
A jó dramaturgiai e
gigvitt per története végén elmarad
a várva várt befejezés: a porkoláb
nem lázad föl, gerince kétrét hajol,
hogy fölszedje a vérbírák által elé-
be szórt aranyat. Az a küszöb, ahol
mindvégig strázsál, jelképesen a
tudás és a cselekvés között húzó-
dik, s ő ott reked végérvényesen.

Szomorú, de hiteles történet, év-
századunkra nézve is tanulságos.
Kár, hogy az írásmű nyelvének szo-
lidan archaikus csengése nem min-
denütt hibátlan, s a porkoláb esz-
széisztikus monológja meg a tár-
gyalás hangjátékba illő — gyorsan
pergő — dialógusai közül hiányzik
a vérbő, epikai izom- és kötőszövet,
melyben a régmúltba helyezett ese-
mény az eleven test hőmérsékletéig
melegedne.

Alföldy Jenő

ilnia belső
életössze
szembe
az őt kö
litás. A

Würtz Ádám

Magyar képzőművészeti kiál itás nyilt Berlinben a Magyar Kultura Házában. Ezen kiállitott többek között Gross, Rékássy, Würtz.

Magyar Hirlap 1978-23-8

Würtz Ádám, grafikus

a József Attila Klubkönyvtár kiállítótermében megnyílt a: „Gyermekkönyv-illusztrátorok – gyermekkönyvek" c. kiállítás, melyet Würtz Ádám és Fehér Ernő rendezett. Würtz Ádám műveivel is szerepel.

(gyarmati): Gyermekkönyvek illusztrátorai.
Déli Hírlap, 1977. szept. 16.

Würtz Ádám, grafikus

Második kiadásban jelent meg *Ignácz Rózsa Hajdanában Zambiában* című kalandos meséje *Würtz Ádám rajzaival.*

–: Don Mocharémó egy hulesbyukon keresztül 2

Esti Hírlap, Bp. 1978. ápr. 19.

Würtz Ádám

"Képártalom" cimmel Vadas József birálja a diafilmeket és a tankönyveket illusztráló grafikusokat. A Diafilmgyártó Vállalat ugyanis kiemeli rajzolóit, s ez ellen protestál a kritikus. Néhány művész elismerése mellett, az itt felsoroltak munkájáról lesujtó véleményt nyilvánit. A diafilmek grafikusai: Bencze László, Benkő Sándor, Bényi Margit, Bognár Magda, Czeglédi István, Fekete Edit, Köpeczi Bócz István, Mész István, Németh István, Rogán Miklós, Sóti Klára, Tankó Béla, Zórád Ernő. A tankönyvek rajzalóiról is hasonlóan nyilatkozik: I. oszt. Rogán Miklós, II. oszt. olvasókönyv: Reich Károly, III. oszt. olvasókönyv: Kass János, IV. oszt. irodalomkönyv: Szecskó Tamás, V. és VI. oszt. olvasókönyv: Csergezán Pál és Görög Rezső, a Munkalapok c. kötet: Boromissza Zsolt és Démuth Ágnes, a VII. oszt könyv: Würtz Ádám, a környezet-ismereti füzet: Görög Julia munkája. A kritikát lásd: Reich Károly nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1977.nov.26.

XXI. évf. 48. sz. 3. lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978. április 2 - 20 lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Uj Tükör, 1978. április 9 - 20. lap.

Wirth Ádám

Illustráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978. április 16 – 20. lap.

Wurtz Ádám

Illusztráció

Geres Tibor: Ebéd az Ullmann házban.
Nyitikor, 1978. április 23 – 14. lap.

Wirth Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978, április 23-án lap.

Würtz Ádám

WÜRTZ ÁDÁM Munkácsy-díjas grafikusművész alkotásaiból tegnap kiállítás nyílt a miskolc-perecesi középiskolás diákotthonban.

Magyar Hirlap 1977/96/1o

Würth Ádám

A „Rajzok" kiállítások
rendszerű nyilvántartója.

— : Rajzok
Művészet, 1978. május - 48. lap.

Würtz Ádám

A művész grafikáival szerepelt Berlinben
a Magyar Kultura Házában nyilt kiállitáson

Népszava, 1978. január 27.
8. oldal.

lásd még: Gross Arnold,
Rékássy Csaba Mészáros Mihály,
Rátonyi József cimszó alatt is

Wirth Ádám

Illusztrációk

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978. június 4 - 20. lap.

Wirtz Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Nyitikor, 1978. junius 11-20. lap.

Wurtz Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc
Új Tükör, 1978. gyimus 18-20 lap.

Wirth Ádám

Illusztráció

Cseres Tibor: Ebéd az Ullmann házban.
Új Tükör, 1978. április 23–14. lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978. április 23 - 20. lap.

Wirth Ádám

Illustráció

Marcel Aymé: A csábító szer.
Nyugat, 1938. május 7 – 20 lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978. május 14–20. lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978. május 21 - 20. lap.

Wirth Ádám

Illustráció.

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978. május 28 - 20 lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Cseres Tibor: Ebéd az Ullmann házban
Új Tükör, 1978. április 30 - 14. lap

Wirth Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978. április 30-20. lap.

Würtz Ádám, grafikus

WÜRTZ ÁDÁM Munkácsy-díjas grafikusművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás pénteken Vácott, a Madách Imre Művelődési Központ könyvtár-galériájában. A tárlat július 5-ig tekinthető meg.

—: Kut

8.

Népszabadság, Bp. 1981 jún. 13.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1981 MÁJ 30

ÉLET ÉS IRODALOM

Würtz Á. László, grafikus

1021

Würtz Á. László: Groteszk figurák

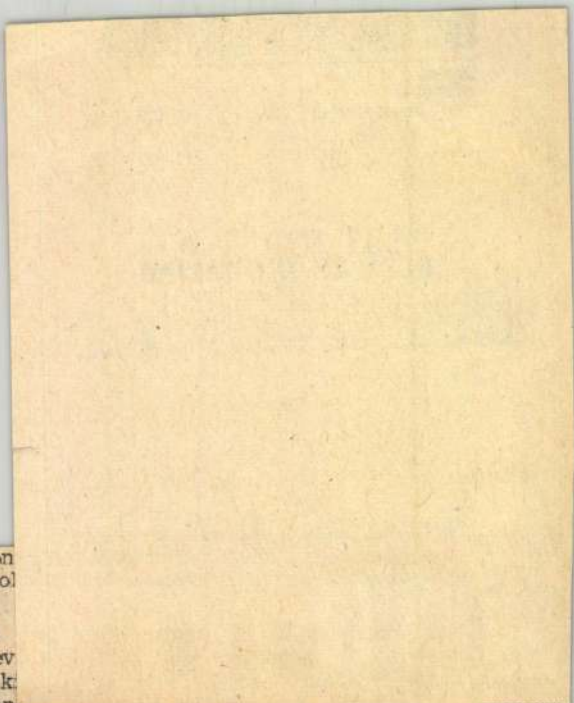

zélni, de őt az újon
ereje a francia belpol
érnek rá, mondta.

Attól a nagyon
nagyon irodalmi nev
rembe hívott meg, k
négis: pontosan ann
ejezte ki, amely végül is eldöntötte a választást. Ezt mond-
a: „Az egyiket nem szeretem, a másikat utálom."

Hogy én péntek délutántól kezdve mégis egyre bizto-
abbra vettem Mitterrand győzelmét, azt francia feleségem
gyik rokonának köszönhetem. Azt mondta: „Nézze, én az
tlag-francia vagyok. Hét évvel ezelőtt Giscardra szavaz-
am. Most elegem van belőle. Lehet, hogy mégis rá szava-
ok, mert öreg vagyok már a nagyobb változások elviselésé-
ez. De lehet, hogy én nem. Azt hiszem, francia rokonaink és
arátaink közül nagyon sokan így gondolkoznak." Hétfőn
elmondta volna a rokonságot, ha meg merem kérdezni, vé-
ül is hogyan döntött. Mindegy: az eredmény az ő átlag-
rancia hangulatát tükrözte.

S arra is vall, hogy a De Gaulle bevezette hétéves el-
ökség túlságosan hosszú. Függetlenül Giscard politikájá-
ól, az a bizonyos átlag-francia sokallta, hogy tizennégy

jelentlet
biztos vé
elhallgat
hazudni

Egy
és mit
kitartásá
Giscard
észjárásá
zamosan

Az
a demok
card két
cia törté
visszapil
jezte ki,
vagy ah

Würtz Ádám, grafikus

TAKÁTS GYULA hetvenedik születésnapjára „Kimondani" címmel válogatott verseit tartalmazó bibliofil kötetet készített a Pécsi Szikra Nyomda, *Würtz Ádám* illusztrációival, *Szántó Tibor* szerkesztésében és tervei szerint. A kötet megjelenése alkalmából november 19-én költő–nyomdász találkozót rendeztek. – A Somogy megyei Könyvtár kiadásában Takáts Gyula *bibliográfia* jelent meg irodalmi és képzőművészeti munkásságáról, valamint a róla szóló irodalomról. Anyagát *Magyar Józsefné* állította össze.

–: A Jelenkor krónikája

Jelenkor, Pécs, 1981 dec

Boríték 3

XXIV/12

Würtz Ádám, grafikus

Würtz Ádám grafikái

Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész képeiből és grafikáiból New Yorkban másfél év alatt öt önálló nagy sikerű kiállítást rendeztek. A minap New York központjában, a Metropolitan Opera Baráti Körének szervezésében a művész munkáiból most újabb kiállítás nyílt. A Premrou Galériában rendezett kiállítás sikere már eddig is minden várakozást felülmúlt. A művész műveinek értékét fémjelzi, hogy New York egyik legrangosabb új kiállítóterme e művekből rendezett kiállítással nyitotta meg kapuit.

– Würtz Adam grafikái

2.

Esti Hírlap, Bp. 198[illegible] ápr. 16

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Würtz Ádám
grafikusművész

SOMOGYI NÉPLAP
1980 ÁPR 13

1021

Würtz Ádám r

ás

, nősülök . . .;
nézegetett.
ú? Lány?
udom, hogy
berekről. És
ka tulajdon-
ogy vannak.

gyról beszél.
zem annak.
okat jelent
sz életműve
ai táj. Ihlető
lombjai ma
gton. A du-
igéző látvá-
tményén ér-
ha sem ve-
z igény, hogy
„dunántúli"

ni. És lett.
én, az első
ben, amikor
iga naponta
rongott —,
etőségeit, és
ment, per-
or a mű-
ában is
atok fo-
halkult
ntás, a
sztum

Mesél. Mindenről van valami példája, s igen szemléletes.

— Van olyan ember, aki nehezen mozdul — magyarázza —; ismertem olyan pécsbányatelepieket, akik elhatározták, hogy elmennek

WÜRTZ ÁDÁM 1

„Würtz Ádám nevéhez fűződik az ARTEX külkereskedelmi vállalat tavalyi legsikeresebb üzlete: 50 ezer dolláros szerződést kötött az USA-ban a művész munkáira. Az amerikai partner elképzelése szerint rézkarcait egy esztendő alatt széles körben megismertetik az amerikai közönséggel, hogy majd egy nagy kiállítás alkalmával személyesen is bemutathassák a művészt a gyűjtőknek...” — olvashattuk világgazdasági hetilapunk egyik őszi számában.

MAGYAR HIRLAP 1980/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

WÜRTZ ÁDÁM 2

MAGYAR HIRLAP 198

Wagner:Tárlat a t

— Nem kellett egy évig várni — mondja a dolgok közepébe vágva a grafikusművész, immár újra itthon, az egyhónapos amerikai tartózkodás után, Máglya közi műtermében. — Tavaly tavasszal írtuk alá a szerződést, amelynek értelmében húsz darab rézkarcomat vásárolták meg. A nyomatokat júliusban kezdtük kiküldeni, és mivel rögtön sikert arattak, már augusztusban fölmerült a kiállítás megrendezésének konkrét terve, az én részvételemmel. Kiutazásom — sajnos — elhúzódott, de végül november elsején repülőre ültem, 18 eredeti, színes lapommal, amelyekből tízet előzőleg itthon is láthatott már a hazai közönség boglárlellei kápolnatárlatomon.

WÜRTZ ÁDÁM ?

MAGYAR HIRLAP

Wagner:Tárlat a tengeren tul

— Kérem, szóljon valamit a kiállításról.

— A társaság, melyhez szerződésem köt, *műgyűjtőkből* áll. Főleg orvosokból, meg különböző más, képzőművészettel foglalkozó műértőkből és szakemberekből. Közülük magyar származású *Arányi János*, a jogi tanácsadó, aki aztán a szervezés mellett a tolmács szerepét is vállalta. Különben én voltam az első meghívott művész-vendégük Magyarországról. A *Profile Gallery* — ahol kiállításom november végén megnyílt — New York *Green-*

WÜRTZ ÁDÁM

wich Village elnevezésű művésznegyedében található, a Hudson partján, egy sarokszálloda első emeletén. Minden rézkarcomból három színvariáció került a falakra, remekül paszpartúzva, kifogástalan paravánokon, úgyhogy a kész kiállításon semmi változtatnivalót nem találtam. Remekül szervezték a reklámot is. Az egyik tévéállomás például esti főműsorban vetítette a pár éve itthon, rólam készült portréfil-

MAGYAR HIRLAP 1980/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

WÜRTZ ÁDÁM

met, amelyet *Farkas Tamás* rendezett. A megnyitó előtt is volt tévéelőzetes, amelyen több munkámat bemutattak, a rádjó- és újsághírekről nem is beszélve... Úgyhogy végül is zsúfolásig megtelt a galéria, és ez a rendező műbaráttársaság számára is kellemes meglepetést jelentett. A vernisszázson részt vett a magyar főkonzul is feleségével, valamint New York-i képzőművé-

MAGYAR HIRLAP 1980/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

WÜRTZ ÁDÁM 6

szek, és éjjel tizenegy óráig nem lehetett a tárlatot bezárni az érdeklődő közönség miatt...

— Miben látja sikerének titkát?

— Azt hiszem, hogy a mai művészet — az érzelem tudatos ki-

MAGYAR HIRLAP 1980/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

WÜRTZ ÁDÁM 7

rekesztése után, avagy ebben a
még mindig tartó periódusban —
fölfigyel lassan az emberi érzé-
sekre, a lírára, a groteszkre, az
indulatra, a játékosságra, a kolo-

MAGYAR HIRLAP 1980/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

WURTZ ÁDÁM 8

rit harmóniájára is. Szerintem a művészetnek az emberi *érzelemhez* is kell szólnia, és akkor kontaktust tud teremteni a nézővel. Én a művészet szabadságát úgy értelmezem, mint *Picasso*, hogy a kifejezés érdekében építem át a világot, s fogalmazom képpé élményeimet. Elsődlegesnek és meghatározónak a művész egyéniségét, tehetségének mélységét tartom, és nem a stílust. Mert egy stílus (például a barokk) leírható, meghatározható, de az illető stílusban dolgozó művészek személyisége, a karakter, a mondanivaló, a tehetség mennyire más és más (például *Rembrandt* és *Rubens*) mennyire eltérő világot teremt.

MAGYAR HIRLAP 19

Wagner:Tárlat a

WURTZ ÁDÁM 9

— Milyen művészi élményben volt része?

— A legnagyobb élmény számomra még Amerikában is *Rembrandt* maradt és *Picasso*, bármit is csinál. Erre már régebben, az *Ermitázsban* járva rádöbbentem, és ezen a nézetemen nem változtatott mostani utam sem. Pedig láttam sok mást is: *Greco*-vásznakat, szép *Boscht* és *Vermeert*, *Chagallt*, *Kleet* és így tovább... Ám a legnagyobb

MAGYAR HIRLAP 1980

Wagner:Tárlat a tengeren tul

WÜRTZ ÁDÁM 10

meglepetés a sok Rembrandt volt, a New York-i *Metropolitanben*, vagy a washingtoni *National Gallery* termeiben számomra ismeretlen remekművekkel találkozhattam... Emellett minden más könnyed rögtönzésnek tűnik, nincs az a drámaisága, az a mélysége... Pedig egy hónap alatt sok múzeumot, rengeteg galériát bejártam, amennyit csak bírtam... Őszintén meg kell mondanom azonban, számomra meghökkentően izgalmasat a maiak közt nem találtam. Jó „ötletlihegés" folyik, olykor majd-

MAGYAR HIRLAP 1980/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

WÜRTZ ÁDÁM 11

majdnem kirakatrendezői szinten, *kapható eredeti Picasso, Chagall, Dali levonat, együtt a döbbenetes giccsel.* Ekkor kezdi értékelni az ember, valóságosan milyen színvonalat jelent egy budapesti Képcsarnok Vállalat üzlete...

MAGYAR HIRLAP 1980/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

WÜRTZ ÁDÁM 12

áprilisban New Yorkban, aztán Mexikóban és így tovább... Így tehát dolgozni kell erősen és szinte kapkodom a fejem, mert ez a munkatempó szokatlan. *De a saját mértékem szerinti részt vállalom!*

MAGYAR HIRLAP 1980/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

MŰRTZ ÁDÁM 14

— Tulajdonképpen azért álltam rá erre az amerikai szerepbe, hogy kiléphessek a világba, a világot több rétegében megismerhessem, és egy teljesen más, sokkal *nyersebb közegben* is mérhessem magam.

Wagner István

MAGYAR HÍRLAP 1990/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

Würtz Ádám, grafikus

L: Banga Ferenc

— Megnyílt a X-miskolci graf. biennálé 7.
Nérszabadság. Bp. 1979 dec. 4.

Würtz Ádám, grafikus

— William Shakespeare szonettjei. Ford. Szabó Lőrinc. Würtz Ádám illusztrációival (Európa—Magyar Helikon).

—: Most jelent meg

8.

Népszabadság, Bp. 1980 febr. 15.

Würtz Ádám, grafikus

L: Reich Károly

—: Naptárona képes krónika 8

Esti Hirlap, B. 1979 nov. 14.

VÁLLALATOK, AMELYEK MÁR BI

FEJÉR MEGYEI ÁÉV:

Különleges módszerek nélkül

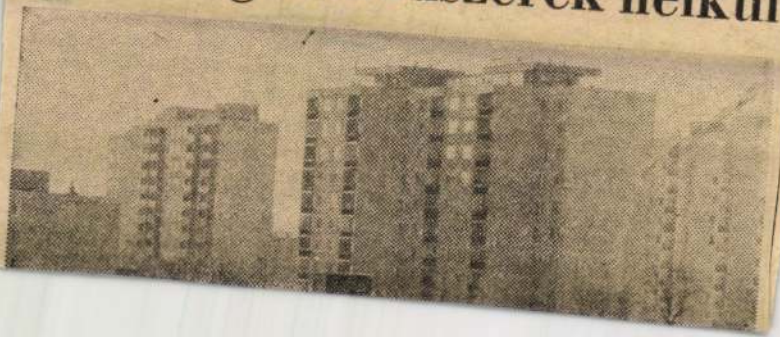

-: Könyvek idegen nyelven

Nemszabadság, 8.1979.dec.24.

14

Ezt mind, mind ők építették.

„Végy egy harmincholdas, jó fekvésű telket, készíts rá gondo- tató, veszélyben a prémium. Az *emberek tehát vigyáznak az ab-*

Kőnmok!

Második kiadásban került az angol olvasók kezébe a kiadó jóvoltából *Illyés Gyula* Puszták népe című könyve. Több magyar szerzőt jelentettek meg oroszul is. Így második kiadásban került a szovjet könyvesboltokba *Tömörkény István* válogatott no-

mennyi országában. Az idei... metül, franciául, oroszul és spanyolul készült el. Az Oxford University Press-szel közös kiadványként került az angol boltokba a közelmúltban *Hofer Tamás* és *Fél Edit* közös munkája, a *Magyar Népművészet.*

WÜRTZ ÁDÁM 12

— Melyek legközelebbi terved?

— A megnyitó után több galériatulajdonos hívta fel menedzseremet (más városokból, például Washingtonból is) és az igény azóta egyre gyarapodik. A kiállított anyagot pár nap alatt megvásárolták. Nemrég újabb lapokat küldtünk ki. A terv szerint további tárlatot rendeznek

MAGYAR HIRLAP 1980/2/9/6

Wagner:Tárlat a tengeren tul

Würtz Ádám

Leninvárosban , a Derkovits Gyula Müvelődési Központban kiállitás nyilt József Attila verseinek illusztrációiból,melyen a müvész is részt vett.

Magyar Hirlap 1980/4/10/8

Würtz Ádám

Magyar Hirlap 198o/IV/

4141

lacsek Ferenc, a MEZIPSZOLG...
vetkezeti közös vállalat igazgatója,
dr. Szelesi Zoltán, a művészettörténeti
tudományok kandidátusa, a szegedi
Móra Ferenc Múzeum osztályvezetője,
Szenes Imre, a Népszava főmunka-
társa, Székács Imre, a TESCO Külke-
reskedelmi Vállalat vezérigazgatója,
Szép Géza, a BHG Hirdástechnikai
Vállalat 1. sz. gyára igazgatója, Szigeti
Györgyné, a Kossuth Könyvkiadó fő-
szerkesztője, Szilasi Jánosné, a Video-
ton Elektronikai Vállalat mechanikai
műszerésze, dr. Szilágyi Béla, a mű-
szaki tudományok kandidátusa, a
Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi
docense, Szilágyi Ferenc, a FERUNION
Külkereskedelmi Vállalat vezérigaz-
gatója, Szilágyi Lajos építésügyi és
városfejlesztési miniszterhelyettes, Szi-
ráki András, a Mezőgéptrószt igazga-
tója, Szirtes György, a Magyar Állami
Op Vass Henrikné, a Hírlapkiadó Vállalat
Já igazgatóhelyettese, Vágner Ferenc, az
ra MSZMP Központi Bizottságának al-
sá osztályvezetője, Vámos Györgyné dr.,
Sz a Bp. XIII. ker. Ügyészség vezető
C ügyésze, Vámos Tibor akadémikus, az
jo MTA Számítástechnikai és Automati-
la zálási Kutató Intézetének igazgatója,
Várkonyi József, a Külügyminiszté-
rium főosztályvezetője, Veres Gyula,
a Miskolci Elelmiszer-kiskereskedelmi
Vállalat főosztályvezetője, Végvári Ist-
ván, a Szombathelyi Járási Hivatal el-
nöke, dr. Vincze Imre pénzügyminisz-
ter-helyettes, Vitányi Iván, a Népmű-
velési Intézet igazgatója, Vitray Ta-
más, a Magyar Televízió osztályveze-
tője.

Dr. Walter Alfréd, a Nehézipari Mi-
nisztérium osztályvezetője, Wasser-
mann Gyula, a tokaji megyei szociális

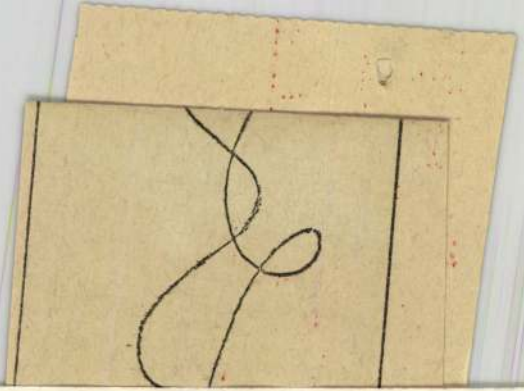

Würtz Ádám

WÜRTZ ÁDÁM grafikusművésznek Shakespeare Rómeó és Júliájához készített könyvillusztrációiból kiállítás nyílt tegnap a Tolna megyei Tamásiban. A sorozatot a tamási születésű művész a nagyközségben működő járási művelődési központnak ajándékozta.

Magyar Hirlap 1980/6/4/8

Würtz Ádám

Magyar Hirlap 1981/6/2

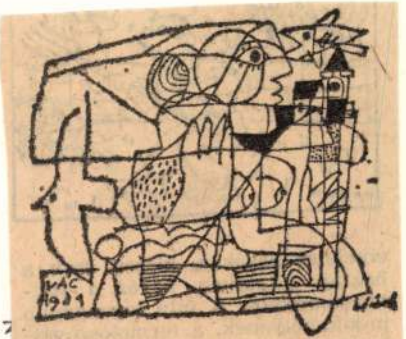

Rajz a Váci
Könyvtár Galéria tárlatáról

Würtz Ádám

WÜRTZ ÁDÁM Munkácsy-díjas grafikusművész alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap Vácott, a Madách Imre Művelődési Központ könyvtár-galériájában. A tárlat július 5-ig tekinthető meg.

Magyar Hirlap 1981/6/13/9

Würtz Ádám

WÜRTZ-GRAFIKÁK AMERIKÁBAN. Az egyik legelőkelőbb New York-i képtárban, a Hammer-galériában, szerdán megnyílt Würtz Ádám háromszoros Munkácsy-díjas grafikus műveinek kiállítása. Alig másfél esztendő alatt ez a művész alkotásainak immár ötödik bemutatója az amerikai nagyvárosban. A kiállításon ez alkalommal látható mintegy negyven rézkarc és egyedi grafika egy része már a megnyitó utáni órákban gazdára talált.

Magyar Hirlap 1981[illegible]29/11

Würtz Ádám

Aradi Nóra: Harmincöt év harmincöt művész c. könyvében a művésszel is foglalkozik.

Magyar Hirlap 1981/1/11/1o

Szalay: Jelzések mai képzőművészetünkről

Würtz Ádám

WÜRTZ ÁDÁM Munkácsy-díjas grafikusművész alkotásaiból nyílt kiállítás New Yorkban, másfél év alatt az ötödik, a Metropolitan Opera baráti körének szervezésében. A tárlat első rendezvénye a New York City szívében most megnyílt Premreu Galériának.

Magyar Hirlap 1981/4/1o/11

Würtz Ádám, grafikus

L.: Pais László

– Magyar sikerek a lipcsei könyvkiállításon 7.

Nepszabadsag, Bp. 1980 szept. 2.

Wirth Ádám, grafikus

id. Markó Károly

(h. m.): A Parlamentről és...
Esti Hírlap, Bp. 1980 júl. 1.

2

Würtz - Ádám, grafikus

WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész Shakespeare Rómeó és Júliájához készített könyvillusztrációiból kiállítás nyílt meg kedden a Tolna megyei Tamásiban. Egyúttal a sorozatot a művész a szülőhelyén működő járási művelődési központnak ajándékozta.

— : Hí

8

Népszabadság, Bp. 1980. jan. 4.

Wurtz Ádám

Koffán Károly osztályának volt a halgatója a Mű-vész a Főiskolán.

Dideg Gábor: Fatanulmány a XX. század végéről. Művészet, 1980. augusztus - 26. lap.

Würtz Ádám

Méltatás.

Rideggábor: Fatalmalmánya XX. század végéről.
Művészet, 1980. augusztus - 26. lap.

Wüstz Ádám, grafikus

L. Szente Gábor

– Új képzőművészeti könyvek

Népszabadság, Bp. 1980 máj. 18.

21

1.

Népszabadság

Würtz Ádám, grafikus

● WÜRTZ ÁDÁM grafikáiból nyílik kiállítás ma délután Leninvárosban.

–:o Würtz Ádám

12.

Esti Hírlap, Bp. 1930. ápr. 9.

Würtz Ádám, grafikus

— József Attila: Altató. Würtz Ádám illusztrációival. 3. kiad. (Móra). —

–: Most jelent meg 8

Népszabadság, Bp. 1980 júl. 24.

WÜRTZ ÁDÁM

NEW-YORK 1979
november
Greenwich Village
WITH
ON THE
AVENUE
OF
AMERICAS
WEST 4th ST.
VILLAGE CIGARS
PIPE
SUPER DISKOUNT
COSMETICS
HEALT

az átmeneti megoldásokat, de
nem szabad megengedni, hogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 NOV 20

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Würtz Ádám grafikus művész

1021

Würtz Ádám

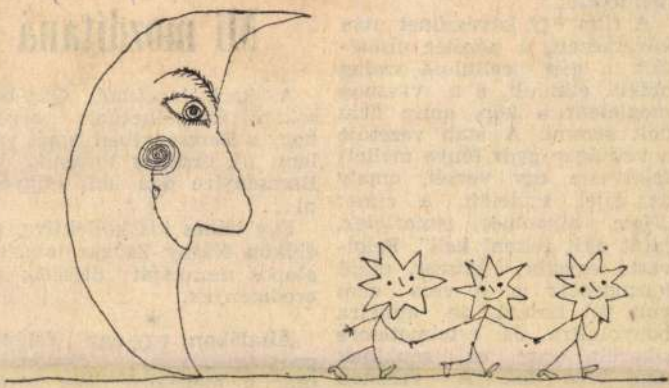

November 23-án (csütörtök) nyílik meg az M-galériában Würtz Ádám grafikusművész tárlata. Ünnepélyes megnyitó 18 órakor. Mindenkit szeretettel várunk!

szült és a
mertelek...
ne. A másn
nemvetítésr
leg sörrel,
val, amiko
mentőötlet,

A film e
következett,
tült, a gép celluloid szalag nélkül elindult, s a vásznon megjelent a kép, amin nem volt semmi. A stáb vezetője a vetítőgép gyér fénye mellett felolvasta egy versét, amely az éjjel született, a címe: „Nem olyannak ismertelek, mint akit félteni kell". Felolvasta egyszer, kétszer, majd harmadszor is. A vers nem volt túl hosszú, de annyira bonyolultra és értelmetlenre sikerült, hogy ez senkinek nem tűnt fel. A vásznon eközben árnyjátékot láthatott a közönség, sőt egy pantomimos is megjelent a színpadon, aki őrült buzgalommal dörgölte a vásznat. Mire a vászonról

A kari lapokból, Qap-ból sokan értesülhetünk arról, hogy a Bercsényiben ismét valami új, érdekes történik, a Bercsényire oda kell figyelni...

Egy lelkes kis kollektíva, és élükön Náray Zsuzsa tanárnő alapos munkáját dicsérik az eredmények.

*

Általában egy-egy féléves programsorozat körvonalai már a megelőző félév során kialakulnak. Így mindig a tanév második félévében kerül sor a nagyobb anyaggyűjtéssel, több előkészítéssel járó feladatok megvalósítására, míg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 FEB 7
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Würtz Ádám
grafikusművész

erzékletesen tagolja Würtz

1021

Würtz Ádám: Groteszk figurák II. (Rézkarc, 1978.)

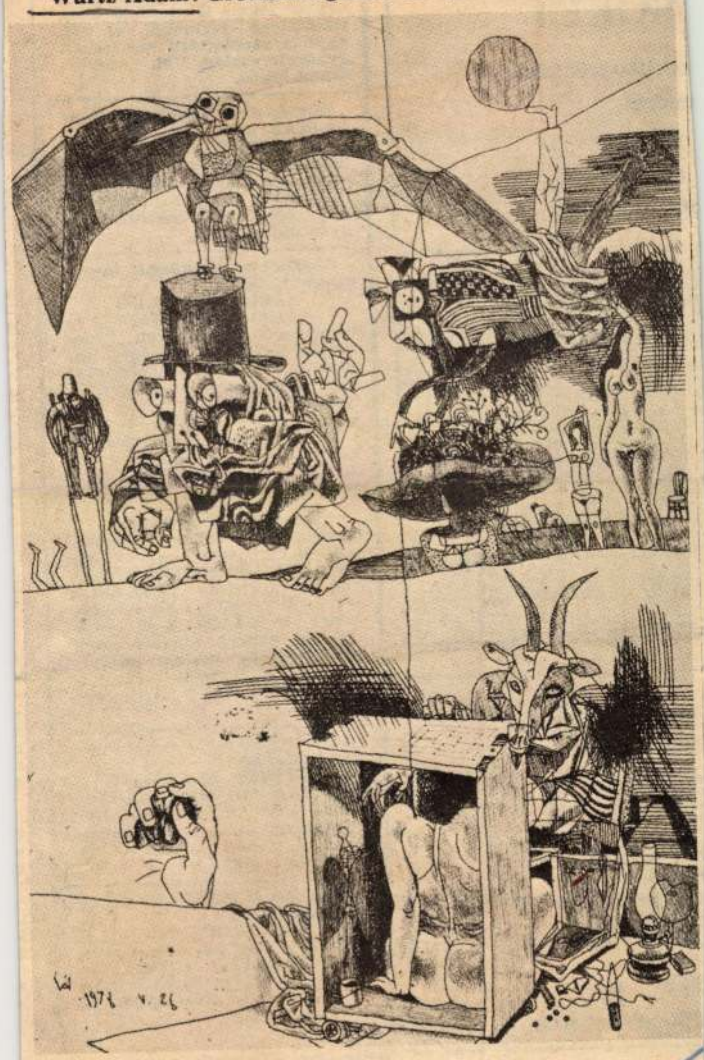

keres

NŐKE'

akbeosztás

lehet:
45—47.
em mellett.)

Konzervgyár
keres

het nyugdíjas is)
unkásokat.

akik egy éven belül
változtattak munkahelyet.

nkaügyi osztályán.

RI VÁLLALAT
NDELTSÉGE

ESZ

ett ívhegesztőket,
sokat,
stehergépkocsi-vezetőt.
iztosítunk,
ad szombat.

ZÉS:
Mikepércsi út 5.

ZONG LÁSZLÓ
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
SZÉLL KATALIN
Németh Lászlóné
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drága feleségem, édesanyánk, nagymamánk, testvérem, sógornőnk, rokonunk,
PEKÁR GYULÁNÉ
Gombos Veronika,
életének 70. évében türelemmel viselt hosszú szenvedés után 1979. január 29-én csendben megpihent. Végakarata szerint helyezzük örök nyugalomra. Köszönjük a jó barátoknak, kedves ismerősöknek együttérzését, mellyel fájdalmunkban osztoztak. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Homok u. 79.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
KAZSIMÉR BERTALAN
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
TAR ISTVÁNNÉ
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Würtz Ádám

Würtz Ádám grafikusművész és Incze Judit szobrászművész a boglárlelle Kápolnatárlaton mutatták be műveiket.

---------:Kiállitások.
MŰVÉSZET,1979.augusztus - 47.oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Vörös Ferenc
festő- és grafikusművész

ZALAI HÍRLAP

1979 FEB 11

1021

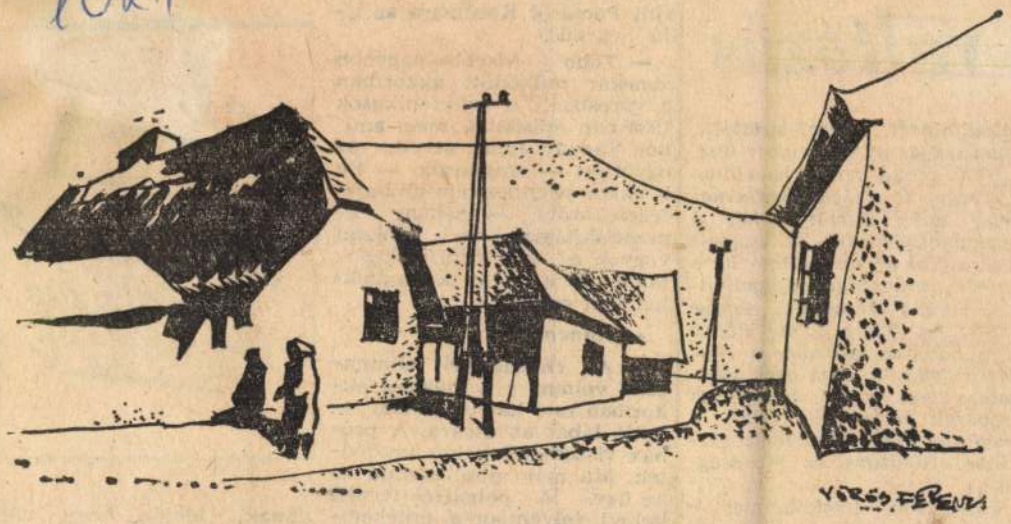

Vörös Ferenc: Falu (tus)

rény

s, változás

zatvállalását, s azzal biztatják, hogy majd művelt ember lesz.

Nem csoda tehát, ha ebben a szerkezeti felépítésben a nevelés sorra csődöt mond. A közművelődésben ez ugyanis csak akkor érvényesülhet, ha a nevelés, művelődés mozgalommá, vagyis társadalmi üggyé válik; ha tehát a művelődés nem kötődik kizárólag a rendezvényekhez, nem azok látogatása lesz a cél, hanem az emberek élete válik céllá, a program csak alárendelt eszközzé. (Kultúra és közösség, 78/3.)

Hosszasan idéztünk, mert e megállapításban sűrűsödik közművelődésünk lényege. Lényeges hibája és lényeges ton-

negy és fél
a dr. Domjá
legényegyleti
zolja a mai
falánál. Nem
rült Pacsáró
jú hegedűs.

— Több
zenekar mű
a városban,
1936-ban erő
kor Vannay
együttest —
is ekkor jele
tékra, azóta — néhány év megszakítással — kanizsai vagyok és a szimfonikusok tagja. Nem is a próbajátékkal volt gond...

— *Hanem?*

— Az engedéllyel! Gimnazista voltam, s a diáknép akkoriban este hat után nem tehette lábát az utcára. A próbák viszont kilenckor kezdődtek. Ma már mosolyogtató ez az ügy. A polgármesternek kellett folyamodnia érdekemben a szombathelyi tankerületi főigazgatóhoz, hogy ezúttal

Vasárnapi melléklet

annak idején, hogy végre megoldódott a brácsa-problémánk! A szimfonikusok el-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 DEC

VILÁGOSSÁG

Würtz Ádám
grafikusművész

1021

TIZENKILENCEDIK ÉVF. • 1978 • DECEMBER

Főszerkesz
Lukács József
Főszerkesz
Koroknai Zsuzs

Szerkesztő
Budapest
V., Münnich Ferenc utca 26. **1361**
Telefon: 110-800, 117-201*

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. **1959**
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Csollány Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. **1900***)*
közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra

Előfizetési díj fél évre 24,– Ft
egész évre 48,– Ft

78.2370 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

INDEX: 25 871 **ISSN 0505–5849**

Tájékozódás

761 Létezik-e az agy-elm
Megjegyzések a 16. Filo
a tudatról, az agyról és

Tükör

767 Vers és „rekviem" a

773 *Bálint György:* Néhá

Emberi szó

774 *Klaus Mann:* Ünnep
Az amerikai hadseregge

A tudomány világáb

776 A kozmikus világké
II. Ptolemaisztól Newt

Vita

782 Pszichológia és ideol

Könyvekről

788 Egy uralkodócsalád
Gonda Imre–Niede
Egy európai jelens

Szemle

790 Az új pápa: II. Jáne

792 Beszélgetés Argan r
Róbert László interjúja

Melléklet

Lukács József: Az ói

S. H. Hooke: Mítoszo

Címlapunkon és a h
Würtz Ádám grafil

MHSAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 MÁR 25

MAGYAR NEMZET

Würtz Ádám, grafikusművész

1021

Würtz Ádám illusztrációja Hans Peterson Pelle, a szerencsés fickó című gyermekregényéhez, amely a Móra kiadó gondozásában jelent meg

Főség!

értenek, akik
nak, ami eszö
nem minden
bernek eszébe

Pulszky Fe
országgyűlés f
ről írt jelle
Gusztáv vi
Henszlmann l
bormű az antik világban", *Imre* Sándor „Beniczky Péter és példabeszédei", *Beöthy* Zsolt „Mária Terézia kora és a magyar nemzeti művelődés" című tanulmányai sem váltak érdektelenné évszázad távlatából sem.

Végül a kötet fordításban közli az „István vajda és anyja" című román balladát, válogatást hoz hazai szlovák költőkből, szerb és finn népmesékből, portugál népi románcokból, görög epigrammákból.

Kemény István

...i propaganda

féle pótlót, utánzatot kínál. Ahelyett, hogy örülne annak, hogy a világ ránk kíváncsi.

Az idegenvezetővel szemben támasztott számtalan követelmény egyike a tárgyilagosság. A magam részéről én az idegenvezető szótárából törölném a „leg" szócskát. A turista alighanem járt már más országokban is, látott, tapasztalt

...vart eseménye a veronai ünnepi játékok rendezvénysorozata, melyen Puccini Turandot című operáját az idei nyáron vendégként Szergej Bondarcsuk rendezi. Melyik folyó partján fekszik Verona?

a) Pó,
b) Piave,
c) Adige.

3. Diószegi Balázs festőművész alkotásaiból összeállított gyűjteményes kiállítás nyílt a közelmúltban az egyik alföldi városunkban működő Thorma János Múzeumban, ahol a látogató a névadó műveiből összeállított gyűjtemény mellett érdekes régészeti és néprajzi gyűjteményt is láthat. Hol működik a Thorma János Múzeum?

a) Kiskunhalason,
b) Kiskunfélegyházán,
c) Kecskeméten.

4. Felépült a szovjet Távol-Kelet legészakibb részén elterülő Csukcs Nemzeti Kerület székhelyének első mélyvizű kikötője, melynek mólója 150 méterre nyúlik be a Bering-tengerbe. Az új kikötő megépülésével a nagy hajók is a mólóhoz állhatnak, s így sokkal kevesebb időbe telik a kirakodás. Hogy hívják a csukcsföldi fővárost?

a) Magadan,
b) Anadir,
c) Pevek.

A helyes megfejtést beküldők között öt darab 300 forintos, a Szivárvány Áruház Vállalat üzleteiben beváltható vásárlási utalványt sorsolunk ki.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

Varga Bencsik József

1978 OKT

grafikus?

1021

Ember és környezete

Megyei művészeink a győri tárlaton

A szomszédban, Győr-Sopron megyében, dícséretes és figyelmet keltő vállalkozást indított el a megyei tanács, a Művészeti Alap, a Fiatal Művészek Stúdiója és a Xantus János Múzeum. *Ember és környezete* címmel képzőművészeti pályázatot hirdettek — azzal a céllal, hogy az emberi környezet értékeinek védelmét, tisztaságának megóvását szorgalmazzák a rajz, a festmény eszközeivel, a művészet erejével, lehetőségeivel.

A pályázatra szép számú értékes grafikai lap és festmény érkezett, az anyagból kiállítást nyitottak. A katalógusban a vállalkozásról és az eredményről ez olvasható: „...a gondolat- és témakör különösen a festőket mozgósította. Képeiken bonyolult kérdésekre változatos formában válaszolnak. Közös vonásuk, a felelősségtudat azonban egyaránt jellemző minden munkára. A fizikai, a biológiai természetrombolás ugyanúgy izgatja őket, mint a „lélekszennyezés" különféle válfajai: a szmog, a vegyszeres gyomirtás, a füstös levegő, a szemét, a zaj. Puszta tényfeltárás, látomás, a lehetőségek latolgatása és rekviem éppúgy előfordul, mint érthető vágyakozás a régi, tiszta természet, a zöldfautcás csend után."

A kiállításon megyénkből két alkotó vesz részt munkáival: *Kollár György* Rekviem, A város szélén című két olajképével szerepel az anyagban, *Varga Bencsik József* pedig Bioszféra I., Bioszféra II. és Pusztulás című színes tusrajzaival elnyerte a Művészeti Alap 10 ezer forintos díját. Rajta kívül három festő és egy grafikus kapott díjat.

Varga Bencsik József díjnyertes grafikája

zető bányába dolgozni.
az időben a fiatal To
Ferencet — szívvel-l
dolgozó — társadalmi

A több évtizedes
sérte. Kitüntetései eg
ezeket megkoronázta
rés, a Szocialista Magyarországért Érdemrend, az Elnöki Tanács kitüntetése.

Mit tehet ehhez még az újságíró: Viselje nagyon soká erőben, egészségben.

Kovács Klára

Jegyzet:

Helikoptert a szövetkezetnek

KÉRJÜK a megyei tanácsot, járjon közbe, hogy szövetkezeteink megkapják mind a két helikoptert. A közös

Olyat persze senki sem mert mondani, hogy majd helikopterről trágyázzák, vegysze ezik a földet és így szórják le a kapálást feleslegessé tevő gyomirtót. Az agitátorok között nem akadt egyetlen ilyen fantaszta sem. Ha mégis lett volna, akkor nagyon megmosolyogták volna mind a parasztok mind a saját társai. S ha nagyon erősködik akkor talán hibbantnak tartják.

De nem ez a múltba révedezés a lényeg, hanem az, hogy a párt politikájának általában helyes alkalmazásával minden elképzeltnél többet, jobbat sikerült elérnünk. Ezt jelképezi a helikopterrel kapcsolatos kívánság. S ez az ügy nem azért időszerű, mert most, a megyei tanács legutóbbi ülésén hangzott el az említett felszólalás. Az időszerűséget az adja, hogy ismét vannak megértendő, megvalósításra váró feladataink. Ismét a párt agitátorai magyarázzák, hogy megvalósításuk a dolgozó nép javát szolgálja. Ismét vannak, akik elég nehezen értik meg, miért előnyös a fokozott takarékosság, a munkafegyelem növelése, a munka szervezettségének javítása.

GONDOLJUNK a helikopterügyre és ennek szellemében hirdessük az igazságot, végezzék el azt, amit egymástól várunk a munkában.

— dp

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Würtz Ádám

NÓGRÁD
Grafikusművész

1979 ÁPR 8

1021

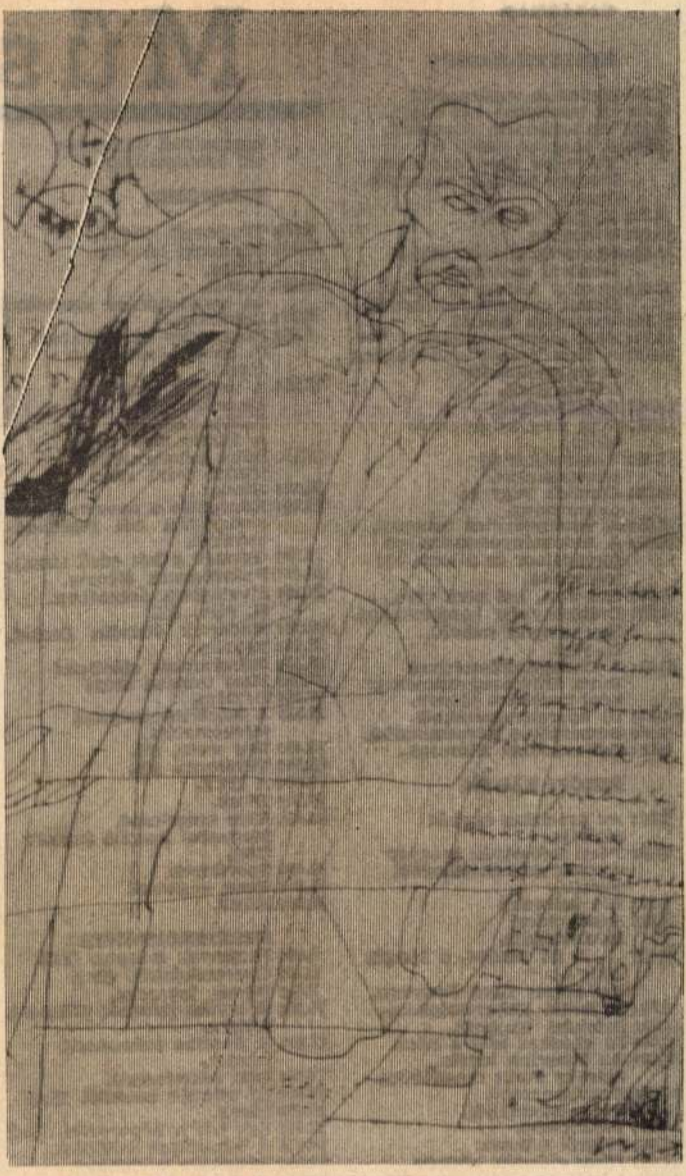

József Attila töredék
Würtz Ádám illusztrációja József Attila-vershez

VASÁR

KOSSU

6.05: Kellemes vasárnapot!
8.10: Öt kontinens hét napja.
8.26: Verbunkosok, népdalok.
9.00: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkórusa magyar szerzők műveiből énekel.
9.20: Magyar múzsa.
10.03: Útközben.
10.08: Nemzetközi rádiójáték-fesztivál gyerekeknek.
10.43: Honthy Hanna és Feleki Kamil operettfelvételeiből.
11.14: Vasárnapi koktél.
13.00: Föld alatti tanulság.
13.10: A New York-i Metropolitan operaegyüttesének felvételeiből.
14.04: Rádiólexikon.
14.34: Régi magyar dalok és táncok.
15.10: Bemutatjuk új felvételeinket.
16.03: Candide vagy az optimizmus.
17.28: A vezénylőpálca mágusai.
18.05: A tudományos-technikai forradalom és a termelés irányítása.
18.15: Hol volt, hol nem volt...
18.45: Diákkönyvtár hangszalagon. Egy magyar nábob. II. rész.
19.55: A Belügyminisztérium Duna Művészegyüttesének népi zenekara játszik.
20.29: Új operalemezeinkből.
23.42: Romantikus kórusmuzsika.
0.10: Dél-amerikai ritmusok.

PETŐFI RÁDIÓ:

7.00: Az unitárius egyház félórája.
7.30: Pécsi Sebestyén magyar szerzők orgonaműveiből játszik.
8.05: Mit hallunk?
8.30: Miska bácsi levelesládája.
9.00: ..... S ha rendez, a hangja világít..." Emlékezés Hont Ferencre.
9.20: A Rádió Kabarészínháza.
10.33: Színházi magazin.
12.00: Jó ebédhez szól a nóta.
12.57: Az álmatlan király. Sziráky Judit mesejátéka.
14.00: Reklámparádé.
14.05: Újdonságainkból.
14.33: Táskarádió.
15.30: Nőkről nőknek.
16.00: Híres előadók albuma.
16.35: László Margit és Réti József Offenbach operett-felvételeiből.
17.00: Ötórai tea.

nemzetközi dalfesztivál felvételeiből.

TELEVÍZIÓ:

7.23: Tévétorna. (Ism.).
7.30: Mindenki iskolája. Fizika.
8.00: Kémia. (A keddi adások ismétlése!)
8.35: Deltácska.
8.55: Kisasszony az ablakban. II. rész: A szöktetés. (Ism.).
10.10: A hetedik kontinens ékszerei. XIII/1. rész: A felszín alatti világ.
10.35: Itália múzeumaiban. XV/15. (bef.) rész:
10.55: Hírek.
11.00: Közvetítés a Savaria Kupa nemzetközi női röplabdatornáról.
14.33: Gusztáv a két edző. (Ism.).
14.40: Pedagógusok fóruma.
15.15: Sivatagban, őserdőben. II. rész. SZ.
16.50: Madarász Katalin énekel.
17.20: Reklám.
17.30: Műsorainkat ajánljuk!
17.55: Most mutasd meg!
18.25: Reklám.
18.35: A Közönségszolgálat tájékoztatója.
18.40: Esti mese. SZ.
18.50: Tévétorna. SZ.
19.00: A HÉT.
20.00: Hírek.
20.05: Mire megvirrad. Magyarul beszélő francia film.
21.40: Sporthírek.
21.50: Zene — szóval.
23.00: Hírek.

BESZTERCEBÁNYA:

8.00: Kicsinyek műsora. (Sz.)
8.30: Gyermekdalok. (Sz.)
8.51: Púpos lovacska.
10.05: A tavasz tizenhét pillanata. 1. rész.
11.20: A Sportka számainak húzása.
11.30: Heti összefoglaló.
12.00: Új szlovák zeneműv. (Sz.)
12.40: Hírek.
12.45: Egy hét a képernyőn. (Sz.)
13.05: A kézműipar fejlődése.
13.25: Látogatás a klubban.
14.20: A. Jiresek: A lámpás.
16.10: Változások. 3. rész. (Sz.)
17.25: Filmmúzeum.
18.40: Esti mese. (Sz.)

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész
NÓGRÁD

1979 APR 8

1021

Würtz Ádám illusztrációja József Attila „Fiatal asszonyok éneke" című verséhez

ре? Nem feltételezem,
bizonyítanom kellene.
tizárólag a lap fenntartá
már messze meghaladja
egy-egy évben a képzőn
szetre fordítható összeg
hogy további anyagi le
ségekkel is támogatná
színvonalas irodalmi alk
az igazán tehetséges alk
Tehát a támogatási szá
és lehetőség jelen van!
így a zenei élet terü
ahol valóban indokolt a tá
mogatás bizonyos ellentmon
dásairól szólni. Zenei éle
tünk csak az utóbbi 5—10 év
ben lendült fel, s elsősorban
a zeneiskolák és kihelyezett
tagozataik köré szerveződött,
illetve néhány jelentős kórus
és zenekar működéséhez kap
csolódik. Jelentős színvonalat
képvisel a Bach együttes,
amely sajnos eddig semmilyen
támogatásban nem részesült,
s néhány jó zeneszerzői am
bícióval, előadóművészi fel
készültséggel dolgozó zeneta
nár, akiknek alkotói tevé
kenysége fejlesztésére, ösztön
zésére az indokoltnál keve
sebb figyelmet fordított a ta
nács. A salgótarjáni szinfoni
kus zenekart 1975-től az Or
szágos Filharmónia helyett a
megyei és városi tanács tart
ja fenn.

Az átlagos működési felté
telek mellett a jelenleginél
sokkal több lehetőség, mód
van szereplésükre — a kö
zönséggel való találkozásukra,
de amatőr szervezet, zenekar
lévén, sok gondot okoz a
rendszeres felkészülés és fel
lépés. Hasonló gondokkal
küzd a nagybátonyi zenekar
is. A zenei alapnevelés rend
szerének kialakításán alig túl
— egy viszonylag még szűk
tömegbázison — talán érthe
tő bár, el nem fogadható —,
hogy a támogatás sem egyen
letes és nem is minden alka
lommal a szükséges gyakor
lat, tevékenység inspirátora.
zeneszerzők, kórusvezetők tá
mogatására.

A képző- és iparművészet területén elsősorban centralizálási feladataink vannak. A jelenlegi tárlatrendszer elaprózza erőinket, energiánkat. A képző- és iparművészeti alkotások vásárlását igyekszünk jobban koordinálni.

Itt a jelentkező igények kiszélesítésére is szükségünk lenne. Abban bizunk, hogy az üzemek, közintézmények, tanácsok az eddigiektől intenzívebb vásárlói lesznek művészeink alkotásainak, s reméljük, hogy a képzőművészeti beruházások rendjének korszerűsítése is megtörténik. Komoly erőfeszítések történtek a műtermek, műtermes lakások kialakítására, felépítésére. A közeljövőben Salgótarjánban két műtermes lakás épül fel, s folytatódik a padlástér beépítésével a műtermek kialakítása, illetve megszűnt kisiskolák műtermes lakássá való kialakítása.

Fejlesztési elképzelésünk bármilyen szerény is, művészeink alkotó részvétele, alkotó kedve, elkötelezett magatartása nélkül nem erdeményez változást — csak jobbító szándék marad. Ezért is fontos, hogy a közhangulatot, közérzetet alapvetően befolyásoló „támogatást" a lehetőségek és szükségletek összefüggésében szemléljék és ismerjék.

Gulyás Jánosné

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 MÁJ 27
SZABAD FÖLD
Budapest
Würtz Ádám
grafikusművész

1021

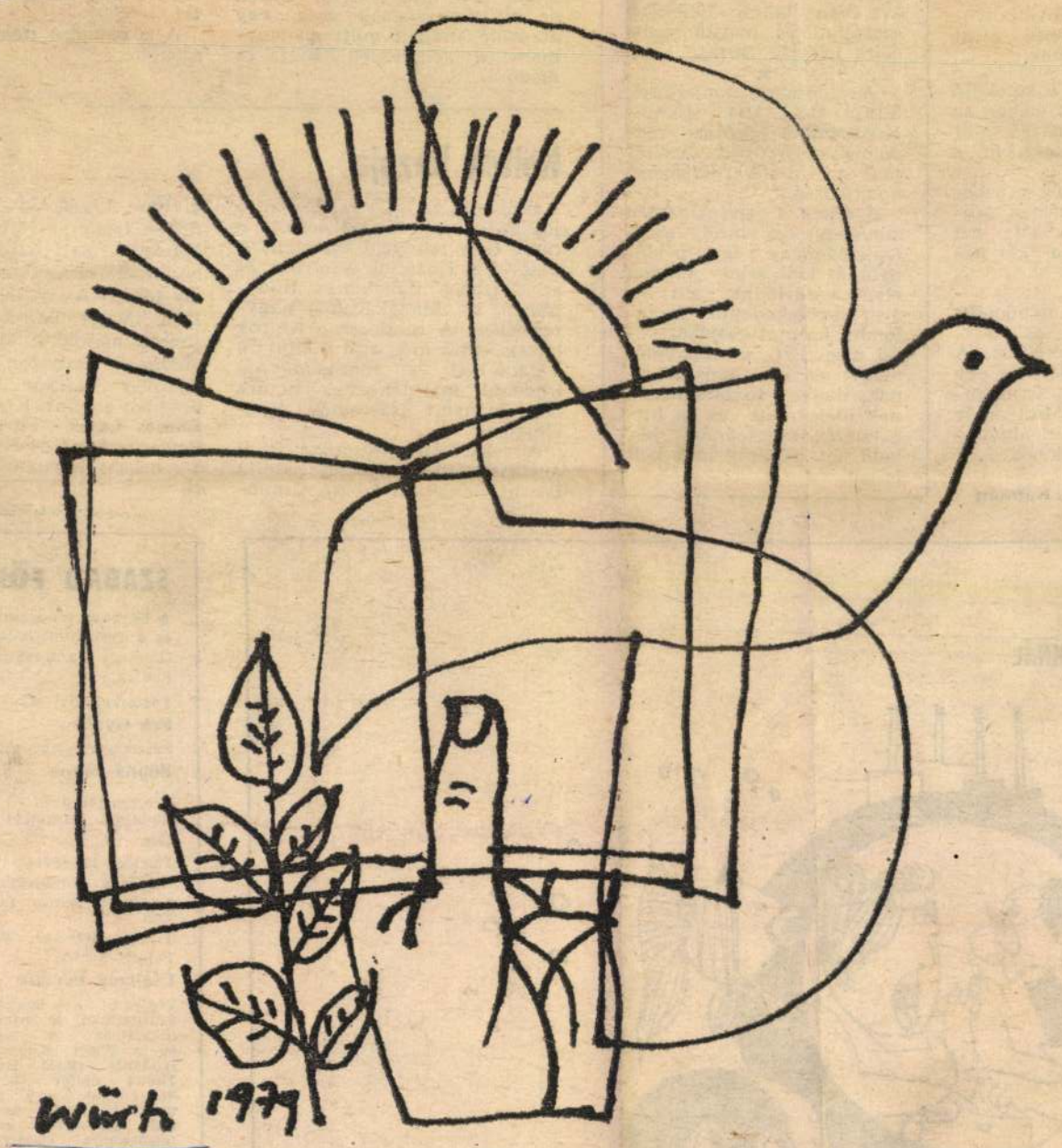

Egy esztendő az önművelés jegyében

Ez volt a célja annak a törekvésünknek, melyet Olvasó Akadémia elnevezéssel egy kerek éven át sok-sok izgalommal, örömmel, együttérzéssel magunk is végigéltünk, a mintegy 17 ezer pályázóval együtt. Nagy örömet, de igen nagy feladatot jelentett a végzett munka dokumentumainak értékelése, a jutalmak odaítélése is. Kijelentjük: legjobb tudásunk szerint jártunk el, s így született a döntés. **(13. oldal)**

Megtisztelő, hogy a pályázat tanulságairól cikket írt lapunkba Sarlós István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára. **(12. oldal)**

A pályázókat és minden olvasónkat köszönti címlapunkon Würtz Ádám grafikusművész rajza; amely egyben Olvasó Akadémiánk elismerő oklevelét is díszíti majd.

riska néni a készlet utolsó darabjait árusítja.

Messziről észrevettem a sátrat, melynek tartólécein madzagra fűzött kefék himbálództak. Egy megtört arcú idős asszony némán ácsorgott a kirakott áruk előtt. Kínálni se volt kedve őket, annyira bánkódott, amiért az ura nélkül jött ki a piacra. Hozzáléptem, bemutatkoztam.

— Beszélgetni szeretnék a mesterségükről. Mióta kefekötő az ura?

— Jaj kedves, van annak talán már ötven esztendeje is. De nem kefekötőként kezdte. Fiatalember korában még az útépítőknél dolgozott. Harminchan érte a baleset. Munkába volt akkor is. aztán Kecskéscsárda körül a vonat alá esett. Mindkét lábát elveszítette. Akkor már házasok voltunk, két apró gyerekkel. Aztán se földünk, se házunk. Mi lesz velünk kereső nélkül? Volt itt akkor egy Turcsányi Antal nevű kefekötő.

— Milyen kefeféléket csináltak?

— Cipő-, ruha-, sár-, súroló- és lókefét. Aztán festőecsetet, meg üvegmosót is.

— S mi ment ki a divatból?

— A lókefe. Helyette most autómosókefét csinálunk.

Délután elmentem a kefekötő házába. Az idős ember az ágyban feküdt. A takaró alól kinyújtotta két csonka lábát, s így szólt:

— Látja? S most még ez a betegség is... Nézze meg a műhelyemet! Amit ott lát, azt mind én csináltam a két kezemmel. A gépeket is.

Megnéztem.

— Takaros rend mindenütt — mondtam neki.

— Azt mindig szerettem. A rendet. Meg a szakmát. Ha egy darabbal elkészültem, örömömben megcsókoltam. Most már ennek is vége. De azért álmomban mindig kefeket kötök...

Ari Kálmán

cialista Köztársaságba, a Lengyel Népköztársaságba, a Német Demokratikus Köztársaságba és a Román Szocialista Köztársaságba két éven belüli többszöri szolgálati és magánutazási célra kétszáz forint.

★

Az illetékes miniszterek 5/1979. (IV. 19.) BkM—KpM számú együttes rendelete kiegészítést tartalmaz a minőségvédelemre vonatkozóan.

A rendelet szerint az áru minőségvizsgálatáról szóló szakvélemény egy példányát át kell adni minden olyan vásárlónak, aki az árut kereskedelmi forgalomba hozatal céljából veszi meg. Ezt a szakvéleményt az áru előállításának, illetve forgalmazásának ideje alatt és a forgalmazás megszűnését követő hat hónapig meg kell őrizni.

sem telt el, már a 30-a
mú, lába vágta ember
az öregasszonynak: Te
is megengedem, hogy
bemenjen.

Az udvariasságon tú
az előzékenységnek n
alapvető indoka volt:
mama elviselhetetlen hangja és szanézni.
modora.

(besze)

Költők hazája

Irodalmi matinét rendez május 27-én délelőtt 11 órától a rádió és a televízió közreműködésével a Hazafias Népfront és az Országos Béketanács Budapesten, a Zeneakadémia nagytermében. A rendezők a Költők hazája című műsorral a hajdani Vigadó-beli és zeneakadémiai irodalmi matinék-estek nemes hagyományait szeretnék újraéleszteni.

A vasárnapi műsorban mai magyar költők (köztük: Bella István, Benjámin László, Csanádi Imre, Illyés Gyula, Kiss Benedek, Ladányi Mihály, Weöres Sándor) verseit népszerű és rangos színművészek mondják el — így fellép Avar István, Berek Kati Major Tamás, Sinkovits Imre és mások. A Magyar Rádió énekkarát Sapszon Ferenc és Szokolay Sándor vezényli, a program szerint Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Farkas Ferenc, Petrovics Emil és Szokolay Sándor néhány kórusműve hangzik el.

CSENDÉLET — TENGERI BÚVÁRÉKNÁL

(Mészáros András rajza)

SZABAD FÖLD

A Hazafias Népfront és a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának hetilapja

Főszerkesztő:
Eck Gyula

Főszerkesztő-helyettes:
Söptei János

Szerkesztőség:
Budapest, Somogyi Béla u. 6. 1978.

Telefon: 138—821.

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat Budapest, Blaha Lujza tér 3. 1959

Telefon: 343—100. 336—130.

Felelős kiadó:
Csollány Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő hivatalnál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 261—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj 1 hónapra 10 Ft, negyedévre 30 Ft.

Beküldött kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Index: 25 777
79—2148

Szikra Lapnyomda, Budapest
Felelős vezető:
Csöndes Zoltán
vezérigazgató

ISSN 0133—0950

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 DEC

VILÁGOSSÁG(

Würtz Ádám,
grafikusművész

1021

Világosság

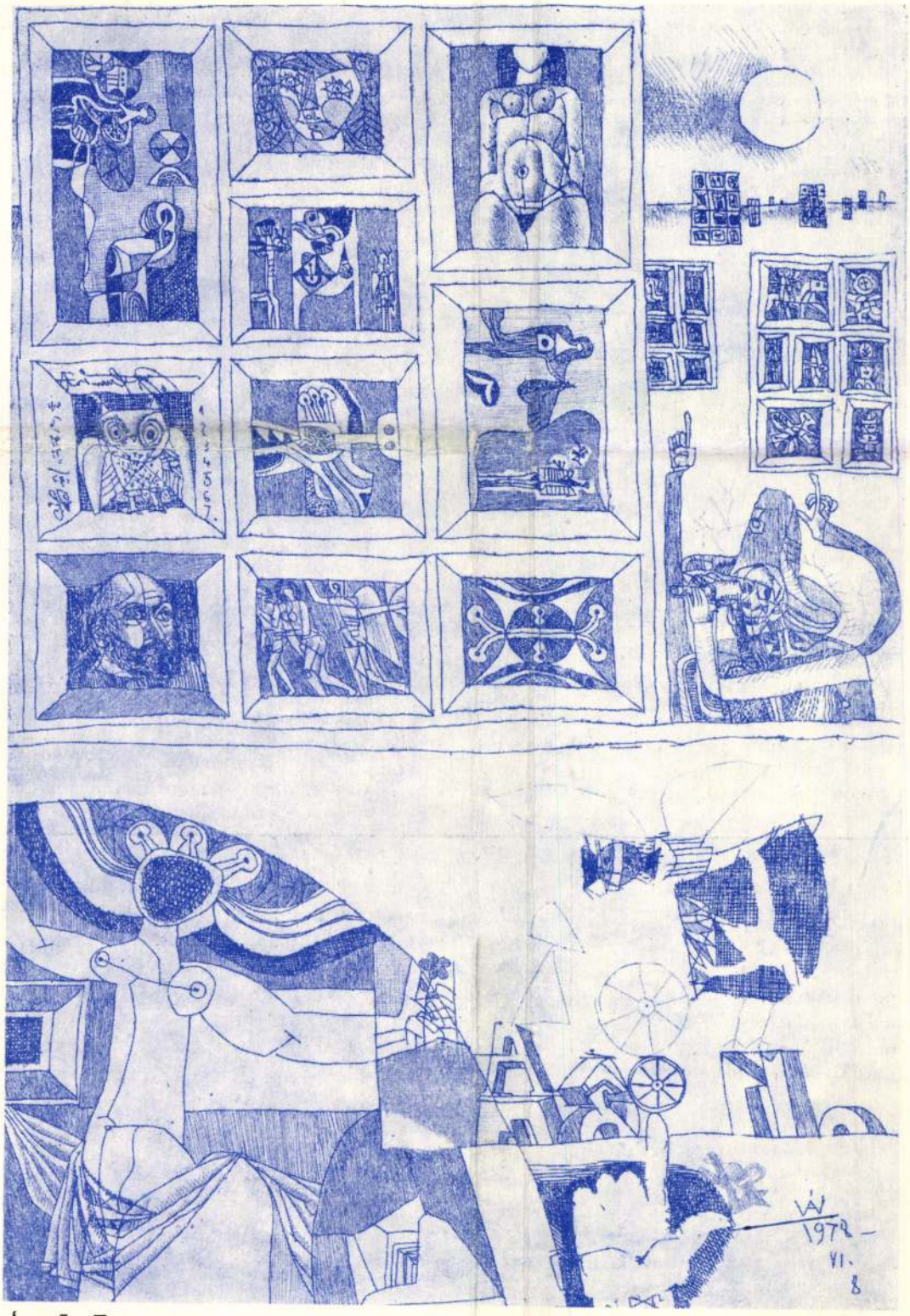

Ára: 5,– Ft

SOMMAIRE

729 *Eric Hobsbawm:* La religion et le développements des mouvements socialistes

739 Les livres d'Esther, de Judit et de Tobie
Ida Fröhlich

747 Concepts de ville et formations sociales
György Wiener

753 L'idée de l'histoire • *János Kelemen*
La discussion entre Kant et Herder sur la philosophie de l'histoire I.

759 *Étienne Gilson:* Le bilan de la philosophie médiévale

761 La théorie du cerveau, existe-elle?
László Garai

767 Poème et «requiem» sur le roman policier
Lenke Bizám

773 *György Bálint:* Quelques mots concernant le roman policier

774 *Klaus Mann:* Dans une atmosphère de fête
En Italie, avec l'armée américaine, a la Noël de 1944

776 La formation de l'image cosmique du monde de Ptolémée II. jusqu'à Newton
Andor Kuruc

782 Psychologie et critique de l'idéologie
Ferenc Erős

788 L'histoire d'une dynastie • *Tibor Sándor*
Imre Gonda–Emil Niederhauser:
Les Habsbourgs. Un phénomène européen

790 Le nouveau pape: Jean Paul II.

792 Entretien avec Argan, maire de Rome

Supplément:

József Lukács: Le type historique de la religion de l'Ancien Izrael

S. H. Hooke: Mythes dans les cinq livres de Moïse

729 Эр

739 Наука о Библии: Книга Эсфири, Юдифи и Тобита • *Ида Фрелих*

747 Концепты городов и общественные формации • *Дьердь Винер*

753 Историко-философская дискуссия Канта и Гердера. Ч. 1.
Янош Келемен

759 Этиен Жилсон: Баланс средневековой философии

761 Существует ли теория мозга?
Ласло Гараи

767 Стихотворение и «реквием» о детективном романе • *Ленке Бизам*

773 *Дьердь Балинт:* Несколько слов о детективном романе

774 *Клаус Манн:* В праздничном настроении. С американской армией в Италии, в рождество 1944 г.

776 Возникновение космического представления о мире: от Птолемея до Ньютона • *Андор Куруц*

782 Психология и критика идеологии Ч. 1.
Ференц Эрёш

788 Имре Гонда—Эмил Нидерхаузер: Габсбурги. • *Тибор Шандор*

790 *Новый папа:* Иоанн-Павел II.

792 Интервью с римским бургомистром, Арганом

Приложение:

Йожеф Лукач: Об историческом типе древнеизраильской религии

С. Г. Гук: Мифы в пяти книгах Моисея

Szerkesztő bizottság:

Ádám György, Balló István, Bence László, Benkő Károly, Hahn István, Koroknai Zsuzsa (főszerkesztő-helyettes), Köteles István, Lukács József (főszerkesztő), Mátrai László, Munkácsy Gyula, Zoltai Dénes

•

A szerkesztőség munkatársai:

Balázs György, Farkas János, Kiss Károly, Klaniczay Gábor, Palkó Magda, Sziklai László

E SZÁMUNK SZERZŐI:

Fröhlich Ida, egyetemi tanársegéd, ELTE Bölcsészettudományi kar • *Wiener György*, tudományos munkatárs, Államigazgatási Szervezési Intézet • *Kelemen János*, a filozófiai tudományok kandidátusa, egyetemi docens, ELTE Bölcsészettudományi Kar • *Garai László*, a pszichológiai tudományok kandidátusa, tudományos főmunkatárs, MTA Pszichológiai Intézete • *Bizám Lenke*, a filozófiai tudományok kandidátusa, tudományos főmunkatárs, MTA Filozófiai Intézete • *Kuruc Andor*, kandidátus, c. egyetemi docens • *Erős Ferenc*, tudományos munkatárs, MTA Pszichológiai Intézete • *Sándor Tibor*, munkatárs, MTA Történettudományi Intézete • *Róbert László* újságíró, a Magyar Rádió főmunkatársa • *Lukács József*, az MTA levelező tagja, a Világosság főszerkesztője

Würtz Ádám, grafikus művész

Művészet, Bpest, 1979. aug. 47. old.

Würtz Ádám, grafikus

Grafika:

Rep

Würtz Ádám: Munkája

Alföld, Debrecen, 1979. ápr.

4.

XXX/4.

Würtz Ádám, grafikus

Grafika:

Rep

Würtz Ádám: Munkája

Alföld, Debrecen, 1947. ápr.

Borító 2.

XXX/4

Würtz Ádám, grafikus

Grafika:

Rep

Würtz Ádám: Rembrandt

Alföld, Debrecen, 1979. ápr.

Címoldal:
Borító 1

XXX/4

Würtz Ádám, grafikus

Würtz Ádám: Munkája

Alföld, Debrecen, 1979. ápr.

22.

XXX/4

Wüst Ádám, grafikus

Grafika: lap
[l.: 22.l.]

Wüst Ádám: kunkája 21.

AlpSCd, Debrecen, 1979. ápr. XXX/4

Würtz Ádám, grafikus

Würtz Ádám: Munkája

Alföld, Debrecen, 1979. ápr.

XXX/4

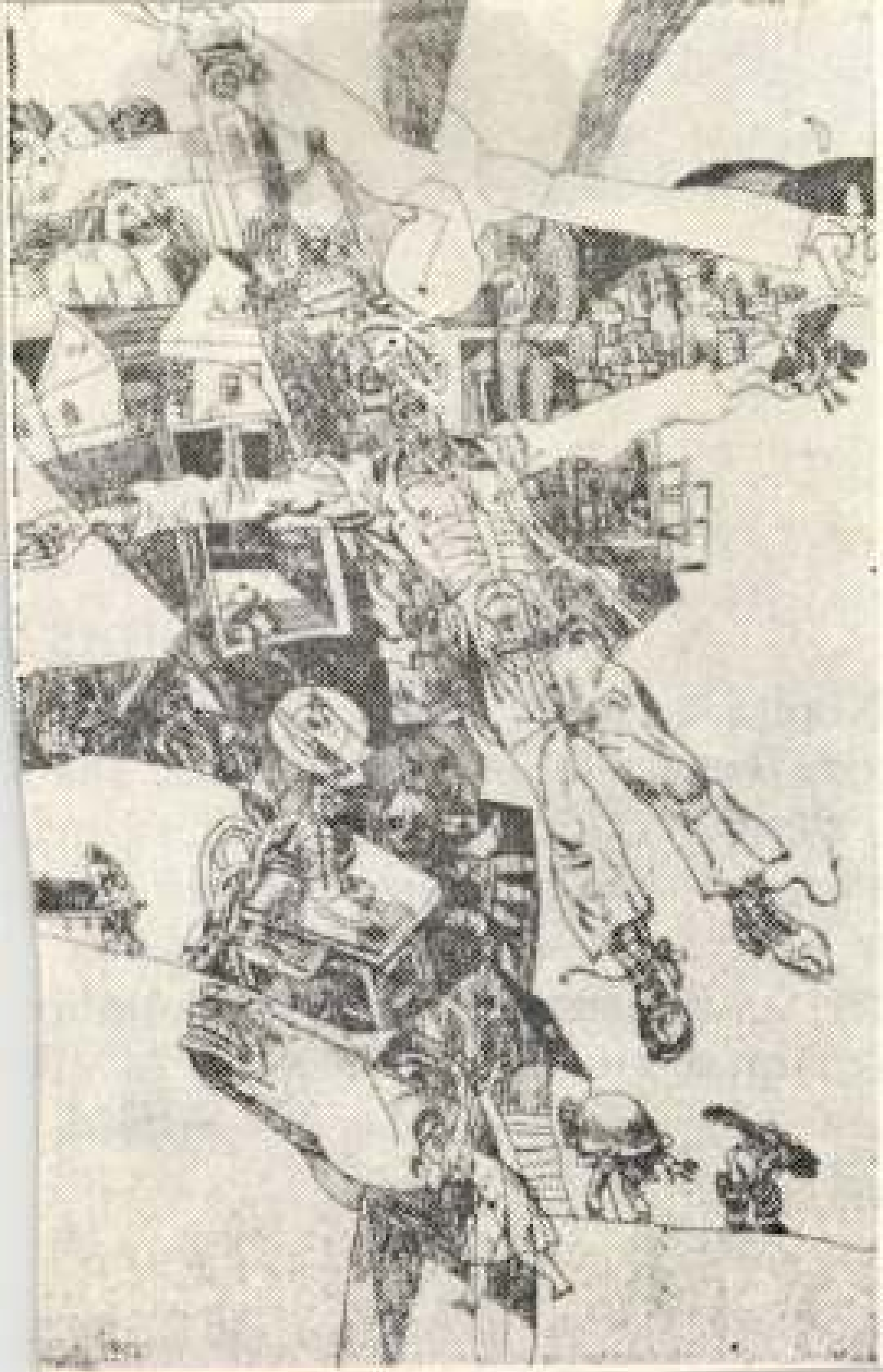

Főszerkesztő: JUHÁSZ

Kiadja a Hajdú megyei Lapkiadó V
gyei Tanács lapja – Megjelenik havo
Telefon: 12-626 – Postafiók száma
vissza – Kiadóhivatal: Hajdú meg
a Magyar Posta – Előfizethető a
tér 1.) és bármely kézbesítő postahi
– Átutalás a 215–96 162. sz. MNB

Alföld

96

79·74

Würtz Ádám, grafikus

– : Kér 8.

Nipszabadság, Bp. 1979 máj. 12.

Würtz Ádám, grafikus

L: Mikus Sándor

-: okiállítások 8

Esti Hírlap, Bp. 1979 máj 11

Würtz Ádami, grafikus

Würtz Ádami: Munkája

Alföld, Debrecen, 1979. ápr. 95.

XXX/4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 MÁR 24

Würtz Á. László

1021

Würtz Á. László: Napok

WÜRTZ ÁDÁM kiállítását pénteken nyitották meg a komáromi Kisgalériában a nyári képzőművészeti kiállítás-sorozat premierjeként.

MEGAY LÁSZLÓ RIPORTJA:

DÉLI ÖRDÖG

Az idős ülnökök szigorúan unatkoznak. Fiatalságukat nem segít felidézni a beteges féltékenységről szóló sírós beszámoló, sem egy drámai rajtakapás elbeszélése. Sima ügy, mondhatni polgári válás. Se gyerek, se vagyon. Az ítéletet ugyan állva kell végighallgatni, akárcsak annak, akit gyilkosságért maholnap fölakasztanak, de itt egy félóra múlva ki-ki dolgára mehet.

— Ez a második presszós korszakom! — tűnődik a nyugtalanul boldog alperes a tárgyalás után, miközben már független középkorú férfiként nézegeti a felszolgálónő alig fedett formáit.

— Tizenöt év alatt ezek a helyek koszosabbak, büdösebbek és drágábbak lettek, de a nőknek kisebb a fenekük.

— És fiatalabbak!

— Jóval. Figyeltem őket, amíg vártalak. Amit itt látsz, az a biológia nagy tévedése vagy pofátlansága. Kis, korcs, színtelen mű-kanok és gyönyörű, dús nőstények.

milyen kedvünk van, aszerint mesélünk az egyikről vagy a másikról.

Egyikünk tud egy régi kúria-félét Pesttől ötven kilométernyire. Szép pénzt kérnek érte, de jó ház, csak romos. Hárman megvehetnénk. A kert nagy és mivel nem hallottunk a krumpli-besszről, krumplit fogunk termeszteni és zöldséget, mert annak is jó ára van. Tulajdonképpen, ha az eladó vár egy kicsit a pénzre, az egész ház kifizethető zöldségből és gyümölcsből. És ha valahol, akkor ilyen helyen érdemes lovat tartani.

Csak ketten egyezkedünk, társunk arcán látszik: az állatgondozás nem lenne ínyére. Azért irígykedik... Telefon a tulajnak, másik az építésznek. Alku, falkopogtatás. A tetőteret persze be kell építeni, de akkor nem árt kicserélni a gerendákat. Hosszú tanácskozások. Kár, hogy egy vasunk sincs, mert a gazda biztosan engedne harmincezret a háromszáz-

aki bármely bíróságunk pártatlanságát kétségbe vonná. Ám! Sokszor hallottam már — egyetemi katedráról is —, hogy a polgári társadalomban az uralkodó nem másféle nemi erkölcs szerint élhetett, és e társadalom bíróságai, ahol férfiak ültek, miként erősítették meg ítéleteikkel a női kiszolgáltatottságot.

A mai helyzet a következő: a jogi pálya elnőiesedett. A bírói testületek még jobban. A válóperes bírák között férfi csak mutatóban van. Ha tetszik, ha nem, bontópernél nő ítél férfi felett. Tudom: a bíró személytelen! Nemének az ítélethez semmi köze. Hogy ne is lehessen, azért nem bízzák soha például az erőszakos nemi közösülések tárgyalását nőre. Akkor viszont...?

És van még számos furcsaság. Mondjuk a gyanús ügybuzgalom, amivel a gyors fiatalkori házasságok, hirtelen válások ellen hadakoztunk. Mindkettő helytelen persze. De ha két húszéves ember

Würtz Ádám, grafikus

Würtz Ádám; munkája 19.

Alföld, Debrecen, 1979. ápr. XXX/4.

Würtz Ádám, grafikus

Grafika: Repr

36.

Würtz Ádám: Munkáim
Alföld. Debrecen, 1979. okt.

XXX/4

Würtz Ádám, grafikus

Elhangzott a művészettörténeti egyetemi könyvtárban Kiállításának megnyitóján.

Barta János: A mágia művészete

82-84

Alföld, Debrecen, 1979. ápr.

XXX/4

Würtz Ádám, grafikus

Grafika: Rep.

Würtz Ádám: munkája
Alföld, Debrecen, 1979. o'pr.

Borító 3
XXX/4

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1979 MÁJ

Könyvvilág

Würtz Ádám
grafikusművész

1021

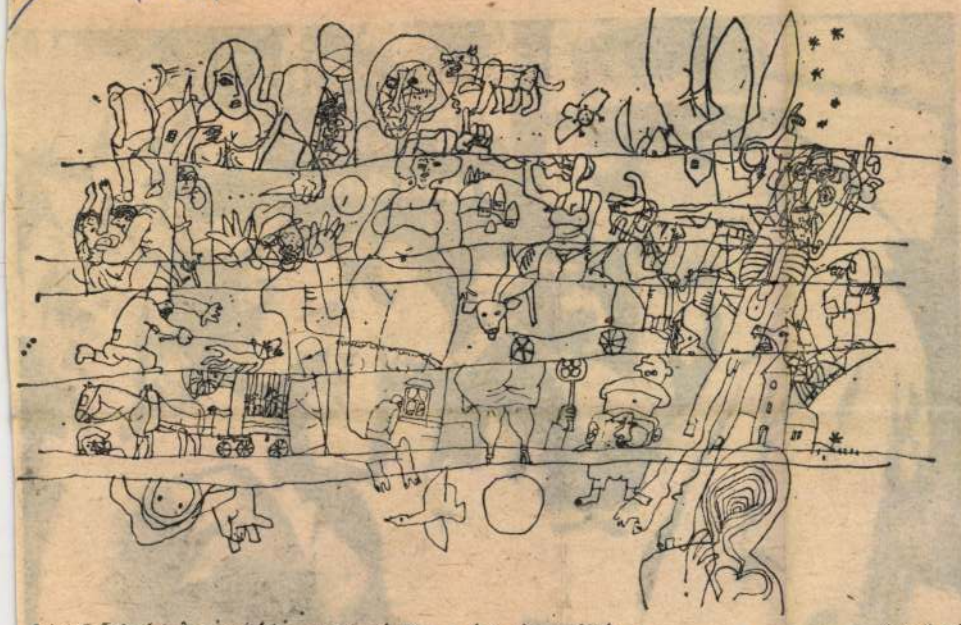

Würtz Ádám illusztrációja Bálint Tibor Zarándoklás a panaszfalhoz c. könyvéből (Magvető)

SZÁNDÉK
BI MAGYAR KÖNYVKIADÓ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám grafikus

TÜKÖR művész

Budapest

1979 JAN 7

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

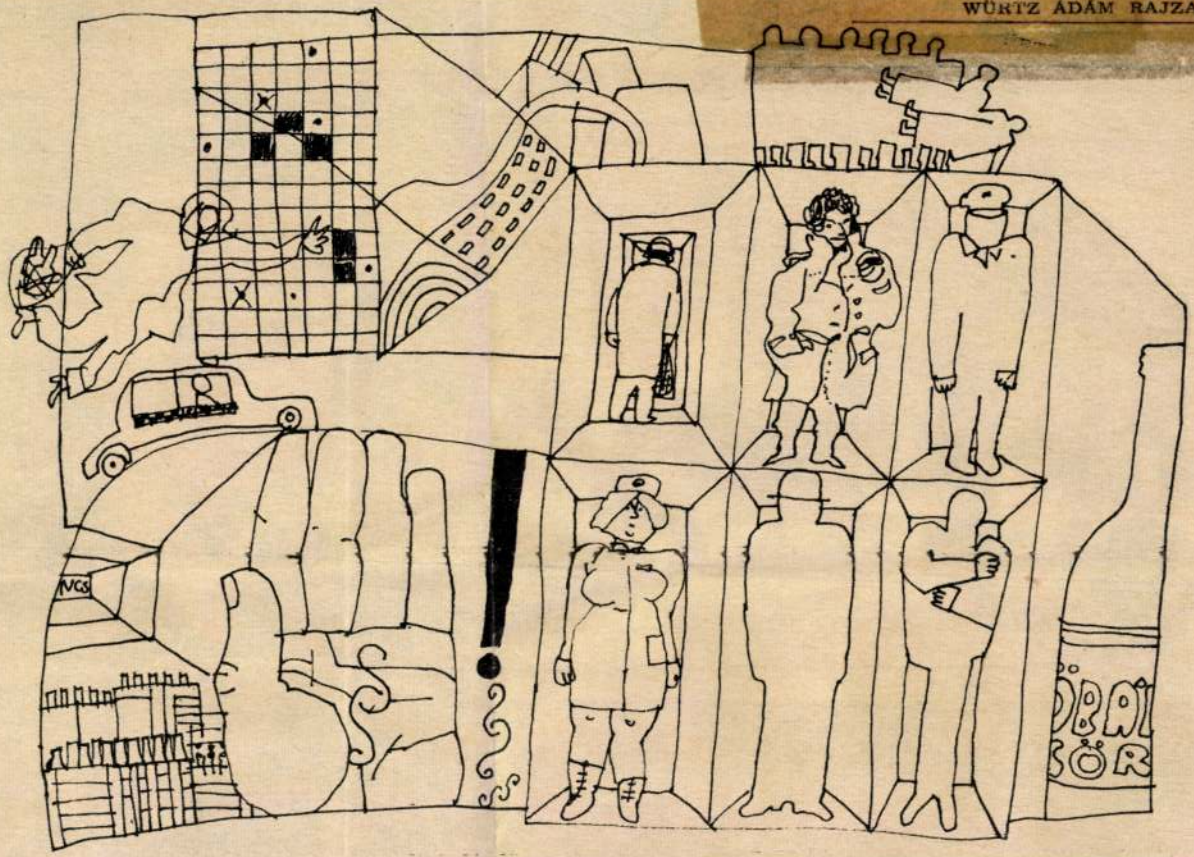

Jean-François Raffaelli:
A Boulevard St. Michel
1890 körül

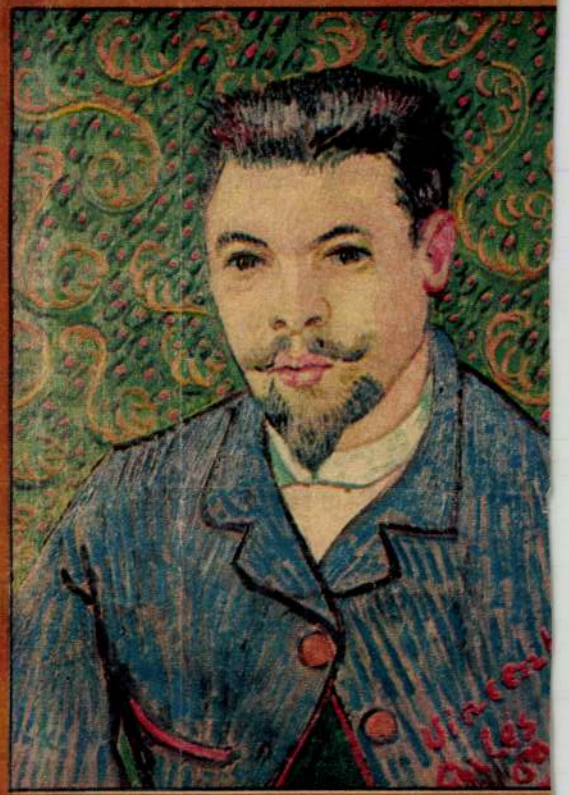

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 SEP 3

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Würtz Ádám

Intés az őrzőkhöz

1021

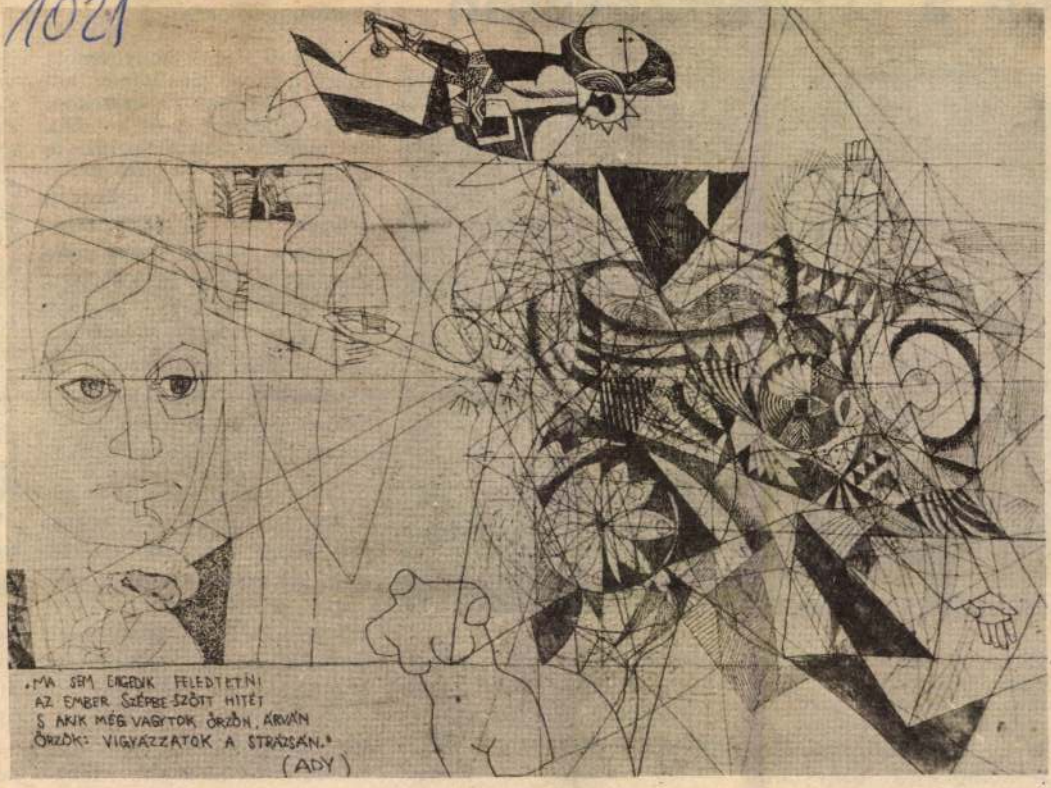

Würtz Ádám Ady-illusztrációja

fűtésre. mosenergia-gya

mp a tengerszoro

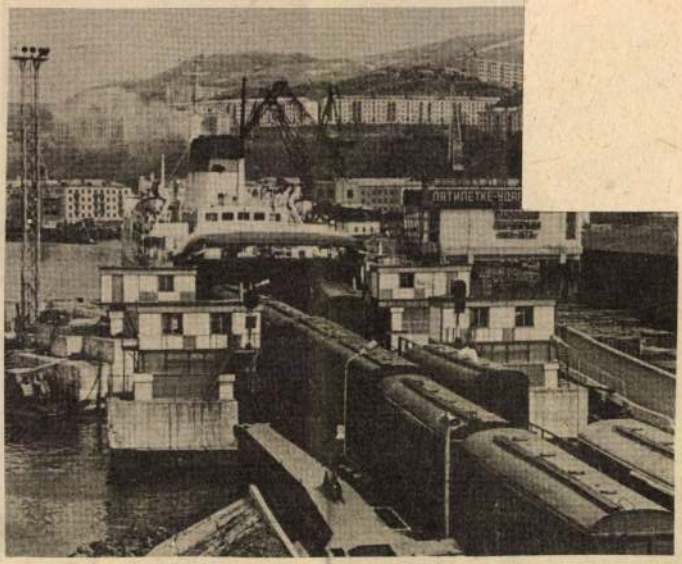

csóbb — a rakodás kiküszöbölése különösen gyorsan romló áruk esetében fontos. A felszabaduló mólókat így más hajók foglalhatják el.

A komphajók nagyszámú **utast is szállítanak. A közel-**

jövőben a hajók számát nyolcra növelik, ami elősegíti e szolgáltatás további javítását. Képünkön: vasúti kocsik gurulnak a tengeri **komp fedélzetére.**

zetközi (szovjet és csehszlovák, majd szovjet és lengyel) legénység. Óriási szenzáció volt, amikor a Progressz teherszállító űrhajó kikötött a Szojuz—6-on, felfrissítve ezzel az űrállomás készleteit.

Belső berendezésében a korábbi, Szojuz—5 űrállomással szemben az az eltérés, hogy kivették a nagy távcsövet, ennek helyére válaszfal került. Ez a legnagyobb térfogatú henger belsejét egy ergonómiai szobára, egy kisebb hálófülkére és egy külön fürdőszoba-WC helyiségre osztja fel és átjárási lehe**tőséget is hagy a hátsó helyi-**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 MÁJ 12

ÉLET ÉS IRODALOM

Würtz Á. László
grafikusművek

romban sokat meséltél a csillagokról. Akár az ezüstpikkelyes

— villan rám a szeme a sapka alól.

hogy nem élsz?

1021

Würtz Á. László: UFO

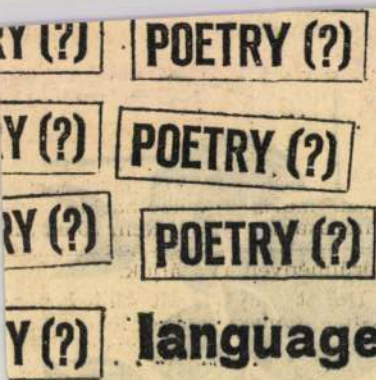

si környezet jeltanának kutató-
eti tevékenységet programul tű-
076 között Szabadkán és Újvidé-
ító tagja. 1972 óta vesz részt az

egyetem távoli részei
hozzánk. Mindezek ki
leléséhez azonban a h
hatalmas műszertechn
kellett.

**— A tavalyi év s
hogy a Kaukázusban elkészült a világ legnagyobb, hatméteres tükrű távcsöve, s olvastam, hogy a déli féltekén is elkészült két hatalmas teleszkóp.**

— És a mátrai Piszkéstetőn is használatba vettük az új, egyméteres tükörátmérőjű távcsövet. Egyébként az ausztráliai és chilei teleszkópok jelentősége mindenekelőtt az, hogy a déli féltekén nem volt igazán nagy távcső, az itteni észlelések — a déli égbolt megfigyelésének — hatóköre és minősége tehát elmaradt az északi féltekén végzettekéhez képest. Persze, az optikai távcsövek technikailag is tökéletesedtek: megjelentek például az úgynevezett mozaiktükrök, ame-

tett. Akkor még úgy gondolták a kutatók, hogy kezdetben volt a „ősköd": hidrogénből álló „felhő", amely azután „cseppekre tejútrendszerekre, galaxisokra csillagokra oszolva alakult át ma látható világegyetemmé.

— Azóta kiderült, hogy ez az egész képnek csak kis részlete. 1965-ben két amerikai kutató, Penzias és Wilson észrevette, hogy a világegyetemből, minden irányból egyforma erősséggel, furcsa rádió-zaj érkezik a Földre. Ha bekapcsoljuk a televíziót, a képernyő vibrálása részben ebből származik. A vizsgálatokból kiderült, hogy a rádió-zaj nem más, mint a világegyetem műszereinkkel belátható része születésének visszhangja". A leg-

Würtz Ádám, grafikus

L: Reich Károly

-: A Móra kiadó ünnepi könyvheti könyvei. 9

Népszabadság, Bp. 1979 máj. 25.

Vaszary János, festő

L: Tóth Menyhért

Gajdóni Sitrón: Tóth Menyhért életútja 84-88.

Torrás, Kecskemét, 1978. dec. X/12

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

grafikusművel

VILÁGOSSÁG

1979 ÁPR

1021

A TARTALOMBÓL

Horváth Pál:
A síita iszlám története

—

Hermann István:
Marx Aristotelés-képéről

—

Hahn István:
Aristotelés elmélete az értéktörvényről

—

Hanák Péter:
Viszonylagosság és látszólagosság a századforduló Monarchiájában

—

Szabó Miklós:
Polgárosodás és politikai fejlődés a Monarchiában

—

Nagy Mária:
Mit érnek az értékek?

—

Csőregh Éva:
Az alkotó tanulás

JÓZSEF ATTILA Mama c. verséhez
Würtz 1974

4

HUSZADIK ÉVFOLYAM • 1979 • ÁPRILIS

Főszerkesztő:
Lukács József
Főszerkesztő-helyettes:
Koroknai Zsuzsa

Szerkesztőség:
Budapest
V., Münnich Ferenc utca 26. **1361**
Telefon: 110-800, 117-201*

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. **1959**
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Csollány Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. **1900**)
közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra

Előfizetési díj fél évre 48,–Ft
egész évre 94,–Ft

79.0019 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

INDEX: 25 871 **ISSN 0505–5849**

202 Hivatalos és

A filozófia

206 Marx Arist

210 Aristotelés

Történelem és társadalom

215 Viszonylagosság és látszólagosság a századforduló Monarchiájában • *Hanák Péter*

224 Polgárosodás és politikai fejlődés a Monarchiában • *Szabó Miklós*

Tükör

229 Az Új Heloïse születése: élmény és valóság • *Pelle János*

Emlékezés

238 A. N. Leontyev halálára • *Váriné, Szilágyi Ibolya*

239 Józsa Péter • *Palkó Magda*

Iskola és társadalom

240 Mit érnek az értékek? • *Nagy Mária*
Egy iskolai érték-attitűd vizsgálat tapasztalatai

249 Az alkotó tanulás • *Csőregh Éva*
A művelődési hátrány csökkentése az alkotóképesség fejlesztésével

Szemle

256 Kereszténydemokrata politika Latin-Amerikában *Kerekes György*

263 II. János Pál: Vallás és politika

Vers

209 *Bakkhylidés:* Békedala (*Babits Mihály* fordítása)

Címlapunkon és a hátsó borítón *Würtz Ádám* József Attila illusztrációi

Würtz Ádám

Angyal szállt le
Babilonba

----Kiállitások.
MŰVÉSZET, 1979.augusztus - 47.lap

Würtz Ádám grafikusművész és
Incze Judit szobrászművész
Boglárlelle / Kápolnatárlatok

Würtz Ádám: Angyal szállt le Babilonba, vegyestechnika, 70×50 cm, 1979 (fotó Kovács F.)

lesz az ég hamarosan. Gyerekkoromban sokat meséltél a csillagokról. Akar az ezüstpikkelyes

Volt-e nála legalább egy kés villan rám a szeme a sapka alól.

kivételes vagy, véled rossz nem történhet. Hogyan is hihetném, hogy nem élsz?

Würtz A. László

Würtz Á. László: UFO

Élet és I odalom, Bp.1979. május 12. XXIII.évf.
19.sz. 8. lap.

~~Időtlen költészet~~

Jánosy István hatvanéves

Gazdag költészet a miénk, ha olyan mesterei vannak és lehetnek, mint Jánosy István, akinek

ja, saját élményként szervesítve zenét, képet, szobrot, könyvet.

A történelem Jánosyt és nem

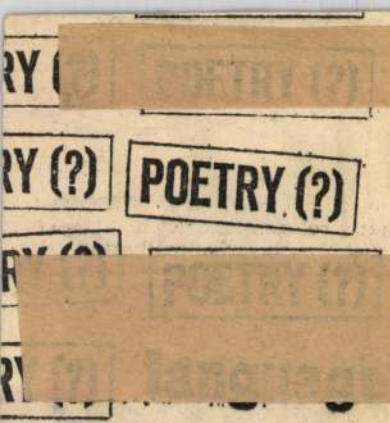

rosi környezet jeltanának kutató-
életi tevékenységet programul tű-
1976 között Szabadkán és Újvidé-
apító tagja. 1972 óta vesz részt az
„új művészeti gyakorlat" minden
n most rendezte második önálló

hatalmas műszertechnikai fejlődése kellett.

— A tavalyi év szenzációja volt, hogy a Kaukázusban elkészült a világ legnagyobb, hatméteres tükrű távcsöve, s olvastam, hogy a

kopok jelentősége mindenekelőtt az, hogy a déli féltekén nem volt igazán nagy távcső, az itteni észlelések — a déli égbolt megfigyelésének — hatóköre és minősége tehát elmaradt az északi féltekén végzettekéhez képest. Persze, az optikai távcsövek technikailag is tökéletesedtek: megjelentek például az úgynevezett mozaiktükrök, amelyek nem egy darabban készülnek, hanem kis részekből rakják össze őket, s ez technikailag óriási könnyebbségét jelent. Sőt, a távcsövek képét ma már gyakran elektronikus képerősítővel is erősítik; akár

kezdődött — gyökeresen
zott a világegyetem ke-
ről, múltjáról alkotott ké-

— Amikor még egyetemre jártam, az univerzum történetéről szóló előadásokban az előadó viszonylag békés, szolid képet festett. Akkor még úgy gondolták a kutatók, hogy kezdetben volt az „ősköd": hidrogénből álló „felhő", amely azután „cseppekre" erekre, galaxisokra, oszolva alakult át a világegyetemmé.

derült, hogy ez az
csak kis részlete. 1965-
kai kutató, Penzias és
Wilson észrevette, hogy a világegyetemből, minden irányból egyforma erősséggel, furcsa rádió-zaj érkezik a Földre. Ha bekapcsoljuk a televíziót, a képernyő vibrálása részben ebből származik. A vizsgálatokból kiderült, hogy a rádió-zaj nem más, mint a világegyetem műszereinkkel belátható része születésének „visszhangja". A legújabb elképzelések szerint ugyanis néhány tízmilliárd éve a világegyetem elképzelhetetlenül sűrű és forró állapotban volt, amelyből hatalmas sebességgel tágulni kezdett, mintegy felrobbant — ez az úgyne-
ősrobbanás —: a tágulás
ent ma is tart és megfigyel-

Würtz Á. László

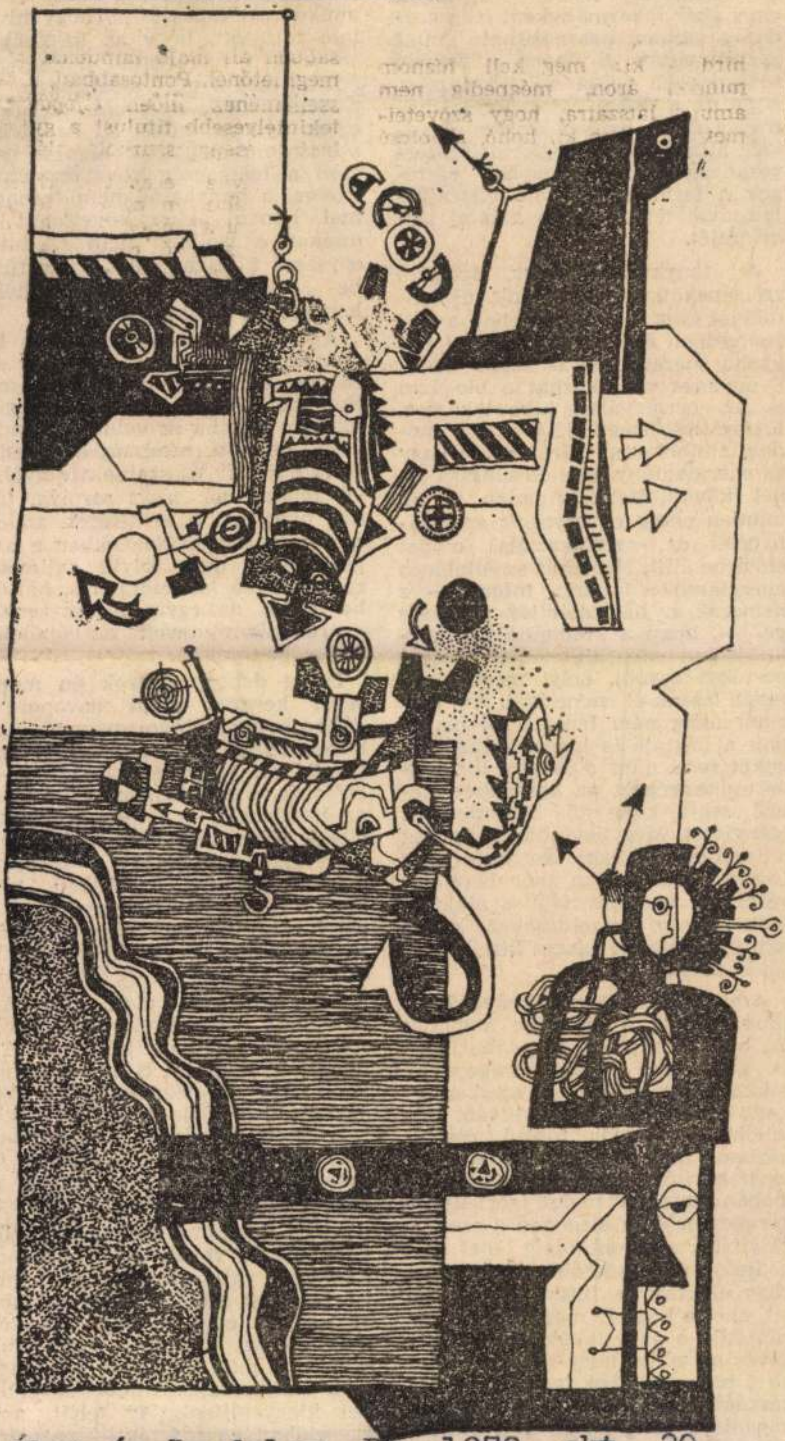

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 20. XXIII. évf. 42. sz.

Würtz Á. László: Zuhanás 2. lap.

baktériumokkal történő szervesanyag-bontás során a gázt előállító baktériumkultúra könnyen megmérgezheti önmagát. Másrészt számos szerves hulladék, amely ideális gázszolgáltató lehet, trágyaként vagy akár takarmányként még gaz-

hogy ne a drága és veszélyes műtrágyázással, hanem szervestrágyával, általában a megtermelt szervesanyagok minél nagyobb részének a termőhelyre való visszajuttatásával tartsák fenn a talaj termőerejét.

A tanyavillamosítást szolgáló szélgépek ügye, hihetnénk, új lendületet kap, amikor újabban a szél energetikai hasznosítása sokkal nagyobb méretekben is szóba kerül. S ugyanez vonatkozhat a biogázra is. Az energiaválság kibontakozása, illetve megismétlődése olyan módon, amiből vagy sűrűsödésre vagy az energiahiány állandósulására lehet következtetni, minden új és minden eddig elhanyagolt energianyerési és -megtakarítási módot előtérbe állít. Ma tehát az általános energiaszűke is arra intene — s nemcsak a hálózatépítés nehézségei —, hogy a különálló kis háztartásokat vagy külterületi házcsoportokat egyedi, helyi megoldások révén lássuk el energiával. Ám iparunk máig nem fedezte föl magának a háztáji és kisegítő gazdaságokat sem, mint a sajátos kis erő- és munkagépek, az agrárkistermelést segítő-könnyítő berendezések igénylőjét. Még kevésbé lát üzletet a szélmotorokban, amelyek alig igényelnének ugyan más berendezésekben nem használatos alkatrészeket vagy megoldásokat, mégis egy új termelési ágazat kifejlesztését kívánnák.

Ami pedig a házak kedvező tájolását illeti, a dilemma nemcsak az, hogy a napfény csapdába fogása gondosabb építést, szigetelést, sokkal jobb „nyílászáró szerkezeteket", azaz ajtót-ablakot kíván. Egy különálló, egyedi fűtésű családi házban még érvényesülhet az a megtakarítás, amit a napfényes időben „befogott" meleg ígér: ilyenkor kevesebb is elegendő a cserépkályhába, rövidebb ideig lehet működtetni a korszerűbb olaj-, gáz- vagy elektromos fűtést. Ám éppen ott, ahol a komoly megtakarítás kívántatik: a nagy lakótelepeken igen kevés az esély, hogy a természetes hő kihasználásához igazodó tájolás használnával élni lehetne. Hiányoznak ugyanis a fűtésszabályozás műszerei. Amikor a központi, illetve távfűtéses lakások nagy részében ablaknyitáson kívül nem lehet semmit se tenni a túlfűtés ellen, s ezért kalóriák milliárdjaival fűtjük télről télre az utcákat, csak álmodhatunk

legtöbb fűtőberendezés olyan, hogy ezek az intézkedések eleve végrehajthatatlanok, megmaradnak írott malasztnak. És közben az állampolgár öntudatára nehéz lesz hatni a magántakarékosság érdekében, amikor azt tapasztalja, hogy hiva-

pasztalatokkal: a fűtőberendezés egész nyáron működik. Ez utóbbi abszurdum még csak nem is egészen a hanyagság következménye. Illetve, a hanyagság nem tegnapi-mai, hanem akkor követtetett el, amikor a trolikba nem szereltek egyszerű fűtéskapcsolót, így a fűtés be- és kikapcsolása csak műhelyben, szerelő által történhetik.

Az eddigiekben mintha nem kívántam volna többet, mint egy sereg pro és kontra szempontot, motívumot fölsorakoztatni energiaügyben. Mintha az volna a szándékom, hogy a nehézségek, akadályok, objektív és szubjektív gyökerű gondok sokaságát sorolva, tálcán nyújtsam a mentséget, amiért nem terjedtek el hazánkban a biogáztelepek, nem folyik szélmotorokkal olcsó tanyavilágítás, háttérbe szorul az egyik legegyszerűbb energiatakarékosság: az épületek optimális tájolása.

Pedig dehogy akarok én mentséget keresni. Akár savonarolai dühre hangolhatnám magam — ok bőven volna rá, s alkatomtól sem távoli! —, annyi energiaügyben a balfogás, a trehányság, a lassúság, az értetlenség, az önnön érdekeink elleni vétek. Ám amikor legalább már folyik a kampány a szükséges szemléletváltozás érdekében, félő, hogy a buzgó és szerteágazó agitáció hatása nemcsak azért felemás, mert az emberek általában csupán az érdek szigorú szavát értik eléggé.

Azt mondjuk: olaj, gáz. Azt mondjuk: atomenergia. Azt mondjuk: szén. Azt mondjuk: szél. Azt mondjuk: napfény. S ezeket egyetlen, nagy demokratizmusba, sőt egynlősdibe zárja a közös fogalom: energiahordozók. Van a hatalmas mérlegserpenyő, amelybe ez mind bekerül. S ha elveszünk az egyikből, a másik pótolja...

Nincs ilyen mérlegserpenyő? De van, hogyne volna. Csak éppen az egyensúly rajta nem olyan egyszerű. Egyrészt azért, mert ha például az olajból csak egy-két százalék hiányzik, azt a napfény hasznosításának ma még csak több száz vagy több ezer százalékos növelésével lehet kiegyenlíteni. Az tehát, ami energiában egyenérték — energiahordozóban olykor nagyságrendileg különböző. S míg az olaj néhány százalékos híját bármely pillanatban előidézheti egy arab kormány-

(Folytatás a 4. oldalon)

Würtz A. László

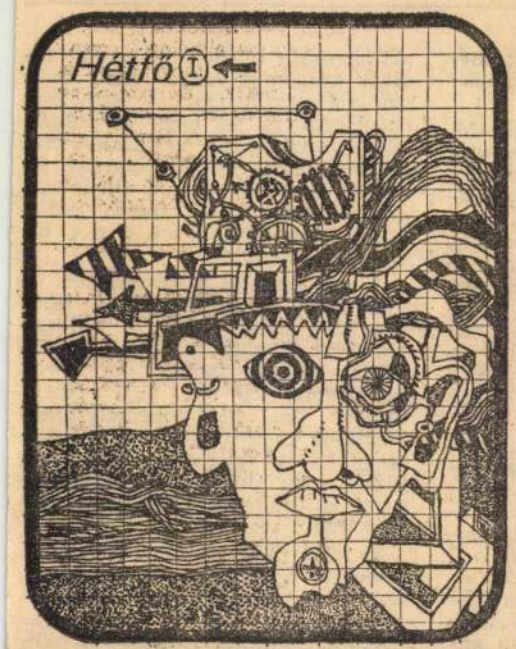

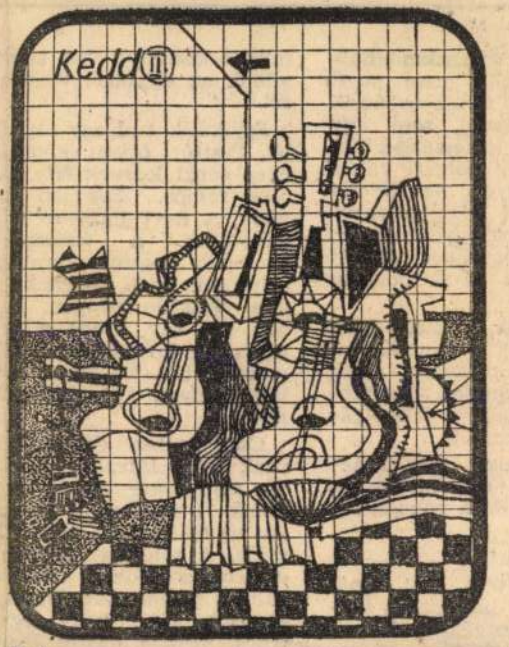

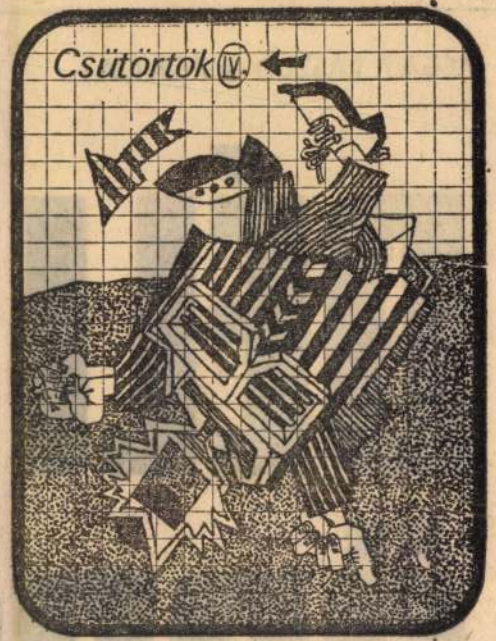

Würtz A. László: Napok

Élet és Irodalom, Bp. 1979. márc. 24.
XXIII.évf. 12. sz. 15. lap.

~~TAKÁCS ZSUZSA~~

BÚCSÚ

~~OSCORI SÁNDOR~~

MEGAY LÁSZLÓ RIPORTJA:

DÉLI ÖRDÖG

Az idős ülnökök szigorúan unatkoznak. Fiatalságukat nem segít felidézni a beteges féltékenységről szóló sírós beszámoló, sem egy drámai rajtakapás elbeszélése. Sima ügy, mondhatni polgári válás. Se gyerek, se vagyon. Az ítéletet ugyan állva kell végighallgatni, akárcsak annak, akit gyilkosságért maholnap fölakasztanak, de itt egy félóra múlva ki-ki dolgára mehet.

— Ez a második presszós korszakom! — tűnődik a nyugtalanul boldog alperes a tárgyalás után, miközben már független középkorú férfiként nézegeti a felszolgálónő alig fedett formáit.

— Tizenöt év alatt ezek a helyek koszosabbak, büdösebbek és drágábbak lettek, de a nőknek kisebb a fenekük.

— És fiatalabbak!

— Jóval. Figyeltem őket, amíg vártalak. Amit itt látsz, az a biológia nagy tévedése vagy pofátlansága. Kis, korcs, színtelen mű-kanok és gyönyörű, dús nőstények. Ez öregem, Capillária bejárata!

— Mi még...

— Mi még nem rendelkeztünk pénzszerzésbe hülyült szülőkkel, akik külön angolra, németre, biológiára zavartak volna napi két milyen kedvünk van, aszerint mesélünk az egyikről vagy a másikról.

Egyikünk tud egy régi kúria-félét Pesttől ötven kilométernyire. Szép pénzt kérnek érte, de jó ház, csak romos. Hárman megvehetnénk. A kert nagy és mivel nem hallottunk a krumpli-besszről, krumplit fogunk termeszteni és zöldséget, mert annak is jó ára van. Tulajdonképpen, ha az eladó vár egy kicsit a pénzre, az egész ház kifizethető zöldségből és gyümölcsből. És ha valahol, akkor ilyen helyen érdemes lovat tartani.

Csak ketten egyezkedünk, társunk arcán látszik: az állatgondozás nem lenne ínyére. Azért irígykedik... Telefon a tulajnak, másik az építésznek. Alku, falkopogtatás. A tetőteret persze be kell építeni, de akkor nem árt kicserélni a gerendákat. Hosszú tanácskozások. Kár, hogy egy vasunk sincs, mert a gazda biztosan engedne harmincezret a háromszázból, akkor pedig szinte ingyen lenne az új tető.

Valaki közben újabb címet szerez. Egy kiskunsági tanyáét, ahová két éve egy Pestre megharagudott vegyész húzódott családostól. A Kunságon egy elhagyott ta-

aki bármely bíróságunk pártatlanságát kétségbe vonná. Ám! Sokszor hallottam már — egyetemi katedráról is —, hogy a polgári társadalomban az uralkodó nem másféle nemi erkölcs szerint élhetett, és e társadalom bíróságai, ahol férfiak ültek, miként erősítették meg ítéleteikkel a női kiszolgáltatottságot.

A mai helyzet a következő: a jogi pálya elnőiesedett. A bírói testületek még jobban. A válóperes bírák között férfi csak mutatóban van. Ha tetszik, ha nem, bontópernél nő ítél férfi felett. Tudom: a bíró személytelen! Nemének az ítélethez semmi köze. Hogy ne is lehessen, azért nem bízzák soha például az erőszakos nemi közösülések tárgyalását nőre. Akkor viszont...?

És van még számos furcsaság. Mondjuk a gyanús ügybuzgalom, amivel a gyors fiatalkori házasságok, hirtelen válások ellen hadakoztunk. Mindkettő helytelen persze. De ha két húszéves ember egy hónap múlva otthagyja egymást, akkor mi van? Lakásuk aligha volt szegényeknek. Összefeküdtek egy hónapra — eztán külön fekszenek. Ezt tették volna pecsét nélkül is. A tízéves házasságok felbomlásának okát senki

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

1979 4
Alföld

Gyűjtemények

/1021

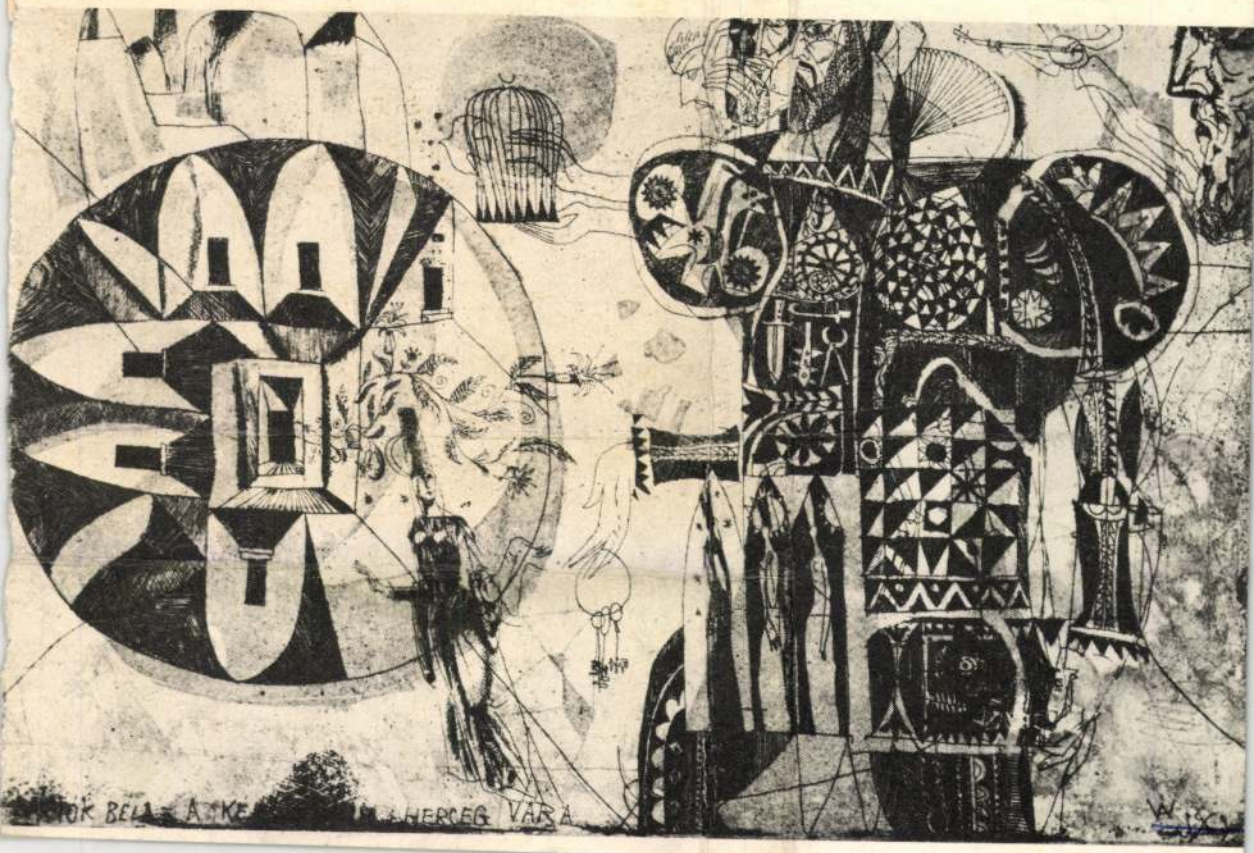

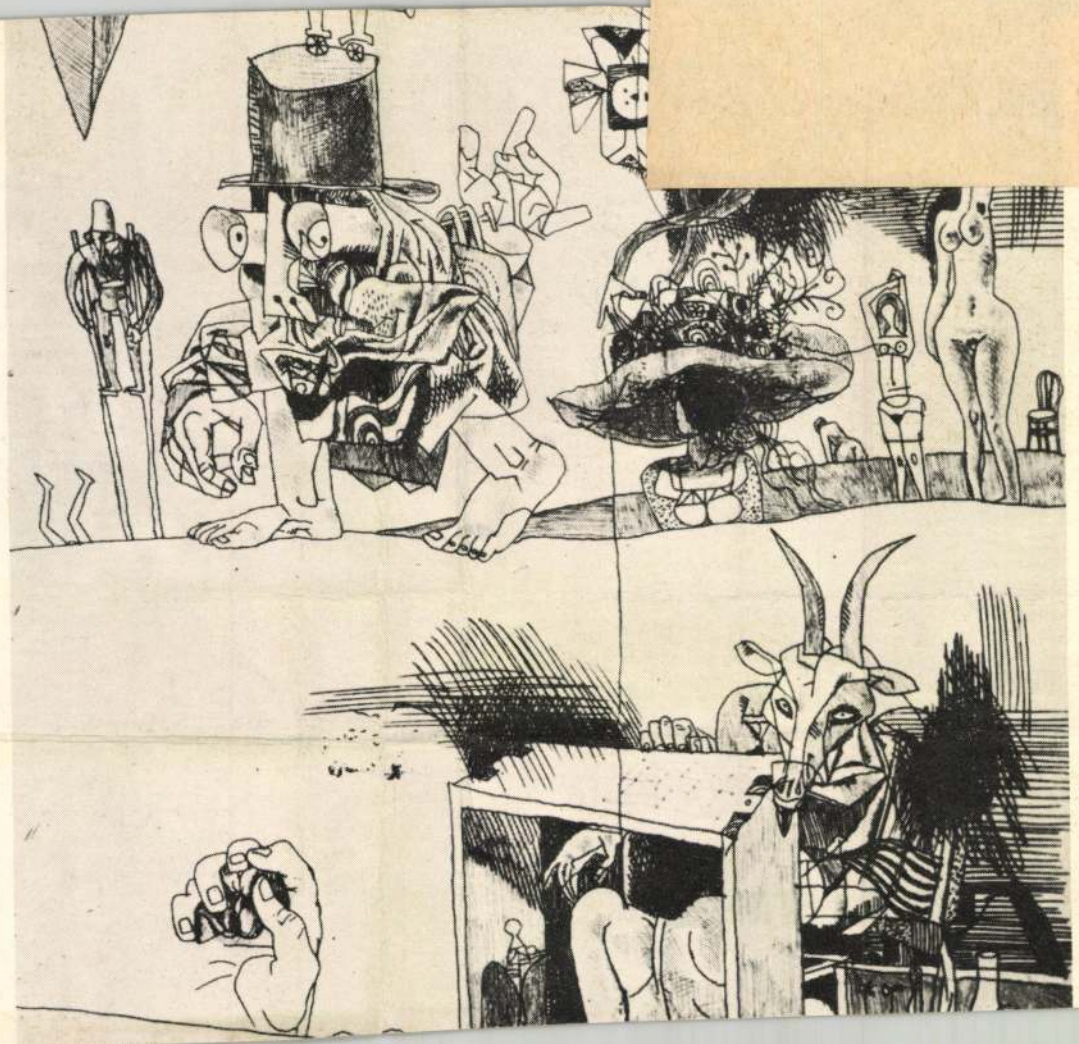

Würtz Ádám, grafikusművész.

Kelemen Kristóf szobrászművész most lett készen Würtz Ádám grafikusművész portréjával. (említve és repr.)

Csorba Mária: Műteremben: Kelemen Kristófnál. Pesti Műsor, 1979. jan. 10.

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

Az országos Ady-pályázaton, 1977-ben Móré Mihály grafikai sorozata, Harmadik lett, Reich Károly és Würtz Ádám munkái mögött.

Bakó Endre: a Napló Tárlata: Móré Mihály
Hajdú-Bihari Napló, 1982. jan. 16.

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

Batári Lászlót nem vették fel a főiskolára, így került a Derkovits-kollégiumba, ahol akkor többek közt Feledy Gyula, Kucs Béla és Würtz Ádám is tanult

Tarczy Péter: Batári László festőművész portréjához. Kelet-Magyarország, 1982. jan. 16.

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikus művész

A Rézkarcoló Művészek Alkotóközössége a Munkácsy M. hály nevét viselő kör több mint harminc éve működik! A közösség ma például Barcsay Jenő, Borsos Miklós, Amerigo Tot, Szalay Ferenc, Iván Szilárd, Kass János, Reich Károly, Würtz Ádám és a hatvan tag között jó néhány nagyon tehetséges fiatalt is találunk.

P. Szabó Ernő: Játszódó macskák.
Magyar Ifjúság, 1982. febr. 26. 24. old.

Würtz Ádám, grafikus

A NEW YORK-I HAMMER GALERIÁBAN megnyílt Würtz Ádám háromszoros Munkácsy-díjas grafikus műveinek kiállítása. A tárlaton a művész rézkarcai és grafikái láthatók. Az amerikai közönség a bemutatott művek közül többet megvásárolt.

— Hl

8.

Népszabadság Bp. 1981 aug 23.

Würtz Ádám László

Illusztráció

Pályi András: Déli rét.
Tükör, 1977. július 31 – 14. oldal.

WÜRTZ Ádám

Weöres Sándor 70. születésnapjár. = Jdenkor, 1983/6. 602.p.

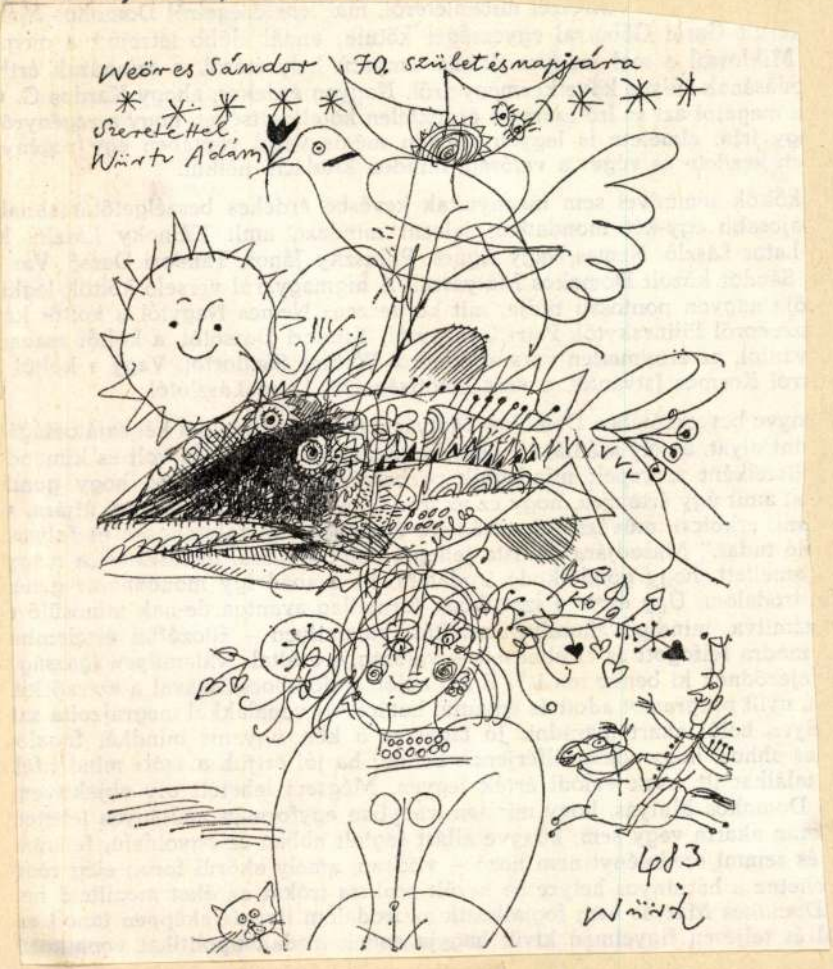

Wüst Ádám, grafikus

L: Gyulai Líviusz

Havas Ervin: A szép könyvek igézetében 15.

Népszabadság 1981. nov. 22

Würtz Ádám, grafikus

Szűrös Nelli: A Szinész c. könyvét illusztrálta

Csák Gyula: A látszat látszata 10.

Élet és Irodalom Bp. 1984 jan. 13. XXVIII/2

Würtz Á. László, grafikus

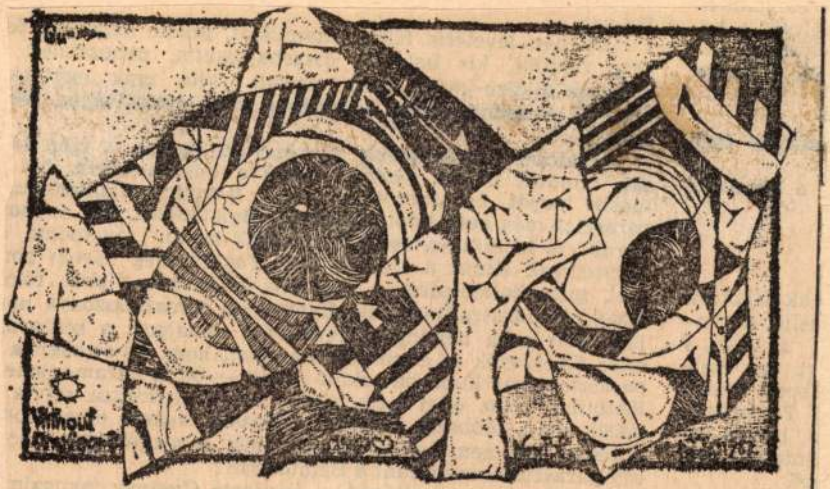

Würtz Á. László: Minden félelem nélkül?

13.

Würtz

Élet és Irodalom Bp. 1984. febr. 24.

XXVIII/8

Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész

Két festő és egy grafikus munkáit állították ki Pápán a Közép-dunantúli Tégla- és Cserépipari Váll. Fő téri székházában. – Würtz Ádám színes rézkarcai sokféle motívumot összeépítő kompozíciók. A vonalak és a változatos tónusú foltok gazdag együtteseket alkotnak. A kép, amely a keze alól kikerül, mindenképpen elgondolkodtató jelenség. Würtz Ádám a kifejezés eszközeinek bővében van. Lapjainak mind a szelleme, mind a formálása megkülönböztetett figyelmünkre méltó.

„Szerenád" c. /repr./

Heitler László: Grafikák és festmények Pápán.

Napló /Veszprém/, 1982. jún. 2. 5. old.

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

Az adományozásokból 1968-ban alakult képtár nem-
rég része lett a Borsod megyei múzeumi szervezetnek.
Így a pataki és a miskolci gyűjtemények egyesítésével
megrendezhettek ezt a kiállítást. – Reich Károly,
Würtz Ádám művei szerepelnek a kiállításon!

Végvári Lajos: Új magyar művészet, Sárospataki Képtár.
Tükör, 1982. júl. 25. 3. old.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-648, 340-726

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM
1982 NOV 19

1021

LÁZÁR ISTVÁN:

AMI ÉPPEN A SZEMBE JUT

Würtz II. Ádám kiállításáról

Würtz Ádám

Szuromi Pál: Díjnyertesek

Művészet, 1981. november

Würtz Ádám

Mezyházi László: Vihar előtt

Művészet, 1982. szeptember

Würtz Ádám

Zuzana Bartosova Pinterova: BIB'81
Illusztrációs Bunnálé

Művészet, 1982. junius

Wintz Ádám

kiállítása a dunaföldvári
városházában

Népszabadság, 1985. VI. 8

Würtz Ádám

kiállítás a Bp. X. ker. Móricz
Zsigmond Művelődési Házban

Népszabadság, 1985. V. 28

Würtz Ádám

Lázár Sándor: Képzőművészeti Krónika

Felsőrol, 1984. IV. hó

Wünsz Ádám
kiállítás a Dürer-teremben

Magyar Nemzet 1984. X. 31.

Wurts Ádám grafikusmüvész

Kiállítás Szobon

Magyar Nemzet 1984. IV. 15.

Würtz Ádám

Március 15-én délután fél 3 órakor Békéscsabán, a Kulich Gyula Művelődési Házban Sipos Tamás író, a Magyar Televízió főszerkesztője nyitja meg Würtz Ádám, Zengő-Sztankovits Mihály és Kesztyús Ferenc kiállítását. A három kiállító-művész alkotásait március 29-ig 10-től 18 óráig tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Nemzet 1984. III. 10.

Würtz Ádám

Részvétel a Nemzeti Színházban

Magyar Nemzet 1984. VI. 28.

Würtz Ádám

A kőbányai grafikatár

Magyar Nemzet 1984. X. 11.

Würtz Ádám

Kiállítás Sarkadon

Magyar Nemzet 1985. III. 28.

Würtz Ádám

Magyar Nemzet

1985. IV. 4.

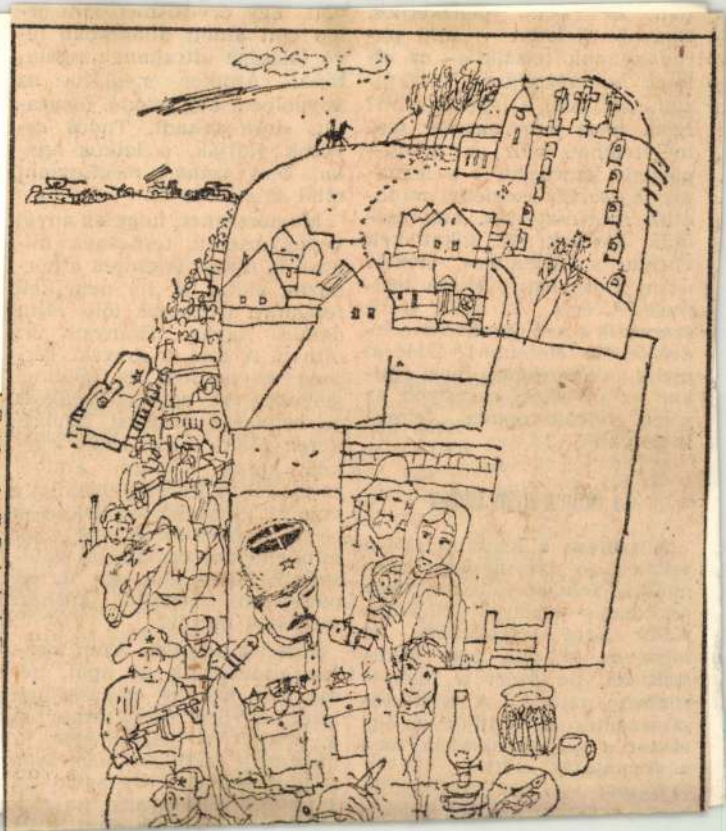

Wiertz Adám
Kiállítás Dunaföldvárdu

Magyar Nemzet 1985. VI.8.

Wurtz Ádám

Magyar Galádi Kalendárium '86

Magyar Nemzet 1985. IX. 4.

Wurt~~z~~ Ádám

Tűrzomám kiállítás

Magyar Nemzet 1985. VII. 29.

Wirsta Adam

Meghalt Hoffam Károly

Magyar Nemzet 1985. XI. 11.

Würtz Ádám

— **Tűzzománc kerámiastúdiót nyitott** az Épületkerámia-ipari Vállalat Budapesten. A Haris köz 1. szám alatt levő bemutatóteremben Würtz Ádám munkáit állították ki, amelyek a helyszínen megvásárolhatók.

Magyar Nemzet 1985. X. 28.

Wirth Adam

Roz

Magyar Nemzet 1985. IX. 6.

Würtz A. László

Illusztrációk

Weöres Sándor: Kerámiák.
Új Tükör, 1977. december 25–10. lap.

Würtz A. László

Illusztráció

Somogyi Tóth Sándor: Egy diagnózis nehézségei.
Új Tükör, 1977. december 25. – 6 lap.

Würtz A. László

Rajz

— : —

Uj Tühör, 1977. október 16 - 16 lap

Würtz Ádám keramikus

kiállítása a Finecoop Studio.
Apaczai Csere János u-i termében

Népszabadság, 1985. VII. 19

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Würtz Ádám

KÖZNEVELÉS

1983 SEP 2

1021

Würtz Ádám: Dickens-illusztráció

differenciált foglalkoztatására szolgáló kiegészítő anyag. Tipográfiailag ez könnyen megoldható lett volna. A tankönyvek és a munkalapok átdolgozásakor majd gondoljanak erre!

— Az egyetemeken és a főiskolákon teremtsék meg a módszertani kutatómunka rangját, becsületét, feltételeit! Tegyék lehetővé, hogy e területen is lehessen tudományos minősítő fokozatot szerezni! Ne sajátíthassa ki néhány érdekcsoport a módszertani kutatómunkát!

— Tegyünk meg minden tőlünk telhetőt a numerikus számolás, a fejszámolás és a mértékváltás gyengeségének mielőbbi felszámolásáért! Direkt programokkal történő gyakorlással ez könnyen elérhető. Az erre fordított idő később többszörösen megtérül.

— A fogalmak, az összefüggések (definíciók, tételek, képletek, egyszerű műveleti algoritmusok) biztos tudását követeljük meg legkésőbb a követelményrendszerben megszabott időben! A „nem tudást" nem mentegethetjük azzal, hogy „még nem érett be" a fogalom. Napjaink egyik

kialakítása stb.

E vonatkozásban egy torzulás az is, ha az elsé tegóriába esőket nem k számon, de az is, ha a utóbbi kategóriába eső f makat idő előtt osztályo érettnek tekintve hamar monkérjük.

A „hagyományos" mat tikatanításban nem tettü fogalmak között ilyen chológiai szempontot f lembe vevő) megkülönb tést. Abban az időben a több tanár célja az volt, a matemaikai problémam dás előfeltételét jelentő i retállományt (fogalom, képletkészlet, algoritm készsége) kellő kondicion sal könnyen mozgósíthat meretekké szervezze, s ben nem jutott elég ide problémamegoldó gondolk fejlesztésére.

Ma ellenben lebecsülj kondicionálást, s rögtö problémamegoldó gondo dást akarjuk fejleszteni b tárgyi tudás, alapok né Az eredmény: tömegmé korrepetálás, ahol a lebec primitívnek mondott tan stratégiával, a kondicion sal tudjuk csak elérni az séges szintet. E stratégia kül a tanulók egyharm kibuktathatnánk matema ból az iskoláinkból.

A valósághoz közelebb í így kellene fogalmaznun legalább közepesek optir

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1978 MÁJ 6

Würtz Á. László
1021

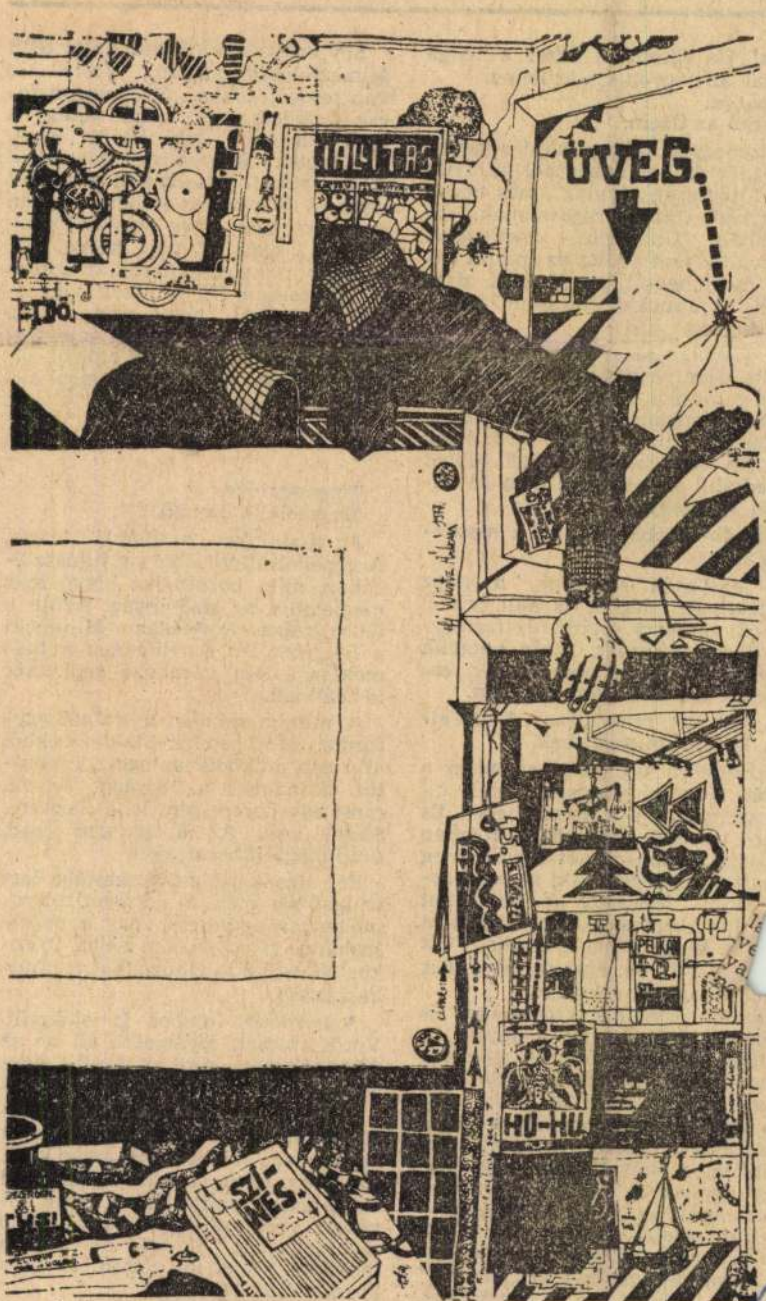

Würtz Á. László: A rajzlapon kívül

tal. Ha sikerülne ezzel a belga
val, az nagyon klassz lenne.
Tíz óra.
Indul az Üzem.
Tizenegyig, mikor majd a gépek
ezdik önteni magukból az újsá-
, a társaság „nyálaz", más néven
irizez". Címkét ragasztanak. Fél-
mban. Unalomtól kóválygyva.
gváltásként várva az induló gé-
k mormogását, az újságok zize-
ét, az álmokat elhessentő mun-
t.

A főnökasszony szigorúan, min-
ire ügyelve járkál közöttük. Ahol
y a munka, oda rögtön hozat.
ába morognak a fürgébbek, hogy
többiek miatt nekik több dolog
. Az nem számít. Minél többet
pediálni az a lényeg; hogy ki csi-
lja, mindegy.

Két fiú próbál eltűnni a mosdó-
áraton.

— Vasöntők vagyunk, a pénz
egvan, de még ez is kell hozzá.
y új motorra, piára, új farmer-
Kicsit lazítunk, aztán reggelig
ndent bele. Na, nem minden es-
csak amikor kedvünk van.

A stabilok, azok mások. Ebből él-
k. Ezért is idegesebbek.

Középkorú nő, sutyiban méri a
vét. Kopott termoszból önti, vi-
ázva adagolja a mennyiséget. Ez
hoz valamit a konyhára. Közben
másik kávémérő nőt figyeli, meg
nak a vendégeit. Aki a „konkur-
nciánál" fogyaszt, az nem ihat
. Így áll bosszút. Dicséri a saját
ját és ócsárolja a másikét. Ott
nez történik, csak fordítva. Kis
ncért nagy marakodás.

Minden asztalnak száma van. És
portvezetője, vagy ahogyan itt
ják: asztalvezetője. (Asztalfője.)
nden asztalhoz két stószoló, egy
zedő és egy lerakó tartozik.

A kiszedő veszi le a futószalagról
zázasával érkező újságokat, s fo-
bbítja a stószolónak, vigyázva,
gy egyszer az egyiknek, egyszer
másiknak adja. Ha véletlenül —
rt megtörténhet — az egyiknek
csomagot ad, kitör a veszeke-
s, s minden esetben az „alkalmi"
zedő húzza a rövidebbet.
egyik a többletmunkáért reklá-
l, a másik azért dühöng, hogy a
munka miatt amaz részé-

Egy erőszakos külsejű fiatal fern félmeztelenül dolgozik. Teste tele van tetoválásokkal. Gyorsan, biztosan dolgozik, nem fázik, pedig itt csak tizenhét fok körül lehet. A többiek irigykedve bámulják. A lányokkal incselkedik. Trágárul udvarol. Ő a vicces ember. Meg van győződve róla, hogy Valaki. Fiatal, remegő kezű fiúval heccelődik. A szemlátomást elmaradott szellemi képességű fiú groteszk vigyorral tűri. Örül, hogy színen van, hogy a tetovált tekintély vele viccel. Az egyetemista lány elpirul, vigyáz, nehogy észrevegyék, mert akkor ő kerül terítékre.

●

Tizenegy óra.
Megszólal a csengő.

Az asztalokat szabaddá teszik. A gépeket elindítják, s a futószalagokon, mint bozótból a kígyó feje, megjelenik az első újság. Aztán a többi, százas elosztásban. Mindenki a helyén van. Emelkednek a halmok, s a lent várakozó gépkocsik is beállnak.

A munka minden asztalnál egyforma. Mint ember-alkatrészekből álló gép működik az egész apparátus. Mindenki az újságot figyeli, most egy percre sem lehet lazítani. Sietni kell. Az újságkígyó árad, árad megállíthatatlanul.

Fél tizenkettőig-tizenkettőig tart az első eresztés. A sietséget a nyomóhengerek cseréje vagy a papírszakadás szakítja meg néha, ilyenkor fél egyig is elhúzódhat a munkaszakasz.

A hordónyi ember is előkerül. Vörös szemeit törülgetve áll be az újságkötegek közé, s kezdi hordani.

— Most nem lakom sehol. Itt dolgozom, itt alszom, itt étkezem és itt halok meg. Jól berúgok, aztán kész. Elváltam, nincs senkim. Magammal azt csinálok, amit akarok. Bár a nővérem vett egy ágyat, akár el is mehetnék oda aludni, de nekem mindegy. Itt is jól alszom és nem koszolom az ágyneműt.

— Szakmája van?

— Hogyne. Trozsőr, vagyis tróger. Gyere ide, tedd oda.

Würtz A. László

Illusztráció

Annus József: Díszoklevél.
Tükör, 1977. marius 6–16 lap.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Würtz A. László
grafikus

Napjaink

1982 JUN 6

1021

GONDOLATOK

WÜRTZ Á. LÁSZLÓ RAJZA

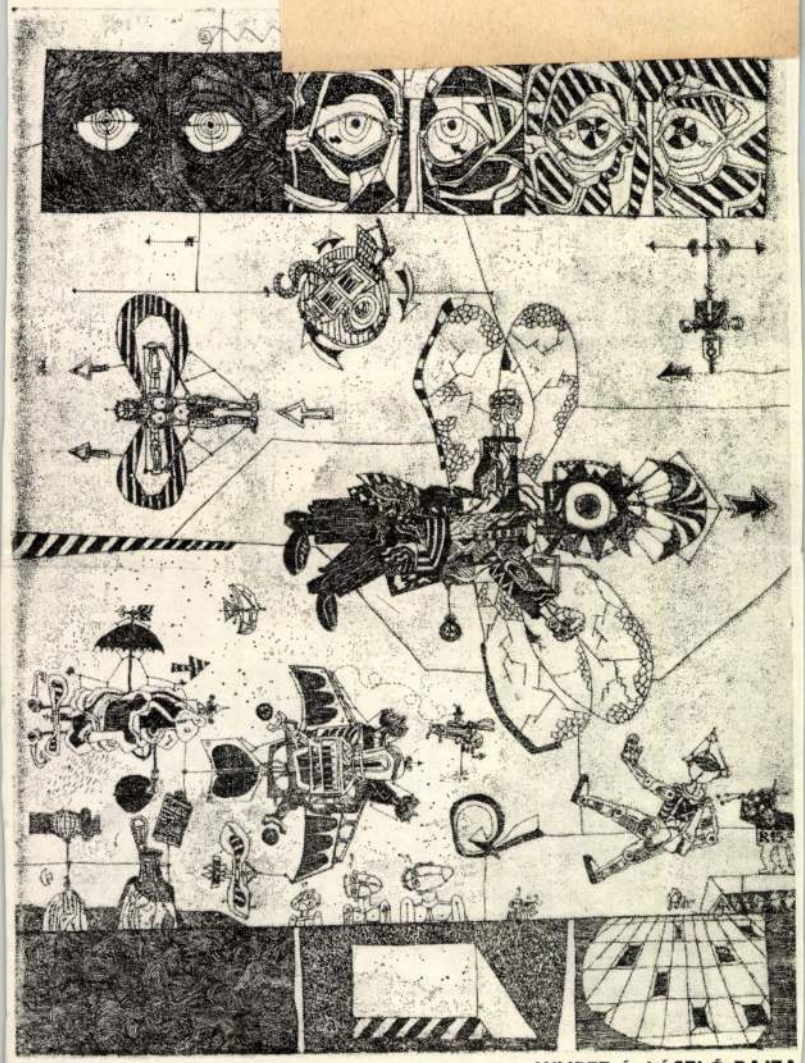

LÁTOMÁS

WÜRTZ Á. LÁSZLÓ RAJZA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Würtz Á. László, grafikus

Napjaink

1982 JUN 6

1021

WÜRTZ Á. LÁSZLÓ RAJZA

LÁTOMÁS

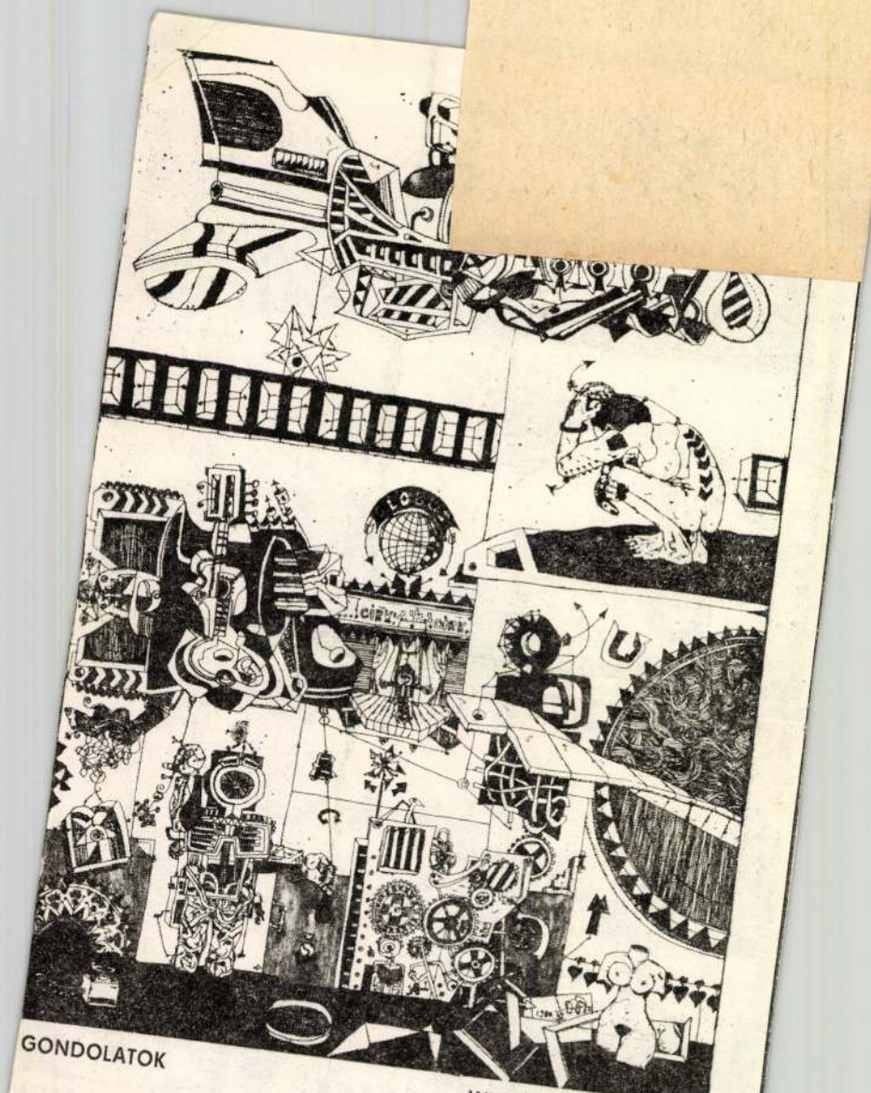

GONDOLATOK

WÜRTZ Á. LÁSZLÓ RAJZA

Würtz Ádám

— **Würtz Ádám kiállítása** nyílt meg szerdán Tamásiban, a művész szülővárosában, aki tavaly elkészítette a fiatal város címerét. Az elmúlt három évben készült munkáiból válogatott tárlat szeptember 10-ig látható.

Magyar Nemzet 1986. VII. 16.

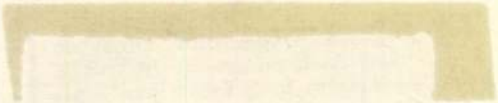

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1980 ÁPR 26

ÉLET ÉS IRODALOM

Wünsz A. László
grafikus

1021

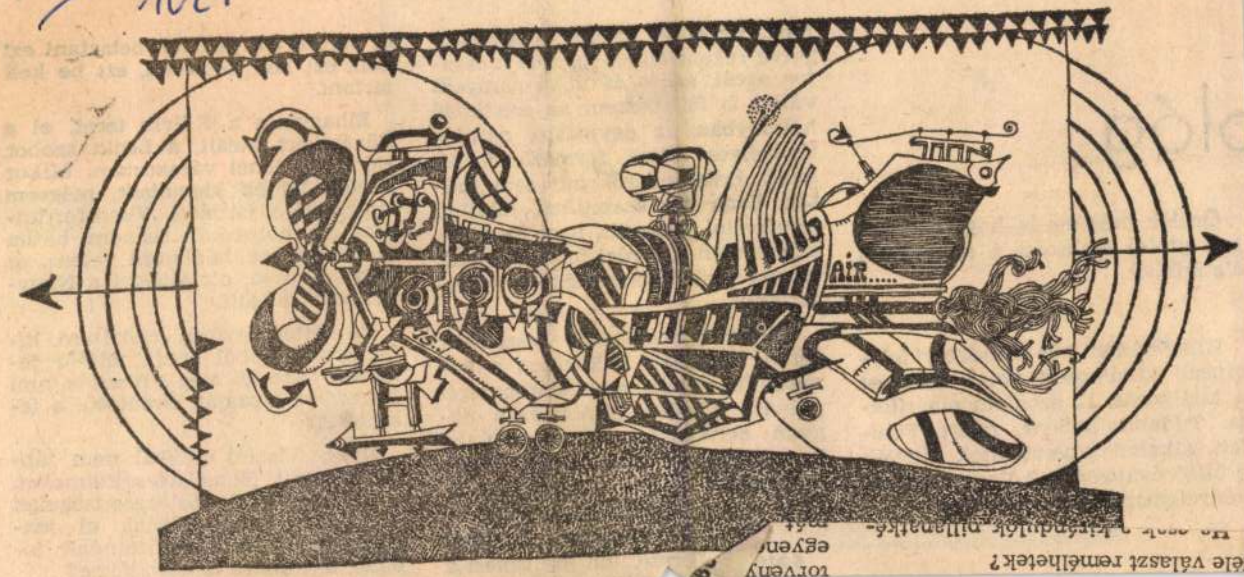

tele választ remélhetek?

blóg

Örülök még ma is, hogy ez lehetett utolsó emlékem a nagyváradi életünkből.

3

Köszönésnyi, pár mondatnyi folytatásul kínálkozott volna most ez a találkozás. L. azonban elhárította. Tudnom kellene, miért. Fölületi, alkalmi tapasztalatok intették a túlzó óvatosságra? Vagy a puszta kényelemszeretet? Más valami?

No, de innen, egy tér sarkáról visszatekerve a nyakam, vajon mi-

meg, tíz évvel ezelőtt. Visszalátogatva rokonaimhoz, egy este L. csontos arcát, széles és kissé görnyedt vállát is fölfedeztem az ereszkedő homályban, az egymásba nőtt és terebélyes sátrat formázó diófák alatt. Érkezésemről mit sem tudtak. Csak úgy összeültek, hűsölni, tereferélni. Kiderült, hogy L. a nősülése után is a régi házban lakott, vagyis a közeli szomszédban, változatlanul.

Három gyermekéről beszéltünk aztán legtöbbet. Különösen a kamasz fiúról, aki mindenáron bírói pályára készült. „Előbb nem nagyon helyeseltem — számolt be L. —, végül rájöttem, mennyi előny származhat belőle. Vegyük csak, hogy ebben az alakulgató világban erre is, [illegible] az emb[illegible]

a zöld lámpa kigyulladt, [illegible] léptem le a járdáról. Visszafordultam. Az motoszkált bennem, hátha L. is szeretne találkozni velem, és erre számítva, ott sétálgat a Nagytemplom mögött.

Ha ketten leszünk, gondoltam, kifaggatom. Miből eredt, miféle jelekben testesült meg a riasztás, ami összezárta a száját, elrántotta a tekintetét?

Nyílt, fölszíni erőkből nem táplálkozhatott. Homályos sejtelmeket, gyökere vesztett beldegzettségeket pedig miért plántálnánk el magunkban? Miért nevelgetnénk to- [illegible] és ellenünkre?

[illegible]an kellett beszél- [illegible]dolkoznom. Mert [illegible] kínos pillanatban

Würtz Á. László, grafikus

Würtz Á. László rézkarca

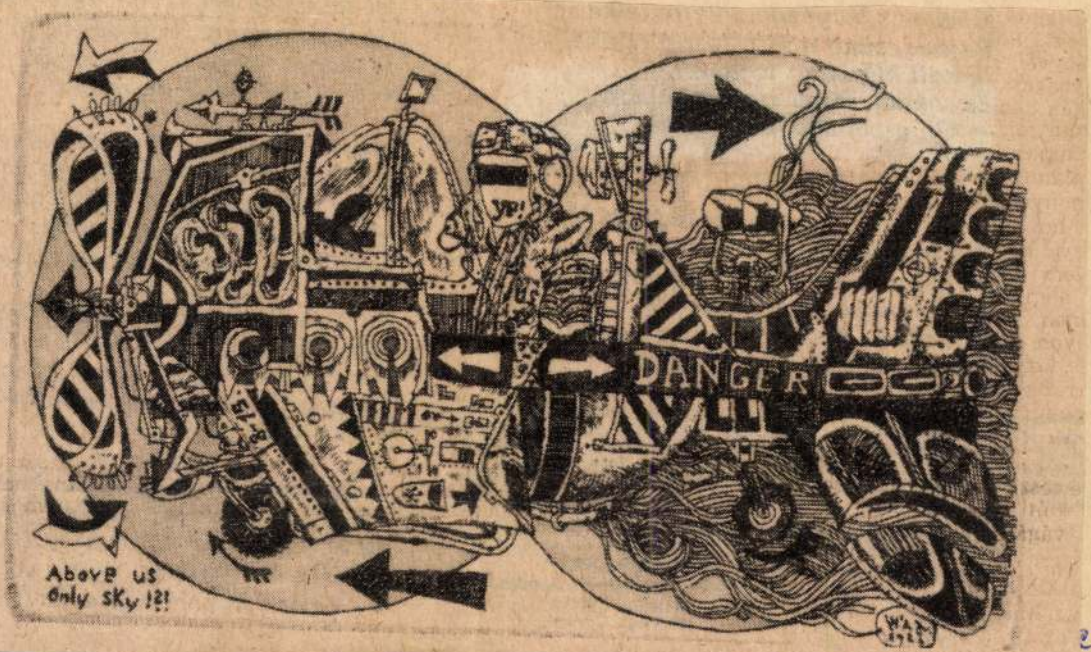

13.

20.20. XXIX/151-52

nagy, dobbantó patád.
ad, mint hős királyi szobr
ed istálló-szagát.
volt az ősapád?

rossz, pókos térdedet,
a gyeplő-marta hát.
in így indult csatába
ıl egyik ősapád.
ıal vívunk új csatát.

slakodsz most, lomha, jó
űröd sorsod bánatát,
ötted a duhaj kocsis,
tja csípős ostorát.
volt az ősapád?

, vén ló, szánlak is nagyon.
íthessem átkod nagy baját?
rszem, szopd el, táltosom,
méreg, jó szív adja át.
i volt az ősapád?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 OKT 20

Würtz Á. László

1021

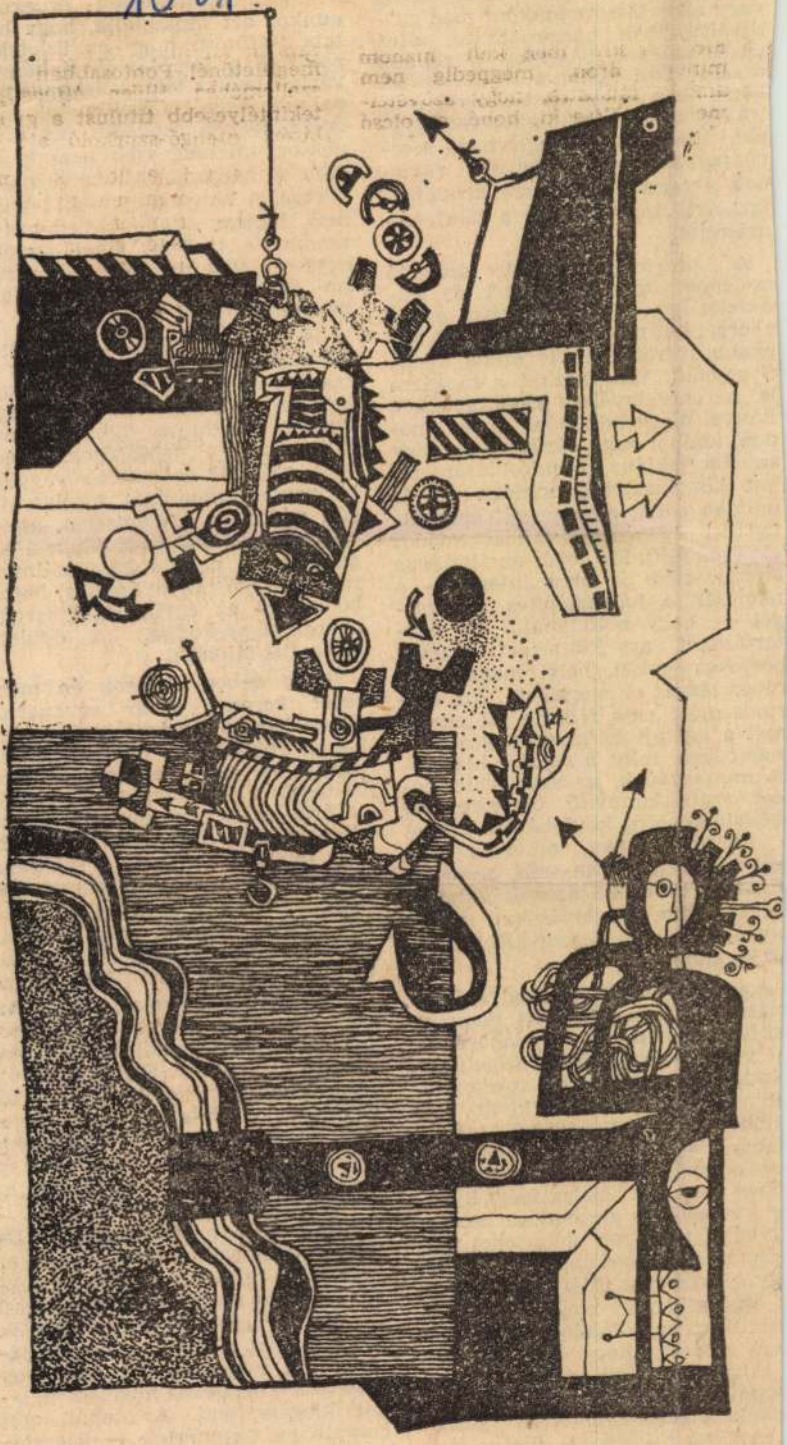

Würtz Á. László: Zuhanás

nos szerves hulladék, amely ideális gázszolgáltató lehet, trágyaként vagy akár takarmányként még gazdaságosabban hasznosítható, mint gáztermelésre. S éppen a fejlődő országokban volna a legfontosabb, hogy ne a drága és veszélyes műtrágyázással, hanem szervestrágyával, általában a megtermelt szervesanyagok minél nagyobb részének a termőhelyre való visszajuttatásával tartsák fenn a talaj termőerejét.

A tanyavillamosítást szolgáló szélgépek ügye, hihetnénk, új lendületet kap, amikor újabban a szél energetikai hasznosítása sokkal nagyobb méretekben is szóba kerül. S ugyanez vonatkozhat a biogázra is. Az energiaválság kibontakozása, illetve megismétlődése olyan módon, amiből vagy sűrűsödésre vagy az energiahiány állandósulására lehet következtetni, minden új és minden eddig elhanyagolt energianyerési és -megtakarítási módot előtérbe állít. Ma tehát az általános energiaszűke is arra intene — s nemcsak a hálózatépítés nehézségei —, hogy a különálló kis háztartásokat vagy külterületi házcsoportokat egyedi, helyi megoldások révén lássuk el energiával. Ám iparunk máig nem fedezte föl magának a háztáji és kisegítő gazdaságokat sem, mint a sajátos kis erős munkagépek, az agrárkistermelést segítő-könnyítő berendezések igénylőjét. Még kevésbé lát üzletet a szélmotorokban, amelyek alig igényelnének ugyan más berendezésekben nem használatos alkatrészeket vagy megoldásokat, mégis egy új termelési ágazat kifejlesztését kívánnák.

Ami pedig a házak kedvező tájolását illeti, a dilemma nemcsak az, hogy a napfény csapdába fogá- gondosabb építést, szigetelést, kkal jobb „nyílászáró szerkezetet", azaz ajtót-ablakot kíván. Egy ilönálló, egyedi fűtésű családi házban még érvényesülhet az a megtakarítás, amit a napfényes időben „befogott" meleg ígér: ilyenre kevesebb is elegendő a cserépalyhába, rövidebb ideig lehet működtetni a korszerűbb olaj-, gázvagy elektromos fűtést. Ám éppen ott, ahol a komoly megtakarítás kínálatik: a nagy lakótelepeken igen rossz az esély, hogy a természetes fény kihasználásához igazodó tájolás előnyával élni lehetne. Hiányoznak a fűtésszabályozás műszerei. Amikor a központi, illetve távfűtéses lakások nagy részében abban nyitáson kívül nem lehet semmit se tenni a túlfűtés ellen, s ezért egész nyáron működik. Ez utóbbi abszurdum még csak nem is egészen a hanyagság következménye. Illetve, a hanyagság nem tegnapi-mai, hanem akkor követtetett el, amikor a trolikba nem szereltek egyszerű fűtéskapcsolót, így a fűtés be- és kikapcsolása csak műhelyben, szerelő által történhetik.

Az eddigiekben mintha nem kívántam volna többet, mint egy sereg pro és kontra szempontot, motívumot fölsorakoztatni energiaügyben. Mintha az volna a szándékom, hogy a nehézségek, akadályok, objektív és szubjektív gyökerű gondok sokaságát sorolva, tálcán nyújtsam a mentséget, amiért nem terjedtek el hazánkban a biogáztelepek, nem folyik szélmotorokkal olcsó tanyavilágítás, háttérbe szorul az egyik legegyszerűbb energiatakarékosság: az épületek optimális tájolása.

Pedig dehogy akarok én mentséget keresni. Akár savonarolai dühre hangolhatnám magam — ok bőven volna rá, s alkatomtól sem távoli! —, annyi energiaügyben a balfogás, a trehányság, a lassúság, az értetlenség, az önnön érdekeink elleni vétek. Ám amikor legalább már folyik a kampány a szükséges szemléletváltozás érdekében, félő, hogy a buzgó és szerteágazó agitáció hatása, nemcsak azért felemás, mert az emberek általában csupán az érdek szigorú szavát értik eléggé.

Azt mondjuk: olaj, gáz. Azt mondjuk: atomenergia. Azt mondjuk: szén. Azt mondjuk: szél. Azt mondjuk: napfény. S ezeket egyetlen, nagy demokratizmusba, sőt egynlősdibe zárja a közös fogalom: energiahordozók. Van a hatalmas mérlegserpenyő, amelybe ez mind bekerül. S ha elveszünk az egyikből, a másik pótolja...

Nincs ilyen mérlegserpenyő? De van, hogyne volna. Csak éppen az egyensúly rajta nem olyan egyszerű. Egyrészt azért, mert ha például az olajból csak egy-két százalék hiányzik, azt a napfény hasznosításának ma még csak több száz vagy több ezer százalékos növelésével lehet kiegyenlíteni. Az tehát, ami energiában egyenérték — energiahordozóban olykor nagyságrendileg különböző. S míg az olaj néhány százalékos híját bármely pillanatban előidézheti egy arab kormány

Würtz Ádám

WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész gyerekkönyv-illusztrációiból nyílt negyven munkájuk Körmenden, a állítás december 22-ig tekinthető meg.

Népszabadság, 1985. XII. 3

Würtz Ádám

kiállítása Farkadon a Bartók Béla művelődési központban

Magyar Hírlap, 1985. III. 28

Wirth Ádám

Tüzzománcherámia - bemutató
a Finomkerámiaipari Művek
Apáczai utcai kiállítóterében

Népszava 1985 - VIII. 2.

Würtz Ádám

Érdemes művész

WÜRTZ ÁDÁM

Munkácsy Mihály-díjas grafikusművész;

Magyar Nemzet 1986. IV. 7.

Würtz
Ádám

PÉNTEK, 1985. MÁRCIUS 15. PSZAVA

Würtz Ádám tárlata

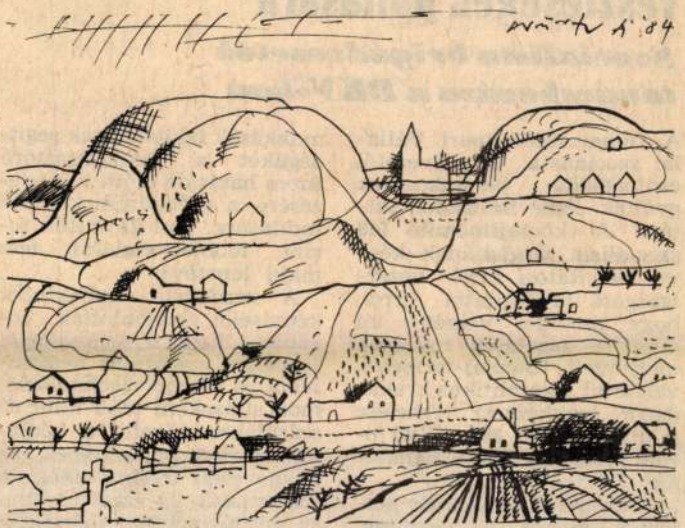

A fonyódi művelődési ház szervezésében március második felében Würtz Ádám grafikusművész mutatkozik be a helyi Nyári Galériában (Fonyód, Fürdő u. 9.). A tárlat, amely a fonyódi Helikon költőtalálkozó alkalmából nyílik meg, a kitűnő mester balatoni témájú rajzait és festményeit sorakoztatja fel. Képünkön: Északi part című tájrajza

Veszprém
1985. III. 15.

rint veszteség érte a vállalatot.

A termelési elmaradás pótlására, illetve a veszteség mértékének csökkentésére a szocialista brigádvezetők értékes felajánlásokat tettek. Többek közt vállalták, hogy a III-as atmoszférikus vákuumdesztillációs üzemben a hőhasznosító berendezést március 31-ig munkába állítják. A hőhasznosítóval a

jok értékes termékeket, az úgynevezett fehér árunak a kihozatalát, és ezzel további 90 millió forinttal mérséklik a téli termelési kiesést. A karbantartó brigádok felajánlották, hogy az eredeti határidőnél két nappal hamarabb elvégzik a katalitikus krakküzem nagyjavítását, és ezzel további 63 millió forinttal csökkenthetik a veszteségeket.

Würtz Ádám

Würtz Ádám grafikus kiállítása nyílt meg szerdán a tatabányai népház galériájában.

Magyar Nemzet 1986. 11. 20.

Művészet

1985. február

Würtz Ádám gyr. Művészet 1985/2/[illegible]

Würtz Ádám: Groteszk figurák I., tus, toll, 33x24 cm (fotó Somfai)

Würt~~z~~ Ádám

Részvétel a Christie's árverésén

Magyar Nemzet 1986. 11. 6.

Würtz Ádám grafikus

– Madách – illusztráció megmelétve.

Lásd: Zichy Mihálynál

Ivodalmi emlékhelyek Nógrádban.

1983. XII. 1. 3 műsor.

Würtz Ádám

A TOLLASKÍGYÓ FIAI című mesegyűjtemény illusztrációiért Würtz Ádám grafikus, a gyermekkönyvek kategóriájában Tarbay Ede a Kunkori és a kandúrvarázsló című művéért kapott elismerést a Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa (IBBY) XX. kongresszusán.

Népszabadság, 1986. IX. 20

Würtz Ádám

• Würtz Ádám grafikusművész kiállítása a miskolci Minigalériában tekinthető meg.

Népszabadság, 1986. XI. 25.

Würtz Ádám gr

míre Ibrányi Zipfárba

→ Urbán György

MŰVÉSZET 1985/7/62

Wüstz Ádám gr

Astotéka

Kondor Béla

MŰVÉSZET 1985/1/60

Würtz Ádám

Menyhárt László: Kilóg a lóláb
Rajzbiennálé Salgótarjánban

Palócföld, 1985/2

Würtz Ádám
grafikusművész

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 ÁPR 9
MAGYAR NEMZET

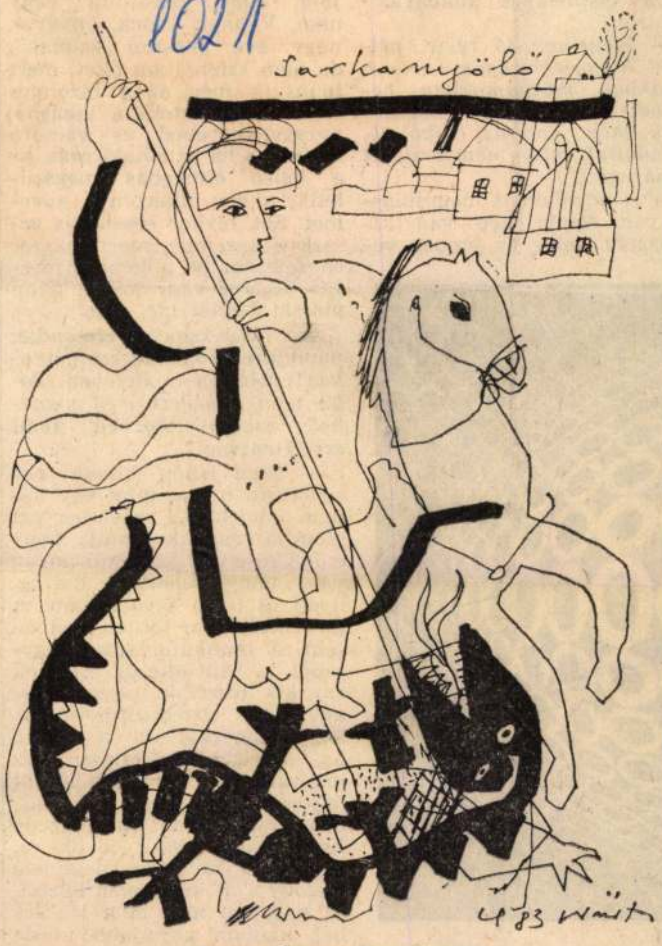

Würtz Ádám: Sárkányölő

-ról van szó, ha
ajta festménye
igáról.

— *Képeinek*
ául Magyarors
rakban, múze
pódíj ellené
ak meg. Épp
ondottak miatt
darcnak?

— A múzeum
vár. Annyi
asztva, hogy

76)

l „múzeumbetegséget" kap,

én fejezem be a képeket, kevés fehéret vagy kéket, némi pirosat teszek ide, oda.

— *Gyakran elmondta, mennyire fegyelmezett „munkás" volt egész életében. Soha nem engedett meg magának alkotás közben némi szertelenséget?*

— Nem lehet, hiszen egy struktúra olyan, mint egy kémiai képlet. Ha az ember azt mondja vas, akkor tudja, hogy ennyi és ennyi központi anyag van, ennyi elektron kering, ilyen és ilyen távolságban. A tervemtől nem térhetek el én sem. A munkafolyamat nagyjából a következő: csinálok egy kis absztrakt rajzot, odaadom a segédrajzolóimnak, hogy nagyítsák fel a lehető legpontosabban. Miután ez megvan, egy csapóajtón át feljön a kép a felső, nagy műtermembe, ahol megnézem. És gyakran akkor jövök rá, hogy ami kicsiben megfelelő viszony volt két forma között, az nagyban már nem jó. Tehát kiadom az újabb utasítást, kicsinyítsék le a középső kört vagy nagyítsák fel a másodikat. Mikor ez megvan

Wünsz Ádám, grafikus

L: Gross Arnold

Arató Antal: Képkölcsönzés a könyvtárból

2

Élet és Irodalom Bp. 1986. máj. 14. XXX/11

Wüstz Ádám, grafikus

d: Gánji Árpád –

– Díjak, kitüntetések – 1986. 8.

Élet és irodalom Bp. 1986 a/r. 4. XXX/14

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
Wintz Ádám, Munkácsy-
1984 ÁPR
díjas grafikusművész
Napjaink

1021

Radnóti Miklós: VII. ECLOGA

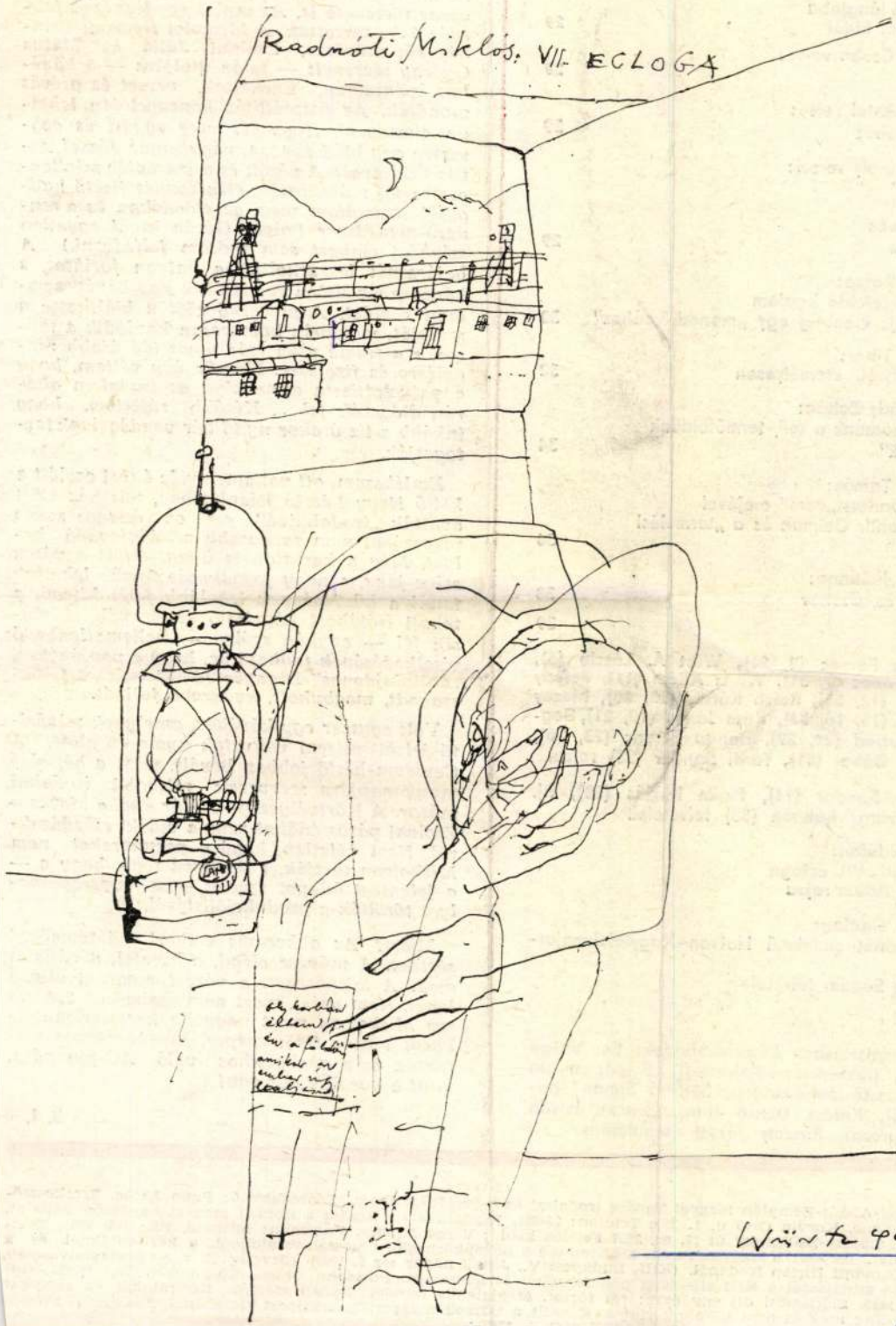

Wintz 984

sz László versei:
ba szólsz
halt
ned lángjába
éjjel kidől 29

ke Csaba verse:
kó 29

eg Antal verse:
ólyához 29

n Károly versei:
at

ysoros
ádia 29

sis Rózsa:
ből feloldó irgalom
lnóti: Előhang egy „monodrámához" 30

kés Tibor:
nszkyről, személyesen 32

dnády Zoltán:
erszámunk a toll, termőföldünk
élek" 34

ján Tamás:
imondott „nem" erejével
kszandr Gelman és a „termelési
ma" 36

tuz Julianna:
ai és Csehov 38

ek 39

nke Ferenc (3, 21), Würt Á. László (5),
ő János (7, 31), Würtz Ádám (11), Feledy
ula (12, 35), Reich Károly (13, 20), Mezey
ván (15, 16, 34), Kass János (19, 21), Bog-
Árpád (20, 29), Banga Ferenc (23, 26),
ch Gábor (31), Tardi Sándor (38) rajzai

abó Sándor (14), Pinke Miklós (32), ifj.
entiványi Kálmán (33) felvételei.

ő oldalon:
dnóti: VII. ecloga
ürtz Ádám rajza

tsó oldalon:
Radnóti-emlékmű Hatvan–Nagytelekmajor-
n
abó Sándor felvétele

szerkesztésben közreműködnek: Cs. Varga
ván (főszerkesztő-helyettes), Feledy Gyula
erkesztő-főmunkatárs), Serfőző Simon (szer-
sztő), Kalász László (líra), Brackó István
éppróza), Ruszoly József (tanulmány)

bát.

Szeretném
irodalmi ká
város történ
ruár 6-án t
ház két mű
György szer
ház pódiu
mondtak. Az összeállítás koncepcióján lehet-
ne vitatkozni. Hogy fér meg együtt és egy-
szerre egy blőd sanzon, vagy kuplé József At-
tila Ódájával? A nézők és a szereplők minden-
esetre jól szórakoztak. (Huszonhét fizető hall-
gatót számoltam meg, az előadókon és a ren-
dező-menedzser Polgár Gézán kívül egyetlen
színházi embert sem tudtam felfedezni.) A
bejáratnál leszurkoltuk a hatvan forintot, s
kávéházhoz illően rendeltünk egy kávét, s va-
lami rövidet. A pincérnő rögtön kiállította a
számlát, mondván hamarosan kezdődik a mű-
sor, s a finálé után már nincs idő újabb ren-
delésre és fizetésre. Először úgy véltem, hogy
a patyolattiszta abroszokat az irodalom oltá-
rán áldozzák fel... Később rájöttem, hogy
inkább a tíz órakor nyitó bár vendégeinek tar-
togatják.

Emlékszem, ott voltam: nyolc évvel ezelőtt a
költő Nagy László jelenlétében, telt ház előtt
avatták „irodalmivá" ezt az átlagos zenés
presszónál nem rangosabb vendégfogadó he-
lyet. Még a karzaton is ültek, eljött a város
színe-java, s nagy fogadkozásoknak lehettek
tanúi a közönségnek legalább felét kitevő, a
tokaji írótábort képviselő résztvevők. A má-
sik fél — enyhén szólva — kellemetlenkedő
viselkedésének tudható be, hogy a pop-énekes,
„daltulajdonos" Dinnyés József műsora félbe-
szakadt, megbukott, kudarcba fulladt.

Volt egyszer egy kávéház, amelynek minősí-
tő jelzői mitsem változtak nyolc év alatt. A
Centrum-hétfő jobban bevált, mint a hét első
munkanapjára szervezett miskolci irodalmi
műsor. A Körtvélyessy—Timár duó, a Matus—
Zsolnai páros ódákat zeng a vidéki előadások-
ról. Nem véletlen, hogy a premiereket nem
Miskolcon tartják, s szomorú tény, hogy a —
a jelenlegi állapot szerint — a megyeszékhe-
lyet törölték a produkciólistáról.

Miért? Az okkeresés embert s intézményt
sérthet. A művész előad, a hivatal, a vállalat
elad. A közönséget, a várost megróni aligha
lehet. Nem azért, mert nem szabad. A 220 ez-
res Miskolcon most nagyobb kereslet mutat-
kozik mázas tetőcserépre, hőszabályozós víz-
csapra és a gépkocsihoz való AC-pumpára,
mint a poézisre. Ez van!

B. I.

orsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács irodalmi és művelődési lapja. Főszerkesztő: Pápp Lajos. Szerkesztő-
Miskolc, Korvin Ottó u. 1. 3530 Telefon: 15-881. Kiadóhivatal: Kiadja a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat,
olc, Bajcsy-Zsilinszky út 15. sz. 3527 Felelős kiadó: Veres Mihály. Postacím: Miskolc, Pf.: 178. 3051. Tele-
36-131. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a
a Központi Hírlap Irodánál. (KHI, Budapest V., József nádor tér 1. 1909) közvetlenül, vagy postautalványon,
mint átutalással a KHI 215—96162 pénzforgalmi jelölőszámra. Postacím: Posta Központi Hírlap Iroda, Bu-
est 1900. Előfizetési díj egy évre: 102 forint. Megjelenik minden hónap elsején. Kéziratokat és rajzokat
őrzünk meg és nem küldünk vissza. Készült a Borsod megyei Nyomdaipari Vállalatnál, Miskolcon. Felelős
tő: Kilián Béla. Index: 25 913 — ISSN 0547 — 174

Würtz Ádám

Würtz Á. László: Család

Élet és Irodalom, Bp. 1980. febr. 23.
XXIV. évf. 8. sz. 12. lap.

örténetében is az
dik
á
ára
hogy koholt vádak,
bizonyítékok és a
atatlan tanújának
án. A pör néma, de
a tárgyalóhelyiség
ő porkoláb — ő a
en megjelölt „kan-
dent összeolvasott,
vatására cáfolóan
lmes férfiú; önálló
a dolgokról, nem
zlagot, tudja, hogy
ög, pokol, varázslat
nese. Azt is tudja,
korántsem *ártatlan*
hatalom fenntar-
meg kell félemlí-
reket: rettegjenek
gy bármelyiküket
z ördög, s ezért vész-
állítható. Még azt
ék
var
e

Csak a néma kérdezésig jut el

lehetnék szavahihető tanú, élő bizonyság, igaz tapasztalat egy eljövendő, értelmesebb világban?" A jó dramaturgiai eszközökkel végigvitt per története végén elmarad a várva várt befejezés: a porkoláb nem lázad föl, gerince kétrét hajol, hogy fölszedje a vérbírák által elébe szórt aranyat. Az a küszöb, ahol mindvégig strázsál, jelképesen a tudás és a cselekvés között húzódik, s ő ott reked végérvényesen.

Szomorú, de hiteles történet, évszázadunkra nézve is tanulságos. Kár, hogy az írásmű nyelvének szolidan archaikus csengése nem mindenütt hibátlan, s a porkoláb eszszéisztikus monológja meg a tárgyalás hangjátékba illő — gyorsan pergő — dialógusai közül hiányzik a vérbő, epikai izom- és kötőszövet,

zen életalakító beavatkozásra ál-
a
a
eg.
Szabaddá kell tehát vánna belső-
leg, szabaddá a közvetlen életösszefüggésekkel, érdekekkel szemben. Ne foghassa le helyzete, az őt körülfonó, tőle idegen aktualitás. Az

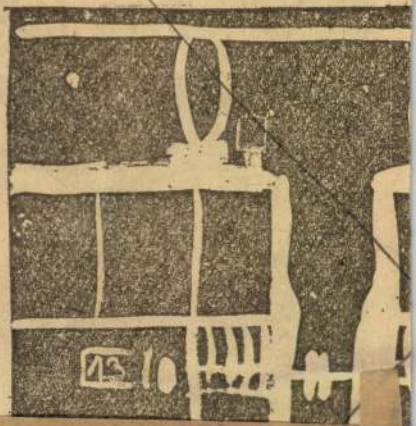

Würtzné Szentirmai Klára

Gyulán, a Vármúzeumban csütörtökön megnyílt Würtzné Szentirmai Klára textilképeinek kiállítása. A bemutató egy hónapig látogatható.

Magyar Nemzet 1987. V.8.

Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész

1984.VI.19.Tv.2. 21.15.

Tv-Híradó

1021

- Akvarell, pasztel, guas, és olaj-pasztell kiállitás nyilt Budapesten a General Art Studióban. A Népköztársaság utja 8 szám alatt egy hónappal ezelőtt nyitották meg a studiót, amelynek ez már a második külkereskoddni bemutatója. Itt nemcsak gyönyörködni lehet a kiállitott alkotásokban, hanem eladásra szánják azokat. Simon Zsuzsa művészeti vezetőtől megtudtam, hogy a kortárs festők munkáiból nyilt tárlatukon már jelentős forgalmat értek el. Erre minden esélyük meg van most is, mert a legkiválóbb művészek neve fémjelzi a kiállitást. Például Würcz Ádám, Kiss Zoltán, Lóránt János, Szikora Tamás, és Lacza Márta. A

studióba belépő látogatónak valósággal elbüvölik tekintetét Erdélyi Ida Kalapos, és virágos leányportréi, vagy Gyulyás Dénes Almáskertje. A kiállitás julius 21-ig tart nyitva a General Art studióban.

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikus művész

Tamásiban sikerült kialakítani egy kiállító helyiséget, amely nagyon jól megfelel rendeltetésének. Szívesen állítanak ki itt jónevű képzőművészek. – Tamási szülötte Würtz Ádám műveit is láthatták az érdeklődők.

Láttuk, hallottuk.

1984. VI. 21. Petőfi 10.45 /K.B./.

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

Nemrég három ismert művészünk érdeklődését felkeltette a tűzzománc-kerámia ipari felhasználása: Kesztyüs-Ferenc, Würtz Ádám, Zengő-Sztankovits Mihály

Reflektor Magazin

1984. VI. 22. TV 1. műsor, 18.15 /Áné/.

1984. VI. 18. Kossuth 4.25

1021

Jó reggelt!

- Ma délután nyilik a General Art Stúdió akvarell, pasztel, quass és olajpasztel bemutatója. Ennek kapcsán hallgassák meg Forró Evelin tudósitását, amelyben a mükereskedelem e nemrég alakult uj szervezetének gazdasági hátteréről is szó esik.

- Manapság már egyáltalán nem meglepő némely művészettel kapcsolatos tevékenységről ugy beszélni mint üzleti vállalkozásról a General Art Stúdió esetében ez különösen indokolt, hiszen egy hónappal ezelőtt azért is nyitották meg, hogy a kortárs festők, grafikusok, szobrászok, kerámikusok és ötvösök eladási lehetőséget kapjanak. Első két kiállitásukat is mükereskedelmi bemutatóként jegyzik. Először a ma élő magyar festőművészek egy csoportjának alkotásaiból állitottak kis és természetesen árusitottak. Mától pedig akvarell, pasztel, quas és olajpasztel látható és vehető a Népköztársaság útja nyolc szám alatti stúdióban. Beköszöntő propaganda ki-ú adványukban tevékenységük fő célját és feladatát igy jelölték meg. Olyan kapcsolatot akarnak létrehozni a művész és valóság között, amely mindkettő hasznára válik. De mert tudják, hogy az alkotások puszta eladásával nem lehet elég bevételhez jutni, ezért ahogy ezt manapság mondani szokták, elébe

nennek a vásárlóknak. A délután nyiló kiállitást olyan nevek fémjelzik, mint Würtz Ádám, Szikora Tamás, Lacza Márta, Kishonti Jenő és Erdélyi Etelka. Az akvarellek és pasztelek bemutatója julius 21-éig tekinthetők meg, a stúdióban és már most felhivom a figyelmüket, hogy a jövő hónap végétől Rajzoló szobrászok cimmel nyitnak tárlatot.

Wüstz Ádám gr

emlékezés Nagy László-ra

→ Nagy László f. író

Kortárs 1985/12/74-76

Würtz Ádám, munkácsy-díjas grafikusművész 1.) Folytatás

Ez a nyolcadik nyár, amikor képzőművésznek táborozunk a Kécskei Tisza-parton. Az elmúlt esztendőkhöz hasonlóan az ország más tajain élő alkotók is meghívást kaptak az idén a művésztelepre, sőt ketten Romániából érkeztek a tábornyitásra. Tíz festő: Batári László, Bonsó János, Bagó Bertalan, Gyalai Béla, Kádár F. Tibor, Pap S. Gábor, Rausz Szilveszter, Seres János, Szurcsik János és Vati József – két grafikus: Bardócz Lajos és Würtz Ádám, a szép alkotómunkára inspiráló környezetben egy hónapot tölt együtt. Közülük most kettőt közelebbről is bemutatunk: Szurcsik János és Bardócz Lajos műveszeket.

Kolch Ede: Alkotók a Tiszánál.
Petőfi Népe, 1984. aug. 15.

MŰCSARNOK

STÚDIÓ '82

1982. december 5-ig

A Stúdió '82 százharminc stúdió-tag munkáit mutatja be, akik a legkülönbözőbb művészeti irányzatok képviselői. Mint a Stúdió eddigi éves kiállításai, a Stúdió '82 is többféle műfajt mutat be, szobrászatot, festészetet, grafikát. Ezúttal különösen nagy teret kapnak a műfajhatárokat áttörő művek, a kiállításon ugyanis a Stúdió Légtér pályázatára készült több installációs jellegű mű szerepel, a miniatür pályázatra pedig objektek, kollázsok érkeztek.

Würtzné, Szentirmai Klára, textiltervezőművész

HELIKON GALÉRIA

V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.

WÜRTZNÉ SZENTIRMAI KLÁRA

textilképei

1982. december 16
–1983. január 9.

Középkori miseruhák, hímzések, régi ikonok az ihletői és előképei a művész textilképeinek. Irodalmi háttere az Ómagyar Mária siralom, Babits, József Attila. Az önálló „kép" (ikon)-hímzéseken kívül néhány különleges kiadvány könyvborítója jelzi textilmunkáinak „alkalmazott" felhasználását.

Megnyitja: Szántó Tibor könyvművész, a Helikon Kiadó művészeti vezetője 1982. december 16-án délután 5 órakor.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1983 NOV 25
ÉLET ÉS IRODALOM

Würtz Á. László, grafikus

1021

Würtz Á. László rajza

— Gyere csak. — V
aztán előre indultam. Át
egy kerti ösvényen, ami a
lón egy másik kertbe, eg
lakott.

— Mit akarsz? — kér
a zakómat, megoldozom a
divánra.

— Én nevelem a fiadat — [illegible] küldesz tartásdíjat. — Két kezemet csípőjére tettem. két mutatóujjammal megnyitottam hasán a köpenyt és belecsókoltam.

— Te mondtad, hogy ne küldjek.

— Szóval nem küldöd. Én pedig elnéző vagyok. Csak azért, mert kedvellek.

— Akkor vigyél vissza.

— Hogyne — mondtam. — Azt nem lehet. Rossz fényt vetnél rám. Ha most is az erdőn dolgoznék, akkor mondjuk. De így? Na gyere, mondom, hogy kedvellek.

Lehet, hogy aludtam is egy kicsit, mert egy óra lett volna öt perc múlva, amikor kiugrottam Moldován Ankuca mellől. Öt percem maradt, hogy beérjek Brekk Paulához.

— Most meg hová rohansz? — kérdezte Moldován Ankuca.

— Szolgálatban vagyok — mondtam. — De még keresni foglak. Látod, hogy kedvellek.

Negyedkettő lett, mire beértem a városba, futólépésben siettem a Kismester utcába. Megálltam a volt Triska-féle zongoralerakat előtt és a függöny mellett benéztem az ablakon. Brekk Paula nem ült az íróasztala mögött, a terem közepén állt a zongorák között és a bejárat felé nézett, mintha Adam Szelimre várna. De Adam Szelim nem volt a lerakatban, helyette üszök és korom lepte a padlót, a levegőben rongyszag lebegett.

— Te miben sántikálsz? — kérdezte Brekk Paula, amint megpillantott.

— Itt van? Elment? Hol van?

— Nincs sehol — mondta Brekk Paula hűvösen. — Fölrobbant.

— Micsoda? Ki robbant föl?

— Pont egy órakor leszakadt róla a ruha és égni kezdett. Menj, mert büdös körülötted a levegő. Menj innen.

— Még él — mondta a nővér, amikor kinyitotta a kórterem ajtaját. — Egy percen át nézheti. — Adam Szelim egyedül feküdt a kórteremben, deréktól lefelé vastag pó-

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

a MOM Műv. Központban képzőművészeti rendez-
tek. 120 mű került kalapács alá, olyan ~~ke~~ művészektől, mint
Barcsay Jenő, Würtz Ádám, Makrisz Agamemnon. –
az értékesített alkotások ellenértékét a budapesti népművé-
szeti alkotóház építésére ajánlották fel.

TV-Híradó 2.

1984. IV. 21. TV. 2 műsor, 21.00 (Bereckiné).

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

Keserűs Dóra mondja: a Főiskolán évente nyolc-tíz potenciális illusztrátort végez, a lehetőségekhez képest sokan vagyunk amikor indultunk, talán még konjunktúra volt ebben a szakmában, ma nincs. – Ő hát ott vannak az idősebbek, a befutottak. Reich Károly, Heinzelmann Emma, Würtz Ádám, Kass János, Réber László az illusztrátor fesztok, szobrászok Borsos Miklós, Benki Viola, Balla Margit, Somogyi Győző. v.

P. Szabó Ernő: Képes képtelenségek.
Magyar Ifjúság, 1984. máj. 25. 32-34-old.

László A. Würtz

László A. Würtz (geb. 1957): Du kannst nichts dagegen tun, aber lernen, dich darauf vorzubereiten, 1982, Kupferstich, Probedruck

Budapester Rundschau, 1983. okt. 10.

1/1

Ungarische Gegenwartsgrafik.

István Hegedüs (geb. 1932): Ohne Titel, 1981, Tusche, Aquarell

Würtz Ádám, grafikus

-JYBBY - diplomáh-

8.

Élet és Irodalom Bp. 1986. szept. 26. XXX/39

Würtz Ádám, grafikus

Irojz: repr.

Würtz Ádám: Grafikus

Címoldal és Hátoldal

Új Tükör, Bp. 1986 dec. 28

XXIII/52

Wüstz Ádám gr

ill.

Kortárs 1985/3/
belső borítók
és 46–49. old.

Wirth Ádám

Barátsági grafikai gyűjtemény
Zürich

Népszabadság, 1981. XI. 11

WÜRTZ Ádám (festő)

A tatabányai Népházban Würtz Ádám, a felszabadulás után indult művészgeneráció egyik meghatározó jelentőségű alkotójának képei vendégeskedtek februárban. Alkotónk 1953-ban grafikusként, könyvillusztrátorként lépett a magyar képzőművészet porondjára, s a pályakezdés óta eltelt három évtizedben a legrangosabb hazai és külföldi fórumokon bizonyította tehetségét: számos díj és elismerés fémjelzi munkásságát. Tatabányán a festő Würtz Ádámot ismerhettük meg, ezúttal zömében a színes, pasztellal készült, táblakép-igényű munkáit tárta közönség elé. „Emlékek panoptikuma minden rajza" — írta művészetének egyik elemzője, s valóban: a képi gazdagság, az egészben feltáruló millió részlet, a megszámlálhatatlan motívum, árnyalat és forma kimeríthetetlen forrás a befogadó számára. Természetesen a virtuóz kollázstechnika, legyen az bármilyen magas fokú, vagy a csodálatra mélvitő motívumgazdagság még nem lenne elegendő eleven megszólaló művek teremtésére. A Würtz Ádám-alkotások titka sem ez, hanem az a meleg emberi érzésvilág, közvetlenség, a hétköznapiságot ünnepivé avató humánus szemlélet, amely a kompozíciók mélyén lüktet.

WEBER Tibor: Képzőművészeti krónika. In.
Új Forrás, 1986/3. 57-59.p.

Wirth Adám

Kiállítás a Karinthy színházban

Magyar Nemzet 1986. XII. 13.

Würtz Ádám.

Ördögi menyét

M. Hírlap
1986. IV. 3.

Würtz Ádám

— **Würtz Ádám** grafikusművész alkotásaiból nyílt kiállítás hétfőn Miskolcon a Kossuth utcai Mini Galériában. A művész csaknem félszáz, színes vegyes technikával készült egyedi rajza, továbbá linómetszete és rézkarca került közönség elé.

Népszava 1986. XI. 25.

Würtz Ádám

Perbali irásat

Magyar Nemzet 1986. XII-6.

Würtz Ádám

— **Würtz Ádám** háromszoros Munkácsy-díjas grafikusművész kiállítása nyílt meg szerdán a tatabányai népház galériájában. A művész 21 színes grafikájával, illetve vegyes technikával készült festményével mutatkozik be a bányászvárosban.

Népszava 1986. 11. 20.

Würth István

Nepraue 1986. XII. 15.

Würtz Ádám

Kiállítás Magyarországon, a Hevesi Sándor Művelődési Központban

Népszava 1986. XII. 2.

SZÁRNYAK

Würtz Ádám képeiről

Kortárs 1985/3/167-68

Mindig úgy néztem és nézem Würtz Ádám rajzait és képeit, mint az olyan világot, melynek formai és lelki valóságát ismerem. Olyan világot, amelyben már én is jártam. Kapuit, a nagyot és a kicsit be- és kinyitottam. Tájain és otthonaiban elidőztem, és ma is szívesen üldögélek. Pedig Tamásiban sohasem voltam, csak minap mentem át a nagy falun, Simontornya várába menet. És végigsuhanva az utcán, a falu dombján a zöld tűztorony korlátjára pillantva egyszerre fölvilágosodott előttem, miért is ez az otthonias, rokoni érzés Würtz Ádám alkotásainak láttán.

A Tolna megyei Tamási nagyközség táblájára bátran fölírhatnám a somogyi Tab nagyközség nevét, ahol én születtem. Egy táj, egy szellemi légkör, egy történelmi környezet sugárzott és sugárzik ránk a somogy-tolnai sok értéket, művészt, írót fölmutató szögletből. Ez az a valóság, ezek azok a minták, azok az ősi formák arcokon és tárgyakon, melyek Würtz Ádám művészetének talaját és szárnyát adták. És most már az idő múlásával, a művek sokasodásával és növésével ez a sugárzás, amelyet az imént nem véletlen említettem, kettős. És a hajdan volt való nevelő szépségén túl ez a második fény az, amely már egy igen egyéni alkotó és mű sugárzása. Úgy is mondhatnám, hogy a rózsaszín-sárga és a kék-lila fényekből egy hang szólítása, amely ha nem csendülne föl, akkor csak a szép külsőség maradna nekünk. A hideg és csak az elegáns, virtuóz díszlet nézne ránk a képek keretéből.

De Würtz Ádám képei megszólítanak, mint ahogyan őt, az illusztrátort, Shakespeare, Petőfi, Zrínyi, Arany János és szereplőik, Rómeó és Júlia, a *Szentiványéji álom* alakjai, A falu bolondja vagy az *Ómagyar Mária-siralom* hangja megszólította. És ha már személyes hangütéssel kezdtem, megemlítem verskötetein Würtz-illusztrációit is, hiszen azokból érezhetem a leghitelesebben ezt a megszólító hangot. Érzem és látom a *Sós forrás* kötet *Nappali lidérc*eit, vagy a *Zöld hajnal* vers fészkét, kezét és fölröppenő madarát és *A kan Püthia* tüzes vastól és bortól megszállott kövácsát... *A Száz nap a hegyen* kripta-pincéinek görögös torzóit... A gazdájával együtt repülő hébér és a pusztuló, mészkopár hegyek szüreti mulatságának történelembe átvetített tragikus huszárjának rajzait is *A Heszperidák kertjén innen* ciklusból. Napjaink halál-végtelen reményével írt rajzok néznek ránk. A valóság és mese és azoknak jelképes ábrázolásai. Az általa soha sem látott becehegyi mészkopár hegyközségi világ ábrázolása kézzelfoghatóan újra bizonyította nekem, mit is jelent az ő szerepe és képessége a magyar illusztráló grafika és könyvművészet történetében. A hitelesség és a valóságismeret és a lírai érzékenység azok a képességek, melyeknek szárnyán a würtzi grafika képpé, pontosabban világképpé tágult. Méltán említhetem a szárnyat, hiszen oly sokat szerepel ez a szárny-jelkép az ő műveiben. De úgy, hogy a grafikus és festő iker-arca, vagy úgy is mondhatom – hogy klasszikus húrokat pengessek – Janus-arca mindig egyszerre és együtt kísért képein is. Valóság és idea, szín és rajz itt egy népmese vagy gondolat, másutt mint emlék vagy ballada, vagy történés megfogalmazásában. De úgy vélem, helyesebb talán, ha a megfogalmazás helyett átköltésről beszélek, mert nála a konokan kísértő realitás, még az éles skicc is képein mindig festői lírát teremtenek.

A jelenségen túlit színvilágával érzékelteti Würtz Ádám. Érzelemvilágának hangulatát, a kép rejtett értelmét, a valón túlmutatót így tárja elénk. Az ilyen képekből a rajz csupán a tárgyi valót, a röptető, fogható világot csak sejtetni szól hozzánk. Legtöbbször már jelképrendszerré emelve, félig elvont, halványan szürreális világgal, amelynek formakincsében jelentős szerepe van a somogyi-tolnai pásztorművészet és népviselet, építőművészet ábrázolásainak és díszítő elemeinek. Így és ezzel lépett először a magyar, majd pedig ezzel az ihlettel és képes-

séggel és tartalommal lépett tovább az Ó-világból az Új-világba is, mint az új magyar grafika és festészet jelentős képviselője.

Láttam, nemegyszer, Bernben a legnagyobb Klee-gyűjteményt, és itt többször is eszembe jutott századközépünk hazai festészete és grafikája. Többek között Würtz Ádám rajzai is. A Klee-hatás kézzel fogható és jelentős művészeinkre, de legkevésbé áll ez Würtz munkáira, mert nála, még a legjelképesebb műveinek is reális a világa. Érthető, hiszen ez a mű az illusztráló grafikából emelkedett mai szintjére. Úgy is mondhatnám, hogy így kettős realitással. Elsőnek egy költői, például Petőfi-, Arany- vagy József Attila-vers világával és e művek előtt és mögöttük álló, érzékelhető világ valóságával. Így aztán sokszor versképekről beszélhetünk. Festői líráról. Például ilyenek a Boccaccció, a Ballada, és a Bizánc ecsettelszínekkel írt képei. Színköltészet ez, formák lírájával, festői-költői reális tartalommal. Ilyen értelemben jelképrendjével a Mesekirály is realitás. A repülő óra is így ketyeg nála. Az indulatok is egy festőilírában álmodoznak vagy a legritkábban ilyen lírai mód harcolnak, mint pld. a kék-lila szín rejtelmeivel, az Őrző.

Műveinek groteszk világa elmés variációival, fanyar tűnődésével, szörnyek és szerkezetek rajzi összetettségével is elgondolkoztatóan reális. Ám ez a groteszk is sokszor valami mai álomvilággal reális. Jelrendszerének elvontsága az elmondásba, a történésbe mindig úgy állított, hogy az egészet szolgáló hangulatkeltő elem. Festői elbeszélő költeményekről beszélhetünk, melyekben a torz legtöbbször feloldást nyer. Inkább melankolikusan groteszk és színes víziók ezek, mint például az Esték nagyanyámnál képe is.

Rajzainak vonalvezetése nyers és sokszor zsúfolt, pontos részletekből szerkesztett. Ez a rajzi elem a színek hangulatkeltő világában a képeken meghatározó szerepet játszik.

Képeinek tere a megjelenített tárgyi világ, ideje és üzenete pedig a benne repülő, úszó vagy a színben kikötőre lelt jelképrendszer. Ha szabad mondani, az így alkalmazott rajz festőnk világának a szótára. Ez a jelképrendszer természetesen nemcsak a dunántúli életből, tájból és az ifjúság szép emlékeiből épül, de már a technika, a tudomány és a civilizáció óriás fejlődésével kitágult arányokból teremti formáit, képleteit, látomásait, akárha groteszk figuráit, vagy montázsszerű összeállításait, vagy elvont szerkezeteit nézzük rajzain és képein. De kicsit mindig úgy kell néznünk, mint ahogyan szép rajzán a „Gépangyalt" nézi a szerelmese.

Úgy vélem, egy reálisabb jellegű, érdekes magyar szürrealizmus jelent meg Würtz Ádám művészetével. Éles karakterérzékű művész, aki azonban sohasem megváltó-hitű szatírikus. Soha a hasznosság hitével gúnyolódó. Nála mindig egy humánusan érző festő gondolati és lírai világa sugárzik a megfogott külsőn, mint ezekről a művekről is.

TAKÁTS GYULA

HELYREIGAZÍTÁS

Januári számunk rajzait – ellentétben a tartalomjegyzékben foglaltakkal – az Európai Iskola Könyvtárának 7–8. köteteként megjelent *Az új magyar művészet önarcképe* című kiadványból (Bp. é.n. Művészbolt, szerkesztette: Pán Imre) *mi magunk* válogattuk. (A szerk.)

A szerkesztésben részt vesznek:
Tárnok Zoltán *(mb. olvasószerkesztő),*
Fodor András, Páskándi Géza *(főmunkatársak),*
Orbán Ottó, Pomogáts Béla, Tornai József,
Vargha Balázs, Zalán Tibor *(rovatvezetők),*
Kántor Péter *(munkatárs)*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész
VILÁGOSSÁG
Budapest
1984/4

1021

Világosság

A TARTALOMBÓL

E számunkban
MARXIZMUS ÉS SZOCIALIZMUS – VITÁK A HUSZAS ÉVEKBEN

Krausz Tamás:
Átmeneti korszak és szocializmus

—

Hermann István:
A messianisztikus marxizmusról

—

Szabó Tibor:
Buharin és kritikusai

—

Sziklai László
A Blum-tézisekről

—

Karádi Éva:
„Dialektikusok" és „mechanisták"

—

Székely Gábor:
Az egységfronttól a népfrontig

—

Hans Günther:
Párbeszéd az egységfrontról

—

Lukács György:
A demokratizálódás jelene és jövője

4

XXV. ÉVFOLYAM • 1984 • ÁPRILIS

Világosság

Materialista világnézeti folyóirat
Megjelenik havonként

•

Főszerkesztő:
Lukács József

Főszerkesztő-helyettes:
Koroknai Zsuzsa

•

Szerkesztőség:
Budapest
VIII., Gyulai Pál utca 14. 1431
Telefon: 137-660, 343-100

•

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. 1959
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Till Imre

•

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelző számra

•

Előfizetési díj fél évre 60,– Ft, egész évre 120,– Ft

84.0247 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető
Szlávik András vezérigazgató

•

INDEX: 25871 **ISSN 0505-5849**

201 *Marxizmus és szocializmus — viták a húszas években*

A forradalom után

202 Szocializmus-képek a húszas években
Krausz Tamás
Átmeneti korszak és szocializmus

Elméleti válaszutak

211 Az elméleti vita feltételei • *Hermann István*
A messianisztikus marxizmus avagy az úgynevezett nyugati marxizmus

221 Buharin és kritikusai: Lukács és Gramsci
Szabó Tibor

230 A Blum-tézisek „nagysága és bukása"
Sziklai László

Vita a filozófiában

238 „Dialektikusok" és „mechanisták" • *Karádi Éva*

A népfront felé

247 Az egységfront és a népfront vitája a Kominternben • *Székely Gábor*

256 *Hans Günther:* Az urak saját szelleme (Részletek)

Dokumentum

261 *Lukács György:* A demokratizálódás jelene és jövője (Részletek)

Röviden

269 Marxisták és hívők nemzetközi párbeszéde Budapesten

Napló

270 *Lendvai L. Ferenc* jegyzete

Versek

220 *Vera Inber:* Öt éjen és öt napon át

Címlapunkon és a hátsó borítón:
Würtz Ádám grafikái

WÜRTZ ÁDÁM

Emlitve: ld. Zichy Mihály

Hunyady Judit : Magyar grafikai kiállitás Londonban.

Uj Tükör. 1982. XIX. évf. 44.sz. 26.p.

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csopo
u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
A dijazásnál alapulvett munkaköri besorolás

IFJ.WÜRTZ ÁDÁM LÁSZLÓ

RAJZKIÁLLÍT

Lapunk három illusztrátorának, Bojcsuk Iva
nak és ifj. Würtz Ádám Lászlónak a rajzaibó
Tükör mozi előcsarnokában. A tárlaton a három
látható. Képünkön Würtz Á. László illusztrációja S
bó Péter Petőfi Amerikában című novellájához

mozi előcsarnokában

UJ TÜK ... sz.43.o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

étrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
), másrészről

u munkahelye:

lakcime:

g. száma:

ott között az alábbi feltételekkel:

elvégzendő feladat részletesen:

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

VILÁGOSSÁG
Budapest

1984/4

Világosság

Ára: 10,– Ft

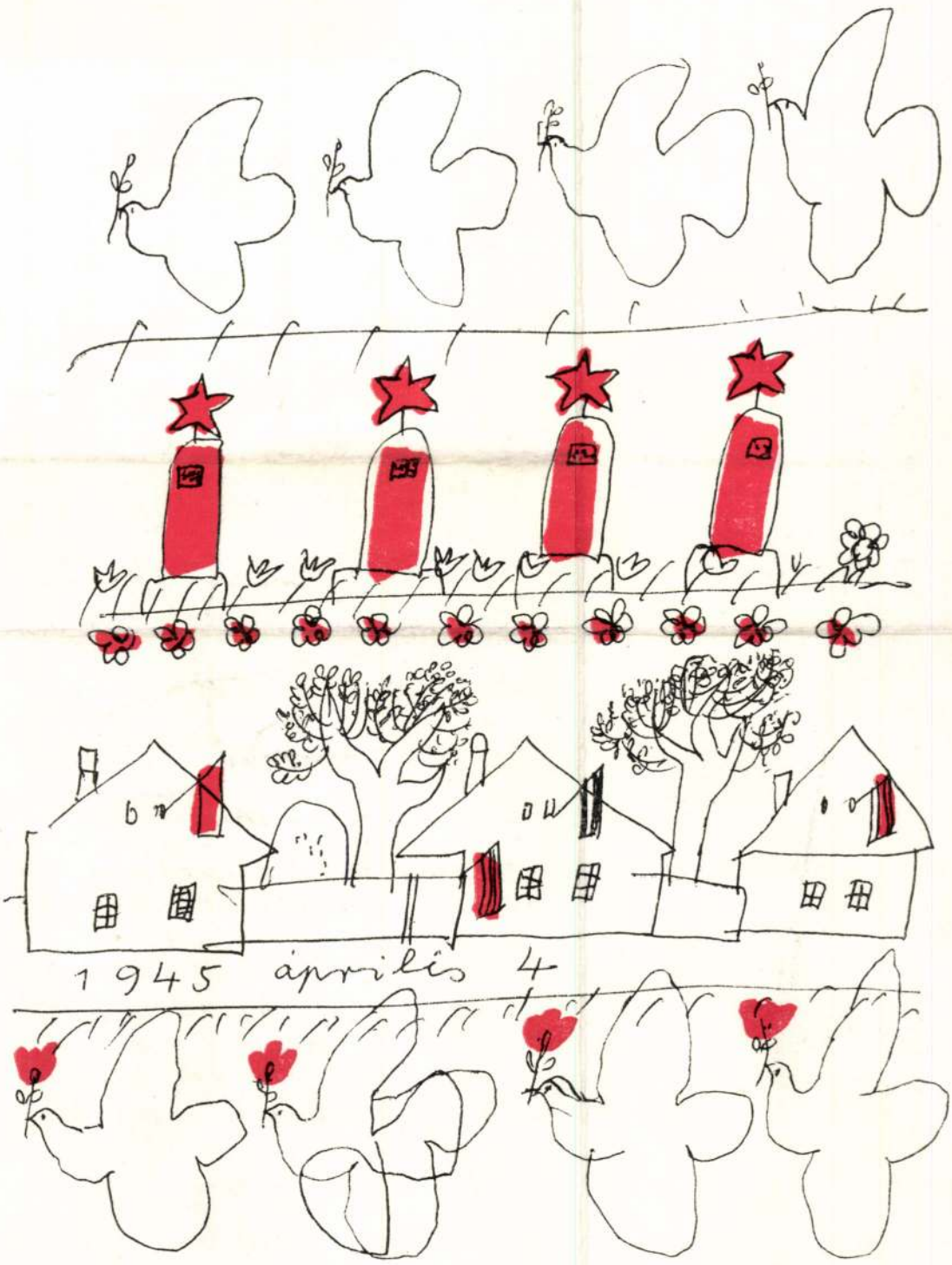

SOMMAIRE

201 *Marxisme et socialisme — discussions dans les années vingt*

202 Images du socialisme dans les années vingt *Tamás Krausz*

211 Le marxisme messianique • *István Hermann*

221 Boukharine et ses critiques: Lukács et Gramsci • *Tibor Szabó*

230 « Grandeur et chute » des thèses Blum *László Sziklai*

238 « Dialecticiens » et « mécanistes » *Éva Karádi*

247 La discussion sur le front unique et le front populaire dans le Komintern *Gábor Székely*

256 *Hans Günther :* Le propre esprit des seigneurs (Passages)

261 *György Lukács :* Le présent et l'avenir de la démocratisation (Passages)

270 Journal. Note de *L. Ferenc Lendvai*

201 [illegible]

202 Представления о социализме в двадцатые годы • *Тамаш Краус*

211 Мессианский марксизм *Иштван Херман*

221 Бухарин и его критики: Лукач и Грамши • *Тибор Сабо*

230 «Величие и падение» тезисов Блюма *Ласло Сиклаи*

238 «Диалектики» и «механисты» *Ева Каради*

247 Дискусии о едином фронте и народном фронте в Коминтерне • *Габор Секей*

256 *Ганс Гюнтер:* Собственный дух господ (Отрывки)

261 *Дьердь Лукач:* Настоящее и будущее демократизации (Отрывки)

270 Дневник. Записка *Ференца Л. Лендваи*

Szerkesztő bizottság:

Ádám György, Balló István, Bence László, Benkő Károly, Hahn István, Koroknai Zsuzsa (főszerkesztő-helyettes), Köteles István, Lukács József (főszerkesztő), Munkácsy Gyula, Zoltai Dénes

A SZÁMUNK SZERZŐI

Krausz Tamás kandidátus, tudományos munkatárs, MSZMP KB Párttörténeti Intézete • *Hermann István* egyetemi tanár, ELTE Bölcsészettudományi Kar • *Szabó Tibor* egyetemi adjunktus, JATE • *Sziklai László* kandidátus, a Lukács Archívum és Könyvtár vezetője • *Karádi Éva* egyetemi adjunktus, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar • *Székely Gábor* kandidátus, tudományos főmunkatárs, MSZMP KB Párttörténeti Intézete *Lendvai L. Ferenc* kandidátus, egyetemi docens, ELTE Bölcsészettudományi Kar

WÜRTZ ÁDÁM

említve

ld. Aradi Nóra

Székely András: Harminc öt év, harminc öt művész.
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/3.sz.24-25.o.

accepit. Per peccatum originale t
dispositione, ita ut in instinctu
huius privationis per modum desid
operetur reguletque exigentias re
veritas realis probari nequit, it

comparatione religionum elucet, c
hic et nunc viventis circa probl
pue versari, a quibus accessus ac
cum pro probabilitate reali asse

12. Nomine igitur religioni
veritatum theoreticarum /de Deo,
redemptione etc./ et practicarum
Ipso praescriptum, de normis mor
et publica etc./ quae a Deo supr
nicantur et quae determinatum fi
ta proponunt.

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész 2.) Folytatás

Bordócz Lajos kolozsvári grafikusművész mondja, hogy Kondor Béla, Szász Endre, Würtz Ádám művészete nagy hatással van az Erdélyben élő grafikusokra, nemcsak gondolatiságban, de plasztikus értelemben, a kifejezésmódot illetően is.

Koloh Elek: Alkotók a Tiszánál.
Petőfi Népe, 1984. aug. 15.

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

Bpesten, a Hilton szálló földszintjén, az ugynevezett Kerengőben alakítatták ki a Hilton Galériát, a rézkarcolók alkotó közösségének vállalkozását. – A magyar képzőművesek kiemelkedő alkotóinak művei szerepelnek itt, Bacsay Jenő, Varga Imre, Melocco Miklós, Borsos Miklós, Würtz Ádám, Reich Károly, Kass János, Kő Pál, Váró Márton.

Szombat délelőtt.

1984. VIII. 18. Petőfi 10.00

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 NOV 10

NÓGRÁD

Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész

1021

A II. országos rajzbiennálé anyagából

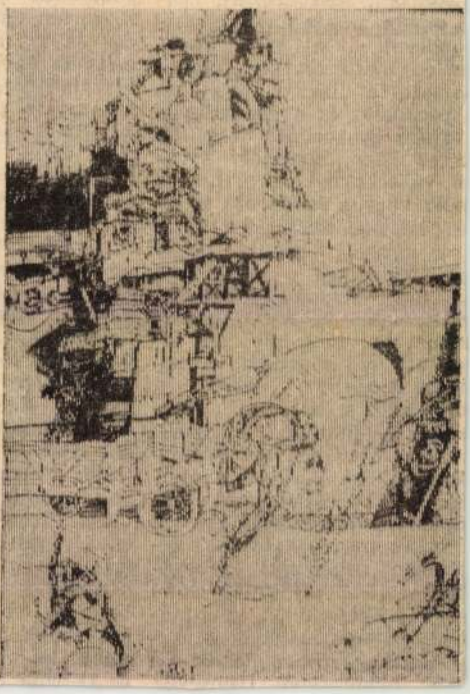

Würtz Ádám:
Középkor

Brackó

Miskolcról n
portkötet. Pe
ég egy vál
gyértelműbben mutatná fel
elmúlt évtizedek pozitív
ltozásait, feszültségeit, kín-
, olykor szégyenletes ellent-
ondásait, mint ez a hirte-
n és mesterségesen felduz-
sztott, a Szinva völgyébe,
ércdúsító és a cementgyár
tujába beszorított település.
i az oka, hogy oly keve-
n vállalkoznak arra, hogy a
port vagy a szépprózа nyel-
en leírják, ábrázolják „ha-
nk második városát". Az
gyik ok maga a növekedés.
z elmúlt négy évtizedben fél-
illió ember fordult meg Mis-
olcon, de csak 100 ezer te-
pedett le véglegesen. Állan-
ónak tekinthető tehát a
uktuáció, s ez — sajnálatos
ódon — mindig érzékeny
tékcsökkenéssel, a kvalifi-
ltabb értelmiségi és mun-
sréteg elveszítésével jár.
ogikusan következik az a
áros és megye iparának egy-
dalúan nehézipari jellegé-
ől, másrészt az elmúlt évti-
edek szűkkeblű és szűklátó-
örű városvezetéséből is. Ez-
el párhuzamos tendencia a
ebb településből (Diósgyőr

nekünk ez a város, Felkészültünk?) Miskolc egyik súlyos gondjával. Elemzi a trombózissal fenyegető tömegközlekedés és az úthálózat nehézségeit, de úgy, hogy történelmi visszapillantást és országos, nemzetközi összehasonlítást is ad. Ez a sok szempont egymás mellé helyezése, ütköztetése óvja meg attól, hogy egyoldalú legyen, ugyanakkor ez ad drámai feszültséget is az írásainak. A kiindulási pont, amelyről elindul mindenkor a személyes élmény, amelyet vagy szubjektív reflexiók (Köszönöm jól! pl.) vagy egy logikus gondolatsor követ valaminő frappáns csattanóval. Helyenként előfordul didaktikusabb, moralizálóbb összegzés is, ám ezeket oldani tudja (olykor keserű) iróniával, vagy publicisztikus indulattal, furor publicussal. Ez emeli írásait az átlag- (napilap) riportok fölé. Jól ismeri a tényeket, de nem vész el bennük, mert a jelenségeket csak példaként idézi. Legjobb (mert legmiskolcibb) írásának az Ultrina ráció című tartom

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

ZALAI HÍRLAP

1984 SEP 5.

Kiállítás

1021

A csörgősipkától a drámáig

Mesefigura.

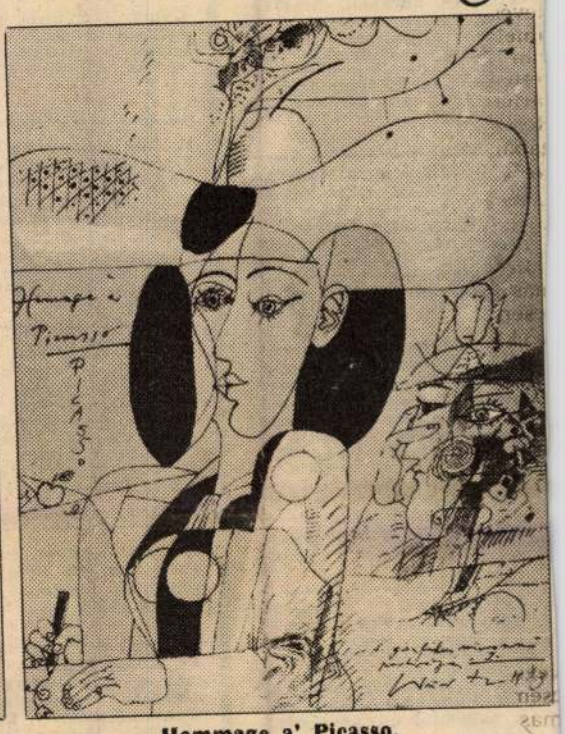

Hommage a' Picasso.

Würtz Ádám keszthelyi tárlatán

A színes kréta nagy izzó foltokat, tarka suhanásokat teremt a papíron. A meleg színek egybefolynak, egymás tüzét gerjesztik, élesztik, a formák egy játékos, groteszkre érzékeny ember világát tárják elénk.

Mindezek a benyomások *Würtz Ádám* grafikus-festő keszthelyi tárlatán fogadják a látogatót, a Goldmark Károly Művelődési Központ kiállítótermében. Würtz Ádám neve valószínűleg azok számára is ismerősen cseng, akik nem különösebben jártasak a grafika világában. Vagy, ha neve nem is kelt rezonanciát, művei láttán bizonyára feldereng sokakban valami ismerős hang, érzés. Hiszen e *harminc éve alkotó művész illusztrátorként is közismert, s népszerű.* Shakespeare műveihez, s sok-sok meséhez készített fantáziadús, a gyermekrajzok világát, abszorditását és érzelmi telítettségét közelítő illusztrációi jellegzetes, sokáig ható vizuális élményeket ébresztenek bennünk.

A keszthelyi tárlaton bepillantást nyerhetünk gazdag alkotói világába, ezúttal a legfrissebb művek jóvoltából. E lapjain is a játékosság, a ritmus, s valami szilaj emocionális túlfeszítettség, áradó lendület, mozgalmasság uralkodik. Egyszerű, néha csak néhány vonalból építkező rajzai frisseségükkel, üde, derűs egyértelműségükkel fegyverzik le a látogatót, míg másutt apró figurákkal, rejtett motívumokkal hinti tele a képmezőt. Kerekeken guruló, tátott szájú halak, tarka tollú kakasok, kampós orrú, bőgatyás bohócok, s egyéb karakteres Würtz-teremtmények népesítik be a lapokat.

Több művén a kiegyenlített, hangulatilag is összefogott színvilág teremt egyensúlyt. Jó példa erre a *Festő*, vagy a *Kártyakirály* című lapja, amelyeken biztosan bánik a rendelkezésére álló térrel, a színfoltok motívumok elrendezése, megkomponálása harmóniában olvad össze. A groteszk humor, a csörgősipkás hangvétel mellett a drámaibb érzelmek kifejezéséhez is jó érzékkel nyúl. *Földrengés* című munkáján például jól szerkesztett, egyszerű kis drámát foglal össze néhány motívummal. Egy építőjátékként, kis összeszerelhető szerkentyűként dirib-darabjaira hulló templom, egy görcsbe rándult emberi kéz, néhány expresszív, feszültségteli vonal teremt megrázó atmoszférát.

Az élménygazdag, képzőművészeti életünk egy jellegzetes, karakteres egyéniségét bemutató tárlat szeptember 9-ig várja még a látogatókat Keszthelyen.

M. H.

GYÁSZJELENTÉS

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, fiam

KANTI ALBERT
villanyszerelő

43 éves korában, hosszantartó, súlyos betegség után elhunyt. Temetése szeptember 6-án, csütörtökön, délután 1 4 4 órakor lesz a zalaegerszegi új temetőben.

A gyászoló család
318

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

PARRAGI ZOLTÁN

szeptember 2-án elhunyt. Temetése szeptember 7-én pénteken, 14.30 órakor lesz a nagykanizsai temetőben.

A gyászoló család
359

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy drága édesanyánk, anyósunk, nagymamánk, dédiknk

ÖZV. BÉKÉS IGNÁCNÉ
volt IKV-nyugdíjas

86. évében elhunyt. Temetése szeptember 6-án csütörtökön, 13.30 órakor lesz a nagykanizsai temetőben.

A gyászoló család
358

Fájdalommal értesítjük mindazokat, akik ismerték és szerették, hogy

CZINDRICH FERENC

életének 81. évében elhunyt. Temetése szeptember 6-án, 14.30 órakor lesz a nagykanizsai köztemetőben.

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudatom mindenkivel, aki ismerte és szerette, hogy szeretett férjem

HECHLOVSZKY KÁROLY

a Nagykanizsai Olajbányász volt kapusa (Locky), hosszú szenvedés után, életének 58. évében elhunyt. Temetése szeptember 5-én, 11 órakor lesz a keresztúri új köztemetőben, Budapest X. ker., Kozma u. 6. Távíratcím: özv. Hechlovszky Károlyné, 1105 Budapest, X. ker., Harmat u. 23 b.

18 842

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk

FARKAS LAJOS

a 16. Volán nyugdíjasa

DOLGOZ

A Nagykanizsa II. … goncavezetőt vesz … jesítmény szerint. … üzemvezetőnél.

Gyors- és gépírói gyakorlattal rendelkező dolgozót felveszünk. Jelentkezés: KIOSZ Zala megyei titkárság, Zalaegerszeg, Ady u. 25.

248 151

A Zala megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat a vállalati központjába felvesz gépészeti fenntartási feladatokban gyakorlattal rendelkező gépésztechnikust, üzemmérnököt, tmk előadói munkakörbe. Jelentkezni lehet a műszaki igazgató helyettesnél. Zalaegerszeg, Hock János u. 98. szám. Telefon: 13-340. 215

Az Amfora Üvért vállalat zalaegerszegi lerakata az alábbi munkakörökbe keres dolgozót: egy mintaterem vezetőt (felsőfokú áruforgalmi képesítéssel rendelkező előnyben), egy férfi dolgozót árukiszállító munkára, egy áruösszeállítót — raktári munkára. Jelentkezés: Zalaegerszeg, Zrínyi u. 4. sz. 248 150

A Nagykanizsai Italárugyár felvesz laboránst, vegyipari szakközépiskolai végzettséggel. Jelentkezés: Nagykanizsa, Vár u. 5. sz. alatt. 210

A Zalagép—Bagod felvesz szerszámkészítő, esztergályos, marós, hegesztő munkakörökbe fiatal szakmunkásokat, két műszakba, 40 órás munkahéttel. Szállítás: vállalati autóbusszal. Bérezés: megállapodás szerint. Jelentkezni lehet: Bagod, Gépállomás u. 9. 144

A Kerámia- és Cserépkályhagyár tófeji burkolólap gyáregysége azonnali hatállyal felvesz dolgozókat háromműszakos égető, olvasztó munkakörökbe. Női dolgozókat kétműszakos munkakörbe. Magas kereseti lehetőséget biztosítunk. Jelentkezés a gyáregység munkaügyi előadójánál, Tófej. 248 154

… felsőfokú, vagy középfokú … teli képesítés. Jelentkezni lehet személyesen a községi közös tanács elnökénél. Csonkahegyhát, Fő u. 20. Telefon: Csonkahegyhát 14. 260

A nagykanizsai városi tanács vb műszaki osztálya pályázatot hirdet vízügyi előadói munkakör betöltésére. Alkalmazási feltétel: mérnöki, vagy üzemmérnöki oklevél, feddhetetlen előélet. Bérezés: a 11/1983. (XII. 17.) ÁBMH sz. rendelet alapján, megegyezés szerint. A pályázatot írásban, vagy személyesen lehet benyújtani az osztályvezető főmérnöknél. (Nagykanizsa, Szabadság tér 7.) 58

A miklósfai Új Út Mgtsz állást hirdet szerkezetlakatos, üvegező, esztergályos és maros szakmunkások részére. Bérezés: megegyezés és teljesítmény alapján. Jelentkezni lehet munkanapokon 8—14 óra között, a tsz központi telephelyén, Gáspár Sándor üzemvezetőnél. 118

A Győri Szeszipari Vállalat nagykanizsai italárugyára felvesz: szeszüzemi művezetőt, erjedésipari főiskolai vagy középiskolai végzettséggel, palackozóüzemi csoportvezetőt 3 műszakos munkakörbe, élelmiszeripari vagy gépészeti középiskolai végzettséggel, lakatost, villanyszerelőt, targoncaszerelőt, targoncavezetőt, kazánfűtőt, traktorvezetőt, női és férfi segédmunkást, 3 műszakos munkakörbe. 115

Árukiszállítói munkakörbe férfi dolgozókat alkalmazunk. Balaton Füszért, Zalaegerszeg, Zrínyi út 34. 119

Kőműves, ács, állványozó, vasbetonszerelő szakmunkásokat keresünk export munkára, legalább ötéves szakmai gyakorlattal. PEVA és fémzsaluzat-szerelésben jártasok előnyben. Jelentkezés: Duna—Tisza-közi Állami Építőipari Vállalat, 6000. Kecskemét, Klapka u. 34. Telefon: 76-22-144 217 mellék. 254 170

Eladó k… nált, ko… teres h… lépcsős … laegersz… telefono…

Apróhirdetések

JÁRMŰ … AN

(belte… gyszögöl … helyne'c … bérbe … klődni: Bese… 18 624

---

u. 92. … négy… bontan… ndó. Ér… het a … rmikor … gerszeg, u. 11. 373 496

… keleti … kör… ártkert… yszögöl … t mel… íz. vil… deklőd… erszeg. u. 30. 34

… egy + … lakás, …zmény… átválla… …vi be… …rgősen … 14-166 226

…s, Má… alatti …ó. Ér… tember …színen, …kszárd. …onon. 102

…att ga… Négy— …csi-cse… , meg… Érdek… …anizsa 136

…tban …s. 1985. …el fi…

VEGYES

Nagykanizsán lakatosműhely-helyiség, felszereléssel kiadó. Cím: Ady u. 26. hirdetőben. Telefon: 11-963. 137

Diáklánynak, vagy fiatal dolgozó lány részére albérleti szoba, nagyon olcsón kiadó. Nagykanizsa, Magyar u. 31. 146

Egy db héthónapos kancacsikó eladó. Tornyiszentmiklós, Petőfi u. 45. szám. 18 627

Practika VLC—2 fényképezőgép tartozékokkal eladó. Zalaegerszeg, Rákóczi u. 62. Fülöp. 18 631

Két db fuvaroslő, felszereléssel együtt, eladó, Balatonfenyves, Fenyvesi u. 68. alatt. 73

Különbejáratú szobakonyhás albérlet kiadó. Gáz, víz, bent van. Érdeklődni: Nagykanizsa, Ady u 26. hirdetőben. Telefon: 11-963. 77

Építkezők, figyelem! Minden méretű épületfa, deszka, padló, léc megrendelésre is kapható. Harmath Tibor építőanyagkereskedő. Salomvár

---

Lenti, Vörösmarty u 35/C. 1. alatti kétszobás lakás kp + OTP átvállalással, azonnali beköltözéssel eladó. Érdeklődni: naponta 16 óra után a fent cimen. 82

Konyhai munkást Mini, Vörös H…

Gázas s… szoba … két diák kiadó. Zalaeger… szegett … 17 óra u…

Nemes … adó. ho… szerelést… Héviz, … Zsiraine…

Gyakorl… gyorsíró… nisztrati… vállalna. …Titkárn… 18 590 M… tőbe ké…

Építkező Oltott … doan … mázsa … nes há… sal, levé… rendelhe… Gusztáv… fenyves… 21.

Vennék … mezőg… tatót t… jelölés… Tamás… Györg…

Heti e… háztart… végzése… nyugdí… sek. Le… tember… igére a… Magyar…

Középis… tematik… lását v… deklődn… szeg, K… IV. em…

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusmuvész

a Fő. Szabó Ervin Könyvtár kezdeményezése: Bpesten elősször van lehetőség műalkotások kölcsönzésére. 1966 és 1972 közötti sokszorosított grafikákat lehet kölcsönözni – minden esetben 50-ft-ért – ez a 6 fél év a grafikatörténetnek jelentős korszaka, Borsos Miklóstól Würtz Ádámig, akkor indult útjára a grafikusok nagy nemzedéke.

Déli Krónika.

1984. IX. 26. Kossuth 12,00 Áné.

Würtz Ádám

két rajza:

1.) „Bece hegyi Parnasszus" (belső címoldalon) 1982

2.) „Tihanyi visszhang is voltam" 1987

(31. l-on)

Somogy, 1987. 4. sz.

1173		**Erhardus Wüstemann**, civis, aurifaber 1612, tribunus 1633, senator 1639, e. —1667. (A jegy megfejtése a 199. oldalon. — *Lösung d. Zeichens s. Seite 199.*)
	Nr. 1139	*a)* Gyömbértartó, téglaalakú testtel, csavaros fejjel, fenekén a híres lőcsei orvos, Spielenberger Sámuel vésett címerével és alábbi felirattal. — *Ingwerbehälter, ziegelförmig m. Schraubenkopf, am Boden Wappen d. berühmten Leutschauer Arztes Samuel Spielenberger u. Inschrift:* „DVM SPIRO SPERO MDCXXXIII“ Gróf Andrássy Géza, Bp. Expos. 1884 : V, III, 10.

F. sz. / Lf. Nr.	Próba / Beschau	Mesterjegy / Meisterzeichen	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom / Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur
1173	Nr. 1139		*b)* Serleg, talpa és kelyhe hálósan vésett. — *Pokal m. gravierter Karierung am Sockel u. Kelch.* M—*H* 13,3 Ev. egyház, Lőcse — *Ev. Kirche, Leutschau.*
	Nr. 1139		*c)* Talpas csésze felsőrésze. (Alja Nürnberg). — *Oberteil einer Schale.* Mus. Nat. Hung. (91/1926). Expos. 1884 (Báró Rédl Béla), R³ 9289/a.
	Nr. 1140		*d)* Ivóedény, ágaskodó lóformájú. — *Trinkgefäß in Form eines steigenden Pferdes.* M—*H* 26 † J. u. H. Jeidels, Frankfurt, R³ 9289/b.
	Nr. 1140		*e)* Serleg. — *Pokal.* — Ca 1650. Mus. Nat. Hung. (31/1926).
	—		*f)* Kehely hatkaréjos talpon, gyöngyökkel és türkizekkel díszítve. Bizonyíthatóan 1665-i adomány. — *Kelch auf Sechspaßfuß, m. Perlen u. Türkisen geschmückt. Nachweislich Schenkung v. 1665.* M—*H* 22 R. k. plébániatemplom, Szepesmindszent — *Pfarrkirche, Betendorf.*
	Nr. 1140		*g)* Serleg, félgömbös kuppával. Barokk. — *Pokal m. halbkugelförm. Kuppa. Barock.* Gróf Teleki Sámuel. Expos. 1884. R³ 9289/c.
	Nr. 1140		*h)* Serleg, díszedénynodusszal, harangalakú kuppáján palmettás dísz. — *Pokal m. Vasennodus, an der glockenförm. Kuppa Palmetten.* Iparművészeti Múzeum — *Kunstgew. Museum*, Bp.
			Elmosódott, de valószínűen azonos jeggyel. — *Mit verschwommenem, doch wahrscheinlich demselben Zeichen:*
	Nr. 1140		*i)* Serleg, szára: angyal. — *Pokal; Schaft: ein Engel.* M—*H* 23 Ev. német egyház, Kassa — *Deutsch-evang. Gemeinde, Kaschau.* Arch. Értesítő, 1893, 151 (Mihalik J.). Expos. 1896 : 2215. R³ 9289/e.
	Nr. 1140		*j)* Fedeles kupa bibliai jelenetekkel. Barokk. — *Deckelkanne mit biblischen Darstellungen. Barock.* O. N. Bulitschnia, Moszkva — *Moskau.* R³ 9289/d.

Wüstemann Erhard

Ötvös, Löcse

Kőmagyötvj. 201

202. l.

Wüstemann Áron

aranyműves

l.

Hain Gáspár

nevsmutato

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rothermere-utca 12.
Telefon: 127-637.

Wüstemann Aron

ötvös Löcse

Kőmagyotvj. 204. l.

1180	Nr. 1140	
1181	Nr. 1141	

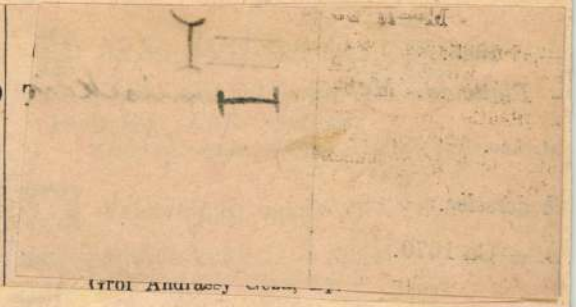

Gróf Andrássy

1 Jézus Sz. vére		Kozma, D. **Izraelita** Thamus11
CSÜTÖRTÖK **2** Sarlós B. A.		**Protestáns** Ottokár **Görög** B. A. meze **Izraelita** Thamus12
PÉNTEK **3** Minden sz. pápa		**Protestáns** Kornél **Görög** Jácint vt. **Izraelita** Thamus13
SZOMBAT **4** Ulrik pk.	Holdtölte 18 óra 35 pk.	**Protestáns** Ulrik **Görög** K. András **Izraelita** S. Balak

1936 **Julius** 31 nap

27-ik hét Nap kelte 4 óra 5 pk. — Nyugta 20 óra — pk.

Wüstemann Aron

ötv

Kölnagyötvj 1180 sz

Wüstemann Áron

6 tóos

Lőcse 1662-85

Révai XXI. 668. l.

Wüstemann Aaron

1667-78. Lõcse õtvõs

läid

Mik Novosiâdz 9. l. 17. l.

Wüstemann Aaron

Locsei ötvös XVIII.

Lásd

Arch. Ért

1912. 222

Wüstemann Aaron

ötvös

Lőcse. 1670 ben a
Képviselő testület
tagja.

Hain 381

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Wüsteman Aaron

Ötvös

1667 ben löcsei polgár.

Hain 354

..... *műhely.*

főnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Wüstemann Erhard

aranymüves

l. Hain Gáspár

nérmutató

BUDAPEST

Wüstemann Erhard

otv

Kőmagyötvj. 1173 sz

Wüstemann Erhard

1633 – 1667 Löcse

lård

Mih Novoszády 9. l.

17, 18. l.

Wüstemann Erhard

ötvös

Löcse 1617 - 67

Révai XXI. 668. l.

APOT

Wüstemann Erhardt

Otvös Löcsén

1641-ben a városi
tanács tagja
1645-ben eldjárni

Hain 197, 208.

1647 ben a Eep viselő testulet
tagja. 228. l.
még több éve át is tanácstag

.... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Wüsteman Erhard

ötvös

1667 ben löcsei polgár

Hain 355

..... *műhely.*

főnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ım.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Wüstemann Erhard

lōčsei ōtvōs

lásd XVII.

Arch. Ert.

1912. 222

akart véget érni, r
ték a helypénzt, h

Lába kelt a
emberek, korán k
megbámulni a két
rendőrosztag is, de
bálytalan keresked
az öreg és szelid p
kélni a szegedi pia
ettek aznap olcsó r
mátor azzal a meg
harangszó előtt, ho
a módját találja el,

Hát ez régen t
esze, meg a másik
gyar sugárzásokkal
Azóta megjárta min
is hordtak, nem is
kicsiség. Az élet der
a közéletben, a más
lődésért. Az ember

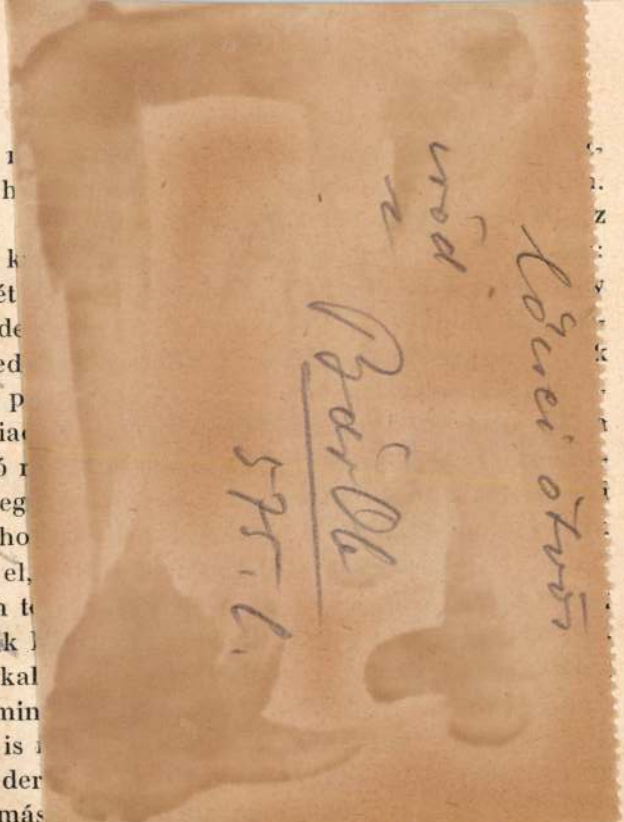

Wüstermann Erhard

a bort az asztaláról. De a sok kisértéstől és az önmagával való viaskodástól ugy legyöngült az egészsége, hogy az asszony, aki nagy szeretettel szerette, bánkódni kezdett miatta. És mert szivből akarta, hogy fölsegélje, igy szólt hozzá irgalmatosan: talán helytelenül értelmezted a fekete Szűz bánatát. Menj ki hozzá és tárd meg előtte magadat. Jó — mondta Tömörkény István és másnap kiméne a fekete Máriához. Hozott pedig a zsebében két üvegkulacsot, az egyikben bor vöröslött, a másikban tiszta viz gyöngyözött fehéren. Előveszi előbbed a vizes kulacsot és megmutatja a Máriának. A Mária ránézett és mosolygott. Előveszi aztán a boros kulacsot és megmutatja azt is a Máriának. A Mária ránézett és megintlen csak mosolygott. Tömörkény István pedig állt ott igen sokáig lecsüggedt fejjel, mert nem tudta: feloldotta-é fogadalma alól a Mária, vagy nem oldotta fel, minthogy a vizre is rámosolygott, a borra is. Meg nem tudván, amit tudni akart, busan hazaballagott. A tornácra érvén, elébe repül az asszony és megkérdi: feloldott-e a fekete Mária? Felel erre Tömörkény István: megmondom neked, asszony, hogy volt, mint volt, aztán találd ki, hogy feloldott-e? És elmondja sorjában, hogy a vizre is rámosolygott a Mária, a borra is, mikor megmutata. Már most, mire vélje ezt. Az okos asszony átölelte az ő nagy urát és igy

Wüstermann

Eustach

ὄτνος

l.

Schürer-Wiese

108. l. 224. l.

Pintér P.

594. Orsova vidéke.

~~E kép~~ Azt a kápolnát t
hol ~~a magyar~~ koronáját 1849-ben elástá
hoz lépcső vezet. Előtte kerek virág
égbolt felhős. Jelzése alól jobbra: ...

Vászon, méretei 58: 45
Festette: Pintér P.
Az 1848/49-iki szabadsa
Átvétetett az 1896: IV.

→ szent István

59

904: V. 5.

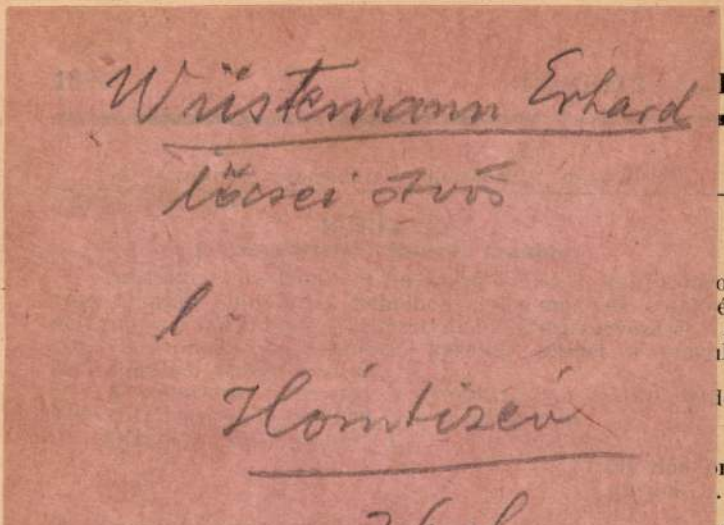

3604/1937—38. etsz.

BEIRATKOZÁSI HIRDETMÉNY.

A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem mind a négy (református hittudományi, jog- és államtudományi, orvostudományi és bölcsészettudományi) karán, utóbb említett karnak: bölcsészet-, nyelv-, történettudo-

munkában segédkezés, vasárnapi iskola, ifjúsági munka vezetése. Egyházi énekkar szervezése, vezetése, esetleg presbiteri jegyzőség vállalása. Pályázati határidő: folyó évi *augusztus 6.* Próbaéneklés 1938 augusztus 7-én. Csak a saját költségén próbaéneklésen megjelentek közül választunk. Pályázati kérvények törvényszerűen szerelve, válaszbélyeggel ellátva Református Lelkészi Hivatalhoz (Barabás, Bereg megye) küldendők.

—

A békésszentandrási református egyház a II. számú *kántortanítói* állásra pályázatot hirdet. Javadalom: Lakás kerttel, 30 értékegység, államsegély. Kötelesség: a rábízott osztályok és ismétlősök tanítása, kántorkodás, egyházi jegyzőség, lelkész helyettesítése, belmissziói munkák. Szabályszerű pályázatok határideje *21 nap.*

—

Beregsurány református egyházközsége pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Javadalom: 49 értékegységben megállapított helyi járandóság (föld és termény), törvényszerű államsegély és természetbeni lakás. Kötelesség: Az I—VI. osztályú elemi és I—III. o. ismétlő iskola vezetése, kántori teendők végezése, énekkar vezetése, belmissziói munkákban részvétel, lelkészakadályoztatásakor szószéki szolgálat. Jogosult pályázók okmányolt és válaszbélyeggel ellátott kérvényüket e hirdetmény megjelenésétől számított *21 napon* belül adják be a beregsurányi református lelkészi hivatalhoz. Útiköltségmegtérítés nincs. Az állás a nagym. V. K. Miniszter úr engedélye elnyerésétől feltételezetten fog betöltetni. Választás augusztus 7. Az állás 1938 szept. 1-én foglalandó el. *Presbitérium.*

—

Büdszentmihály református egyháza pályázatot hirdet a 8. számú *tanítónői* állásra. Javadalom: törvényszerinti, lakbér. Kötelesség: a kijelölendő osztály vagy osztályok tanítása, kézimunkatanítás, belmisszióban és igazgatói irodában segédkezni. Pályázati feltételek népiskolai szervezetben és miniszteri rendeletekben foglaltatnak. Pályázati határidő megjelenéstől számított *21 nap.* Visszaküldésre postabélyeg melléklendő. Elfoglalás szeptember 1. *Lelkészi*

Würtzné Sz. Klára

Magyar Nemzet 1983. I. 6.

Textilképek

Würtzné Sz. Klára kiállítása a Helikon Galériában

„Régi népi hímzések, faliképek, egyházi ruhák, domborműnek ható varrott díszítései ragadták meg képzeletemet" — írja *Würtzné, Szentirmai* Klára a Helikon Galériában megrendezett kiállításának katalógusában. A látogatók pedig nyomban meggyőződhetnek róla, hogy a művész eme inspiráló élményét kézzelfoghatóvá is tette, s valódi reliefekkel, domborműszerűen kimagasló figurákkal alkotott textilből képeket. Ebben az iparművészeti ágban nem ő az első, s bizonyára nem is az utolsó, aki ezzel a technikával dolgozik, akinek kifejezési eszközein a plasztikához való vonzódás érződik. Amit ezen a módon megalkot, az érdemel különös figyelmet.

Würtzné régi orosz ikonokat, faragott Mária-szobrokat teremt újjá fonalból, zsinegből, vászonból és gyapjúszálból. Kétféle művet látunk ugyanazon a stílusvilágon belül. Harsány, színes, arany, ezüst szállal flitterrel díszített az egyik, puritán egyszerűségű, a nyers zsákvászon finom árnyalataiban meghúzódó a másik. A sokszínűek az orosz ikonokat idézik, a *Sárkányölő I—II.*, a *Szent György I—II.*, a naiv ábrázolások szépítő, idealizált formáit mutatják az égkék vagy vörös mezőben messze világít Szent György palástja, csillámlik lova sörénye. Finomak, puhák, vagy merevebbek, de nemesen villanók az anyagok, a fonalak, aprók az öltések, hibátlan a szövés. Bűvös, színes világa mégis a szintelen, lenvászonra, spárgából, kenderszálból, festetlen kócból „felrajzol" képeknek van. Durva a szál, rusztikusak az öltések. Az Esztergomban őrzött selyemből, brokátból aranyszállal ékesített középkori miseruhák elnagyolt vonású, fájdalmas egyszerűségű Madonnái az egykori kegyhelyek faragóműhelyeinek cifrára festett fa Máriái jelennek meg e képekben színek nélkül úgy —, hogy bár bizarr a látvány —, hajlamosak vagyunk a színtelenség igazságában hinni jobban. Würtzné profán Piétája, amelynek az *Ómagyar Mária siralom* címet adta, sugallja, könny nélkül zokogja: *„Volék siroim tudotlan. Siralmol sepedik, Buol oszuk epedek"*.

Látható még e kiállításon néhány *Szántó* Tibor által tervezett könyv, az előbb említett verses nyelvemlékünk, József Attila *Betlehemi királyok* című munkájához. A borítókat Würtzné textilképei díszítik.

Hajdú Éva

Magyar Nemzet

Kevesebb lesz a központi beavatkozás

Méhes Lajos az ipar mérlegéről

Mintegy négyszáz vezető részvételével szerdán az Építők Rózsa Ferenc székházának kongresszusi termében tartották meg *az iparvállalatok igazgatóinak értekezletét.* Az 1982-es tevékenység mérlegét *Méhes* Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, ipari miniszter vonta meg és ismertette az idei esztendő legfontosabb teendőit.

Előadásában kiemelte, hogy tavaly több vállalat is olyan eredményekkel rukkolt ki, amelyek feltétlenül elismerést érdemelnek. A bányászok például huszonhatmillió tonna szenet küldtek a felszínre, annyit, amennyit eredetileg csak 1985-re terveztek. Az ipar megítélésekor jó néhány nagyvállalat növekvő exportját éppúgy mérlegre kell tenni, miként a hiányosságokat, köztük a mintegy negyven-hatvan alacsony hatékonyságú, alaphiányos, illetve veszteséges vállalat létének következményeit.

A tárca vezetője a gazdálkodásról szólva hangsúlyozta, hogy nem méretekben, hanem a nép szolgálatában, érdekeinek védelmében kell gondolkozni. Vagyis nem az indulatokat keltő kis- vagy nagyvállalat összevetése a mérvadó, hanem az, hogy azok milyen eredménnyel dolgoznak. A terv a konvertibilis elszámolású export mintegy ötszázalékos növelését írja elő. A feladat nagyságára jellemző, hogy tavaly nemhogy emelkedett volna, hanem mintegy egy-két százalékkal csökkent a tárcához tartozó vállalatok és szövetkezetek kivitele. Ráadásul a tervet úgy kell teljesíteni, hogy az 1983-as ötvennégy-ötvenhatmilliárd forintos beruházási összeg még folyó áron sem éri el az 1977. évit. Ilyen akadályokkal teli, nehéz táv teljesítése mellett az iparnak a lakossági fogyasztásban is növelnie kell a hazai termékek arányát, nem beszélve a KGST-szerződéses kötelezettségek teljesítéséről...

A gazdálkodás súlyozásában — bizony nem ritkán a lemondásban — az ipari tárca vezetői az eddiginél jobban számítanak a vállalatok önkontrolljára, önmérsékletére. Ennek fejében viszont azt ígérik, hogy *a tavalyinál ritkábban, csak kényszerű esetekben avatkoznak be központilag a helyi döntésekbe.* Azt is mindössze csak javasolja a minisztérium, hogy a mostani „szűkös esztendő"-ben ne osszák el már az első negyedévben a mintegy 3,5—3,8 százalékos átlagos béremelésre jutó összegeket, csak ké-

Wüstermann Erhard

ötvös

l

Schürer-Wiese

108. l

112. l.

595. *Batthyányi Lajos*

Derékig, kissé balrafor
lonban van ábrázolva. Bal
kard markolatán nyugtatj
szemöldöke, hosszú bajusz
szeme barna. Ingének leha
zsinóros, vállravetett prém
kardkötőjét a jobb vállon
balról függöny lóg. Jelzés
SCHEIBER & SOHN«.

Vászon, méretei 107·5 : 86
80 K. — Vétetett a gr. Kr
A megszerzésére vonatkozó a
lelt. sznál. — Átvételi jegyzél

23-án (107–95). — Az átvételt
8-iki 14895 sz. leirat (159–96)

Kifüggesztésére vonatkoz
retlen festő : Batthyányi Lajos

Pozsony. Wütterisch István, Könnüvesegéd, 1773.

Pressburger Zeitung

1773., 87. sz.

WÜSTINGER J.rézmetsző

Siebmacher,nürnbergi rézmetszőnek Székesfehérvárról 1602-ben készitett metszete később az ábrázolásokon általánossá vált.Ezt bizonyitja Wüstinger metszete Székesfehérvár térképének fejlécén. 48.old. 6.jegyz

FITZ JENŐ: Székesfehérvár ábrázolásai XVII.századi emlékérmeken 46.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LIV-LV.évf. 1955-1956. Akad.Kiadó,Bpest. 1956

Wyberál László

és Long János tervezték a győri csonakházat 1965. 479 k. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1451

Nyberál László

hozzászólását ismerteti röviden

A MÉSZ kibővitett elnökségi ülése Szegeden.

61-62.l.

Magyar Építőművészet, 1971. 6.sz.

Wydler Károly

1924-ben állította helyre az I. Országház
n. 13. sz. a. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Buda-
pest 1973. 13350

8951

WYON ALLAN,vésnök

Londonban udvari vésnök.Reisner József bécsi születésü vésnök,aki, bécsban a képzőmüv.akadémián id.Radnitzky Károly vésnök-tanár tanitványa volt,Wyon segéde Londonban.1892-ben Körmöcbányáre ment.Gerl Károlylyal az uj mygyar éremmüvészet megalapitói. 64.old

SZIGETI ISTVÁN: Körmöcbányán vert magyar emlékérmek adatai 64.old.

Numizmatikai Közlöny,L-LI.évf.1951-1952. Egyetemi Nyomda 1952.és/XLVIII-XLIX.évf.1949-1950./

Würtz A. László

Würtz Á. László: Küzdelem

let és Irodalom, Bp. 1980. febr.. 2.
XXIV . évf. 5. sz. 10. lap.

párat

KOZMETIKA

István *A Föld népei* —
mű könyvét lapozga-
laikus módjára, csak

az a haladó eszmékkel rokonszenvező nádor, aki a Martinovics per utáni napokban halt meg, igen különös módon: a bécsi udvar, hogy eltávolítsa a magyar ügyek éléről, a tiszteletére tűzijátékot rendezett, amikor is egy rakéta

évers megvalósítása

Wüstemann Erhard

lőcsei ötvös

l.

Varjú 1929

77. l.

16. Baján és Társának, Esztergom, eladunk 2 havi elf. ellen R/saját, 200 hl. fehérbort @ 136.

Árú a meta Folyószámlának

20. Sebők János, Győr, fizetett a megérkezett 1.000 hl bor után szállitás, átvétel és egyébb költség fejében, lej. dec. 19.

Alapitói költség Pénztárnak

1. átvitel

1. átvitel

Wüstemann Erhard

lőcsei ötvös

l Hóman Bálint

A Magyar Nemzeti Muzeum öt éve.

Bp. 1929. 66 l.

1421

I.
416.

1421. B. E. Murillo után.

Megkereszteltetett Sevillaban 1618. jan. 1-én. † 1682. ápr. 3-án.

Utczai suhancz.

A kőfal tövében ülő és lefelé néző barna figyermek ingét akképen fogja kezeivel, mintha férgeket keresne. Szürke kabátja rongyos, nadrágját térdig felgyűrte. Mellette gyékénykosarat, egy piros almát és kőkorsót látunk.

Vászon, méretei 83 : 107·5 cm. — Mündler: XIV. 29. — 1885. átad. lajstr. 12.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1865, 1866, 1867, 1869: XIV. 29. *Murillo Bartolomeo*: Utczai suhancz.

Wüsth Gáspár

ötvös

x VIII. 24

l.

Kem Pors

29. l.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

W. L.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

1965 MÁJ
ÚJ IRÁS

/ 1021

Keszthely között egy nagyon kicsi faluból. A neve ma
a fülemben, mint az embernek a saját neve. Azt is csal

Igy vagyok én már Bazsival – hogy végre kibök

Benső zavaromnak kettős oka is van. Már gyermel
különösségét; kicsinységében, környékében rejlő előnyö
dott zavar miatt – hátrányos helyzetét. Mikor még
terjedhetett túl a szemmel is átfogható – vagyis a
földdarabon. Olyannyira szűk volt ez a kör, hogy a
három kilométerre fekvő falvakon túli helységeket má
sésen túl az Óperenciás-tengeren is. Húsz-huszonöt ki
megyémben – ma is komoly távolság a szememben. A
vagy az Etnára se néztem nagyobb áhítattal, mint a
méternyire kéklő Somlóra legelőször. A Bourbon-palotál
ültem nagyobb áhítattal, az ülésterem padsorában, kép
emlékű helyen egy kis népet, mint apámmal a rezi c
rok régi asztalainál. A Japán-tengert vagy Bretagne-t
mint Bazsitól az ötödik falut. Akkor se éreztem, mikor fe
mely névlegesen és valóságosan – így hittem –, csal
létezhet.

Egyszerűen, mert még vasútja sincs. Tehát attól a
től is elesik, ami egy pusztai majornak is rangot ad,
bakterházának homlokfalára kiírhatják. S az előtte elk
legesen széthordhatják hírét az ország minden sarkc
közúti névtábláját is a két faluvégen – mert a falu
mivelhogy egyetlen hosszú utcasor az egész –, eltak
nyírt eperfák, vagy ahogy nálunk mondják, szederfák.
megmosolyognak, nagyon udvariasan, azzal a fejtartás
nevét hallják, mint mikor a messziről jöttek mondan
okozott ez a tény, bár mindig tudtam, hogy fölösleges

Hiszen a másik ok, amiért oly különös viszonyba
nagyon is szubjektív mozzanatra vezethető vissza. Tu
kivételes szépségének s így nem is nagyon bántam,
birtoklási joga nem olyan nagyon sokunké. Mikor iga

Festette a Surséri
Lónyay-kastély fal-
kép ért. állítólag e
munka befejezése körben

10.

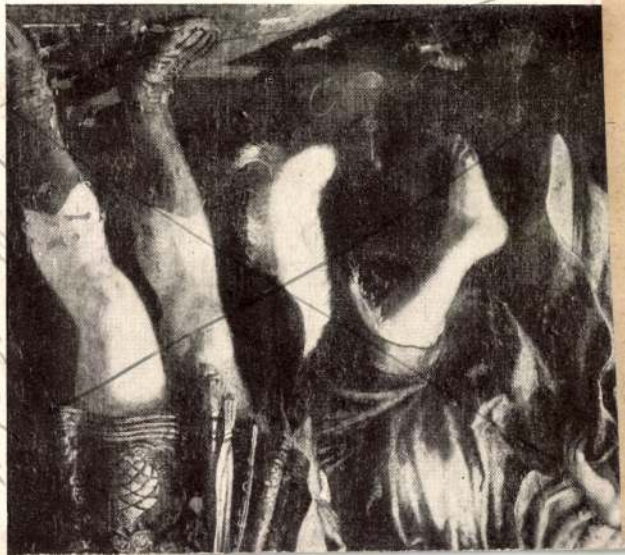

Wüttzinger

II.

890.

Wyd

ágyúöntő.

Reghy Kelemen az egri vár praefektusa 1560-ban Kassára küldte „az mi pattyantyusunkat Wyd mestert, hogy ide (t. i. Egerbe) az ő felsége háza szükségére valami taraczkot öntsön és tíz mársa rézvél többmintsen az az veres rézvél," de „Ő Felsége urannak ő nagyságának 50 mársa rezet adott a bányákból," s ebből megelégíti Kassát.

K 219. l

Wydasy István képfaragó 15o7-151o

Kaméný Lajos: A kassai képirócáh. Művészet, 19o9, 254 l.

M. D. K.

WYBERÁL László építész

Sárisáp 8 tanterme is hola
75 fős óvoda (1957) Repr.

munkatárs.

Tervesők: Fátay F – Németh F.

Major Máté: „Vidéki" építészet

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 4/5. sz.
118. sz.

Wyberál Károly, építész MDk

A győri új ruhagyár egyik tervezője.

T. J.: Vidéki építések alkotásai 9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 12.

Wyberál László épitész M.D.K.

/Győri TV/

Győr, csónakház.

Társtervező: Lang János

repr.

Magyar Épitőművészet 1962 /4. 23.1.

Wyczolkowski

— **Megnyilt a varsói tavaszi tárlat.** *Kakowski* érsek nyitotta meg a varsói *Szépmüvészeti Társaság* palotájában a tavaszi tárlat kiállitását. A kiállitáson *Wyczolkowski* professzor uj vázlatainak és rézkarcainak csodálatos gyüjteménye és *Kossak* nagy történelmi tárgyu vászna nagy feltünést keltettek.

N.U. 1931 V 16

N.U.931.V.16.

Ryszard Kowski

M.U. 691.V.16.

Wyd ągzúoutó

1560

d.

Arch. Ert

1903. 219. l.

-

M U N K A

M U N K Á S L

az 1938., 1939.évi záró

Költségvetési rovat /alrovat/ m

Általános igazgatás vegyes
Termelés
" karbantartás
" vegyes
Elosztás
" karbantartás
" vegyes
Értékesitás
" karbantartás
" vegyes
Fővárosi épületek
" " karbantartás
" " vegyes
Magánfelek terhére összekötőcső
" " közcső

István mester

Stephanus Wydasy sculptor

1507-ben mint polgárjogot kapván.

ifj. Kemény Lajos: A kassai
sz. Erzsébet egyház története.
Arch. Ért. XIII. rsz. 1893. 68 l.

A m. kir. földmivelésügyi minister 190..... évi..... hó..... n.

..... szám alatt kelt és .....

..... intézett ..... másolata.

Wydasy István

sculptor, aki
többek közt Rudóbányára
szállít oltárt.

Kassa XV. 7.

Dívald Kornél

A Szépmüvészeti Muzeum
kisszebeni szárnyasoltára.

MAGYAR MUVESZET

1928. 688 l.

1916 ?

180

Csánzibar nincs!

Mikor karnásás?

ZUTT Richard

Wydawy Istvań

Nobrań

Laid

z

Arch. Ert. 1902

334 l.

Wydasy Istvan

MAGYAR MUVESZET

1928.688.

P690-89

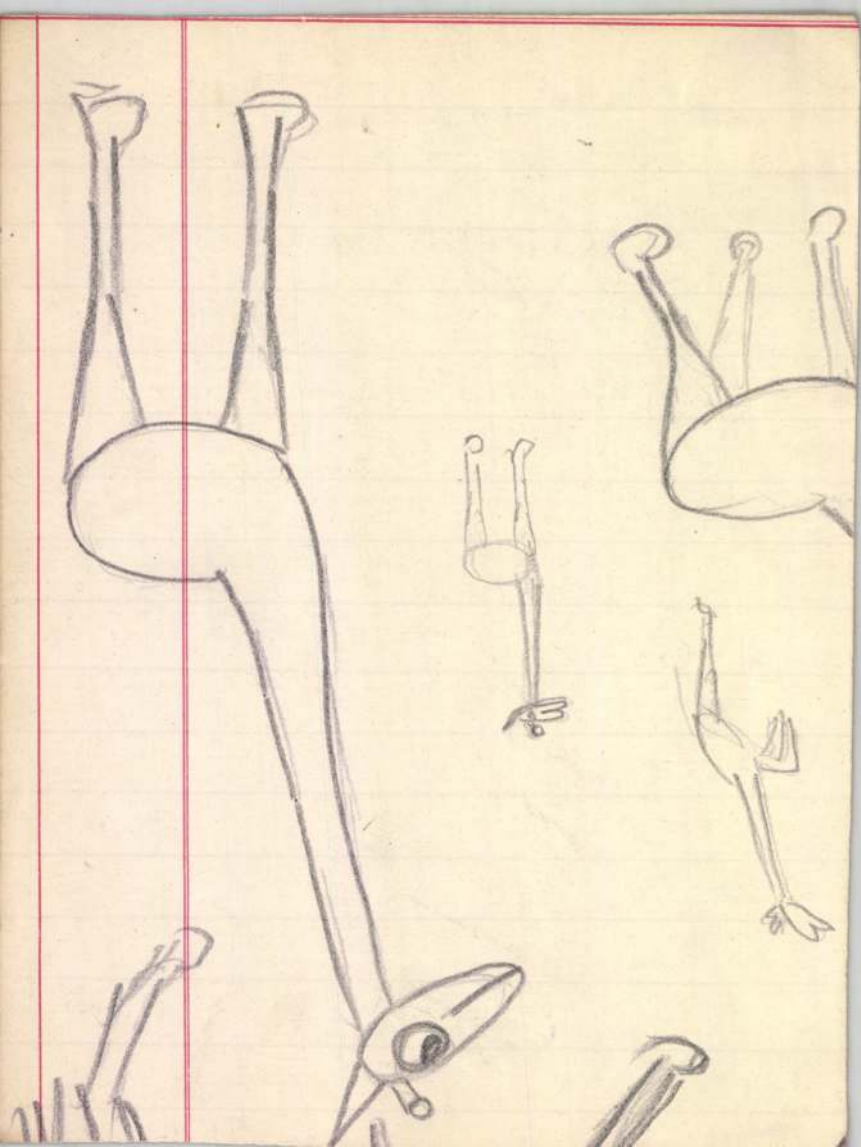

Wydasy István

Művinet 1909. 254

Magyar Művinet

1928. 688

Ezt Cásik.

M.D.K.

Wydasy István, szobrász

1507-től 1510-ig szerepel a régi irásorban, tudjuk róla, hogy a rudóbányai oltárt faragta.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai Akadémiai Kiadó, Bp.1967. 95. old.

Wydler Károly
épitesz

l-

A Pesti Városháza

1938. 10 n. 9. l.
10. l.

Korrektura

A PESTI

görög kereskedő birtokába jutott. A kereskedő özvegye férjhez ment Grabovszky Atanáz ugyancsak görög kereskedőhöz. Grabovszkyék 1845-ig lakták a házat, akkor bérbe adták Haslinger Józsefnek 440 forint bérért. 1886-ban cserélt ismét gazdát a Péterffy-palota, ekkor vásárolta meg Pest régi érdemes vendéglőse, Krist Ferenc.

Wydler épitész elmondja, hogy a ház bontásánál a pincében római-kori falakat talált. Ezek minden bizonnyal nyulványai voltak annak a római Castrumnak, amely a mostani Erzsébet királyné szobor helyén állt. A ház multjának bizonyitékai a bontásnál előkerült tárgyak: egy vas renaissance láda, régi biedermeierlámpa, régi kulcsok, régi bélyegek, a ház volt tulajdonosainak egykori levelei, melyeken még a postakocsi szignója is látszik. A ház emeleti részén megfeketedett hatalmas freskót találtak, abban a lakosztályban, amelyben a Grabovszky-család élt és amelynek szalóniát rövid ideig Mária Terézia is lakta. Mint mondják, a ház egykori tulajdonosának, Grabovszkynak ravatala, mely a szalónban állott, kigyulladt, a freskó is tüzet fogott és elpusztult. A képet később a biedermeier kornak valamelyik tulbuzgó szobafestője próbálta uj freskóval pótolni. A palota átalakitója most ezt az értéktelen freskót lemosatta és ismét felszinre került az elégett eredeti freskó maradványa, amely a szakértők szerint Pest egykori hires szinházát, a Rondellát ábrázolja.

Az épület földszinti részében, a vendéglőben látható freskókon szintén örvendetes «fiatalitási müveleteket» végzett a restaurátor keze, mely gyengéd

Ki
SZO

A Pesti Város
ban közölte azo
névsorát, amely
város munkaterv
jük a névsort m
vel, amely épp
szoborral való n
katervben fogla
kell mutatnunk
sőt ötletszerüség
szobor a keletk

Petőfinek és
régen állott a
senkinek eszébe
marty Mihály i
ország fővárosál
egy szép napor
ben Vörösmart
Ilonának fia) l
meg sem meleg
elnöki szék, ar
valaki, hogy
szobra Budapes
indult a prop
az eredmény
lett, amennyibő
nál sokkal n
költsége kitelle

Ilyenféle alka
volt *Bartha* Mi
Bartha Miklós
iró volt, harcia
leghangosabb
rete nincsen a
jelentőségével

Wydler Károly

Wydler Károly v. tanár, okl.
építőiparművész, XI. Galamb-óc-u. 41.
456-333

Bptávb 1940 szept.

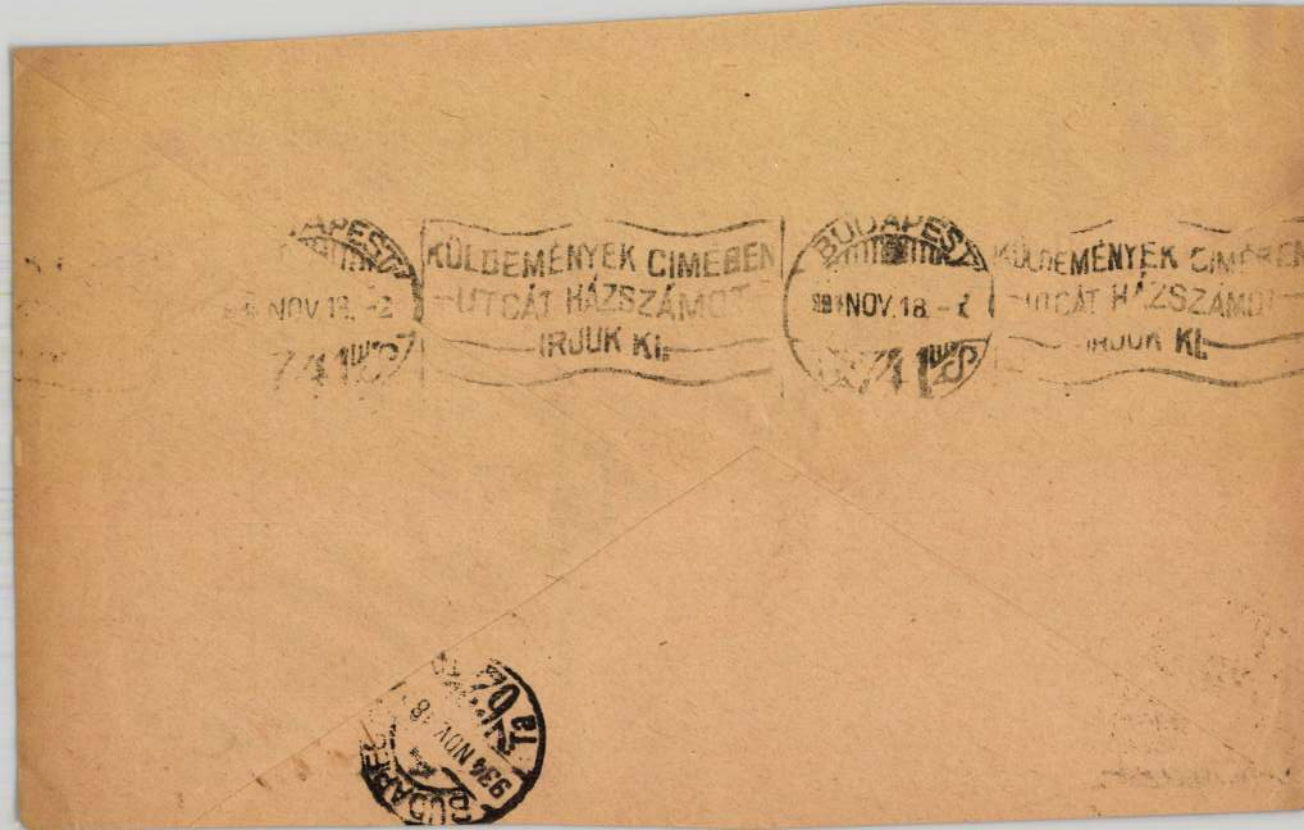
KÜLDEMÉNYEK CIMÉBEN
UTCÁT HÁZSZÁMOT
IRJUK KI
NOV 18 - 2
KÜLDEMÉNYEK CIMÉBEN
UTCÁT HÁZSZÁMOT
IRJUK KI
NOV 18 - 2

Wydler Károly

épitész

cród

Sztankovits, Dr Victor:
Eine Fassade macht sich selbständig. Pester Lloyd
1938. ápr. 17.

A Kriszt ház restaurálásáról szól, meghen fenti részt vett.

FORUM

Zeitschrift für Architektur, fr

Redaktion und Administration: Bratislava,

P.T. Müemlékek Orsz.Bizottsága,
Dr.Genthon István úr kezei
B u d a p e s t . Üllői út. Ipa
---------- Muzeum.

Wydler Karól

Nakoklevél jó eredm
és képesítő oklevél
Limnik 1912/13
29. l.

Viselet.

A folyótól szelt domb
beszélget a reá bizott három

Ungaris

alól jobbra: No. 1

Szines kny., mér. a

Wydler Karól

Kavéházi telefon-
fülke és írószerek,
terv. repr.
Eisnik 1912/13

retlen festő.

századból.

ató, kissé balrafordult, de
ar főkötőjét aranycsipke és
nöldöke őszbevegyült, szeme
gyöngyfüzér, kivágott ruhá-
mántos, nyakkendőjét cso-
nak puffasztott rövid ujjait

m. — Lelt. sz. 450. — Vétetett
10–991). — Kifizettetett 189[illegible]
ltatott 1892 deczember 1-jén
váhagyta az 1893 január 18-iki

Wydler Károly

lakberendező szakon

I. dij.

Ertinnik

1911/12

23 l.

Wydler Károly

Székesfőváros Gázmű-
vei plakátpályázatán
200 koronás díj.
levelezőlap pályáza-
tán 380 koronás díj

Érmisk 1913–17.

MDK

Wydler ?., szobrászm.

Ékes szobrászm.-el közös tervét megvették.
150 koronáért.

Pályázatok. A siremlékpályázat eredménye.
MIP. 1914. 137.l.

Wydler Károly MDK

1924-ben renoválta a Stojacskovits-házat (Országház u. 13).

Repr. 57. kép.

Zakariás G. Sándor: ~~Bp./X/~~ Budapest. Bp. 1961.

37.1.

Wydler Károly

építész MDK

Bp.V. Pesti Barabás u. 1. lakóház
helyreállitásának tervezője.

G e r ő : ÉpMüe 388.o.

Néhány szót még a szőnyegekről. Modern gépszőnyegek tervezői ma már igen ízléses mintákkal s úgyszólván mindenféle modern bútorstílushoz alkalmazkodva dolgoznak. De van egy szőnyeg, mely változatlan erővel segíti a berendezés érvényesülését, akár kétszáz, akár százéves, akár holnapi stílusról van is szó. Ez a *perzsaszőnyeg*. Kimondhatatlan sok jó tulajdonsága köztudomású. A legjobbak egyike. Minden színt áthidal, minden falfestéshez, bútorhuzathoz hozzásimul. Perzsaszőnyeget gyűjteni nemcsak hasznos, szép és kellemes kedvtelés, de bölcs előrelátásra is vall. Persze leginkább a kicsiny és sok szőnyeg válik be a túlnagy darabok helyett, bár a mai porszívókorszakban ennek sincsenek már nagy hátrányai. És mindenképp becsüljük meg e keleti barátainkat annyira, hogy a széklábak s a nehéz bútortalpak nyomásától óvjuk meg őket. Hadd kapják ezeket is sértetlenül utódaink, mint ahogy mi kaptuk legnemesebb bútorkincseinket és textilörökségeinket.

Wydler Károly: Hálószoba
Lengyel követségi palota, Budapest

Olaszországba utazók figyelmébe!

1929 szeptember 1. óta az összes olasz múzeumok látogatása *ingyenes*.
De megkívánják, hogy a látogatók *útlevéllel* vagy *személyazonossági iratokkal* igazolják magukat.
(Torlódások elkerülése végett.)

A vatikáni új államot csak engedéllyel szabad látogatni. Ilyent a bejáratoknál lehet szerezni.

A vatikáni diplomácia valamely képviselőjétől származó vizum is teljesen elegendő erre.

A MŰGYŰJTŐ KRÓNIKÁJA

Öreg képhez öreg keret való, ez közhelynek hangzik, de azért még korántsem elfogadott tétel. A régi képek gyüjtői rendesen beérik ügyes stíluskópiákkal is. Pedig a régi keretek gyüjtése külön öröm és egy igazi klasszikus keret teszi csak teljessé a klasszikus festmény okozta műélvezetet. A franciáknál erre sokkal nagyobb súlyt vetnek a gyüjtők, mint másfelé. Párizsban különleges régi keret-üzletek szolgálják ezt a célt s ezek egyike most Berlinben történeti kiállítást rendezett a Künstlerhausban. A florenzi Volpi-féle keretgyüjtemény az olasz reneszánsz minden korát felölelte, a franciák az egyes típusok legjobb képviselőit állították ki, köztük sok szignált darabot is. De régi német, holland, spanyol és angol keretek is felvonultak az érdekes kiállításon, amelynek katalógusát Voss professzor szerkesztette s több mint száz illusztrációval díszítette.

Ruisdael Jakab, tehát az unokaöccse Salamonnak, épen 300 évvel ezelőtt pillantotta meg a napvilágot. Hogy ezúttal mégsem rendezték földijei olyan emlékkiállítást, aminőt a vidám Jan Steen kapott három év előtt, annak anyakönyvi okai vannak. Nincs ugyanis pontosan eldöntve, hogy 1628 vagy 1629 volt-e a születés dátuma. Nem baj, azért azok, akik a nagy és komoly rajztudást, a tájkép zord fenségét szeretik, így is szívükbe zárták e jeles hollandust. Az aranyozó fia, aki holta napjáig szegényen, betegen és gondok között vergődve is örökké apjának jobb sorsán törődött, mint ember és mint művész egyaránt kimagasló egyéniség a haarlemi festőcéhben. Sok az ingadozás festőstilusában. De ezt megmagyarázza az, hogy megrendelői ízlésével is számot kellett vetnie. Innen van az, hogy magas, széles fatörzsei néha démonikus körvonalakat kapnak és olykor valóságos túlvilági fény ül villámló tájai felett. Heroikus erőfeszítéseket kellett tennie szegény Jacobnak, mikor ő csak engedelmes szolgája szeretett volna lenni a természetnek. Mintahogy a mai gazdag a portréjára festet képzelt ékszereket, úgy rendelt az akkori tájképamatőr vízeséseket, sziklaóriásokat, rémségeket — a pénzéért. Sebaj, az a 675 kép és 90 rajz, mely a szegények sírjában pihenő Ruysdael után fenmaradt, mégis nagy kincs és megérdemelné, hogy a mai hollandok — élükön az amsterdami Hofstedde Groot-tal — a világ elé vigyék egy nagy emlékkiállítás keretében.

Courbet kiállítást rendeztek júliusban a párizsi »Petit Palais«-ban és ez alkalomból a franciák valóban egyetemlegesen ünneplik a realizmus úttörőjének emlékét. Még néhány évtizeddel ezelőtt nem így volt ez. Courbet nevét akkor kiejteni sem lehetett »jobb körök« előtt, mert őt magát is, festészetét is »szélső forradalmi«-nak tartották. Harminc évvel ezelőtt csaknem az egész hagyatékát meg lehetett volna venni — 60.000 frankért. De nemcsak hogy pénzt nem adott az állam a képeiért, hanem még a nővérétől ajándékba kapott gyönyörű festményeket is valahol sötét folyosókon dugták el a Louvreban. Tíz évvel ezelőtt pedig egyetlen festményeért fizettek 700.000 frankot a múzeumi szakértők. Mi több, most már egy egész kollektív kiállítást is rendeztek tiszteletére. Kétségtelenül azért, mert Courbetnak százéves születés napján nagy hódoló-ünnepség volt pár évvel ezelőtt — a newyorki Metropolitan-Múzeumban.

Bözsike lássa, drága, édes, kedves kis Miss Európa, hát kellett ez magának . . . ? Mindjárt sejtettük, mikor a Színházi Élet megválasztotta magát Miss Hungáriának, a Valeff bácsi pedig Európa szépségkirálynőjének, — hogy ennek nem lehet más vége. És ime : így is lett. Mire megválasztották Deauville-ban, az egész Universum csillogóragyogó, mindent túlsugárzó szépségkirálynőjének, akkor előállt Van Dongen — és lefesti magát. Magát, akinek szebb képe van, mint Mona Lisának ; lefesti . . . mi az, hogy lefesti? Egyszerűen legiccseli, leszirupozza, lerózsaolajozza, leodaimádkozza és odekolonyozza ez a mondén borbélysegéd, ez a holland cupringerből lett nizzai karnevál-nagyiparos. Olyan életművész, mint volt a boldogult Tizian és olyan reklámhős mint művésztársa, Foujita. Igen, igen, Bözsike, most már igazán nem következhetik más, mint az, hogy . . . Hogy mindnyájunk örömére maga lesz a Kozmosz szépségistennője és mindnyájunk őszinte fájdalmára Foujita is lefesti magácskát.

Egypár gyakorlati tanács

Irta: *Wydler Károly*

Mikor az iparművész a mai lakás problémáival foglalkozik, tulajdonkép nem is az érdekli elsősorban, hogy stílusbútor-e, vagy modern bútor legyen a berendezés tartalma. Hanem inkább csak az a főproblémája, hogy jó, derűs, otthonos lakást nyujtson. Tehát úgy áll ott a lakásrendelő mellett, mint jó orvos, aki tanácsol, segít, hozzáad, vagy elvesz a megadott felületből, pillanatnyilag talán fájdalmat is okoz, de végeredményben gyógyít. És egészségessé varázsolja az embereket. Testi és lelki értelemben.

Az iparművész a történelemből tudja, hogy minden lakás célja, mértéke, központja: az ember.

*

A háborús és háborúutáni időkben különösen elharapózott a nagy, reprezentatív lakások szenvedélyes szeretete. A polgári lakás, kivált erre mifelénk, varázsütésre átalakult ünnepélyes feszes gálalakássá. Az ilyen »főúri« berendezésű, előkelő, »komfortos« lakásnak van öt-hat gyönyörű szobája. Ezeket mutogatják, karbantartják, tisztogatják, estélyeken még ki is nyitják, csak éppen a mindennapi életben nem használják. A szürke hétköznapok részére van az ilyen lakásokban egy eldugott szobácska — valahol a mezzaninban, a kuglizóban — s a gazdag család abban tengődik. A többi a »tiszta szoba«. A család féltett büszkesége. A tabu.

Már most a mai iparművész elsősorban ezt az előítéletet igyekszik leküzdeni. Hozzászoktatja a lakót, hogy elsősorban jó alaprajzot keressen a lakásban. Nem is fontosak a nagy dinom-dánomok idejéből való ebédlők és a fogadószalónok. De fontos: a barátságos hangulatú előszoba, mely mosolyog a belépőre. A jól világított nappali szoba, mely lehet hall és ebédlő is egyúttal.

És fontos végül az, hogy akár gyüjtő, akár egyszerű polgár lakásáról van szó, mindenekelőtt a technikai felszerelés és a kényelem elvei uralkodjanak.

Nem a vitrin dönti el a lakás használhatóságát, hanem a szellőzés, a fűtés, a világítás. Ezt sose felejtsük el.

*

A bútorok szerepét tehát nem szabad túlbecsülni. Akár gyüjtő vagyok, akár nem, a könnyű mozgatható bútorokat fogom keresni s a nagy korpuszbútorokat (mint a büffék, tálalók, üvegszekrények, ruhatartók) inkább a beépítés, a falbasüllyesztés segítségével pótolom — ahol az ilyesmi lehetséges. A hálószobának is éppúgy megvannak a lehetőségei az egyszerűsödésre. Az üveges felület, a tükör nagy, a toalettasztal kicsiny legyen. A lakószobák stílusául legjobban mindenesetre a biedermeier illik, de az angol Viktorian-stílus vagy a népies barok is egyesíti magában az egyszerűséget a vidámsággal.

Bútorok vásárlásánál és rendelésénél szokjuk meg, hogy a struktúra, a váz erősségét, a bútor egyszerű arányait többre tartsuk mindenféle díszes faragásnál, drága berakásnál.

*

Mint mondottuk: a jóérzés a lakásban inkább technikai, mint művészi gondosságot igényel. Ma a fűtés olyan probléma, melynek külön fűtésgazdasági kutatások segítenek a megoldásban. Nos, a tapasztalatok szerint családi házakban leggazdaságosabbak az *eláztsfütések*. Nyomban utánuk következik ily szempontból a fafűtéses kályha, melynek céljaira régi cserépkályhák is igénybevehetők. Mindössze ezek fűtőrészeit kell megfelelővel kicserélni. Az olyan lakásban, melyben kényes, régi bútorok vannak, a gőzfűtést mellőzni kell, mert az éppúgy árt a bútorok furnirjának, mint a túlsok szellőzés vagy a nagy hideg.

A világítástechnikai vizsgálatok az elosztott, többfelé decentralizált világítótesteknek kedveznek s nem a régen annyira kedvelt plafondcsillároknak. Egy-egy sarok, vagy intim szobarészlet világítása (állólámpával, falikarral, neoncsövekkel) jobb, olcsóbb, egészségesebb és hatásosabb a mennyezetet erősen, de a szobát és asztalokat csak gyengén világító luszterekénél.

A gyüjtő pedig különösen érzi, hogy egy-egy sarok, vagy kicsiny fülke ügyes megvilágítása milyen finom hatások központjába állítja az ő szobor- vagy műtárgycsoportjait.

*

A modern technika vívmánya a jó és nem porfogó függönyanyag is. A nehéz velurok helyett a légies, könnyű tüll- vagy grenadinanyagok kitünően beválnak, mert moshatók s könnyen tisztántarthatók. Általában a függönyöknél s a bútorhuzatoknál az Indanthren-nel festett anyagok ma már tökéletesen oldják meg a nagy problémát, hogy a napfény meg nem fakítja, a víz fel nem oldja őket. Szintúgy, mint tapétáknál a Tekko- és Salubra-gyártmányok, amelyeknek felületét szappanoskefével lehet akárhányszor lemosni. Ha tehát ilyen elővigyázatosak vagyunk, éppannyira biztosítjuk a lakáshigiénát, mint hogyha egyszínűre festetjük, vagy lakkoztatjuk szobáink falát.

A Mühgyüjtő 1929-8-9-sz

APRÓ HIREK

GRÜNEWALD állítólagos önportréja merült fel mostanában a müncheni piacon. Az M. N. (Mathias Nithardt, azaz Grünewald?) szignálású fiatal férfit ábrázoló arckép, csodás frisseségével sok rokonságot mutat az isenheimi oltárkép Szt. Sebestyénjével.

KRÉMMÁRVÁNYT találtak az Olt völgyében, a Hargita-hegységben. Ez az ideális kőfaragómárvány méltó versenytársa lesz az ugyancsak hires ruskicainak s igen bő színárnyalatokban jelentkezik.

REMBRANDT-szövetség a neve a holland műbarátok egyesületének. Ez az egyesület, mely az ottani múzeumok vételeinek megkönnyítésére alakult, most egymillió forintot kér a társadalomtól. Alig pár hete és már a negyedrésze befolyt a kért összegnek.

PRO ARTE a neve egy német óceánjáró hajónak. Úszó színházat és műtárlatokat visz magával Észak- és Délamerikába. Ez az egyetlen célja.

KAULBACH-nak, a híres müncheni festőnek gyüjteményét fogják ősszel kalapács alá bocsátani. Tizian, Rubens, Van Dyck, sok középkori fafaragás és antik szobrok vannak a gyüjteményben.

AZ ÉNEKES-t, Teniers híres festményét (értéke 500.000 frank) ellopták az antwerpeni múzeum faláról.

VAN GOGH képeinek hamisítóját, Wacker Ottó düsseldorfi festő és képkereskedő személyében véglegesen leleplezték.

FAKUPÁÉRT, mely 1507-ből való s gyönyörűen faragott, több mint 80.000 pengőt fizettek egy londoni aukción.

HOLBEIN VI. Eduard-képeért negyedmillió pengős rekordárat fizettek Christienél a július elején tartott aukción.

RUPPRECHT volt bajor trónörökös a müncheni nemzeti múzeumból az egykor családja birtokában volt s őt betű szerint megillető értékes műtárgyakat visszakérte.

NANKING, az új kínai kormány székvárosa, legközelebb kiállítást rendez európai művészi tárgyakból. Az anyagot európai múzeumok adják kölcsön.

REMBRANDT egyik képét vette meg piszkos állapotban Christie egyik aukcióján Wilson műgyüjtő. Tizenhatezer fontot adott érte s csak restaurálása után derült ki, hogy a mester neve és 1651-es évszám van rajta.

ZOLA-arckép birtokába jutott egyik legismertebb párisi műkereskedő, Paul Rosenberg. A képről, melyet eddig Manet művének tartottak, megállapította, hogy Cézanne festette.

GAUGUIN fia, aki eddig a kopenhágai porcellángyár tisztviselője volt, Osloba költözött s a norvég fővárosban egy Gauguin-képkereskedést nyitott.

MARBURGBAN az egyetemi műtörténeti szemináriumot a porosz közoktatási minisztérium a művészettörténeti kutatás központi intézetévé fogja kiépíteni, az egész birodalomra kiterjedő arányokban.

DEMOSTHENES-szobrot szerzett a kopenhágai múzeum. Ez az elveszett görög szobornak római márványmásolata s állítólag jobb, mint a Vatikánban levő másolat.

TRIVULSIO milánói képgyüjtő külföldre eladott egy képet, mely nem szerepelt a tilalmi listán, de utóbb Botticelli művének tartottak. Az eladás körül nagy botrány támadt.

A VATIKÁNBAN egészen új kerti palotában helyezik el a Pinakothékát, melyet nagy restauráló-műtermekkel s mozaik-műhelyekkel is ellátnak.

KONSTANTINÁPOLY egyik legszebb bizánci emlékművét, a Justinianus-templomot le akarják bontatni. Török építészek közbenjárására a rendeletet egyelőre felfüggesztették.

KOPENHÁGÁBAN egy öröklött villában az állam örökös díszlakást adott Larsen Károlynak, az újabb festői irányok egyik úttörőjének.

FRANCESCA Piero umbriai festőtől származó »Keresztrefeszítés« című képért Duveen kétmillió pengőt fizetett egy newyorki aukción. Ugyanezt a képet tíz év előtt negyedmillió pengőért adta el.

HEINEMANN Tivadar, a híres müncheni képkereskedés társtulajdonosa 69 éves korában meghalt.

JANSEN Hermann, a híres berlini műegyetemi tanár, Nagy-Berlin tervezője most lett hatvan éves. Csak nemrég nyerte meg Angora városépítésének első pályadíját.

A NÉMETALFÖLDI kiállítást, mely Londonban volt a télen, két hónap alatt 255.000 ember látogatta (köztük 166 iskola) és közel 270.000 pengőt hozott tisztán, amit holland és angol művészeti intézmények közt osztanak fel.

Egypár gyakorlati tanács

Irta : *Wydler Károly*

Mikor az iparművész a mai lakás problémáival foglalkozik, tulajdonkép nem is az érdekli elsősorban, hogy stílusbútor-e, vagy modern bútor legyen a berendezés tartalma. Hanem inkább csak az a főproblémája, hogy jó, derűs, otthonos lakást nyujtson. Tehát úgy áll ott a lakásrendelő mellett, mint jó orvos, aki tanácsol, segít, hozzáad, vagy elvesz a megadott felületből, pillanatnyilag talán fájdalmat is okoz, de végeredményben gyógyít. És egészségessé varázsolja az embereket. Testi és lelki értelemben.

Az iparművész a történelemből tudja, hogy minden lakás célja, mértéke, központja : az ember.

*

A háborús és háborúutáni időkben különösen elharapózott a nagy, reprezentatív lakások szenvedélyes szeretete. A polgári lakás, kivált erre mifelénk, varázsütésre átalakult ünnepélyes feszes gálalakássá. Az ilyen »főúri« berendezésű, előkelő, »komfortos« lakásnak van öt-hat gyönyörű szobája. Ezeket mutogatják, karbantartják, tisztogatják, estélyeken még ki is nyitják, csak éppen a mindennapi életben nem használják. A szürke hétköznapok részére van az ilyen lakásokban egy eldugott szobácska — valahol a mezzaninban, a kuglizóban — s a gazdag család abban tengődik. A többi a »tiszta szoba«. A család féltett büszkesége. A tabu.

Már most a mai iparművész elsősorban ezt az előítéletet igyekszik leküzdeni. Hozzászoktatja a lakót, hogy elsősorban jó alaprajzot keressen a lakásban. Nem is fontosak a nagy dinom-dánomok idejéből való ebédlők és a fogadószalónok. De fontos : a barátságos hangulatú előszoba, mely mosolyog a belépőre. A jól világított nappali szoba, mely lehet hall és ebédlő is egyúttal.

És fontos végül az, hogy akár gyüjtő, akár egyszerű polgár lakásáról van szó, mindenekelőtt a technikai felszerelés és a kényelem elvei uralkodjanak.

Nem a vitrin dönti el a lakás használhatóságát, hanem a szellőzés, a fűtés, a világítás. Ezt sose felejtsük el.

*

A bútorok szerepét tehát nem szabad túlbecsülni. Akár gyüjtő vagyok, akár nem, a könnyű mozgatható bútorokat fogom keresni s a nagy korpuszbútorokat (mint a büffék, tálalók, üvegszekrények, ruhatartók) inkább a beépítés, a falbasülyesztés segítségével pótolom — ahol az ilyesmi lehetséges. A hálószobának is éppúgy megvannak a lehetőségei az egyszerűsödésre. Az üveges felület, a tükör nagy, a toalettasztal kicsiny legyen. A lakószobák stílusául legjobban mindenesetre a biedermeier illik, de az angol Viktorian-stílus vagy a népies barok is egyesíti magában az egyszerűséget a vidámsággal.

Bútorok vásárlásánál és rendelésénél szokjuk meg, hogy a struktúra, a váz erősségét, a bútor egyszerű arányait többre tartsuk mindenféle díszes faragásnál, drága berakásnál.

*

Mint mondottuk : a jóérzés a lakásban inkább technikai, mint művészi gondosságot igényel. Ma a fűtés olyan probléma, melynek külön fűtésgazdasági kutatások segítenek a megoldásban. Nos, a tapasztalatok szerint családi házakban leggazdaságosabbak az *etázsfütések*. Nyomban utánuk következik ily szempontból a fafűtéses kályha, melynek céljaira régi cserépkályhák is igénybevehetők. Mindössze ezek fűtőrészeit kell megfelelővel kicserélni. Az olyan lakásban, melyben kényes, régi bútorok vannak, a gőzfűtést mellőzni kell, mert az éppúgy árt a bútorok furnirjának, mint a túlsok szellőzés vagy a nagy hideg.

A világítástechnikai vizsgálatok az elosztott, többfelé decentralizált világítótesteknek kedveznek s nem a régen annyira kedvelt plafondcsillároknak. Egy-egy sarok, vagy intim szobarészlet világítása (állólámpával, falikarral, neoncsövekkel) jobb, olcsóbb, egészségesebb és hatásosabb a mennyezetet erősen, de a szobát és asztalokat csak gyengén világító luszterekénél.

A gyüjtő pedig különösen érzi, hogy egy-egy sarok, vagy kicsiny fülke ügyes megvilágítása milyen finom hatások központjába állítja az ő szobor- vagy műtárgycsoportjait.

*

A modern technika vívmánya a jó és nem porfogó függönyanyag is. A nehéz velurok helyett a légies, könnyű tüll- vagy grenadinanyagok kitünően beválnak, mert moshatók s könnyen tisztántarthatók. Általában a függönyöknél s a bútorhuzatoknál az Indanthren-nel festett anyagok ma már tökéletesen oldják meg a nagy problémát, hogy a napfény meg nem fakítja, a víz fel nem oldja őket. Szintúgy, mint tapétáknál a Tekko- és Salubra-gyártmányok, amelyeknek felületét szappanoskefével lehet akárhányszor lemosni. Ha tehát ilyen elővigyázatosak vagyunk, éppannyira biztosítjuk a lakáshigiénát, mint hogyha egyszínűre festetjük, vagy lakkoztatjuk szobáink falát.

A Műgyüjtő 1929. 242 l.

APRÓ HIREK

GRÜNEWALD állítólagos önportréja merült fel mostanában a müncheni piacon. Az M. N. (Mathias Nithardt, azaz Grünewald?) szignálású fiatal férfit ábrázoló arckép, csodás frisseségével sok rokonságot mutat az isenheimi oltárkép Szt. Sebestyénjével.

KRÉMMÁRVÁNYT találtak az Olt völgyében, a Hargita-hegységben. Ez az ideális kőfaragómárvány méltó versenytársa lesz az ugyancsak hires ruskicainak s igen bő színárnyalatokban jelentkezik.

REMBRANDT-szövetség a neve a holland műbarátok egyesületének. Ez az egyesület, mely az ottani múzeumok vételeinek megkönnyítésére alakult, most egymillió forintot kér a társadalomtól. Alig pár hete és már a negyedrésze befolyt a kért összegnek.

PRO ARTE a neve egy német óceánjáró hajónak. Úszó színházat és műtárlatokat visz magával Észak- és Délamerikába. Ez az egyetlen célja.

KAULBACH-nak, a híres müncheni festőnek gyüjteményét fogják ősszel kalapács alá bocsátani. Tizian, Rubens, Van Dyck, sok középkori faragás és antik szobrok vannak a gyüjteményben.

AZ ÉNEKES-t, Teniers híres festményét (értéke 500.000 frank) ellopták az antwerpeni múzeum faláról.

VAN GOGH képeinek hamisítóját, Wacker Ottó düsseldorfi festő és képkereskedő személyében véglegesen leleplezték.

FAKUPÁÉRT, mely 1507-ből való s gyönyörűen faragott, több mint 80.000 pengőt fizettek egy londoni aukción.

HOLBEIN VI. Eduard-képeért negyedmillió pengős rekordárat fizettek Christienél a július elején tartott aukción.

RUPPRECHT volt bajor trónörökös a müncheni nemzeti múzeumból az egykor családja birtokában volt s őt betű szerint megillető értékes műtárgyakat visszakérte.

NANKING, az új kínai kormány székvárosa, legközelebb kiállítást rendez európai művészi tárgyakból. Az anyagot európai múzeumok adják kölcsön.

REMBRANDT egyik képét vette meg piszkos állapotban Christie egyik aukcióján Wilson műgyüjtő. Tizenhatezer fontot adott érte s csak restaurálása után derült ki, hogy a mester neve és 1651-es évszám van rajta.

ZOLA-arckép birtokába jutott egyik legismertebb párisi műkereskedő, Paul Rosenberg. A képről, melyet eddig Manet művének tartottak, megállapította, hogy Cézanne festette.

GAUGUIN fia, aki eddig a kopenhágai porcellángyár tisztviselője volt, Osloba költözött s a norvég fővárosban egy Gauguin-képkereskedést nyitott.

MARBURGBAN az egyetemi műtörténeti szemináriumot a porosz közoktatási minisztérium a művészettörténeti kutatás központi intézetévé fogja kiépíteni, az egész birodalomra kiterjedő arányokban.

DEMOSTHENES-szobrot szerzett a kopenhágai múzeum. Ez az elveszett görög szobornak római márványmásolata s állítólag jobb, mint a Vatikánban levő másolat.

TRIVULSIO milánói képgyüjtő külföldre eladott egy képet, mely nem szerepelt a tilalmi listán, de utóbb Botticelli művének tartottak. Az eladás körül nagy botrány támadt.

A VATIKÁNBAN egészen új kerti palotában helyezik el a Pinakothékát, melyet nagy restauráló-műtermekkel s mozaik-műhelyekkel is ellátnak.

KONSTANTINÁPOLY egyik legszebb bizánci emlékművét, a Justinianus-templomot le akarják bontatni. Török építészek közbenjárására a rendeletet egyelőre felfüggesztették.

KOPENHÁGÁBAN egy öröklött villában az állam örökös díszlakást adott Larsen Károlynak, az újabb festői irányok egyik úttörőjének.

FRANCESCA Piero umbriai festőtől származó »Keresztrefeszítés« című képért Duveen kétmillió pengőt fizetett egy newyorki aukción. Ugyanezt a képet tíz év előtt negyedmillió pengőért adta el.

HEINEMANN Tivadar, a híres müncheni képkereskedés társtulajdonosa 69 éves korában meghalt.

JANSEN Hermann, a híres berlini műegyetemi tanár, Nagy-Berlin tervezője most lett hatvan éves. Csak nemrég nyerte meg Angora városépítésének első pályadíját.

A NÉMETALFÖLDI kiállítást, mely Londonban volt a télen, két hónap alatt 255.000 ember látogatta (köztük 166 iskola) és közel 270.000 pengőt hozott tisztán, amit holland és angol művészeti intézmények közt osztanak fel.

Néhány szót még a szőnyegekről. Modern gépszőnyegek tervezői ma már igen ízléses mintákkal s úgyszólván mindenféle modern bútorstílushoz alkalmazkodva dolgoznak. De van egy szőnyeg, mely változatlan erővel segíti a berendezés érvényesülését, akár kétszáz, akár százéves, akár holnapi stílusról van is szó. Ez a *perzsaszőnyeg*. Kimondhatatlan sok jó tulajdonsága köztez a legjobbak egyike. Minden színt áthidal, minden falfestéshez, bútorhuzathoz hozzásimul. Perzsaszőnyeget gyüjteni nemcsak hasznos, szép és kellemes kedvtelés, de bölcs előrelátásra is vall. Persze leginkább a kicsiny és sok szőnyeg válik be a túlnagy darabok helyett, bár a mai porszívókorszakban ennek sincsenek már nagy hátrányai. És mindenképp becsüljük meg e keleti barátainkat annyira, hogy a széklábak s a nehéz bútortalpak nyomásától óvjuk meg őket. Hadd kapják ezeket is sértetlenül utódaink, mint ahogy mi kaptuk legnemesebb bútorkincseinket és textilörökségeinket.

Wydler Károly: Hálószoba
Lengyel követségi palota, Budapest

Olaszországba utazók figyelmébe!

1929 szeptember 1. óta az összes olasz múzeumok látogatása *ingyenes*.
De megkívánják, hogy a látogatók *útlevéllel* vagy *személyazonossági iratokkal* igazolják magukat.
(Torlódások elkerülése végett.)

A vatikáni új államot csak engedéllyel szabad látogatni. Ilyent a bejáratoknál lehet szerezni.

A vatikáni diplomácia valamely képviselőjétől származó vizum is teljesen elegendő erre.

A MŰGYÜJTŐ KRÓNIKÁJA

Öreg képhez öreg keret való, ez közhelynek hangzik, de azért még korántsem elfogadott tétel. A régi képek gyüjtői rendesen beérik ügyes stíluskópiákkal is. Pedig a régi keretek gyüjtése külön öröm és egy igazi klasszikus keret teszi csak teljessé a klasszikus festmény okozta műélvezetet. A franciáknál erre sokkal nagyobb súlyt vetnek a gyüjtők, mint másfelé. Párizsban különleges régi keret-üzletek szolgálják ezt a célt s ezek egyike most Berlinben történeti kiállítást rendezett a Künstlerhausban. A florenzi Volpi-féle keretgyüjtemény az olasz reneszánsz minden korát felölelte, a franciák az egyes típusok legjobb képviselőit állították ki, köztük sok szignált darabot is. De régi német, holland, spanyol és angol keretek is felvonultak az érdekes kiállításon, amelynek katalógusát Voss professzor szerkesztette s több mint száz illusztrációval díszítette.

Ruisdael Jakab, tehát az unokaöccse Salamonnak, épen 300 évvel ezelőtt pillantotta meg a napvilágot. Hogy ezúttal mégsem rendeztek földijei olyan emlékkiállítást, aminőt a vidám Jan Steen kapott három év előtt, annak anyakönyvi okai vannak. Nincs ugyanis pontosan eldöntve, hogy 1628 vagy 1629 volt-e a születés dátuma. Nem baj, azért azok, akik a nagy és komoly rajztudást, a tájkép zord fenségét szeretik, így is szívükbe zárták e jeles hollandust. Az aranyozó fia, aki holta napjáig szegényen, betegen és gondok között vergődve is örökké apjának jobb sorsán törődött, mint ember és mint művész egyaránt kimagasló egyéniség a haarlemi festőcéhben. Sok az ingadozás festőstilusában. De ezt megmagyarázza az, hogy megrendelői ízlésével is számot kellett vetnie. Innen van az, hogy magas, széles fatörzsei néha démonikus körvonalakat kapnak és olykor valóságos túlvilági fény ül villámló tájai felett. Heroikus erőfeszítéseket kellett tennie szegény Jacobnak, mikor ő csak engedelmes szolgája szeretett volna lenni a természetnek. Mintahogy a mai gazdag a portréjára festet képzelt ékszereket, úgy rendelt az akkori tájképamatőr vízeséseket, sziklaóriásokat, rémségeket — a pénzéért. Sebaj, az a 675 kép és 90 rajz, mely a szegények sírjában pihenő Ruysdael után fenmaradt, mégis nagy kincs és megérdemelné, hogy a mai hollandok — élükön az amsterdami Hofstedde Groot-tal — a világ elé vigyék egy nagy emlékkiállítás keretében.

Courbet kiállítást rendeztek júliusban a párizsi »Petit Palais«-ban és ez alkalomból a franciák valóban egyetemlegesen ünneplik a realizmus úttörőjének emlékét. Még néhány évtizeddel ezelőtt nem így volt ez. Courbet nevét akkor kiejteni sem lehetett »jobb körök« előtt, mert őt magát is, festészetét is »szélső forradalmi«-nak tartották. Harminc évvel ezelőtt csaknem az egész hagyatékát meg lehetett volna venni — 60.000 frankért. De nemcsak hogy pénzt nem adott az állam a képeiért, hanem még a nővérétől ajándékba kapott gyönyörű festményeket is valahol sötét folyosókon dugták el a Louvreban. Tíz évvel ezelőtt pedig egyetlen festményeért fizettek 700.000 frankot a múzeumi szakértők. Mi több, most már egy egész kollektív kiállítást is rendeztek tiszteletére. Kétségtelenül azért, mert Courbetnak százéves születés napján nagy hódoló-ünnepség volt pár évvel ezelőtt — a newyorki Metropolitan-Múzeumban.

Bözsike lássa, drága, édes, kedves kis Miss Európa, hát kellett ez magának . . . ? Mindjárt sejtettük, mikor a Színházi Élet megválasztotta magát Miss Hungáriának, a Valeff bácsi pedig Európa szépségkirálynőjének, — hogy ennek nem lehet más vége. És ime : így is lett. Mire megválasztották Deauville-ban, az egész Universum csillogóragyogó, mindent túlsugározó szépségkirálynőjének, akkor előállt Van Dongen — és lefesti magát. Magát, akinek szebb képe van, mint Mona Lisának ; lefesti . . . mi az, hogy lefesti? Egyszerűen legiccseli, leszirupozza, lerózsaolajozza, leodaimádkozza és odekolonyozza ez a mondén borbélysegéd, ez a holland cupringerből lett nizzai karnevál-nagyiparos. Olyan életművész, mint volt a boldogult Tizian és olyan reklámhős mint művésztársa, Foujita. Igen, igen, Bözsike, most már igazán nem következhetik más, mint az, hogy . . . Hogy mindnyájunk örömére maga lesz a Kozmosz szépségistennője és mindnyájunk őszinte fájdalmára Foujita is lefesti magácskát.

Hangok és visszhangok

Kimaradt Matahei

»A Műgyüjtő« gyakran kénytelen technikai okokból egy-egy cikk valamelyik sorát törölni. Ez néha a legnagyobb munka lázában a nyomdában történik. Ilyenkor állnak elő azok a boszantó és értelemzavaró hibák, melyek elsősorban a szerkesztőséget érintik kellemetlenül. Így történt ez legutóbbi számunkban is. Bedő Rudolf igen értékes, egyébként nagyon világos cikkében, mely a japán fametszet tudnivalóit foglalta össze, ilyen disszonáns mondattal zavarva jelent meg. Tosa és Kano XVI. századi festőirányairól szólva a cikkíró megemlíti, hogy mind a kettő az udvari körök exkluzív festészeti irányát képviselte. Most azután kimaradt az, hogy »ekkor tünt fel Matahei, aki a múló élet ábrázolásával megteremtette a népszerű japán nemzeti stílust«. Így azután érthetővé válik a különben értelmetlen folytatás: »Ezen népszerűvé vált iránynak első jelentős művésze Moronobu«. Aminek helyesbítése után elnézést kérünk az olvasótól és a cikkírótól.

A budapesti lengyel követség

Hogy reprezentálni kevés, de nobilis eszközzel lehet és kell, azt mai számunk két fényképe bizonyítja. A lengyel követség budapesti palotájának két interieurjét mutatjuk be. Pompás összehangolását modern kényelemnek és antik stílusnak, Wydler Károly belső építész végezte az összehangolásnak ezt a munkáját. Bravúros az egyszerűség. Purián, nagyvonalú s mégis ünnepélyes minden szoba. A berendezés tárgyai pedig — újak és antikok — egyszerűen a célnak rendelik alá magukat. A bútor nem feltünni, remekelni akar, hanem egy életfeladathoz simulni. Annyi affektált, tanári pátosz után jólesik egy fiatal művészember szerény és nagyon átgondolt berendezőművészetét bemutatni. De nemcsak a rendező kéz avatott voltát dokumentálják e képek. Azt az elvet is tisztán hirdetik, hogy a modern ember lakása antik bútorok közt is lehet friss, megnyugtató, higiénikus és derüs. Távol minden múzeumszerűségtől, amitől félni szokás.

Gyüjtők, egyesüljetek!

A világ minden részében serényen működő gyüjtőket lassan egyesíteni akarják. Hogy ez milyen nagyjelentőségű elhatározás, arról vezetőcikkünk első helyen számol be. Itt kissé részletezni akarjuk az elhatározás technikai szándékait. Dr. Streit Willy hamburgi gyüjtő a »Sammler« című lapban pendítette meg az eszmét. Külön kis brosürát is adott ki, eszméjét és a hozzászólásokat is közölvén. Egyelőre még csak a németeknél s osztrákoknál vetett hullámokat az eléjük dobott gondolat. Abból indul ki, hogy »bedülni« minden gyüjtő szokott. De ennek nem kell okvetlenül megtörténni. Sem a »gyüjtők gyermekvészei«, sem a hamisítások elfajulásai nem volnának oly általánosak, hogyha volna a gyüjtők között valamiféle kapcsolat. Miért tudnak a filatélisták Nemzetközi bélyegszervezetet létesíteni? Miért tartanak a múzeumigazgatók tanácskozásokat a hamisítások ellen való védekezésről — titokban tartva az eredményt? Miért ne tehetnék meg mindezt a műgyüjtők is? Úgy képzeli el a dolgot, hogy volnának országos központok (Berlin, Wien, stb.) s volnának világközpontjai az óriási szövetségnek, például Párizsban, Londonban s esetleg Rómában. Ezekben az egész kultúrvilágot érdeklő kérdésekkel foglalkoznának. Kiviteli, behozatali, vám, adó, szakértői, vita- és választottbirósági kérdésekkel. Volna egy többnyelvű rendszeres folyóirata is a nemzetközi szövetségnek. És évkönyve is, aminő már jelent is meg Maecenas címmel. (Dr. Stern Joachim kiadása, Berlin.) Utalnak arra, hogy hasonló rész-alakulatok vannak is már imitt-amott. Kasselben múzeumegyesület. Wienben a kép- és miniatürbarátok egyesülete. Párizsban a vitás képügyekben a Syndicat des editeurs d'art mond véleményt, csakhogy ez túlnyomóan a kereskedők érdekeit szolgáló testület. A vidéki német városok ilyesféle egyesületei gyakran leveleznek is egymással, de mindez nagyon szervezetlenül történik. Milyen helyes volna, ha az egyes városokban levő fiókok közös gyüléseket, felolvasásokat, kis kézikönyvtárat s folyóiratbemutatásokat tartanának rendszeresen. Hányszor tehetnék figyelmessé ily egyesületekből az aukciók rendezőit, hogy ez vagy az a kép, tárgy hamis. Még hálásak is volnának ezért az aukció-vezetők (!) No és különösen az utazásoknál milyen előnyös volna az, hogyha az egyik gyüjtő úgy látogathatná meg a másikat az ő városában, mint egyazon szövetségben való társát. Hat márkát terveznek az egyesületi tagdíj fejében szedhető összegért havonként. Ezért a tagok folyóiratot, ingyenes tanácsokat, jogsegélyt kapnának s egyéb kedvezményeket. Bár a mi viszonyaink közt ezt a tagdíjat túlmagasnak tartjuk, mégis érdeklődve várjuk a folytatást.

A MŰKERESKEDELEM KÖRÉBŐL

Válság van Berlinben?

Aki Berlinben a magyar ujságokat olvassa, csakugyan azt hiheti, hogy válságban van a berlini műpiac. De mi, akik a berlini régiségkereskedéseket magából a német fővárosból nézzük s így elég közelről látjuk, nem ugrunk be a magyar lapok telefontudósítóinak. Egy-két fizetési moratóriumból még nem lehet gyászjelentést konstruálni. Sokkal inkább lehet a német vidéki városok hanyatló régiségpiacáról beszélni, mint a fővároséról, melyben talán sohasem volt annyi várakozás, életkedv, vágy a nagy, nemzetközi értékkicserélésre, mint most. S mialatt a frankfurti, kölni, drezdai, müncheni régi dicsőséges házak egymásután oszlanak fel, cserélnek gazdát, vagy vándorolnak Berlinbe, azalatt a Bellevue — Viktoria — Lützowstrasse vidékén egy új, nagy műkereskedelmi centruma alakul ki a világpiacnak.

Szándékosan használjuk ezt a nagy szót. Soha és sehol a modern franciákat úgy nem értékelték, mint jelenleg Berlinben. Vitatkozni lehet róla, hogy helyes-e ez vagy sem, de a számadatok tényeit letagadni nem lehet. Éppen úgy, mint ahogy a nagy aukciók, melyek az elmult tavasszal lezajlottak s ez év őszén folytatódnak, a berlini műpiac világhírének kiépítését készitik elő. Azt lehetett volna hinni, hogy a császári ház vagy udvari fény megszünése bénítólag fog hatni a legelőkelőbb passzióra. Nos, ennek éppen az ellenkezője következett be Berlinben. Hogy miért, azt könnyű megállapítani. A bürokrácia túltengése, a mindenféle nyűgös korlátozások ideje a német fővárosban megszünt. Spiridon, aki évtizedekig gyüjtötte Párizsban az olasz primitív festőket, nem ok nélkül vitette át egész óriási gyüjteményét Berlinbe. Tudta, hogy sok egyéb kellemetlen mellékkiadásokon kivül a párizsi hűszszázalékos leadástól is mentes lesz a berlini aukció nyomán. Itt nem áll oda a gyüjtők s eladók elé naponta a finánc-hatóság. De egy másik fontos közhatóság, a múzeumi vezetők világa is valósággal támogatja akcióiban a műkereskedőt. Bode, Friedländer és a kevésbbé ismert nevek egész légiója nem mint a bürokrácia reprezentánsa állt oldalukon, hanem mint jóbarát, sőt munkatárs.

A modern amerikanizmusnak ez a helyes, észszerű átvitele a kereskedelem életébe, friss lüktetést ad nemcsak a berlini múzeumok, de a berlini művásárok cirkulációjának is. Hogy most a Hecht-aukcióház fizetési zavarokkal küzd? Ez nem a berlini piac ellen szól, mert aki ismeri a cég viszonyait, az tudja, hogy a bajok eredete az aukción átvett gyüjtemények túlságos terheiből ered, amelyeket magas előlegek és igen magas kamatra felvett kölcsönök idéztek elő. Egyébként is, itt nem is annyira önálló berlini cégről, mint inkább egy hamburgi ház fióküzletéről van szó. Az Oppler-aukció nyomán előállott fizetési zavarok tehát inkább könnyelműen vállalt kötelezettségek eredményei. De ugyancsak érintetlenül hagyja a berlini művészeti piacot az a hír is, mely Grünpeter Leo aukciós-vállalatának megszünésére vonatkozik. Ez az inkább hírhedt, mint híres vállalkozó a rendőrség szíves felszólítására mond le a jövőbeli szereplésről. Olyan felhajtókkal, árakkal és — hamisitványokkal dolgozott, amelyek előbb-utóbb amúgy is a rendőrségre vezettek volna. S ily kis szélhámosvállalkozások aligha fenyegetik Berlin jóhirét.

Berlin műkereskedelme az egész német fővárost jellemző nagy élannal néz az új szezón elé. A küszöbön álló Simon-aukció (Cassirernél) és az ugyancsak itt soron következő Lanna-aukció sok finom szenzációt ígér. Idestova tíz éve, hogy az apának, a prágai Adalbert Lannának óriási gyüjteményét Lepkenél Berlinben elaukcionálták. Most a fia kisebb jelentőségű, de azért nagy nevekben is bővelkedő képgyüjteménye (Greco, Tintoretto, Veronese, Pinturichio, Lorenzetti) kerülnek a vásárlók elé. S a szerencsétlen sorsú Simon-nak világraszóló gyüjteményét épp olyan mélyreható, alapos előkészülettel vetik ki piacra, mint a fiatal Lannáét. Berlin pedig ezúttal is bizonyságát fogja adni életerejének és előretörésének. (Dr. K.E.)

épitő iparmíves

Wijdler Károly szül. 1891. III. 31. Budapesten.

(~~Iskolait~~) Szülők W. Albert ideszonyja X Czekauer Adel, Schwertzi származásúak voltak.

Iskolát Budapesten végezte Iparmúveszeti Főiskolát 1913 ban ~~végezte~~, épitészeti szakot. ~~Tart~~ Németországban, Münchenben jest hosszabb tanulmány utan.

Harajova több nevezetes épitésen ~~itt~~ mellett mükodot hosszabb ideig. Később önállóan kezdett dolgozott. Nevezetesebb munkái: Műemlékhás Bp Vár Országház u 13. volt hangze hovetsegi palota, teljes restaurálása és átrendezése, dolgozott a Renaissance Szinházon, - I ker Filler u. 64. (Ennyi féle épulet) 18 szobás villa teljes átalakitása és stylusos berendezése gyönyörü bécsi bazrokk stukkokkal stb. Bp. XI Galambóc u. 41. sz. 7 szobás villa teljesen uj, - alapvajzlol kezdve a kaszlokratig, teljesen be is rendezte.

Az Ipolyhürtj Stühmer Jenő ~~hastélya~~ Empire hastélya restaurálása és berendezése.

A Felsőgödi Stühmer kuria ~~épitése~~ átalakitása és berendezése Empire Stylusban.

Az Óhigyósi Gf Wenkheim hastély (70 szobás) restaurálása és átalakitása valamint a belső berendezés helyállitása.

A Bpest Piarista u 2. ~~[illegible]~~ (Grassalkovich palota) Műemlékké nyilvánitva, - helyreállitása.

1948. jun. 8

A baracskai gsf Nádasdy Kastély restaurálása
teljes átalakítása és berendezése.
Bp Stefánia ut 69. Schwäitzi követség átalakítása és
berendezése.

Wajdler Károly
épitőparmúvén
önéletrajza

lunk. E gyüjtemények az érdeklődőknek elég könnyen hozzáférhetők és hovatovább növekvő jelentőségre tesznek szert.

E folyóirat jelen számában látható képek egy része dr. Balassa Istvánné úrnő gazdag gyüjteményének néhány szemelvényét ábrázolja. A legnemesebb szenvedéllyel és hozzáértéssel gyüjti évek óta mindazt, ami a jóízlésű ember szépérzékének gyönyört okozhat. Népi hímzésgyüjteménye egyike a leggazdagabbaknak a magángyüjtemények között és a múzeális darabok egész tömegét foglalja magában. Különösen elsőrendüek rececsipkéi. Vannak továbbá igen jó kerámiái és jó fafaragásai.

Gyüjtésének irányát tulajdonképp az interiőr határozza meg. Törekvése odairányul, hogy az egyes interiőrök minden darabja a megfelelő kor alkotása legyen, hogy otthonának kiegészítő részét képezzék és hogy ezek segélyével lakásába bizonyos hangulatot vigyen bele. Ez igyekezetével sikerült már a következő interiőröket teljessé tennie: egy reneszánsz hall, egy Louis XIV. boudoir, egy Louis XV. könyvtár (ez kerül nemsokára a M. k. Múzeumba letétképpen), egy Louis XV. szalón, egy szobára való Louis XVI. bútor, egy Mária Terézia-korabeli ebédlő. Ezeken kívül vannak még különböző más korabeli bútordarabjai is.

Művészeti kultúránk szempontjából rendkívül fontos a magánkézben levő gyüjteményeknek az ismerete. Hazánk műkincsekben szegény. A legéberebb figyelemmel kellene ügyelnünk arra, hogy az elszórtan található műtárgyak külföldre ne kerüljenek. Olaszország, mely műkincsekben Európa leggazdagabb országa, szükségesnek látta a lex Pacca-t megalkotni. Igaz, hogy erre a művészetpolitikai szempontón kívül gazdasági okok is késztették. Hiszen éppen műkincsei, a művészet fejedelmeinek hagyatékai azok a mágnesek, amelyek a föld minden részéből Itáliába vonzzák a látogatók százezreit. Nálunk művészetpolitikai szempontból kellene módját találni annak, hogy az itt levő műkincsek az országban maradjanak.

A magánosok birtokában levő gyüjtemények a múzeumok szaporodásának legtermékenyebb forrásai. Azért szükséges ezekre állandóan éber figyelemmel ügyelni, hogy azután a megfelelő időben közgyüjteményeink részére megszerezhetők legyenek.

Evégből a magántulajdonban levő gyüjteményeket össze kellene jegyezni. A magángyüjtőket pedig arra kellene kérni, hogy készítsenek gyüjteményükről lajstromot és juttassák ezt az illetékes múzeumhoz. Módját kellene találni még annak is, hogy a magángyüjtemények megvételére az államnak elővételi joga legyen. Legjobb lenne a nyilvántartást a Múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének hatáskörébe utalni. Ennek tagjaihoz a magángyüjtők szükség esetén tanácsért is fordulhatnának. Ily módon szorosabb kapcsolat létesülne a magángyüjtők és a múzeumok között s így könnyebben lehetne ezeket a gyüjteményeket a nyilvános múzeumok számára megszerezni.

Igen fontos és hasznos lehetne a magyarországi műtárgyak összeírása még abból a szempontból is, hogy az érdeklődő művészek, tudósok tudomással bírjanak sok olyan tárgyról, amelynek tanulmányozása egyik-másik művészeti kérdésnek a tisztázását megkönnyítené.

Ékes Árpád és Wydler Károly: A sírkőpályázaton 150 koronával díjazott kettős síremlékterve.

Árpád Ékes et Charles Wydler: Projet d'un monument funéraire double couronné du prix de 150 couronnes.

Magyar Iparművészet
1914. 169. l.

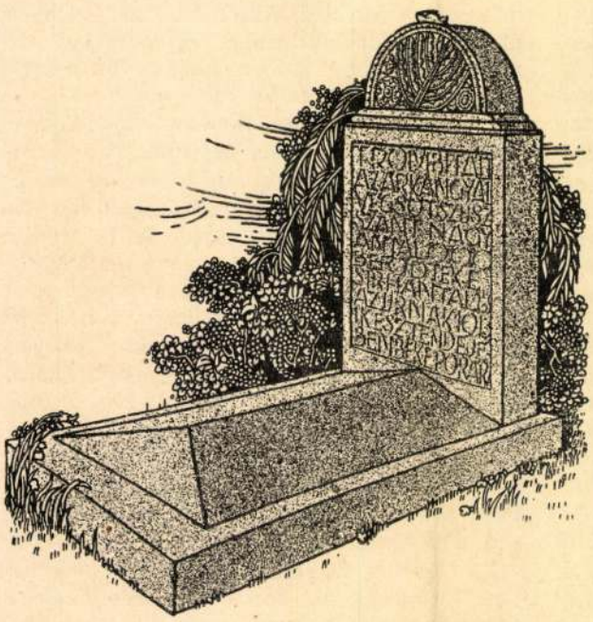

Kovács Pál és Dankó Ödön: A sírkőpályázaton 150 koronával díjazott egyes síremlékterve.

Paul Kovács et Edmond Dankó: Projet d'un monument funéraire couronné du prix de 150 couronnes.

A kutatóknak nagy könnyebbségére volna az is, ha az egyes magángyüjtemények legérdekesebb és legértékesebb darabjairól fényképek készülnének és ha ezeket azután a megfelelő múzeumok fényképgyüjteményébe helyeznék el. Ily módon ezek a gyüjtemények addig is, míg magánkézben vannak, közhasznú szolgálatot teljesíthetnének.

A magángyüjtők egyéni hajlamukat követve, önálló művészi szemlélet és válogatás alapján sokszor a legeldugottabb helyeken is igazán becses felfedezéseket tesznek. A gyüjtő megment sok olyat, ami a kultúrára különben elveszett volna. E rejtett és ismeretlen műtárgyak felkutatása és megmentése a gyüjtés egyik szép és nemes gyümölcsöt hozó eredménye.

KIÁLLÍTÁSOK

AZ IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT KIÁLLÍTÁSAI. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat kiállítási bizottsága március hó 29-én Nádler Róbert elnöklésével ülést tartott, amelyen a május hó közepén megnyíló gyermekművészeti kiállítás részletes programmját tárgyalták. Öt interiőrön kívül a bizottság — amennyire a hely engedi — kiállításra elfogad a gyermek életére, ruházatára, környezetére jellemző művészi fényképet, továbbá idevágó művészi alkotásokat: festményeket, szobrokat. A kiállítással kapcsolatosan bábszínház-előadások lesznek, amelyeket ismert művészek közreműködésével Orbók Loránt dr. rendez. — A kiállítás érdekes csoportja lesz tizenhárom éven aluli gyermekek művészi tevékenységéből eredő munkák gyüjteménye. Ide tartoznak iskolán kívül készült önálló munkák, melyek a gyermek megfigyelő erejét, alkotó ösztönét vagy díszítő hajlamát megkapóan tüntetik fel. Tehát rajzok, vázlatkönyvek, a kézimunkák minden válfaja, játékok stb. Eszerint nem állíthatók ki meglevő dolgok másolatai és utánzatai, oly munkák, melyek mások befolyásával vagy támogatásával készültek. A kiállításra bejelentett összes tárgyakat és munkákat előzetes elbírálás végett április hó végéig kell a társulat igazgatóságához beküldeni.

AZ IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT, mint már jelentettük, ez év őszén nagyszabású divatkiállítást rendez azzal a céllal, hogy a magyar divatot fölszabadítsa a külföldi divat monopolizáló uralma alól és magyar tervezőművészek közreműködésével az általánosan elfogadott divat keretén belül a magyar ízlés érvényesülésének utat nyisson. A kiállítás rendezésénél követendő elvek megbeszélése céljából a társulat kiállítási bizottsága az érdekelt divatiparosokkal együtt Nádler Róbert elnöklésével értekezletet tartott, melyen Holczer Sándor, Ungár Lipót, Berkovits Hugó, Menyhért Miklós, Lakatos Artur, Voit Ervin, Vértes Rezső, Németh István és Györgyi Kálmán igazgató felszólalásai után megállapodtak abban, hogy a kiállítást divat-revükkel és élő-modellek felvonulásával kapcsolatosan, október hó második felében rendezi a társulat az Iparművészeti Múzeum helyiségében. A kiállítás anyagát illetőleg elhatározták, hogy nemcsak külföldi modellek után készült ruhákat állítanak ki, hanem magyar tervezők rajzai szerint készülteket is. Így a tervezőművészek megtalálják az összeköttetést a szakiparosokkal, ennek eredményeit remélhetőleg a közönség is elfogadja és így a magyar divat-kreálás önállóbb irányba terelődik. A kiállítás részletes programmjának kidolgozására az értekezlet Nádler Róbert elnöklésével művészekből és iparosokból álló tíztagú bizottságot küldött ki.

A KÖLNI KIÁLLÍTÁSRÓL. A kölni kiállításra a leglázasabb munkával készülődik az egész német iparművészeti világ; a német folyóiratok tele vannak tervekkel és jóslatokkal; úgy látszik, hogy Németország ezen a ki-

Wydler Károly

MEK

Bp. V. Pesti Barnabás u. 2./Péterffy-palota/

Péterffy János épittette Mayerhoffer Andrással 1755-től.
1936 1938-ban Wydler Károly helyreállitotta az 1936-os lebontásból megmaradt részt.

Repr. 217. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

119.1.

MDK

Wydler Károly

A belvárosban lévő, műemléknek nyilvanitott barokk magánkastélyt, az ugynevezett Krist-háznak restauralasi munkalatait Wydler Karoly végezte.

Cikk: A Krist-ház ujjaszületése.

Művészet, 1938. 99.1.

Wyder Károly

butorterverő

1908-12

Émisk 1930

90. l

h. államtitkár.

gának,

Budapest.

MDK

Wydler Károly épitész

A székesfővárosi árubódék tervpályázata.
Magyar Épitőmüvészet 1912. 5-6 sz.

Wydler Károly

K

A KRIST-HÁZ UJJÁSZÜLETÉSE. A belvárosnak egyetlen még meglevő — mert müemléknek nyilvánitott — barokk magánkastélyát az ugynevezett Krist-házat, melyet mai tulajdonosa Wydler Tivadar restauráltatott és amelynek belső kongeniális átalakitási munkálatait éppen most végzi a tulajdonos fivére Wydler Károly, legközelebbi számunkban külön cikkben méltatni fogjuk. Ezt a főváros műtörténelmi fejlődése szempontjából is érdekes fejtegetést hely hijján még nem közölhettük. A barokképitést ez ujjászületett alkotását főmunkatársunk Erdélyi Árpád fogja méltatni.

elelő. kiadó és kiadótulajdonos: **Erdős Imre.**

Művészet
1938. 99. l.

~~Ékesvárpád~~ és Wydler

Károly

Hálószoba, repr.

Magyar Iparművészet

1914. 81. l.

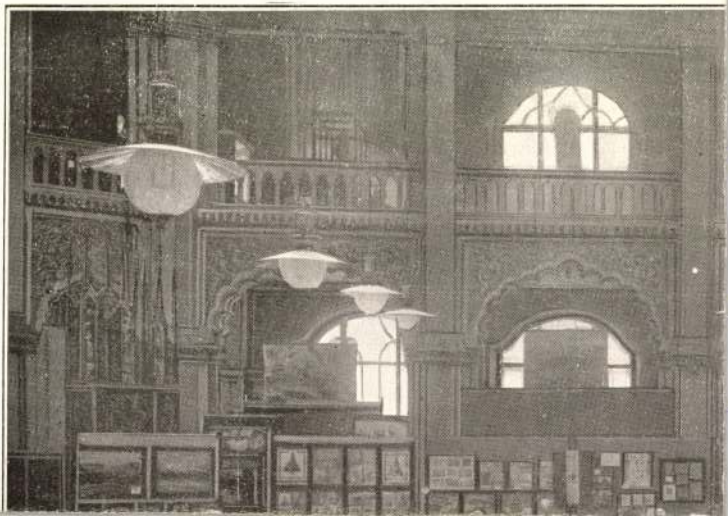

~~Ékes Árpád és~~

Mücs led 2

Vydler Károly

Hálónoba, tervezték fentiek.

Repr.

Nádai Pál

Ház, kert, napfény

Byp. č. n. 25 il.

272.

, kisré jobbra néz. Üstöke homlokába lóg;
s hosszú bajusza sötétbarna; szakálla le-
lehajtott fehér prémgallérú mentéjé kék.

lieri,

s de Bator Index Curiae necnon
niae. 1554."

5 cm.
éka 1824.

Wydner, Petrus , ötvös

MDK

1536-ban Bertalan besztercei ötvös hagyatékperében Bertalan hajdani legénye Petrus W y d n e r ötvös azt vallja, hogy mestere hagyatékát Vincentius P e l l i o és Anthonius Ewthwes de Brassouia kapták kézhez.

261.o.

Entz Géza:Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.

KelemenEml. 249-264.o.

Wyrostek, Edouard
(kimutatható 1845-50 körül)

„A krakkói Mária templom 1852 április 8-án este a szomszédos ház tüzétől megvilágítva".
o. fa. 39x32,5 cm t. l. j.: E.W. pinx. Védett.
Kiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 49. Képaukció Budapest, 1979. szeptember

WYSCHY JANOS, pékmester

Az 1874-re vonatkozó adatok szerint elég arányosan helyezkedtek el a pékműhelyek Sopronban a bel-és a külvaros területén.-Az 1788 k784-es adatok alapjánn WYSCHY JANOS nak az Erzsébet utca nyitasa helyén volt haza. 152.old. 22.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: A soproni pékház és a pékek XVI-XIX. századi céhemlékei 143. old.

ARRABONA, A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. sz. Győr, 1975.

M.D.K.

Wysselvoran, Giacopo és Mauricio

olasz kőművesek

1554-től dolgoznak az egri várban Vallelunga mester mellett.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 421. old.

M.D.K.

Joannes Wysselwram

1554-ben Antonius Valtelina pallérja.

Détshy Mihály:Muntások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.17".o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,196 ;

M.D.K.

Jakobus Wysselwram

1[illegible]-ben Antonius Valtelina kőművese.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 177.o.

Az Egri Múz Évkönyve. I. Eger, 1963

Wymes Ferenc
angol vårépitő

Lisi

Oppori hemle
1956. 55. l. 56. l.

MOB könyvtár

lásd Vymes

alatt is.

137

Wymes Ferenc gróf

lásd Wiesfeld

Pfannl Jenő:

Gróf Wymes Ferenc,
a győri vár újraépítője
a 17. században.
Győri Szemle

1933. 7–9. sz. 10. sz

Különnyomatát
megrendeltem –

Wymes Ferenc gróf

Pfannl Jenő:

Gróf Wymes Ferenc
a győri vár újraépítője
a 17 században.

A Győri Szemle
könyvtára 11. sz.
Győr 1933.

Könyvtáramban

Wymes Ferenc gróf

Pfannl Jenő:

Gróf Wymes Ferenc,
a győri vár ugrácpi-
tője a 17. században.

Győr 1933.

Különnyomat
a Győri Szemléből.

Wymes Ferenc gr

1660 körül terverte Győr
várát.

ipód

Pfannl Jenő:
A győri vár a közép-
korban.
Győri Szemle
1936. 185. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wy sselwran, Joannes de pallér M.D.K.

1554-től dolgozik a vár építkezésén

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között 177.l.
Az Egri Muzeum Evkönyve I. 1963.

M.D.K.

Wysselwran

E kőmüves neve is Lugano tó vidékére utal.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 közözz.I.közl.181.o.

Az Egri Múz Evkönyve.I.Eger,1963

Wysselwran, Mauricius de kőműves M.D.K.

1554-től dolgozik a vár építkezésén

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között 177.1.

Az Egri Múzeum Évkönyve I. 1963.

M.D.K.

Mauricius Wysselwram

1554-ben Antonius Valtelina kőművese.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 177. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger. 1963

Wystup József

nyerte a második díjat a világtakarékossági nap alkalmából, pénteken délelőtt megnyitott takarékossági kerékhatvan-kiállításon. (B.M Népkörtársaság úti bemutatóteremben, az OTP és a Tükör szakszervezetének közös rendezésében. 800 mű közül 300-at állítottak ki).

Megnyílt a takarékossági kerékhatvan-kiállítás.

Magyar Hírlap, 1968 november 2. 8.l

1

Georgius Wywary - Georgius Kewmijes - Georgius Lapicida
(+ 1530 nov. 6. és 1531 dec. 19 között)

1525. dec. 20. A Tvári tanács által megerősített ékhelyetten mint a „confraternitas lapicidarium" egyik céhmestere szerepel „Georgius Wywary." (l. az 1971/1. y-ban)

Balogh Jolán: Késő renaissance kőfaragómühelyek II. közl
A kolozs vári műhelyek - Ars Hungarica 1974/2

Georgius Wywary – Georgius Kewmijes – Georgius Lapicida 4

Irodalom: Balogh 1935. 14 (rége volt a Farkas utcai tpl. munkálataiban. a nyugati Zapu talán az ő műve) Balogh 1943. 108. Nagy Z.: János barát és Kőfaragó György. Szépművészet. 1944. 179-191 (Georgius tevékenységének téves és alaptalan Zitterjesztése) Entz G.: A Farkas utcai tpl. Kolozsvár, 1948. 55. (a nyug. Zapu Georgius műve) Pascu 1954. 199. Entz 1957. 256. (a Georgius nevet viselő sírkő valószínűleg György mestere)

./.

Balogh Jolán: Késő renaissance Zsigmondi műhelyek

II. Zözlemény – A Zolozsvári műhelyek

Ars Hungarica 1974/2

Georgius Wywary - Georgius Kewmijes - Georgius Lapicida 2

1570 jul. 20. (sic!!) ill. 1531 dec. 19. Kvár,

„Datum in edibus meis propriis" – „Magdalena Vxor circumspecti condam Georgij lapicide de Koloswar, confratrissa fratrum Minorum Claustri Beatissime virginis Marie in eadem Coloswar fundati" végrendelete. (Jakab Okl. I. 1870. 372-375).

Balogh Jolán: Késő renaissance kőfaragómühelyek II. közl. A kolozsvári mühelyek -Ars Hungarica 1974/2

Georgius Wywary - Georgius Kewmijes - Georgius Lapicida 3

A végrendeletből kitűnik, hogy Georgius lapicidát a Farkas utcai tpl-ban temették el, felesége ugyanitt a harmadrendű növérekhez kápolnát épiltetett és és mind ennek a templomnak, mind más, főként kolozsvári templomoknak, valamint számos minorita kolostornak bőséges adományokat hagyott.

Balogh Jolán:Késő renaissance kőfaragómühelyek II.közl.
A kolozsvári mühelyek -Ars Hungarica 1974/2

W3walt,Johann George,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"W3walt,Johann George,Kollm,Oseho. 1696.1697.V.5". 120.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz. Evkönyve

---

Johan george w3wolt,asztaloslegény

Anno 1697 den 5 Mey ist frembt gesessen Johan george w3wolt gebirthig von Kollm au3 Böhmen". 111.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Kantus János Ház.Győr,1967.- A Győri Ház. Évkönyve

Johann George Swalt, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, Anno 1696 den Ersten Jully: "Johann George Swalt gebürthig von Kollm aus Böhmheimb ein Dischlergesell". 111.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztlaosmivességéhez nek történetéhez 93-old

Arrabona, 9.- Antus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Evkönyve

Wynnes Ferenc gr

lásd

Pfannl Jenő könyvének ismertetése fentivől

Hadtort. Közl.

1934 302-303. l.

Wymes báró

angol származám olasz tele-
pes, Kandia védőmű-
rendszerének megalkotója,
I. Lipót idején Győrt újjá
épitette. Ő tette Győrt euró-
pai hírű erőditménnyé nagy-
szabásu aknajáratokkal.
Pannonhalman is ő épitette
ki a bástyatornyokat önze-
kötő aknajáratokat. Keletről
indultak délfelé s az észak-
keleti sarkon levő Ábrahám
börtönnél szaladtak önze. Innen
ment a belsővár erősitett be-
járatához, az Asztrik-szobor-
hoz, majd a déli bástyatorony-
hoz, innen északfelé a puska-
portoronyhoz, amely olyan erős
bolthajtáson nyugodott, hogy a
mostani könyvtárt is ez tartja.

Mihályi Ernő: Müvészi élet
Pannonhalman. Pannonhalmi
Szemle 1943. 275. l.

Wymes, Francesco

olasz várépítő

I. Lipót szolgálatában állott. Fenti épitette a komáromi és győri uj várakat és az ő tervei szerint készültek a Vágvonal és a Csallóköz védelmi művei.

Sőregi János dr: Előtanulmányok a pannyolai tölgyfa épitményhez Évk Déri 1933. 83. l.

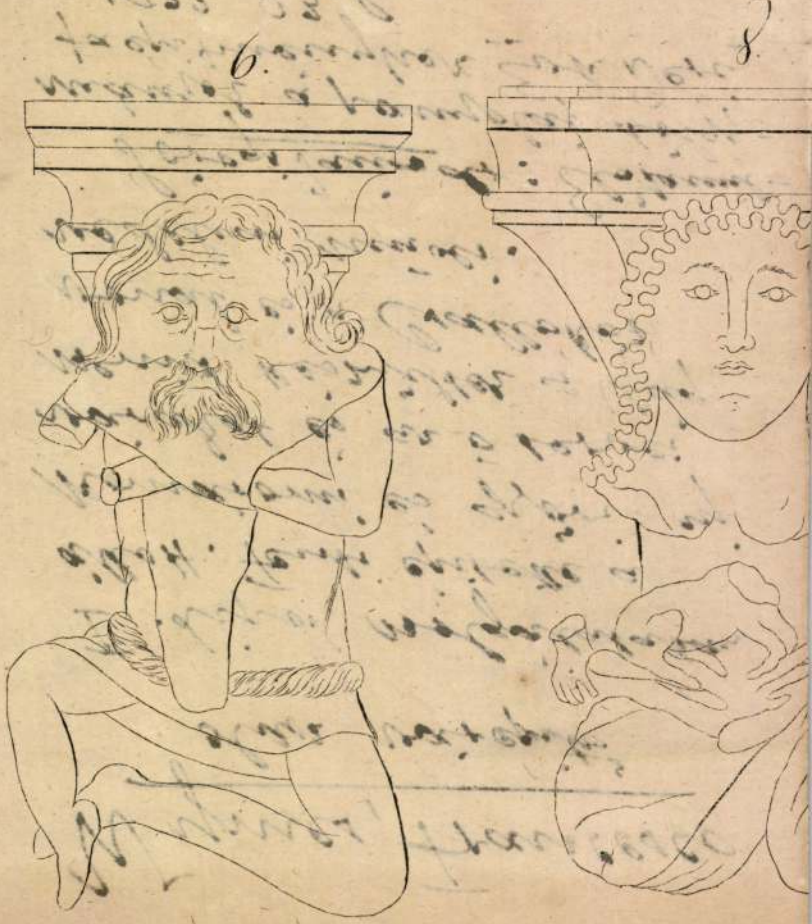
6.
8.

Wymes, Francesco

és Francesco Fatinelli
vízépítő mérnök tervei
szerint Pozsonynál 1668-ban
a jobb parton keleskezett fo-
kokkal a vízszínlést kettős
cölöpépítménnyel akadályoz-
ták meg. Ugyanott egy új
ágat sarkantyúval zártak el.

Sörégi János dr. Előtanul-
mányok. Évk Deri. 1933. 83. l.

6.

8.

Wuger, Eduard (emlitik Bécsben 1850-75-ig)

„Haregban" o. v. 30,5 x 37,5 cm
t. b. Ed. Wuger (Restaurált)
Kiállítási ár: 8000 ft.

BÁV 46.Képaukció Bp.1978.szeptember.

M.D.K.

Anthonius de Wygyw

Olasz kőmives tanuló, 3 kőmüves tásrával 1553 júl.6.-án áll munkába.

Dőtshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 177. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

M.D.K.

Antonius "ygyw

E kőműves a luganoi tó melletti Viggiu-ból származik.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.L.közl.181.o.

Az Egri Múz Évkönyve.1.Eger,1963

M.D.K.

Wygyw, Antonio, olasz kőműves-
inas

1553. július 6-tól dolgozik
az egri várban Valtelina mes-
ter mellett.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 421. old.

M.D.K.

Wyeyw, Pietro, olasz kőműves

1553- július 5-től dolgo-
zik az egri várban Valkelina
mester mellett.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 421. old.

M.D.K.

Petrus Wygyw

E kőmüves a luganoi tó melletti Viggiu-ból származik.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitezésein 1493 és 1596 között.I.közl.181.o.

Az Egri Múz Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Petrus de Wygyw

1553 júl.6-án áll munkába.Olasz kőmüves.3 társával és egy tanulóval.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.177.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

Wygyw kőmüves tanuló M.D.K.

1553-ban az ostrom alatt megrongálódott vár helyreállitásán dolgoznak

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 é s1596 között 177.l.
Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

Wygyw, Petrus de kőmüves M.D.K.

1553-ban az ostrom alatt megrongálódott vár helyreállitásán dolgozik

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között 177.l.

Az Egri Muzeum Évkönyve I . 1963.

WYMES F

várépitő

a győri vár ujraépitője a XVII. században

Gerő László- Sedlmayr János: Pápa, 1959 198. l.
/Győri Szemle 1933. 7-9. szám 192 old./

Wymes

hadimérnök

MDK

épitész

a győri várat az 1630as években az ő tervei szerint erősitették meg.

44-o.

Czigány Jenő: Führer durch Győr./Raab/. Soprcn 1958.

MDK

Wymes Ferenc mérnökezredes

Kapott megbízást a (béci Hadi) tanácstól Győr kiányzó külső erődeinek megépítésére (1663 - tam ?). Az építési munkálatok 1671-ig tartottak. (Az elkészült munkáról térkép repr.)

Borbíró - Valló: Győr, Bp. 1956. 121. l.

124 l.

WYMES Ferenc /

skót származású hadmérnök eredes dolgozott a kréta-szigeti Candia várának megerősítésén is
a győri vár korszerűsítését végezte el a francia Vauban elmélete alapján a XVII. században

---

Czigány Jenő: Agyőri vár, a Vármuzeum és a Bástyamuzeum
G yőr, 1959.

/8

WYMES Ferenc /

Czigány Jenő: A győri vár és a Városmuseum Bp., 1957 /1958/

Wymes Ferenc várát mérnök M.D.M.

XVII. u. II. fele

A győri vár megerősítő munkáinak irá
nyítója.

Czigány Jenő: A győri vár és vármuseum.
Győr 1957 6.

SZÍNHÁZ ÉS FILM

Kórushangverseny üdvözli a pályaudvaron a ma érkező gruz népi együttest

A gruz népi táncegyüttes Ilko *Szuhisvili* vezetésével elindult Budapestre.

Az együttes 35 tagból áll. Ilko Szuhisvili, a művészeti vezető Gruzia egyik legelső táncosa, népi tánceversenyek győztese, népi táncok mestere. Nina Ramisvili egyike a legismertebb gruz népi táncosoknak. A gruz népi állami táncegyüttes nagy népszerűségnek és szeretetnek örvend az egész Szovjetúnióban.

Ulanova és Gabovics vasárnap délután zsúfolt ház előtt ismét óriási sikerrel szerepelt a budapesti közönség előtt. A Városi Szinházban hatalmas közönség fergeteges tapsokkal ünnepelte Ulanovát és Gabovicsot.

A mai program: Sabanov helyettes egészségügyi miniszter, a szovjet kulturális küldöttség vezetője, Gluscsenko professzor és dr. Butrov társaságában ma résztvesz a Tudományos Tanács ülésén. Ma este a Micsurin-film bemutatása alkalmából Gluscsenko professzor és dr. Szántó Rezső mond bevezető beszédet. Ma délután félnégy órakor az MNDSz-ban fogadás lesz, amelyen a szovjet művészek közül Csulaki professzor zeneszerző, továbbá Kruglikova, Gamrekeli, Begunova és Nyecsájev vesznek részt. Vlaszov gordonkaművész, aki a Székesfővárosi Könyvtár nagytermében újabb nagysikerű koncertet adott, Oborin zongoraművész és Jerohin koncertmester társaságában Szombathelyre utazott és ott ma este hangversenyt ad. A két kitűnő művész tegnap este megtekintette az Operaház Boris Godunov előadását. Csulaki zeneszerző vasárnap délelőtt a Háry János előadását tekintette meg.

Ma délben érkezett legújabb jelentés szerint a gruz népi táncegyüttes már ma Budapestre érkezik. Vonatjuk már áthaladt a határon és előreláthatóan délután 5 óra körül érkezik a Nyugati pályaudvarra.

Miért romlanak a hollywoodi filmek?

Londonban tartózkodott néhány napig William *Dieterle*, a világhírű filmrendező. Feltűnést keltő nyilatkozatot adott a lapoknak az amerikai filmgyártásról:

— Az új hollywoodi filmek gondolatiban való szegénységét nem lehet letagadni. A jó és új ötletek hiányának megvan a maga oka. Legfőképpen az, hogy nemcsak a film az egyedüli és jólfizető »vadászterület«. A szerzőknek több alkalmuk van válogatni. Ott van a rádió, amely már igényesebb produkcióknak ad helyet és ott van a televizió. Minthogy a szerzőknek elég rossz tapasztalataik vannak szellemi gyermekeik megfilmesítése terén, nem nagyon tolongnak a filmgyáraknál. A filmnél mind jobban hiányzanak a kiváló szellemi dolgozók.

Dieterle Párisban forgatja a következő filmjét, angolokkal, noha igen érdekes amerikai mult áll mögötte. Mint emlékezetes, ő volt például a »Zola«-film rendezője.

Strauss-est a Városi Szinházban

Johann Strauss halálának ötvenedik évfordulója alkalmából »Mesék a bécsi erdőből« cimmel nagy Strauss-estet rendeztek a Székesfővárosi Zenekarral és prominens énekesekkel. Strauss 477 Opusából a legjellegzetesebbeket tűzték műsorra, a késői és legnépszerűbb Straussok hangzottak fel.

A cimben jelzett a Mesék a bécsi erdőben keringőt, *Gyurkovics* Mária és *Gencsy* Sári énekelték. A Strauss korabeli Bécset ellenállihatatlan melódikus erővel megjelenítő keringő, amelynek bevezető, »piu lento« része már megüti a varázslatosan szép témát, új átiratban hangzott el. Ha az átiratot nem is éreztük eszményinek, az Operaház két koloratúr énekesnője megnyerő finomsággal, izléssel művészi ökonomiával rajzolta meg a 325-ös Opusz vonalát. A közönség az újszerű, duettként megjelenő walzer-apoteozist nagy lelkesedéssel fogadta és a szereplőket a nehéz produkció megismétlésére késztette. A ritkább zenekari számok közül megemlitjük a Vagy-vagy polkát. *Orosz* Júlia rutinnal és lendülettel tolmácsolta a Denevér kacagó-áriáját. *Komor* Vilmos vezényelt a zajos sikerű Strauss-esten.

Bársony Rózsi és Dénes Oszkár Bécsben

Bécs, február 28. Szombaton este zajlott le a Neues Schauspielhausban Gyimes Vilmos »Nők szimfóniája« cimű revüjének bemutatója. Bársony Rózsit és Dénes Oszkárt, a két főszereplőt lelkes tapsviharral ünnepelte a közönség.

Ma este Timár József betegsége miatt elmarad a Nemzeti Szinház Othelló előadása. Helyette »Tartuffe« kerül szinre Pethes-bérletben ½7 órai kezdettel.

„Az elveszett levél"

Délelőttönként román darabot próbálnak a Nemzeti Szinházban. Ion Luca Caragiale irta. Címe: »Az elveszett levél.« A szerző hires román szinpadi iró és ujságiró volt. A román irodalomban körülbelül *Csiky* Gergely helyét foglalja el.

Szinészcsaládból származott Caragiale, 19 éves korában a Nemzeti Szinház súgója lett Bukarestben. *Manolescu*, a nagy szinész felfigyelt rá és egy nyári szinházi körút alkalmával rábízta a Hamlet sirásószerepének eljátszását. Később ujságiról pályára lépett, majd megirta Viharos éjszaka cimű első vigjátékát, amely nagy sikert aratott. 1888-ban rövid ideig ő volt a bukaresti Nemzeti Szinház igazgatója. Az elveszett levél bemutatója 1884-ben volt.

Szinházi hirek

Ma este ünnepi diszelőadást rendez az Urániában az Országos Filmhivatal és a Magyar Szovjet Művelődési Társaság. A Micsurin film kerül bemutatóra. Bevezetőt Gluscsenko agrobiológus és Szántó Rezső, a Magyar Szovjet Művelődési Társaság főtitkára mond.

A Budapesten tartózkodó szovjet művészek tiszteletére március 1-én, kedden este diszelőadást rendez a Madách Szinház. A »Kispolgárok« cimű Gorkij-darabot adják.

Csütörtökön »A szabin nők elrablása« 75-ik jubiláris előadásán játszik utoljára Rátkay Márton a Pesti Szinházban. Rátkay visszamegy a Nemzeti Szinházba, helyette Billicsi Tivadar szerepel.

A Vigszinházban március 10-én lesz Marsak Sztálin-dijas szovjet iró »Tizenkét hónap« cimű mesejátékának diszbemutatója.

»Grönlandi expediciók« cimmel tartott a mult héten beszámolót Párisban Paul-Emile Victor francia filmrendező. Az előadáson levetitette két szines filmjét, melynek főszereplői eszkimók.

Leo Oborin

zongoraművész, a világ egyik legnagyobb zongorajátékosa fölényes ura a hangszernek és maradéktalan szellemben tolmácsolja a nagy zeneszerző műveit. Negyvenkét éves, szőke, szürkeszemű. Szerényen, szinte meghatódva fogadta a közönség tomboló tapsait. A moszkvai Állami Zeneművészeti főiskola növendéke volt. Diplomája megszerzése után egy évvel, 1927-ben a zongoraművészek nemzetközi versenyén Varsóban az első dijat nyerte el. 1935 óta a professzora ugyanannak az iskolának, ahol tanulmányait végezte. Elragadó, minden külső csillogást kerülő, elmélyült stílussal játssza Csajkovszkij, Beethoven, Rachmaninov, Bach, Chopin, Hacsaturián műveit. A Sztálin-dij birtokosa, azonkivül kitüntették a becsület érdemrenddel is. Gomblyukában ott csillog a »Nagy Honvédő Háborúban Végzett Dicsőséges Munkáért« nevű érem.

A magyar festészet története KÉT KIÁLLÍTÁS

A szovjet kultúra hónapja alkalmából két, bőséges anyagu, nagyszabású kiállítás ismerteti meg a szovjet vendégekkel a magyar festészet történetét. A Nemzeti Szalonban *A magyar nemzeti festészet kialakulása* cimmel *Pogány Ö. Gábor*, a Fővárosi Képtár főigazgatója válogatott össze Kupeczkytől és Mányokitól kezdve mintegy 60 reprezentativ magyar festményt Ferenczy, Vaszary, Rippl-Rónai művészetéig, hogy jellemezze a magyar művészet történetének ezt a nagyjelentőségű korszakát, mely megalapozta világhirét. Ennek a kiállításnak mintegy folytatása a *Szépművészeti Múzeumban* rendezett *Uj magyar művészet* cimű kiállitás, ahol Nagybányától napjainkig láthatunk bele a sokrétűen és sokoldaluan fejlődött újabb festészetünk történetébe. Ez a kiállitás egyszersmind újjáértékel, előtérbe állít olyan egyéniségeket, akiknek újitó szerepét a mult nem volt hajlandó elismerni s több magángyüjteményben őrzött értékes műalkotást ismertet meg a közönséggel, így például Fényes Adolfnak *Testvérek* cimű csattanóan erőteljes festményét. Mindkét kiállitás gondos rendezése és csoportositása révén nagyvonaluan és tárgyilagosan szemlélteti festészetünk törekvéseit.

(d. m.)

Ujság a szinpadon

Szokatlan feliratú függöny takarja a szinpadot: Royal Képes Magazin. Aztán felgördül a függöny, 16 ennivalóan édes rikkancs kinálja az ujságot, a Royal Revü 16 boszorkányosan fürgelábú, énekes szólótáncosnője. Ami pedig utána következik: a szinházi szezon egyik legforróbb estje. A Royal Revü Varieté prezentálja új műsorát, a Royal Képes Magazin cimű látványos nagy revüt. A szinlap így jelzi: »Vidám hetilap tizenöt rovatban.« A rovatok, vagyis szinpadi nyelvre forditva, a jelenetek száma valóban tizenöt, de énekben, táncban, muzsikában, ötletben, humorban ennek százszorosát adják Kiss Manyi és ragyogó partnerei. Aki bele akar lopózni ebbe a remek magazinba és három órán át csak nevetni akar: sürgősen üljön be a Royal nézőterére. (X)

Offenbach életéről ír filmet Marcel Achard.

Helyszíni Közvetítés

Beszélő: Kristóf Károly

A birkenaui halálgyár

Hölgyeim és Uraim,

vasárnap délelőtt, a Corsó-moziban. Zsúfolásig megtelik a nézőtér. A lengyel követség hívta ide a politikai és művészeti élet kiválóságait. »Az utolsó állomás« cimű lengyel filmet vetitik. Megérkezik Szakasits Árpád köztársasági elnök. Puskin nagykövet... magyar és lengyel himnusz. »Én úgy félek« — mondja mellettem egy idősebb hölgy. Reflektorfény. Dr. *Fiderkiewicz* budapesti lengyel követ beszél a filmről, amely megörökitette az oswiecimi (auschwitzi) náci halálgyár történetét. Négy és fél millió férfi, nő és gyermek pusztult el ott... százezrével voltak köztük magyarok... a film alkotói a világ lelkiismeretének felrázására törekedtek.

Kezdődik... Birkenau... Női tábor... Appel... Szörnyű barakkok, elektromos árammal telitett drótkerités... kutyák... vérszomjas kápók... Büntetésből — egész éjjel szabad ég alatt álló tömeg. A rámpa... Csecsemőt kivégző orvos.

Egy jelenet, amely új üldözött-szállitmány érkezését mutatja. Reszketni kezd előttem egy nő. Szomszédja befogja a szemét: »Ne nézd... ezt nem szabad látnod«. Hajnyirás. Tetoválás. Korbácsolás... Vágy egy falat kenyér után.

Felcsukló zokogás a széksorokban. A szelektálás borzasztó jelenete elevenedik meg. Mennek a halálba, a gázkamrába és füstté válnak. Aztán az elrabolt holmit látni. Fésűket, cipőket, keféket, hajfonatokat. Mindenkinek könnybelábad a szeme és ökölbeszorul a keze.

Wanda *Jakubowska*, aki ezt az auschwitzi filmet rendezte, maga is a haláltábor lakója volt, de sikerült megmenekülnie. Felesleges, hogy a gyilkos orgiát feltáró (s persze a művészi szempontok figyelembevételével sok mindent elhallgató) filmnek minden részletét ismertessük. Meg kell nézni! Mindenkinek meg kell nézni, hogy ez a szörnyűség soha többé ne ismétlődjék meg.

„Nem fájt, doktor bácsi"

Tanulságos szemlélődés a BCG-oltások körül

Másfél évvel ezelőtt titokzatos három betű hozta izgalomba a fővárost. Mi az a BCG? Igaz, hogy kötelező lesz a BCG-oltás? Nem fáj? Nem veszélyes?

...Egy dán orvos hozta hozzánk ezt a védőoltást, dr. Arne Büss Hansen. A magyar orvosokat ő tanitotta meg a vele való bánásmódra. Több magyar orvost Dániába küldtek ki tanulmányútra, hogy az új eljárást alaposabban megismerhessék és nálunk is meghonositsák.

1947 nyárutóján mondta ezt nekem. Ma, 1949 tavaszelején itt állok

egy iskola orvosi szobájában

és nézem a fehérköpenyes hatósági orvosokat, amint szorgalmasan oltogatják a gyermekeket.

— Piros a tapaszod helye? — kérdi egyik gyerek a másikat. — Nekem nem.

— Nekem igen... — mondja a másik.

— Milyen tapaszról van szó, doktor úr?

— Ragtapaszról — feleli a hatósági orvos. — Ez a tapasz meghatározott mennyiségű, tuberculinnal átitatott szűrőpapirt szorit az alaposan letisztitott bőrre. Ez

a Pirquet-féle epicutan-próba,

mely a szervezet védőképességét allergizáltságát mutatja ki. Ezt a módszert csak 12 éven aluli gyermekeknél használjuk. A nagyobbak és a felnőttek a Mantoux-próbát kapják, amikor is első alkalommal egytized köbcentimétert fecskendezünk a bőrbe a tuberculin 1:10.000-es higitásából, másodszorra pedig ugyanannyit az 1:100-as higitásból. Ha a szervezet találkozott már a tbc-bacillussal, vagyis átesett már fertőzésen, akkor pozitiv reakciót kapunk, az oltás helye megpirosodik.

— Ez annyit jelent, hogy pozitiv reakciót tbc-t mutat?

— Nem! Pozitiv reakció mindig fertőzöttséget jelent, de fennálló, aktiv folyamatot nem bizonyit!

— Miért kell ezeket az előzetes próbákat elvégezni?

— Azért, mert

csak olyanoknak adunk BCG védőoltást, akik még nincsenek megfertőzve.

A BCG ugyanis a szervezetet ellergizálja, vagyis ellenállóvá teszi a tbc-bacillussal szemben. Nagyon sok adat bizonyitja azt, hogy a mesterségesen védetté tett egyének között

lényegesen kevesebb tbc-s megbetegedés

történt, mint a nem védőoltottak között.

— Mi a helyzet azokkal, akik pozitivaknak bizonyultak?

— Ezek természetes úton allergizálódtak, vagyis az első, könnyű fertőzés mintegy megtanitja a szervezetet a behatoló tbc-bacillus elleni védekezésre. Ujabb és talán komoly megbetegedést okozó fertőzésnél a szervezet már ellenállóképességgel rendelkezik s hacsak a fertőzés nem túlságosan masszív,

a betegség nem bir lábrakapni.

Ez az elháritóképesség hiányzik a negatív egyéneknél s ezt a képességet adja meg a BCG.

Elbúcsúzom az iskolaorvostól. Kezébe veszi a fecskendőt s gyors, határozott mozdulattal szúrja egy elsős kislány karjába. A kicsinek megrebben a szeme, de mire kinyitja, már kész is az oltás.

— Fájt?

— Nem fájt, doktor bácsi!

Ezt mondják az elöljáróságon is azok, akik megkapták a próbaoltásokat.

— Nem fáj — mondták az oltottak az oltásra várakozóknak.

Ez utóbbiak sokan vannak, hosszú sor áll az orvosi rendelő ajtaja előtt. Bent a rendelőben tucatnyi fehér köpeny, gyorsan megy a munka: az adatfelvevés, próbaleolvasás és oltás. Bizony,

nagyon sok a piros folt.

— Igen, — mondja az orvos — sok a pozitiv reakció. A Mantoux eredménye az 1—2 éveseknél 9%-ban, 4—5 éveseknél 20%-ban, a 9—10 éveseknél 44%-ban, a 14—15 éveseknél 64%-ban pozitiv! Budapest területén 1947-ben a 18—22 éves korcsoportnak csak 0.3%-a volt Mantoux negativ! Ez annyit jelent, hogy

ebben a korcsoportban mindenki átesett tbc-s fertőzésen.

Azt nem tudjuk, hányan betegedtek meg ténylegesen ezek közül. Közismert azonban, hogy a tbc nálunk, sajnos, népbetegség. Saját maga, sőt embertársai ellen is vétkezik tehát az, aki hanyagságból elmulasztja a védőoltást! Ami a multban irott malaszt volt csak, az ma már valósággá válhatik: a tbc leküzdése hazánkban. Van már használható fegyverünk, a BCG. Apró, fájdalommentes szúrás komoly védelmet biztosit...

Felkay Tamás

A Népfront

ünnepélyes megalakulására országszerte folynak a nagyarányú előkészületek a döntő fordulatot és kialakulást jelentő közéleti esemény fontosságához méltóan. A Független Magyar Demokrata Párt és a Radikális Demokrata Pártszövetség csatlakozásával tulajdonképpen élesen kirajzolódtak már a körvonalak, a célok programatikus, szabatos megszövegezése pedig semmi kétséget nem hagy az új alakulás feladatait, törekvéseit illetően. Bár a számunkra, Magyarországon újszerű összefogás a Népfront kebelén belül tökéletes egységet jelent, közös és egyöntetű munkát, közösen elhatározott tennivalók elvégzésére, ami egyúttal megszünteti a pártellentéteket és pártversengést, — az sem kétséges, hogy a sajátos szempontok képviselőire sajátos kötelességek is hárulnak. Így a Radikális Demokrata Pártszövetség — elnökének, Harrer Ferencnek bejelentése szerint feladva a lazább szövetségi keretet és egységes párttá alakulva át — változatlanul a dolgozó kisember és a haladó értelmiség megbízását érzi továbbra is magáénak és meggyőződéssel vallja, hogy míg törekvése egyfelől arra irányul, hogy ezt a réteget beillessze tevékeny munkássággal a fennálló és tovább fejlődő társadalmi rendbe — ismételjük: vallja, hogy ennek a rétegnek minden mértékadó tényező megnyugtató és őszinte kijelentése szerint helye és létjoga van a népi demokráciában s a fejlődés során ezen túl is minden berendezkedésben. Ezt igazolja és erősíti meg, kétségeket kizáróan a hivatalosan kinyilatkoztatott program, ennek adott kifejezést legutóbb a Köztársaság elnöke. De mindenek felett: ez, ha részletként is, lényege a Népfrontnak, amely azért alakul, hogy szorosabbra fűzve a baloldal erőit: békét, függetlenséget, munkalehetőséget és megélhetést biztosítson az egész ország felemelkedése mellett minden becsületes, dolgos állampolgárának.

Atmeneti időromlás

A februári rendkívüli enyheséget kialakító meleg levegő után a Spitzbergák és az Északi Jeges-tenger felől Skandinávián át hideg levegő tör Európába. Németországban heves hózáporok dúlnak, Svédországban 15—20 fokos hideg van.

Hazánkban vasárnap átmenetileg még a meleg levegő jutott uralomra és a szél elcsendesülése, majd a napsütés hatására a déli határszélen 15—16, az ország többi részén 10—13 fokig emelkedett a hőmérséklet. Északa Baranya- és Somogy megyében esett az eső és havazott. Barcson 16, Pécs környékén 7 milliméter csapadék hullott.

A hideg levegő zöme a Kárpátoktól kezdve fog elvonulni, az időjárási front széle azonban minket is ér s emiatt lehűléssel, élénkebb széllel, hó- és esőzáporokkal átmeneti időrosszabbodásra kell számítani.

Budapesten hétfőn délelőtt 11 órakor 5 fok meleg volt.

Házasság. Bochnyák Józsefné és Szobel György 1949 II. 19-én házasságot kötöttek. (×)

A nép rendőrségének a szabadságot és függetlenséget kell védelmeznie

Szakasits Árpád köztársasági elnök, Farkas Mihály, Kádár János miniszterek, Marosán György, Gyöngyösi Nándor, Bognár József, Zöld Sándor és Nógrádi Sándor jelenlétében avatták fel a rendőrakadémián a magyar rendőrség 135 új tisztjét. Szakasits Árpád beszédében rámutatott a rendőrség régi és mostani feladataira. Azelőtt a régi rendőrséget és csendőrséget népgyűlöletre és a feudálkapitalista és klerikális hierarchia alázatos tiszteletére nevelték. Ma a szabadságot, a függetlenséget kell védelmezniök, a népet kell szolgálniok, oltalmazniok.

*

Ortutay Gyula kultuszminiszter felhívással fordult az ifjúsági szervezetekhez, amelyben leszögezi, hogy az iskolákban is elő kell segíteni, biztosítani kell a munkásifjúság vezető szerepét.

*

A Magyar Függetlenségi Népfront első nagybudapesti kerületi bizottságát az V. kerületben választották meg. A gyülésen Berei Andor államtitkár, Vajda Imre államtitkár, Kiss Roland rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter is megjelent. Simon Lajos, az MDP kerületi titkára ismertette a Népfront programját, amelyhez Frey Endre, a Független Kisgazdapárt kerületi elnöke szólt hozzá. A kerületi bizottság elnökévé Simon Lajost, titkárává Erdi Simont választották meg. Tagjai: az élmunkások legjobbjai, a tömegszervezetek képviselői. A Népfront országos kongresszusára jelölt kerületi küldöttek között szerepel Berei Andor, Vajda Imre, Kiss Roland is. A választások megejtése után a gyűlés hatalmas éljenzéssel fogadta el a Függetlenségi Népfront kerületi bizottságának Rákosi Mátyáshoz intézett táviratát, amelyben megállapítják, hogy a kerület dolgozóit önbizalommal, nagy munkakedvvel és optimizmussal tölti el az a tudat, hogy a Népfront vezetője az MDP és szeretett vezére, Rákosi Mátyás. A Népfrontitól és az MDP-től várják a békéért való harc folytatását az imperialisták beavatkozási kísérleteinek megakadályozását, a szocializmus építését, az életszínvonal emelését. A kerület dolgozói ígérik, hogy a munkából derekasan kiveszik részüket.

*

Sabanov miniszterhelyettes vezetésével a szovjet kultúrdelegáció néhány tagja Ott Károly miniszter vendégeként Gayatetőn töltötte a vasárnapot. Hosszan elbeszélgettek az ott üdülő élmunkásokkal és mintagazdákkal.

*

Keresztes Mihály földművelési államtitkár mondott beszédet az országban legjobban működő szentesi gépállomás kitüntetése alkalmából. — Az állami gépállomások az ipari munkásság és a dolgozó parasztság összefogásából jöttek létre. Ezen az ünnepélyen azokat az ipari élmunkásokat tüntetjük ki, akik az őszi szántás-vetési terv végrehajtásánál a dolgozó parasztság támogatásával kimagasló eredményt értek el — mondotta az államtitkár. — Dögei Imre nyujtotta át a gépállomás dolgozóinak a kiváló munkás és élmunkás kitüntetéseket és rámutatott a gépállomások felvilágosító, nevelő szerepére. — A szentesi gépállomás dolgozói végül is versenyfelhívást intéztek az állami mezőgazdasági gépüzemekhez. A versenyfelhívásban megállapítják, hogy az előírt versenytervet rövidebb időn belül, kevesebb üzemanyag fogyasztással fogják teljesíteni. Kijelentik, hogy az alközponton belül egymással is munkaversenyben állnak a vállalt feltételek teljesítésére. — A mezőhegyesi állami gazdaság dolgozói szintén versenyt hirdetnek. Az összes állami gazdaságok dolgozóit hívták ki a mezőgazdasági terv túlteljesítésére.

Mindszenty parancsára hivatkozik a primás valutázó gazdasági főnöke

A munkásbíróság Biró Pál tanácsa ma tárgyalja Mindszenty valutázó bűntársainak bűnügyét.

Negyedtízkor nyitotta meg a tanácselnök a tárgyalást. A második emelet 2. számú tárgyalóterme: megtöltötte a közönség, az érdeklődés nem nagyobb, mint más valutaügy iránt.

Az elsőrendű vádlottat: Bóka Imre áldozópap, prímási számvevőt, valamint társait

külföldi fizetési eszközök zárolt letétbehelyezésének elmulasztásával

vádolja az államügyészség. A vádat dr. Hegyvári Lajos, az uzsoraügyészség vezetője képviseli.

A személyi adatok felvételekor derült ki, hogy a másodrendű vádlottnak, *Wydler* Tivadar bankigazgatónak kettős állampolgársága, magyar és svájci állampolgársága van. Dr. *Horváth* Gábor, az Eszterházy-vagyon kezelője kegydíjasnak vallotta magát. Rajtuk kívül dr. *Vajkai* Nándor bank- és pénzváltóüzlet tulajdonos, *Vid* József jezsuita szerzetespap, *Váradi* János szerzetes, dr. *Tolnay* Dezső nyugalmazott bankigazgató, *Földes* Károly magánalkalmazott, *Földes* Sándor terménykereskedő, *Deutsch* Zsigmond kereskedelmi ügynök, özv. *Forgách* Józsefné fűszerkereskedő, *Dukesz* Ede kötszövő, *Dukesz* Viktor gépihurkoló és ifj. *Csonka* Pál terménybizományos követték el a vád szerint a valutabűncselekményeket.

Dr. Hegyvári Lajos indítványozta Wydler Tivadar és Földes Sándor ügyének elkülönítését, mert orvosszakértői vélemény szerint Földes súlyos beteg.

A bíróság Wydler Tivadar és Földes Sándor ügyét elkülönítette.

Hegyvári államügyész ismertette a vádiratot. A vádirat négy csoportban foglalja össze a vádpontokat.

A vádirat szerint dr. Bóka Imre Mindszenty Józseffel és Zakar Andrással együtt 34.100 dollárt és 15.300 dollárcsekket elmulasztott zárolt letétbe helyezni. 2500 dollárt a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül az ország területéről kicsempészett, 20.000 dollárral üzérkedett. Mindezekkel a cselekményekkel a közgazdaság érdekeit súlyosan megsértette és veszélyeztette.

Bóka Imre, Mindszenty gazdasági ügyeinek vezetője az elsőrendű vádlott. Tagadja bűnösségét, azt állítja, hogy csupán küldönc szerepét játszotta a valutaüzelmekben.

»Igyekeztem mindig oldozkodni ezek alól a dolgok alól, a legjobb semmit sem tudni, mert az ember csak bajba jut« — mondja és alárendelt szerepére hivatkozik, majd megjegyzi, hogy a valutával való foglalatosságot mindig szorongva csinálta.

Bíró elnök kérdésére azt válaszolja, hogy

esküjének áldozata.

Nem akart a gazdasági ügyekkel foglalkozni, azonban »eminenciájának« parancsait köteles volt teljesíteni. Egyetlen vágya volt, hogy egész életét a népnek és a szebb és jobb, szociális társadalom felépítésének szentelhesse.

Öt csontvázat találtak a Várkertben

A Vörös Brigád kivégzett tagjai holttestének felkutatására a Várkertben ásatásokat folytatnak. Ezeken az ásatásokon jelen van dr. Csillag Dezső népügyész is.

Egy tömegsírban négy férfi és egy nő csontvázára akadtak. A csontvázakon csak a ruhafoszlányok maradtak meg. A holttesteket külön-külön koporsóba helyezték és beszállították a törvényszéki bonctani intézetbe.

A most megtalált holttestek a Várkert legmélyén voltak elásva. A kivégzés a Vár fokán történt és a Vörös Brigád kivégzett tagjainak holttestét ledobálták a mélységbe.

Kelemen Endre törvényszéki orvosszakértő véleménye szerint 3—4 napot vesz majd igénybe, amíg a szerencsétlen áldozatok kilétét teljesen fel tudják deríteni. Valószínűnek látszik, hogy a most megtalált csontvázak között vannak Rónai Sándor kereskedelem és szövetkezetügyi miniszter fiának, valamint az illegális kommunista mozgalomban nagy szerepet játszott Braun Évának — a földi maradványai.

Kiemelik a Szabadság-híd roncsait

A közlekedésügyi minisztérium hídosztályának tervei szerint megkezdik a Szabadság-híd még Dunában levő roncsainak kiemelését, hogy ezzel a hajózást veszélytelenné tegyék. (MTI.)

Célhitellel panamáztak

Egy 650.000 forintos kölcsön az uzsorabíróság előtt

Az uzsorabíróság Dékány-tanácsa ma folytatólagosan tárgyalta dr. Böch György, Bayer Ottó és Szehi Anta ügyét.

Böch György 1941-ben jött Budapestre és itt konzervgyárat létesített. A felszabadulás után ismét bekapcsolódott az üzleti életbe és szeszgyárat is létesített Mátészalkán. 1946 októberében Merényi Illés volt bankigazgató összehozta dr. Bölcs Gyula vegyészmérnökkel, akinek volt egy találmánya: napraforgómag héjából aethil-alkoholt próbált készíteni. Böch felkereste Rácz Jenő akkori pénzügyminisztert, akivel távoli rokonságban volt és előadta tervét: kísérleti állomást szeretnének Mátészalkán létesíteni. Rácz volt pénzügyminiszter több tételben 650.000 forint célhitelt utalt ki a kísérleti telep céljaira. A vizsgálat megállapította, hogy a hitelt nem rendeltetésszerűen használták fel.

A tárgyalás folyik.

28.000 gépkocsivezető jelentkezett összeírásra

A gépjárművezetők szakszervezete néhány héttel ezelőtt felhívással fordult az ország hivatásos gépjárművezetőihez, hogy jelentkezzenek illetékes szakszervezetüknél. A gépjárművezetést ugyanis több más szakmához hasonlóan képesítéshez kötött iparrá nyilvánították.

A hivatásos gépjárművezetők jelentkezési határideje febr. 28-án lejár.

Ma délelőtt érdeklődtünk a gépjárművezetők szakszervezeténél. Azt a felvilágosítást kaptuk, hogy eddig Budapesten és a vidéki helyi szakszervezeti kirendeltségeknél 28.000 gépkocsivezető jelentkezett. A rendelet szerint azok a gépjárművezetők, akik március 1-ig nem jelentkeznek, elvesztik hajtási igazolványukat. A szakszervezeteknél azonban a jövő hónap közepéig még elfogadnak jelentkezéseket.

Eredménnyel végződött a Színművészeti Főiskola vidéki tehetségkutatása

A Színművészeti Főiskola elhatározta, hogy az egész országban felkutatja azokat a munkás- és paraszt-családból való fiatalokat, akik lelki és testi adottságuknál, színjátszó tehetségüknél fogva érdemesek arra, hogy megfelelő előképzés után a Főiskolára, majd színpadra kerüljenek. A hírlapokban közzétett felhívásra igen sokan jelentkeztek. Ezeket a mult héten Szegeden, Miskolcon, Debrecenben és Pécsett háromtagú bizottságok hallgatták meg, amelyeknek tagjai főiskolai rendező tanfolyami hallgatók és végzős színinövendékek voltak.

A bizottságok a meghallgatott fiúk és leányok közül ötvenet választottak ki, akik most már Budapestre kapnak meghívást. A fővárosban kibővített bizottság vizsgálja őket felül.

Megalakult a
Papírhulladékforgalmi N. V.
Budapest, IX, Soroksári-út 94
Telefon: 135-260, 135-268, 135-269
Ajánlja fel papírhulladék készletét

Tavaszi SELYEM és SZÖVET
divat ujdonságok nagy választékban
LÁSZLÓ és FEKETE
IV., Petőfi Sándor-utca 14. (Sarok bejárat)

1021

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

1984. V. 10. Kossuth 15,00 Áné

Névkalauz

- Könyv, kép, zene, színház, mozi. Műsorvezető Makk Katalin.

- Szervusztok. Bár az utóbbi hetekben a tavasz nem mutatta derűs arcát, de mégis csak májusban, az évszak derekán járunk. Rossz idő esetén is bízton reménykedhetjük, hogy előbb-utóbb meleg napsütés vár ránk. A remény azonban nemcsak az időjárással kapcsolatban jut eszembe, hanem például könyvekre gondolva is. Hamarosan, pontosabban május 25-én kezdődik az ünnepi könyvhét. A könyvek listáját böngészve mindig azt remélem találok benne néhány izlésem szerint való olvasmányt. Az előzetes választásban a Névkalauz segíteni kíván nektek. S, hogy ne csak a megjelenő könyvekről essék szó, hanem már megjelentekről is, mai szokásos könyvajánlatunk sem marad el. Szóba kerül továbbá a lol kiskutya élete, a két legendás barát szavait mécsfény mellett hallgathatjuk.
Szücs Katalin azt a kiadót kereste fel, ahol számotokra a legtöbb könyv készül.

- Sok-sok könyv között ülünk Kovács Miklóssal, a Móra Kiadó irodalmi vezetőjével, itt a szobájában, előttünk pedig néhány nagyon sokat igérő, vonzó külsejű kötet, a kiadó legujabb kötetei. Mit igérnek az olvasóknak?

- Ez a néhány könyv az ünnepi könyvhétre megjelenő kiadványainkból egy választék, az első, amit a kezemben tartok egy nagy alaku mesekönyv, Legeltetés a három sárkány pusztáján a cime, ez tulajdonképpen egy uj sorozatnak az első kötete, 12 kötetből fog állni ez a sorozat Hetedhét Magyarországon cimmel.

- Ez a kötet melyik tájról ad képet?

- Ezt a kötetet Tóth Béla gondozta, a Szegedi Megyei Könyvtárnak az igazgatója, aki tulajdonképpen Móra Ferenc székében ül most, mint a könyvtár igazgatója, egyébként kitünő iró, a kötet természetesen a Szeged környéki, csongrádi népmesékből a legjavát adja közre.
Másik kötet Rákos Sándor Gyikpalota cimü gyüjteménye, Würtz Ádám igazán költői ihletésü gyönyörü szines rajzaival, Rákos Sándort, mint nehéz témákkal küszködő filozófikus költőt ismerik a felnőtt versolvasók, viszont az évek során számtalan kitünő érdekes, kedves verset irt gyerekeknek is, ezeket gyüjtöttük össze. Kányádi Sándor erdélyi iró kötete Virágon vett vitéz cimmel jelent meg, tulajdonképpen egy kisgyereknek a mindennapjairól szól, hogyan fedezi fel a természetet, emberi problémákat, a féltékenységet, hazugságot, fájdalmat, rendkivül tömören, néhány oldalon mond el egy-egy fontos dolgot Kányádi Sándor, és anélkül, hogy bármiféle különleges tilusbravurokra törekedne nagyon szép nyelven, tömör, magvas kifejezésekkel mondja a történeteket.

Végül egy nagyon szép, gazdag illusztrációjú könyvről beszélnék, az a címe: Mesélő könyvtárak, szerzője Illés György, aki egyébként a Rádió munkatársa, és az egész könyvnek a megírásához is, mint rádiós kapott kedvet, mert amikor Veszprémben volt tudósító, akkor többször elment a zirci nagy könyvtárba, amelyik évszázadok óta gyűjtött nagyon sok szép és fontos könyvet össze, és akkor látta meg, hogy egy-egy régi nagy könyvtár, amit jól kezelnek és jól gyarapítanak, az milyen hatalmas kincse az egész magyar történetnek, kultúrának, tudománynak és szépirodalomnak is. Szerepel benne a dunántúli református egyházkerület könyvtára Pápán, a kalocsai nagy könyvtár, vagy a keszthelyi szép nagy könyvtár, amelyik a Festetics családnak az eredeti könyvtára volt.

/Rákos Sándor: Gyiklapota. Részlet/

- Most két olyan kötetet mutattok be nektek röviden, amelyek ugyan nem ünnepi kiadványok, de a könyv értékéről, dicsőségéről vallanak. Az első a Diák írj magyar éneket című kötet, előszavában így fogalmazza meg szándékát a szerző, Nemeskürty István:

- Ez a könyv, a könyörtelenül iramló idővel dacoló értéket vesszi számba irodalmunkból. Elképzelésem az volt, hogy a könyv írásos során a szokottnál gyakrabban tekintsek ki a társadalom történetére, írók és olvasók viszonyára. Mert olvasók nélkül író sincs.

- Nemeskürty István könyvét olvasva tehát irodalomtörténetet tartottak kezetekben. Ahogy azonban az előszóból idéztük mégsem szokványos irodalomtörténet a Diák írj magyar éneket. Az a jellemzője, hogy a szokottnál gyakrabban figyel írók és olvasók viszonyára, mindannyiunknak, akik a magyar irodalmat beszéljük és olvassuk igen hizelgő. A könyv írója ugyanis azzal a gesztussal a szerzők és a művek mellett az olvasót is irodalomtörténete főszereplőjévé teszi. Ettől válik azután a munka valóban érdekessé, és ettől kerül messze a tankönyvek oktató, magyarázó hangvételétől is. Olvasmányélményekből áll össze minden egyes fejezete, a hajdani élményeit gyakran idézi is a szerző. Az emlékek felelevenítésekor néha egészen a gyerekkorig tekint vissza, például első Petőfi-verselményeit így meséli el:

- E sorok írója századunk harmincas éveinek legelején, elemista korában úgy olvasta Petőfit, mint ma a regényt szokás. Versről versre, lapról lapra haladva és abban nem állt egyedül. Társainak mesélte most hol tart, mit olvasott. S e tekintetben a kis nebulók eszmét cseréltek egymással. Ezek a Petőfi-versek tehát érdekeltek egy XX. századi gyereket, túl azon a gyönyörűségen, az ismeretlen világokba való hatolás borzongató élvezetén, amit Petőfi olvasása ösztönösen, öntudatlanul jelentett nekünk.

- Nemeskürty István Diák irj magyar éneket cimü könyve az iskoláskortól kezdve hosszu évtizedeken át hasznos és örömmel forgatott olvasmányotok lehet. Ezekben az években, az iskolákban az órákra való készülést is könnyitheti, később pedig bármikor veszed elő, nemcsak a mult magyar irodalmának ismeretét, de a mai magyar irodalom megértését is segiti.
A másik kötet, mely könyvünnepről lévén szó, most még inkább figyelmet érdemel: Rozsondai Mariann A könyvkötés müvészete cimü munkája. Mint ahogyan a cim pontosan jelzi, ez a munka a könyv által képviselt érték mellett magát a könyvet, a könyvmüvészetet is dicséri. Egy kis könyvtörténetet is olvashattok a kötetben, de a mai könyvformát megelőző ókori papirusz és pergamen tekercsekről is. Századról századra halad a könyvmüvészet leirásában, bemutatja a különböző kötések technikáját, és a különböző korok diszitő elemeit. Végül pedig rendkivül hasznos gyakorlati utmutatásokat is ad megrongálódott, törődést érdemlő könyveink uj szakszerü bekötésére.

- A könyvkötés alapmüveleteit már azért is érdemes elsajátitani, mert sokszor egyszerü, ugy is mondhatom, szakszerü olvasás során elválnak az ivek egymástól. Négy héttel ezelőtt a Kincskereső rendszeres olvasója mondta, hogy a folyóirat évfolyamait félreteszi. Igaz, az ilyen könyvkötés már némi ügyességet igényel, de élvezetes szórakozás. Ezt tapasztalatból is mondhatom, mert a gimnáziumban heti 2 órában könyvkötészetet tanultam. S, ha már épp a Kincskeresőt emlitettem, halljunk most bővebben róla. A folyóirat májusi száma után csak szeptemberben jelenik meg ujra. Most Baka István a májusi számban tallózik.

- Mindenekelőtt mindenkit szeretnék megnyugtatni, folytatásos regényeink - Lem a világür csavargója és Spejer a nagyfőnök és csapata - véget érnek, nem kell szeptemberig izgulni, hogy mi történik hőseinkkel, mégpedig legalábbis a Spejer regény megnyugtató véget fog érni, ennél többet nem árulhatok el. Nem marad el az Az ugy volt sem, májusi számban is olvashatjátok. És ezuttal kicsit közelebbről megismerkedhettek az Az ugy volt rajzolójával, Réber Lászlóval, Rigó Béla interjujából.
Hajnóczi Péter tanmeséjét, nagyon érdekes és ravasz mese, egy argentin iró Liasz Carpena novelláját és egy szovjet iró kis humoros irását javaslom figyelmetekbe. A számunk illusztrátora Kas János. Május a legszebb tavaszi hónap, ekkor tartjuk a madarak és fák ünnepét, erre gondolva közlünk a számban egy nagyon szép természetvers-válogatást, a legjobbaktól, Radnóti, Kosztolányi, Áprily Lajos, Nemes Nagy Ágnes, Szepesi Attila és mások verseiből.

/Kosztolányi Dezső: Fák beszélnek/

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz A. László grafikus

1984 JAN

Napjaink

1021

Elszakadás: Würtz A. László
(mézkarc) 1983.

ELSZAKADÁS WÜRTZ Á. LÁSZLÓ RAJZA

nő
IB
KC
ly
IB
KC
IB
ho
KC

(Kis szunet.)

IBOLYA: Szegény apámat nagyon szerették a parasztjai. Sokat beszélgettünk vélük. *(Szeme csillogni kezd.)* Anyám meg az öregaszszonyokkal. Mindig szót leltek. Közös volt az isten. A nyelvük, amivel imádkoztak. *(Kis csend.)* Honnan tudja, hogy bárónő vagyok?

KÓDOR: Magára van írva. *(Kicsi mosoly.)*

IBOLYA: Ne tréfáljon. Honnan tudta? *(Elkomolyodva.)* Tőle?

KÓDOR: Tőle is. De a kocsis is mesélte a faluban, mielőtt kiment volna az állomásra. Épp ott voltam a kocsmában.

IBOLYA: Igen, a mi báróságunk... Az újgazdag polgárok váltig gúnyoltak érte... Tizenkét éves voltam, amikor Pestre költöztünk. Egyetlen házunk maradt a vagyonból... Az ipar ölte meg apámat... az ipar ... a *tervek*... a *nagyok*... a *dicsők*...

KÓDOR: Az enyémet is.

IBOLYA *(kis szünet):* Ki volt az apja?

KÓDOR: Tiszt. A szabadságharc leverése után elbújdokolt. Egyszer hazaszökött anyámhoz, azután születtem én... Őrnagy volt... mesterségére nézve uradalmi fővadász. Tanult erdész. Aztán én már csak paraszt lehettem. S ezermester... Én ezt nem szoktam elmondani senkinek. De maga csak ne rejtse véka alá, hogy kicsoda. A régi festők épp ilyennek ábrázolták a magyar bárólányokat...

Würtz Ádám
grafikusművész

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 NOV 10

KISALFÖLD

1021

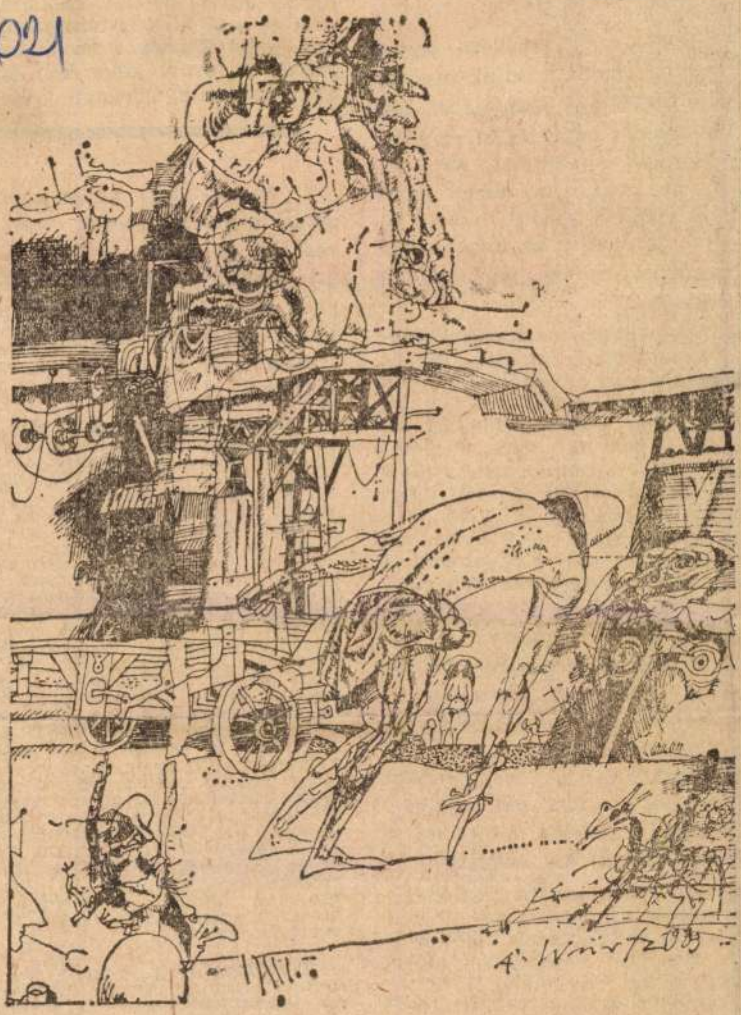

Würtz Ádám: Középkor

+ +

A nyári konyha
lok egyike mellett
a szót *Beszprémi*
a Vas megyei műv
sági központ munka
rülete az amatőr r
galom, s így a vel
Honnan jött vajon
művészetét őrző és
toborzására?

— *Megyénkben nem volt korábban népművészeti kiállítás, kilenc esztendeje volt az első* — mondja Beszprémi Józsefné. — *Akkor kiderült, hogy nemcsak hímzők léteznek, hanem fafaragók, szalmafonók, naiv szoborkészítők, fazekasok is. Innen jött az ötlet, hogy stúdiót létesítsünk. A hely még nem volt biztos, noha Velemben tartottunk szakmai előadásokat. A hallgató alkotók egyszer csak megunták a fotelekben való tétlen üldögélést, dolgozni akartak. A Vas megyei fafaragók kapukat, fedeles padokat készítettek, kopjafákat is állítottak itt, majd egy tavaszi áradás elvitte a nevenincs patak fölötti hidat. Péterfy László erdélyi származású szobrász, aki egyben a művészeti vezetőnk, irányította a fedeles-pados új híd építését.*

Mivel Velem táján meglehetősen sok a csapadék, az alkotók fedelet kívántak fejük fölé. Először fészerre gondoltak, mégis csodás faház lett belőle. A helyiek, a megyeiek és a megyén kívüliek összefogtak, és társadalmi munkával elkészítették a faházat.

idézünk Tóth Árpád fordításában. Az idézet folytatása a rejtvény vízszintes 1. és függőleges 16. számú soraiban.

VÍZSZINTES: 1. Az idézet első folytatása; zárt betűk: A, Y, Z, T. 13. A kozákok választott kapitánya. 14. Nagy félsziget. 15. A szavak „Jolly Joker"-e. 16. Kényelmesen járkál. 17. Tartalmatlan. 18. Tenor szerep Weber: „Abu Hasszán" című operájában. 19. Tagló része! 21. Az ezüst vegyjele. 22. A cséplésre szánt gabona gyújtőhelye egykor. 23. Angolszász helyeslés. 24. Kiváló magyar hegedűművész volt (utónevének kezdőbetűjével.) 27. A szamárium vegyjele (ford.) 28. Sújt. 29. Tudomány ágazata. 30. Számos. 31. Tornaszer. 32. Igazságot tesz. 34. „Pro . . ." (művészeti kitüntetés). 35. Kaliber. 37. Kedvelt fővárosi sörözó. 39. Az argon vegyjele. 40. „. . . . a bor" (Móricz Zsigmond). 42. Hibáztat. 43. A munka és energia fizikai mértékegysége. 44. Ürmérték. 48. Kőből, vagy fából faragott bálvány. 47. A protaktínium vegyjele. 48. Kettős betű. 49. Szerepformálás. 51. A lelátó öröme. 52. Hasítja. 54. Tunéziai gépkocsik jele. 56. A molibdén vegyjele. 57. Fekete István írása egy gólyáról. 58. Gépkocsitípus. 59. Teljes. 61. „A tiszta . . . kritikája" (Kant). 62. Mongol kán, Dzsingisz unokája. 63. Neves francia táncdalénekesnő.

FÜGGŐLEGES: 1. Növény. 2. Verdikt. 3. Ismert francia filmszínésznő (Marie-José). 4. Arab szultánság, fővárosa: Masqat. 5. A kemence üregének oldalrésze. 6. Kalauz nélkül közlekedő járművek jelzése. 7. Véső-

Würtz Á. László, grafikus

2 rajz. repr.

L. Krohn: Két novella 8.

Új Tükör. B p. 1986. aug. 10. XXIII/32

Wüstz Á. László

2 rajz repr.

1.) Kautzky Norbert: Hat pofon 14 old
2.) P. Bichsel: San Salvador 15 old

Új Tükör, Bp. 1986. aug. 17. XXIII/33

SZ

Szélrózsa

Szót fogadtam, dolgoztam sokat, jobb kedvvel mint máskor, nehogy hibát kapjanak s ne eresszenek a táncra. De még reggelibe mégis elvitte az ülü a csirkét. De ki az ördög tudott volna egész nap sírni utána? Pedig most ki kell találjak valamit, mert ha sírni látnak, minden meg van bocsátva.

Estefelé mind a temető ösvényeit néztem, ezen szokott hazajönni anyám. A hátulsó ház ablakából nézegettem: ez nem az, ez se az. Az asszonyok már kezdtek javában jödögélni hazafelé a mezőről. Nekem egy hagyma van a kezemben papírba pakolva, hogy Pista észre ne vegye. Most egy asszony jön, egy négyéves gyermeket ráncigál, hogy jöjjön már. A gyermek ordít, hogy fáj a laba, le is kuporodik, hogy ü nem tud menni tovább egy cseppet se. Most egy öreg ember jödögél lassan lefelé; kapa a vállán, a kapa nyelén egy nagy tere gaz húzza a vállát. Utána egy öregasszony: kapa, tarisznya, az egyik kezében, a másikban egy légely. A ruhája felaggatva, ő maga egy kicsit sovány, görbe. Kimegyek az utcára a gyermekek közé, de a temető útjáról le nem veszem a szemem. A két öreg lejött, pihengetnek a vágóhídnál. Én úi-

ek

k)

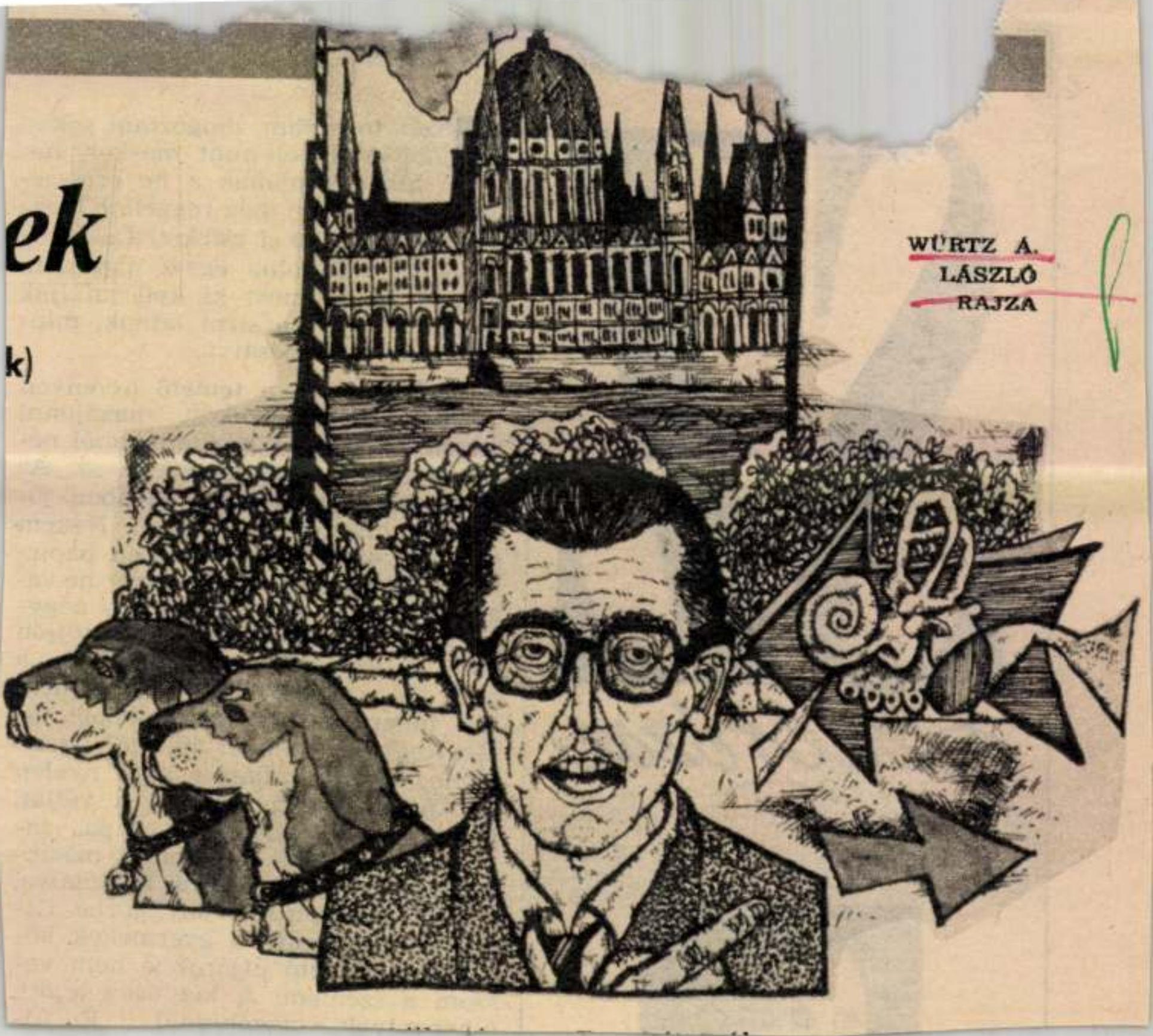

WÜRTZ A.
LÁSZLÓ
RAJZA

..urtz A. László, grafikus

Iszlai Zoltán: Védett tónek

15

Új Tükör B p. 1986 nov 2.

XXIII/44

Würtz Ádám: Munkácsy-díjas grafikusművész

P. Szabó Emő: Csillag néz sök vezdeneznek? Nagydíjasok Miskolcon.

Würtz Ádám 1971-ben Shakespeare-illusztrációkra kapott nagydíjat. Lapjai nagy műgondról tanúskodnak, csak hát a korszakot a szentiváneji álommál talán jobban jellemezte volna valamelyik királydrámához készült illusztráció.

5. „Dante-illusztráció," 1971. (repr.)

A miskolci Országos Grafikai Biennálék nagydíjasai.

VI. 1971: Würtz Ádám.

Művészet, 1989., 11-12., 39- és 40-old.

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész
Közterületi alkotások. Összeállította: Hollósi Éva.
1988. szeptember.

Veresegyháza, Fabricziusz József általános iskola:
„Mese és mitológia", kerámia falikép, 320×600 cm.
(említve).

Művészet, 1989., január, 64-old.

Würtz Ádám

grafikumművén

A Miskolci Grafikai Biennálén a Hermann Ottó Múzeum Képtárában Saptal helyet az előző biennálé nyertesei.

Végvári Lajos
ciklus

Népnava
1990 jan 25.

Würtz Á'dám

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1981 ÁPR 2 7

- *In der bundesdeutschen Stadt Detmold inszenierte László Márton, Regisseur des Budapester Vigszínház, Ferenc Molnárs Stück „Der Gardist".*
- Unter der Schirmherrschaft des Freundeskreises der Oper Metropolitan wurde in der Premreu-Galerie in New York eine Ausstellung mit Werken des ungarischen Grafikers Ádám Würtz eröffnet.

1981

zehntägigen Reise nach U
garn teil und wird Mitgli
eines ungarischen Weinc
dens — eine, wie sich zeig
sehr gute Idee."

„Gibt es eine Dachorga
sation der europäisch

Würtz Ádám

4 rajza illusztrálja a Somogy e számát.

1.) Szőlőhegyi pieta (belső borítón)
2.) Tihanyi rege (32. l-on)
3.) Szőlőhegyek csendje (57. l-on)
4.) Ufók a Badacsony felett. (112. l.-on)

Somogy, 1988. 3. sz.

WÜRTZ Ádám

Világosság

A TARTALOMBÓL

Kelemen János:
Hegel és a történeti metodológia

Kontler László:
Hobbes és a társadalom politikuma

Tóth Tamás:
A polgári átalakulás

Gergely András:
Kossuth jegyzetei 1847-ből

Balázs György:
Reformtervek a reformkorban

Papp Gábor:
Nemzettudat
a „reformer" Ausztriában

Pelle János:
Értelmiségi kalandorok
a XVIII. században

Gáthy Vera:
Az indiai erőszak természetrajzához

10

XXVII. ÉVFOLYAM • 1986 • OKTÓBER

Világosság

Materialista világnézeti folyóirat

Megjelenik havonként

●

Főszerkesztő:

Lukács József

Főszerkesztő-helyettes:

Koroknai Zsuzsa

●

Szerkesztőség:

Budapest
VIII., Gyulai Pál utca 14. 1431
Telefon: 137-660, 343-100

●

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. 1959
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Till Imre vezérigazgató

●

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. sz. 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra

●

Előfizetési díj fél évre 78,— Ft
egész évre 156,— Ft

86—4021. Szikra Lapnyomda, Budapest
A szöveg fényszedéssel készült
Rotációs ofszetnyomás
Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató

INDEX: 25 871
ISSN 0505-5849

TARTALOM

601 Hegel és a történeti metodológia ● *Kelemen János*
I. Hegel a történetírás fajairól

A politikaelmélet történetéből

611 Thomas Hobbes és a társadalom politikuma
Kontler László

Reformok és forradalmak

621 A polgári átalakulás ● *Tóth Tamás*
II. Franciaország

Reformkor — reformgondolat

629 A radikális reform stratégiája ● *Gergely András*
Kossuth jegyzetei 1847-ből

633 Kossuth vázlata a közelgő országgyűlés feladatairól

635 Jog vagy kegy ● *Balázs György*
Reformtervek a reformkorban

Tükör

642 A kiállított és a megélt történelem ● *Papp Gábor*
Nemzettudat a „reformer" Ausztriában

Történelem és társadalom

649 Értelmiségi kalandorok és kalandor értelmiségiek a XVIII. században ● *Pelle János*

Emberi szó

658 *Benjámin László* Halál utáni arcod

Tájékozódás

659 Falak Ahmedábádban ● *Gáthy Vera*
Adalékok az erőszak természetrajzához

Emlékezés

664 Hermann István
1925—1986

A címlapon és a hátsó borítón *Würtz Ádám* grafikái

Világosság

Ára: 13,— Ft

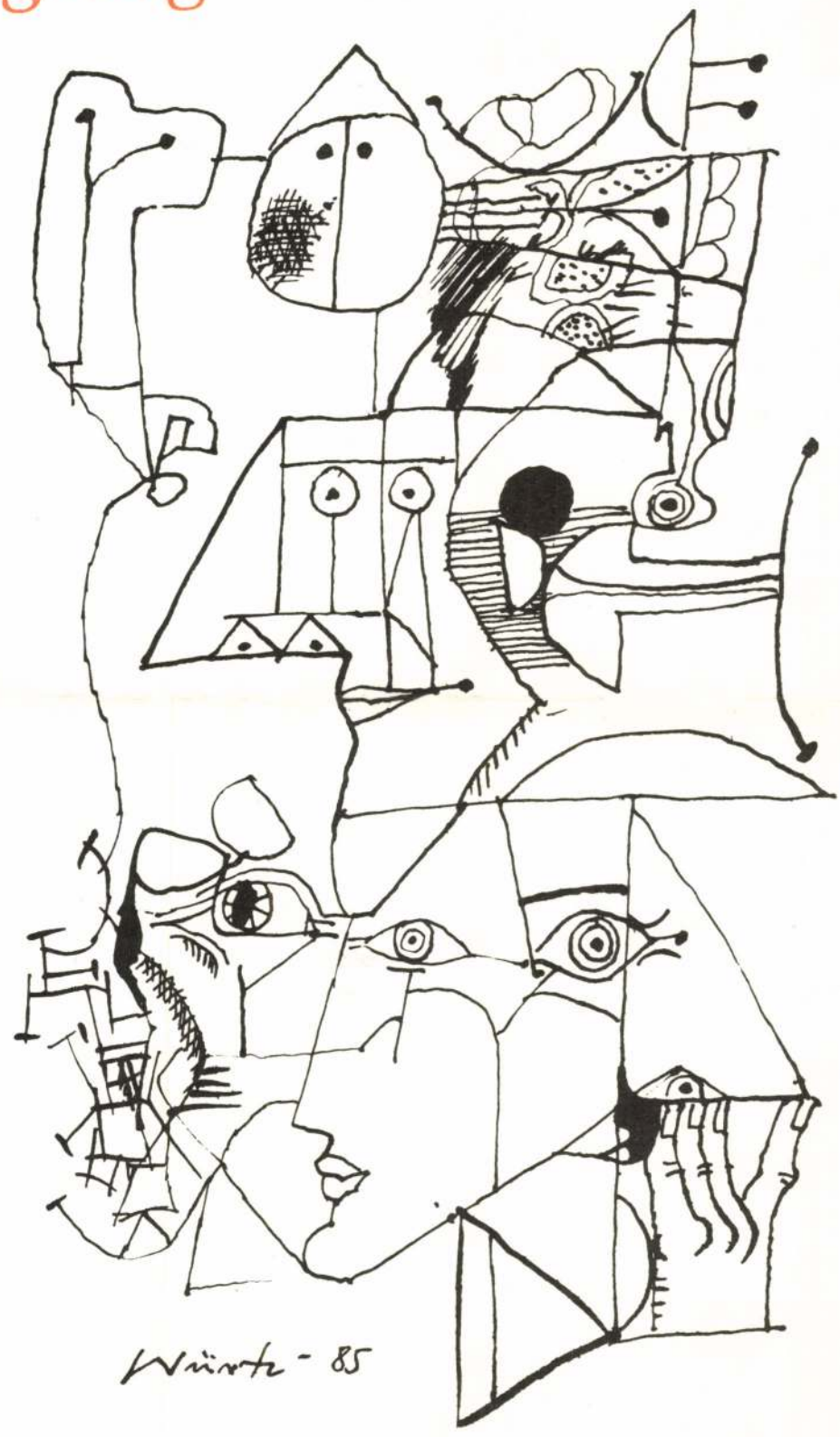

CONTENTS

601 Hegel and the Historical Methodology I.
János Kelemen

611 Thomas Hobbes and the Polity of the Society ● *László Kontler*

621 Bourgeois Transformation. II. France
Tamás Tóth

629 The Strategy of the Radical Reform
András Gergely

633 Kossuth's Sketch of the Agenda of the Oncoming Parliament

635 Reform Plans in the Reform Age
György Balázs

642 National Identity in the "Reformer" Austria ● *Gábor Papp*

649 Intellectual Adventurers — Adventurous Intellectuals in the 18th century ● *János Pelle*

659 Some Features of Violence in India
Vera Gáthy

664 István Hermann 1925—1986

СОДЕРЖАНИЕ

601 Гегель и историческая методология
Янош Келемен

611 Томас Гоббс и политический аспект общества ● *Ласло Контлер*

621 Буржуазное преобразование. ч. 2-я. Франция ● *Тамаш Тот*

629 Стратегия радикального реформа
Андраш Гергей

633 Эскиз Кошута о задачах предстоящего государственного собрания

635 Планы реформ в эпоху реформ
Дьердь Балаж

642 Сознание нации в »реформаторской« Австрии ● *Габор Пап*

649 Интеллигенты-авантюристы в 18. веке ● *Янош Пелле*

659 К природе индийского насилия
Вера Гати

664 Иштван Херман 1925—1986

Szerkesztőbizottság:
Ádám György,
Balló István,
Bence László,
Benkő Károly,
Koroknai Zsuzsa
(főszerkesztő-helyettes),
Lukács József (főszerkesztő),
Munkácsy Gyula,
Zoltai Dénes

E SZÁMUNK SZERZŐI

Kelemen János, a tudomány doktora, egyetemi tanár, ELTE Bölcsészettudományi Kar ● *Kontler László* aspiráns, ELTE Bölcsészettudományi Kar ● *Tóth Tamás* tudományos munkatárs, MTA Filozófiai Intézet ● *Gergely András* kandidátus, egyetemi docens, ELTE Bölcsészettudományi Kar ● *Balázs György,* kandidátus, történész ● *Papp Gábor,* újságíró, a Népszabadság munkatársa ● *Pelle János,* szerkesztő, Kossuth Kiadó ● *Gáthy Vera,* tudományos főmunkatárs, MTA Szociológiai Kutatóintézet

Természetesen szerepet kap ebben a jelenségben az is, hogy az esszében, a publicisztikában még képi megfogalmazás esetén is közvetlenebbül vannak jelen a kor, a nemzet feszítő kérdései, s a válaszkísérletek is, mint a versben. Mi pedig a sietős kornak megfelelően türelmetlenek vagyunk. Türelmetlenül várjuk a szót, az írást, amely legalább a kérdéseinket bátran teszi fel — helyettünk is. Amikor nemcsak a jelenünk és a jövőnk, de a múltunk ügyében is tele vagyunk kételyekkel, akkor a végre szépen sorjázó, s olykor valóban kitűnő tudományos történelmi munkák mellett is torokszorító öröm egy-egy Csoóri-esszében vagy egy-egy pontos képben felismerni a saját sejtéseinket, a saját kételyeinket, s ráébredni arra, hogy itt meg itt még mindig van titok, s akadnak még fel nem tett kérdések is. Több Csoóri-esszé ezért lett kiemelkedő eseménye a magyar szellemi életnek az utóbbi években, s ugyanakkor olyan nagy vers, mint a *Hó emléke* vagy a *Tizedik este* és az *Elmaradt lázálom* kötetének több költeménye bár figyelmet ébresztett, meg is rendítette olvasóit, de a vers igazi esemény nem lett, az esszé igen. S erről aligha Csoóri tehet.

Még kevésbé arról, hogy hovatovább az is Csoórit keresi fel otthonában, akinek elkopott a cipője talpa, hogy ajánlana neki egy megbízható susztert. Megtisztelő lehet a népszerűség és a bizalomnak az a foka, amely naphosszat csörgeti Csoóri telefonját, percenként kokogtat az ajtaján, ontja a leveleket és a meghívókat, de fájdalmas az ínség, amely mindenáron messiásokat akar teremteni. Ne akarjuk ma sem lebeszélni a magyar írókat arról, hogy komoly közéleti szerepet vállaljanak, ez egyébként is eredménytelen lenne, különösen olyan egyéniségek esetén, mint Csoóri Sándor. De nagyon kívánatos lenne már, hogy ne örökös szerepcserékben és hiánybetegségekben vergődjünk, hogy amit a politikában, a hivatalban, vagy a suszternál kellene intézni, azt ne akarjuk mind elintézni az irodalomban, egy költő papírhalmokkal megrakott otthonában.

Furcsa hát ez a helyzet! A költő Csoóri Sándort versein át ismerte és szerette meg az ország, aztán a szociográfia, a Tudósítás a toronyból sikere, a filmforgatókönyvek, s a Kósa Ferenccel, Sára Sándorral közös munka korszaka, majd az esszé, a Németh László és Illyés Gyula nyomán megújított és újra felszabadított, gondolkodó és perlekedő, egyszerre intellektuális és metaforikus próza revelatív közéleti hatása, s végül a közélet mindennapjaiban véglegesen kimunkált autonóm személyiség sodrása, mint egy gyorsfelvonó, magasra repítette a költőt. De azt a kelleténél kevesebben veszik észre, hogy minden emeleten versek sorakoznak, s versekhez ér tekintetünk a torony tetején is, ha Csoóri útját figyelmes szemmel követjük. Mert az ország, magyarság sorsa, a politikai hatalom, a nemzet és a személyiség problémái vagy akár a folklór és a táncházak dolgai nemcsak az esszékben, a publicisztikában vagy a mindennapok kisebb-nagyobb küzdelmei során lesznek Csoóri középponti gondolataivá és indulataivá, ott vannak ezek a versek szöveteiben, idegszálaiban is, csak ott mélyebben és áttételesebben, a vers természetének megfelelően kevésbé programosan. Sőt, olykor csak a Csoóri-vers sajátos ritmusában, intonációjában.

Csoóri írja egy helyen: „Az aranybányászok — ha csak olvastam is róluk — mindig rokonszenvesebbek voltak, mint az ékszerészek." Azt hiszem, Csoóri leginkább verseiben aranybányász, holott a költők igen gyakran valóban inkább csak ékszerészek. A költő szándéka, bármely műnemben: költészetet adni — vagy visszaadni — a világnak. Természetes célja, hogy költői léte, munkálkodása révén a lombok visszaszálljanak a fákra, s hogy a galamboknak kedvük, s módjuk legyen újra röptükben maguk után húzni az esti harangszót abból a templomtoronyból, amelyet mégiscsak fel akarunk építeni itt, Magyarországon. A legutóbb megjelent gyűjteményes verseskötet címe: „Várakozás a tavaszban" talán éppen arra utal, hogy jönnie kell az alkalomnak, amely hozzásegít minket, hogy az Ady óhajtotta templomot felépítsük.

Ez lehetne a hiány betöltése, a hiányérzet igazi feloldása, és ilyen céllal lehet közösségi szolgálat ma is a költészet — mint ahogy az a Csoóri Sándoré.

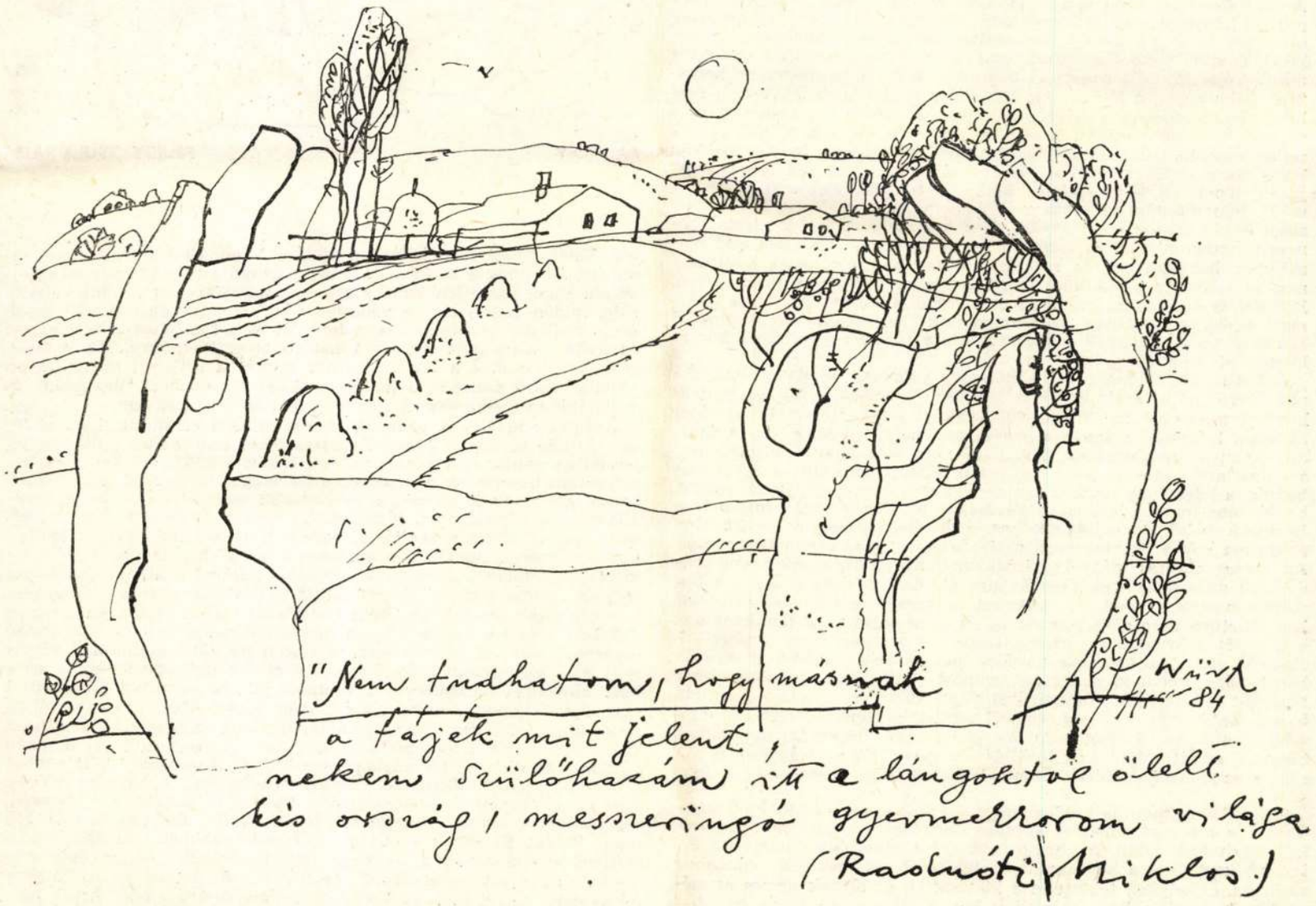

RADNÓTI-ILLUSZTRÁCIÓ

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

Belső szabadság

Radnóti Miklós születésének 75. évfordulóján

A Negyedik eclogában, a Költő és a Hang tragikus tapasztalatokra és még tragikusabb fenyegetésekre utaló dialógusában olvasható a megrendítő vallomás: *„Szabad szerettem volna lenni mindig / s örök kísértek végig az úton”*. Igen, Radnóti Miklós mindig a szabadság költője szeretett volna lenni, fiatal költőként ezért lázadt fel környezetének gondolkodása és életformája ellen, ezért kereste helyét hasonlóképpen lázadó szellemű fiatalok között, s ezért próbálta a szellem szabadságát legalább abban a szűkebb körben megvalósítani, amelyet alkotói munkája, költői műhelye megjelölt.

Ifjúságában a hazai „neobarokk” társadalom erkölcsi hipokrízise vette körül, ha lázadni akart, először is ezzel a képmutatással kellett szembeszállnia. Jelképes módon „vonult ki” a társadalomból: korai verseiben antik pásztornak öltözött, a természetben kereste a szabadságot, „naptestű szűzek, pásztorok és nyájak” között. Pogány imák, természetbűvölő zsoltárok, szeretkezéstől mámoros himnuszok fejezték ki függetlenségét, verseinek bukolikus természetképét nyugtalan vágyak szőtték át, Pán isten ősi nádsípján az avantgarde költészet izgatott dallamát szólaltatta meg. A pásztori idillt dinamikus élettel hozta mozgásba, akár „dinamikus idillnek”, „lázadó bukolikának” is nevezhetnénk azt a lázas, forrongó költői világot, amely a *Pogány köszöntő* és az *Újmódi pásztorok éneke* verseiben formát kapott.

Az ösztönös lázadásból a szegedi egyetemen és a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának közösségében szerzett tapasztalatok révén lett tudatos emberi magatartás, forradalmi érzés és világszemlélet. Radnóti Miklós tiltakozó és lázadó versei nyíltabban beszéltek, közvetlenebbül támadták a társadalomban felismert igazságtalanságokat. A *Lábadozó szél* verseiben, különösen az 1931 végén rendezett sajtóper eseményeire reagáló *Férfinapló* ciklusában új költői személyiség született: a lázadó után a forradalmár költő, aki tudatosan helyezkedik szembe társadalmi környezetével, s egy nagyszabású küzdelem résztvevőjének tudja magát. A bukolikus költő a természetben kereste a szabadságot, a forradalmi költő már a felelős cselekvésben. Szilárd meggyőződéssel vállalta osztályharcos feladatait, nemcsak művésznek tekintette magát, hanem mozgalmi embernek is, aki az önzetlen szolgálatban találja meg igazabb lehetőségeit. A forradalmár költő nemcsak saját nevében beszélt, egy társadalmi osztály szószólójaként lépett fel, a mozgalom kollektív tudatát fejezte ki. A költemény sem pusztán vallomás volt, hanem harci riadó is, a világnak szóló közösségi üzenet. Formája nem a bukolikus dal és elégia, hanem a mozgalmi vers és főként a kórus, amely többes szám első személyben hangzott fel, és nemcsak tolmácsolta a közösség akaratát, meg is szervezte ezt a közösséget. Ekkor, a harmincas évek elején, Radnóti is forradalmi riadókat és mozgalmi kórusokat írt, a gyarmati népek s általában az elnyomottak felszabadulását jövendölő hosszabb verse: az *Ének a négerről, aki a városba ment* ilyen kórusként is olvasható.

A forradalmi és mozgalmi költőszerep vállalása mindazonáltal csupán költői pályájának epizódja lehetett. A szegedi ifjúsági mozgalomban tapasztalt megtorlás, valamint az ellene folytatott sajtóper hatására le kellett számolnia merész történelmi reményeivel. A lázadó remények magaslatáról bizonyára nem volt könnyű eljutni arra a magaslatra, amelyen már egy másik szabadság épült: a belső szabadság, a lélek függetlensége, amely akkor is meg tudja őrizni magát, ha körötte minden emberi szabadságot elsodor a zajló történelem. Ennek a belső szabadságnak hosszú éveken keresztül az irodalmi életforma volt a kerete, maga az irodalom volt az otthona és záloga. Az önmegvalósítás igénye az irodalom köré épült, az élet rendjét és menetét az irodalom eszméje hatotta át. Az irodalom ebben a felfogásban normatív rendszert jelentett, a személyes üdvösség forrása lett, lehetővé tette a védekezést és az ellenszegülést, a humánus élet eszményét képviselte a barbár világban, a fasizmus fenyegetései között. Az irodalom fogalma morális hangoltságot kapott, a morális hangoltságú irodalom pedig életformává vált. Az irodalom többé nemcsak önkifejezést, mesterséget vagy művészi alkotást jelentett, hanem határozott erkölcsöt, emberi tartást, a humánus élet legfontosabb lehetőségét, Radnóti számára pedig szinte mindent: menedéket, hivatást, etikát, végül az ellenállás fegyverét. Ez a meggyőződés sugárzik az *Újhold*, a *Járkálj csak, halálraítélt* és a *Meredek út* verseiből.

Az irodalom morális küldetésének tudatában vállalta Radnóti Miklós azt a szerepet, amelyet korának terminológiája a „homo moralis” fogalmával jelölt. A „homo moralis” a klasszikus humanista erkölcsöt képviselte a kor általános züllésével és erkölcsi káoszával szemben. Őrhelynek tekintette a költészetet, amelynek nemes eszményeket, humanista hagyományokat kell hirdetnie. A „homo moralis” fogalma Babits Mihály alakjával és tevékenységével kapcsolódott össze. Babits maga is az irodalom erkölcsi felelősségét és küldetését tanította, és ennek a tanításnak a belső logikája révén jutott el az elkötelezetlen, független költő szerepétől a prófétasors elszánt vállalásáig, midőn felismerte „a vétkesek közt cinkos, aki néma” igazát. Mind nyíltabb állásfoglalása, a háborút és a fasizmust elítélő művei és nyilatkozatai nem maradtak hatástalanok Radnótira. Egyre közelebb került ahhoz a Babitshoz, aki immár a szellemi ellenállásban vállalt vezető szerepet, a költészet etikai hivatásának tudatában és vállalásában érezte eszmei rokonságukat és szövetségüket.

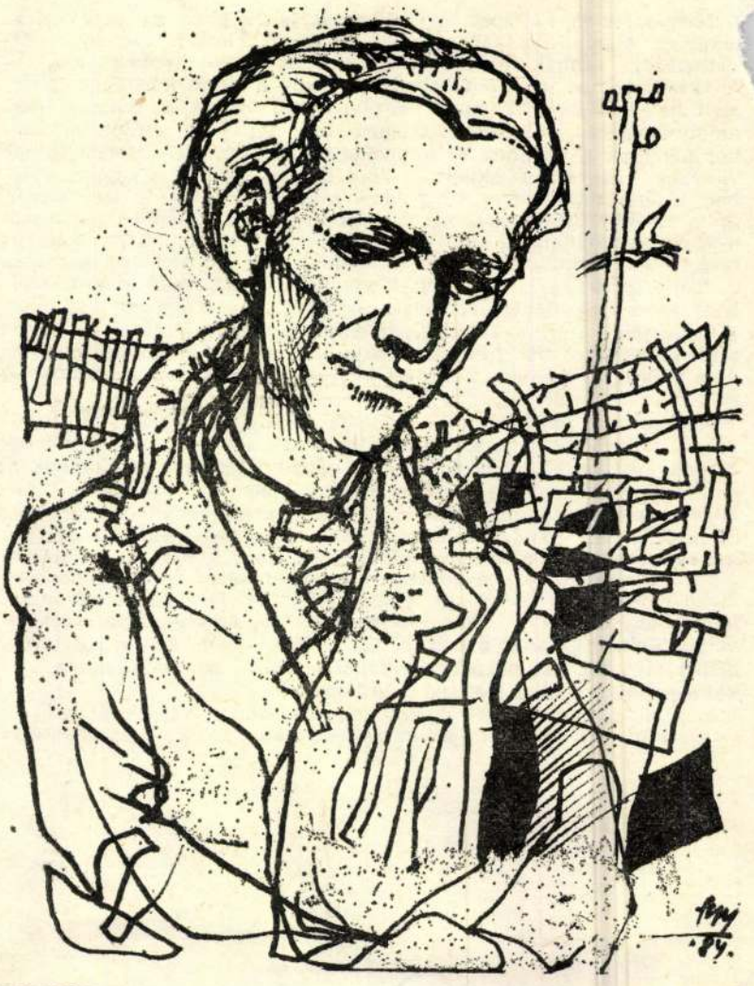

RADNÓTI FELEDY GYULA RAJZA

Radnóti ellenállását nemcsak Babits példája erősítette, hanem József Attiláé is, hiszen József Attila számára természetes küldetést jelentett az antifasiszta küzdelem. A szocialista költő, aki korán és határozottan ismerte fel a népfrontos összefogás történelmi jelentőségét, benső igényének és személyes feladatának tekintette a szellemi ellenállásban vállalt szerepet. József Attila nem a szellemi értékek védelmétől jutott el az ellenállásig, hanem a társadalmi forradalomtól; költői eszményét ennélfogva a „homo socialis”-ban találta meg. E fogalmat Kosztolányi „homo aestheticus” ideáljával vitatkozva határozta meg. A „homo socialis” József Attila szerint, szemben a „homo aestheticus”-szal, „érzi, hogy léte a társadalmi életbe, viszonyokba ereszti gyökereit”, és „azonosítani tudja magát a társadalmi létet szabályozó alapvető elvekkel”. Éppen ezért a szocialista költő számára ő képviseli „az ízlés forrásá”-t, az ő szociális elkötelezettsége jelenti a szellemi ellenállás mozgatóerejét. Radnóti Miklós ezzel az állásponttal csak egyetérthetett. Nemcsak azért, mert József Attila-tanulmányában maga is azt méltatta, hogy a tanulmány hőse miként emelte „magas költészetté a politikai mondanivalót”, hanem azért is, mert ő maga szintén a társadalmi forradalom eszméitől és a mozgalmi költészetből érkezett a szellemi ellenállás tudatos vállalásához. A harmincas évek közepe már ennek az ellenállásnak a történelmi igényét, sőt kényszerét alakította ki; ezt ismerte fel József Attila, Radnóti Miklós, sőt maga Babits. És ennek a történelmi kényszerűségnek: az antifasiszta szellemi ellenállásnak a feltételei között közeledett egymáshoz eszmeileg és személyileg egyaránt József Attila és Babits, illetve ismerte fel a maga helyét Radnóti kettejük mellett, őrizve József Attila költői példáját és vállalva Babitsét.

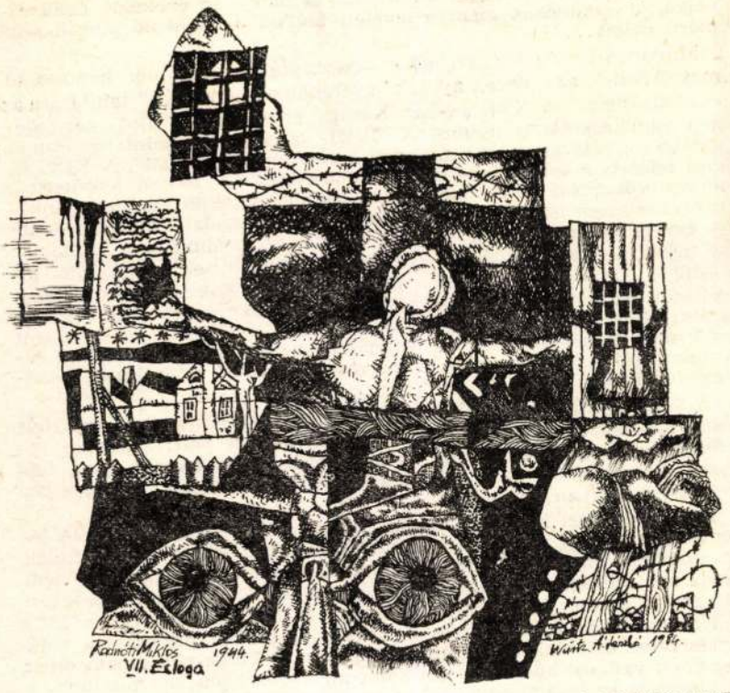

RADNÓTI: VII. ECLOGA **WÜRTZ Á. LÁSZLÓ RAJZA**

nek feladatát pedig vagy elfelejtették vagy nagyon homályosan magyarázták. A csuvas panteon istenei — írja Magnyickij — 15-félék voltak. Pl. A Méhekért való imádságokban — mondja az etnográfus — a csuvasok 9 istenségből álló csoporthoz fordultak, hét másik esetben pedig 12 és 14 istenből álló csoportot említ a szerző.

Konsztantyin Ivanov, a csuvas irodalom klasszikusa (akiről még részletesen fogok beszélni) jegyezte fel a Felső Csoport isteneit, akiknek többségéről említés esik az antológiában szereplő „Imádság az Áldozati Sör ünnepén"-ben, melyet én rekonstruáltam V. Magnyickij utalás alapján (l. a szövegben az első 8 megszólítást).

A csuvas istenek panteonját Tura vezeti, a főisten. A csuvas Turát szemantikailag azonosítják az altáji Tengrivel (= ég, az Ég Istene) Tura nem avatkozott bele közvetlenül az emberek dolgába, inkább más isteneket hívott segítségül: Kebét, az emberi nem sorsának látnokát; Pjulehát, aki szerencse és szerencsétlenség felett döntött; Pigambarát, aki a lelki értékeket osztotta szét és aki prófétai látomásait elárulta a papoknak és jósoknak (jumozoknak). (Pigambara prometheusi funkcióját is feljegyezték — a „világmindenséget tűzzel ellátó" istenség is ő volt: K. Milkovics „A csuvasokról", Szt.-Pétervár, Északi archívum, 1927.)

A csuvas vallás különösen tiszteli a Földet, az Ama (anya) alakjában isteníti és szellemek egész családjával veszi körül (az olvasó mindezeket megtalálja a fent említett „Imádság az Áldozati Sör ünnepén"-ben.) A csuvasok fantáziája minden elismerést megérdemel, melyet a formák és az alakok sokfélesége terén tanúsítottak, létrehozva a Föld, Nap, Levegő, Tűz és Víz isteneit — l. pl. a Nap-Isten változatait, ugyancsak a fent említett imádságban.

A kisebb istenekhez tartoztak az emberek, a gabona, az állatok, a méhek stb. létrehozói és őrzői (pl. Gabona-Alapító, Virágok Szülője, Mezőket Ringató Lélek, Élőlények Alapja, Méhek Mozgásának Létrehozója).

A dualizmus, csakúgy, mint más vallásra, a csuvasok pogány vallására is jellemző volt: a jó istenekkel szemben állt a gonosz istenek és lelkek sajátságos csoportja, Sujttam vezetésével. Közülük a legfélelmetesebbek — Eszrel (a halál istene), Jereh (az emberekre betegséget hozó isten), Ilje (háziszellem) és Arzjum (erdei szellem).

Meg kell jegyezni, hogy sok csuvas isten és szellem neve — török, arab és perzsa eredetű (etimológiájukat csupán néhány esetben fogom megemlíteni), de az esetek többségében ez a közvetlen jelentésbeli kapcsolat elmosódott.

„A csuvas kultusz — a szellemek kultusza" — írja Gurij Komisszarov-Vander csuvas író-etnográfus („A Kazanyi Volga-vidék csuvasai"): „bálványaik nincsenek s azokat nem imádják, nem valószínű tehát, hogy valaha is imádták volna."

A csuvasok ősi vallásában az etnográfusok a Zoroaster-hit, a zsidó vallás és a sámánizmus nyomait vélik felfedezni.

Ami az utóbbit illeti, a csuvas vallást nem tarthatjuk a szó szűkebb értelmében vett sámánizmusnak. A csuvasok hitvilága nem egyes sámánokhoz hasonló kiválasztottak, „léleklátók" körül összpontosult, hanem az isteneknek és a különféle szellemeknek bemutatott faluközösségi (vagy családi-nemzetségi) áldozatok, de legfőképpen a kiremet körül.

A tudósok a kiremet terminust az arab karamat (= csoda) szóból származtatják. A csuvas mitológiában a kiremet a szellemeknek azt a csoportját jelenti, ahová a híres ősök és varázslók lelkei kerülnek haláluk után. Ugyancsak kiremeteknek nevezték azokat a szentélyeket, ahol az említett szellemeknek áldoztak. Majdnem minden csuvas falunak volt ilyen külön szentélye.

Közös áldozatokon és más vallási szertartásokon a nemzetségfők és a különös tiszteletben álló emberek felügyeltek, ők voltak, a szó általánosan elfogadott értelmében, a papok. Ennélfogva a csuvasoknál nincs egységes terminus a pap (áldozati szertartást végző ember) meghatározására — különböző helyeken különféleképpen nevezték őket: Áldozati oltár-Őrző (Kele Huzi), Ima-vezető (Kele Puze), Kiremet-Felügyelő (Kiremet Pahakan), Áldozati szertartás-Vezető (Csjuh Puze) stb.

A papokat a faluközösség nevezte ki, az általuk táplált bizalom és a következő kritériumok alapján: a vallási szertartások alapos ismerete, életbölcsesség és morális megbízhatóság. Néhány tudós állítása ellenére, a csuvas papok (orvosok, a rítusok ismerői, népmondák őrzői) mindennapi életükben megmaradtak egyszerű parasztoknak, de tekintélyüket megőrizték a csuvas társadalmi élet minden területén. Állításomban nem vagyok érdektelen, ugyanis édesanyám révén, falunk utolsó papjának (a Kiremet-Felügyelőnek) unokája vagyok. Fiatal koromtól kezdve, amennyire tudtam, kérdezősködtem, az elérhető könyveket böngésztem, hasonlítgattam a csuvas papokról fennmaradt véleményeket, adatokat. Habár a csuvas papság, Gurij Komisszarov-Vander szavai szerint, „nem volt igazi szervezet", a csuvas papoknak határozott feladataik voltak. Nem vádolhatjuk őket „parazitizmussal", „a tömegek félrevezetésével" stb., ahogy a különféle, igencsak felületes irodalom ír róluk, összekeverve a papok, jumozák és „közönséges" varázslók szerepkörét.

Ismeretes, hogy néha az áldozatok bemutatását a jumozok is elvégezték a faluközösség előtt. A csuvas jumoz (kuruzsló kétségbevonhatatlan medicine-man, látnok, jós és varázsló egy személyben) viszont egészen más helyet foglalt el a falusi társadalomban, mint a pap. A jumozok vitathatatlanul nagy hatást gyakoroltak a csuvas vallási életre (gyakran kérték tanácsukat rítus-kérdésekben), ugyanakkor a kollektív-vallási élet perifériáján maradtak, mágikus tevékenységük titokzatos és ijesztő szférájában.

Megjegyezzük még, hogy a csuvasoknál „közönséges" varázslók (tuhatmosok) is voltak, akiktől az emberek féltek és ellenségesen viseltettek irányukban (nyugodtan mondhatjuk, hogy ők csak a fekete mágia ismerői voltak, míg a csuvas papok és jumozok egyaránt ismerték a fehér és a fekete mágiát, s az emberek tisztelték őket).

Tudjuk, hogy nem minden varázsló — sámán. A csuvas jumozokról való adataink azt engedik feltételezni, hogy kuruzslásaikban, speciális mágikus cselekedeteikben, sacralis és tabuvá nyilvánított vacrászszövegeikben sámánikus vonások voltak jelen. A csuvas jun + oz (mesterség-képző) kétségtelenül az ojrot gam = sámán szónak felel meg.

Érdemes figyelembe venni kortársaink, fiatal csuvas kutatóink javaslatát — a csuvas pogány vallást kirenetizmusnak nevezni.

Meg kell jegyezni, hogy a csuvas vallásban fellelhető sámánikus vonások az évszázadok folyamán elhomályosultak, a jumozok „ekszták-zisának technikája" mind primitívebb lett (látszólagos megnyilvánulásaiban).

Mint már említettem, a csuvas hitvilág a (közös és egyéni) áldozatbemutatások köré összpontosult. A földműveléssel kapcsolatos legnagyobb áldozati szertartások: Új Csjuge (Mezei Áldozati Szertartás), Szjumor Csjuge (Imádság Esőért), Szora Csjuge (A Sör Hálaadó Feláldozása bő termésért, imádság a földi életet irányító istenhez). Áldozatokat otthon is mutattak be; a szertartási teendőket ilyenkor a családfő látta el.

Az áldozatok bemutatásán kívül a csuvasoknak más ünnepeik is voltak: Szurhuri (a fiatalok téli ünnepe; jó termésért az állatszaporulatért könyörögtek), Kalom (a Legfelső Tura tiszteletére rendezett több napos tavaszi ünnep; a halottakról való össznépi megemlékezés; az ünnep utolsó napjaiban rendezték a Szerent, a gonosz szellemek elűzésének szertartását), Szimek (a tavaszi virágfakadás ünnepe, közös halotti megemlékezések rendezése a temetőben), Szinze (a Föld Terhességének ünnepe, amikor tilos volt a Földet háborgatni, mezítláb járni, mezőgazdasági munkákat végezni, követ fejteni) és Juba (közös őszi halotti torok).

A csuvas hitvilágban a szellemek kultusza mellett nagy jelentősége volt az ősök kultuszának is. Antológiánkban megjelent Nyikifor Oholnyikov költői alkotása, a „Lakornák", mely kitűnő példája az ősök kultusz megnyilvánulásának, az „élők és holtak" megbonthatatlan szövetsége mély átérzésének bemutatása révén. (A szöveg humanizmusa Nyikolaj Fjodorov orosz gondolkodóra emlékeztet, aki az „apa-teremtés" szóval filozófiájának központi gondolatára, a halott apák fiaik által való feltámadására utal.)

A csuvas vallási szertartások sejtetni engedik a régi csuvasok világról alkotott elképzeléseit: ezek a régi emberek közel álltak a

„természet titkaihoz, amelyek nem voltak előttük annyira rejtve, mint most előttünk" (Hakov Beme szavai). Antológiámba bevettem V. Magnyickij „A Föld elrablása" szertartásának megható és jellemző leírását is.

Befejezve a csuvasok pogány vallása terén tett rövid kirándulásunkat, megemlítek még egy nagyon régi szertartást, a Her agit, ami Lányok szántóföldjét jelent. *A felnőtt lányokat* eke elé fogták, akik a nagy éjszakai csöndben kibontott hajjal (amikor minden „emberi" elhalt), barázdát szántottak a falu határában (kb. 2—3 km-re a falutól). Senkit nem engedhettek át ilyenkor az úton, s ha valaki mégis meg akarta próbálni, azt a lányok berkenyevesszővel jól elverték (a berkenyének mágikus erőt tulajdonítottak). A szertartás befejeztével tölgyhasabból tüzet raktak, tojást főztek és széthordták a tüzet a házakba. A Her agit a múlt század 80-as éveiben elfelejtették. Így a kutatók feladata lett értelmén gondolkodni: a fertőző betegségek távoltartására rajzolták a mágikus kört a falu körül? Vagy — nemcsak ezért, hanem a matriarchátushoz való „szimbolikus visszatérésként", amikor a földet még nők művelték?...

3.

A Kazanyi Kánság, miután a XVI. sz.-ban a hatalmas Török Birodalom vazallusa lett, komoly veszélyt kezdett jelenteni az Orosz Államra nézve. Az oroszok és a kazanyi csapatok közötti, több mint 100 évig tartó hadmozdulatok csuvas területen folytak. Subushart (Csebokszarit) 1469-ben alapították. Később ez a város lett a csuvasok fővárosa. 1551-ben csuvas és mari küldöttek keresték fel Moszkvában Iván cárt azzal a kéréssel, hogy vegye fel őket az Orosz Államba és hogy „könnyítsen az uralkodó a természetbeni adókon". 1551 tehát fontos dátummá vált a csuvas nép életében: örökre összekötötte sorsát Oroszországéval. Kazany bevételénél, 1555-ben, az orosz hadseregben csuvas csapatok is harcoltak. Ettől kezdve a csuvas nép életének fontosabb változásai elválaszthatatlanul egybeforrtak az orosz nép és az Orosz Állam történetének eseményeivel. Ezeket az eseményeket jól ismerjük mindannyian, ezért részletesen nem térek ki rájuk. (Csupán annyit szeretnék megjegyezni, hogy a csuvasok általános részvétele Sztyepan Razin és Jemeljan Pugacsov felkelésében érezhető hatást gyakorolt a csuvas népköltészetre is.) A csuvasok gazdasági-szociális helyzete a cári Oroszországban, a „népek börtönében", semmiben sem különbözött a többi „idegen ajkú" nép helyzetétől. De figyelemre méltó az a tény, hogy Csuvasország lakosságának 4/5-ét az ún. „állami parasztok" tették ki, akik saját gazdaságot vezethettek, az erdők, legelők és halastavak pedig közös használatban voltak. Az állami kincstárnak adót fizettek. A csuvasok többsége tehát nem ismerte a földesúri jobbágyrendszert. Viszont az orosz katonák, csinovnyikok, egyházi hatóságok és kupecek-uzsorások kizsákmányolását annál inkább. Minderről meggyőzően tanúskodik Alekszandr Ragyiscsev orosz forradalmár író („Ezeket a szegény embereket lépten-nyomon becsapják, — minden lehető módon megszorítják őket.") és Alekszandr Herzen („a csendőrség és a csinovnyikok hihetetlen dolgokat művelnek ezekkel a szerencsétlenekkel").

Az Oroszországhoz való csatlakozás nagy jelentőséggel bírt a csuvas kultúra területén is. A Kazanyi Kánságban eltöltött évek a csuvasok fokozatos elmohamedánosításával, ennek következtében pedig az anyanyelv és szokások elkerülhetetlen elvesztésével fenyegetett; az oroszok révén megismert kereszténység elhárította ezt a veszélyt. A kereszténnyesített csuvas kultúrát, megőrizve alapvető érdekeit, be kellett vonni az európai civilizációba.

A hittérítés nagyon lassan, s mindenféle külső beavatkozás nélkül ment végbe. Ezért a pogány vallás is megmaradt. A XVIII. sz. 40-es éveiben kezdték csak el a csuvasokat katonai segítséggel keresztelni: az embereket csoportosan a folyókba és a tavakba kergették, ahol is tömegesen megkeresztelték őket.

(Ezzel kapcsolatban nagyon érdekes a következő. IV. Iván „Büntetőkönyvében" előírta az első kazanyi érseknek, Gurijnak, hogy „fenyegetéssel ne kereszteljen". Ehelyett „szelídséggel" hasson a nem orosz népekre, és nehogy „kegyetlenkedve beszéljen velük". Igen meglepő, hogy ezt éppen Rettegett Iván akarta.)

Az ún. „Újonnankereszteltek Hivatala", 10 éves működése alatt szinte minden csuvast elvonszolt a keresztvízig (a hivatalt a Volga vidékén hozták létre az idegen ajkúak megkeresztelésének irányítására). Századunk 30-as éveire a csuvasoknak már csak mintegy 2 százaléka maradt pogány. A lakosságnak ez a makacs és erős rétege a századok során kemény harcot vívott szertartásainak és szokásainak életben maradásáért. Lényegében azonban a megkeresztelt csuvasok sokáig megmaradtak mindennapi életükben pogányoknak, jól rejtve az idegen szem, a csinovnyikok üldözése, az orosz és csuvas klérus elől.

(„A csuvas dal a »szakadékok« éneke volt — írta 1928-ban Heveder Pavlov, a csuvas professzionista zene megalapítója —, ugyanis a dolgozó nép nehezen tűrte a fojtogató elnyomás viszontagságait, ezért még letelepedni is félt nyílt területen, nagy utak közelében. Mint a hajtóvadászattól üzött vad, sivár szakadékokban rejtőzködött. Akkoriban gúnyt űztek a csuvas nyelvből, dalaikon nevettek. Ezért a csuvasok idegenek előtt szégyelltek nyíltan és hangosan énekelni. Csak éjszaka, a szakadékok mentén lehetett hallani az ünneplő lányok szomorú dalait...")

Miután a Közép-Volga-vidéket Oroszországhoz csatolták, hamarosan megtörténtek az „idegen ajkúak" gyerekeinek „civilizált" tanítására az első kísérletek. A XVI. sz.-ban Kazany érseke, szent Gurij két „idegen ajkú" iskolát is nyitott. A XVIII. sz.-ban több mint 500 csuvas gyerek végezte el az ún. „újonnan kereszteltek iskoláját". A XIX. sz. első felében a csuvas gyerekek számára kb. 60 iskolát létesítettek, ahová erőszakkal vitték őket tanulni és ahol teljesen mellőzték anyanyelvüket, szokásaikat. „Egyáltalán nem lehet csodálkozni azon — írja egy csuvas etnográfus —, hogy a csuvasok semmit nem sajnáltak: se pénzt, se kenyeret, hogy gyerekeiket megmentsék az iskolába járástól... Erre csak egy mód volt — a szökés. Sok „iskolás" heteket rejtőzött az erdőben, szakadékokban. De a szökevényeket kerestették, s akit elfogtak, visszavitték az iskolába... Ilyen körülmények között csak nagyon kevesen lettek írástudók, s a helyi szervek központi hivatalokba írt jelentéseikben a csuvas gyerekeket ostobáknak, tehetségteleneknek titulálták.

A kormánykörök és a klérus viszonya a Volga-vidék megkeresztelt népeihez nagyon egyértelmű és sajátosan logikus volt: „Krisztus révén testvéreinkké lettek, úgy is kell tehát velük bánni", azaz, teljesen eloroszosítani őket. A gyors eloroszosodás útjait és módjait rendkívül aktívan keresték.

1864-ben a cári kormány kiadta „Az alapfokú iskolákról" szóló jelentését, melyben az egyházi-missziós iskolákon kívül világi iskolák megindítását javasolja. Hosszas polemizálás után a Volga-vidék nem orosz nemzetiségű népeinek felvilágosítása céljából felsőbb körökben elfogadták az ún. „Ilminszkij-szisztémát". N. I. Ilminszkij (1822—1891.) a Kazanyi Papi Akadémia és a Kazanyi Egyetem professzora volt, neves orosz orientalista. Véleménye szerint a Volga-vidék nem orosz népeinek vallásos-kulturális nevelését anyanyelvükön kell folytatni, s olyanoknak az irányításával, akik az adott népből származnak. Nyikolaj Ilminszkij elveiből logikusan következik, hogy feltétlenül és rövid időn belül írásbeliséget és irodalmat kell létrehozni a Volga menti népek anyanyelvén. Ilminszkij rendszere állandó és éles kritikának volt kitéve az egyház, az orosz provinciális földesurak és az intelligencia többségének részéről. „De a sors különös iróniája folytán — írja D. P. Petrov-Juman csuvas történész —, ez a maga idejében progresszív nézet a reakció oly tartós pillérének tetszését nyerte el, mint Pobedonoszcev... és fél évszázadon keresztül hivatalos támogatást kapott." 1870-ben iktatták törvénybe Ilminszkij rendszerét, mint a Közoktatásügyi Minisztérium speciális szabályzatát. Három évvel előbb alapította meg Ilminszkij Kazanyban a „Szentéletű Gurij Társulata" nevű szervezetét, ezen belül pedig Fordító Bizottságot hozott létre főleg egyházi-morális könyvek csuvas nyelvű kiadására.

(Még jó száz évnek kell eltelni ahhoz, hogy Ilminszkij és munkássága iránt tanúsított támadó-ingerült hangnemet felváltsa egy tartózkodóbb és tisztelettudóbb.)

Az említett rendszer „kétélű fegyvernek" bizonyult. Egyrészt, a keresztény alapokra épített kulturális fejlődés mindjobban közelítette a csuvasokat az oroszokhoz. Másrészt viszont, a kereszténység, az európai világnézet alapjainak megértése (amely anyanyelven, idegen nyelvből fordított könyvek alakjában jutott el a csuvasokhoz) a csuvas irodalmi nyelv normalizálásához, a nép ősi etikai-esztétikai értékein alapuló saját irodalom kialakulásához vezetett.

A csuvasok felvilágosítása igazi nemzeti üggyé, csuvas üggyé vált, különösen Ivan Jakovlevics Jakovlev, az orosz-csuvas történelem kiemelkedő alakjának személyében. („Rendkívüli hős lélek volt ez az ember", — mondta róla 1921-ben Lenin, aki gyerekkorától ismerte a „csuvas kultúra fejedelmét", ugyanis Uljanovék és Jakovlevék hosszú évekig barátkoztak egymással Szimbirszkben.) Jakovlev Ilminszkij tanítványának vallotta magát. Iván Jakovlev odaadó, önzetlen munkájának eredményeképpen alapították 1868-ban a Szimbirszki Csuvas Iskolát, amit joggal nevezhetünk az első igazi Csuvas Egyetemnek.

De nézzük meg alaposabban, mi is történt az „Ilminszkij-szisztéma" Iván Jakovlev tevékenysége előtti teljes egy évszázad alatt.

„Eljön majd az idő, mikor iskoláink lesznek, megjelennek a csuvas nyelv első orosz tudósai, az első csuvas értelmiségiek — néhány tíz ember... S e munka gyümölcseként majd eljönnek hozzánk azok is, akikért létrejött az »értelmes, jó és örök« harcosainak hősiessége, ha lassan is, alig hallható léptekkel, mint ahogy a csuvasok közleked-nek, de eljönnek..."

„30 éves lehettem — írja visszaemlékezéseiben Iván Jakovlev —, mikor az egyik nyáron Szimbirszktől kb. 50 versztára átutazóban voltam egy faluban. Véletlenül szemtanúja lehettem egy csuvas körtáncnak; titokban figyeltem őket este 11 órától hajnali 3-ig egy szélmalom mögül. A fiatalok, legények és lányok, hét sorban álltak (az egyik nagyobb volt, a másik kisebb) és dallamos, lelkes énekszóval haladtak előre, keresztezték egymást, majd visszatértek és újból két sorban lépdeltek. Az ének csodálatos volt, mozdulataik elegánsak. Eszembe jutott gyermekkorom, s nem tudtam könnyek nélkül végignézni. Elutaztam, nem várva meg a mulatság végét sem..."

gerontofil! Vénemberszerető! S ha te anyja lehetsz egy aggastyánnak, akkor ő fiatalabbnak érzi magát nálad... érted? Van benned valami anyag, ami delejezi az öregeket. Valami szolgálatkész anyag. Ez az öreg favágó is... lehet, hallgatódzik. Figyeli az ágy recsegését, a szerelem zajait... De figyelheti! És a suttogásokat is... hiszen hangosan beszélünk. S ha úgy érzem, valaki figyel... megdermedek... mintha jeges víz ömlene az ágyékomra... S az utóbbi időben mindig figyel valaki... Ha más nem — az isten. A te istened.

IBOLYA: *(kis csend után)* Nem tudlak már jobban ápolni, Georg. És nem is foglak. *(Suttog.)*

GEORG: De bezzeg az öregeket tudod! Ki fogom ölni belőled *a demokrata nőt*, aki az öregeknek is juttat valamit... egy mosolyt... egy szót... Ki! E világon mindenki kéjleső! Kukkol az isten maga is! Majd az lesz neked is elég, ami nekem. Neked se kell majd több, mint nekem. Együtt félünk a világtól és egymás vacogását vigaszként halljuk. Csakis azért fogjuk szeretni egymást, mert senki nem tud olyan jól együtt félni, mint mi... így lesz... *és meghalunk*...

(Csend.)

IBOLYA: Élni akarok! *(Kis szünet.)* És aludni... Élni és aludni... Aztán gyermekeket... sok gyermeket... És én elalszom, de a gyermekeim ébren. A gyermek elalszik, de én még ébren.... Így felváltva... és boldogan. *(Kis csend.)*

GEORG: Tudod, mit mondott a vén cinikus Ulrik, amikor megtudta, hogy szerelmi házasság elébe nézünk... Azt mondta: ő azért nem nősült soha, mert érdekből nem akart... *a szerelmi házasság baja pedig az, hogy amelyik hamarabb meghal, szerencsétlenné teszi a másikat*... Ha te meghalnál... el tudnád viselni a gondolatot, hogy *én élek*... és *nélküled*... No ugye. Hát én hogy viseljem el? *(Ibolya sírásszerű sóhaja, majd kis csend.) (Georg már szunnyadozik, de fejét most felkapja. Kintről mintha valami zajt hallott volna. Talpra ugrik, mert közben valamikor leült. Szinte diplomata-simasággal.)* Feküdj le kedvesem. Neked van igazad. Mindenben neked. Ha mindenki egyaránt félne valami nagy felső, külső erőtől, ami ki tudja hol van... *talán egyszer... valóban szerethetnénk is egymást.* Valamennyien. Egyenlőséget a félelemben! Aludj. Zajt hallottam. És nem vagyok gyáva... *(Elfújja a lámpát.)* Aludj. *(Kibotorkál, a bal oldali ajtó felé. Valahonnan egy istállólámpa kerül kezébe. Meggyújtja. Lent szintén valami fény a lépcső alatt, mögött. Georg lerohan a lépcsőn, zajok. Már a lépcső aljánál vannak. Kódor kezében kisebb lámpás.)*

GEORG: Maga az? Honnan ez a fegyver? *(Halkan beszélnek. Ibolya, akinek csak szeme világított a sötétben, s felemelkedve izgatottan figyelt, most kiugrik az ágyból. Az ajtóhoz lép, hirtelen kinyitja. Hálóingben van. Az egyik lámpa fénye rajta.)* Menj be! Nem hallod? Mit mutogatod a... *(Elharapja. Ibolya megdermed.)*

KÓDOR: Ne bántsa... úgyse nézek oda...

GEORG: *(szinte kiáltva)* Menj be te... *(Ismét elakasztja saját szavát.) (Ibolya halk zokogásban tör ki, beszalad, ágyba bújik, a takarót magára húzza. Hallatszik halkuló sírása. Azok kint feszülten állnak.)*

Azt kérdeztem... honnan a fegyver? *(Továbbra is halkan.)*

KÓDOR: Hadnagy úr.. én bementem a pincébe... mert a kutyaólban fáztam... S véletlenül...

GEORG: *(gúnyosan)* Véletlenül szerelte összse? *(Elveszi tőle)*

KÓDOR: Hát szét volt szerelve...? Honnan tetszik tudni?

GEORG: Höffer mondta.

KÓDOR: Lehet, de én így találtam. S megijedtem tőle...

GEORG: Höffer azt mondta, szét van szedve a vadorzó fegyvere... S a vadorzók visszajönnek a puskájukért... Mert saját kezűleg csinálják... ez is speciális... Serétes is lehet, meg golyós lövegű... Nem tudja, melyik vadorzóé ez a puska?

KÓDOR: Honnan tudnám, hadnagy úr. *(Nem néz rá.)*

GEORG: Tegyük föl, hogy a magáé.

KÓDOR: Miért volna enyém... mert épp a kezemben van? Találtam. Az utcán, ha egy krajcárt találok, az is kezemben van, pedig más vesztette el.

GEORG: A magáé. Tudom, hogy a magáé. Megtudta, hogy Höfferék elutaztak, s visszajött a puskáért.

KÓDOR: Hadnagy úr...

GEORG: Semmi hadnagy úr. Az ilyen fegyver duplán büntetendő. Először is lopás. Másodszor *fegyver*lopás, hiszen nincs vadászengedélye. Hétfőn elmegyek innen és feljelentem.

KÓDOR: *(nyögve)* Ilyesmit nem tehet.

GEORG: Lehet, hogy az életünkre akart törni. Kirabolni... Ledurrantani. *(Komor)* S hiába tagad maga. Nekem fognak hinni, nem magának.

(Kis csend.)

KÓDOR: *(majdnem nyögve)* Ezt nem teheti meg.

GEORG: Miért ne? *Az életemet védem.* A becsületemet. A feleségemét. Én nem szeretem a fegyvereket, tatus. Nyugodt akarok lenni. Egészen nyugodt... Hétfőn feljelentem.

(Apró csend.)

KÓDOR: Az enyém volt a puska. Ne jelentsen fel... Csak ennyim van. Nincs már régen családom. Csak ennyim van.

GEORG: Tiltott fegyverkészítés. És még sajnáltatja is magát...

KÓDOR: Csak annyi vadat ejtek el, amenynyi nékem kell. Soha többet. Amiből megélek.

GEORG: Biztos a magáé volt? Nem a kocsisé?

KÓDOR: Már hogy lett volna a kocsisé?

GEORG: Nagyon sürgölődött körülöttünk.

KÓDOR: Az enyém volt, hadnagy úr. Isten engem úgy segéljen.

(Kis csend.)

GEORG: A kocsis azt mondta: egy vadorzó mindent megtesz, hogy a puskáját visszaszerezze.

(Apró szünet.)

KÓDOR: Én mindent megteszek.

GEORG: Vajon?

KÓDOR: Én mindent. Köpjön szembe, ha nem.

(Kis szünet.)

GEORG: Holnap reggel beszélünk róla. Hajnalban. Ha megtesz nekem egy szívességet... megkapja a puskát... a puskáját...

KÓDOR: Csak ne legyen...

GEORG: Mi?

KÓDOR: *Túl nagy* szívesség.

GEORG: Nem esik nehezére. Maga erős szívű ember... No, jó éjszakát...

(Felmegy a puskával, Kódor bámul utána, lassan lefelé megy. Georg belép, a lámpát úgy tartja, hogy Ibolya fel ne ébredjen. Nem látjuk hova, de eldugja a puskát. Bekulcsolja az ajtót. Félig levetkőzik. Az ágy mellé fekszik. A lámpát maga mellé teszi. Bámulja a mennyezetet. Halk ágyreccsenés.)

IBOLYA: *(párnába temetett fejét emeli):* Mondd meg, mit akarsz? Hisz a te ötleted volt, hogy idejöjjünk. Még annyi helyre mehettünk volna. Te épp ide akartál jönni. Alig ismerem Höfferéket. Miért nem mentünk a sajátunkba? A Bakonyba föl... ott legalább ismerősök vannak...

(Kis csend.)

GEORG: Höfferrel véletlenül találkoztam egy társaságban... Azóta mindig hív. Egyszer eleget akartam tenni... Höffer most doktorál erdészetből. Jó koponya. Ennyi az egész... Azt mondta... igazi vad vidék... Nem is akarom, hogy ismerjenek. *(Más hang.)* Szerinted az idősebbek hajlandók valami áldozatot hozni a fiatalokért?

IBOLYA *(halkan)* Nem értelek.

GEORG: Áldozatra... Amikor létfontosságú dolgokról van szó. A jövőről. Mert volt már, amikor apa áldozta fel a fiát, s fiú áldozta fel az apját... ifjú az időst, öreg a fiatalt... De most másról van szó... Arról, hogy ne legyen senki áldozat. Még te sem. Csak valami természetes átvészelés... átalvás... téli álom... Természetes... Ahogy a levelek sárgulni kezdenek. *(Kis csend.)* De a világ csakis azokra emlékezik, akik fiúkat áldozták fel, vagy akik tulajdon apjukat... A többi nyúlós szürkeség, akiket a feledés eltemet. De nekünk nem szabad meghalnunk soha.

IBOLYA: Össze akarsz törni? *(Szinte nyugodt.)*

GEORG: Ha egészben maradsz, más is megkíván. Az ép vázát bárki ellophatja. De a töredezettet otthagyják. Széttört cserepeidből senki sem tudja kiolvasni, milyen is volt a tested. Csak én.

IBOLYA: Mielőtt az ellenség elfoglalná területeinket, fel kell gyújtani az élelmiszerraktárakat... megölni vagy elhurcolni az állatokat... felrobbantani az összes hidakat... hogy ne tudjanak követni... és meg kell mérgezni a kutakat... hogy utánunk senki se olthassa szomját... Hogy az ellenség utánunk semmit ne használhasson semmire... Ezt te mondtad. *(Kis szünet.)* Most ez van?

GEORG: Hogy soha senki... ne használhasson semmire... *(Elfújja a lámpát.)*

IBOLYA: *(alig hallhatóan)* Istenem... vajon vétettem?

FÜGGÖNY

(Folytatjuk)

Elszakadás (részlet) Würtz Á. László 1983.

ELSZAKADÁS WÜRTZ Á. LÁSZLÓ RAJZA

MÁSODIK FELVONÁS

(Ugyanott. Reggel. Az erdő már ismerős hangjai. Egyre sűrűsödnek. A szín is világosodik. Ibolya az ágyban egyedül, háttal. Most kezd ébredezni. Úgy hiszi, Georg ott van.)
IBOLYA *(még kicsit álmosan maga elé):* Ugye te is kialudtad? Vasárnap van... holnap jön értünk Ulrik bácsi. Aztán ki tudja, mi lesz. *(Észreveszi, hogy Georg nincs ott. Felugrik, kinéz. Az asztalon a vázához támasztva cédula áll. Olvassa.)* „Az öreggel gombát szedni mentünk." Ó istenem! Így kell ezt Georg! *(Beszél hozzá, mintha jelen volna.)* Örvendjünk egymásnak. Amennyire tudunk. Kérlek, végy erőt magadon... Végy erőt... Hozzon ez a nap felvirradó derűt... a komor tegnapok után. Múljon el szívedről szorongás, szerelemféltés. Nyugodj meg, mint ezer és százezer fiatal katona, akik tudják, hogy menniük kell. Tudom, hogy a parancs embertelen. De ők vagy megnyugodnak a parancsban vagy fellázadnak. De te se megnyugodni, se fellázadni nem tudsz édes Georgom... nem tudsz. Várni foglak, érintetlen türelemmel. Hiszen eddig is... türelmes voltam... Múljék el tőled a kínzatás vágya. Ne tomboljon benned a gonosz... Isten adj erőt neki és nekem. Ámen...
(Besiet a fürdőszobába.)
(Bal oldalról halk beszéd, jön Georg és Kódor.)
GEORG: Most, hogy láttuk a terepet is... nem lesz nehéz.
KÓDOR: Magának nem... *(Hirtelen)* Kérem, hadnagy úr... hagyjon engem ki ebből... Én békében akarok élni magammal.
GEORG: Nincs visszaút, tatus. Magának kell a puska. És a szabadság. Nekem, nekünk — egyéb kell...
(Kis csend.)
KÓDOR: Bocsásson meg isten. Nékem és — magának.
GEORG: Nincs magában valami *biblikus* vér. hogy ilyen fensőbbséges? *(majd a tornácról a hegyek felé):* Guten Morgen! *(Visszhang.)* Hallja? Németül válaszolnak.
KÓDOR *(kis csend után):* Már hallottam.
GEORG: Hogy-hogy?
KÓDOR: Az este. Véletlenül. Amikor a pincébe készültem menni. Elég hangosan beszélt, nem?
GEORG *(rábámul):* No igen. De mit szól hozzá? Felvágtam a hegyek nyelvét, mint maga a szajkóét. És milyen okos hegyek. Majd még versekre is megtanítom őket... Nagyon okos hegyek...
KÓDOR: Inkább kétszínűek.
GEORG: Miért?
KÓDOR: Most maga németül beszél hozzájuk, s úgy tesznek, mintha megtanulták volna. De ahogy maga kiteszi innen a lábát, s megint mi szólunk hozzájuk, rögvest magyarul válaszolnak. Fölöslegesen tanítgatja őket.
GEORG: Egy nagy hódítás a világ, tatus. Maga is az állatot nem emberi nyelvre tanítja? *(Közben bekiabál az ajtón.)* Szívem ébredj, öltözz! Itt vagyunk. Gomba még nincs, de azért készíts egy kis reggelit. A tatus is velünk eszik. *(Becsukja.)* Ezért mondom: hódítás minden. Amikor az idomárok a vadállatokat mindenféle ugrásra tanítják. Amikor egy pesti leány a feleségünk lesz. *(Nem nyeglén, fanatikusan mondja.)* Vagy amikor Othello a velencei mór a gyönyörű fehér Desdemonát birtokolta... Vagy Antonius a barnabőrű, fenséges Cleopátrát... Egy népet uralt általa, egy egész fajt... vidéket... Egy speciális rangot... Ízt, színt, szagot, kultúrát... Igen, ki akarjuk ölni a másikból emlékeit. Hogy feledkezzék meg, kitől származik, honnan jön. Csakis hozzánk kötődjék! Legyen emlékezete ártatlan, mint a csecsemőé. Mint a tiszta tábla... a krétát mindig letörlik róla... minden új és új történelmi lecke után. *(Komolyan beszélt. Csak nagyon ritkán nyegle, s inkább gátlásosságból.)*
(Kis csend.)
KÓDOR: Azért csak látszik azon a kréta nyoma haloványan... meg a karcolások... *(Ezt csendesen.)*
GEORG: Persze, maga nem tudja ki volt Othello. Meg Antonius.
KÓDOR: Nem tudom, hadnagy úr. *(Csendesen ingatja fejét.)*
GEORG: Milyen impertinens az alázata! A jópofasága meg biztosan a megvetését leplezi... *(Méregeti.)*
(Nyílik a fürdőszobaajtó, kilép immár felöltözve Ibolya. A tornácra jön.)
IBOLYA: Jó reggelt Kódor bácsi. Nem eszünk itt a tornácon? Olyan gyönyörű délelőtt van.
KÓDOR: Kihozom én az asztalt.
IBOLYA: Én meg készítek valami harapnivalót. *(A konyhába indul.)*
GEORG *(izzadtságát törli):* Muszáj lezuhanyoznom... Azonnal jövök... *(Kódor egy asztalt hoz ki, nem a szobait. Georg a fürdőbe megy. Csobog a víz. Ibolya máris hozza egy tálcán a hideg reggelit: kolbász, sonka, csirkecomb...)*
IBOLYA: Hozom a kenyeret is...
KÓDOR: Nekem is volt ám egy lányom.
IBOLYA: *Volt?*
KÓDOR: Elment Bécsbe cselédnek... Úribb szóval szobalánynak. *(Nézi Ibolya arcát, a fiatalasszony mintha zavarba jönne.)*
IBOLYA: Hozom a kenyeret. *(Bemegy a konyhába. Máris jön vissza. Evőeszközöket is hoz. A férfi felugrik.)*
KÓDOR: De ez nem illik, hogy maga engem... én csak most gondolok erre, hogy maga engem... kínál... kiszolgál... *(Alig meri kimondani a szót.)*
IBOLYA *(elmosolyodik):* Ó én már rég polgárlány lettem. S maga különben is a vendégünk. Georg hívta meg. S ha ő hív meg valakit... az — *nem akárki. (Hangja különös.)*
KÓDOR *(elkomorodva):* Jó lett volna nekem ott lent is...
IBOLYA: Egyék csak. Ne várjon minket. *(Indulna.)*
KÓDOR: Bárónő. *(Hangja halk, de mégis olyan, amelyre hirtelen kell megállni. Újra nekiindulna, mintha nem neki szólna.)* Bárónő.
IBOLYA *(megfordul):* Hogy mondta?
KÓDOR: Ahogy kell. Ahogy illik. *(Nézi, Ibolya elkapja szemét.)*
IBOLYA: Ki maga tulajdonképpen?
KÓDOR: Nem a gyámapja, az bizonyos.
IBOLYA: Tudja, mióta nem mondták nékem, hogy bárónő?
KÓDOR: Elég baj az. Pedig azt mondani kell. *(Kis szünet.)*
IBOLYA: Szegény apámat nagyon szerették a parasztjai. Sokat beszélgettünk vélük. *(Szeme csillogni kezd.)* Anyám meg az öregaszszonyokkal. Mindig szót leltek. Közös volt az isten. A nyelvük, amivel imádkoztak. *(Kis csend.)* Honnan tudja, hogy bárónő vagyok?
KÓDOR: Magára van írva. *(Kicsi mosoly.)*
IBOLYA: Ne tréfáljon. Honnan tudta? *(Elkomolyodva.)* Tőle?
KÓDOR: Tőle is. De a kocsis is mesélte a faluban, mielőtt kiment volna az állomásra. Épp ott voltam a kocsmában.
IBOLYA: Igen, a mi bárónságunk... Az újgazdag polgárok váltig gúnyoltak érte... Tizenkét éves voltam, amikor Pestre költöztünk. Egyetlen házunk maradt a vagyonból... Az ipar ölte meg apámat... az ipar... a *tervek*... a *nagyok*... a *dicsők*...
KÓDOR: Az enyémet is.
IBOLYA *(kis szünet):* Ki volt az apja?
KÓDOR: Tiszt. A szabadságharc leverése után elbújdokolt. Egyszer hazaszökött anyámhoz, azután születtem én... Őrnagy volt... mesterségére nézve uradalmi fővadász. Tanult erdész. Aztán én már csak paraszt lehettem. S ezermester... Én ezt nem szoktam elmondani senkinek. De maga csak ne rejtse véka alá, hogy kicsoda. A régi festők épp ilyennek ábrázolták a magyar bárólányokat... Épp ilyen... szépnek. Gyönyörűnek. *(Bólogat.)* Legfönnebb nem ilyen — *türelmesnek. (Kis csend.)*
IBOLYA *(rámered, apró feszültség):* Türelem... honnan szedi ezt?
KÓDOR: Bocsásson meg, nem így akartam mondani. Elszoktam a beszédtől — annyit voltam egyedül.
IBOLYA: Én is, látja... pedig én nem vagyok egészen magányos.
KÓDOR: Magányos? A maga nyomában seregek kelnének, ha itt járna közöttünk. Mint üstökös **után** a csóva, királynő után a méhek. Sok régi szép nagyasszonnyal találkoztam én már... *Jól* ösmertem őket... *(Némi sejtelem.)*
IBOLYA *(mosolyogva):* S hozzájuk képest én? *(Burkolt kíváncsiság.)*
G)WKegiö.,(j.Ezt
KÓDOR: Fölöttük áll... hát ne szégyellje a rangját. Semmiért.
IBOLYA *(halkan elneveti magát):* Ó Kódor bácsi! Azt hittem, csak a szajkókhoz ért! *(Kis csend.)*
KÓDOR: A lányom jutott eszembe. Az is szép lány volt. Igaz, csak parasztlány, de szép. Egészséges volt és tiszta... Hívtam haza Bécsből... Írtam néki, hogy van visszaút ide. *(Feláll, sóhajt.)* El kéne mennem innen...
IBOLYA: Nem evett semmit. *(Nyugtalan.)*
KÓDOR: Elment az étvágyam.
IBOLYA: Ha én megkérném... maradjon... tudja — mégis — nagyok ezek a hegyek. Az erdőben mindenféle történhet... Georg nem ismeri ezt a vidéket. A szokásokat...
KÓDOR *(kurtán):* Hát nem.
IBOLYA: Maradjon holnapig... nyugodtabb vagyok, ha maga itt van. Tudja...
KÓDOR *(közbevág):* Tudom.
IBOLYA *(rábámul):* Honnan?
KÓDOR: A férje nem szűkszavú ember. Vélem legalábbis... Meg aztán tegnap este hangokra ébredtem...
IBOLYA *(szégyennel és felindulással küszködve):* Ó Istenem...
KÓDOR: Sejtem, mi van maguk között... *(Kis csend.)*
IBOLYA: Marad holnapig? *(Közel lép hozzá.)* Maradjon.
KÓDOR *(a közelség szinte sérti, lép egyet oldalra):* Nem tudom, mi volna jobb. Én se vagyok ám olyan nyugodt, amilyennek látszom. Mert ugye itt ez a háború is... *(Elterelő mondat.)*
IBOLYA *(maga elé):* Ez a háború... nekem... valamit mégis tisztáz majd... szörnyűség. Nekem tán valami csendességet fog hozni. Szörnyű. Vétkezem... de mégis erre gondolok: nekem valami nyugalmat hoz.
KÓDOR *(kis szünet után):* Azzal, hogy ő... ő a frontra megy...?
(Ibolya nem válaszol, most kilép fölöltözve, megfésülködve Georg a fürdőszobából s amikor meglátja őket, a hirtelen csendben kicsit gunyorosan.)
GEORG: Mi az? Magyar összefogás? Evett már tatus?
KÓDOR: Ettem, köszönöm alássan.
GEORG: Kérlek, csinálj nekem egy szendvicset. Vágjál rá katonákat... katonákat... haha... *(Ibolya máris készíti)* Látja, így kell vágni a katonákat, így kell aprítani... Aztán indulunk, tatus.
KÓDOR: Hadnagy úr... Én mégis inkább elmennék. Azt hiszem, vihar lesz... a felhők... *(Az égre néz.)*
GEORG: Micsoda? Nem megígérte, hogy... megmutatja nékem az erdőt. Aztán meg gombát is szedünk.
KÓDOR *(hangsúlyosan):* Nem akarok azzal a vadorzóval találkozni, érti, nem akarok.
IBOLYA: Miféle vadorzó?
GEORG: Jobb, ha a csendőrök találkoznak azzal a vadorzóval? *(Kódorhoz.)*

(Folytatjuk)

mazochista, imádja ha kínozzák, s imádja ha kínoz... S lehet, hogy épp egy ismeretlen vidéket keresett, ahol...
ULRIK: Ahol?
HANSI: Ahol kereket oldhat.
ULRIK: Ugyan már, miért szökne meg?! *(Feszült, mint akinek legtitkosabb gondolatait a másik épp most fogalmazta meg.)*
HANSI: Mert 1914 szeptemberében vagyunk ... S Georg már láthatta az első vonatokat a sebesültekkel... hírt kapott az első halottakról is... köztük néhány ismerőse, barátja... pedig a háború úgyszólván el se kezdődött... Nem, ő nem akar a frontra menni. Alig egy esztendeje házas. A feleségét imádja. Az asszony szoknyája mellett szeretne maradni, és nem kíván hőssé lenni az osztrák—magyar monarchia háborújában. Pánikba esett. Ennyi nem elég?
(Kis csend.)
ULRIK: Ostobaság! Georgból jó katona lesz.
HANSI: Jó operetthuszár. Operetthadnagyocska.
ULRIK: Az se baj. Hiúságból is lehet valaki vakmerő. S te is tudhatod, hogy Georg *kimondottan agresszív alkat.*
HANSI: Hogyne... a nejével szemben. Még szadista is, ha kell. Esküszöm, szánom ezt az asszonykát.
ULRIK: Hallgass! A te sajnálatod a farkasé. Azt hiszed, nem vettem észre, hogy szemet vetettél a sógornődre. De, ha megtudom... *(Fenyegető.)*
HANSI: Légy nyugodt, tudom, mi a kötelességem. Én például a frontra is szívesen kimennék.
ULRIK: *(gúnyosan)* Mert van orvosi felmentésed. Meg aztán beléptél az ötödik ikszbe...
HANSI: Miért gúnyolódsz épp az én felmentésemmel? Csúfolódj az övével. *(Közben idegesen jön-megy, várja őket.)*
ULRIK: Neki nincs felmentése.
HANSI: De könyörgött, hogy szerezz neki. Csakhogy te hajthatatlan voltál.
ULRIK: *(mint aki nem akar tovább titokzatoskodni)* Hajthatatlan, és az is maradok. A von Stahl család becsületéről van szó. Családunkban Georg az egyetlen katonaköteles ember. Nem vonhatja ki magát. Minden ősünk katona volt. Én pedig ráadásul képviselő is vagyok, ha elfelejtetted volna...
HANSI: És főleg konzervgyáros. Ezt sem felejtettem el. És azt sem, hogy a von Stahl-cég a birodalmi hadsereg egyik legfőbb élelmiszer-szállítója.
ULRIK: Mit akarsz ezzel mondani?
HANSI: Csak annyit, hogy nagy port verne fel, ha épp a fő hadseregszállító család egyik tagja menekül a mundértól. A konkurrencia ezt nagyon felkapná és a sajtó is megszellőztetné... Lehet, cinikus vagyok, de nem ostoba. Te félsz.
ULRIK: *(gúny)*: Talán a sajtótól?
HANSI: Mástól is. Amikor Georgtól megtagadtad a közbenjárást, fenyegetődzött. Tán még öngyilkossággal is. És mivel Ibolyát nem akarja egyedül hagyni — ki tudja, miféle romantikus őrültség járhat a fejében. Ráadásul a hegyekbe jöttek. *Kettesben.* És sok gyanús alak... megértem az aggódásodat. *(Kis csend.)*
ULRIK *(elgondolkodva)* Igenis aggaszt, hogy Georg egy ilyen isten háta mögötti helyre jön, amikor ma szombat van és neki kedden jelentkeznie kell a hadtestjénél. Ezért jöttünk utána. Nehogy a boldog hét végén megfeledkezzék a kötelességéről a haza és a család...
HANSI: *(közbevág)* És a cég iránt.
ULRIK: Az is a családhoz tartozik. Meg kell értenie, hogy pánikkal, hisztériával nem lehet a szükséges és elkerülhetetlen háború ellen küzdeni. Sem önpusztító alkoholizmussal. *(Más hang.)* Különben sem tart sokáig.
HANSI: Mindig ezt mondjátok.
ULRIK: *(ellentmondást nem tűrően)* Nem fog sokáig tartani.
HANSI: Alig két hete kezdődött s ti máris a végéről beszéltek. Legalább a családban ne hazudjatok.
ULRIK: Hansi, fogd be a szád! *(Mint aki túl jól ismeri a másikat. Ez olykor metsző, máskor gunyoros-humoros szinezetet ád szövegeinek. De minden összeütközésük ellenére is érződik, nagyon is összetartanak, „egymáshoz valók" ők.)* Néha úgy beszélsz, mint egy igazi ellenség. Pedig te csak *fizetett ellenség* vagy Hansi, akit én finanszírozok. Ezt sose feledd el.
HANSI: Ilyesmit Georgnak nem mondanál. Mert nem is tűrné.
ULRIK: A szerepeid Hansi, a szerepeid. Néha a szájas, elkésett kamasz, aztán a duzzogó idősebbik bátyó, aki féltékeny az öccsére... s mindezt, miért? Remélem azért, hogy az összetartozás látszata így is fennmaradjon. Gyűlölködve is egymáshoz tartozunk, Hansi.
HANSI: Én nem gyűlöllek. Bizonyos értelemben még szeretlek is.
ULRIK: *Bizonyos értelemben...* próbálnál csak gyűlölni. Nem kifizetődő, Hansi. A szeretet többet hoz a konyhára. *(Szekérzörgés hallatszik.)* Ezek ők lesznek.
KOCSIS: *(hangja, nem messziről)* Hó, te, hóóó! Tessék várni hadnagy úr, majd én behordom a csomagokat.
GEORG: *(hangja)* De hisz ez az Ulrik automobilja. Csak tán nem gombát szedni jött? *(Gúny)*
HANSI: Ez a hang kell neked. *(Halkan.)*
ULRIK: Intrikus vagy Hansi, mint egy vénkisasszony. Mindig mondtam, hogy nősülj meg.
HANSI: Te voltál a példaképem. „Amíg Bécsben dizőzök vannak..." *(Mintha Ulrikot idézné.)*
(Megjelennek a frissen jöttek. Ibolya, Georg, a kocsis még késik.)
GEORG: Ulrik! Ahol csak a madárka jár, mi?
ULRIK: Talán előbb üdvözölnél. Ibolya... *(Kézcsók, majd megérinti a homlokát is. Ibolya halványan viszonozza.)*
HANSI: Ibolya! *(Ő is úgy cselekszik. A reagálás hasonló.)*

PSZT! EZ ÉN VAGYOK
WÜRTZ Á. LÁSZLÓ RAJZA

ULRIK: *(Georghoz)*: Fontos üzleti ügyben kell veled beszélnem, hadnagy úr. *(Ez a leleplezés Ibolya miatt van.)* Elvégre civilben mégiscsak cégünk üzletkötője volnál. Gyere sétáljunk egyet. *(Karon fogja s balfelé eltűnnek.)*
(Apró csend.)
IBOLYA: Valami baj van? *(Kissé feszült.)*
HANSI: Á, semmi. A nagybácsi tanácsai háború és béke esetére.
KOCSIS: *(hangja, Ulrikéknak mondja)*: Kifogom a lovakat, hadd legeljenek egy kicsit. *(Késéséért is magyarázkodva.)*
HANSI: *(a bölcset, érettet játssza)*: Végül is Ulriknak igaza van. A fronton Georg majd megedződik. Nem lehet a világgal szemben tehetetlenül állni .A tehetetlenség dühöt szül önmagunk iránt. *(Mint aki végig Georg és Ibolya feszült házasságáról beszél.)* S ezt környezetünkre zúdítjuk. Vájkálunk másokban és önmagunkban. Nem lehet örökös félelemben élni. Az ilyesmi lebénítja az akaraterőt. Még férfierőnket is megtépázza. Én is remélem, hogy Georg más emberként fog visszatérni. Maga pedig közben pihenhet, kivirulhat. Nem árt egy kis időtávolság... Gondolom, nehéz éve lehetett.
(Kis csend, Ibolya nem néz rá s nem válaszol.)
(A kocsis megjelenik két apróbb csomaggal.)
KOCSIS: Olyan szép kövér a fű. Csupa istenáldás. Jó napot kívánok. *(Ezt Hansi felé.)*
HANSI *(inkább mogorva)*: Jó napot. *(Nézik, amint a kocsis a lépcsőn felmegy.)*
IBOLYA: A kulcs magánál van?
KOCSIS: Nálam, instálom. *(Kinyitja.)*
IBOLYA: Tegye csak le a konyhában... *(A kocsis bemegy.)*
HANSI: Én megértem magát. Hiszen ezek intimitások... még egy rokon előtt se szívesen beszélünk róluk... Én mindenesetre nem szeretem a lesántult kutyát, amelyik a nyulat már nem tudja elfogni, de az ártatlan kisgyerek bokájába még mindig beleharap. Ez erkölcsi gesztus kérdése. S az a kutya lehet veszett is... és akkor — ismerjük a sorsát. *(Hangjában fenyegető árnyalat.)*
IBOLYA: Kiről beszél? *(Ijedt.)*
HANSI: Bizonyos... beteg emberekről.
IBOLYA: Ma mindenki beteg. Nézzen körül.
HANSI: Mégis... Maga *ápolni* akar valakit?
IBOLYA: Igen.
HANSI: Miért?
IBOLYA: Mert szeretem.
HANSI: Meddig?
IBOLYA: *Még* szeretem.
(Jön a kocsis.)
KOCSIS: Kezit csókolom, nincs valami törékeny holmi az apróbb csomagokban?
IBOLYA: Várjon. Az egyikben üvegek... Majd megmutatom. Bocsásson meg, Hansi. *(Mint akinek kapóra jön a távozás.)*
HANSI: Elkísérhetem?
(Közelről hangok.)
IBOLYA: Várja meg Ulrik bácsiékat. *(El.)*
(Jön Ulrik és Georg.)
HANSI: *(feléjük)* Ez rövid volt.
GEORG: Mint egy parancsolat.
ULRIK: *(Georghoz)* Hansi is lehozhatott volna benneteket.
GEORG: A nejem ragaszkodott a vonathoz... merthogy beszélgetni akart az emberekkel. *(Gúny.)* A szülőföld ízei... hiszen tudjátok.
ULRIK: Hansi, megbeszéltem Georggal, hogy hétfőn délelőtt értük jövünk. Nehogy valami zűr legyen a vonattal s lekéssenek...
HANSI: *(kurtán)* Felőlem.
(Megjelenik Ibolya, kezében aprócska csomag, mögötte a kocsis, aki felballag, szintén két kisebb csomaggal, bemegy. Az volt az érzésünk eddig is, hogy a kocsis nem siet.)
ULRIK: Ennek a kocsisnak nem sietős a dolga.
HANSI: A te szakmai szemed.
ULRIK: Kis csomagot visz sokszor, ahelyett,

hogy egyszer vinne sokat. Drága Ibolya, mi nem is zavarunk tovább.
IBOLYA: Nem esznek velünk? Igaz, hideg ételek...
ULRIK: Szépen megköszönjük, de nekem ma még Pesten van egy tárgyalásom. Amióta Bécsből eljöttem napi kettő-három. Pihenjenek jól. Ó, ha egyszer én is kipihenhetném magam. De hát akkor a tisztelt örököseim *(rájuk)* húznák a rövidebbet. Hansi, búcsúzz!
HANSI: Szervusz Georg. *(Kezet fognak, Georg nem néz bátyja szemébe, lazán löki oda kezét.)* Ibolya... *(Kezet csókol. Az öreg szintén. Eközben megy le a kocsis.)*
ULRIK: Tehát hétfőn. Georg, még egyszer: nem eszik olyan forrón azt a kását. Ibolya, megértés, nyugalom — mi van ennél fontosabb. Gyerünk, Hansi.
IBOLYA: Maradjanak még! *(Kiszakad belőle.)* Egyenek velünk!
GEORG: Ibolya! Ne állj útjába a nagy üzleteknek!
ULRIK: Hallotta! *(Int.)*
(Elsietnek. Ők ketten csak állnak. Ibolya megborzong, mint aki bánja, hogy elmentek. A kettesben maradás feszültsége. A motor fölberreg, távolodó zaj.)
GEORG Hansi... a róka. Két legyet egy csapásra... egyedüli örökös maradna és közben téged is...
IBOLYA: Kérlek, ne hergeld bele magad. *(Mint aki ismeri a folyamatot.)*
GEORG: Pedig logikus. Elsősorban a Hansi érdeke, hogy én a frontra menjek. S csak másodsorban az Ulriké. Ő csak a cégért s az elődök híréért *(gúny)* aggódik. De Hansi... *(Hirtelen vált.)* Tatus, sok csomag van még? Mire kell két napra ennyi celecula...? *(A kocsisra)* Ez meg hova tűnt?
(Jön lihegve a kocsis nagy bőrönddel.)
KOCSIS: A lovak bementek a sűrűbe. Kiáltani tetszett?
(Leteszi a csomagot.)
GEORG: Nem tudtam, hova tűnt.
KOCSIS: A lovakat kerestem. Pedig megbéklyóztam őket. A sűrű felé indultam s akkor... meg mertem volna esküdni, hogy egy embert látok .De eltűnt a szakadék felé vezető ösvényen...
GEORG: *(mintha feszülten)* Miféle embert?
KOCSIS: Lehet, az a vadorzó.
GEORG: Van itt vadorzó? *(Feszült.)*
KOCSIS: Akad egy-kettő.
IBOLYA: Mi az a vadorzó?
GEORG: Persze, a ti családotok már rég városi lett. A vadorzónak, kedvesem, vagyis orvvadásznak nincs engedélye, mégis tizedeli az állatokat.
KOCSIS: Veszélyes emberek, kezit csókolom. Amikor tilosban járnak s netán szorul a kapca az embert se igen kímélik. Höffer vadőr úr épp a múltkor csípett el egyet. Elvette a fegyverét, a gazfickó meg kereket oldott... Nem mesélte a hadnagy úrnak? *(Ártatlanul.)*
GEORG: *(zárkózott, kurtán)* Nem.
(A kocsis felviszi a csomagot.)
IBOLYA: Valóban, mintha Höffer mesélt volna valamit.
GEORG: *(kurtán-furcsán)* Semmiféle puskáról nem beszélt. *(Jön le a kocsis.)*
KOCSIS: Ezek a vadorzók mindenüket odaadnák az elkobzott puskájukért. Mert hát ugye ez könnyen nyomra vezetheti a hatóságot. Meg aztán abból élnek...
IBOLYA: A Höfferék kutyái hol vannak?
KOCSIS: Nálam az udvarban, instállom. Három agár és két véreb.
GEORG: Nem kell ide kutya.
KOCSIS: Valahányszor magával viszi Pestre az asszonyát, merthogy most áldott állapotban van, szóval a kutyákat mindig nálunk hagyja. Itt még megmérgeznék őket. Úgy bánik az a feleségével, mint a hímes tojással. Most is vitte magával, pedig hivatalos ügybe' ment... *(Most érezzük csak, hogy lassú mozgásának egyik oka: beszélgetni akar.)*
IBOLYA: *(mintha mellékesen, rámosolyog a kocsisra):* Ebből a nagy darab Höfferből ki se nézne az ember ekkora gyöngédséget. *(Tanulmányozza a házat.)*
KOCSIS: *(visszamosolyog)* Nagy szíve van annak. *(Lemegy.)*
GEORG: *(idegesen)* Minek annyit fecsegni? Tudod, hogy nem szeretem a bizalmaskodást. *(Idegesítette a mosoly.)*
IBOLYA: Egy év Bécs után jólesik egy kicsit magyarul beszélgetni.
GEORG: És mosolyogni! Velem nem magyarul beszélsz? Meg Ulrikékkal? Egy év óta igazán megtanulhattál volna szalonképesen németül. Ehelyett mindig azt hangoztatod: *az enyéim otthon, erre ezt mondják, meg azt mondják.*
IBOLYA: Az enyéim a tieid is Georg. *(Igyekszik türelmes lenni. Csak ő tudja, mennyi erőfeszítéssel.)* Egyik nagyanyád magyar volt.
GEORG: *(handabandázva)* Ilyen alapon orosz is lehetnék, hiszen az egyik dédapám meg az volt. *(Egészen közel hajol)* Az óceánban is otţ a patakok vize, de azért az mégis csak óceán.
IBOLYA: *(meghőköl, dermedt)* Mi ütött beléd?
(Megjelenik a kocsis a legnagyobb bőrönddel.)
GEORG: Te jó isten! Várjon, tatus, majd viszem én...
(Georg erőlködve viszi vagy két lépést.)
KOCSIS: Tegye csak le nyugodtan. Sose szégyellje, ha nehéz. Amikor az asszonynak udvaroltam, én is adtam a nagyot, csak úgy dobáltam a zsákokat, míg egyszercsak sérvet nem kaptam a nagy hősiességben. Még most is sérvkötővel járok. Adja csak ide.
GEORG: *(szinte csikorogva)* Hagyja!
KOCSIS: Ez volt az utolsó. Megyek összeszedem a lovakat. *(El.)*
GEORG: Ez a vonaton még nem volt ilyen nehéz.
IBOLYA: Ott a hordár tette fel.
GEORG: *(lihegve megáll az ajtó előtt a tornácon)* Mert felbátorítottad a csevegéseddel. A végén még a sérvkötőjét is megmutatja...
IBOLYA: *(mint aki mindig súlytalanítani igyekszik a dolgokat):* Csak tanítómesét mond fiatal házasoknak... Sose árt.
GEORG: *(feldühödve)* Védjed csak őket!
IBOLYA: Ne vidd egyedül azt a bőröndöt! *(Segíteni akar.)*
GEORG: *(kaján, lihegve félretolja az aszszonyt)* Félted a sérvemet, mi?
(Kis csend.)
IBOLYA: Nem fogod elrontani a hétvégét. *(Fegyelmezettséget erőltet magára. „Valami baj van, át kell vészelni, majd elmúlik neki".*

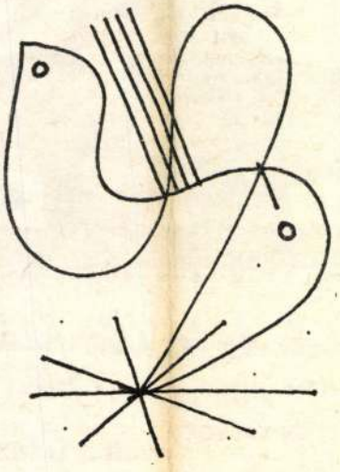

Ez a magatartása. Az asztalról felveszi a kulcscsomót, amit a kocsis odatett, s kinyitja a középső ajtót.) Nézd, milyen gyönyörű táj. *(Georg lábbal betolja a bőröndöt a szobába, s máris kilép. Ibolya lassan követi.)*
(Megjelenik a kocsis.)
KOCSIS: Igazán bécsiek tetszenek lenni? Olyan szépen beszélnek magyarul.
IBOLYA: Én magyar vagyok. A férjem osztrák, de évek óta Pesten dolgozik.
KOCSIS: Valakitől azt hallottam, nincs jobb tanítóné a szép leánynál, ha már idegen nyelvről van szó. Már elnézést. Ezt a kis csomagot még beviszem. *(Felveszi a lépcső mellől, amit imént Ibolya hozott. Bemegy. A nagy bőröndöt is elhelyezi.)*
GEORG: Mondom én, a végén a sliccét is kigombolja, hogy megmutassa a sérvét. Ahogy harangozik...
IBOLYA: Georg! Ezt a kincstári hangot... *(A kocsis kilép.)*
KOCSIS: No mindent behurcoltunk. A kisebbek mind a konyhában vannak.
GEORG: *(hogy az menjen már):* Itt a pénze tatus!
KOCSIS: Nagyon köszönöm, instálom. Sok lesz ez a korona.
GEORG: Tegye el, sokat cipekedett.
KOCSIS: Csókolom a kezit.
GEORG: No mit áll? Végeztünk, nem?
KOCSIS: Már elnézést... *(Most egészen alázatos.)* Szeretnék valamit kérdezni, ha megengedné... Nem akartam itt a többi urak előtt.
GEORG: *(nyersen felnevet)* Nekem még nincs sérvem, ha arra gondol. Egy osztrák hadnagy nem kaphat sérvet semmitől, tatus.
KOCSIS: Komoly dolgot szeretnék én... hogy hát... mikor lesz vége ennek a... háborúnak. Azt kérdezném, instálom.
(Kis csend, majd Georg ismét felnevet.)
GEORG: Hát ez remek! Alig kezdődött meg s ő azt kérdezi, mikor lesz vége! Hahaha! *(Hirtelen szinte lefagy arcáról a nevetés.)* Azok a jajgató sebesültek a vonaton is ezt kérdezték. Kikért vérzünk? Hogy ti éljétek világotokat... ti öregek... suhancok és nők? Barátaim haltak meg, hogy *ti* éljetek! Nem, tatus... A katona tudja meg utoljára, mikor lesz vége, és miért kell... Hát nem tudom mikor lesz vége. Csak azt tudom, hogy ma szombat van és hétfőn jön értünk a bátyám. Maga pedig még előtte feljön a kulcsokért, érti? Mi pedig megyünk Pestre. Nem Bécsbe, Pestre. Mert a nejem nem akar az anyósánál maradni... Hát isten vele, most már mindent tud!
KOCSIS *(ijedt)* Mindent instálom! Isten velük!
IBOLYA *(ijedten)* Várjon! Nézzen be holnap is! *(Mint Ulrikék esetében.)*
(A kocsis gyorsan elsirül.)
GEORG: *(utána kiabálva)* És negyvenkettes cipőt hordok! És még van pontosan harminc fogam! És a nejem utálja a bécsi anyósát! És a bécsieket általában!
IBOLYA: *(felindultan)* Hallgass, az isten szerelmére, hallgass! *(Berohan a szobába, ledől az ágyra, fejét a paplanba fúrja.)*
(Kis csend, kocsizörgés, majd elhal, Georg lassan besétál a szobába.)
GEORG *(nem néz Ibolya felé):* Hát akkor pakoljunk ki. De csak legszükségesebbet. *(Kinyitja a bőröndöt.)* Teremtő isten! Az anyósom még pokrócot is idetett nekem! Félt a reumától. A kocsis félt a sérvtől. Te mitől féltesz? *(Apró szünet, Ibolya felemeli a fejét, már felszáradtak könnyei.)*
IBOLYA: Magadtól. *(Georg közben bement a konyhába, s üveggel jelenik meg.)* Légy szíves, ne igyál máris.
GEORG: Muszáj. *(Maga elé.)* Minket mindig féltettek. Kanyarótól, bélhuruttól, bárányhimlőtől. De most senki sem félt attól, hogy a testünk kihűl majd valahol... Akkor nem kellett volna annyira félteni, most meg jobban kellene... *(Bólogat.)*

csöve, csak annak a két végére kell menetet vágatni a lakatossal a buszvégállomáson. Ahhoz már csak három csatlakozó kell, meg egy csap. Kendere van, az összeszerelésnél nélkülözhetetlen tömítő, csupán egy csőfogó hiányzik. Nézni nézegette a vízvezeték-szerelékes üzletekben, nem is drága. Elhatározta, ha bemegy jelentkezni a körutazásra, megveszi a csőfogót. Százhúszért megkapja, a csatlakozók pár forintba kerülnek; a csap százharminc lesz. A lakatos se kérhet sokat a két menetért, féláron megússza az egészet, mert a fogó örök darab.

A rég esedékes elszánás nyomán jó érzés áradt el benne, s már restellte, hogy ilyen sokáig huzakodott ezektől az apróbb szerelésektől. Nem is halogatta tovább, fogta a csövet, beszólt az asszonynak:

— Lemegyek a lakatoshoz, fél óra múlva megjövök. Ha valaki becsöngetne, engem keresne, mondja neki, várjon meg odakint.

— Megértettem — mondta az asszony. — Tessék csak menni nyugodtan, én addig végzek a mosással.

Persze őt is kereshetik közben, jutott eszébe az utcán. Akár a rendőrségtől, akár a családból, csak megtalálják. Ők is megvárhatják, amíg hazaér. És ha sürgetnék is, szó nélkül biztosan el nem megy, nem olyan asszony ez...

A mester nem volt otthon, adóügyben hívatták a kerületi tanácsba, de a segédje ismerte, tíz perc alat megvágta a két menetet, még a szükséges csatlakozókat is rácsavarta, volt belőlük elég. Az egészért kért negyven forintot. Adott neki egy ötvenest, s olyan jó érzéssel lépkedett hazafelé a tízperces úton, hogy talán fütyörészni kezd, ha a legényes vidámság rég el nem hagyta volna.

Semmi nyugtalanság nem volt benne, miközben felfelé haladt a telek enyhe lejtőjén. A ház bejáratánál csupán kíváncsiságból állt meg, végzett-e már a mosással az asszony. Még nem, állapította meg a centrifuga öreges duruzsolásából. A csövet fölvitte a szerszámoskamrába, aztán bement a házba. Benézett a fürdőszobába.

Az asszony teregette a ruhát. — Épp befejeztem, már csak felteregetem — mondta.

— Nem keresett senki?

— Senki.

— Pedig magát is kereshették volna.

— Engem ugyan kicsoda? — csodálkozott rá az asszony.

— Hát a családja vagy a rendőrség, ha bejelentették az eltűnését.

— Hogy az én családom jelentené?... — Az asszony először nevetett. Inkább mosoly volt még ez, majdnem hangtalan, szenvedő, fakó arcát mégis megenyhítette. — Eszébe se jutna egyiknek se. Örülnek, hogy elvesztem, megszabadultak tőlem.

Megbotránkozva hümmögött, dünnyörészett. — Azért ez szomorú, hogy nekik ennyit jelent az édesanyjuk.

— Semmit se jelentek már a gyerekeimnek... Talán Tibor fia, Gézuka majd reklamál, mert őt nem tudták ellenem vadítani... De hazudnak neki valamit, igen értenek a meséhez, ígérgetéshez.

— De ha Gézukát szereti, nem csaphatja be őt is azzal, hogy úgy tesz, mintha már nem is volna.

Az asszony elfordult, de meg-megránduló háta, válla elárulta. Hangtalanul sírt. Nem szólt rá, várt, amíg megcsendesedik.

— Mért akar maga engem elküldeni? — kérdezte az asszony, még mindig hátat fordítva, egy zsebkendőt nyomogatva szipogó orrához. — Annyira a terhére vagyok?

— Nincs nekem terhemre, jóasszony, de hát nem erről van itt szó!

— Dehogynem! Tudja azt maga is jól, miről van szó.

— Én csak azt tudom, hogy magának van családja, otthona. Van öt unokája, akik biztosan szeretik, nemcsak Gézuka várja haza. Volna szíve őket is büntetni a szüleik miatt?

— Büntetni, mivel?

— Hát..., ha nem menne vissza hozzájuk.

Az asszony hangja megszigorodott. — Pedig én eltökéltem, amikor leszakadtam a kötélről, és magamhoz tértem, hogy se a fiaimat, menyeimet, de még az unokáimat se akarom többé látni... Ők engem halálra szántak, ezért vissza nem térhetek oda, ahonnan kitaszítottak. Az éjszakai erdőben, a csillagos ég alatt térdepelve esküdtem meg erre, talán maga megérti... Ahogy ők engem, én is úgy tagadtam ki mindet a szívemből. Egyszer az életben lehetek olyan hozzájuk, amilyenek ők voltak énhozzám.

— Maga?... Ha megesküdött is, nem sokáig bírná. Nem elég kemény maga ilyen fogadalomhoz.

— Majd meglátja, milyen kemény tudok lenni. Egyszerű asszony vagyok, keveset tanulhattam, de az én tűrésemnek is határa van.

Alaposan megmosta a kezét, mert a vasaktól, olajoktól elkoszolódott. Közben oldalozó pillantásokkal figyelte, milyen szaporán, hozzáértéssel dolgozik az asszony. — Hanem ez különös, tudja-e? — szólalt meg aztán.

— Mi olyan különös? — rezzent össze ijedten az asszony.

— Hogy itt él két napja és még a nevét se tudom.

— Biztosan azért, mert egyiken se tartottuk fontosnak. De most megmondom... Balogh Barnáné vagyok.

— Én meg Kollár Lajos... És a keresztneve?

— Rózsa... Rózsi, Róza, Rozi, kinek hogy tetszett.

— Maga melyiket szereti?

— Hát... Rózsa. Édesanyámat is így hívta édesapám.

— Szép név, nekem is ez tetszik.

— Köszönöm.

— Hát akkor Rózsa! Mára eleget dolgozott, fürödjön meg vagy zuhanyozzon. Mindjárt hozok váltó fehérneműt, hogy ne mindig ugyanazt hordja.

— Pedig én még ki akartam takarítani az előszobát, felsúrolni... Ráfér.

— Mára sok is volt azok után, amiket átélt. Tessék pihenni. Lefekhet a szlonra, ha aludni akar, de ha csak heverészni, kiteszek magának is egy nyugágyat a teraszra.

— Ahol maga szokott olvasgatni?

— Igen. Szeretem azt a helyet, a fák eltakarják, a nap mégis odasüt.

Nusi volt szobájában, a ruháit őrző háromajtós szekrényben keresett egy kombinét, bugyit, hálóinget, pongyolát és ruhát. Maga is újból kétkedve nézte, mi minden megmaradt Nusi filigrán korszakából, most legalább használt veszi valaki. Nem kell évente a rengeteg ruhafélét többször kirakni, szellőztetni, naftalinozni. Ahogyan Nusinak, neki sem volt útban, nem gondolt arra, hogy pénzzé tegye, nem volt rászorulva. A nyugdíjából szolidan megélt, a kert megtermette a szükséges zöldséget, gyümölcsöket.

Örült, hogy az asszonyt kisegíthette, látni rajta, milyen boldoggá teszi minden darab. Karjára fektette egymás után a kiszedett ruhákat, kiment vele a fürdőszobába, ahol az asszony még egyre rendezkedett. Egyenként lerakott mindent elébe, a centrifugára. — Fürdés után ezeket vegye fel.

Az asszony csupán egy rebbenőn félénk, de nehezen fékezhető, kíváncsi mozdulattal simított végig a ruhákon. — Ó, istenem! Mivel érdemlem én ezeket is?

— Most már hagyja a takarítást, mosást, tessék megfürödni, lepihenni. Aki úgy irtózik a kórháztól, az vigyázzon jobban az egészségére!

Kiment a teraszra, felállította a másik heverőt, olvasni kezdett.

Sokallotta az időt, gondolta, beszól neki, nem lett-e rosszul, de éppen meghallotta a közeledő, halk lépteket.

Megállt az asszony a terasz előterében, s ő pillanatokig némán nézte. Egészen más nő volt, minden ruhadarabot, mintha rászabták volna, a ruha kivágásába egy piros selyemsálat kötött, hogy eltakarja nyakán a véralafutás halványuló kalárisát. A haját is megmosta, megszárította, a dús, ezüstszálaktól fénylő gesztenyehaját simán hátrafésülte, s egy piros szalaggal összefogta. Ez a frizura szabadon hagyta az arcát, kissé elkeskenyedő, magas homlokát, nagy, kerek szeme egy kislány ártatlanságával és tudnivágyásával szegeződött rá. Semmi festéket nem tett az arcára. — Igen — szólalt meg késve —, szerencse, hogy minden úgy illik magára!

— Igazán?... — Rózsa megpihent, megszépült arcán mélázó kis mosolyok játszadoztak. — Nem is tudom, mikor volt nekem ennyi időm... és ilyen módom, hogy magammal törődjek. Napközben pihenhessek. Eszembe se jut, mikor éreztem így... ilyeneket...

Kollár huncutkodva elnevette magát. — Hát már nem százéves öreg? Rózsa, Rózsa, ilyen kevés elég egy asszonynak, hogy újjászülessen?... No, heverjen le, ha nem akar aludni, azon is jót pihenhet. Nézze a fákat, hallgassa a madarakat... Figyeli, hogy csivognak itt a kis cinkék?... Holnap biztosan kirepülnek... Vagy hozzak egy könyvet magának is?

— Köszönöm szépen, most ne... — Óvatosan elnyúlt a nyugágyon, kisimította a ruháját, aztán két karját maga mellé fektette, s fejét oldalra fordítva kezdett ismerkedni a körültük őrtálló tujákkal.

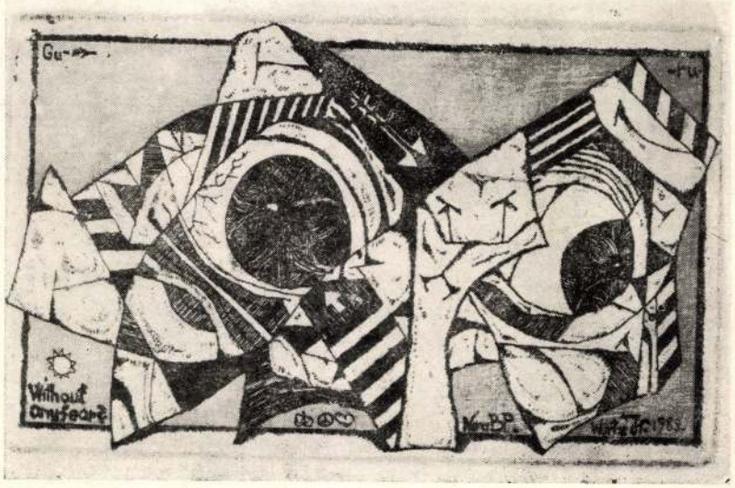

MINDEN FÉLELEM NÉLKÜL? **WURTZ Á. LÁSZLÓ RÉZKARCA**

kal, hamisciprusokkal, a sudár fák nyílásai között látható kertrészletekkel.

Kollár visszatért a könyvhöz, nem akarta zavarni az asszonyt.

Sokára szólalt meg Rózsa. — Emlékszik mit mondtam reggel?... Úgy múlt el az életem, hogy meg se ismertem a boldogságot. És most az az érzés van bennem... Biztosan ilyen a boldogság, amilyeneket most érzek. Ahogy napközben nyugodtan dolgozhattam..., meg ahogy a fürdő után most itt fekszem a maga közelében és csak nézelődöm, gondolkodom.

— Akkor valóban kevés kell egy asszony boldogságához.

— Különös, de így érzem. Kár, hogy eddig ezt se tudtam... Hogy mi lenne az a kevés, ami úgy hiányzott egész életemben.

— Mert olyan buta, tehetetlen sok ember, hogy az egyetlen életével se tud mit kezdeni. Nem tudják, mit tehetnének önmagukért és társaikért. Másokért... Hogy igenis sok mindent tehetnének. Inkább azt a keveset is bemocskolják, megrongálják... elpusztítják, amit szinte készen kaptak. Alapnak az induláshoz.

Másnap reggel hiába vigyázott, korai ébredésének neszeire az asszony is felébredt. Mondta neki, aludjon csak tovább, felkelt Rózsa is, elkezdte a napját. Hihetetlenül sok ruhát kimosott hét óráig. A reggelit már kérdezés nélkül ő készítette, szervírozta, és ment bevásárolni a közértbe, hiába erősködött Kollár. Felírta, mit kell vennie, s miután visszatért, letette a konyhaasztalra a pénztárgép számolócéduláját, fillérig hiánytalanul a visszajáró pénzt. — Nem mondta, de én vettem egy doboz Ultrát a mosogatáshoz, alig van a régiből... Ugye, nem baj?

— Ha szükséges valami, úgyis meg kell venni, jól tette.

Ebédre, ahogy reggeli közben megbeszélték, bableves lesz, szalonnabőrökkel, csipetkével, rántot párizsi párolt rizzsel és lekváros kelt tésza Rózsa receptje szerint.

Órá a konyhában már nem is volt szükség, bemehetett tehát nyugodtan a cirkuszvállalathoz, bőven kitelik a délelőttből. A lefoglalt helye megvolt Emesénél, de hogy mi lesz Rózsával a három hét múlva esedékes kirándulás négy napjában, ez csak most jutott eszébe, hogy a befizetés nyugtáján elolvasta az utazás pontos dátumát.

Emese észrevette a tanakodását. — Valami probléma van, Lali bácsi? Segíthetek?

— Nem, semmi, köszönöm. Azt hiszem, nem lesz probléma... — Miért is lenne. Addig mindenképpen elrendeződik Rózsa sorsa, vagy visszamegy a gyerekeihez vagy azok jönnek érte... És ha nem? Ha még akkor is nála lakik?

Megbízni megbízhat benne tökéletesen, ennyit már tudott róla, akár napokra ráhagyhatja a házat, egy tűt el nem tenne.

A volt Kátainál, a legnagyobb vasáruüzletben megvette a kifolyó végénél is menetes csapot. Ez azért fontos, mert erre is rácsavarhatja a locsolócsövet, vagy egy tömlővel tetszés szerint meghosszabbíthatja, ha úgy kívánkozik. Száztízért egy nagyon megfelelő svédfogót talált a szereléshez, elégedett volt magával.

Fél egyre ért haza, kész ebéd várta. Kezet mosott, leült a terített, ma is friss virággal díszített asztalhoz.

— Szedhetek? — kérdezte az asszony. — Még nem tudom, hogy szereti.

— Inkább majd én, mert maga telemerné a tányéromat, pedig nem akarok elhájasodni.

Egy-két kanál leves után az asszony azt mondta: — Becsöngetett a postásfiú, ajánlott levelet hozott. Kérdezte, én vagyok-e a maga új lakója, már hallott rólam...

— Ettől a hírharang Lizától ne hallott volna? — mondta boszszúság nélkül Kollár. — És ideadta a levelet?

— Azt mondta a postás, ha én vagyok a lakója, aláírhatom. Bevittem az asztalára... Ki is takarítottam a szobáját.

— Észrevettem, köszönöm... És a szomszédasszony nem szólította meg? El se hinném, hogy nem.

— Megszólított, de rögtön láttam, ez nagy pletykás. Mondtam, nekem dolgom van és otthagytam... Mert olyan fullánkos a nyelve, engem ne csipkedjen.

— Ne is törődjön vele. Az ilyenekkel legokosabb csak köszönő viszonyban lenni, különben nem hagyják nyugton az embert.

Egyik éjjel, az asszony ideérkezése után jó két héttel, sikoltozásra, kiabálásra ébredt az egykori artista. Csupán két-három pillanatig tartott, amíg tájékozódott, mert észlelésében zavarta a hang közelisége. Az ideköltözésük óta eltelt huszonhárom év alatt minden nyáron többször felriasztották az efféle kiáltozások, négy-öt alkalommal az is megtörtént, hogy az ismétlődő hangok irányát követve, az éjszaka ellenére odament a tett helyére, és sikerült megzavarnia a garázdálkodókat. Erős fizikuma, s a porondon szerzett ügyessége elég fölényt adott neki, két-három emberrel sikerrel megküzdött. Egyszer azonban maga is súlyosan megsérült, egy részeg alak husánggal a bal felsőkarjára sújtott, csontja törött.

A mostani különös, szaggatott kiáltozás az előszobából hallatszott. — Segítség!... Ne bánts... Ne ölj meg...

Nem értette, mi történhet a másik helyiségben. Valaki betört volna? Lehetetlen, hisz az ajtót este szokás szerint bezárta, a tolózárral elreteszelte. Egyébként is éber alvó, szokatlan zajokra mindig felébred.

Kipattant az ágyból, s ahogy volt, hálóingben elindult. Felkattintotta a mennyezeti villanyt, kitárta az ajtót, hogy a fénykévében lássa, mi történik. Odalátott a sezlonra, a lámpa sárga sugara ráesett a nyugtalanul hánykolódó, kiáltozó asszonyra.

Álmodik, szegénynek még álmában is szörnyűséges dolgokat kell átélnie. — Rózsa! Ébredjen, Rózsa! — Megfogta, megszorította a paplanon csápoló két kezét.

Végre kinyitotta szemét az asszony, űzötten, értetlenül meredt rá pillanatokig. — Istenem!... Olyan rémeset álmodtam... Megint részegen jött haza az uram és elkezdett verni, kizavart a lakásból a gyerekekkel együtt... Ránk zárta a disznóólat és azt ordibálta, ránk gyújtja... Megpörzsöl minket...

Megsimogatta a gyöngyöző homlokát, a két hét alatt megtelt, kisimult arcát. — Nyugodjon meg, itt nem bánthatja senki!

— De ilyenkor én nem merek újból elaludni, mert folytatódik az álom... — Megragadta az arcát simogató kezet és csókolgatni kezdte. — Köszönöm, hogy felébresztett, borzasztó volt... Most is reszketek a félelemtől... — Könyörgő szemekkel hívta. — Nem feküdne mellém egy kicsit?... Amíg elmúlik a reszketés... Beljebb húzódott, megemelte a paplan külső felét.

Kollár az asszony mellé feküdt, megcsapta orrát az ágymeleg, s a mániákusságig tiszta nő jellegzetes asszonyillata. Magához ölelte, gyöngéden végigsímogatta az izmos, lányosan ruganyos testet. — Te csakugyan reszketsz!... No, most már ne félj, Rózsa, itt semmi baj nem érhet.

Az asszony lágy odaadással hozzásímult, fejét a széles mellkasra fektette, két karjával ráfonódott. — Azt én tudom, hogy magánál engem semmi baj nem érhet... Azt én az első percekben megéreztem... Ha nem ezt érzem az első látásra, azon a hajnalon, bizony elmentem volna másnap reggel... Megpróbáltam aztán kétszer is, hiszen kért rá, de nem volt hozzá erőm... Nem baj, hogy még nem mentem el?

— Nem... Nem baj... — Kollár felindultan, visszafojtottan lélegzett. Igaz, elmúlt hetvenéves, de még férfi volt. Sosem dicsekedett férfiasságával, baráti körben sem, de a rendszeres kapcsolatot kívánta Nusi halála után is. Azóta két barátnője volt, a második három hónapja vándorolt ki Kanadába, ott élő egyetlen lányához költözött és unokáihoz, akiket nem látott még. Azóta senkije.

— És nem is kell elmennem?... Itt maradhatok magánál?

— Maradhatsz, persze.

— Istenem! Mivel érdemeltem ezt a nagy szerencsét? ... Köszönöm, köszönöm!... — Rátapadt a szájára és szenvedélyesen, hálásan csókolta. Aztán kissé arca fölé emelve a fejét, pillanatokig nézegette. — Nem akar engem?... Nem kíván?... Tudja meg, hogy nekem az uram halála óta senkim sem volt... Tizenhat éve... Elhiszi?

— Neked elhiszem.

Egyszerre mozdultak, dobálták le magukról a hálóruhát és szilajon összeborultak. Különösen édes, rég volt lázak lobogtak föl Kollárban, ahogyan keze sietősen végigsiklott a márványosan sima asszonytesten, magáévá tette a tökéletesen megadó nőt, ahogyan forró testük rátalált az azonos ritmusra, mintha ősidőktől ismernék egymást.

Az asszony sosem hallott, kurta kis sikolyokkal sikongott, hozsánnázott, énekelt alatta, fölötte, mellette fáradhatatlanul, megunhatatlan variációkkal énekelte fülébe a csodálatos, izgató melódiájú háladalt. Ha kétkedőbb természetű, már azon töprengene, ugyan hol, mikor tanulhatta meg a szerelem és szeretkezés művészetét ez az asszony, akinek olyan komisz élete volt. Még tudott hinni az emberben, tapasztalataiból ismerte, hogy annyi mindenre való képesség rejtőzik a testünkben, lelkünkben, ösztöneinkben és agyunkban, hogy gyakran magunk is meglepődünk, amikor váratlanul kivirulnak, ha eljött az idejük, életre kelnek, ha megfelelő helyzetbe kerülnek.

A nyitott ablakokon, ajtókon beáramlott a májusi éjszaka fűszeres, hűs lehellete, s ébredése óta egy vidáman csattogó erdei csalogány trillája. Ez is része volt a feledhetetlen óránák, az élet ritka ünnepének, amilyent nem is várt már. Kora miatt is, eddig volt ta-

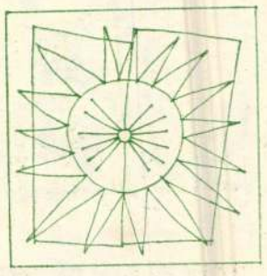

WÜRTZ ÁDÁM

Galériák a Nemzeti Alapitványért. - Magyar Nemzet, 1991. julius 6. 3.p.

ka Ákos, Madzsar József, Hollós, Czibula, Szöri, Dettre János és Domokos László írásait olvashatjuk. A második számban levő R. L. monogram föltehetően Rubin Lászlóé, hiszen a cikk a Galilei-körről szól. Valószínű, hogy a szerkesztő az írások egy kisebb részét az akkor divatos „ollózással" vette át elsősorban Ady és Dutka verseit.

Az első számban Balázs Béla verssel (Nocturnus) szerepel, és őrá utal a B. H. monogrammal (Bauer Herbert) megjelent ismertetés is Gorkij *Az anya* című regényéről. A témaválasztás, más B. H. monogramú szerző hiánya, a folyóirat körül tömörülő baráti kör, a német nyelvű idézet, sőt még a szöveg ittott nehézkes magyarsága is Balázs szerzőségét látszott igazolni. A monogram használata indokolt volt, hiszen a Balázs Béla név már szerepelt ebben a számban. Mindezek után — még a 70-es évek elején — Hollós szegedi baráti körének utolsó életben levő tagjához, az *Új Élet*ben is publikáló Domokos Lászlóhoz fordultam, aki megerősítette Balázs szerzőségét.

A cikket nem ismeri Kozocsa Sándor és Radó György összeállítása (*A szovjet népek irodalmának bibliográfiája 1944-ig.* Bp. 1956)., de Fenyvesi István és munkatársainak szűkebb gyűjtése sem (*Az orosz és szovjet kultúra a szegedi lapokban 1890-1944.* Szeged, 1967.) Végezetül annyit, hogy Balázs minden bizonnyal német fordításban olvasta Gorkij könyvét. Az orosz irodalommal foglalkozó Wildner Ödön írása után (*Az új Gorkij.* Huszadik Század, 1907. 1053—7.) hazánkban Balázs Béla ismertette másodikként Maxim Gorkij regényét. Írását születésének 100. évfordulója alkalmából közöljük újra.

APRÓ FERENC

agya gondolkozni, elmélyesült lelke eszmélni kezd. Nem is gondolkozni, eszmélni, csak visszagondolni, feleszmélni! Ez elég arra, hogy egy nagy igazságtalanság égető érzése ébredjen benne, nem tudja miért, de érzi. Homályosan érzi még csak, hogy az nem lehet igaz, hogy egy élet tartalma csupa állatiasan eltűrt szenvedés legyen. Rajta és életén elkövetett minden megbántás, szívének minden melegsége és lelkének egész gyengédsége, amiről eddig nem tudott, most jut felszínre, most árad ki fiára, aki életének tartalma. Fiából nagy ember, nagy szocialista lesz. Anyja félelme, félénk érzései ébresztik fel benne az eszmét; az ő láthatatlan, öntudatlan érzésmunkája hajtja a fiát az igazság, a nagyobb emberi boldogság keresésére.

Fia mindig magasabbra, mindig messzibb jut nagy munkájában, és anyja mindenütt követi. Mindent elárasztó nagy szeretetével és féltésével mindig feltűnik fia mellett. Szavainak értelmét még nem érti, de átvilágít rajta fia eszméjének nagy igazsága, büszke, hogy követik, és érzi, hogy nagy, méltó munka az, amelynek szabadságot, életet, boldogságot áldoznak.

Ő, az öregedő, soha nem élő asszony, a legszebb, legintenzívebb, legmegértőbb életet éli, mikor élni hagyják; felébred, amint leomlik előtte a sötét fal, a belső nyomás. Szíve lelke mindig volt neki is ezer társának is de csak most szabadult fel.

Mindig szélesebb képben vonul fel előttünk a szocializmus végtelen munkája Oroszországban. Gyerekhittel, férfikomolysággal küzdő, elszánt emberek, akik fogsággal, száműzetéssel, halállal nem törődnek, összeszorított ajkakkal, fénylő szemekkel, csodás hittel, minden akadályon keresztül egy vég-

ILLUSZ

Napjaink, XXIV.évf.7.sz.1984

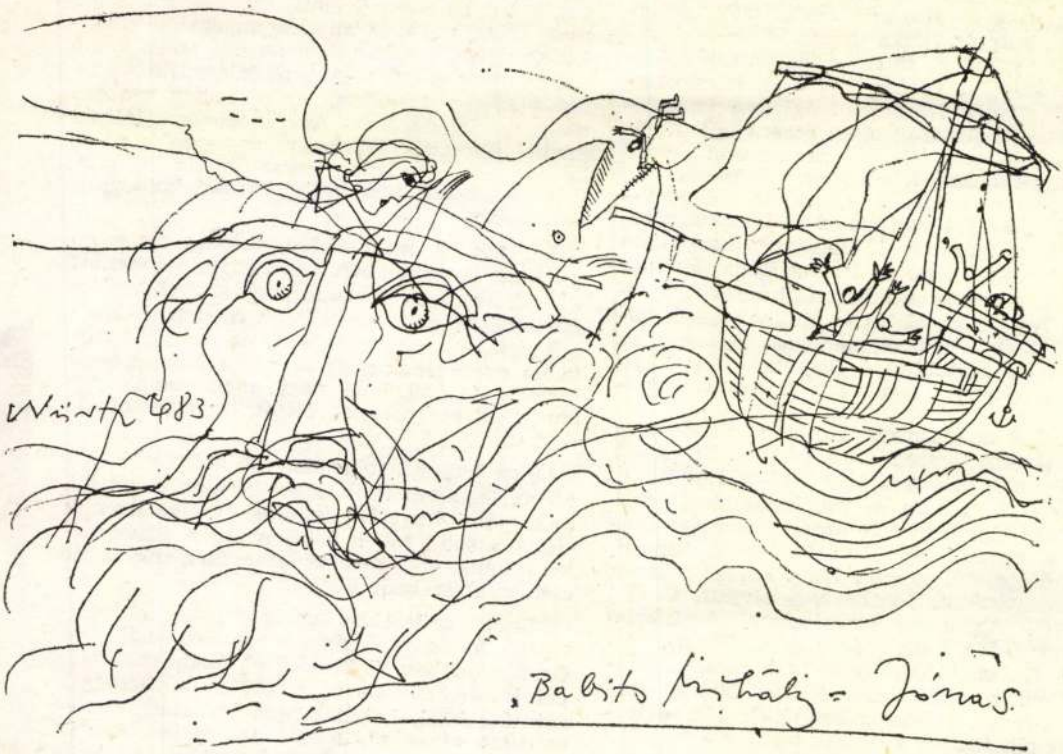

NÁS

WÜRTZ ÁDÁM

1021

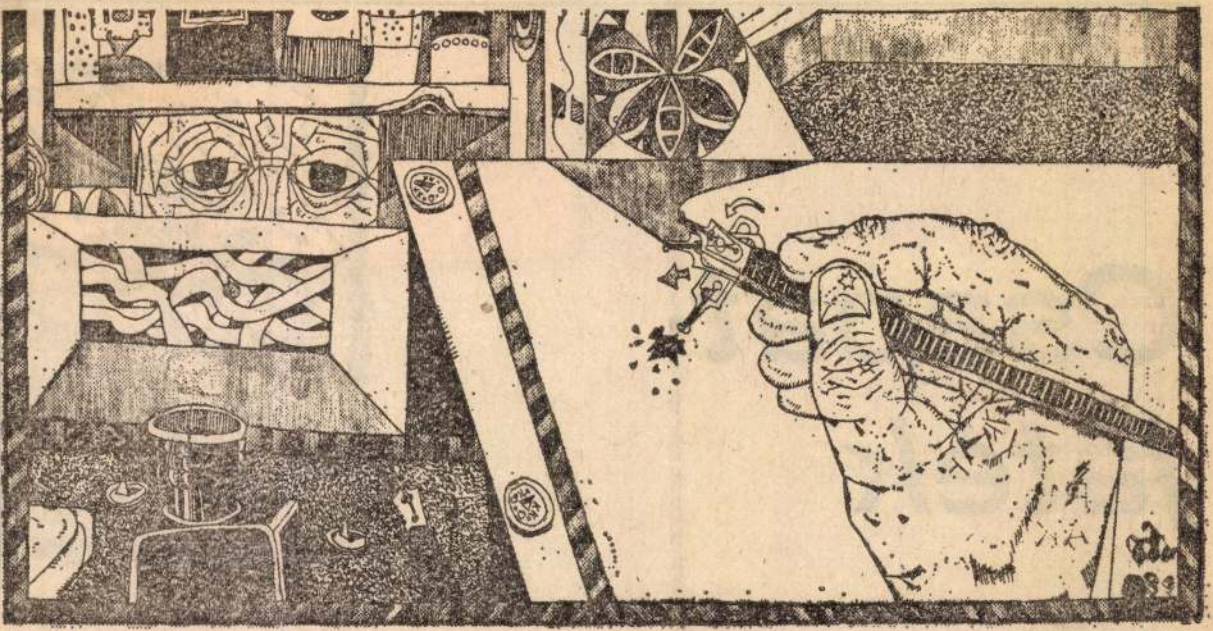

Würtz. Á. László: Elmúlt megint egy év

KERTÉSZ ÁKOS:

Csapat-játék

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 DEC 17

WÜRTZ Ádám

ill.

Somogy 1990. 3.sz.

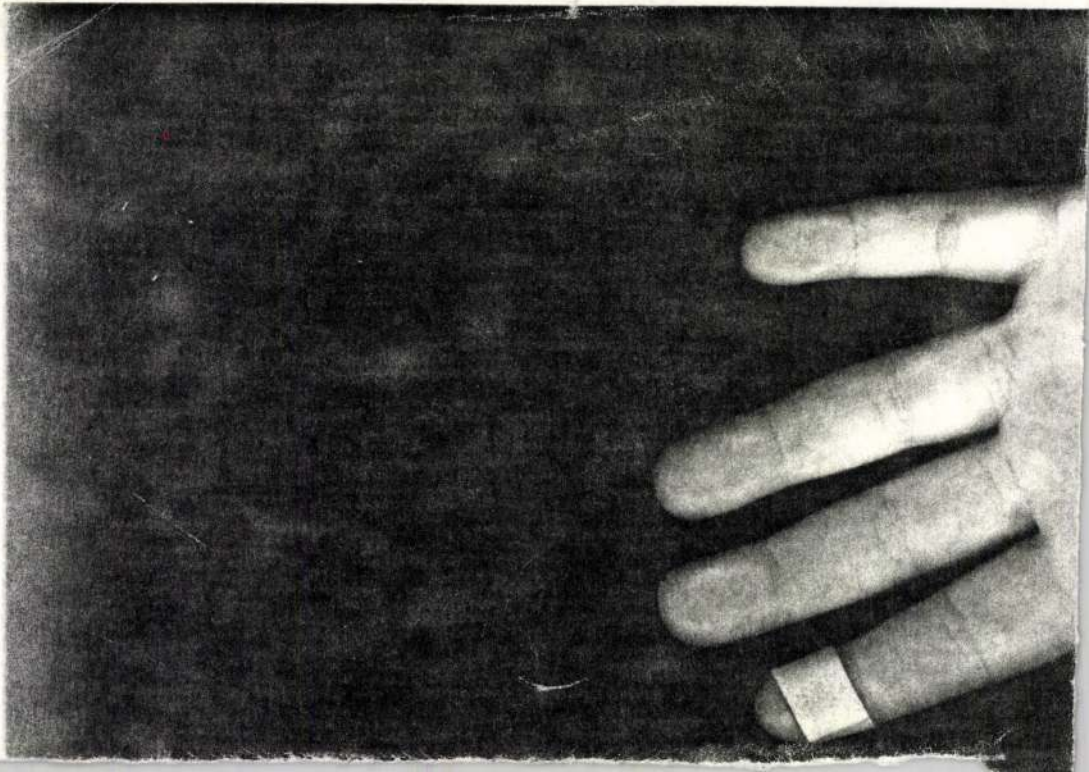

XXXVII. ÉVFOLYAM
52
1981. DECEMBER 27.
ÁRA: 3 FT.

SZABAD FÖLD

A MAGYAR TERMELŐSZÖVETKEZETI PARASZTSÁG HETILAPJA

1021

Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk minden kedves olvasónknak!

(Würtz Ádám rézkarca)

WÜRTZ ÁDÁM

...özérzetünk?

...ntos ...pol- ...örül ... — ...neg- ...oly- ...niért ...edett ...vala- ...özér- ...áza- ...i át- ...unk. ...való ...szük- ...sta- ...ha- ...gyed- ...gysze- ...ik az ...ben- ...től és ...mert ...gsors- ...társa- ...és el- ...a szo- ... és ...elően ...y ez ... po- ...ezik. ...a bi- ...ás, a ...ezé- ...k a ...más ...to- ...ők ...ogy ...k a ...az ...ei- ...ogy ...a ...lül ...es ...is, ...g, ...gy ...t- ...l- ...e- ...y ...- ...- ...t ...- ...

berien, úgy, hogy ezt az egyes ember megérezze és megértse a vele való törődést.

A népfrontmozgalom feladata is ez, egyre jobban és igazabbul csinálják a népfrontbizottságok. Nem jótékonysági intézmény gyanánt, nem ügykijáróként, nem az intézkedésre jogosult és köteles szervezet vagy tisztségviselő megkörnyékezésével, hanem azzal, hogy — mint sajátos mozgalom — ott él az emberek között. Érzi és látja azoknak a bizonyos mindennapoknak a ritmusát, vagy ritmuszavarait. Van jó szava, jót pártoló készsége és kiállása. Őszinte szóra tudja bírni az elnémultakat, elnémítani a méltatlanokat és igaztalanokat. Nem azt mondja-sugalmazza, hogy „bízz és várj", hanem azt, hogy bízva cselekedj.

Nem akarja senki a Kánaán-jóslatot beváltani nálunk sem a mában, sem a jövendőben. Mondjuk így: mi többet szeretnénk és akarunk? Igen: Igaz, emberi boldogságot teremtünk. Van erre programunk, amely nem csupán betű, hanem egyre inkább élő valóság.

Ehhez tudatos teremtő munka hosszú láncolatára van és lesz szükség. Össztársadalmi gondjaink-bajaink summázata, az egyes állampolgár gondjai-bajai — amelyekről őszintén és nyíltan szoktunk beszélni és amelyeket érzünk és meg kell értenünk mindennapi közösségi és egyéni életünkben — meglassíthatják előrelépéseinket, vagy hosszabbá tehetik az utat. Mit tehetünk ekkor? Sírjunk? Panaszkodjunk? Ki-ki dobja el a szerszámát? Kishitűség volna, az embernek az önmagába és társaiba vetett bizalmának megalázó megvonása, noha bizonyos, hogy vannak, akik erre hajlamosak. De nem ez —, nem is lehet és nem is lesz — a jellemző.

Mert az emberek közérzetét a szebbre, a jobbra, a gazdagabbra való természetes törekvés szabadsága határozza meg minálunk, a szabadságnak az a nagyszerűsége, amely egyértelmű célt ad, tenni serkent és az életet mind értékesebbé és értelmesebbé teszi a teremtő munka által.

Dér Ferenc

TÖRVÉNYTÁR

A Magyar Közlöny 73. számában megjelent a Legfelsőbb Bíróság 15. számú irányelve, mely az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szól. A közleményből a sokat vitatott jogos védelem kérdéseit és a büntetési szempontok néhány tételét emeljük ki.

Viszonylag gyakran előfordul, hogy valaki jogos védelemben cselekszik, illetőleg védekezése során erre hivatkozik. A jogos védelem esetében a támadás elhárítása — mint cél — szabja meg a határt. A megtorlás már nem számít jogos védelemnek.

A támadás esetén a megtámadott általában nem köteles meneküléssel kitérni a támadás elől. Lehetnek azonban olyan esetek, amikor ilyen magatartás is elvárható a megtámadottól, például hozzátartozótól vagy elmebajostól induló támadások bizonyos eseteiben.

A büntetési szempontokról a közlemény egyebek között a következőket tartalmazza: jogpolitikai elveink értelmében a törvény szigorát kell alkalmazni az élet elleni vagy azt veszélyeztető, különösen súlyos bűncselekmények elkövetőivel szemben. Ilyennek kell tekinteni az útonálló jellegű, garázda indítékból fakadó és a társadalmi közfelháborodást kiváltó élet elleni szándékos bűncselekményeket is.

Az élet elleni cselekmények jelentős részét szeszes italtól befolyásolt állapotban követik el. E tekintetben a bűncselekmény és az italfogyasztás összefüggéseit két irányban is vizsgálni kell. Egyrészt, mert különösen nagy a társadalmi veszélyessége az italos állapotban elkövetett, gátlástalan, erőszakos cselekményeknek, másrészt tisztázni kell, hogy a kényszergyógyítás elrendelése indokolt-e, vagy alkalmi leittasodásról van szó.

Amíg megnő mindannyiunk fája...

SZÉRŰK

Nem maradt családi kimutatás arról, hogy szülőházunk portáján a két világháború közötti években hány kereszt gabonát hordtunk szérűre. Bár mindössze kilenc hold földünk volt és járgányos cséplőgépünk, de úgy vélem, égig érő asztagokra rúgna az összesítés. Mindez a szülőfalumban — ahol abban az időben még furcsa módon a nemesi származás és ahhoz nyomatéknak legalább ötven hold föld jelentette a rangot — nem sokat nyomott a latba.

Mindez arról jutott eszembe, hogy a közelmúltban jelent meg Rónay György verseinek gyűjteményes kiadása *Szérű* címmel. Sajnos a Rónay-szérűre takarított termés sem gyarapodhat többé, mert a kedves költő és nagyszerű esztéta kezéből már kihullott a toll.

A kötetben sok olyan verssel találkozik az olvasó, ami a költő kedves nyári emlékeit..., s Szárszót idézik. Azt a színhelyet, ahol nyaranként a tűző nap elől árnyékba húzódtunk, hogy aztán napfénybe és a Balatonba mártózva, felfrissülve dolgozzunk tovább. Az emlékeztető sorok szép és egyben szomorú tegnapokat hoznak vissza remekbe ötvözött formában... Rónay György sajátos látásmódjában.

Előttem a Rónay-szérű, negyven év termése... az asztagok égig érnek. Az asztagba rakott kévékből pereg a szem, a tiszta búza, amit az idő sohasem csépel el... azok értékesek maradnak.

BŐSÉG

Az eszem-iszom régesrég túlnőtt a régi kereteken. Most nemcsak a lakodalmak, disznótorok és keresztelők jelentenek dáridós napokat, hanem azok az egyre gyakoribbá váló családi ünnepek is, amelyeket az iskolázás hozott divatba.

Az érettségiző diák szülei jó néhány helyen — így Győr megye községeiben is — gazdag ebéddel várják az érettségi lakomára meghívott vendégeket, akik rendszerint gazdag ajándékokkal róják le tiszteletüket a vendéglátó család érettségiző tagja előtt.

Bőség a konyhában, az ünnepi asztalon, a házon belül és azon kívül. Ezt ugyan nem fogadhatjuk el életszínvonalunk hű tükreként, de azt sem tagadhatjuk le, hogy van mit a tejbe aprítani, s pazarolunk is. A száraz kenyér a szemétbe kerül.

A bőség átka egyre több ember életére nyomja rá bélyegét. Gyomorbajjal, a túltápláltság következményeivel egyre többen kerülnek műtőasztalra.

Egy szó mint száz... nemcsak élvezői, hanem szenvedő alanyai is vagyunk annak a bőségnek, amiről olyan sok szó esik mostanában.

DIÓ — DE JÓ

Gyömölcseink között előkelő helyet foglal el a dió. Tápláló, ízletes, könnyen eltartható, s ami ugyancsak nagy súllyal esik a latba: alig igényel növényvédelmet. Ha ehhez hozzászámítjuk, hogy a bútorgyárak is szép pénzt fizetnek a rönkjéért, bátran elmondhatjuk: egyik legértékesebb gyümölcsfánk a diófa.

Ennek ellenére egyre kevesebb diócsemetét ültetnek országszerte. Az okokat kutatva kiderült: kevesen tudják, hogy a diófa nem tartozik többé a lassan fejlődő gyümölcsfák sorába. A rákóczifalvi Rákóczi Tsz csemetekertjében már ott vannak a két-három év alatt termőre forduló fajta csemetéi, amelyekből egyre több kerül forgalomba.

Az ültetést elsősorban egy 1977-ben hozott rendelet akadályozza. Ebben előírják, hogy diófát a telekhatártól legalább hét méter távolságra szabad ültetni. Igenám, de a telkek és zártkertek jelentős része keskenyebb 14 méternél, tehát nincs jogalap arra, hogy a diótermelésre minden telektulajdonos vállalkozhasson.

A rendelet készítői valamiről megfeledkeztek. Történetesen arról, hogy nem minden szomszéd indít „fülemile-pert" azért, mert a kerítésen áthajló ágakról a termés az ő kertjébe hullik. És hát azokat az áthajló ágakat le is lehet vágni, ha netán árnyékolnak.

Dancs József

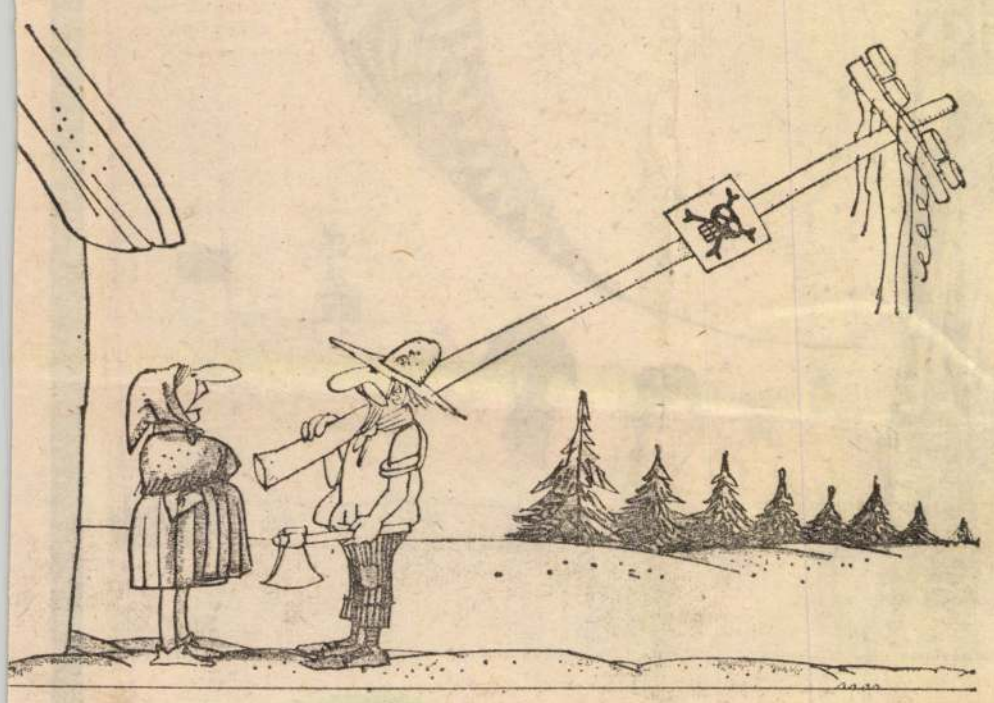

...enyőfa? Karácsonyra kapsz egy szemüveget!

SZABAD FÖLD

A Hazafias Népfront és a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának hetilapja

Főszerkesztő:
Eck Gyula

Főszerkesztő-helyettes:
Söptei János

Szerkesztőség:
Budapest, Somogyi Béla u. 6. 1978
Telefon: 138-821

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat, Budapest, Blaha Lujza tér 3. 1959
Telefon: 343-100, 336-130

Felelős kiadó:
Till Imre
igazgató

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál. (KHI Budapest, V., József nádor tér 1. 1900) személyesen vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj 1 hónapra 12 Ft., negyedévre 36 Ft

Beküldött kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Index: 25 778

18—5713. Szikra Lapnyomda, Budapest

Felelős vezető:
Csöndes Zoltán
vezérigazgató

ISSN 0133—0950

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1982 ÁPR
VILÁGOSSÁG
Budapest

WÜRTZ ÁDÁM

Világosság

/1021

A TARTALOMBÓL

Kelemen János:
Nyelv, cselekvés, társadalom

—

Licskó György:
Munka és szenvedés
József Attila költészetében

—

P. Szűcs Julianna:
Pályaképvázlat Aba-Novák
Vilmosról

—

Csikós Ella:
Az analógiáról a gondolkodásban

—

Tatár György:
Münzer prófétai apokalipszise

—

Antal Gábor:
Mi a helyzet
a kulturális vitákkal?

—

Várkonyi Tibor:
Mitterrand
politikai gondolatvilága

4

XXIII. ÉVFOLYAM • 1982 • ÁPRILIS

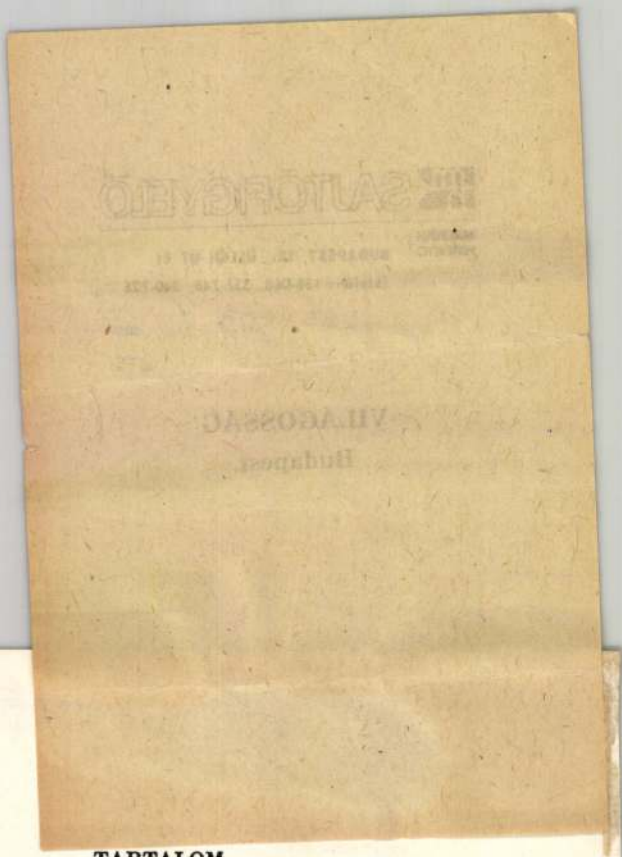

Világosság

Materialista világnézeti folyóirat
Megjelenik havonként

●

Főszerkesztő:
Lukács József

Főszerkesztő-helyettes:
Koroknai Zsuzsa

●

Szerkesztőség:
Budapest
VIII., Gyulai Pál utca 14. 1431
Telefon: 137-660, 343-100

●

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. 1959
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Till Imre

●

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra

●

Előfizetési díj fél évre 60,— Ft,
egész évre 120,— Ft

82.0672 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

●

INDEX: 25 871 **ISSN 0505-5849**

TARTALOM

201 Nyelv, cselekvés, társadalom • *Kelemen János*

Irodalom és történelem

205 Illúzió és értelem II. • *Poszler György*
Vázlat az „esszéista nemzedék" portréjához

211 Olvaszd ki bennem a vasat... • *Licskó György*
Munka és „gazdag szenvedés" József Attila költészetében

Művészet és világnézet

216 Közösség hiánya — álközösség csapdája
P. Szűcs Julianna
Pályaképvázlat Aba-Novák Vilmosról

A megismerés útjai

226 Az analógiáról a gondolkodásban • *Csikós Ella*

Műhely

233 Nincs jövő • *Tatár György*
Münzer prófétai apokalipszise

Margó

239 Mi a helyzet a kulturális vitákkal? • *Antal Gábor*
Jegyzetek egy sorozathoz

Könyvekről

244 Szellemi erővonalak az ellenforradalmi Magyarországon • *Lendvai L. Ferenc*
Lackó Miklós: Szerep és mű

246 Hogyan készül a történelem? • *Ancsel Éva*
Almási Miklós: Az értelem kalandjai

248 A gyógyító emberi kapcsolat • *Villányi Péter*
Pszichoterápia (Szerk. és bevezeti Buda Béla)

Fókusz

251 „Itt és most" • *Várkonyi Tibor*
Mitterrand politikai gondolatvilágáról

Külföldi lapokból

259 Az üdvösség egyetemes hídja • *Zsámboki Zoltán*

261 Katolikus szekta — vagy törpe rendőrállam?

Napló

262 Lendvai L. Ferenc jegyzete

Címlapunkon és a hátsó borítón
Würtz Ádám grafikái

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1981 DEC 6

1021

A szép könyv dicsérete

Jegyzetek a Pécsi Szikra Nyomda két kiadványáról

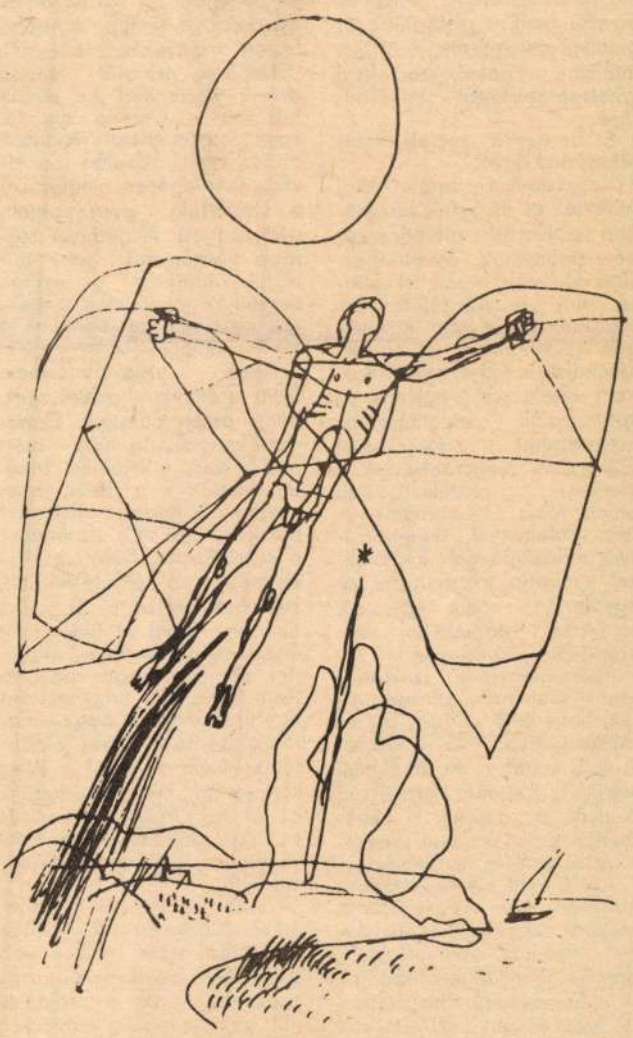

Würtz Ádám illusztrációja

Würtz Ádám

Két könyv, vagy mindössze néhány íves füzet csupán, bennük csokornyi válogatás Csorba Győző és Takáts Gyula verseiből. Nem új költemények, valamennyi megjelent már más kötetekben. Nem is a verseket kívánjuk méltatni ezúttal, a füzetecskék különben sem kerülnek könyvárusi forgalomba. Az egész vállalkozás, ez a két hasonló, de ugyanakkor nagyon is különböző kis kötet mégis valamiképpen közügy, ezért figyelmet érdemel.

Első pillantásra úgy tűnik, az ötletet az alkalom szülte. A Pécsi Szikra Nyomda Takáts Gyula hetvenedik és Csorba Győző hatvanötödik születésnapjára készítette a párszáz példányt, s ünnepélyesen adta át a szerzőknek és meghívott barátaiknak, egy író—nyomdász találkozó keretében.

Ettől persze még mindig gyanakodhatnánk — némely hazai jelenség ismeretében —, miért is kellene szeretnie a pécsi nyomdának Csorba Győzőt és Takáts Gyulát. Vagy ha mégis, akkor talán valami személyes összeköttetés... Nem, nem, egyrészt Csorba Győző és Takáts Gyula sem képviselő, sem miniszter, másrészt Szendrői György nyomdaigazgató, ha jól láttam, az ünnepség házigazdájaként találkozott először személyesen a két költővel, s maga is, munkatársai is, a friss, festékillatú példányokkal kezükben sort álltak vendégeik előtt, hogy néhány emléksort kérjenek tőlük.

A költők is, barátaik is örültek persze a szép köteteknek. S nem csupán a szokásos illedelemből! Ott volt az ünnepségen Szántó Tibor, az egyik, ha nem a legjobb magyar tipográfus: ő tervezte mindkét könyvecskét, így lett belőlük valóban *bibliofil* kiadvány, valami olyasféle, egyelőre kevesek-nek hozzáférhető ritkaság, melynek értékét mégsem csupán a ritkaságuk adja, hanem egy többszázados, gyönyörű mesterség régi apró „fogásainak" és jövendő lehetőségeinek foglalata és mintája. S nem is csupán a szövegkép itt a fontos és a szép: a borító papír — Takáts Gyuláé sárgás, finom antikizáló, Csorba Győzőé elegáns szürke-szerény —, a címek és a szöveg összhangja — Csorbánál cím és szöveg azonos fokozatú, Takátsnál a hagyományosabb verzál cím „illik" a tartalomhoz —, az oldalszámok változatos elhelyezése — Takátsnál ez is természetesen „klasszikusabb", Csorbánál „rendhagyóbb" elhelyezésű —, és még sorolhatatlanul sok apró lelemény a mesterség gazdag tárházából.

Az illusztrációk pedig külön bekezdést érdemelnek. Csorba Győző kötetét Martyn Ferenc (Nádor Katalin reprodukciói nyomán közölt) rajzai, Takáts Gyuláét pedig Würtz Ádám grafikái (és egy portréfotó) díszítik. Nagy „csapat" ez így együtt!...

A nyomdászoknak valójában mesterségük szépsége, *munkájuk szeretete és becsülése* adhatta az igazi élményt és a legfőbb „hasznot", amikor a könyveket készítették. Valószínűleg ez „érte meg" és ez kapcsolódott össze végül is a költők iránti szeretettel és megbecsüléssel. Az alkalmi ötlet itt vált közüggyé: a Szikra Nyomda (is) eztán is — s egyre inkább — ezreknek és milliónak fog könyveket készíteni, s minden bizonnyal többnyire szerényebb „csapattal" és „olcsóbb" kivitelben. De nagyon jó, hogy a nyomda megsejthetett valami fontosat a jövőből. A növekvő társadalmi igényt a tartalma mellett formájában, külsejében is igényes, szép könyvre, a „tömegtermelésben" is szükséges pontosságra és lelkiismeretességre. Emellett talán azt is megsejtette, hogy ha a közeljövőben lehetőség nyílik a *nyomda és a könyvkiadás* egyesítésére — országos verseny indulhat, valami nagyszerű *vállalkozás*, amely anyagilag és erkölcsileg egyaránt nagyon fontos, és amelyhez az eddiginél is több kiváló szakembert kell *szerezni* és *nevelni* egy gyorsan-nőtt-kamasz nagyüzemben.

Ezért érezzük közügynek a Szikra Nyomda egyelőre keveseknek szóló, de sokat mondó, s még többet ígérő, szép vállalkozását: Csorba Győző és Takáts Gyula bibliofil kötetét.

Szederkényi Ervin

Az

Indokolt szerénység vezérel bennünket, ha a magyar sajtó napján nem önmagunkról, betűbillentyűkkel, mikrofonokkal, monitorokkal dolgozó újságírókról és nyomdászokról, rendezőkről és szerkesztőkről, hangmérnökökről és vágókról beszélünk, hanem az ügyről, amit szolgálunk és amelyre önkéntesen, nem formálisan, hanem szocialista kötelességtudattal feleskü dtünk.

Ez az ügy a szocialista tájékoztatás ügye.

Volt, amikor talán okkal nevezték az újságírót hazánkban is hivatásos dilettánsnak, író-kisiparosnak, álomlángossütőnek, mert maga a politika volt megkérdőjelezhető. Ma már hitele van hazánkban és külföldön a magyar szocialista tájékoztatásnak, mert hitele van pártunk és kormányunk politikájának. Szakadatlan erőfeszítéssel igyekszünk megszabadulni a szellemi konfekciózástól, amely rossz és használhatatlan sablonokkal, leegyszerűsítő, valóságidegen képletekkel próbálja megmutatni az egyáltalán nem egyszerű, formákba, dogmákba nem szorítható életmozgást.

Miért beszélünk szakadatlan küzdelemről, amikor tudjuk, hogy a jó politika helyes tájékoztatáspolitikai elveket is vall: sehol és senkinél nem szívesség, hanem kötelesség a nyílt, az őszinte, a kellemetlen dolgokat sem megkerülő informálás, a beavatás.

Azért, mert furcsa, elfogadhatatlan, de magyarázható módon még elég sokan vannak olyanok, akik szívesebben és könnyebben fogadják el a kényelmesen használható kész formulákat, semmint maguk is gondolkodásra kényszerüljenek. Jócskán akadnak olyanok is, akik kőnél keményebb anyagba, valami különleges acélba vésett tízparancsolatokat követelnek a szocialista élet, a szocialista munka, magatartás fejlesztése érdekében a politikától, az újságírástól, a tájékoztatástól is. Mintha az élet, a szocialista építés olyan egyszerű volna, hogy idézetekkel, örökkévalónak minősített tételekkel mindent megmagyarázhatnánk, mindent megoldanánk. Pedig így semmit. Ha Lenin ma élne, sok mindent tenne, de egy dolgot aligha. Önmagát sohasem idézné. Éppen ő tanít bennünket arra, és ebben mutat leginkább példát a leninizmus, hogy a marxizmus nem más, mint tudományos válasz a kor új kérdéseire. Éppen Lenin emelte fel intően az ujját: *„A szocializmust nem szabad ünnepi színekkel festett szentképként kezelni".*

Népünk, pártunk éppen annak köszönheti az elmúlt huszonöt esztendő sikereit, hogy folyamatosan visszatért ahhoz, amit látszólag már elvégzett, alaposan megbírálva a kísérletek gyengeségeit, gyatraságait. Alighanem legfőbb vívmányunk, hogy feltárjuk hibáinkat és nyíltan beszélünk róluk, mert tudjuk: így, csak így van esélyünk a hibák leküzdésére is.

Nincs szégyellnivalónk. Nem azért nem dicsekszünk, hogy ezzel pótoljuk vívmányainkat, ország-világ előtt nyilvánvaló sikereinket. Megteremtettük a hont, ahol „nem sír a bánat", ahol annyira a népé már az ország, a szocializmus, hogy „bárhová indul is, a cél felé halad". Tiszteljük ezeket a sikereket, de nem ragad el bennünket olyan mámorító érzés, miszerint már tökéletesek vagyunk. Nem képzeljük, hogy nincsenek új és nagyon nagy gondjaink, szorítóan nehéz feladataink. Nem hisszük, hogy könnyedén átszökkenhetünk az új feszültséghalmokon és azt sem gondoljuk, hogy mi vagyunk a követendő csodamodell.

Tudjuk — és ennek szellemében tájékoztatunk —, hogy az halad előre, akinek van képessége, rugalmassága figyelembe venni a szüntelenül és nem mindig kedvezően változó körülményeket, az eredményekből származó új igényeket, a ma és a holnap reális lehetőségeit. Az tud érdemlegesen tenni, aki nem fojtja el vágyait, nem felejt el ember módjára álmodni, de aki soha nem téveszti összsze a valóságot ábrándjaival. A korrekciós lépésekre, az önkontrollra a hatalom megragadásakor és a szocialista építés minden szakaszában ugyanúgy szüksége van a társadalomnak, mint az embernek a természetes mozgásra. Nem felejtjük el azt a történelmi tapasztalatot, hogy a baj akkor kezdődik, ha

Erb János karikatúra-kiállítása

December 3-án nyílt meg Pécsett a magyar sajtó napja alkalmából, a Helyőrségi Művelődési Otthonban Erb Jánosnak, a Dunántúli Napló fotóriporterének karikatúrakiállítása. Képeink a kiállítás anyagából adnak ízelítőt.

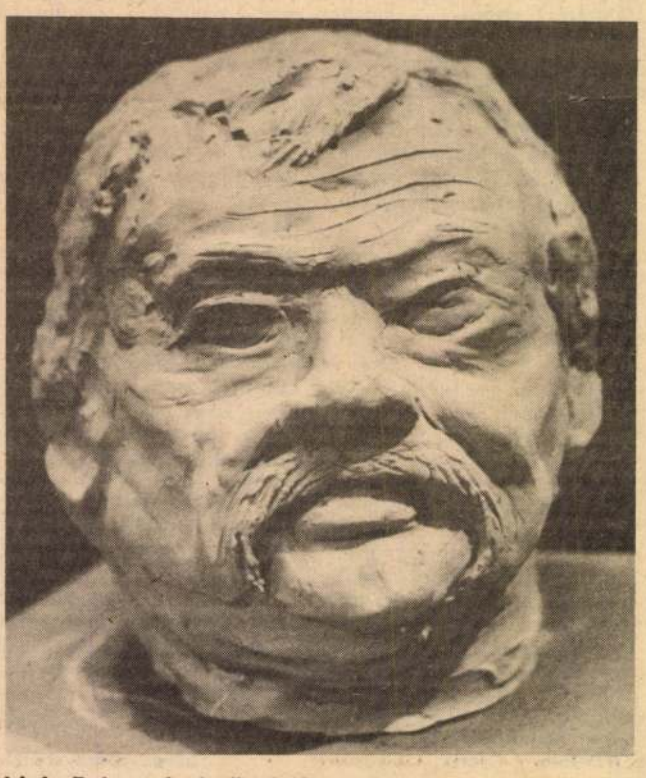

Lázár Ervin szoborkarikatúrája

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Napjaink

1981 3'

WÜRTZ ÁDÁM

1021

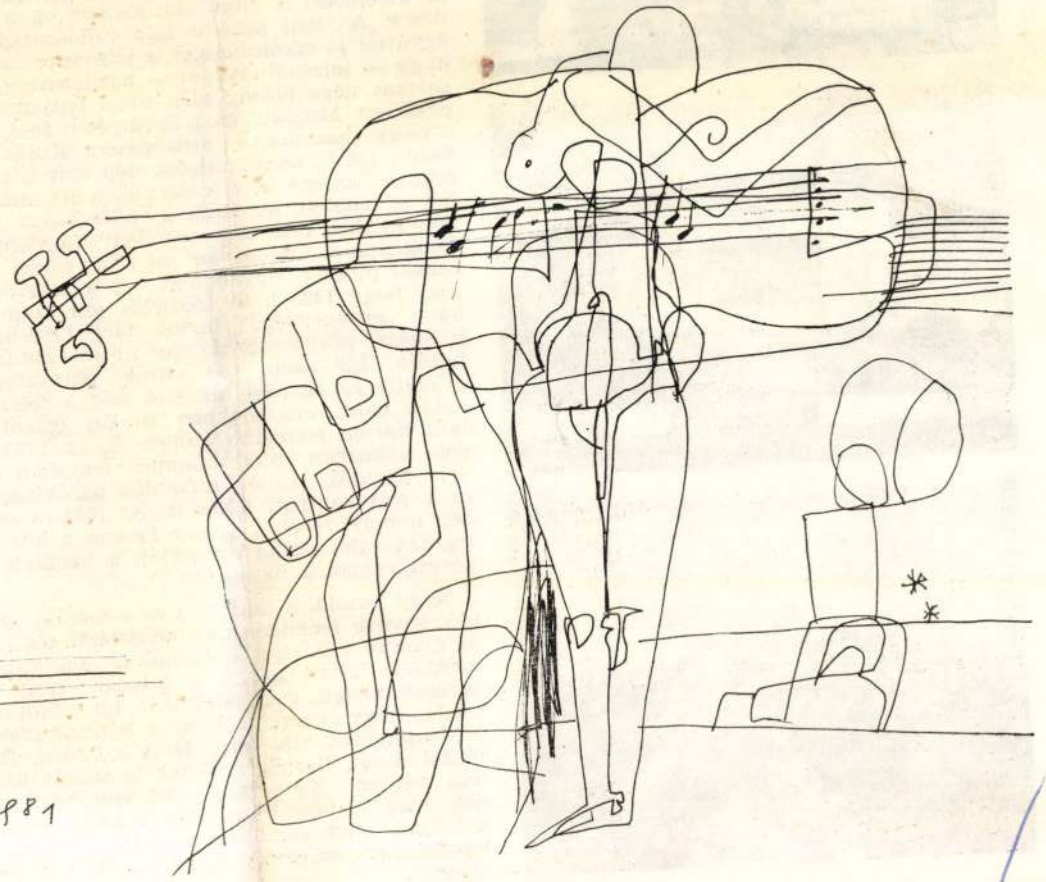

Würtz 981

BARTÓK BÉLA:
DIVERTIMENTO
WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

Családi kapcsolataim [illegible] fordultam ebben a szép bódvavölgyi faluban. Jól ismertem, ismerem ma is lakóit. Értettem az élcelődést is. Nem volt ezekért ok a sértődésre. A szent jelző a falu vallásosságát, de egyúttal jó erkölcsűségét is jelentette, az meg, hogy — tejes, aludttejes — hát istenem, szorgalmas népe bizony elég sokat batyuzott, cipekedett Miskolc, meg Szentpéter felé. Vitte a nagy kosarakat a városi piacra. Korán kelő, későn fekvő, sokat dolgozó nép volt a sziráki nép, és az ma is. Szentszirák azért más okból is lehetett, nemcsak a vallásossága miatt. Fényes Elek 1940-ben megjelent Magyarország Geográphiai szótárában azt írja: földesura a kassai püspök. Ugyanebből azt is megtudhatjuk, hogy 1426 hold földjéből 618 hold egyházi, „érdekeltségű" birtok. Még 1939-ben is a kassai püspökségnek van itt 481 kataszteri holdja. Így aztán sok sziráki parasztember művelte az egyházi birtokot még a felszabadulás előtti évtizedekben is. Ezt igazolja a falu három legrégibb épülete is, az 1777-ben copf stílusban épült műemlék templom és a vele egyidős, szintén műemlék parókiaépület és a volt kasznári lakás is. Az 1850-es években a helyi lelkész, Szalay Ferenc, a környék legmagasabb egyházi rangját, a kerületi esperesi rangot is megkapta.

Nagy katolikus falu volt ez a Szirák, kevés időt kivéve fennállásának kezdetétől, az 1300-as évektől kezdve a közelmúltig. Más vallású nemigen lakott sokáig a faluban, vagy áttkeresztelkedett, vagy odébbállt. Így aztán nem csoda, hogy „szent" volt ez a Borsodszirák.

Mostanában más jelző járja a falura. Bartókfalvának, Bartókszirâknak is szokás újabban nevezni. Na persze ezért sem haragszanak meg a falu lakói, sőt, büszkék erre a községük neve elé illesztett jelzőre, és egyre büszkébben emlegetik maguk is Bartók Béla nevét.

[illegible] és
[illegible] első
[illegible] Bor
[illegible] Bar
[illegible] Bor
a [illegible]

innen származtathatjuk a Bartók-családot. Az én szívemben azóta Bartók és Borsod megye elválaszthatatlanul összefonódott, és azért nagy öröm számomra önökkel együtt Bartókra tisztelettel emlékezni." Borsodszirák azóta kegyelettel ápolja a Bartók-hagyományokat. Az azóta történtekről Kun Lajos nyugalmazott általános iskolai igazgatóval beszélgettem. Ő 47 évi munka után, öt éve ment nyugdíjba. Hosszú nevelői tevékenysége során, a falu generációit nevelte fel; de nemcsak tanított, hanem szép eredménnyel foglalkozott a falu közművelődésével is. Még most, hetvenegy évesen is igazgatója a helyi művelődési háznak, és más, több társadalmi elfoglaltsága mellett szervezője és vezetője a kiváló Bartók Béla Népdalkörnek is.

Kun Lajos bácsi megalakulása óta tagja a borsodszirâki Bartók Béla Emlékbizottságnak, gyűjti a községgel kapcsolatos emlékeket, dokumentumokat. E gyűjteményben lapozgatva foglaljuk össze, hogy mi is történt az elmúlt 26 évben a Bartók-kultusz terén a községben. Már 1955. július 26-án megalakult a faluban a Bartók Béla Emlékbizottság. Ezen az ülésen részt vett Denijs Dille professzor is, aki elmondta, hogy Magyarországon ez az első megalakult Bartók Emlékbizottság. A bizottság már akkor szép tervek megvalósítását tűzte ki célul, és azóta is nagy ügybuzgalommal igyekszik ezeket megvalósítani.

1955. szeptember 25-én, Bartók Béla halálának 10. évfordulója tiszteletére egész napos ünnepséget tartottak. Ekkor nevezték el

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1982 41

Napjaink

1021

ARANY: A WALESI BÁRDOK
WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

WÜRTZ ÁDÁM

Würtz A. László, grafikus

Würtz Á. László rajza

13.

Würtz

Élet

XXVII/47.

vállal-
ol daga-
s néha
n ilyen-
A végén
ött, akik
árut az

közepén állt a zongorák között és a bejárat felé nézett, mintha Adam Szelimre várna. De Adam Szelim nem volt a lerakatban, helyette üszök és korom lepte a padlót, a levegőben rongyszag lebegett.

— Te miben sántikálsz? — kérdezte Brekk Paula, amint megpillantott.

— Itt van? Elment? Hol van?

— Nincs sehol — mondta Brekk Paula hűvösen. — Fölrobbant.

— Micsoda? Ki robbant föl?

— Pont egy órakor leszakadt róla a ruha és égni kezdett. Menj, mert büdös körülötted a levegő. Menj innen.

— Még él — mondta a nővér, amikor kinyitotta a kórterem ajtaját. — Egy percen át nézheti. — Adam Szelim egyedül feküdt a kórteremben, deréktól lefelé vastag pó-

Würtz Á. László, grafikus

Würtz
Élet

13
XXX/26

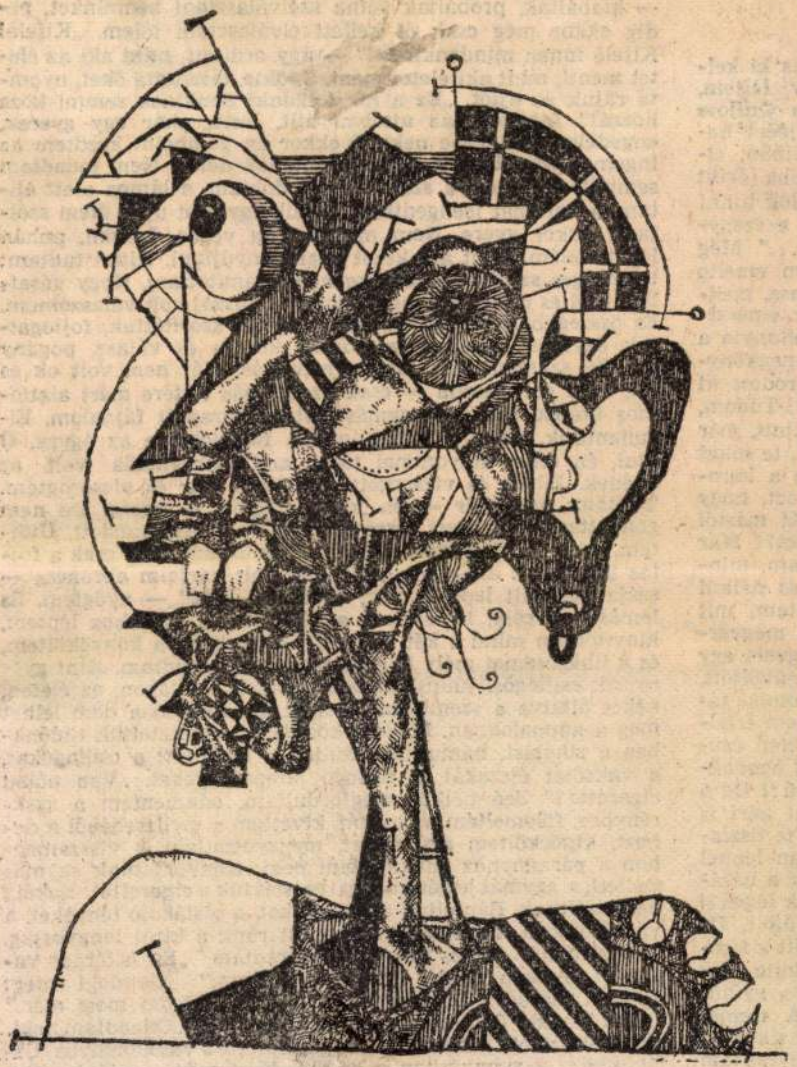

Würtz Á. László rézkarca

t, üvöltött.
zonnal tá-
tom értel-
telen csú-
?! *Szavak-*
yű?! De a
ul kéri is
a te tiszta-
yan lennél
or a barát-
ak téged?!
gyűlölt. De
Állt a lám-
rtotta ma-
g a gyűlö-
A szemét
m sikerült,
gnyitottam
át. „Nem!"

nyörű, csillagos, júliusi éjszaka kuksolt a világon, az életen, békét áltatva a szemlélőnek, olyat, amilyet soha nem lelhet meg a nappalokban. Mellém könyökölt, emésztettük tüdőnkben a zihálást, bámultuk fásultan a látványt: a csillagokat, a vaksötét éjszakát, a pislogó lámpafényeket. „Van nálad cigaretta?" Szó nélkül megfordultam, odamentem a szekrényhez, fölemeltem az ingem, kivettem a mellzsebéből a dobozt, kipöcköltem egy szálat, meggyújtottam, s visszamentem a párkányhoz odakínáltam neki. Könyököltünk egymás mellett, s egymás kezébe adogatva szívtuk a cigarettát. Sokáig nem szóltunk. Bámultuk a csillagokat a pislákoló fényeket, a vaksötétséget. Hömpölyögve ömlött ránk a kinti langyosság. „Köszönöm." „Nincs mit." „Belefáradtam." „Én is fáradt vagyok." „Lassan virrad. Elküldöm a lányt." „Gondold meg: egyedül maradsz. Megvertelek." „Az én dolgom most már." „Csak hiszed." Csikknyi maradt a cigarettából. Odaadtam neki. Még beleszívott, aztán messzire pöccintette a vakhomályba. Üstökösödött a zuhanásban a csikk. „Most már menjünk vissza." „Ideje." Ing — köpeny. Tücsök őrjöngött az ablak alatt.

Würtz Á. László, grafikus

ak át a függönyökön. Ekkor nézte
neg az óráját, háromnegyed hét
nált. Lába áthűlt a topogásban, a
óesés elállt és felkerekedett a szél.
Megborzongott. Visszafordult. Cé-
ár mellette lépdelt, megsimogatta
kutya fejét, de már nem beszélt
ozzá annyit. Közeledtek hazafelé,
egyre inkább az járt a fejében, mi
várja otthon, hogy ennyi ideig ki-
naradt. Mire a kapujuk elé ért, úr-
á lett rajta a fáradtság és a kétség-
beesés.

Felcsengetett. Így szokott tenni,
ha valamit kérni akart, s így tett

WÜRTZ Á.
LÁSZLÓ RAJZA

16.

XXIV/17.

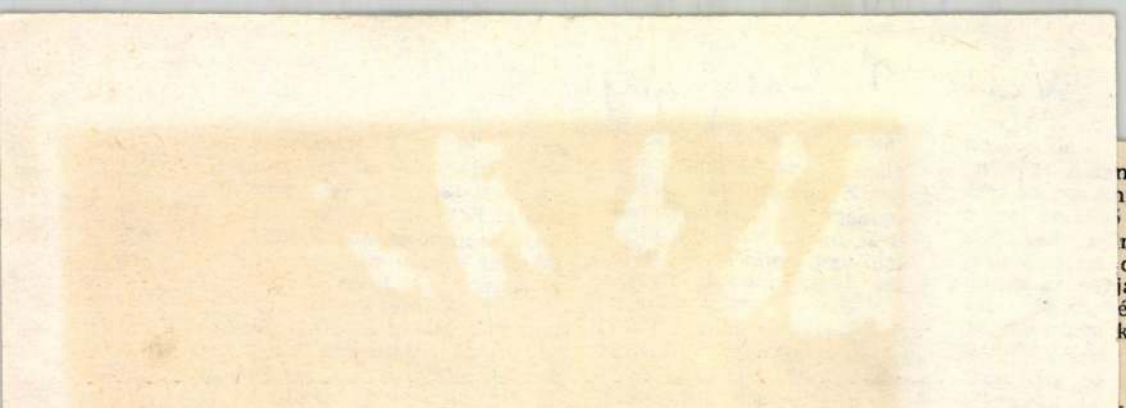

kor te születtél. Az Alföldön
lakott egy nagy, zsíros falu-
ban. Folyton pipázott és
csarnokoskodott. Nagyanyád
meg hajnaltól késő estig
húzta az igát. Én sose sze-
rettem náluk lenni, pedig a
nagyanyádat kedveltem. Sze-
rencsére, messze voltak tő-
lunk. És én az Alföldet se
szerettem, csakis a Dunán-
túlon érzem jól magam.

— Az alföldi nagyszülők-
ről sosem beszéltél — mond-
ta Kisanna.

— Azért beszélek most.
Mert ha már nem leszek,
senkitől sem tudhatod meg,

kapuja tornya, a falu-
végi rét, mely szénaillattal
lehelte tele külföldön töltött
éjszakáit; most nem találkozhatott halott anyjával, apjával, férjével; gyermekei, unokái sem látogathatták meg, és minden fehér volt körülötte: tágas, fehér fennsíkok, csontkopár hegyek, a legmagasabb hegy lábánál mozdulatlan, halszemű tó...

— Asszonyom, Hegyeshalom következik — szólt be a kalauz.

Kisanna letörölte anyja arcáról a verítéket, majd a csomagokkal kezdett foglalatoskodni. Biztos, hogy Mo-

hangsúllyal,
nna sosem tu-
ni, amely külö-
korában oko-
mtalan keserű
döbbenten bá-
ját, aki közben
és rendezgetni
körül a párná-

a fésümet és
mondta. Kis-
epetéstől még
tan teljesítette
ry Anna pedig
gvizsgálta az
ben („Egy kis
, mert fényes
aztán kiszede-
at, a görbe fé-
hér, hullámos
lágy mozdula-
ülködött.

anyám?
e, hogy jól va-
ry Anna hang-
ség vibrált —
hogy addig
g, amíg...

— Jó, jó — szólt közbe Kisanna. — Kérlek, ne emlegesd a halált...

Csatáry Anna az ablak felé fordult.

— Régebben ilyenkor már havas volt a vidék — mondta egy idő után csendesen. — Szerettem a havas alkonyatok illatát. A hóviharokat is szerettem. A régi tanítóház nagyobbik szobájában izzott az ormótlan, hasas kályha, az ablaküvegre kövér hólabdákat dobált a szél. Mi gyerekek, mind a heten, a kályha köré telepedtünk, apánk is közénk ült, és gyönyörű meséket

mondott az égő has
nyénél. A lámpát
fekvés előtt gyu
meg, mert takaré
kellett a petróleum

Szemlátomást job
gondolta Kisanna.
talán az orvos téve

Magyaróváron fel
unokaöccs. Megvizs
beteget, injekciót ad
s azt mondta, nyugo
vábbutazhatnak.

— Fél órája még
— mondta a folyos
anna. Az orvos rok
igazította fekete
szemüvegét.

— Lehetetlen — f
Nyugodj meg, nem
mi baj. Pesten Kár
mindent elintézett.
fesszor úr évfol
volt az egyetemen.

A Kelenföldi pá
ron Károly bácsi é
sége, Gizella néni v
Náluk szálltak meg
ra, s másnap déle
táry Annát elhelyez
nikán. Kisanna pén
ki az ápolónők köz
borravalót adott
nak is, noha a prof
gedélyével bármik
hetett az anyjához
sodik napon, este
táry Anna átmen
azt mondta neki (s

IBBY-diplomák

A Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa (IBBY) Tokióban megrendezett 20. kongresszusán kiosztották az IBBY-diplomákat. A magyar szerzők közül a gyermekkönyvek kategóriájában *Tarbay Ede* (a Kunkori és a Kandúrvarázsló című művéért), a grafikusok közül pedig *Würtz Ádám* (A tollaskígyó fiai című mesegyűjtemény illusztrációiért) részesült az elismerésben. A diplomákat kisebb ünnepség keretében *Janikovszky Éva*, a nemzetközi szervezet magyar bizottságának elnöke adta át a kitüntetetteknek.

Vladimi
ga

elénk: és szépelgés nélkül ref-
lektál ez a tükör. Az ifjúság
megejtő bájával, az öregség
rút meztelenségében jelenik
meg, a hiúság vására a maga
önfeledtségében kavarog, zsú-
folt és drámai minden négy-
zetcentimétere. Akár kegyet-
lennek is tűnhet: ám ez az
őszinteség erkölcse. Elemi sza-
bály, amit az esztétika művé-

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SZABAD FÖLD

1982 JAN 1 0

WÜRTZ ÁDÁM

1021

(Würtz Ádám rajza)

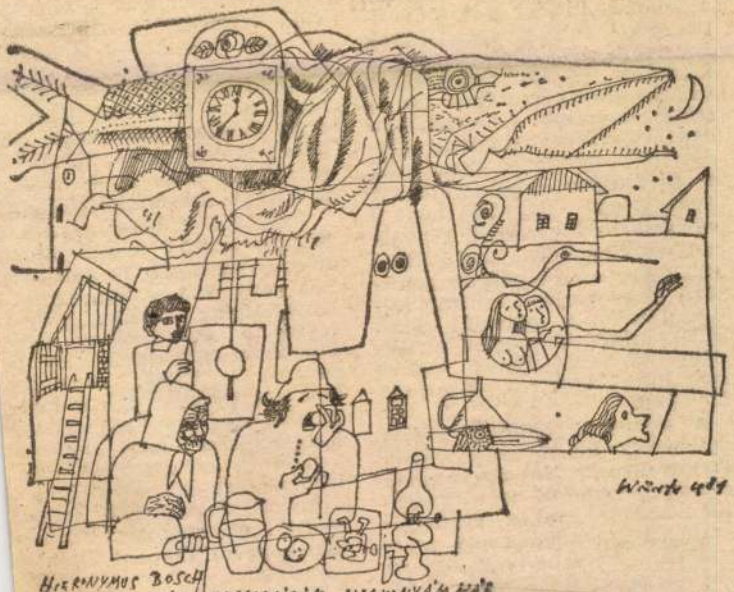

HIERONYMUS BOSCH SÜLT-KRUMPLIT VACSORÁZIK NAGYANYÁMMAL

Ki és mi a színész? (2.)

Előző cikkünkben, melyben a Színházi Intézet és a Művelődéskutató Intézet vizsgálódását ismertettük, elsősorban az ezer hivatásos színész származását, iskolázottságát mutattuk be, a színész helyzetét a társadalomban. Ugyancsak izgalmas kérdés: hol jobb lenni színésznek, a fővárosban vagy vidéken? Nehogy azt higgyük, hogy a válaszok a fővárosnak kedveznek. A vizsgálódás során kiderült, hogy a színészek 28 százaléka tősgyökeresen vidéki. Mióta elkezdte a pályáját, csak vidéki színházban lépett fel. Közülük 13 százaléknak eszébe sem jutott, hogy a fővárosba kerüljön.

A színészek többsége (78%) úgy vélekedik, hogy a vidéki színészéletnek jócskán vannak előnyei: több és jobb szerep jut részükre, jobban megtanulhatják a szakma fogásait, nyugodtabb, kevésbé hajszás az életük, mint azoké akik a fővárosban dolgoznak. De azzal [illegible] vannak, hogy műhelymunka s a közönséggel való kapcsolat. A színészekben — úgy tűnik — magasfokú igazságérzet él: csaknem 80 százalékuk helytelenítette, hogy a rádió, a tv és a film jóformán csak fővárosi színészeket foglalkoztat, holott — vélekedtek sokan a pestiek is — vidéken is kitűnő színészek találhatók.

Vagyonos ember-e a színész? Néhány adatból megállapítható. Íme: a színészek 27 százalékának van telke, nyaralója, 4 százalékának szőlője, gyümölcsöse, 5 százalékának egyéb ingatlana. Sok ez, kevés? Bizonyosnak tűnik, hazánkban más foglalkozási ágban foglalkoztatottak sem rendelkeznek kevesebb vagyonnal. De lássuk tovább: a színészek 58 százalékának van személygépkocsija s ebből mindössze 8 százalék nyugati gyártmányú, 13 százalékának pedig Trabant áll a garázsában...

Ugyanakkor: a színészek százalékának nincs televíziója, viszont a tv-készülékeik 21 szá[illegible]

Würtz Ádám: Anyák napjára

Az államvizsga-szakd
elkészítésének re

A szakdolgozat célja, hogy az orvostudomány bármely problémakörének önálló tudományos feldolgozása révén elősegítse: a hallgató alkotó szakmai tevékenysége során fejlessze lényegmegragadó képességét, elsajátítsa a könyvtárhasználat és irodalmazás módszereit, és képes legyen véleményét tömören és szabatosan megfogalmazni.

Követelmények:

A választott téma az adott diszciplina valamely aktuális problémakörét tárgyalja.

A téma feldolgozása során a témához tartozó alapvető és legújabb hazai munkákat is fel kell használni. A szakdolgozat terjedelme 20-40 „normál" gépelt oldal lehet, e terjedelembe a táblázatok és az irodalomjegyzék is beletartozik, de az ábrák nem számítanak bele. A szakdolgozatot dossziéba befűzve, vagy bekötve, 2 példányban kell beadni. A borítón fel kell tüntetni a dolgozat címét, a hallgató nevét, évfolyamát és csoportját, a beadás helyét és a konzulens nevét és munkahelyét.

Az egyetem által biztosított

A szakdolgozati témalista kifüggesztésének határideje (IV. évfolyam II. egyetemi periódus) január 15.

A szakdolgozatot készítő hallgató használhatja az egyetem központi és tanszéki könyvtárait, igénybe veheti azok szolgáltatásait. A szakdolgozat gépeléséhez, az ábrák elkészítéséhez az egyetem nem nyújt segítséget, ezek költsége a hallgatót terheli.

Igen kivételes indok alapján a dékán az oktatási keretből támogatást adhat.

A szakdolgozat elkészítésének rendje:

Szakdolgozati téma bármely kiírt témából választható. A témaválasztás a kiírt témától eltérő is lehet, ha ezzel a tanszék vezetője egyetért.

A szakdolgozat témáját a IV.--V. év során kell kiválasztani. A témaválasztást az adott tanszék vezetőjénél legkésőbb az V. tanév végéig kell bejelenteni, aki engedélyezés esetén gondoskodik ennek nyilvántartásáról és a konzulens biztosításáról.

A hallgató legalább három alkalommal köteles a konzu-

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1983 JÚN 1 8
MAGYAR NEMZET

között végigzajlott. WÜRTZ ÁDÁM

1021

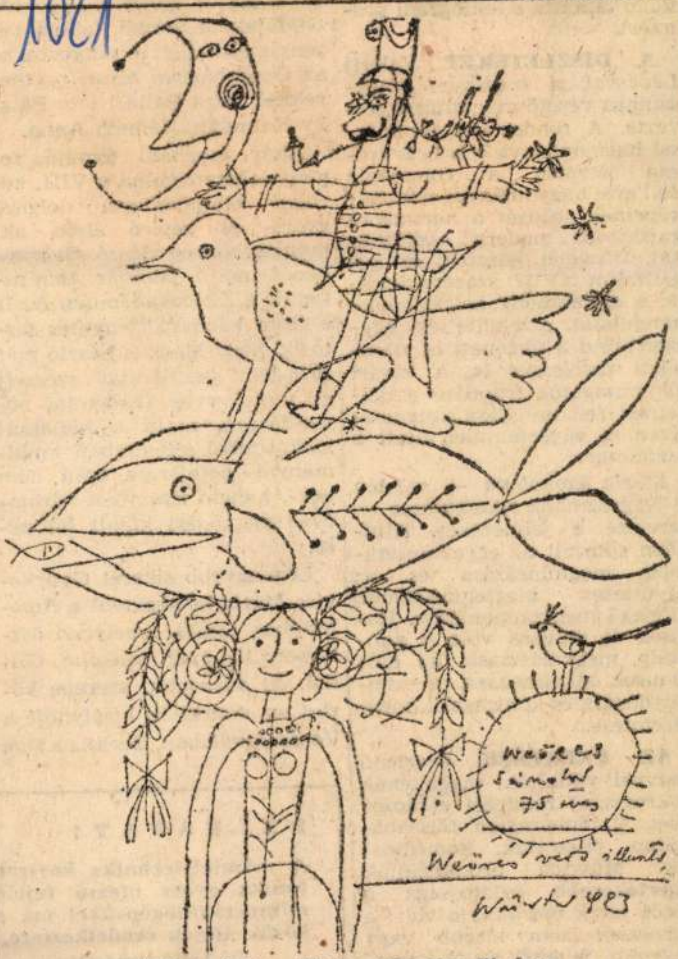

Würtz Ádám: Weöres Sándor 70 éves

mes, mert
talán láthatt
miert.

A DÍSZI
Levental, a
színház veze
vezte. A re
sal harmoni
san ötvözt
dell'arte hag
képeinek stí
karikírozó
kel. Díszletei jelezték és sugallták a XVIII. századi Sevilla, a cselekmény helyszínének hangulatát, érzékeltették egyszersmind a történeti és szemléleti távolságot is. A vásári képmutogatók frappáns eszközeinek felhasználása szuggesztíven és egyértelműen utalt a tartalomra.

Maria *Szokolova* — szintén a Nagyszínház munkatársa — tervezte a jelmezeket. Kitűnően sikerült az egyes kosztümök megmintázása és az együttesek megjelenítésének kifejező megkomponálása. Hatásos és stílusos volt a színskála megválasztása, az erős tónusok alkalmazása, a színharmóniák és kontrasztok megteremtése.

AZ ÉNEKESEK érezhető kedvvel vállalták magukénak Pokrovszkij rendezői elképzelését. Valamennyien fölszabadultan játszottak, komédiáztak. Művészi produkciójuk legértékesebb sajátossága *a közös játék összhangja* volt: a művészek nem kisebb vagy nagyobb, jelentős vagy kevésbé fontos szerepeket, hanem

munka közben Jászó Györgynénél, majd Molnár Imrénél tanult a Zeneakadémián. Az is e ritka karriertörténethez tartozik, hogy Márkus László már 1936-ban, ösztöndíjat szerzett az utolsó éves akadémiai növendéknek, majd a kialakult szokásokkal ellentétben tanulmányai befejezése után nem egy-, hanem nyomban hároméves szerződést kínált föl neki.

Legnagyobb sikerét Gyurkovics Mária kétségkívül a *Rigolettó*ban aratta, amelyben összesen 164-szer énekelte Gildát, de huszonhat szerepe között ott volt az Éj királynője a *Varázsfuvola*ban, Zerlina a *Don*

PÁLYÁZAT!

A számítástechnika korszerű
ronika gyors ütemű fejlődé
mikroszámítógépekkel ma má
közök állnak rendelkezésre, a
teljesítményben a ha
zepes kategóriájú sz

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1982 MÁJ 2 21

1021

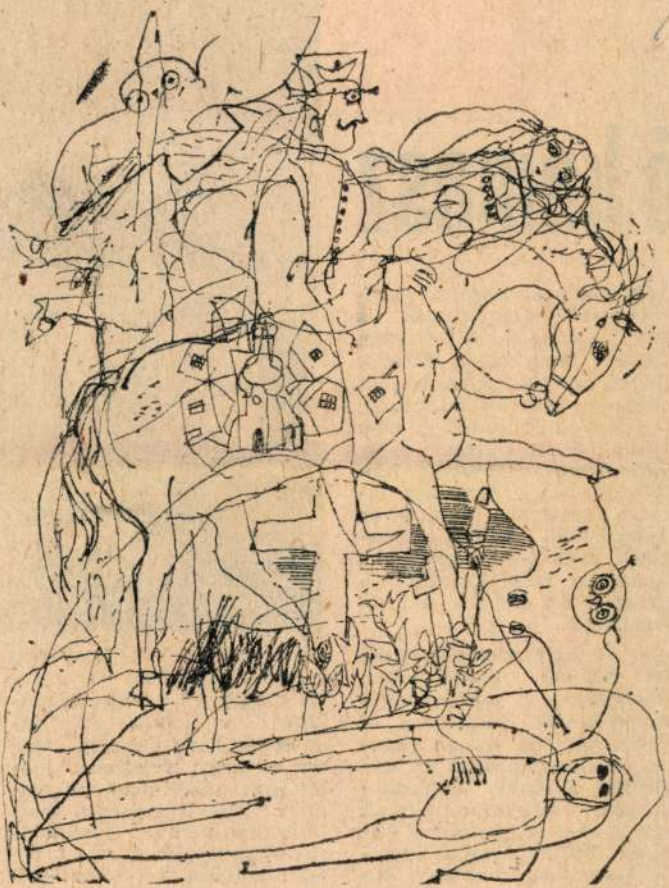

Würtz Ádám rajza

ó kamasz

dunk forrása, hogy a közművelődéshez hiányosak a tárgyi feltételek. Mivel nem kiemelt téma ez, a hatodik ötéves tervben jelentős előrelépésre nem számíthatunk.

E tények ismeretében nem csodálkoztunk azon, hogy *Süli Ferenc*, a fonyódi művelődési ház igazgatója fanyar mosollyal mutatta be „birodalmát", amely korszerűnek nemigen nevezhető, viszont a szűk kultúrházak versenyében előkelő helyen végezhetne.

— Hétezer állandó lakosnak kellene programokat, rendszeres elfoglaltságot biztosítanunk. Számítsuk le a csecsemőket és az aggokat, valamint azokat az embereket, akiknek az érdeklődésére nem számíthatunk, úgy is elég nagy számot kapunk. Ezután vegyük sorra az alapellátás objektív körülményeit: Fonyódon ez a ház, a könyvtár, a mozi és a szabadtéri színpad. Fenyvesen a klubkönyvtár. Ordacsehiben a klubszoba.

De úgy gondolom, hogy épp a körülményekhez viszonyítva eléggé jól elvégzett munkánk a legnagyobb érv amellett, hogy szükség volna a tárgyi feltételek jobbítására. Hogy mást ne említsek: egy tisztességes kiállítóterem nélkül féloldalasak vagyunk. A csaknem ötszáz mindig tevékeny ember, a könyvtárba beiratkozott kétezer olvasó és az alkalmanként megjelenő sokak is megérdemelnék a nagyobb anyagi erőket. Per-

1021

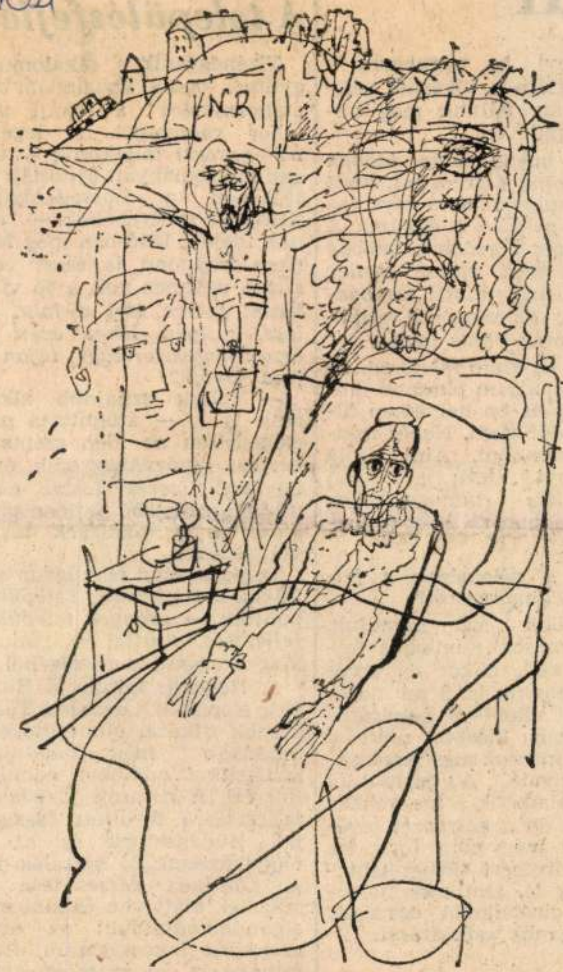

Würtz Ádám illusztrációja Bertha Bulcsú: Fehér rozsda című kötetében (Szépirodalmi K.)

...csai

a versenyt, h... technológiára ... ember van, n... rom brigád...

— *De mégis kellett volna é... csak a szuper... Ott volt példá... papiak arra vi... kinőjön, mert az elemi kár... tást csak alac... ségre kapták ...*

— Azt szokt... az ellenőr nála... ne, akkor az é... ne, vagy fölött... dent észreven... a dohányt illeti: az ilyen *automatikus* támogatásokra mindig jobban rá lehet játszani...

— *Mi a véleménye a felügyeleti ellenőrzésről?*

— Amikor azt mondjuk, hogy a mások munkáját fejleszteni kell, akkor ez érvényes magunkra is. A mi mezőgazdasági ellenőrző apparátusunk jóval kisebb, mint a megyei tanácsok mezőgazdasági osztályaié. A járásoktól ugye a feladatok a megyékhez kerültek, de a szervezet tevékenysége még nem forrt ki. Az ellenőrzésért többet tehetnének ők is, ami nem jelentené a gazdálkodó egységek önállóságának csorbítását.

Szabályosan szabálytalan

MAGYAR NEMZET
1982 AUG 2
MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726

... be lépő *Cserés* Julcsa néni, miután az estébe hajlóan visszatértek a vendégek tokaji szállásukra.

Pedig a téma csakugyan *szilajnak* mutatkozott: *Településpolitika — arányos településfejlesztés*, ezúttal a „falusi" Magyarország szemszögéből.

S. Hegedüs László, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára, vitaindító előadásában megcáfolhatatlan statisztikai adatokat vonultatott fel. A nemzeti jövedelem fejlesztésre fordított összegéből Budapestnek és az öt nagyvárosnak 65 százalék jut. A községek részesedése tíz százalék alatt van és ami még elgondolkodtatóbb: az ezerezerőszáz lakosságszám alatti falvaké az *egy százalékot* sem éri el. Ez a mostoha besorolás két, két és fél millió embert érint!

WÜRTZ Ádám

M. Nemzet
1992. január 11.

Würtz Ádám rajza

WÜRTZ Ádám

Szj 1990 89-90

117.p.ill

140-141.p.ill

szovjet igazságügyi orvosszakért
elhunyt V. P. Alekszejev akad
részről, antropológiai és módsz
az eddig rendelkezésre álló össze

Ez egyébként annál is inkább
vita létrejön - mert az MTA Term
sága által nőnek nyilvánított
Petőfi Bizottság részéről egyér
hető cáfolata a mai napig nem tö

(3) A Megamorv-Petőfi Bizott
print" vizsgálattal kapcsolatban
hogy a módszert eddig a biológ
származásmegállapításra használt
tetemekből származó szövetmaradv

Az Antropológiai Bizottság
szempontok miatt nem látja indok
nek ilyen vizsgálat céljára tö
nemzeti érzéseket és a kegyelete

Amennyiben azonban mégis sc
annak rendeletekben szabályozott
feltételei vannak (2. melléklet)
Bizottság a leghatározottabban
odahatni, hogy a Petőfi család
szakemberek jelentlétében exhumá
sák. Csak ezután történhet s
további vizsgálatokra.

WÜRTZ Ádám

Bozóky Mária

Würtz Ádám kiállítása

Kenthely, Goldmark Károly művelődési ház, 1984.

Somogy. 1984. nov - dec. XII. évf. 6. a.

91-92.

ooo

Josef Svoboda:
Prokofjev: Egy igaz
ember története, 1961

Cseh szcenográfia

A színház illékony műfaj. Egy-egy előadásból legfeljebb fotók, videók maradnak az utókorra. Egyetlen szegmense ennek az összművészeti médiának, ami valamelyest túlélő lehet, a díszlet- és jelmeztervezés. Ez jóformán csak a huszadik században lett igazán autentikus műfaj, elsősorban *Adolphe Appia* és *E. G. Craig* munkásságának nyomán. A modernizmus nemegyszer éppen ezen a képzőművészeti kiskapun hatolt be a színfalak közé. Mindenfelé működtek építészek, belsőépítészek és forradalmár festők is, mint szcenográfu-

Styrsk
bi *Don*
nyikov
padon
dő jele
Európ
készül
mozga
nos ér

A cs
F. Trö
tak irá
szak le

WÜRTZ Ádám

Lacsó András: A Dunántúl rajzolója, Würtz Ádám. = Népszava, 112. 287. 1984. dec. 1. 9. p. ill

NÉV	LAKCÍM ÉS MUNK

NÉV	LAKCÍM ÉS MUNK

NÉV	LAKCÍM ÉS MUNI

WÜRTZ Adolph

Naden 351 - 361. p

WÜRTZ Ádám

Szalay Károly: Würtz Ádám. = Könyvtár,
34. évf. 2. sz. 1984 107. p. ill

1984 OKT 06

1021

Vándorcirkusz — régi emlék

(Würtz Ádám rajza)

WÜRTZ Ádám

Képei derűt sugároznak...

Gyermekeink, unokáink bizonyára jobban ismerik Würtz Ádám nevét, alkotásait, mint mi, felnőttek. Harminc év alatt ugyanis könyvtárnyi szépirodalmi alkotást illusztrált úgy, hogy az ifjú nemzedék ízlése, képzeletvilága gazdagodott e művek láttán, olvastán. Műveinek hatását közvetlenül lemérni nem lehet, de az biztos, hogy élményt jelentenek. A felnőttek számára kiadott regényekben, versesköteteken megjelent rajzai, pasztellképei is jellegzetesek, mások műveivel össze nem téveszthetőek. Würtz a fényes szelek nemzedékéhez tartozik. A tamási nyomdászgyerek tehetségét korán felismerték. A 40-es évek végén kollégiumba, majd főiskolára került, és ő élni tudott a demokrácia nyújtotta lehetőségekkel. Ha ma Európában, a tengerentúlon is ismert a neve, tehetségén túl annak is köszönhető, hogy időben „a hóna alá nyúltak" ...

Nemrég Keszthelyen, a Goldmark Károly Művelődési Központban rendezett kiállításán nagyméretű pasztellképeit láthattuk. Az utóbbi években kevés szó esik a művészről, legföljebb irigykedve arról, hogy az Egyesült Államokban rézkarcaival, festményeivel sok pénzt keres... De, hogy műveit itthon is bemutatja, mielőtt áthajóznák azokat a tengerentúlra, arról kevesen tudnak.

Lássuk, mire vevők a nyugati műgyűjtők és galériatulajdonosok? — ezzel a gondolattal léptem a kiállítóterembe. A negyven kép jókedvet, derűt sugároz. Mesebeli tájak, hősök, a gyermekkori emlékek és irodalmi élmények sugallta képi megfogalmazások tekintettek ránk a falakról. Szürrealizmus — ebben a kategóriába sorolják műveit. De mit is jelent képein a szürrealizmus? „Estek nagyanyámnál, özv. Molnár Vendelné házában 1940 telén Tamásiban. Vendégünk Hieronymus Bosch sült krumplit vacsorázik" — utal az egyik kép felirata magára a kép témájára. Egy paraszt házikót úgy festett meg a művész, hogy azt kettészelte: ott láthatjuk a házban az asztal mellett a középkori németalföldi mestert, Bosch-t; lámpavilág mellett költi el szegényes vacsoráját. Egy gyermek figyeli — hóna alatt rajztáblával — a megidézett híres festőt. Körülöttük jellegzetes parasztbútorok és künt a ház kiskapuját éppen bezárja a nagykendős nagyanyó. E kép hátterét Bosch jellegzetes figurái, Würtz-szülte alakok népesítik be és fölöttük egy mesebeli hal szinte kiúszik a képből, jelezve az elmúlt, hosszú időt. A fantázia szülte ezt a képet, ahogyan Würtz álmodta — mindazt, ami egykoron megtörténhetett volna...

A magyar, orosz, francia mesék és regények olvasásakor emlékképek rögződnek meg bennünk. Csak a legjellemzőbbek; a művész ezeket festette rá egy-egy képére úgy, hogy azok az ő emlékezetében megmaradtak. Mindezt rajzban, színben ábrázolni, úgy, hogy szemlélőben is valamit felidézzen és élményt jelentsen, ehhez nagy művészi tehetség és felkészültség kell. Würtz elsősorban e felfogásban alkotott képeivel, rajzaival vívott ki magának rangot a nemzetközi, művészeti életben.

— Mikor figyeltek fel műveire külföldön? — kérdeztük a művésztől.

— A Brüsszeli Világkiállításon 1958-ban vettem részt, aztán London, Bologna, Prága, Bécs, Varsó, New York, San Francisco. Montreal bemutatótermeiben, galériáiban állíthattam ki műveimet. Sok elismerő diplomát, díjat nyertem alkotásaimmal. Svájci, nyugatnémet könyvkiadók kértek fel munkára, melyeket elvégeztem. Szerződéseket ajánlottak fel azzal a kikötéssel, hogy csak az ő számukra dolgozhatok és még hazámban sem állíthatom ki, nem illusztrálhatok könyveket. Ilyen ajánlatokat persze nem fogadhattam el, hiszen itthon lettem művész, a magyar kultúrán nevelkedtem és hazánkban akarok élni, alkotni. Négy éve lehetőségem nyílt arra, hogy az illetékes magyar külkereskedelmi vállalat, a Szerzői Jogvédő Hivatal közreműködésével szerződést kössek amerikai cégekkel műveim — rézkarcok, linóleum metszetek, képek — forgalmazására. Azóta hétszer voltam kint az Egyesült Államokban; amerikai művészekkel állítottam ki, alkotásaimat mind megvásárolták és teljesen rajtam múlik, hogy mit festek, mennyit küldök ki, és hozok forgalomba. És az csak természetes számomra, hogy műveimet itthon is bemutatom. Legutóbb a Börzsöny Múzeumban, majd Keszthelyen, Lentiben és a tervek szerint a közeljövőben Hódmezővásárhelyen lesz kiállításom.

— Hallhatnánk külföldi kiállítási élményeiről...?

— Még a századfordulón a munkanélküliség elől menekülve sok magyar vándorolt ki és telepedett le az amerikai New Jersey-ben. Vitték kis motyóikat: a rózsás, tulipános ládáikban hímzett ruháikat, terítőiket stb. Ezek egy része megmaradt, és a kivándorlók unokái, dédunokái összegyűjtötték és megalapították a maguk Magyar Néprajzi Múzeumát. Megható volt látni a régi magyar népművészeti emlékeket. Így hát szívesen tettem eleget kérésüknek, amikor múzeumukban is megrendeztem kiállításomat.

— Mit ér a művész külföldön, ha magyar?

— A művei döntik el; az értőkkel, a képzőművészetben jártas gyűjtőkkel mindjárt és mindenütt talál az ember kapcsolatot. Az üzleti emberek azt keresik, hogyan lehet különböző fogásokkal „kifuttatni a művészt". Nálam nem fogják nagy dobbal a vevőket, mégis minden alkotásom új gazdára lelt. Művészetemet nem igazítom az üzlethez, a divathoz, mert mit érne, ha én is olyan képeket állítanék ki, hoznék forgalomba, ami náluk is bőven megtalálható. Ha valaki megnézi mai alkotásaimat, azt láthatja, ugyanazon az úton járok, mint 25, vagy 10 évvel ezelőtt. Amit el tudok mondani a képzőművészet nyelvén, azt csinálom. Az USA-ban sok művésszel, gyűjtővel találkoztam, rengeteg kiállítást látogattam meg és sok szakmai tapasztalatra tettem szert. Tájékozódtam, de nem csatlakozom külföldi irányzatokhoz, iskolákhoz, hanem saját, eddigi munkám folytatom tovább, felfrissülve az új élményekkel és lehetőségekkel — fejezte be a beszélgetést Würtz Ádám.

Könnyű annak, akinek mindehhez erős tehetsége van — tehetjük hozzá.

Kőműves Gyula

SZABAD FÖLD

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

eltenni?

likát ételízesítővel, azt használ levesbe, főzelékbe. Van amit nem is használ, például a kompótokat. Elajándékozza. De hát akkor miért fárad a befőzésükkel?

— Lehetetlen, hogy a kamrában ne tudjak mihez nyúlni. Kell is nekem, ami a boltokban kapható! Tavaly vettem egy üveg zöldborsót, akkora kavics volt benne, hogy csak na. Itthon tudom mi van az üvegembe...

Versenyben állnak hát a házi készítmények az üzemiekkel. A hagyományos házi befőzés előretörőben van, ha változott is egyben-másban. Erről a változásról beszéltem Karola nénivel, aki a Balatonon töltött nyarakból ismerősöm.

— Valamikor, amikor még a boltokban semmi ilyesmit nem lehetett kapni — mesélte —, mi az égvilágon mindent elraktunk télire, nagy menyiségben. Én például vegyes savanyúságot ötliteres befőttes üvegekben. Kellett a disznóvágásokhoz. Erdőn, mezőn gyűjtöttünk hecsedlit, földi szedert lekvárnak. Ki teszi ezt meg ma már? Vagy nagy kondérokban főztük a szilvalekvárt. Ez is kiment a divatból, s lám, ma szinte hiánycikk. Én magam se teszek már el sóskát, tököt, vagy zöldbabot. De a fiatalabbak egyre többen szánják rá magukat. Egy kis asszonyka a szomszédunkban az idén panaszkodik nekem, hogy nem kap 3—5 literes üvegeket, pedig sok eltennivalójuk termett a kertben. Kerestem a padláson neki. A másik szomszédom jó barátnőm, az még mindent elrak ma is. Igaz, az unokája agrármérnök és ellátja őt befőznivalóval.

Mintha csak végszóra jött volna, bekopog egy másik szomszédasszony. Perceken belül elárasztott befőzési receptekkel. Egyet a nyár és ősz összes gyümölcseiből készült réteges befőtt receptjét feljegyeztem. Nyártól őszig van vele munka, de a téli hónapokban kiváló csemege lehet. Íme így kell elkészíteni: „Ötliteres üvegbe lerakni a gyümölcsöket, ahogy érnek. Rétegenként lecukrozni és egy-két kanál tiszta alkoholt minden réteg lecukrozott gyümölcsre tenni. Én kezdtem az eperrel, majd sorba raktam a cseresznyét, a meggyet, az őszibarackot, az almát, a körtét, a szilvát és a szőlőt. Amikor megjelenik a narancs, még azt is teszek rá. A végén az egészet finoman összekeverem és kompótként fogyasztjuk.

Merly Krisztina

Indul a Kombimas 16

Fél évvel ezelőtt adtunk hírt arról, hogy Kovács Sándor konstruktőr olyan járművet szerkesztett, ami a kertészkedők és háztáji gazdálkodók számára nyújthat hasznos segítséget. A „kistraktor gyártót keres" című felhívásunkra meglepően sok vállalat és ipari szövetkezet jelentkezett. A versenytárgyalások során a Boglárlellei Ipari Szövetkezet ígérte a legkedvezőbb gyártási feltételt, és kapta meg a gyártási jogot.

Az elmúlt fél év során sikerült előállítani a mintadarabokat, miközben egyre-másra jelentkeztek a sürgető levelek: mikor és hogyan vásárolható meg a Kombimas? Jóllehet a gyártás megkezdését csak az 1985. év elejére ígérte a szövetkezet, az elmúlt héten meghívást kaptunk a boglárlelleiektől és a Kombimast forgalmazó Ramovill Motorosztályától.

Milcsevics Zsolt, az Ipari Szövetkezet műszaki vezetője a következő bejelentéssel fogadott bennünket: október második felében átadásra kerülnek azok a kistraktorok, amelyekre előzetes megrendelést kaptak.

A tájékoztató során kiderült, hogy néhány hasznos módosítást is elvégeztek a Kombimason, amivel a tervezettnél is hasznosabb szolgáltatást nyújt a gép. A nagy érdeklődésre való tekintettel a szövetkezet minden energiáját latba vetette, hogy a Kombimas a jelzett időnél korábban találjon gazdára.

Természetesen véget értek a próbaüzemeltetések is. A szakemberek és a gépet vizsgáztatók egyértelműen vallják: a gép nemcsak megfelel a várakozásnak, azt jóval felül is múlja. Az ipari szövetkezet és a forgalmazó Ramovill lelkiismeretes munkáját dicséri, hogy az alapgép gyártásával egy időben gondoskodtak a pótalkatrészekről és a szervizek biztosításáról is. Mindkét teendőt a Ramovill szaküzletei, illetve szervizhálózata látja el. Ami pedig a gép teljesítményét illeti, elég talán ha csak néhány adatot közlünk. A 27 LE-s traktor óránkénti üzemanyag-fogyasztása — teljes terheléssel — 4,5 liter benzinkeverék. Ez alatt értjük a kettős ekével történő szántást, vagy az ötmázsás szállítást, miközben a vezetőfülkében két személy utazik. A próba során 15 százalékos emelkedőn, ilyen leterheléssel is simán haladt. Sőt a homokbányából is minden erőlködés nélkül vitte ki a közel egy köbméternyi homokot. Tehát az erőkifejtése kiváló, és a fordulatot is kisebb sugárban végzi a korábbinál. Szinte álló helyzetben megfordul. Lejtős területen is biztonságosan közlekedik. Az ára, a jelzések szerint 110 000—120 000 forint között várható.

A vásárlás módja a következő. Akik korábban megrendelték a Kombimas 16-ot, elsőbbséget élveznek. Ezért azt kéri a Ramovill Motorosztálya (2040 Budaörs, Petőfi S. u. 64. sz.), ismételjék meg a megrendelést, postafordultával megkapják a választ, hogy hol és mikor vehető át a traktor. A levélben mellékelik a csekket is, amelyel befizethető a vételár. Azt is jelezzék a vásárlók, hogy hol kívánják átvenni a gépet. Ugyanis átvehetők Boglárlellén a gyártó Ipari Szövetkezetnél (8630 Boglárlelle, Klapka u. 11. sz.), de kívánság szerint vonattal vagy autóval is leszállítják a Kombimast.

Most még nincs sorszám, csupán a visszajelzések sorrendjében kaphatják meg az előjegyzésben szereplők a masinát. Az új jelentkezők viszont már a visszaigazolással együtt kapják meg a sorszámokat. A vásárlók részletes műszaki leírást, illetve használati tájékoztatást kapnak a hidraulikus rendszerű Kombimas 16-hoz. Mi pedig arra kérjük olvasóinkat, hogy a gép munkájával kapcsolatos észrevételeiket (lehet az jó, rossz, vagy éppen kiegészítő javaslat), írják meg a gyártó szövetkezet címére, de szerkesztőségünkhöz is eljuttathatják. Ezzel is elősegíthető, hogy olyan univerzális géphez jusson a lakosság, ami közigényt elégíthet ki.

Sárdi Ferenc

a módja, amellyel megmenthetővé váltak az egyéni és kollektív emlékezet múlandó élményei. Az 1850-es évek közepétől világszerte — s így Magyarországon is — jól jövedelmező foglalkozássá vált a fényképezés. A kötet négyszáznál több fényképe napjainkig tekinti át a magyar fényképezés történetét, válogatást ad a múlt század hetvenes éveitől egyre nagyobb szerepet játszó amatőr fényképészek munkáiból is.

Az elmúlt években világszerte megnőtt az érdeklődés a fényképezés története, esztétikája iránt. A fotográfia története, s a régi fényképek gyűjtése hazánkban is egyre több embert vonz.

Az album külön érdekessége, hogy a bevezető Kreilisheim György történeti jelentőségű tanulmánya, amely 1941-es megjelenése óta sem veszített értékéből.

T.

Rekordok a bábolnai napokon

Nem vitás, hogy Bábolnán egy hét leforgása alatt még sohasem fordult meg annyi látogató, mint szeptember utolsó napjaiban — pontos meghatározással — szeptember 25., 26., 27. és 28-án.

Mi vonzotta a mintegy százötvenezer főnyi látogató sereget? Az a hazánkban — de sokak szerint a világon is egyedül álló rendezvénysorozat, amelyet a Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát és a hozzá tartozó IKR, illetve BCR rendezett immár nyolcadik alkalommal. Speciális talajművelő eszközök, betakarító gépsorok, kémiai anyagok, amelyek eddig a nyilvánosság előtt sehol sem vonultak fel. A bábolnai napok rendezői ugyanis kikötötték: aki a bemutató sorozaton bármilyen géppel, anyaggal részt akar venni, az hozzon újat.

Ehhez igazodott 135 hazai és 78 külföldi cég, illetve szövetkezet, ez tette izgalmassá a szántóföldi gépbemutatókat, amelyek — annak ellenére, hogy a bábolnai napokon 75 milliméter csapadék hullott — nagy közönségsikert arattak. Találóan jegyezte meg a marcaltői termelőszövetkezet egyik traktorosa: nem kiállítást láttunk, hanem versenyt, aminek a nyertesei azok az emberek, akik eljöttek Bábolnára.

A külföld érdeklődése is jelentősen növekedett. A baráti országokból — főként Csehszlovákiából és az NDK-ból — partnergazdaságok küldték el dolgozóikat Bábolnára tanulni. De a tengerentúlról — az USA-ból és Japánból — is érkeztek látogatók.

Mindent egybevetve a magyar mezőgazdaság őszi seregszemléje jól sikerült. A rendezéshez gratulálunk a bábolnaiaknak.

(dancs)

WÜRTZ Ádám

Kiállítása a Megyei Könyvtárban,
Békéscsaba, 1986. márc. 14 - ápr. 5.
.- Békéscsaba : MKvt, 1984 [8] p.ill

lolott a darab
akátok példái:

sához tehetségüket, tudásukat odaadták.

A pesti moziplakát! Unalmas naturalizmus!

Ötlettelen, vérszegény illusztrációk. Sablon.

Égő város, tengeri látkép, idill s felette a mozihős vagy hősnő kék, zöld, lila, vörös, sárga, óriási portréja.

Vagy: vértől csepegő tőr, akasztófa, ijesztő szőrös kéz, mely emberi sorokat tör össze s bankjegyeket, aranyakat markol; vámpir vörös szivekben s a féltékenység zöld kigyója.

Harmadik variáció: Mozihősnő és mozihős, mindketten jelen vannak, csókba forrnak a plakát sikján, körülöttük a boldogság margaréta virágai. Félmeztelen demimondok, pikáns pizsamák, pamlag, selyemharisnyák, erotika; jók arra, hogy inasgyerekek rajzkészségüket és fantáziájukat a plakáton bebizonyitsák.

Tiz ujjunkon megszámlálhatjuk, hány jó, filmszerü, szakszerü moziplakát jelent meg az utóbbi 2—3 év alatt a pesti uccán.

Nem lehet-e, nem szabad-e olyan moziplakátokat tervezni, amelyek az Ufa fényreklámjával, a Radius közbefutó márkájával, a Royal Apollo nyugodt, karakteres R. O. betüjével egyenranguak lennének?

A film: új, szintétikus müvészet. Egysége a szinjátszásnak, a rendezésnek, a képzőmüvészeteknek, az épitészetnek és a technikának. Megjelenési formája is egészen újszerü. Minden, ami hozzátartozik s igy reklámja is, ujszerü, vele adekvát formát kiván.

A jó moziplakátnak is szintétikusnak kell lennie. Az egész filmet adja, illetve ennek lényegét; ha egy szereplő dominália

WÜRTZNÉ Szentirmai Klára

BUNDEV-TODOROV Ilona: Ősi formák - időszerü tartalom : Würtzné Szentirmai Klára textilképei. = Müvészet, XXV. évf. 12.sz. 1984 31 - 35.p. ill.

akasza: a korszakunkban már folya-
án készülő müvek stilusváltása.
onatkozásai,
tematikai változásai.
ek szétosztott festészeti anyagának
ásának kérdése.
szet stilusjellemzői.
.

ágai és a mintaképek forrása.
sége:
ép. a veduta stb.

WÜRTZ ÁDÁM

Világosság

A TARTALOMBÓL

E számunkban
MARXIZMUS ÉS SZOCIALIZMUS – VITÁK A HUSZAS ÉVEKBEN

Krausz Tamás:
Átmeneti korszak és szocializmus

—

Hermann István:
A messianisztikus marxizmusról

—

Szabó Tibor:
Buharin és kritikusai

—

Sziklai László
A Blum-tézisekről

—

Karádi Éva:
„Dialektikusok" és „mechanisták"

—

Székely Gábor:
Az egységfronttól a népfrontig

—

Hans Günther:
Párbeszéd az egységfrontról

—

Lukács György:
A demokratizálódás jelene és jövője

4

XXV. ÉVFOLYAM • 1984 • ÁPRILIS

Világosság

Materialista világnézeti folyóirat
Megjelenik havonként

•

Főszerkesztő:
Lukács József

Főszerkesztő-helyettes:
Koroknai Zsuzsa

•

Szerkesztőség:
Budapest
VIII., Gyulai Pál utca 14. 1431
Telefon: 137-660, 343-100

•

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. 1959
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Till Imre

•

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelző számra

•

Előfizetési díj fél évre 60,– Ft, egész évre 120,– Ft

84.0247 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető
Szlávik András vezérigazgató

•

INDEX: 25871 **ISSN 0505-5849**

TARTALOM

201 *Marxizmus és szocializmus — viták a húszas években*

A forradalom után

202 Szocializmus-képek a húszas években
Krausz Tamás
Átmeneti korszak és szocializmus

Elméleti válaszutak

211 Az elméleti vita feltételei • *Hermann István*
A messianisztikus marxizmus avagy az úgynevezett nyugati marxizmus

221 Buharin és kritikusai: Lukács és Gramsci
Szabó Tibor

230 A Blum-tézisek „nagysága és bukása"
Sziklai László

Vita a filozófiában

238 „Dialektikusok" és „mechanisták" • *Karádi Éva*

A népfront felé

247 Az egységfront és a népfront vitája a Kominternben • *Székely Gábor*

256 *Hans Günther:* Az urak saját szelleme (Részletek)

Dokumentum

261 *Lukács György:* A demokratizálódás jelene és jövője (Részletek)

Röviden

269 Marxisták és hívők nemzetközi párbeszéde Budapesten

Napló

270 *Lendvai L. Ferenc* jegyzete

Versek

220 *Vera Inber:* Öt éjen és öt napon át

Címlapunkon és a hátsó borítón:
Würtz Ádám grafikái

WÜRTZ Ádám

Somogy 1984. 6.

BOZÓKY MÁRIA

Würtz Ádám kiállítása

Folytonosan mozgó, színes, változó világot látunk magunk körül. Szüntelenül ennek a világnak a pompájában élünk, még ha sem időnk, sem energiánk arra, hogy ezt minden percben tudatosítsuk magunkban. S ha körülnézünk ezen a kiállításon, ugyancsak színes, ragyogó, nyugtalanító világ tárul elénk. Azonban észrevehetően elhatárolódik köznapi világunktól.

Amiért s amivel elhatárolódik: *az a művészet.* Mi e két világ közt a különbség? Voltaképpen az, hogy *a művészet igazában az ember teremtett világa, az ember alkotása.* Mint alkotás egészen más forrásokból, a művész saját világából táplálkozik, létrehozza saját törvényeit, s megpróbálja kifejezni legtünékenyebb, legrejtettebb gondolatait. Mennyivel sejtelmesebb, szubjektívebb világ tehát, de *éppen ebben a megfoghatatlanságban rejlik a hitelessége is.* Minél elmélyedtebb egy művész, minél azonosabb önmagával, annál hitelesebb a műve, még ha az nem is a megtapasztalható valóság szerint hiteles. Hiteles, tehát igaz – s nem a kifejezési formák szerint „igaz", hanem éppen a művész szinte ellenőrizhetetlen benső gondolatai szerint.

Anélkül, hogy tovább fejtegetnénk ezeket a gondolatokat, máris minden nehézség nélkül alkalmazhatjuk észrevételeinket Würtz Ádám művészetére, aki nemcsak egyik legtermékenyebb, folytonosan megújhodó művészünk, hanem mert *alkotása tartalmilag és formailag hiteles.* Világa szinte maradéktalanul zsúfolt, elmosódó, kiragyogó emlékvilág. Ám a valóságra – amiből kiindult, s mindig is kiindul – ismét és ismét rámérte másképp látott és főleg másképp megközelített saját valóságát, elmásította, kimozdította helyéből. Így keletkezett képeinek sajátságos tér- és időbelisége. A formákat, látomásokat ugyan nem vonatkoztatja el, inkább azt mondanánk, hogy dramatizálja, lecsonkítja, összezsúfolja őket. Ezekből a groteszk, drámai csonkokból, részletekből, rövidülésekből, sokszor nagy időbeli elmozdulásokból adódik bonyolult kompozícióinak hol víziószerű távolsága, hol különös, meghitt, ismerős közelsége. Vagy. Egyszerre mind a kettő. Színei meseszerű vidámságba öltöznek bele, vásári rózsaszínekbe, mézeskalács-pirosakba, a keleties dolgok súlyos aranyába. Ám ebben a gyöngéd infravörös hevületű világban a pompás színharmóniák sugárzása, sokszor még szuggesztívebben, mint a formáké, vonzó színvonalon tolmácsolja a művész életszemléletének bölcsességét, emberiességét, igazságait, élettapasztalatának kiábrándultságoktól mentes gazdagságát . . .

Bátran odaillleszthetjük akár az „egzisztencialista" jelzőt is Würtz Ádám művészetéhez, ha sem az ő művészetéhez, sem az irányzathoz nem gondolunk hozzá megrögzöttségeket. Ő ugyanis csak mintegy átmeneti értelemben köt ki felröppenő ötleteinél, visszatérő témáinál, emlékképeinél. S az elrévedezések, a hirtelen támadt torlódások, besűrűsödések rejtett kulcsra járó ritmusához kötődnek a kifejezés szinte vég

Elhangzott Keszthelyen, a Goldmark Károly Művelődési Központban 1984. aug. 16-án.

nélküli lehetőségei, formái... Motivációinak csak egy-egy fajta rögzítését tárja fel a többféle lehetőség közül, alkalomszerűen élve azzal az eleve boldogító tudattal, hogy majd egyéb és másfajta lehetőségek is sorra kerülnek. Mert világa kimeríthetetlennek tűnik...

Gyönyörködjünk el ebben a színes, mozgékony világban, érezzük ki a képek sajátságos ízét, légkörét, élvezzük azt az öntörvényűleg megkomponált, különösen összetett festői kitárulkozást, melyet a maga legkomolyabb megjelenítésében is – s ez egyúttal fontos stílusmeghatározás – inkább a mesevilággal és *még inkább* egy átköltött szellemi világgal kívánunk összemérni, mint a banális valósággal, melyből kiindultunk.

Babits Mihály száz esztendeje

Abban a tömör, tájékoztató utószóban, melyet a kötet szerkesztője – Babits Mihály életművének egyik legkitűnőbb ismerője, a költőről szóló első monográfia szerzője –, Pók Lajos írt, megvilágosodhatik előttünk, hogy e „kritika"- és „portré"-gyűjtemény nem a teljesség igényével szerveződött egységbe; a válogató-szerkesztő célja elsősorban az volt, hogy minél érzékletesebben és hívebben mutassa be Babits fogadtatását, s a sokszor egymásnak szögesen ellentmondó értékelésekből végül is valamiféle egységbe rendeződve lássuk magunk előtt a Babits-jelenséget. Helyes és célravezető volt Pók Lajosnak az a szándéka is, hogy gyakran egymással feleselő értékeléseket közölt, és így éreztetni tudta a Babits körül felparázsló szenvedélyeket, melyek nem is mindig az ő törekvéseivel voltak kapcsolatban, hanem általában a magyar irodalom megújulásával.

A pályakezdő Babitsra leginkább a „távollét" volt a jellemző. Ismeretesek Kosztolányinak azok a levelei, melyekben szinte könyörögve kérte akkori jó barátját, hogy küldje el műveit, ő majd gondoskodik elhelyezésükről. Nehezen megközelíthető s még nehezebben felnyitható ember volt. Babits – nemzedéktársaihoz hasonlóan – a magyar líra megújításának gondolatával volt elfoglalva, s kétségtelen, ő oltotta be líránkat azzal a filozófiai tartalommal, mely aztán költőutódainak kezén sokfelé ágazott el, többnyire azonban nem olyan tudatossággal, nem oly gazdag bölcseleti megihletettséggel, mint amilyen az ő költészetét jellemezte. Bár a Nyugat körül összeverődött fiatalok hamar fölismerték kivételes tehetségét, s a folyóirat ellenfelei is méltányolták formai virtuozitását, hosszabb időnek kellett eltelnie, míg ő is hódítani kezdett, de e hódítás sosem volt olyan látványos, mint például Adyé, akiért vagy rajongtak, vagy szenvedélyesen elvetették. Babitsnak életében alig-alig akadtak rajongói, a róla szóló nagyon is méltányló bírálatok egy része inkább a Nyugat szerkesztőjének és a Baumgarten-díj kurátorának szóltak, semmint a nagy költőnek és gondolkodónak. De – és ebben szinte hibátlan kalauzunk e válogatás – a század első évtizedétől kezdve szembetalálkozott és számot vetett vele a magyar irodalomnak szinte minden jelentékeny irányzata, nemzedéke és írója. S ez a tény aligha könnyítette meg a válogató dolgát. Pók Lajos hozzáértését és anyagismeretét mi sem jellemezheti jobban, mint az, ahogy a hatalmasra duzzadt Babits-irodalomból kiválogatta és hozzáférhetővé tette a legjellemzőbb dokumentumokat, amelyek végül is alkalmasak arra, hogy e bonyolult, fontos életmű fogadtatásának minden árnyalatát érzékeltessék az olvasóval.

A pályakezdő költőt természetesen lelkesen fogadta a Nyugat, mely az ő törekvéseiben a magáéra ismerhetett; a Horatius módjára magát a tömegektől elhatároló lírikust erős fenntartásokkal ítélte meg a baloldali bírálat, elsősorban a Népszava köre; konzervatív oldalról pedig némi bizonytalanság volt érezhető vele kapcsolatban (s tegyük hozzá: ez a bizonytalanság a későbbi időszakra is jellemzőnek mondható, hiszen nem is egy kísérlet történt a húszas években Babits „megnyerésére", s szellemi

SOMOGY

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

IRODALOM, MŰVÉSZET

BERTÓK László, OLÁH János, MAKAY Ida, SIMON Ottó, SZILÁGYI Ferenc, HÁRS Ernő, TORNAY Mari, ILUH István, KOCSIS Klára, KONDOR Ilona, KÉSMÁRKI László, RESTÁR Sándor, FALUDI Ádám versei. – MORVAY Gyula: A fogatos. – BARCS János: Tankok a mezőben. – POMOGÁTS Béla: Végzetdrámák papírszínháza. – TÜSKÉS Tibor: Rónai György, a közvetítő. – NIKOLOV, Nino: A költő és barát Nagy László. – LAGZI István: Magyarország helye Európában. – LACZKÓ András: Lengyelországi naplójegyzetek.

ÉGTÁJAK

MOREAU, Jean-Luc verse (*Kiss Zsuzsa* ford.). – KOLUMBAN, Nicholas versei (*Oláh János* és *Mezey Katalin* ford.). – KOPLAND, Rutger versei (*Gera Judit* és *Ádám Gizella* ford.). – KAVAFISZ, Konsztantinosz versei (*Tokai András* ford.). – FLECHTNER, Michel-R. esszéje (*Iby András* ford.). – SEYDOUX, Francois: Ludwig Mooser (*Iby András* ford.).

SZÜLŐFÖLDÜNK

ANDRÁSSY Antal: „A szeretett Haza épségének fenntartásáért!" – DIENES Ottó: Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc a korabeli északfrancia sajtóban. – MAJOR-ZALA Lajos: Negyvennyolcas diáklaptervezetek. – SZILÁGYI Miklós: A fonyódi vizek halászati bérlete az 1840-es években.

FIGYELŐ

Mrozek Rendőrség című groteszkje *(Tarján Tamás)*. – Gyertyás László fotói *(Fodor András)*. – Kortársak József Attiláról *(Dienes Ottó)*. – Szőcs Géza: A szélnek eresztett bábu *(Szügyi-Varga István)*. – Kerék Imre: Visszhang *(Kristó Nagy István)*. – Dusa Lajos: Április ez még! *(Büki Attila)*. – Hajnali szél *(D. Domonkos János)*. – Imreh István: Székelyek a múló időben és Pomogáts Béla: Jelenidő az erdélyi magyar irodalomban *(Szekér Endre)*. – Angol életrajz Zrínyi Miklósról *(Bene Sándor)*.

XVI. ÉVFOLYAM 1988. MÁJ.-JÚN. 3. SZÁM

Szölőhegyi pieta
Würtz '86

jelenítése ugyanahhoz az élménykörhöz tartozik, mint azok az abszurdok, amelyek a történelem jelenkori válságai nyomán születtek. Ezek is a diktatórikus hatalom és a fékevesztett erőszak játékai.

6.

A *Játékok életre-halálra* (1968), a *Tüzet viszek* (1971) és a *Világvégjátékok* (1984) című kötetekbe gyűjtött drámák arról tanúskodnak, hogy Hubay Miklós mind eredményesebben kísérletezik a modern dramaturgia változatos lehetőségeivel. A *Római karnevál*ban a pirandellói technikát használta fel, a *Nero játszik*ban a „kegyetlen színház" dramaturgiájának és a mozaikos szerkezetnek adott feladatot, a *Szfinx*ben Szophoklész klasszikus kompozícióját értelmezte át. *A zsenik iskolája* (1966) című egyfelvonásosban a modern monológjáték keretét töltötte meg eredeti tartalommal. Darabjának két szereplője van: egy bőbeszédű és egy szótlan bűnöző. Látszólag az első van fölényben, ravaszságával kidolgozza a menekülés lehetőségét, amit azután brutálisabb társa használ ki. A *Párkák*, a *Te Imre, itt valami ketyeg* és az *Utolsó császárkeringő* színpadán az abszurd játéknak adott tartalmas drámai szerepet.

A különféle drámai hagyományok és lelemények alkotó felhasználásának: átélésének és átalakításának külön fejezetét jelentik azok a színpadi művek, amelyek a magyar drámatörténeti hagyománytól kapják létüket. Azokra a dráma-parafrázisokra gondolok, amelyek a magyar reneszánszból, a nemzeti klasszicizmusból és a modern magyar irodalomból merítették anyagukat. Hubay nemes elkötelezettséggel hajolt mindig a nemzeti drámairodalom öröksége fölé. *Nemzeti színjátszás – drámai magyarság* című 1940-ben megjelent tanulmányában (mondhatnók azt is: vitairatában) a magyar dráma nemzeti hagyományait védelmezte, amellett tört lándzsát, hogy régi drámai örökségünk mindig jelen legyen a színpadon. Később is szenvedélyesen állt ki klasszikusaink: A *Magyar Elektra*, Katona és Madách művei mellett, s vette védelmébe a modern magyar drámairodalmat (például Sarkadi Imre hagyatékát).

A nemzeti drámahagyománnyal kialakított személyes viszonynak van szerepe az átdolgozások és parafrázisok létrejöttében is. Elsőnek *Az ember tragédiáját* értelmezte át *A bál után* című 1967-es drámájában. A Madách-parafrázis azok közé a darabok közé tartozik, amelyek az emberiség végpusztulásának szorongató rémével viaskodnak. „Az eszkaláció – mondja Hubay – a pusztulást a mindennapiság, a megosztottság színeiben lopja a közelünkbe. Ez az idill figyelmeztetni akar, nehogy későn vegyük észre: csak egyetlen emberiség volt." Ezt követte Madách fiatalkori *Csak tréfa* című darabjának, ahogy Hubay mondja: „fekete komédiájának" átdolgozása, majd Károlyi Mihály *Ravelszki* című drámájának adaptációja, végül a *Színház a cethal hátán* (1974) című történelmi játék, amely a XVI. században ismeretlen szerző tolla nyomán született *Balassi Comoediát* vette alapul.

Vannak kutatók (így a kolozsvári Szigeti József), akik e szatirikus drámakezdeményezést Bornemisza Péternek tulajdonítják. Hozzájuk csatlakozik Hubay is, aki nemcsak főhősének teszi meg a tudós prédikátort (a *Magyar Elektra* szerzőjét), hanem a János Zsigmond színe előtt bemutatott *Comoedia* írójának is. Egy elsikkadt magyar „Erzsébet-kor" töredékes emlékét üdvözli a nagyurak árulását, az ország pusztulását ábrázoló keserű szövegben, s írói feladatának tekinti, hogy a jövő számára elevenné tegye azt a drámai szenvedélyt, amely a *Comoediá*ban rejlik. A régi magyar dráma, állapítja meg, mintha egy lassan lemerülő Cethal hátán született volna: a felvirágzó magyar drámai műveltséget mindig elsüllyesztette a történelem. A magyar drámaírónak ezért nemcsak az a feladat jutott, hogy saját korának krónikása, tanúja és bírája legyen, alá kell merülnie „abba az Atlantis Magyarországba, amely eltűnt egy Cethal hátán". A *Balassi Comoedia* ennek az alámerülésnek az eredményeként született. A dramaturgiai kísérletezés mellett a modernizálások és adaptációk Hubay Miklós személyes igényét fejezték ki: azt, hogy nemzeti drámai örökségünk hatékony erő legyen mai szellemi életünkben is.

7.

Már a drámaátdolgozásokhoz és adaptációkhoz írott történeti, illetve dramaturgiai jegyzetek is mutatják, hogy Hubay Miklós mint elméletíró milyen értékes eredményekre jutott. Drámaírói tevékenységét gazdag drámatörténeti, kritikai és esszéírói munkássága egészíti ki. *A megváltó mutatvány* (1965) című kötetében a magyar drámairodalom örökségével vetett számot, sürgetve, hogy a nemzeti dráma hagyományai teljesebb szerepet kapjanak a színpadon. Ugyancsak dráma- és színháztörténeti tanulmányokat, illetve irodalmi és művészeti esszéket tartalmaz *Aranykor* (1972), illetve elméleti munkásságának összegzését kínáló: *A dráma sorsa* (1983) című kötete. Kitűnő portrévázlatban idézi fel a magyar színházi kultúra nagy egyéniségeinek, Somlay Artúrnak, Uray Tivadarnak, Balázs Samunak és Soós Imrének az alakját. Irodalmi tanulmányaiban pedig József Attiláról, Illyés Gyuláról, Sarkadi Imréről és Gulyás Pálról ad képet, ez utóbbinak a költészetét – Németh László mellett – elsősorban ő helyezte el huszadik századi líránk nagy értékei között. Tanulmányaiban egyéni esszéíróhang érvényesül, színész- és íróbarátairól személyes hitelességgel beszél, előadásmódja időnként a szenvedélyes önvallomásba csap át, különösen mikor kellően nem méltányolt szellemi értékek mellett kell érvelnie.

Esszéíróhajlama érvényesül azokban a naplójegyzeteiben is, amelyek utazási élményeit, firenzei tanári munkájának köznapi, illetve színházi és irodalmi tapasztalatait örökítik meg. Ezeket az írásait *Úton és itthon* (1970), majd *Napló nélkülem* (1978) című köteteiben jelentette meg. A szellemi panoráma, amelyet ezek a feljegyzések befognak, igen tágas. Az író tekintete könyveken, városképeken, történelmi eseményeken, művészeti alkotásokon, színházi előadásokon állapodik meg, de találkozunk verselemzésekkel, bölcselkedő eszmefuttatásokkal is. Hubay Miklós arról beszél, hogy mi foglalkoztatta az európai értelmiséget a hatvanas és hetvenes években, egyszersmind beszámol saját töprengéseiről, írói gondjairól és felismeréseiről. Széles látókör, biztos írni tudás, személyes mondanivaló és nemes intellektuális szenvedély – ez alapozza meg rangját újabb esszéirodalmunk képviselői között.

JEAN-LUC MOREAU

A mozdony

— Weöres Sándornak, hódolattal —

Staccato, sforzando, furioso

Zim, zum, zimmezum,
Summa summ, Batum, Batum . . .

Pöf, pöf,
Nyöszörög.
Így zötyög: ennyi, ennyi, semmi több.

Ott, ott,
Rongy lobog,
Fülön forog fókafog.
„R" ropog, míg elrobog!

Ük! Ük!
Egyszerűk
A betűk, s nem bír veLuc?!

Az! Az!
Rossz kamasz,
Várj, várj, az maradsz!

KISS ZSUZSA fordítása

Jean-Luc Moreau francia költő, műfordító, egyetemi tanár Párizsban. Legutóbbi könyve a Poéme et chansons de Hongrie, Paris 1987. című kötet. – (A szerk.)

ket" – mondta. Ez a híd a kölcsönös jelzésekre. Viszont – hangsúlyozta – a közösség érzete inkább irracionális.

Nawrocki professzor tájékozott a magyar irodalomban. A magyar akadémiai intézettel közös tervet dolgoztak ki az irodalomtörténeti kutatásokra. A XVIII. századi magyar és lengyel egyesületekről folyik kölcsönös vizsgálódás, illetve az európai regényről. 1987 őszén Varsóban kollokviumot rendeztek a lengyel, magyar, német, cseh történelmi regényről (az anyag négynyelvű kiadását tervezik).

Witold Nawrocki annak a tudósnak a megtestesítője, akit a sors nem kényeztetett el, de a küzdést soha nem adta fel. Egyetemi tanulmányait Lódzban kezdte, de a szociológiáról két év után eltávolították. 1953-ban germanista szeretett volna lenni, de végül a szlavisztika mellett kötött ki. A Tygodnik Kultura főszerkesztőjeként minden tapasztalatát tudja hasznosítani.

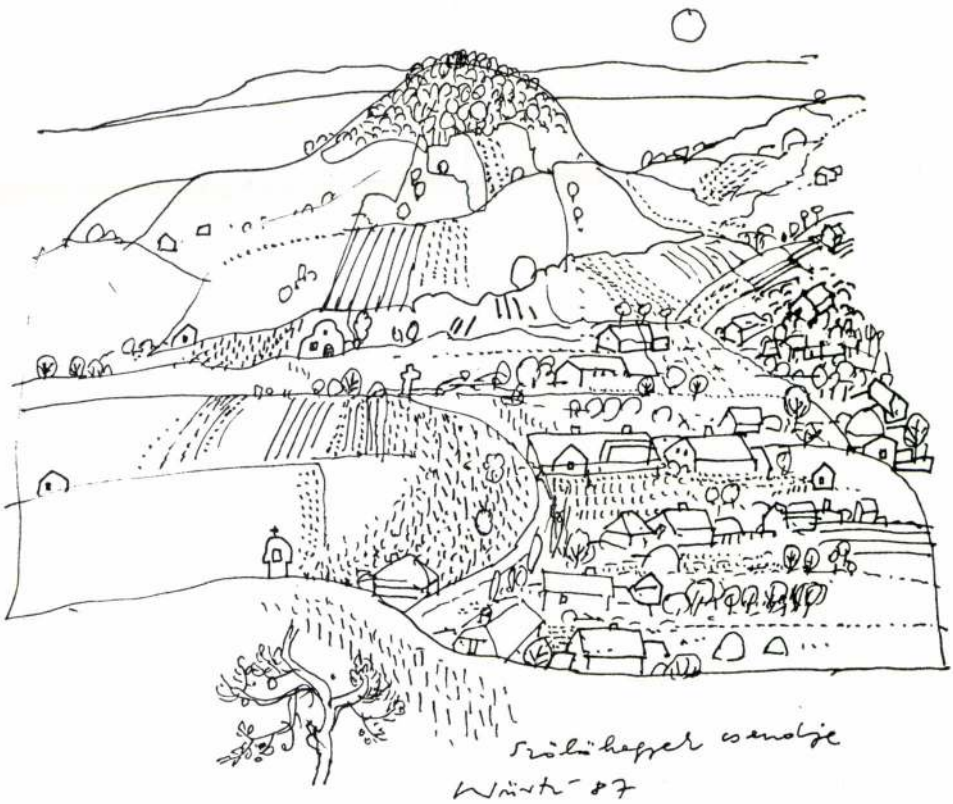

forgalmazásával (a metszet a kötet 378. lapján látható). Korántsem zárható ki a lehetőség: ő íratta vagy sugalmazta az angol életrajzból olyannyira „kilógó" harmadik részt. Annál is inkább, mert a Zrínyit protestánsnak feltüntető címlap és az ominózus fejezet kétértelműségei igencsak jellemzőek volnának csavaros észjárására, jó propagandaérzékére, s nem utolsósorban a valós helyzetre: az evangélikus Vitnyédy és a katolikus Zrínyi megértő barátsága ritka példája a korra egyébként nem jellemző vallási toleranciának.

S ne hagyjuk figyelmen kívül – Jászberényi és Vitnyédy mellett – a harmadik „rendkívül gyanús" személyt sem, Zrínyi titkárát és családtörténet-íróját, Forstall Márkot. Az ír származású Ágoston-rendi szerzetes alighanem az egyetlen, aki Zrínyi környezetében jól beszélt angolul! Ilyen módon akár ő is lehetett az ismeretlen szerző rejtélyes informátora. Talán az ő száján torzult a később Zrínyi sírjánál halotti beszédet mondó Kéry János neve „Kecherman"-ná, s könnyen meglehet, hogy a bánnak királyságot ígérő jóslat is tőle származott el Londonba, hiszen a levéltárban őrzött iratai közt utal a velencei horoszkópra. (NB.: jó lenne egyszer összevetni, hogy a „téves" születési dátum, az 1612. november 24. nem lehet-e a „jó csillagálláshoz" igazodó korrekció, amilyennel más kimagasló történelmi személyiségek aurájában is találkozunk!) Az angol életrajz *ismerete* mindenesetre szinte bizonyosan állítható Forstallról. *Stemmatographia* című családtörténeti művében például így ír Zrínyiről: „Jobb véleménnyel vannak róla (ti. mint rosszakarói és vetélytársai) a távoli nemzetek és szerte a népek, amelyeket nem mardos a féltékenység. Igen nagy reményt helyeznek századunk eme Szkander bégébe (!), míg másokat alig nevük erejéig említenek meg."

Lezárva a további találgatást, szabadjon még néhány megjegyzést fűzni a kötet egyéb írásaihoz. A függeléktanulmányok közül az ikonográfiai rokonságot tárgyalót újabb párhuzammal gyarapíthatjuk: a 371. lapon álló Zrínyi-képmás (kissé átrajzolt formában) megtalálható Lorenzo Crasso néhány évvel utóbb megjelent biográfiagyűjteményében (*Elogii di capitani illustri.* Velence, 1863), amelynek szövege sem érdektelen – a hős halálának hosszú leírása szóról szóra megegyezik a Forstall-féle *Stemmatographia* hasonló témájú részével. Az említett londoni röplapon, Zrínyi lovasképén figyelemre méltó a lószerszám hasonlósága Liszti László *Magyar Mars* című eposzának (1653) címlapábrájához. Talán ez sem véletlen: Zrínyi éppen ezekben az években kapja meg a „Magyar Mars" jelzőt.

A *Lacrymae Hungaricae* latin disztichonjainak prózafordítása gyenge, döcögős, e versek megérdemelték volna legalább a metrumba szedést. A hozzá fűzött tanulmány megjelenése óta viszont sikerült azonosítani az utolsó tisztázatlan kilétű szerzőt, Joach. a Pastort is: Joachim Pastorius (1611–1681) lengyel történetíróról van szó.

Végül három apró helyesbítés. A 19. lapon szereplő „Sechi gróf" helyes feloldása valószínűleg nem Széchi György; a kursaneci vadászatról az ifjú Zichy Pál gróf tudósíthatta az angolokat Bécsből (vö. Bethlen Miklós *Önéletírása,* Bp., 1980. 600–603.). A 14. lapon olvasható hivatkozások közül az egyik hibás: Cennerné Wilhelmb Gizella *Zrínyi Péter arcképei* c. tanulmánya a Folia Archaeologicának nem az 1968-i, hanem az 1970-i évfolyamában jelent meg. A kötet jegyzetei között (410–411. lap) a kommentárok összeállítója Köpeczi Béla nyomán idéz egy bekezdést Maurizio Nitri *Ragguaglio dell' ultime guerre* (Velence, 1666) c. történeti munkájából, s rá is kérdez a szövegrészlet egy homályos pontjára, mely szerint Zrínyi gyakran forgatta egy bizonyos Clotheraite nevű szerző műveit. Az idézet és az eredeti szöveg összevetése tisztázta: a fordítás meglehetősen elnagyolt, s a hivatkozott helyen nem szerepel semmiféle „Clotheraite".

Befejezésül hadd hívjuk fel az olvasó figyelmét a könyv egy olyan sajátosságára, amely egyéb értékei mellett talán elsikkadna. A szerkesztő, Kovács Sándor Iván, követendő, ám mindeddig nagyon ritka jó példával elöl járva, a kutatómunkába fiatal egyetemistákat, angol–magyar szakos szemináriumi hallgatóit is bevonta. Ők (Bu-

Somogy XVI. évf. 3. sz. 1986

kovszky Andrea, Gömöri Éva, Rab Andrea és Zajkás Péter) készítették a mutatókat, egészítették ki a jegyzeteket saját kutatásaikkal, s fordították le az izzasztóan nehéz XVII. századi angol szöveget. Az eredmény a szerkesztő és pedagógus kockázatvállalását igazolta, az élvezetes, gördülékeny magyarítás mindvégig ébren tartja az olvasó érdeklődését, s nem utolsósorban közkinccsé tesz egy eddig nehezen hozzáférhető, fontos történelmi kútfőt.

BENE SÁNDOR

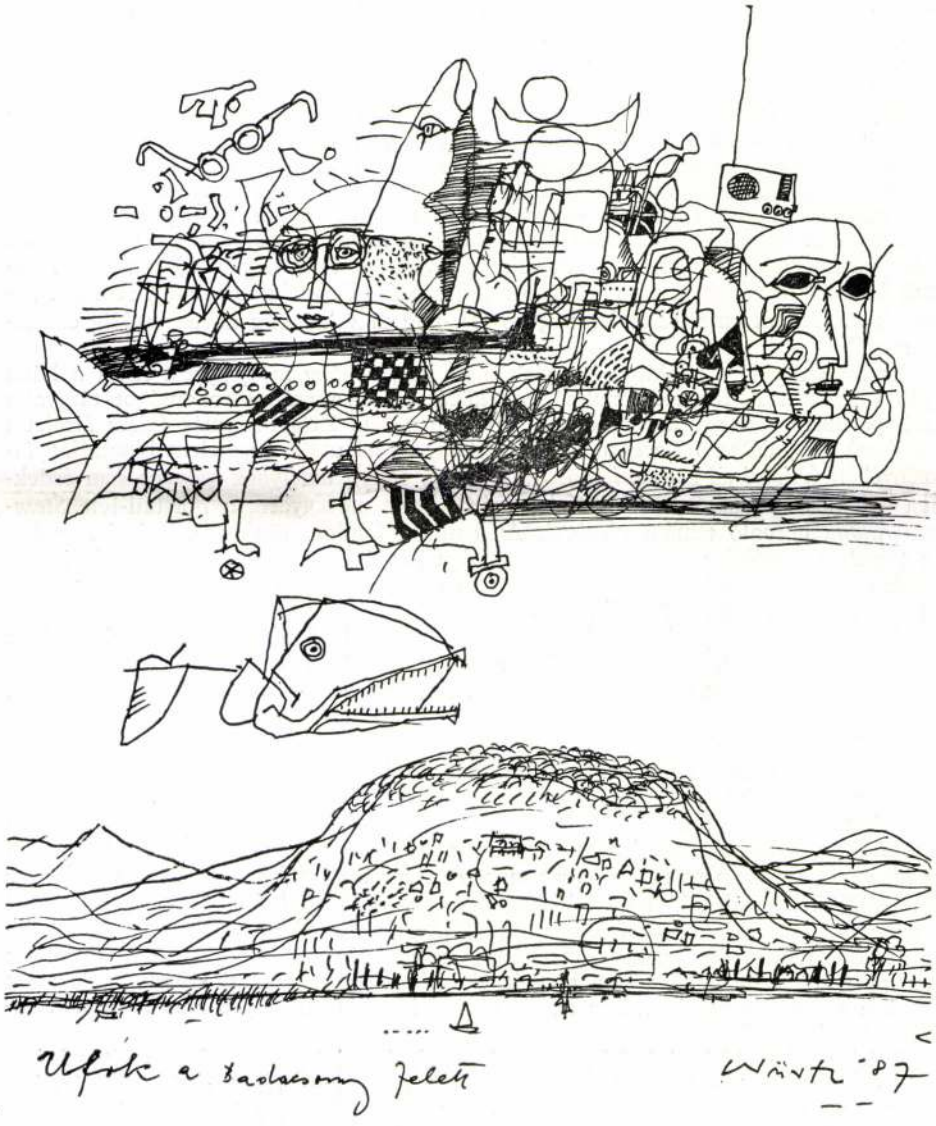

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MANIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Würtz Á. László
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 FEB 24

1021

Würtz Á. László: Minden félelem nélkül?

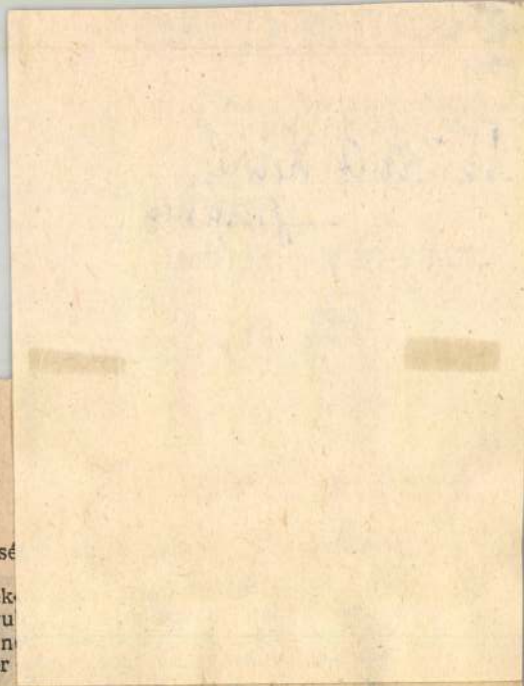

és zöldmá-
lyén a ha-
dták a ha-
öl a rende-

merős férfi

a Pingitzer

ak ifjúkora
elíd, boron-
nyomán, s
t, egy étel-
kodó irány-
Társaságá-
, befelé né-
ntették, aki
ő.
gtön az asz-

csinálnék?

te rendíthetetlen kedvessé
leg van.

Ültében levetette fek
kete ruháját, kis batyu
mamusz fölülre került, n
dig érő paraszting, fehér
hónalj.

Óvatosan leereszkedett az alacsony parton, s igen lassan elindult befelé, kezével locsolva hol az egyik, hol a másik karját, barátkozott a vízzel. Karolina utánabámult: parasztot még nem látott fürödni a Balatonban, Hát ez most fürdik. A fehéringes, ősz kontyos alak lassan távolodott és egyszercsak eltűnt a szemük elől. Fogtak még három pontyot, mire beesteledett, a fürdőzők kijöttek a vízből, fölöltöztek és hazaszállingóztak. Gyetvayék parasztasszonya nem jött. Már csak néhány szerelmespár andalgott a sétányon, mire Gyetvayék is elszánták magukat, hogy — otthagyva a parasztasszony kupacba rakott ruháit — ők is hazamenjenek. Karolina egész éjjel nem aludt, egyik cigarettát szívta a másik után, többször fölkeltette Gazsit: Nekem olyan rossz érzésem van, nem kellene jelentenünk a rendőrségen, hogy egy parasztasszony eltűnt a Balatonban?

— Biztos, hogy eltűnt? — kérdezte Gyetvay, nyugalmat erőltetve. — Te folyton rémeket látsz, Lina! Egyáltalán nem biztos, hogy eltűnt. Talán csak ide nem jött vissza.

— De hová ment egy szál vizes kombinéban? — tépelő-

MAHIR
MAGYAR HIRADÓ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-448, 340-726

Würtz Ádám
Munkácsy-díjas grafikusművész

DÉLMAGYARORSZÁG

1984 MÁR 31

1021

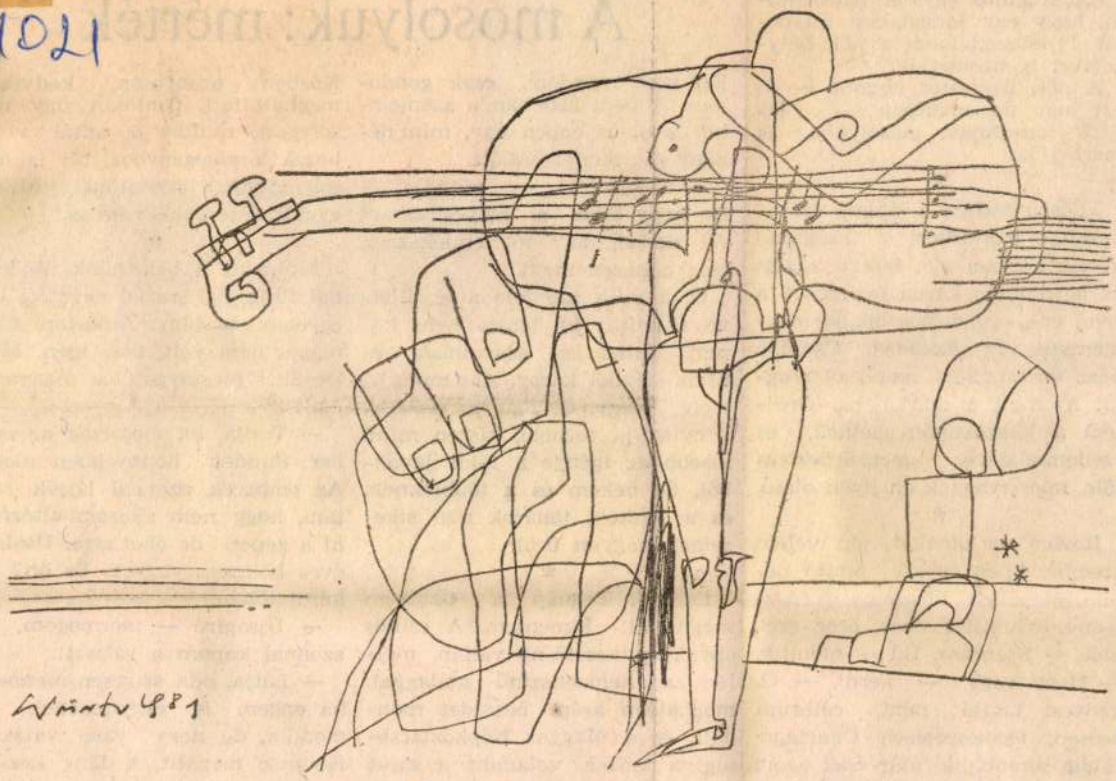

Würtz 981

WÜRTZ ÁDÁM BARTÓK-LAPJA

Kádár János egyszer azt mondta, hogy egy társadalom állapotát, fejlettségi fokát a nők helyzetével is mérhetjük.

A nők helyzetét viszont — és ezt már mi mondjuk — a lányok, asszonyok mosolyában is mérhetjük.

*

Tilosba tettem a lábam, szórakozottan baktattam a száguldó kocsik kerekei alá. Sípszó zúgott az agyamban, karon fogtak, s a rend őre, egy csinos hölgy, megmentette az életemet. Cserébe húsz forintot kért, amelyről nyugtát nyomott a markomba. Örültem a visszakapott életnek, és szellemeskedve megkérdeztem tőle, miért vagyok én ilyen olcsó.

*

Rovom az utcákat, jön velem szembe, tipeg egykori tanító nénim. Megállok, köszönök. Az asszony nyitogatja okos, öreg szemét. — Szervusz, fiú — mondja. — Hogy vagy — kérdi. — Ó, kedves tanító néni, ceterum censeo, természetesen Chartago, földig romboljuk, már csak azért is, hogy Hannibál ne örüljön.

A mo

Ezt nem mondom, c
lom. A néni azonban
ből is olvas éppen úg
hány évtizeddel ezelő

— Sokat írsz — mondja. — De hogy állsz a helyesírással? Az neked, ha jól emlékszem, elég nehezen ment.

Ó, a múlt idő jele a té, illetve a kettős té, tanító néni kérem. Hallgatja szavaimat, és tiszta szívből kacag. Azt mondja, hogy özvegy, de már megszokta, a nyugdíja tűrhető, hiszen mind kisebb az igénye a földi javakból, de nekem és a többieknek, és a tanítók, tanárok mai sikereinek nagyon örül.

*

Esküvő. Tegnap a barátom megnősült. Elmentem. A csinos anyakönyvvezető-nő vállán, mellén a nemzetiszínű szalaggal, meghatóan szép beszédet mondott, és a Magyar Népköztársaság, a tanács, valamint a saját nevében köszöntötte a fiatalokat.

solyogtunk, nevettünk, velünk együtt a teremőr néni is.

*

Elfogyott a benzinünk. A kútnál fülig érő szájjal nevetett egy egyetemista lány. Autóstop. Csomagja nem volt. Esze igen. Mellémült, mosolygott és magyarázott:

— Tudja, ha mosolyog az ember, minden könnyebben megy. Az emberek azonnal látják rajtam, hogy nem akarom eltéríteni a gépet, de őket sem. Utolsóéves bölcsész vagyok. És ön? — kérdi tőlem.

— Újságíró — mormogom, és azonnal kapom a választ:

— Látja, oda szívesen mennék, ha engem is eltérítenének — mondta, de nem várt választ. Kocsink megállt, a lány kecses mozgással kibillent, aranyszőke

WÜRTZ ÁDÁM JR. 1139 Budapest, Máglya köz 4.

1957 május 22-én születtem Budapesten.
1976-tól grafikusként tevékenykedem.
1981-től vagyok tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának,
1984-től a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának.
Számos hazai és külföldi csoportos kiállításon szerepeltek műveim.
1987-ben és 1989-ben hat-hathónapos tanulmányutat tettem az Amerikai Egyesült Államokban.

I was born on 22 May, 1957 in Budapest.
Since 1976 I work as a graphic artist.
I've been a member of the Studio of Young Artists since 1981 and a member of the National Foundation of Fine Arts since 1984.
My works have been displayed at several Hungarian and international group exhibitions.
In 1987 and 1989 I spent twice six months in the United States of America on a study tour.

Önálló kiállításaim/Individual Exhibitions:

1978. Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1979. Műszaki Egyetem, Budapest
1980. Malév Klub, Budapest
1982. Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1985. VSZM Andor ház (CÉH), Budapest
1985. Three Dimensions Gallery, Berkeley, CA., U.S.A.
1987. Open-House, S.F. CA., U.S.A.
1988. Perbál, Perbál
1989. Three Dimensions Gallery, Berkeley, CA., U.S.A.

WÜRTZ Ádám, ifj.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

8.
ALFÖLD

WÜRTZ Ádám

s a derűs hangulatok, a jókedvű tréfálkozások között épp Natasa halálának mély emberi tanulságai halványodtak el, arról nem is szólva, hogy ezáltal még fokozódott a mű akaratlanul is szentimentális hangulata. (Ehhez persze Aldobolyi Nagy György zenéje is jócskán hozzájárult!)

Az új keresése és az elért eredmény között pozitív arányt Giricz Mátyás koncepciója mutatott. Az emocionális és intellektuális ráhatás egységbe fogása színt, lendületet adott az Optimista tragédia színpadi megformálásának. Ennek a művészi sikernek elsősorban az elvi jelentőségét kell hangsúlyoznom, azt, hogy íme, a színháznak igenis van lehetősége arra, hogy egyszerre hasson a néző tudatára és érzelmeire, és minél egységesebb ez a ráhatás, annál mélyebb a nyomában támadó művészi élmény. Mindez pedig azért döntő, mert a modern színház rangját és helyét végső soron az szabja meg, milyen művészi élményben tudja részesíteni a nézőt.

Ide kapcsolódik a fesztivál másik örvendetes tapasztalata: nincs okunk panaszra a vidéki színészet színvonalát illetően. Igen, *színészi teljesítmények tekintetében is maradandót adott az Orosz-Szovjet Dráma Hete;* kiforrott, jó együtteseket láttunk, és jónéhány igazán emlékezetes színészi alakításban gyönyörködhettünk: *Hegedűs Ágnes* (Ranyevszkaja), *Halász László* (Firsz), *Pákozdy János* (Szorokin), *Gerbár Tibor* (Az anarchisták vezetője), *Horesnyi László* (Félix) – hogy csak a legjobbakat említsem!

Négy színházi est gazdag művészi élményei valóban ünnepivé tették az Orosz-Szovjet Dráma Hetét, emlékezetes kezdeményezéssé, amelynek őszinte örömmel várjuk folytatását.

PÁLFY ISTVÁN

Würtz Ádám kiállítása Debrecenben

Ez a kiállítás nemcsak a művészi grafika barátainak szerzett örömöt, meglepetéssel szolgált azoknak is, akik Würtz munkásságát évek óta figyelemmel kísérték. Nemcsak a minden ellenállást legyőző kifejező erő változatossága, hanem a tematikai gazdagság is – túlzás nélkül mondjuk – lenyűgözően hatott.

A számos kérdés közül, amit e kiállítás lapjai fölvetnek, a legfontosabb s ami a kiállító intézményhez is a legstílszerűbben illő az, hogy van-e keresnivalója a népművészetnek korunk festészetében, grafikájában? S értékesebb-e a mű azért, mert a népi kultúrához nyúl vissza s abból merít kifejező erőt és motívumot? Nem téved-e ezzel a művész a „provincializmus" mezejére? Ugyanis, a még oly szép népi motívum sem biztosítja önmagában a műalkotás rangját. Ha a művész megmarad a népművészet keretén belül, beérve csekély stilizálással, még mindig kérdés, művészet születik-e, vagy csak érdekes kísérlet?

Nyilvánvaló, hogy műalkotás – a szónak képzőművészeti értelmében – csakis a művészet törvényei szerint és határain belül születhet. A „provincializmust" mindig a beszűkült eszmék szülik, a nagyvilágtól való elzárkózás, aminek következtében az ember elszakad korától, a társadalmat izgató kérdésektől. A népművészethez való visszanyúlásban sokan hajlamosak népieskedést látni, pedig ha az áttétel művészi színvonalon történik, nincs miért berzenkednünk.

A folklorisztikus elemek betörése a modern magyar művészetbe nem új honfoglalásnak a jele. A naivakról nem beszélve, sem régebbiekről, sem az újabbakról, elég utalni nálunk Csók Istvánra, Glatz Oszkárra, Pekáry Istvánra, Kovács Margitra, a fiatalabbak közül Csohány Kálmánra, Rékassy Csabára, hogy csak néhány nevet említsek a szélsőséges pólusok között. A népi elemek ihletése összefügg a magyar szellem felszabadulási törekvéseivel, ez állapítható meg már a szecesszió népies ágánál is. Később pedig olyan elvont művész, mint *Vajda* Lajos, a következőképpen fogalmazta meg programját: „... Ugyanazt akarjuk, mint Bartók és Kodály a zenében már megcsináltak, azt hiszem, a piktúra területén még ilyen törekvések eddig nem voltak ... Igen, nekünk az úttörők szerepét kell vállalni ... Visszanézünk a múltba."

Egyideig a valósághoz való ragaszkodás Würtznél abban nyilvánult meg, hogy a mindennapi valóság tárgyait nem hagyta figyelmen kívül. A fából faragott királyfin a vár szobái is fölrémlenek. Korántsem kézzelfoghatóan, de mégis fölismerhetően s mégsem engedve korlátlan utat az önkéntelenül támadó asszociációknak. Sőt az *Ikon és tulipános láda* egyértelműen marad a realizmus keretei között, jelképrendszere világos, azonnal áttekinthető s természetesen a gon-

dolati tartalom is. Más szóval: az eddig ismertetett lapokna
magjuk, ami köré minden egyéb kikristályosodik. A *Mes*
is fölfoghatjuk, az elhagyott lány s az új szerelem a központi téma. A *Népmese illusztráció* (1965) jobban távolodik a valóságtól, átmenet a szabad asszociációkból fölépülő tipikus szürrealizmushoz, következésképpen ezen a jelkép szerepe is megnő.

A *Népmese illusztráció* ugyancsak a tükrösök nyelvén készült. A kép központjában egy stilizált kakast látunk, rajta egy betyárral, aki kinyújtott karral elsüti karabélyát. A kakas testén különböző arabeszkek; gazdag farktollaira Würtz egy széttárt karú menyecskét rajzolt. A kakastól jobbra a felső sarokban egy kézfejből fókaszerű hal siklik merőlegesen fölfelé, mellette félhold, karéjában egy csillag. Alatta (vagy mögötte?) egy macskán templom, tornyán ugyancsak kakas. A macska alatt két félalakos férfi beszélget, tőlük jobbra a kép alsó szélén ablakban korsó, virágcserép, alatta egy egyiptomi kutyafej, majd két ház, a szélsőből kiszabadult ördögfi kerget egy lobogó hajú nőt. A kép jobb sarkában fekvő egérke. Íme a *Népmese* „tartalma". Nyilvánvaló, hogy itt nemcsak történésekről van szó, hanem hangulatok kifejezését is szolgálja az a sok minden egyéb, ami a képen látható, hit és hitetlenség, barátság és szerelem, hűség és hűtlenség, éberség és megbízhatatlanság s az örökké folyó élet apró-cseprő kis és nagy dolgai azok, amiket a jelek (kakas, egér, ördög, hal, macska, emberi alakok) jelképeznek. A kompozíció töretlen, a hangsúly középen a kakason lovagló férfira esik s tőle jobbra a lebegő menyecske és balra a két beszélgető alak a szimmetria nyugalmát biztosítja. A vonalak hálójában világosan körvonalazta a kakas testét, s a taréj, a farktollak, a kalapok, a ruhák rajza, a tükrösök vonalainak hálószerű megjelenése egységes művészi hangulatot és zárt kompozíciót teremtenek.

Ettől a képtől és a *Mesélő Dunántúl*-tól már csak egy lépés a teljesen szabad asszociációk felé és Würtz ezt a lépést is megtette.

A gratikus délutánja (1965) nagy részben ellenőrzés nélküli képzetek, irreális jelenetek egymásutánja, csekély – inkább csak tudatalatti ellenőrzéssel. Karikatúrája is egy kicsit a szürrealista látásnak és módszernek. Itt sem arról van szó, hogy megmutassa, ő is tud ilyet, hanem sokkal mélyebbről fakadó törekvésről, s talán éppen ezért egyben kifigurázása is ez annak az irányzatnak, amely – éppen mert irányzat – utánzóktól sem mentes, következményeképpen annak, hogy néhány valóban jeles művész kitűnően műveli. Nem ezeknek szól a Würtz lapja, hanem az epigonoknak, akik könnyen leleplezhető érdekből csapnak a kelleténél nagyobb lármát a mesterek mellett. Mit látunk ezen a képen? Leírása oldalakat venne igénybe, így röviden csak annyit mondhatunk, hogy mindazt, ami a művésznek a délután egy bizonyos szakában éppen eszébe jutott. Gondolt a háborúra, s lerajzolt ostromjeleneteket, sisakrostélyos férfiakat, ágaskodó lovakat, páncélos vitézeket, harci szekereket. Idillikus jelenetek is eszébe jutottak, cilinderes alaktól szamárfejig, kakastól akasztott halig, azután kubisztikusan összemetélt portrétól lottószámig, harangtól hatlevelű virágig, nyitott koponyától szerencsekerékig, meztelen combú nőtől fekete macskáig, krokodiltól verébszemű madárig, csontvázszerű kutyától kergetőző ördögig – mi minden látható a képen, még elmondani is sok lenne. De a tematikai esetlegesség ellenére mégis van egy bizonyos fajta rend a képen, még hozzá a kompozíció rendje. Bármilyen szabad képzettársítások özönéből alkotta is a művész, egy valamiben azonban a tudatosság elejétől fogva vezette a kezét, a kompozíció rendje és művészi biztonsága. Mert asszociálni könnyű, ha az ember elereszti önfegyelmét, szabadjára engedi képzeletét, de az így támadt zagyvaságot művészi rendbe illeszteni, képpé szerkeszteni – már lényegesen nehezebb. Azaz, éppen ez a művészi feladat, aminek nem mindenki tud megfelelni, s talán éppen ezért is menekül az ellenőrizhetetlenség vizeire. Würtz idevágó lapjai sohasem nélkülözik azt a benső fegyelmet, ami nélkül igazi műalkotás nem jöhet létre.

Külön kell szólni a *Romeo és Júlia* sorozatról, amelynek minden lapja tele drámai cselekménynyel, mégis úgy, hogy egyetlen kompozícióba sűrűsödnek a gazdag tematikájú részletek. A 14 lapon nemcsak ábrázol, hanem szövegrészleteket is szerves alkotóelemként illeszt bele a képbe.

Würtz személyében a hazai grafika egyik vérbeli mesterét ismerhette meg a Déri Múzeum tárlatának közönsége. Láthatta, hogy e grafikákon minden megtalálható, ami egy maradandó alkotásokból kibontakozó monumentális életművet máris igazol. Kiállítása nemcsak azt igazolta, hogy a folklórnak korunk képzőművészetében is megvan az érvényesülési lehetősége, hanem azt is, hogy a népi ihletésű formanyelv miként használható fel bonyolult lélektani helyzetek ábrázolására.

SZÍJ REZSŐ

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

1985. Kulturális Kapcsolatok Intézete, Budapest
1964. Dürer Terem, Budapest
1965. Magyar Intézet (Domanovszky Endrével és Kerényi Jenővel) Bécs
1967. Déri Múzeum, Debrecen
1968. Stift und Buchkunst Múzeum, Frankfurt am/M.
1970. Rippl Rónai Múzeum, Kaposvár, Bartók Béla Kultúrház, Dunaújváros, Magyar Intézet, Prága

1971. Lengyel Képzőművész Szövetség szervezésében: Varsó, Krakkó, Gdansk
1973. Montreali Világkiállításon Magyar Hetek keretében.
Helikon Galéria, Budapest, Szántó Kovács János Múzeum, Orosháza, József Attila Könyvtár, Miskolc

1975. Művelődési Ház, Orosháza, Gögös Ignác Művelődési Központ, Tamási
1976. József Attila Színház, Budapest, Ifjúsági Ház, Zalaegerszeg
Kulturbund der D.D.R.

1977. Babits Mihály Művelődési Központ, Szekszárd, Nagy-Balogh Terem, Kispest, Kner Nyomda, Békéscsaba

1978. Bartók Béla Művelődési Központ, Szeged, Falumúzeum, Nagytarcsa
1979. Egyetemi Könyvtár, Debrecen, New Yorki Hospitál Club, Profile Gallery New York

1980. The National Arts Club, New York, Gallery Nordvästen Helsinborg (Svédország) Angus Bruce Gallery, New York. The Union League Club, New York

1981. Hammer Gallery, New York, Madison Avenue Gallery, New York
1982. Gold Gallery, San Francisco, Hammer Gallery, New York
1983. Hungarian Folk Museum, New Jersey, Hammer Gallery, New York. Profile Gallery, New York

1984. Börzsöny Múzeum Szob, Goldmark Károly Művelődési Központ Keszthely, Brodigan Gallery New York. Erzsébeti Műhely Budapest, Sólyom László Műv. Központ, Lenti

– F. k.: Köteles István – 85-191 GENERALART Dorogi Ny

A DÜRER TEREM
MEGHÍVJA ÖNT

WÜRTZ ÁDÁM

MUNKÁCSY-DÍJAS
GRAFIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1985. MÁRCIUS 20-ÁN
SZERDÁN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

SZÉKELY ANDRÁS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KÖZREMŰKÖDIK:

BÁNFFY GYÖRGY

ÉRDEMES MŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
1985. MÁRCIUS 20–30.

DÜRER TEREM
BUDAPEST
V., VÁCI UTCA 16/B
(Bejárat a Régi Posta u. felől)

Würtz új képeiből egy sajátos, különös világ sugárzik. Nem mese ez, a felnőttek fantáziavilágából táplálkozik, amelyben a gyermekkor tapasztalatai, emlékei, a mesék, a kamasz-álmok, a képzelet hősei egyenrangúként léteznek. A vurstli, a cirkusz, a tündérország keveredik kaleidoszkópszerűen az életszínpad kesernyés bölcsességű tanulságaival. Würtz groteszk világa távoli rokona Hieronymus Boschnak, a középkor víziós festőjének, a Caprichos és a Proverbios démoni alakjait megalkotó Goyának, kortársai közül Fellininek, akinek filmszalagjairól vég nélküli menetben áramlik az emberiség gyarlóságának, ismételt bűneinek, leküzdhetetlen gyengeségeinek torzképét viselő figurák sora. Würtz is felejti a ráció korlátait, amikor különféle szerkezetekből, embertől, állattól, növénytől kölcsönzött elemekből konstruált formátumait papírra veti, s keze nyomán verklizenére, bohócsipkában kezdik körtáncukat öröklétű alakjai.

Würtz lapjaiban el lehet mélyedni, izgalmas részletek, változatos és gazdag motívumok, fantáziájának sokszínű leleményei vonzzák a szemet. Ugyanakkor egységében is élményt ad. A szín, ha foltként önálló életet él is, hangulatával a kompozíció egészének szerves része. A tapasztalat, amelyre alkotó tevékenységének különféle korszakaiban, rézkarcaiban, linóleummetszeteiben és illusztrációiban szert tett, és mindaz a szándék, amelynek kifejezési lehetőségei évtizedeken át érlelődtek benne, Würtz Ádám utóbbi éveiben készült színes lapjaiban szintézisre való műveket hozott létre.

EGRI MÁRIA

The new pictures of Würtz reveal an odd-conceited world. This has nothing to do with fairyland, it is fed on the adults' land of fancy, where the experience and remembrance of childhood, the tales, the teenager dreams, the heroes of phantasy exist side by side, as equals in rank. Amusement park, circus and fable are mixed with the lessons of acrid wisdom, kaleodoscopical, like a scenery on the stage of life. The grotesque world of Würtz is a distant relation of Hyeronyme Bosch, the visionary painter of the Middle Ages, of Goya who created the demoniac figures in Caprichos and Proverbios, and among our contemporaries of Fellini, on whose films we see an endless march of figures with the caricature of human frailty, repeated peccancy and invincible weekness. Also Würtz forgets the limitations of reason when transferring to paper his formats constructed of elements, he has borrowed from different structures, men, animals and plants. Then, on the paper his everlasting figures begin their roundel, wearing the fool's cap, accompanied by the music of a hurdy-gurdy.

One can become lost in the sheets of Würtz; the exciting details, variegated and rich motives, multicoloured inventions of his imagination attract our look. However, the unity of his works also offer a delightful experience. The colour, even if living an independent life of a spot, is an organic part of the composition, by its spirit. Experience gained in the various creative periods when he made copperplates and linocuts and illustrations, also the intention whose chances of manifestation the artist were maturing in him for decades – all produced works of art indicative of synthesis. This is characteristic of the recent coloured sheets of Adam Würtz.

MÁRIA EGRI

1992. júli. 6

Óbudán orvosszövetkezet alakul

azért érvényben marad

sen –, amint arra a háziorvosi gyakorlatról rendelkező törvény is szól, egyebek mellett. De a törvényadta lehetőség korántsem egyenlő a gyakorlattal.

Maguk dönthessenek

– Szövetkezetet akarunk létrehozni itt, a III. kerületben, s ennek kérvényét a változtatásra, mint most, az illetékes főhatóságnál. Az *orvosszövetkezet* ötlete nem új. Másfél esztendeje még ugyan kft.-be akartunk tömörülni – s végül is az a jogász dolga, hogy kidolgozza, milyen formát válasszunk –, most már eldöntöttük: szövetkezetünknek orvos tagjai lesznek, és alkalmazottak gondoskodnak majd a gazdasági teendőkről vagy orvosszövetkezeti tagként gyógyítanak a jövőben. A harminc, kerületben dolgozó gyermekorvosból huszonnyolcan azonnal a szövetkezetre, jobban mondva az eredeti elképzelésekben szereplő kft.-re szavaztak.

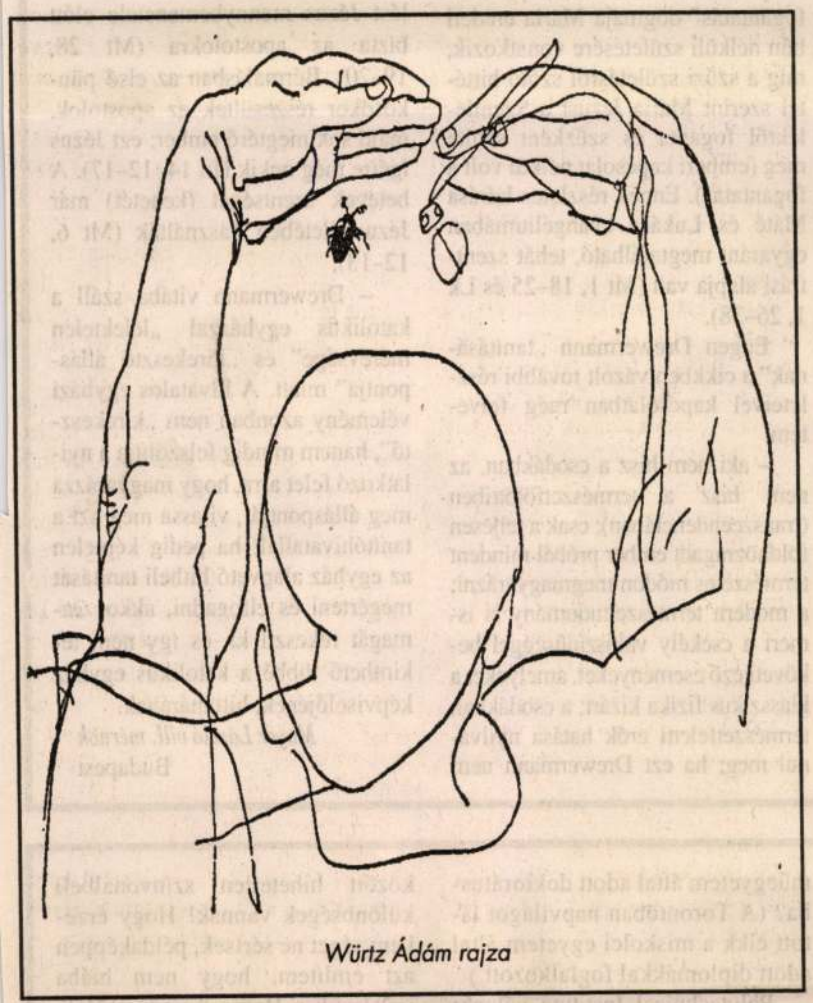

Würtz Ádám rajza

Ehhez a többi között meg kellett teremteni az orvosok érdekképviseletét, el kellett jutni odáig, hogy az egymást jól ismerő és együtt dolgozó orvosok eldönthessék az őket érintő bér- és munkajogi kérdéseket. Ebben *dr. Hont* Judit gyermekgyógyász (42 éves) vállalt többletmunkát, s tárgyalások, érvelések eredményeképpen tavaly megszületett a III. kerületi orvosok érdekvédő szervezete, s hosszú idő óta először maguk közül választottak vezetőt, *dr. Faragó* Sándor személyében. A doktornő nagy sikerként könyveli el, hogy tavaly első ízben hallathatták a véleményüket, miszerint egyéni érdekeiket félretéve a nagyon fiatal és a nyugdíj előtt álló kollégák fizetését emelték, amikor eljött az ideje.

Mikor lehet ezeket a dolgokat megbeszélni? Mikor jut idő arra, hogy az orvosok, akiknek a kezéhez már szinte hozzánőtt az orvosi táska, mással is törődjenek, mint a betegségek legyűrésével? Késő este, éjszakába nyúlóan. Apropó, orvosi táska. Kósa doktor szerint, ha egy utcai balesetnél segítenie kellene, alig tudna többet tenni a rászorulókért, mint egy laikus. A gyerekorvosokkal is elvégeztették úgy jó évtizede (a felnőttgyógyászokkal egy időben) a mentőtanfolyamot, ám felszerelésük az élesztésre, a sürgősségi ellátásra nincs. Abból az úgynevezett „sürgős-

nehezen. (Az orvosok – majdhogynem ügynökszerepben.) Nem is csoda, több ezer alapítvány működik már az országban... – mondja vegyes érzelmekkel a doktornő. – Három dolgot szeretnénk. Alapvető műszereket, kézikönyveket (!), s ha futja, az orvosaink továbbképzésének a támogatását. Elsősorban a II. kerületiekre, az ő adományaikra számítunk.

Szomorú hiánylista

S hogy mi hiányzik? Hovatovább egyszerűbb arra válaszolni, hogy mivel rendelkeznek. Van még használható szívhallgató, egy-két jó vérnyomásmérő. Sem vér-, sem vizeletmintát nem tudnak sürgősen, maguk elemezni, pedig a bajokat mutató reagens papírcsíkokat, a folyadékokat már kitalálták... – csak éppen most elérhetetlenek az áruk miatt. Marad hát – ki tudja, meddig – az a régi jól bevált rutin, az „orvosi szem", a tanultak és a tapasztaltak hivatásszerű alkalmazása s az orvosi eskühöz való hűség. Senkit sem küldenek el azért a rendelésről, mert nincs leadott, érvényesített kartonja, egy gyermek sem marad segítség nélkül, mert a szülei állástalanok. Aki azt hiszi, hogy a bürokrácia, a *hivatal* hatalmasabb, mint az orvosi emberség, rosszra tippel.

Tanulságos, amit a Lege Artis Medicinae, az új magyar orvosi hírmondó előszavában olvashatunk:

„A rendszerváltást követő első független kormány, az Antall-kormány egyik legnagyobb vállalkozása a nagy ellátórendszerek, köztük a társadalombiztosítás és az egészségügy átalakítása, »rendszerváltoztatás«. Saját bőrünkön érezzük, hogy a – remélhetőleg bekövetkező – majdani sikerek ellenére sem megy gyorsan, nem megy könnyen és bizonyára nem megy hibák, súlyos és elkerülhető hibák nélkül... Kormányzati emberek, szakértők

WÜRTZ Ádám

Tisztelt Szerkesztőség!

„A demokrácia ott végződik, ahol a hit kezdődik”

A Magyar Nemzet június 18-i számában *Józsa György* Gábor ír Eugen Drewermann paderborni teológiai tanár nézeteivel kapcsolatos hitvitáról „Eretnek vagy próféta?” című cikkében. A cikkben foglalt néhány megállapítással, illetve gondolattal kapcsolatban ellenvetéseket vagy inkább pontosító kiegészítéseket szeretnék tenni.

A cikk szerzője idézi az egyház tanítását követő püspökök megállapítását, hogy „a demokrácia ott végződik, ahol a hit kezdődik”. Ez teljesen jogos, hiszen alapvető hitbeli kérdésekben nem lehet a demokratikus parlamenti módszereket alkalmazni: az egyház tanítását két évezred során az határozta meg, amit Jézustól hallott, ami a szentírásban le van írva és amit a következő századok vizsgálódásai alapján dogmává tettek. Dogmaként ki nem hirdetett, tehát nem alapvető kérdésekben lehet vitatkozni, ehhez minden embernek, így a klérusba tartozó teológusnak is joga van.

A szerző a továbbiakban a németországi katolikus egyház „merevségének” bemutatására olyan kérdéseket említ, amelyek így felsorolva téves képet adnak a katolikus egyház álláspontjáról:

– a hagyományos és természetes családmodell (férfi és nő egész életre szóló házassága, monogámia, gyermekek vállalása) az egészséges társadalom alapját képezi; ez nem egyházi merevség, ha az ettől eltérő modellt helyteleníti, hanem Jézus tanításának követése (Mt 19, 1–9: a házasság fölbonthatatlansága);

– a nők helyzetével kapcsolatos problémát nem részletezi a cikkíró, de ha a nők egyházon belüli helyzetére vagy papságára gondol, akkor erről megemlíthető, hogy a férfiak kiemelt szerepe és papsága nem dogma, hanem csak ősi hagyomány, ezért erről lehet vitatkozni;

– a művi abortusz bűn, mert életet olt ki; aki ilyenben részt vesz, bűnt követ el, de az egyház útján bocsánatot kaphat Istentől, ha bűnét megbánja;

– a terhesség megelőzésének természetes módszereit az egyház maga is propagálja, a mesterséges megelőzést azonban helyteleníti és bűnnek tekinti;

– a cölibátus (papi nőtlenség) nem dogma, hanem a római egyház sok évszázados gyakorlata: erről is lehet vitatkozni, mérlegelve ennek előnyeit és hátrányait;

– a házasság felbontása önmagában nem bűn (ha már nem tartható fenn), de az újbóli házasságot az egyház nem ismeri el, mert ez a hagyományos családmodell felborítását jelenti és Jézus tanításával is ellenkezik (a családon belüli traumák nagyon sok esetben a válásokból és az újbóli házasságokból erednek; nincsen tűrőképesség a családtagok között stb.);

– a homoszexualitás is ellenkezik a természetes családmodellel, résztvevői bűnös nemi kapcsolatot tartanak fenn; a szentségekhez nem járulhatnak azok, akik a bűnben megmaradnak, tehát akik válás után újra házasodnak, vagy akik tartósan homoszexuális kapcsolatban élnek és ezen nem akarnak változtatni.

A cikk írója szerint Eugen Drewermann mint felszentelt pap és teológus megkérdőjelezte a szeplőtelen fogantatás dogmáját. A további szövegből azonban úgy tűnik ki, hogy nem erről van szó, hanem Jézus születéséről, amely Mária szűzi állapotában történt. A „szeplőtelen fogantatás” dogmája Mária eredeti bűn nélküli születésére vonatkozik, míg a szűzi születésről szóló hittétel szerint Mária Jézust a Szentlélektől fogánta és szűzként szülte meg (emberi kapcsolat nélkül volt a fogantatás). Ennek részletes leírása Máté és Lukács evangéliumában egyaránt megtalálható, tehát szentírási alapja van (Mt 1, 18–25 és Lk 1, 26–38).

Eugen Drewermann „tanításának” a cikkben vázolt további részleteivel kapcsolatban még felvetem:

– aki nem hisz a csodákban, az nem hisz a természetfölöttiben (transzcendenciában); csak a teljesen földhözragadt ember próbál mindent természetes módon megmagyarázni; a modern természettudomány is ismeri a csekély valószínűséggel bekövetkező eseményeket, amelyeket a klasszikus fizika kizárt; a csodákban természetfeletti erők hatása nyilvánul meg; ha ezt Drewermann nem akarja elfogadni, akkor ő nem lehet hívő; ezeket pszichiátriai eseteknek tekinteni oktalanság;

– ha Drewermann nem fogadja el az evangéliumok leírását, illetve azt csak legendának tekinti, akkor semmi joga sincs magát keresztény (krisztusi) hívőnek, sőt teológusnak nevezni;

– Drewermann nagyon jól kell hogy ismerje a szentségek jézusi eredetét (alapítását), még akkor is, ha egyeseket csak később kezdett az egyház kiszolgáltatni; nagyobb részük eredete az evangéliumokban megtalálható. Például: a keresztelést Jézus mennybemenetele előtt bízta az apostolokra (Mt 28, 19–20). Bérmálásban az első pünkösdkor részesültek az apostolok, majd sok megtérő ember: ezt Jézus ígérte meg nekik (Jn 14, 12–17). A betegek szentségét (kenetét) már Jézus életében használták (Mt 6, 12–13);

– Drewermann vitába száll a katolikus egyházzal „lélektelen merevsége” és „kirekesztő álláspontja” miatt. A hivatalos egyházi vélemény azonban nem „kirekesztő”, hanem mindig felszólítja a nyilatkozó felet arra, hogy magyarázza meg álláspontját, vitassa meg azt a tanítóhivatallal; ha pedig képtelen az egyház alapvető hitbeli tanítását megérteni és elfogadni, akkor önmagát rekeszti ki, és így nem tekinthető többé a katolikus egyház képviselőjének, hittanárának.

Mayer László vill. mérnök
Budapest

Hitelrontás

Milyen a magyar mérnöki

műegyetem által adott doktorátusba? (A Torontóban napvilágot látott cikk a miskolci egyetem által adott diplomákkal foglalkozott.)

Polytechnical Institute nálunk:

között hihetetlen színvonalbeli különbségek vannak! Hogy érzékenységet ne sértsek, példaképpen azt említem, hogy nem hiába igyekszik a Harvard vagy a Yale

Buddha látogatása Rómában (vegyes technika)

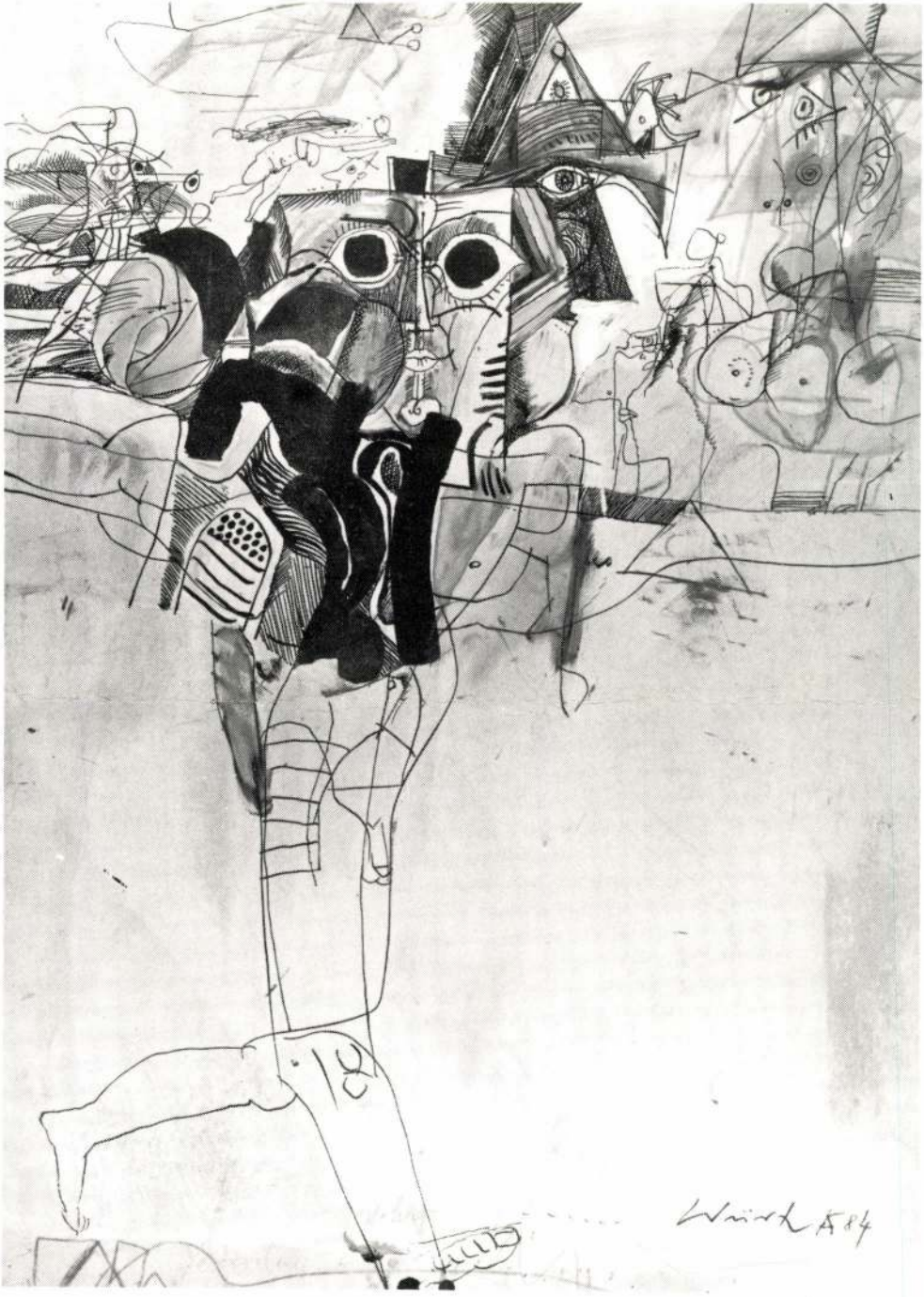
Wunderlich 84

Álarcos férfi (vegyes technika)

A. Würtz 1983
CARMINA BURANA
DE MUNDI STATU

Carmina Burana (rézkarc)

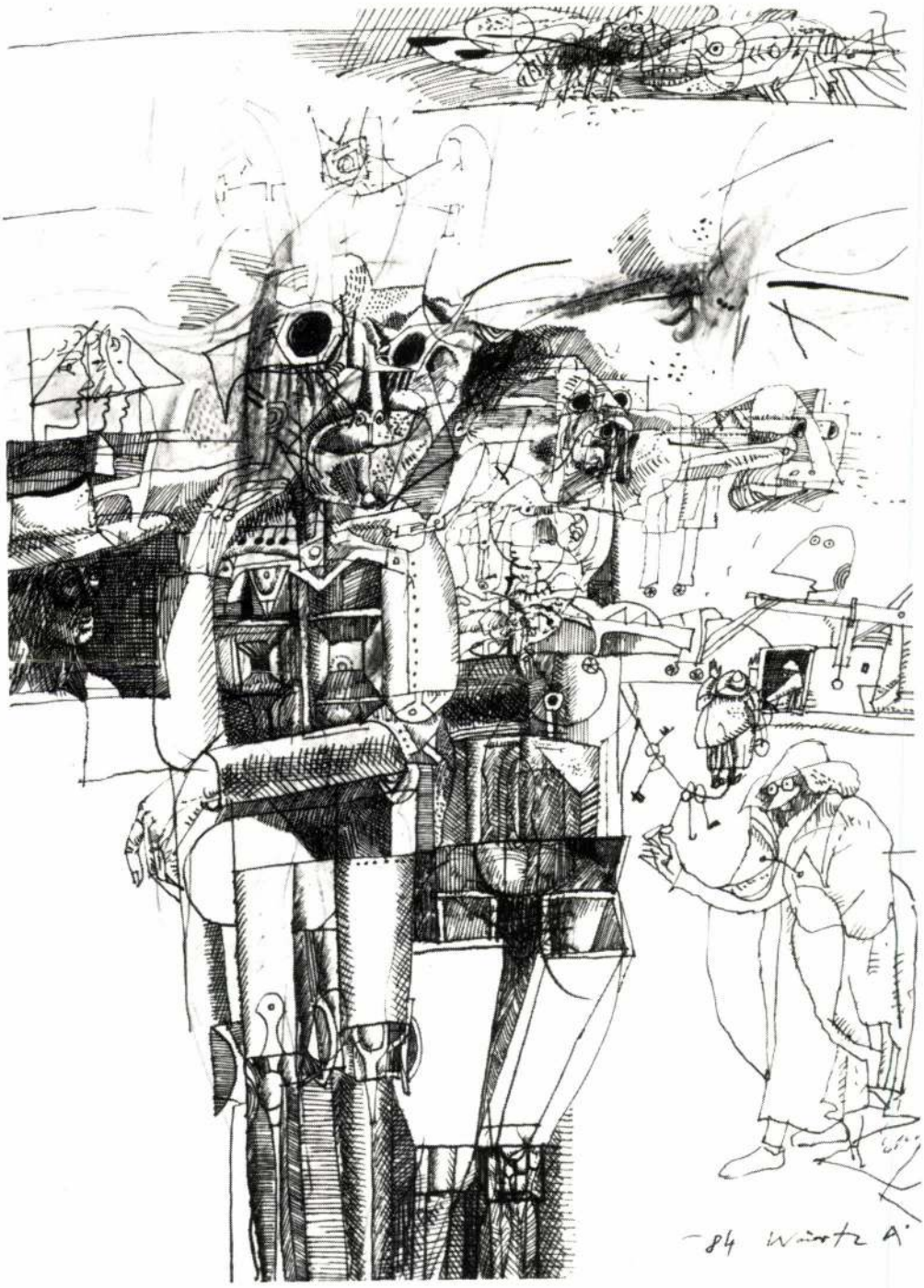
-84 Wirtz A

Látogatók (tus)

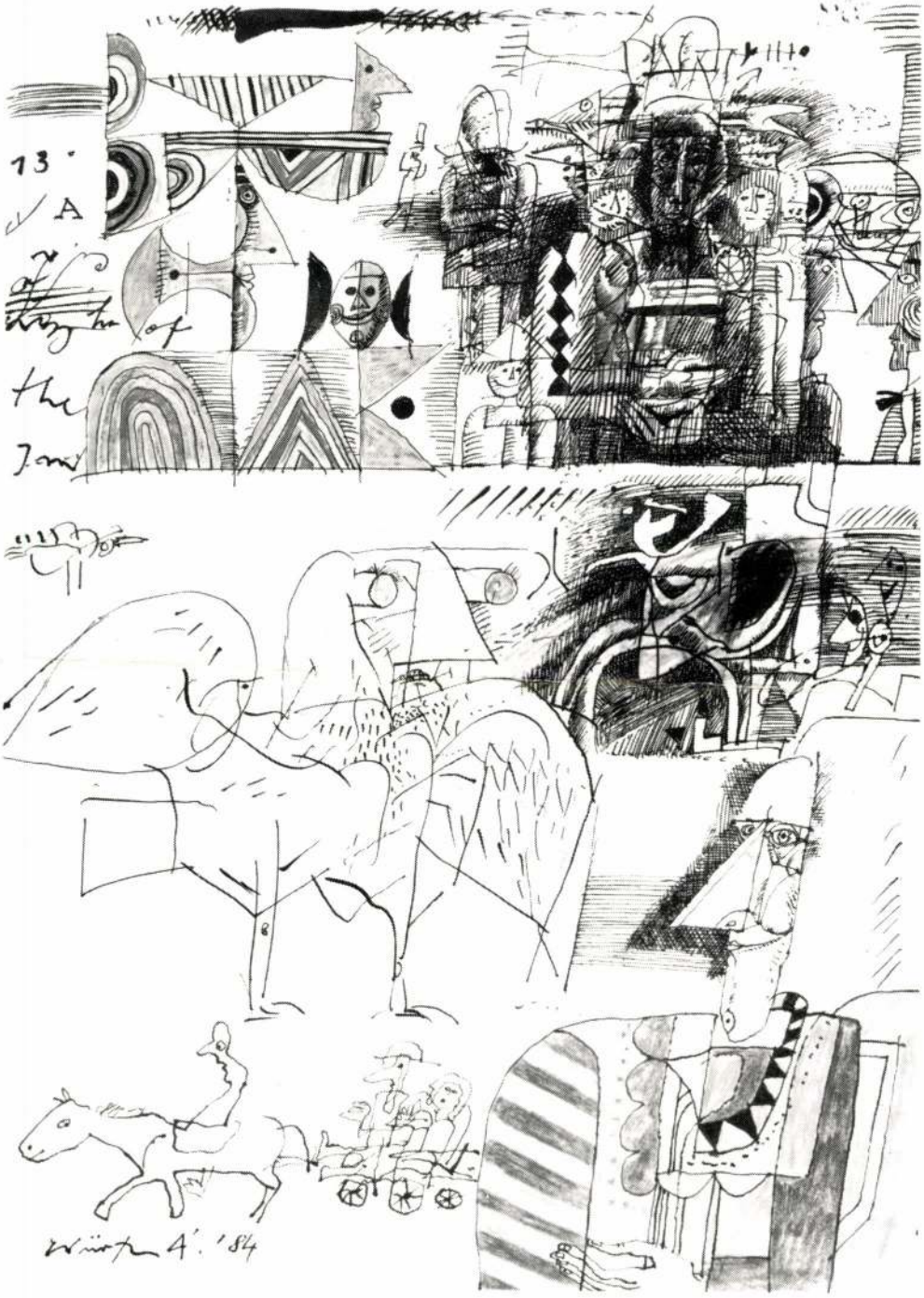
13.
A
the
Würth 4. '84

Helytartó (tus)

Harlekin álma (tus)

A. Wüst
'84

Díszdoktor (tus)

Sinkovits Péter főkr. részére

a páholy

Budapest V.
Haris köz 6. félemelet
T:118-33-77

Würtz

1927-1994

"Rajzok"

kamarakiállítása
tisztelegve a Mester
születésének
70.
évfordulóján

MEGNYÍTÓ
1997. június 17. du.18 óra

Megnyítja:

Szalay Károly
író, irodalomtörténész

Közreműködik:

B. Kéry Edit
hangversenyénekes

Roth Ede *Kónya Beáta*
gitárművészek

Szeretettel várjuk

FROM : FAMILY GALERIA PHONE NO. : + 36 1 118 3377 Aug. 07 1996 01:58PM P01

Sinkovits Péter dr. vándor

Budapest I.
Attila út 6. Pf.mendel
T.:118-33-77

Művirág

1927-1994

"Rojzok"

Kamarakiállítása

tiszteletére a Mester

szülötteinek

70.

évfordulóján

MEGNYÍLÓ

1997. június 17. du. 18 óra

Megnyitja:

Szalay Károly

művészettörténész

Közreműködik:

R. Kery Edit

hangversenyénekes

Rab Éde Kárpa Beáta

gitárművész

Szeretettel vár Juk

WÜRTZ Ádám

ÚMo 1994. június 3.

Eltemették Würtz Ádámot

Tegnap délelőtt szülőfalujában, az azóta várossá lett Tamásiban utolsó útjára kísérték Würtz Ádám grafikusművészt. A város, amelyik világhírű fiát halála után díszpolgárává fogadta, díszsírhelyet adományozott az elhunytnak. Kelemen Kristóf szobrászművész készítette el Würtz Ádám portrészobrát, amely alá helyezték el hamvait. Temetésén szép számban jelen voltak pályatársai, rokonai, barátai és természetesen tamási tisztelői. A falu hűséges fia végül is visszatért szülőföldjére.

A befolyt összeg másik részét a központi
felhasználások közül csak néhányat eme
érzékel. Ilyen például a közbiztonság me
tül, a jogbiztonság megteremtése a bírósá
ellátásának biztosítása, a honvédelem bi
tül.

Példáimmal csak a fontosabbakat említ
közül, melyek anyagi fedezetét zöméb
biztosítják.
Mindebből Ön is meggyőződhet arról,
közvetett úton ugyan, de visszajut Önhö
fontos, hogy Ön is időben eleget tegyen
annyian azért dolgozunk, hogy magunk
tegyük. Ehhez azonban szükség van
zájárulására is.

Az adóbevallás pontos kitöltése az Ön é
olvassa el az Útmutatóban foglaltakat.

WÜRTZ Ádám

Heiter 1936/1

A lány, aki magának élt, egyszercsak meghal, és újjászületik egy házasságban. Nem az már, aki volt. Az igazán jó házasság titka ez. Meghalunk magunknak, hogy feltámadjunk a másiknak. És félvagyunk egyek. Ez a sebezhetőség, a gyengeség az igazi ereje, az élet győzelme a halál felett. állapotunk így válik egésszé, hogy sebezhetőbbek leszünk, mert már nem magunk, de ketten

Át kell menni a halálon annak, aki házasságra vágyik. Kész vagy meghalni, hogy életre kelhess? Mert miről ismerszik meg a lány? Kinek a lánya. Miről ismerszik meg a feleség? Kinek a felesége.

Az élet mindig másnak nyújt valamit.

Csak a halál követelőzik.

Miközben az élet mellett, kiterítve fekszik.

A halál látható. Az élet tudott. Az életet nem lehet látni. Csak a következményeit. Az élet állandóan mozog, cselekszik, tesz, nem lehet megörökíteni, mert ÉL. A halál mozdulatlan, öntetszelgő, magát mutogatni akaró, és mutogató - míg az élet rejtőzködve új és új életeket adva cselekvő, arcodra mosolyt, bánatot simító, de sosem magadrahagyó - ha bírod ŐT. Ha ÉLSZ. Ha feltámadtál. Ha átmentél a halálon. Ha megúntad már a magadmutogatást, és felkészültél a temetésedre, hogy még „életedben utolérjen az ÉLET" és feltámadhass. Azzal, aki átment a halálon. És ilyen csak egy van. Csak vele mehetsz át a halálon te is. Csak vele támadhastz fel te is. Csak vele élhetsz igazán te is. Mert Ő győzte le a mozdulatlan és gőgös halált. Te is csak vele győzheted le.

Kész vagy megszületni? Jézus-arcod lesz.

Akiben az ÉLET munkálkodik.

Würtz Ádám és Takáts Gyula
- *Cservenka György felvétele*

N. LÁSZLÓ ENDRE

Reszket az ezüsthíd

Olyan egocentrikus voltam, hogy senkit nem láttam meg saját magamon kívül, és még magamat is csak egy szépítően görbe tükörben... Az életről sem vettem tudomást, mármint mások életéről, mert az enyém határozottan érdekelt: néha elszórakoztatott, elkeserített vagy éppen hosszú és kimerítő okoskodásokra késztetett.

Akkor még nem tudtam, hogy a bölcsesség és az okoskodás nem férnek meg egy zsákban... Egyebekkel sem voltam tisztában. De hát ki lehet bölcs fiatal korában?

- - -

Az ösvények és az utak végére csak a fák jutnak el, a füvek és a homok, de az ember soha. Mindig így volt ez, és mindig így is lesz... Így volt az arany- és ezüsthíddal is. Előre tudtam, hogy elindulok, elindulhatok az egyiken vagy a másikon, de a tulsó végükre már nem érhetek el ebben az életben - a túlvilágban pedig már régóta nem hiszek... Amióta már nem vagyok olyan nagyon egocentrikus és olyan nagyon-nagyon fiatal... Azóta az én önző kis életecském más életekkel találkozott, kapcsolódott össze hosszabb vagy rövidebb időre... Mióta megtanultam mások életét látni, érezni és egy kicsit élni is... Azóta kissé, egy egészen kicsit megfáradtam, megöregedtem, megokosodtam. S tudom, hogy többet ér egy jó dupla, mint egy rossz barát vagy egy könnyű kis kaland, aminek csak kiábrándulás lehet a vége...

És mégis ráléptem egy szép júliusi éjszakán az ezüst hídra! Tündöklött, sziporkázott - ezüst tünemény volt - a hold ezüst hídja a Balatonon, enyhén fodrosodó vizén... Olyan szép, mint egy kéjesen borzongató, meztelen női test. Olyan szép és olyan csalárd...

Nem, az utóbbi nem! Hiszen ez az ezüst híd nem hitegetett azzal, hogy célhoz érek... Hogy elérem tündöklő, borzongató végét. Csak megmutatta magát teljes szépségében...

Tiszta és szép éjszaka volt, kissé hűvös.

A Balaton vize szinte melegnek tűnt, amikor beleléptem. A parti nádak sugdolództak, mint a pletykázó asszonyok és megborzongtam, mintha sok-sok asszony nézné meztelenségem. Rohantam az ezüst hídon a hold felé, és amikor már a mellemig ért a víz, úszni kezdtem... Gyorsan, minden erőmet beleadva, hogy eltávolodjak a parttól.

Nem bírtam sokáig, elszoktam kissé az úszástól. Pedig valamikor olyan otthonosan éreztem magam a vízben, mint a szárazföldön. Valamikor, régen...

A hátamra feküdtem, hogy kipihenjem magam, mert a szívem vadul vert és görcs állt a talpamba. A nádas part már csak keskeny csík volt és a tulsó part lámpái elmosódtak az ezüstszürke derengésben, mint a nagyon-nagyon távoli csillagok. Minden olyan valószínűtlennek látszott... A megtett úton mintha lopakodó tündérek vagy gonosz vízimanók szedték volna fel az ezüst hidat, hogy soha többé ne találjam meg a visszafelé vezető utat...

Csak előre mehettem.

Előre, abban a biztos tudatban, hogy sohasem érem el a híd túlsó végét...

Mindenkinek van egy ezüst hídja és ha elindul rajta, a háta mögött eltűnik, köddé válik, emlékké fakul. Nincs visszaút! A bátraknak nincs... És az ezüsthíd még a gyávákat sem engedi el egykönnyen. Ha visszafordulnak a biztonsággal kecsegtetető part felé, utánuk nyúl - újra felépítik a láthatatlan tündérkezek. Láthatatlan kezek símítják meg a testünket, hideg ajkak csókja borzongat... Talán csak valamilyen hal ér hozzájuk vagy hinár, de az éjszaka, ha egyedül van az ember és pánik-

A Megyei Könyvtár tisztelettel meghívja Önt

WÜRTZ ÁDÁM

Munkácsy-díjas grafikusművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást 1986. március hó 14-én 17.00 órakor

Dr. Dömötör János

a Tornyai János Múzeum igazgatója nyitja meg

WÜRTZ, Johann Joseph ältere, ältere

AH 1996 227.

Külső szempontból
fehetséges összehasz
az elmúlt fejlő
gyors memny
=> majd ezt
érod. termésé
bázis alapján.
fehet dok. tý
CD-ROM

TARTALMI MINŐSÉGI EL

8' a

- A mennyiségi elemzé
az egyéb elemzé

- Minőségi elemzés =
milyen inf

Wüstemann, Erhardus citvs Nr. 10, 12

Er lebte und arbeitete seit 1612 fünfundfünfzig Jahre lang in Leutschau. Er war *civis* und wurde im Jahre 1612 Meister. 1633 war er *tribunus*, 1639 als *senator* Mitglied des Stadtrats. Er wird bis 1667 erwähnt. + 12.p. 18.p.

Schaake 1991

1	2	3	4	
8	9	10	11	
15	16	17	18	
22	23	24	25	
29	30	31		

Wyberál László, (Wyberál) építész

Győri épületek a hatvanas évekből. – Gónakház, Építész: Lang János, Wyberál László

3. „Gónakház"; |repr.|

Magyar Építőművészet, 1988., 3., 26-old.

WYETH, Jaime

ANTAL István: Kleberg, a kutyabohóc és más furcsaságok. = Müvészet, 26, 1985, 2. 53 - 56., ill.

elején Rióban.

A Brundtland-jelentés fő filozófiai mondanivalója a „fenntartható fejlődés" elvének elfogadása volt, ami azóta bevonult a politikai szótárakba, és – ami már szinte gyanús – egyaránt elfogadják a kormányok és a zöld mozgalmak. A „fenntartható

10 milliárd embert.

A Brundtland Bizottság ezúttal is azzal a jóleső érzéssel állhatott fel a tárgyalóasztaltól, hogy az ENSZ-nek eddig egyetlen különbizottsága sem gyakorolt ekkora befolyást sem a közvéleményre, sem a világszervezet gépezetére. Ez min-

Hozzászólás az akadémiai törvény vitájához

A Magyar Hírlap április 7-én megjelent Az autonómia óhaja csak vágy marad? című, kissé felszínes és elnagyolt cikkében foglalkozik a magyar tudományos élet jövőbeli mozgásterét meghatározó törvényekkel. Mindenekelőtt szeretném leszögezni, hogy az alkalmazott többes szám összemossa az akadémiai törvényt a tudományos fokozatokról szóló törvénnyel, ily módon a cikkben olyasmit is számon kér az Akadémiától, ami — nagyon szerencsésen — a jövőben sem az Akadémia dolga lesz. Másrészr elnagyolt a demokratikus mia kifejezés — akik jól is tudomány belső törvén mentesek a demagógiától, ják, hogy a demokrácia e kétes értékű fogalom. A t nyos kutatásban (továbbra törvények sorsának alakí függetlenül) a legfontosab jesítmény.

Odze
a Magyar Tudományos Ak
sajt

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatóintézet Könyvtár Budapest
26 757

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

WÜRTZ ÁDÁM
1927 –

Grafikus, Munkácsy-díjas, Érdemes Művész. 1946-tól a budapesti Derkovits Kollégiumban kezdte, 1948-tól pedig a Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait. Mesterei Pór Bertalan, Hincz Gyula, Bortnyik Sándor és Koffán Károly voltak.

Tanulmányutakon járt Ausztriában, Görögországban, Romániában, a Szovjetunióban, Kínában. 1958-ban részt vett a brüsszeli Világkiállításon. Grafikái díjakban részesültek Rómában, Bécsben, Szegeden, Londonban, Bratiszlavában, Miskolcon.

Fantáziadús, bravúros technikai megoldású alkotásokat felölelő képzőművészeti tevékenységét, gazdag könyvillusztrátori munkásság egészíti ki.

25 ÉVES AZ EURÓPA KÖNYVKIADÓ,
1970
papír, rézkarc, 198x298 mm.
j.j.l.: 1970.XI.18. W
Ltsz.: K. 85. 353. 1.

"Az egyéniség, a mondandó újra fölfedeztette a régi, önnön világukat építő, látomásos művészeket...Korunk stílusa a művészi szabadság. De csupán abban vagyok szabad, hogy magamat adjam, hogy elmondjam, amit gondolok. Azt például, hogy a technika önmagában nem boldogít. Csak ha emberként használjuk föl a technikát. Kérdés, hogy erre haladunk-e. Ezért én az ember esélyeit keresem" –

Würtz Ádám

IRODALOM

K. E.: Würtz Ádám kiállítása. Műterem. 1958. I. évf., 11. sz., 44. o.

Szíj Rezső: Würtz Ádámról. Művészet. 1964. V. évf., 10. sz., 28-31. o.

Szíj Rezső: Würtz Ádám rézkarcai... Művészet. 1968. IX. évf., 2. sz., 41. o.

Würtz Ádám kiállítása. Debrecen – 1979. Katalógus Barta János előszavával.

Bozóky Mária: Würtz Ádám. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1980.

Nádor Tamás: Múzsák és mesterek. Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 1984, 351-361. o.

D. Gy.: Beszélgetés Würtz Ádám grafikussal. Kisalföld. 1987. június 13.

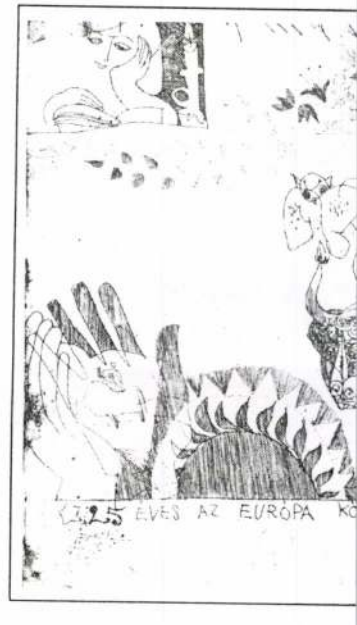

25 éves az

1981. VIII. 26. Petőfi 10,45 Áné

Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész

1021

Láttuk, hallottuk

- A Láttuk, hallottuk műsorában most pedig Önök Kulcsár István New York-i tudósitását hallják. Arról, hogy Würtz Ádámnak, a jól ismert grafikus művésznek kiállitása van New York-ban, és vajon mekkora sikere van ennek a kiállitásnak?

- Alig másfél esztendő alatt hetedik alkalommal állit ki New York-ban Würtz Ádám, háromszoros Munkácsy-díjas grafikus művész. Méghozzá a mostani kiállitás színhelye a Hammer Galéria, az 57. utcában, az egyik legelőkelőbb New York-i kiállitóterem. Hogyan került sor tulajdonképpen erre a kiállitássorozatra itt New York-ban?

- Két és fél éve már, amikor a szervező menedzserem Magyarországon járt, és ott hosszas tárgyalások és előkészités után egy szerződést kötöttünk az Artex a Képcsarnok Vállalat és az Arányival kézkarcok eladására, és kiállitások rendezésére.

- Feltételezem, hogy vásárolják a grafikáidat különben az itteni mükereskedő számára nem lenne üzlet kihozni és árusitani.

- Pontosan, ha nem veszik akkor nincs kiállitás és nincs grafika. Nem könnyü, egyáltalán nem könnyü, bár, hogy mondjam, gyorsan eljutottunk a Hammerhoz, a Hammer Galériába. De sok munka van mögötte, a menedzser részéről is, részemről is, szóval Amerikában ugy látom a művészetben rengeteg kommersz dolog van,

- Éppen erről szerettelek volna kérdezni, tudom, hogy a te alkotásaid nem ilyenek, ez kiderült a nagyon komoly kritikából is, egyáltalán nem a dolog anyagi részéről akarlak kérdezni, feltételezem, hogy itt a müveidért többet kapsz, mint a Képcsarnok Vállalattól, de sokkal kevesebbet, mint ahogy azt otthon sokan elképzelik.

- Igen.

- Engem inkább az érdekelne, hogy nem találod-é ugy, hogy nagyon ki kell szolgálni az amerikai izlést? A kommersz izlést?

- Szimpatikus nekem az, hogy egyáltalán nem kell. Én mindenféle kompromisszum nélkül az elképzeléseimet, grafikáimat, képeimet és az visszhangra talál és nemcsak ugy, hogy tetszik, hanem meg is vásárolják. Pontosan emiatt jutottunk a Hammerhez, aki egy igényes galéria, a kiállitásomon - láthatod is - három teremben van az én kiállitásom, de itt van egy lépéssel Picasso, Chagal képek a falon.

- Előkelő társaság.

- Ugy van. Elfogadják azt a világot, amit én hoztam ide a grafikáimmal, a képeimmel és nemcsak érdeklődést, hanem tényleg sikert is hoz, anyagi értelmü sikert. En az otthoni munkáimat is folytatom, tehát szerepelek otthon kiállitással, grafikákkal és folyamatosan dolgozom a könyvkiadóknak is könyvillusztrációkkal, nem vakit el sem a siker, sem az anyagi lehetőségek, sok kiállitást láttam itt Amerikában, meg kell mondanom, nagyon sok kommersz müvet, nem szédit meg ez az anyagi lehetőség, mert jól látom, hogy nemcsak a képeket fogyasztja el a közönség, hanem azon keresztül a müvészt is.

-- A Láttuk, hallottuk legközelebbi müsorát Önök holnap ugyanebben az időben hallhatják. Témája a filmmüvészet. A holnapi adás müsorvezető-szerkesztője Szakács Ildikó lesz.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETO
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám, Munkácsy-

VILÁGOSSÁG

Budapest

díjas grafikusművész

1981 JUN

1021

Lukács József

Főszerkesztő-helye
Koroknai Zsuzsa

•

Szerkesztőség:
Budapest
VIII., Gyulai Pál utca 14. 1431
Telefon: 137-660, 343-100

•

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. 1959
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Till Imre

•

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra

•

Előfizetési díj fél évre 60,— Ft
egész évre 120,— Ft

81.1239 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

•

INDEX: 25 871 **ISSN 0505-5849**

Agh Attila

358 Nemzetkarakter és ressz
Gondolatok a politikai antisz

Iskola és társadalom

363 Iskola és állam II. • H

Tájékozódás

370 A tanulásnak nincsenel
A Római Klub képzési-neve

Irodalom és világnézet

377 Diderot és a polgári d

385 A tolsztoji epika és a
Király Gyula
Utópia és morál — a kor

Fókusz

395 Alternatívok — alter

Címlapunkon és a hát
Würtz Ádám grafikái

WÜRTZ ÁDÁM grafikus, Munkácsy-dijas
Tamási, 1927

1953-ban nyert diplomát a Képzőművészeti Főiskolán Hincz Gyula, Bortnyik Sándor, Pór Bertalan és Koffán Károly növendékeként. Tanulmányuton a Szovjetunióban, Kinában, több népi demokráciában és nyugat-európai országban járt. 1954 óta szerepel a hazai és külföldi tárlatokon; önálló kiállitása 1958-ban a Kulturális Kapcsolatok Intézetében, 1963-ban a Dürer Teremben, 65-ben Bécsben, 67-ben Debrecenben, 1973-ban a Helikon Galériában és Orosházán volt. 1968-ban a Nemzeti Galéria grafikai tárlatán, 1973-ban a Miskolci Grafikai Biennálén mutatott be nagyobb kollekciót. Részt vett a luganói és sao paulói biennálékon, a tokiói UNESCO-kiállitáson, a berlini Intergrafikon stb. 1957-ben, 1966-ban és 1970-ben Munkácsy-dijat kapott; 1957-ben a bécsi VIT-en és a lipcsei Könyvművészeti Kiállitáson, 1966-ban a luganoi biennálén, 67-ben a Szegedi Nyári Tárlaton nyert dijat. A Miskolci Grafikai Biennálé (1971) nagydijasa. - Bravuros technikáju, legszivesebben a rézkarc és a linómetszet műfajában dolgozó grafikus, aki a magyar folklór motivumait szürreális elemekkel elegyiti. Különböző stilizáltsági foku, változatos kompoziciós eszközökkel megoldott lapjai magasrendü gondolati és szépségélményeket közvetitenek. Kiváló illuszträtor, a világirodalom remekeinek ihletett tolmácsolója, különösen nevezetesek Shakespeare drámáihoz készitett rézkarc-sorozatai.

Művészeti Alap 1975

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

NÉPÚJSÁG
Eger

1971 DEC. 7.

1021

Egri művészek az országos grafikai biennálén

Vasárnap délben nyílt meg a Miskolci Galériában a hatodik országos grafikai biennálé, amelyen ez alkalommal már lengyel művészek is bemutatták alkotásaikat. *Varga Gáborné*, az országgyűlés alelnöke, Borsod megye tanácsának elnökhelyettese mondott beszédet a megnyitó ünnepségen, méltatva a műfaj jelentőségét és felvázolva a magyar grafikusok helyét, szerepét az európai művészeti életben. Ezután kiosztották a Népköztársaság Művészeti Alapja, a Borsod megyei Tanács, Miskolc város tanácsa, az SZMT, a KISZ központi bizottsága és Kazincbarcika város díjait, amelyeket *Würtz Ádám, Tóth Imre, Bálint Endre, Rozanits Tibor, Barczi Pál, Ágotha Margit és Hertay Mária kapott.*

Örömmel tpasztalatuk a kiállítás anyagának megtekintése közben, hogy Heves megye, illetve *Eger művészei igen szép számban s jelentékeny anyaggal jutottak szóhoz az országos seregszemlén. Balogh László* Genezis című művével hívta fel figyelmünket arra, hogy a grafikában is otthonosan mozog. *Kishonthy Jenő* két rézkarc-miniatűrje a legjobb hagyományok szellemében fogant. *Nagy Ernő* Domboldal című linómetszete a vonalak lágy, hullámzó ritmusával szólott a bennünket körülvevő táj szépségéről. S csak az elismerés hangján szólhatunk *Seres Jánosról*, aki Nagy Ernőéhez hasonló technikával megoldott három művével (Fák, Domboldal, Diófa) a legjobbakhoz zárkózott fel.

Troján Marian az egyetlen grafikus, aki ex librisekkel jelentkezik a biennálén. Hat műve a tőle megszokott színvonalon vall a művész intuitív erejéről, alkotókedvéről. Először szerepel viszont ilyen rangos kiállításon a hatodik egri grafikus, *Poczok József*, a gyermekváros fiatal művésztanára. Udvar című linója Eger öreg házainak varázsos hangulatát ébreszgeti a szemlélőben.

(m. gy.)

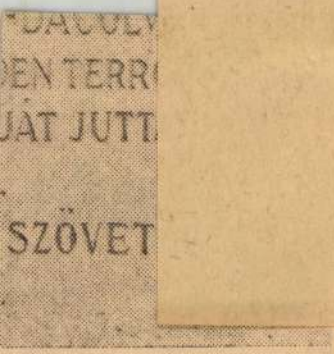

éktábla, amely a KMP illeet.

(MTI foto reprodukció)

gazdasági életében pillanatnyilag az egyik legfőbb gond, legégetőbb probléma. A csoport legutóbbi klubdélutánja éppen ennek a tájékozódásnak a jegyében

Tervezés és sz
– az öntözéses
megvaló

Kompolti KISZ-esek

A KISZ központi bizottsága három évvel ezelőtt védnökséget vállalt a kiskörei Tisza II. vízlépcső építése, üzemeltetése, a beruházás komplex mezőgazdasági programja és a vidék üdülési, idegenforgalmi központtá fejlesztése fölött. Ebben a munkában jelentős szerepet vállaltak a Kompolti

üzembe helyezik az öntözőberendezéseket is.

Termékelszámolás önköltségi áron

A felmérő tanulmányok után Kompolton megkezdték

cím:
Újlipótvárosi Klub-Galéria
1136 Bp., Tátra u. 20/b.
320-53-80
/bejárat a Radnóti M. u. felől/
www.c3.hu/artbox13

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

1136 Budapest, Tátra utca 20/b.

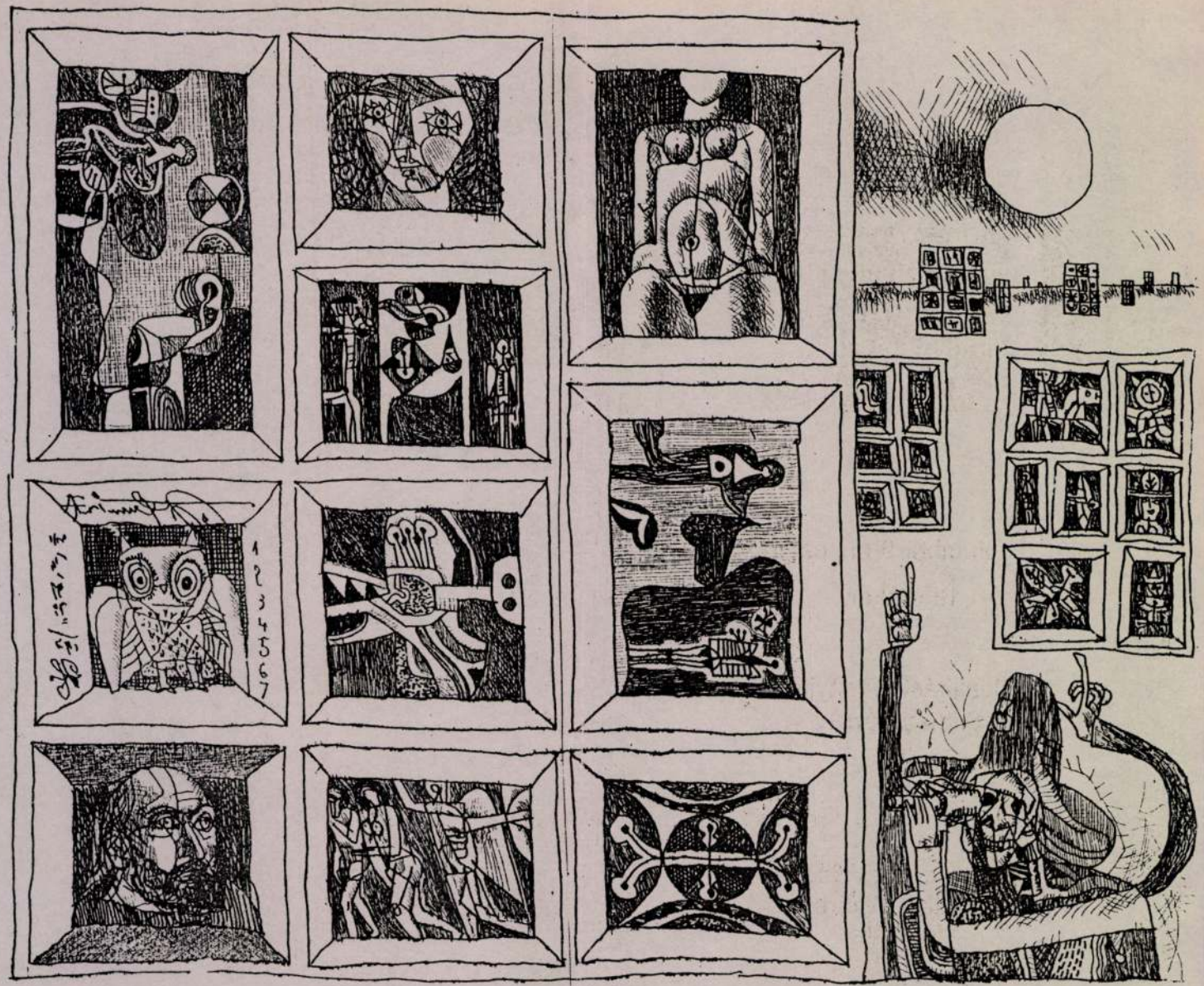

Tisztelettel meghívjuk Önt

WÜRTZ ÁDÁM
grafikusművész
EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

1999. szeptember 9-én, csütörtökön

18 órakor.

A kiállítást megnyitja:
Szalay károly
író

és

Dr. Horváth Béla
a Nemzetközi Würtz Alap
főtitkára

Megtekinthető: 1999. 09.09 - 09.24.

hétköznap 14-20 óráig

Würtz

1927 - 1994

WÜRTZ ÁDÁM 1927-ben született Tamási. Tanulmányait 1948-1953 között végezte a Képzőművészeti Főiskolán. Három ízben kapott Munkácsy-díjat. Kitüntették a luganói, a belgrádi Aranytoll, a miskolci grafikai és a pozsonyi biennálék díjaival. Londonban aranyérmet, Bécsben VIT-díjat nyert. Megkapta a római Tommaso Campanelle Művészeti Akadémia ezüst- és aranyérmét, valamint számos hazai és külföldi könyvillusztrációs díjat, diplomát Munkásságára 1986-ban Érdemes Művész elismerést kapott.